גיליון 985

מעבר עילה

66

64 | חידון ההיגיון
68 | הלכות לחג הסוכות
80 | אבות ובנים לסוכות
84 | אגדות חז"ל - אושפיזין

אוצר של מעשים טובים

עמוד 66

	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	18:05*	18:55	19:37
ת"א	18:04	18:53	19:34
חיפה	18:05	18:54	19:35
ב"ש	18:05	18:55	19:36

*לוח הכניסות - תשע"ה

האזינו סוכות

הומור בגיליון מוקדש ל:

מפיץ יקר, ניתן להקדיש אישית את הגיליון. (ראה הסבר בעמוד 2)

משכן שילה

אודות

- עמותת 'משכן שילה' פועלת להפצת והעצמת התורה והחסד וזיכוי הרבים ברחבי הארץ, ללא מטרות רווח.
- העמותה חרטה על דגלה עשייה תורנית באהבה ואמונה, בדרך ישראל סבא, לאחדות וקירוב לבבות בית ישראל לאבינו שבשמיים.
- העמותה מנוהלת בהכוונת גדולי ישראל ואינה מקיימת במה פוליטית או עסקית.
- התרומות המתקבלות בעמותה מהפצת הגליונות והשתתפות בזיכוי הרבים, מיועדות לכלל פעילויותיה המוצהרות של העמותה למימוש מטרותיה בהפצת והחזקת תורה וחסד ברחבי הארץ.
- בתקופה זו, אנו בהליך מתמשך של גיוס תרומות להקמת המרכז הרוחני - 'משכן שילה', בגן יבנה, שיהיה בעה"י משכן לשכינה ומגדלור תורני להפצת תורת ה' בעולם.

חזון

"הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם ה' וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב בָּאָרֶץ,
לֹא רָעָב לַלֶּחֶם וְלֹא צָמָא לַמַּיִם,
כִּי אִם לִשְׁמֹעַ אֶת דִּבְרֵי ה'".
יהא רעוא מן שמיא שנזכה לאקמא שכינתא מעפרא, לקדש את שמו יתברך בעולם כולו, לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו, ללא פניות אישיות או מטרות כבוד, על ידי הפצת תורה ומעשים טובים מתוך אחדות אמיתית, אהבת ה' ואהבת ישראל.

לתרומות

- בנק לאומי (10) סניף 932
מס' חשבון: 53090068
- מס' עמותה: 580560803
- לעמותה סעיף 46 לצורכי מס הכנסה.
- ניתן לתרום בכרטיס אשראי.
- קוד מוסד להקמת הרשאה לחיוב חשבון בבנק: 53483
- ניתן לתרום גם דרך 'נדרים פלוס'.
- כתובת למשלוח דואר: ת.ד 8038 אשדוד, מיקוד: 70800

לקבלת קופת הצדקה
של 'משכן שילה'
נא ליצור קשר טלפוני.

אפשרות להקדשה אישית בספר היקר:

מאקום לכ בספר ניתן להקדיש
הקדשה אישית (בהתאם יד או ס"ת מוכנות מראש)
להירורים - 073-2224999 שוחה 0

פקס: 077-444-8-666

לפניות ולקבלת הגיליון במייל:
A0732224999@gmail.com

לעילוי נשמת מו"ר הרה"ג
רבי **משומר צוברי** זצ"ל
מרא דאתרא - גן יבנה
נלב"ע ז"ך תשרי ה'תש"פ
תנצב"ה

לקוראי 'משכן שילה' ולכל בית ישראל היקרים,

עת התקדש חג הסוכות, "זמן שמחתנו",
נברך את בית ישראל אחינו:

שיעלה וירצה זכרונינו, לחסד ולרחמים, להושיענו.

ונזכה כולנו לשבת בסוכה בקדושה ובטהרה, לחסות בצילא דמהימנותא, יזמין לנו ה' אתרוג, לולב, הדס וערבה כשרים ונאים ומהדרים בתכלית, וזכות המצוות יעמדו לנו לביטול כל גזירות קשות, ויתקיים בנו: "כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכָּה בְּיוֹם רָעָה, יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי".

ויהי רצון שנזכה להידבק במידותיהם של שבעת אושפיזין עִלאין קדישין, ויתקיים בנו: "כִּי יְבָרֶכְךָ ה' אֱ-לוֹהֶיךָ בְּכֹל תְּבוּאָתְךָ וּבְכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ". ובזכות חג הסוכות יימשך לנו שפע גדול מן שמיא, חינא, חסדא ורחמי וחיי אריכי, וגשמי ברכה.

וכשם שישבנו בסוכה זו, נזכה לשנה הבאה לשבת בסוכת עורו של לוויתן, ויתקיים בנו: "בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת", ונזכה בקרוב להיראות את פני ה' אלוקינו במקום אשר יבחר, איש כמתנת ידו כברכת ה' הטובה עלינו.

בברכת מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון,

"שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

חג סוכות שמח!

מאיתנו
משכן שילה'

חג הסוכות

	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	18:02*	18:51	19:33
ת"א	18:00	18:49	19:30
חיפה	18:01	18:50	19:31
ב"ש	18:01	18:51	19:32

*לוחות 40 דקות - 17:42

בן ישיבה עמוד 20
אשת חיל עמוד 24
סיפור לשבת עמוד 28
השגחה פרטית עמוד 32
קבעתי עמוד 36

זמני היום

	ירושלים		תל אביב		חיפה		באר שבע	
"מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה" שעון קיץ	י"ב תשרי - י"ט תשרי		י"ב תשרי - י"ט תשרי		י"ב תשרי - י"ט תשרי		י"ב תשרי - י"ט תשרי	
עלות השחר	5:18	5:24	5:24	5:30	5:22	5:28	5:22	5:28
זמן טלית ותפילין	5:25	5:31	5:31	5:37	5:29	5:35	5:29	5:35
הנץ החמה	6:34	6:39	6:42	6:47	6:35	6:42	6:39	6:44
סוף זמן ק"ש (מג"א)	8:52	8:54	8:56	8:58	8:55	8:57	8:56	8:57
סוף זמן ק"ש (גר"א)	9:28	9:29	9:32	9:33	9:30	9:32	9:31	9:32
סוף זמן תפילה (גר"א)	10:28	10:28	10:31	10:31	10:30	10:30	10:30	10:31
חצות יום ולילה	12:28	12:26	12:29	12:27	12:29	12:27	12:30	12:28
מנחה גדולה	12:58	12:56	13:00	12:58	12:59	12:57	13:00	12:58
פלג המנחה	17:24	17:17	17:23	17:15	17:24	17:16	17:24	17:17
שקיעה	18:24	18:16	18:22	18:14	18:23	18:14	18:24	18:15
צאת הכוכבים	18:39	18:30	18:37	18:28	18:38	18:28	18:38	18:29

הבהרה! לעניין זמני טלית ותפילין ראוי להמתין עד 60 דקות לפני הנץ בקיץ ועד 50 דקות לפני הנץ בחורף.
כמו כן, ראוי להחמיר ולהקדים כ - 10 דקות לפני זמן השקיעה המופיע בלוח.

הזמנים עפ"י לוח 'אור החיים'

פרשת האזינו

הפטרה: "וידבר דוד"

י"ב תשרי ה'תשפ"ו

שנה ד' לשמיטה

שנת מעשר שני

השבת הלימוד היומי

בבלי זבחים כ
ירושלמי סוטה כו
משנה מנחות י, א
הלכה שו"ע או"ח עט, א

נקודה בפרשה | הגאון רבי שמעון יהושע חיראי זצ"ל

תחיית המתים לעתיד לבוא ורפואת גוף האדם מכל מום

"רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱ-לֹהִים עִמָּדִי, אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל" (דברים לב, לט).

למקרא פסוק זה מתעוררות אצל הקורא לפחות שתי השאלות הבאות: **א.** מדוע נאמר בפסוק פעמיים 'אני'? **ב.** מדוע הקדים הפסוק את המילים "אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה" למילים "מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא"? הרי לפי הנוהג שבעולם היה צריך לומר קודם "מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא" ורק לאחר מכן - "אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה"?

מעשה ברבי עובדיה מספורנו והעשיר

תשובה לשאלה הראשונה בעזרת ה' על דרך הדרש:

מעשה שהיה עם הצדיק הקדוש רבי עובדיה מספורנו זצ"ל, שבנוסף להיותו אחד ממפרשי התנ"ך, היה אף רופא מומחה ביותר.

פעם נפגש איתו עשיר אחד, אשר כשם שהיה מופלג בעשירותו, כן היה מופלג בקמצנותו.

הביט העשיר בפניו מפיקות הקדושה של הרב ואמר לו: "אשריך, רבי, שאתה מרפא חולים!"

טפח הרב על שכמו של העשיר ואמר לו: **"אשריך, בני, שאתה מחיה מתים!!"**

פער העשיר את עיניו בתדהמה ושאל את הרב: "אני? מחיה מתים?? יואיל נא הרב לפרש לי את דבריו!"

השיב לו הרב ואמר: "מבקש אני ממך, בני, שהערב בסיום השיעור תתלווה אליי למקום אחד, ואז בוודאי תבין את כוונתי!"

ואכן, כשהסתיים השיעור באותו ערב יצא הרב מבית המדרש, והעשיר הקמצן בעקבותיו.

כך צעדו שניהם הליכה מרובה, עד אשר הגיעו לבית רעוע וזנוח שעמד בקצה העיר.

ביקש הרב מהעשיר הקמצן שיוציא מכיסו מטבעות אחדות וירשרש בהן. עשה העשיר כדבריו, ומיד נפתחו דלתות הבית, ויצאו ממנו ילדים רכים שהיו מתגוררים בו בצפיפות נוראה, ובראותם את המטבעות הנוצצות אשר אחז העשיר בידו, החלו ליפול לרגליו ולהתחנן לפניו שייתן להם אוכל, כיוון שהם הולכים למות ברעב!

משראה העשיר את רגליהם היחפות של הילדים הרכים ואת בגדיהם הקרועים אשר אך בקושי כיסו את בשרם, שהלך וצפד מחמת הרעב, נכמרו רחמיו עליהם ביותר, והוא החל לרוץ בכל כֹּחו אל הצרכנייה הקרובה ביותר. בהגיעו לשם, הוא מילא עגלה בשפע גדול של מוצרי מזון, ומיד שב והאכיל את כל יושבי הבית הרעוע, אשר מיד הִשְׂבִּיעוּ בו את רעבונם. משששבעו כולם ושקט רעבונם, אורו עיניהם, והם החלו לברך את העשיר בכל פה, ולהעתיר עליו ברכות ואיחולים.

התרגש העשיר עד מאוד בראותו את הסומק הקל אשר כיסה את פניהם, שהיו לפני כן חיוורות כסיד, והבטיחם כי ישוב ויבקרם למחרת היום.

ביום המחרת הלך העשיר לחנות בגדים וקנה להם משם בגדים חדשים בכל המידות, ובשפע רב, שיוכלו להחליפם מדי יום, ואז ניגש לביתם ומסרם להם.

כשהגיע לשם לאחר יום נוסף, שמח מאוד לראותם כשהם נקיים ומסודרים ולבושים יפה, עד כי בקושי ניתן היה לזהות בהם את אותן בריות עלובות ומוכות גורל, כפי שנראו בעת שפגש אותם בפעם הראשונה. **נישקו העניים את ראשו של העשיר ובירכו אותו באומרם:" יברך אותך ה', על כי החיית אותנו!"**

העשיר מחיה את העני, ונעשה כשותף לקדוש ברוך הוא בבריאתו

על פי המעשה הזה ניתן להסביר את שאמר הקדוש ברוך הוא בטרם בריאת האדם - "נַעֲשֶׂה אָדָם" בלשון רבים, שהתכוון הקדוש ברוך הוא לומר - 'אני והעשיר - נעשה אדם', שהקדוש ברוך הוא יבחר אדם עני, והעשיר יפרנסו, **ובכך נעשה העשיר שותף לקדוש ברוך הוא בבריאת האדם, כביכול בראו ביחד את האדם!**

וזהו שכתוב בפסוק שלפנינו בפרשה: "אֲנִי אֲנִי הוּא" - פעמיים 'אני', הראשון כנגד הקדוש ברוך הוא, והשני כנגד העשיר.

ובהמשך הפסוק כתוב "אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה", 'ואחיה' - שהקדוש ברוך הוא בורא את האדם עני, שהוא חשוב כמת, ואז בא העשיר ומפרנס את העני ועל ידי כך נקרא שמחיה אותו!! וזהו על דרך הדרש.

בזמן תחיית המתים יקומו המתים כפי שהיו בעת שנפטרו

וכעת נבוא ליישב את הקושיה השנייה שהקשינו בפסוק - מפני מה נאמר קודם "אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה", ורק אחר כך נאמר "מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא"? התירוץ לכך הוא שבזמן תחיית המתים, **המתים עתידים לקום בדיוק באותו מצב כפי שהיו כשנפטרו.** אם אדם היה צולע חס ושלום, הוא יקום צולע, וכן אם היה חסר איבר חס ושלום, הוא יקום מחוסר איבר, וזאת כדי שיזהו אותו בני משפחתו ויכירוהו. אומנם לאחר מכן ירפא אותו הקדוש ברוך הוא ויעשה אותו בריא ושלם בכל איבריו!

לכן נאמר תחילה "אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה", שתחילה הקדוש ברוך מחיה את האדם, ולאחר שכבר קם לחיים נאמר בו "מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא", שהקדוש ברוך הוא מרפא אותו בכל גופו.

יהי רצון שנזכה במהרה לגאולה השלֵמה ולתחיית המתים, כפי הנאמר (ישעיה כו) "הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר", במהרה בימינו אמן!!

(ספר 'ישגשג' דברים - פרשת האזינו)

תפילה לפני ואחרי הלימוד

לפני לימודו יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ וֵא-לֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, שֶׁלֹּא יֵאָרַע דְּבַר תַּקָּלָה עַל יָדִי, וְלֹא אֶכָּשֵׁל בִּדְבַר הֲלָכָה, וְיִשְׂמְחוּ בִי חֲבֵרַי, שֶׁלֹּא אֹמַר עַל טָמֵא טָהוֹר וְלֹא עַל טָהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מֻתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מֻתָּר, וְלֹא יִכָּשְׁלוּ חֲבֵרַי בִּדְבַר הֲלָכָה וְאֶשְׂמַח בָּהֶם. "כִּי יְיָ יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה". "גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ".

אחר לימודו יאמר:

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ וֵא-לֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שֶׁאֲנִי מַשְׁכִּים וְהֵם מַשְׁכִּימִים. אֲנִי מַשְׁכִּים לְדִבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדְבָרִים בְּטֵלִים. אֲנִי עָמֵל וְהֵם עֲמֵלִים. אֲנִי עָמֵל וּמְקַבֵּל שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רָץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבְאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַתָּה אֱ-לֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת. אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם, וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ".

לוח חודשי

	ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
		כט ערב ראש השנה אין אומרים תחנון	א א' דראש השנה תחל שנה וברכותיה	ב ב' דראש השנה	ג צום גדליה סיום הצום בצאת הכוכבים	ד	ה שבת שובה וילך
	ו	ז ברכת הלבנה בערב ונוהגים במוצאי יו"כ	ח	ט ערב יום הכיפורים אין אומרים תחנון	י יום הכיפורים	יא אין אומרים תחנון	יב אין אומרים צדקתך האזינו
	יג	יד סו"ז ברכת הלבנה כל הלילה ערב חג הסוכות אין אומרים תחנון	טו חג הסוכות תקופת תשרי בשעה 10:50	טז א' דחול המועד יו"ט שני של גלויות אין אומרים תחנון	יז ב' דחול המועד אין אומרים תחנון	יח ג' דחול המועד אין אומרים תחנון	יט שבת חול המועד אין אומרים צדקתך ויאמר משה
	כ ה' דחול המועד אין אומרים תחנון	כא הושענא רבה אין אומרים תחנון	כב שמיני עצרת שמחת תורה משיב הרוח במוסף	כג אסרו חג יו"ט שני של גלויות אין אומרים תחנון	כד אין אומרים תחנון	כה אין אומרים תחנון	כו שבת מברכים אין אומרים צדקתך בראשית
	כז אין אומרים תחנון	כח אין אומרים תחנון	כט ערב ראש חודש חשון אין אומרים תחנון	ל א' דראש חודש חשון אין אומרים תחנון			

HILA USAL.

תְּפִלָּה לִשְׁלוֹם חַיָּלֵי צָה"ל

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל חַיָּלֵי צְבָא הַהֲגָנָה לִישְׂרָאֵל, אַנְשֵׁי כֹּחוֹת הַבִּטָּחוֹן וְכֹחוֹת הַהַצָּלָה, הָעוֹמְדִים עַל מִשְׁמַר אַרְצֵנוּ וְעָרֵי אֱ-לֹהֵינוּ, מִגְּבוּל הַלְּבָנוֹן וְעַד מִדְבַּר מִצְרַיִם, וּמִן הַיָּם הַגָּדוֹל עַד לְבוֹא הָעֲרָבָה וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהֵם. בִּיבֵשָׁה בַּאֲוִיר וּבַיָּם. יִתֵּן יְיָ אֶת אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ נִגָּפִים לְפָנֵיהֶם. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִשְׁמֹר וְיַצִּיל אֶת חַיָּלֵינוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם. יִדְבֹּר שׁוֹנְאֵינוּ תַּחְתֵּיהֶם, וְיַעֲטֹרֵם בְּכֶתֶר יְשׁוּעָה וּבַעֲטֶרֶת נִצָּחוֹן. וִיקַיֵּם בָּהֶם הַכָּתוּב: "כִּי יְיָ אֱ-לֹהֶיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם, לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם" (דברים כ, ד), וְנֹאמַר: "אָמֵן".

דברי תורה לסעודות

שו"ת בהלכה מאת הראשון לציון
מרן הגאון רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל

מתורת ה"אור החיים" הקדוש
רבינו **חיים בן עטר** זיע"א

חיבוק של ה'!

"כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ" (דברים לב, יא).

הקשה הצדיק רבינו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א: מה כוונת התורה הקדושה באומרה: "יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו - יִקָּחֵהוּ"? מי יפרוש את כנפיו?

אלא הסביר הצדיק: כבר אמרו חכמים (מדרש ספרי) שיד ימינו של הקב"ה תמיד פתוחה ומושטת לקבל באהבה כל יהודי שרוצה לשוב בתשובה ולהתקרב אל ה', וכך אנו אומרים בסליחות: "נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אל ה' כי ימינך פשוטה לקבל שבים", והקב"ה תמיד מעורר את ישראל בדרכים שונות להתקרב אליו, שנאמר: "כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ".

ואם אכן יהודי יתעורר לשוב אל ה', הרי שמיד הקב"ה פורש את כנפיו ומושיט ידיו לקבל אותו, וזו כוונת הפסוק: "יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו, יִקָּחֵהוּ" - מי יפרוש? **הקב"ה יפרוש כנפיו כדי לקבל אליו באהבה את החוזר בתשובה.**

ועוד גילה לנו האור החיים הקדוש שבעצם **זהו סוד הסוכה!** כי אף על פי שכלפי חוץ הסוכה נראית כדבר פשוט, שהרי היא עשויה ובנויה מעצים וקרשים, יריעות בד וקישוטי נייר, מכל מקום סוד הסוכה עמוק ונשגב עד מאוד, שהרי המילה "**סוכה**" עולה בגימטריה 91, ומאידך תמצא ששני שמותיו של הקב"ה שהם: "**הוי"ה - אדנ"י**" - גם הם עולים בגימטריה 91, לרמוז ולהורות לנו שבחג הסוכות הקב"ה פורש כנפיו עלינו מכל עבר, ומגן ושומר עלינו היטב, ומדוע אנו זוכים לכך? מפני שבימי ראש השנה ויום הכיפורים השתדלנו לעשות תשובה, והרי מובטחים אנו כי ה' יתברך יפרוש את כנפיו וייקח את הרוצים להתקרב אליו לשומרם מכל רע.

ולכן, הבה ניכנס אל הסוכה בשמחה וביראה, ונבין שאנו זוכים על ידה לחיבוק של ה' יתברך.

שו"ת בהלכה

שאלה: האם רשאי לטעום בכניסת שבת קודם הקידוש?

תשובה: כיוון ששקעה החמה בערב שבת, **אסור מדרבנן בכל טעימה קודם הקידוש,** ואפילו מים. ואם חש צימאון גדול, רשאי לשתות מים בזמן בין השמשות (13 וחצי דקות זמניות אחרי השקיעה), כיוון שיש בזה 'ספק ספיקא להקל' (שתי סיבות בהלכה להקל) ולומר שעדיין יום גמור. אבל אם כבר התפלל ערבית של שבת, ואפילו מבעוד יום, אסור לו לטעום קודם שיקדש.

שאלה: מה הדין בעבר וטעם בלי קידוש?

תשובה: אם עבר וטעם או אכל סעודה גמורה, בלא קידוש, **כשיזכור יקדש מיד**, ויאכל כזית פת, שיהיה הקידוש במקום סעודה.

ואם לא קידש בליל שבת, יקדש למחרת, ויאמר כל נוסח הקידוש, בלא הפסוקים של 'ויכולו', ויועיל לו לקידוש הלילה והיום יחד בקידוש אחד.

מתורת ה'בן איש חי'
רבינו **יוסף חיים** זיע"א

לאכול מזון!

"יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת שָׂדָי" (דברים לב, יג).

כתב רבינו הבן איש חי זצ"ל בספרו 'עוד יוסף חי' (פרשת ויגש): מצאנו ביעקב אבינו ע"ה שאמר לעשיו אחיו: "חַנַּנִי אֱ־לֹהִים, וְכִי יֵשׁ לִי כֹּל", וכוונת יעקב אבינו הייתה להגיד ולהודיע ברבים שהוא שמח בחלקו תמיד, וממילא אינו חסר דבר, וזו כוונתו באומרו: "יֵשׁ לִי כֹּל".

ומעשה באדם שהתפאר באוזני חבירו, ואמר לו: "דע לך שברוך ה' זכיתי להיות מאוכלי המן!" התפלא האיש עד מאוד ושאל: "מה אתה סח, והלוא במו עיניי ראיתי שאתה אוכל לחם ושאר ירקות?!" ענה לו האיש ואמר: "אכן, אוכל אני לחם ומיני ירקות, אך דע לך שה' יתברך חנן אותי במידת ההסתפקות במועט, ולכן אף הלחם והירקות שאני אוכל נחשבים בעיניי כמו המן, שהיו ישראל טועמים ומרגישים בו את כל הטעמים שבעולם, וכך אני מרגיש!"

וזו כוונת הכתוב (משלי ג, טז) "אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד", שאף שעינינו רואות שרוב לומדי התורה הקדושה מצויים במידת העניות, והעושר המובטח בפסוק ללומדי התורה רחוק מהם והלאה, עדיין נחשבים הם לעשירים, הואיל ולומדי התורה אוחזים במידת ההסתפקות במועט, והם חיים בתחושה שיש להם הכול, ולכן נחשבים בעיני עצמם לעשירים אמיתיים.

ואת זה **באה הסוכה ללמדנו,** שיהיה האדם שמח בחלקו, ואפילו חלקו קטן כדוגמת הסוכה, אשר אין בה פאר והדר, ויש בה רק את הדברים הבסיסיים לצורכי האדם, עדיין ירגיש שה' מרכיבו ונושא אותו על במותי הארץ, ומאכילו מתנובת האדמה.

שו"ת בהלכה

שאלה: מתי רשאי לקדש על שאר משקים שאינם יין?

תשובה: כשאין יין מצוי כלל בעיר, ועיקר שתיית אנשי העיר היא **שֵׁכָר**, רשאי לקדש על **השֵׁכָר**. ומי שהיין מזיקו, יקדש בלילה על הפת ובבוקר על **השֵׁכָר**.

המקדש על שֵׁכָר, ייקח דווקא משקה משכר, כגון ערק או בירה לבנה. וצריך שיקדש על כוס שמכילה רביעית (81 גרם), ושישתה ממנה מלוא לוגמיו (41 גרם), ואם אינו יכול - ישתה בהפסקות קלות.

קפה ותה, ומיץ הדרים, אין לקדש עליהם לכתחילה. ובשעת הדחק - כגון שאין עימו יין או שֵׁכָר, או שאינו יכול לשתות משקה חריף כמלוא לוגמיו, **רשאי בקידוש של שחרית לברך שהכול על קפה ותה ומיץ, ויועיל לו לקידוש של יום, שאינו אלא להיכר בין סעודת שבת לשל חול.**

תרכן זמר

אַגִּדְלֵךָ אֱ-לוֹהַי 27
אֲדוֹן עוֹלָם 47
אֵל גָּלִיל 24
אֵ-ל מְאֹד נַעֲלָה 39
אֵ-ל עַד לִי לָעַד 34
אֵלֶיךָ אֶקְרָא יְ-הֹ 13
אֵלֶּה אִמְלָאלִי 33
אֲעוּפָה אֶשְׁכּוֹנָה 19
אֶעֱרָךְ מְהֻלָּל וַיְבִי 30
אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה 29
אֲשִׁיר לְאֵ-ל 18
אֲשִׁיר לְךָ אֶרֶץ חֶמְדָּה 35
אֲשִׁיר לְכָבוֹד חֲבֵרִים 32
אֲשִׁיר שִׁירָה וְזִמְרָה 31
אֲשִׁירָה נָא 31
בְּזִכְרִי יָמִים יְמִימָה 20
בֶּן אָדָם 29
בַּר יוֹחַאי 37
בָּרוּךְ אֵ-ל עֶלְיוֹן 23
בְּתֵי צָאי 22
גּוֹאֵל יָבוֹא 28
דְּרוֹר יִקְרָא 18
וְאַמַּרְתֶּם כֹּה לְחַי 36
זְקַן יוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה 35
חֲבִיבִי 13
חִישׁ חִישׁ 21
יְדִיד נֶפֶשׁ 43
יְדִידֵי הַשַּׁחַרְתִּי 20
יַהֲלוֹמָה 21
יְ-הֹ אֹכֵסֶף 46
יְ-הֹ רִבּוֹן 19
יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילֵנוּ 39
יוֹדוּ לְךָ רֵעַיוֹנַי 33
יוֹדוּךָ רֵעַיוֹנַי 14
יוֹם זֶה מְכֻבָּד 26
יוֹם שַׁבָּתוֹן 26
יוֹצֵר מִיָּדוֹ 17
יָחִיד אֵ-ל דָּגוּל 22
יָחִיד רָם 30
יַעֲלָה יַעֲלָה 39
יָפָה וְתַמָּה 16
יִשְׂמַח חֲתָנִי 40
יִשְׂמַח מֹשֶׁה 28
כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת 12

מעורת ה'אביר יעקב'
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

דברי תורה לסעודות מאת:
הרה"ג שמעון יוחאי יפרח שליט"א

אהבת עולם!

"כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ" (דברים לב, ט).

מיום שניתנה תורה לישראל, ירדה שנאה לעולם כלפי ישראל - שנאת נצח לעם הנצח, ואין זאת אלא מתוך קנאתם של האומות אלינו. וסוד הדבר הוא כי האומות מרגישים שפלים ונחותים אל מול חשיבותם ומעלתם של ישראל, ולכן מאז מתן תורה הגויים מציקים לישראל בכל דרך, ואף מלאכי האומות בשמיים כל ימיהם מקטרגים על ישראל.

ומשום כך ציווה הקב"ה עלינו להקריב בימי חג הסוכות קורבנות, שבזכותם תגבר ידם של ישראל על האומות. **כתב רבינו יעקב אביחצירא** זיע"א בספרו 'אלף בינה' שעל זה רמז דוד המלך באומרו (תהילים קיט, קסא): "שָׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם", שהכוונה היא לשרי ומלכי האומות שרודפים את ישראל לחינם (על לא עוול הכפם), ואף מלאכי האומות מקטרגים עלינו חינם.

ותמצא שהמילה "**חנם**" האמורה בפסוק עולה בגימטריה 98, כמניין המילה "**חץ**", וזה רומז ל־98 קורבנות כבשים שישראל מקריבים בחג הסוכות, והם כחץ יעוף המשבר ומכניע את הגויים מעלינו. לכן גם מקריבים בחג הסוכות 70 פרים, שהם כנגד 70 אומות העולם, **ובזכות קורבנות אלו אנו מכניעים את כֹּחם של 70 המלאכים הממונים על 70 אומות**, ועל ידם המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד.

וכל זאת נתן לנו ה' יתברך ברוב אהבתו אותנו, ועל כך אנו משבחים אותו בכל יום ואומרים: **אהבת עולם אהבתנו ה' אלוקינו!**

ובפרט זוכים אנו לשמירה זו כנגד הגויים דווקא בחג הסוכות, שנאמר: "כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה... יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ".

שו"ת בהלכה

שאלה: מתי רשאי לקדש על הפת?

תשובה: כאשר אין היין מצוי בעיר, יקדש **בליל שבת על הפת**, וכן ב'פת הבאה בכיסנין' (עוגות וכדומה) כשקובע סעודתו עליה (216 גרם), אבל **בשחרית לא יקדש על הפת**, כי אין בזה שום היכר לקידוש.

המקדש על פת - ייטול ידיו, ויברך 'על נטילת ידיים', וישב במקומו, ויאמר 'ויכולו' בעוד הפת מכוסה, ואחר כך יגלה את הפת, ויניח שתי ידיו על הפת, **ויברך המוציא וברכת הקידוש**, ובוצע ואוכל.

מי שאין לו יין או פת - לא יקדש על פירות ושאר מאכלים, ולא יאמר ברכת הקידוש בלא כוס, **ויצא ידי חובת קידוש בתפילה**, וטוב שיאמר בתפילתו 'זֵכֶר למעשה בראשית' ו'זֵכֶר ליציאת מצרים'.

ואם קידש בלא כוס ובלא פת - לא יצא, וכשיביאו לפניו יין חייב לחזור ולקדש.

מעורת הרסירות
רבינו ר'בעל שם טוב' והלמידיו זיע"א

כדתים כניסה!

"יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ" (דברים לב, יא).

ידוע היה הצדיק **רבי לוי יצחק מברדיטשוב** זצ"ל במידת הכנסת אורחים נפלאה. בכל השנה היה מכניס כל אורח לביתו, ובחג הסוכות על אחת כמה וכמה. מהדר מאוד היה במצווה זו, ופעמים שהיה טורח בעצמו ומכתת רגליו ברחבי העיירה למצוא אורחים. כמובן לפעמים היה נאלץ אף להכניס אורחים פשוטים ביותר, ולפעמים אורחים גסי רוח ומחוסרי דעת...

פעמים רבות פנו אליו תלמידיו בשאלה: "רבי, מדוע אינך בורר את האורחים הבאים תחת קורות ביתך? והלוא אורחים מסויימים פוגעים בכבודך ובמעמדך, ומדוע אתה מכניס כל איש מישראל לביתך ללא הבחנה?!"

לשמע שאלתם, השיבם הצדיק ואמר: "חכמים זיכרונם לברכה גילו לנו ואמרו שלעתיד לבוא יעשה הקב"ה סעודה גדולה ומפוארת לצדיקים תחת עורו של לוייתן, ומסתמא בסעודה זו יֵשבו כל גדולי הצדיקים מימי אברהם אבינו ועד לדורנו, ומי לא ירצה להיכנס לסעודה זו?! אלא שבוודאי מלאכי השרת לא ייתנו לכל אחד להיכנס, ואף אני ארצה להידחק ולהיכנס לסעודה זו, וכפי הנראה גם ממני ימנעו להיכנס, אלא שאז אשיב ואטען לאותם שומרים טענה ניצחת - וכך אגיד להם: "אכן מפאת מעמדי איני ראוי להיכנס לסעודה זו, אלא שכשם שאני הכנסתי את כולם לביתי ולסוכתי, ולא הבדלתי בין איש לחבירו, כך תנהגו עימי, ותרשו לי להיכנס לסעודה זו!"

ואף אנו נקרב יהודים ונכניסם בצל סוכתנו, וזכות זו תעמוד לנו שניכנס אף אנו לסעודת הצדיקים.

שו"ת בהלכה

שאלה: איזה יין כשר לקידוש?

תשובה: אין מקדשים אלא על יין הראוי לניסוך על גבי המזבח, ולכן **יין שריחו רע** אין מקדשין עליו. ואם עירבו ביין אחר, ותיקן את ריחו, כשר. ולכתחילה לא יקדש על יין **שנשאר מגולה לילה אחד**, ואם היה מגולה במקרר או בארון, כשר לכתחילה. ובנשאר מגולה **זמן ארוך עד שנפגם טעמו וריחו** לא יקדש עליו.

אם קידש על יין מגולה - יצא בדיעבד, ואם יש לו יין אחר הכשר לכתחילה, בקידוש של יום ייקחנו ויברך עליו שוב ברכת הגפן, אבל בקידוש של לילה לא יחזור לברך ברכת הקידוש על היין הכשר, מחשש ברכה לבטלה.

מה שמשאירים ביקב את החביות מגולות כשבוע (ומכסים ברשת מפני החרקים) כשר לכתחילה, כיוָון שמשתבח בכך טעמו, ועוד שאז הוא תוסס, וביין תוסס לא גזרו.

זמירות

כָּל מְקֻדָּשׁ 45
לָא-ל מָרוֹם 35
לְדָוִד שִׁיר וּמִזְמוֹר 24
לִכְבוֹד חֶמְדַּת לִבִּי 38
לְמוֹלֶדֶת שׁוּבִי רָנִי 24
מָה יְּדִידוּת 25
מוֹל א-לִי וְגִדְלוֹ 15
מְנוּחָה וְשִׂמְחָה 17
מַקְהֵלוֹת עַם 40
נְגִילָה הַלְלוּיָה 12
עָזְרִנִי א-ל חַי 15
עַל אַהֲבָתֶךָ 34
עֵת דּוֹדִים כַּלָּה 40
צוּר מִשֶּׁלּוֹ אָכַלְנוּ 27
רְפָא צִירִי 25
שָׁלוֹם לְבֵן דּוֹדִי 21
שִׂמָּה בְּנֵי 14
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לָנוּ 29
תִּשְׁבִּי צוּרִי לְבָבִי 27

שירי שמחות
38-40

שירים לסעודה שלישית:
41-47

שירים חסידיים (לפי א'-ב'):
48-55

שירי תימן (דיוואן)

אֲדוֹן הַכֹּל 56
אַהֲבַת הֲדַסָּה 59
אוֹדֶה לָךְ 58
אַיֶּלֶת חֵן 59
אִם נְנַעֲלוּ 57
אִשְׁאַל אֶלְקֵי 57
חוּס אֶ-לֹהִי 61
יְדַעְתָּנִי 60
יַשִּׁקֵף 57
לְפָלֵת הָרִמּוֹן 58
מִי נִשְׁקָנִי 60
סְעֵי יוֹנָה 56
סִפְרֵי תַּמָּה 61
קְרִיָּה יְפֵהפִיָּה 58
שׁ-דַּי אֲמֹד נָא דַּי 60
שְׁמַע הָאֵ-ל 56

פרפראות ופנינים
מגדולי ישראל

"שֶׁחֵת לוֹ" (דברים לב, ה)

מ"הַאֲזִינוּ" ועד "שֶׁחֵת לוֹ" יש 40 תיבות, **כנגד 40 יום שחטאו מאז ששמעו במעמד הר סיני "אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ"**, עד שחטאו בעגל שבו נאמר "כִּי שִׁחֵת עַמְּךָ".

(הרוקח)

"יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ" (דברים לב, י)

הגאון הצדיק רבי משה רוזנשטיין זצ"ל הי"ד, משגיח ישיבת לומז'ה, היה אומר: מתי זוכה אדם ל"יִסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ"? **כאשר הוא חי בתחושה הדומה לאדם הנמצא "בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן"**, שחי בבדידותו ומבין שאין לו על מי לסמוך אלא על הקדוש ברוך הוא, שהוא ישמור ויגן עליו, כמו שאמר דוד המלך: "גֵּר אָנֹכִי בָּאָרֶץ", אני כגר שאין לו שום קרוב ומכיר אלא הקדוש ברוך הוא לבדו.

אבל כאשר חושב האדם כאותו כפרי שהתפלל אל ה' ואמר: ריבונו של עולם, אם לא תעזור לי אלך לבקש מדודי העשיר, אזי ה' יתברך שמו לא יעזרנו, משום שהקדוש ברוך הוא אינו עוזר אלא למי שבוטח בו ורק בו.

לכן ניתנה תורה במדבר, להורות על הביטחון שהוא תנאי להצלחה.

(דרכי מוסר)

"וַיְנַבֵּל צוּר יְשֻׁעָתוֹ" (דברים לב, טו)

דרכם של המינים ושל הטועים אחר עבודה זרה, להכניס את דבריהם וטעותם בתורה הקדושה ולומר כי התורה כיוונה לכך, חלילה, עד שאומרים השומעים כי אילו אכן לכך הכוונה, הרי אלו דברי נבלה.

לכך נאמר "וַיְנַבֵּל צוּר יְשֻׁעָתוֹ" - אלו אשר נוטשים את דרך התורה, הרי הם כאומרים כי חלילה מדברת התורה דברי נבלה, ונתקיים הדבר בכותים ובמינים ובכל הטועים, ה' יתברך שמו ישמרנו.

(משך חכמה)

"חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם" (דברים לב, יז)

בטבעו של עולם יש ירידת הדורות בעבודת ה', אלא שתמיד ירידה זו היא במידה ידועה, עד שניתן עדיין לשער מה תהיה דרגתו של הדור הבא.

אבל התורה מתריעה מפני מצב שבו המרחק בין דור האבות לדור הבנים יהיה כה רב, וההידרדרות כה מהירה, עד שלא יהיה ניתן לשער כיצד יהיו פניו של הדור הבא ומה תהיה דמותו, **"לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם"**.

(חתם סופר)

סיפורי
עובדות והנהגות

שלושה לולבים בהר ציון

סיפר רבי שמואל קלידס זצ"ל: פעם בערב חג הסוכות היה **רבי אשר פריינד** זצ"ל צריך שלושה לולבים, ולא היה לו אפילו אחד. ציפיתי לראות מה יעשה, והוא הציע בשלווה ללכת להר ציון. עכשיו? בערב סוכות אחרי הצהריים?! אבל התלוויתי אל חותני כשהלך לשם. ידעתי שאיתו הדברים אף פעם אינם פשוטים.

הוא הלך לקבר דוד המלך ואמר שם תהילים, ובחזור החל לחפש בשטח ההר. פתאום ראיתי אותו ניגש לעץ דקל נמוך שמעולם לא הבחנתי בו קודם. הוא החל מחפש בין הענפים, **ותוך כמה דקות מצא שלושה לולבים כשרים ומהודרים, עם תיומת סגורה עד הסוף. זה נראה כאילו העץ הזה חיכה לו מששת ימי בראשית.** הפשטות שנהג בה בעת מציאת הלולבים, וכשחזר איתם הָעִירָה בלי שום סימן התפעלות, שבתה אז את ליבי.

(רבי אשר)

איתותים למטוסים הישראליים

כשמרן הגאון **רבי עובדיה יוסף** זצ"ל כיהן כרב במצרים, נחרד לגלות כי בחג הסוכות היהודים שם אינם רגילים לבנות סוכות על גגותיהם ומבטלים בכך מצוַת סוכה. בא בדברים עם הקהל ונוכח כי זה שנים אינם בונים סוכה, מחמת כמה תירוצים. היו שטענו כי קיימת טרחה רבה לטפס לראש הגג כדי לבנות סוכה. היו שהסבירו כי הגויים מצויים בסביבות היהודים, והצעד עלול לעורר רוגז מצידם. הלמדנים הבהירו כי הקהל נוהג לשמוע קידוש בסוכה של בית הכנסת אחר התפילה, ובזה יוצאים ידי חובה.

בעיני מרן זצ"ל היה הדבר לשערורייה של ממש. **הוא הוכיח את הקהל שאין להם על מה לסמוך בזלזול המופגן הזה במצוַת עשה יקרה מאוד מן התורה.** עמד ודרש ברבים לבל יעזו לבטל מצוַת סוכה, והזכיר דברי הפוסקים כי אין יוצאים ידי חובה בסוכת בית הכנסת. מן החשש הרחוק של רוגז הגויים מסביב הסביר שאין לחוש, ושומר מצווה לא יֵדע דבר רע.

מכיוון שבשנה הראשונה לבואו מצרימה טרם הורגלו כאמור לעשות סוכה בביתם, הרי שרק מרן זצ"ל בנה לו סוכה נאה על גג ביתו, שעמדה כמעט יחידה בכל העיר. משנוכחו שוטרי הממשלה במבנה החשוד שהוצב על הגג של 'המרגל הישראלי', עלו מיד לסוכה ותפסוהו 'על חם' כשהוא מנענע בלולבו. **מיד הובילוהו למעצר - בחשד לפעילות עוינת, שבנה את הסוכה כדי לאותת למטוסי 'האויב הציוני'.**

אלא שמרן זצ"ל לא נבעת, ועמל רבות כדי להסביר לקצין הממונה כי בניית הסוכה היא אך לשם המצווה שהצטוו בה ישראל אחר צאתם ממצרים. הקצין, שפקפק בדבריו, הטיל עליו לפרק את סוכתו, ובסייעתא דשמיא שהייתה לו **הורה לו להשלים את המשימה תוך שבעה ימים ממתן הצו. לאחר שבוע ימים, כאשר בלאו הכי חלפו ועברו להם ימי החג**, פירק את סוכתו.

בשנה הבאה לא ויתר, ושב ודיבר בתוקף על הנושא בדרשת שבת שובה. ואכן באותה שנה רבים צייתו ובנו להם סוכה כהלכתה.

('שר וגדול')

במצוותיו חפץ מאוד

דקדוקיו של **רבי הירש פלאי** זצ"ל, המנהל הרוחני של **ישיבת חברון**, בהידור מצוַת ארבעת מינים, לא נחתמו בנטילת לולב ביום הראשון של סוכות בלבד. הוא לא הידר רק בקיום המצווה כאשר חיובה הוא מן התורה, כגון ביום טוב ראשון, אלא אף כאשר חיובה הוא מדרבנן כגון בכל שבעת ימי החג. בעיצומם של ימי החג, כאשר הזדמן לו לרכוש ד' מינים מהודרים יותר מאלו שנמצאו בידו, נזדרז תיכף להשיג את מבוקשו, על אף הטרחה שהייתה כרוכה בדבר.

וכך עולה מעדות תלמידו רבי אלימלך רטמן שליט"א: היה זה כאשר הגיע רבינו לגבורות. נכנסתי לבקרו ביום רביעי דחול המועד סוכות, וכמובן - כדרכו מרוב חיבת הקודש - הראה לי את הלולב שלו. תוך כדי דברים אמרתי לו שבביתי בהר נוף מצוי לולב יותר מהודר שאוכל ליתן לו. מכיוון שבו ביום אמורה הייתה להתקיים שמחת בית השואבה בישיבה, הוספתי ואמרתי לו שוודאי אמצא בשכונתי בחור הנוסע להשתתף בשמחה, אשר על ידו אוכל לשלוח את הלולב המהודר.

נפרדתי ממנו לשלום ופניתי לדרכי אל ביתי, כשמלוות אותי עיניו הבורקות של רבינו, אשר אורו מרוב שמחה

צדיקים

לאהבה וידאת ה'

אמיתית ומתוך השתוקקות פנימית לקיים את מצוַת היום בְּיֶתֶר הידור. אבל התשוקה כה בערה בעצמותיו וליבו כה התחמם בקרבו, עד שלא יכול היה להמתין לעת ערב, והוא חבש את כובעו ויצא בעצמו לשכונת הר נוף להביא בידו את הלולב הנכסף. לא חלפו להן שעתיים מאז נתבשר באפשרות להוסיף בהידורה של מצוַת נטילת לולב, ועל דלת ביתי נשמעה נקישה. בפתח ניצב רבינו, אשר ההשתוקקות להתנאות לפני ה' במצוות גלגלה אותו אל ביתי, ליטול בעצמו את הלולב המהודר.

לפליאתי כי רבה, הרהבתי עוז לשאול את רבינו למה הטריח את עצמו, הלוא הלולב היה אמור להגיע לידו על ידי שליח. תשובתו גילתה את אשר עם לבבו: **"שווה לטרוח בהידור מצווה, גם אם זו מצווה דרבנן וגם ליום אחד!"** והוא אכן עמד וטרח ויגע בהידור מצווה.

ולא רק בהידורם של האתרוג, של הלולב ושל ההדסים, אלא אף בהידורן של ה"ערבי נחל". הוא לא נטל מן הבא ליד, אלא מִשֶּׁמֵּשׁ אחר ערבות מהודרות, כפי שמעיד בו אחד משכניו: מדי שנה הייתה הרבנית תחי' באה ליטול ערבות מן העץ שלנו, אבל בהגיע הרגל היה המשגיח נוטל ערבות אחרות, כי מצא מהודרות יותר.

('רבי הירש')

מוכה־צמא ליד מעיין מים חיים!

היה זה במוצאי יום טוב ראשון של סוכות, בסוכת השלום של **רבי ניסים פרץ** זצ"ל. יומו הראשון של החג חל בשבת, ובמוצאי שבת ישב רבי ניסים בחברת בניו וחתניו. הרוחות סוערות בעולם, גם בעולם החרדי, סביב המצוד והתפיסה של סדאם חוסיין (ימח שמו וזכרו). רבי ניסים יושב בסוכתו, מרוכז כולו בנענועים של מחר. נענועים ראשונים נדחים השנה, מתוקף קדושת שבת ליום ראשון.

"יש שמועות", אומר מישהו, "שתפסו את סדאם חוסיין באיזה בור". "ואיך אבא שלך", שואל רבי ניסים, כאילו בתגובה, "היה מנענע?" סביב רוחשת התרגשות סביב זירת הקרבות האמריקנית-עיראקית. גוג ומגוג מתנפצים זה בזה. העולם מתנודד טיפה, קצת חסר יציבות בעקבות האירועים הדרמטיים. ורבי ניסים אינו רואה ואינו שומע. ליבו ונפשו שייכים כליל לרחמנא אמר "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם!"

הוא נכנס לפרטי פרטים של המצווה, צורת הנענועים, בתיומת של הלולב, בנקודה חומה בשליש העליון באתרוג, בשילוש של ההדס, ב'לבלוב' של הערבה, ובכוונות והייחודים - המתרגשים לבוא לעולם לראשונה השנה בעוד שעות אחדות.

"הוא היה נרגש כולו", אומר חתנו, "כמו מוכה־צמא ליד מעיין מים חיים... מחר יהיה האות הזה!" **כך היה נראה רבי ניסים בצילו של כל מעשה מצווה, בפרט בצל ההכנה למעשה מצווה. הוא התרגש מעצם ההתרגשות של ההכנה, וחווה את מלוא מתיקות המצווה בהכנה עצמה!**

('שגבנו נורא')

זהירות בממון חבירו

סיפר הרב משה ניימן שהיה נוהג מדי שנה להביא **לרבי אהרן לייב שטיינמן** זצ"ל מפאר אתרוגיו את האתרוג הטוב ביותר שביבולו. אומנם לרבינו היו גם כמה אתרוגים נוספים וגם אתרוג תימני, ואולי היה אז גם אתרוג מרוקאי כדי לצאת ידי חובת עוד שיטות. אולם האתרוג שרבי משה היה מביא לו היה האתרוג העיקרי של מרן.

סיפר רבי משה שבשנה אחת על האתרוג היפה ביותר היה בלעטל [-עלה] קטן, **אולם מלבד זאת היה אתרוג יפהפה במיוחד ומהודר בתכלית ההידור, וכיוון שהיה האתרוג הטוב ביותר שלו נתן אותו לרבינו כמדי שנה בשנה.**

באותם ימים שכר רבי משה מקום לשווק אתרוגיו ליד כיכר ברטנורא, והנה בהיותו שם בשעת הצהריים מודיעים לו שרבינו הגיע אליו. מיד יצא רבי משה להקביל פניו. כשחזר מרן מה'ישיבה קטנה' פוניבז' התברר כי מרן בא במיוחד אליו, וכך אמר לו: למעשה שלחו לי אתרוג נוסף מהודר כמו האתרוג שנתת לי, **אבל בלי הבלעטל, ובאתי אליך להודיעך זאת, כדי שאם תרצה תוכל לקחת את האתרוג חזרה ולמוכרו, שהרי אברך אתה, ואתה צריך פרנסה.**

אמר רבי משה: ברור שלא הפסדתי את הזכות שאתרוגי יהיה אצל מרן והשארתי את האתרוג אצלו, אבל במעמד זה ראיתי **כמה טרח רבינו ובעצמו בא אליי בגילו המופלג, והרי יכול היה לשלוח שליח, וזהירותו הגדולה של רבינו הן בממון והן ברגשות הזולת לא מָשָׁה מזיכרוני.**

('מזקנים אתבונן')

השבת

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ: בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר: גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ: הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ: וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ: זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָרֶם: חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ: טָעֲמָה כִּי טוּב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ: יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ: כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָّלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים: מַרְבָדִים עָשְׂתָה לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי: עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתְּשַׂחֵק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֶצְלוּת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

מעלתה וסגולתה של פרשת האזינו!

1. בשירת האזינו נאמר (דברים לב, מד): "וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם". המילה "כל" האמורה בפסוק באה לרבות, שבשירה זו מרומז כל העתיד להיות לישראל (רמב"ן, דברים לב, מ).

2. שירת האזינו היא נחמה גדולה לישראל, **ויש בה הבטחה גדולה על גאולתן של ישראל**, ואף מוזכרת בה מפלתן של עובדי עבודה זרה, וכן מוזכרת בה נקמת ישראל מאויביהם (רבינו בחיי, דברים לב, מא).

3. שירת האזינו היא שירה נכבדת מאוד, **ובה הזכיר משה רבינו את כל הטובות והמעלות שגמל ה' לישראל קודם מתן תורה** - במצרים ועל שפת ים סוף, וכן מוזכרות בה כל הטובות שעשה הקב"ה עימם במדבר, ואף נרמז בה כל מה שהקב"ה עתיד לעשות לימות המשיח, וכל הנקמות שעתיד להינקם מאויבי ישראל, וכל הטוב שיהיה מנת חלקם של ישראל לתחיית המתים ולעתיד לבוא (דרשות רבי יהושע אבן שועיב, האזינו).

4. על שירת האזינו מוזכרת מצוַת כתיבת ספר תורה (וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת - דברים לא, יט), וזה מלמד שיש קשר נסתר והדוק בין פרשה זו לכל התורה כולה. אכן **פרשת האזינו כוללת את כל התורה כולה,** והרי הקב"ה הסתכל בתורה וברא על פיה את כל העולמות כולם, ונמצא לפי זה שפרשת האזינו כוללת את כל ענייני העולם כולו (בשם הרבי מחב"ד, תורת מנחם - תשמ"ב).

5. **בפרשת האזינו כלולים כל שמותיהם של ישראל מכל הדורות**, וכאסמכתא לכך ידוע שהרמב"ן גילה לתלמידו בשם אבנר שיצא לתרבות רעה ששמו רמוז בפרשה, במאמר הפסוק (דברים לב, כו): "אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם", ומשמעות הדברים שימות כעונש על חטאיו, וכן היה (על כן קרא שמו, עמ' שח).

6. **פרשה זו נחשבת כסיום התורה הקדושה,** ולכן חתם משה רבינו את שמו ברמז בתחילת פרשה זו, כדרך הבריות לחתום את שמם בסוף המכתב. והיכן חתם משה את שמו? באות הראשונה של ששת הפסוקים שבראש הפרשה, ואלו הם: "הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם... יַעֲרֹף כַּמָּטָר... כִּי שֵׁם יְיָ... הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ... שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו"... הַלְּיָ תִּגְמְלוּ", ותמצא שהגימטריה של אותיות אלו עולה 345, כמניין "**משה**" (ספרי דבי רב, האזינו).

"שאל אביך ויגדך"

שאלות ותשובות

הגאון חכם שלום כהן זצ"ל

שאלה: האם מותר לבנות סוכה במרפסת שבנה ללא רשות השכנים, או לבנות על הגג המשותף ללא רשות השכנים?

תשובה: אסור לבנות סוכה במרפסת שבנאה ללא רשות השכנים, וכן אסור לבנות סוכה על גג בניין המשותף לכמה שכנים, ללא קבלת רשות מהם.

כן כתב **הרמ"א** (סימן תרלז סעיף ג) שלא יעשה סוכה בקרקע של חבירו שלא מדעתו, ואף דאמרינן סוכה גזולה כשרה, כבר כתב **החזון איש** (אורח חיים סימן קנ ס"ק כב) שאם הוא באופן שמקפיד הבעלים על ישיבת הגזלן בחצירו, נחשב כגזלן על ההשתמשות במקום שאינו שלו, ואינו יוצא ידי חובה וחשיב סוכה גזולה. וכן משמע מדברי **השולחן ערוך** (חושן משפט סימן שעו) שעוברים על איסור 'לא תגזול' גם בקרקע.

אומנם מי שקנה דירה מההוצאה לפועל או מ'כונס נכסים', שהופקעה מבעלי קרקע שלא שילמו חובות לרשויות, וכל שכן מחמת שלא שילמו משכנתא, אין בזה משום גזל, ומותר לו לבנות סוכה במרפסת או בחצר של דירה זו, **כיון דאמרינן דינא דמלכותא דינא גם בארץ ישראל.** ועיין עוד בספר **אמרי איש** (סימן לד). ולמעשה בכל שאלה יש לשאול מורה הוראה מובהק, היות שרבו הפרטים בזה.

שאלה: האם מותר לבנות סוכה ברשות הרבים?

תשובה: מותר לבנות סוכה ברשות הרבים, וכן כתב **בהליכות שלמה. ובחזון עובדיה** כתב שהעושה כן יש לו על מה לסמוך. אולם **באור לציון** כתב שאסור לבנות ברשות הרבים, ואף אם בנה לא יברך בה לישב בסוכה.

והנה כתב **הרמ"א** שלא יעשה סוכה בקרקע של רבים. **אך היום המנהג להקל לעשות סוכה ברשות הרבים. וכל שכן אם העירייה נותנת רשות לבנות ברשות הרבים.**

הגאון רבי אברהם אלקנה כהנא שפירא זצ"ל

בסוכות נקבעת הפרנסה לכל השנה

א. "וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה" (שמות לד, כב), **פירש רש"י:** לשון מסיבה והקפה. סוכות הוא גם ההתחלה של השנה החדשה, וגם הסיום של השנה שעברה.

מסוכות מתחילה השפעה על כל השנה. "וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תָּחֹגּוּ אֹתוֹ". שנינו: "ובחג נידונים על המים", **אמר הקב"ה נסכו לפניי מים כדי שאברך לכם גשמי שנה.**

בסוכות נקבעת ההשפעה של הפרנסה לכל השנה, לכן יש בו עניין של שבעת האושפיזין, שהם היו רועי ישראל, ובזכותם ישנה השפעה של פרנסה לדורות. משום כך, מבין כל השבטים רק יוסף נכלל בין האושפיזין, שכן הוא נקרא "רועה ישראל" בהיותו במצרים, כמו שאמרו בסוטה (לו:) על הכתוב "רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף" (תהילים פ, ב).

ב. ונראה עוד שבאושפיזין נכללים מי שנכרתה עימם ברית לדורות, **ואנו מייחלים שמכח הבריתות עימם תושפע על ישראל ברכה שלֵמה בכל צורכיהם, הרוחניים והגשמיים.** המדובר באבות ובשבטים, כמבואר בתורת כהנים פרשת בחוקותי שנכרתה ברית עם השבטים בפני עצמם, על קיום האומה בצביונה.

ויוסף, שהשפיע וכלכל את בית אביו, הוא הנכלל באושפיזין מבין השבטים. עם משה רבינו נכרתה ברית על התורה, ככתוב בפרשת כי תשא "כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אִתְּךָ בְּרִית" (שמות לד, כז).

עם אהרון הכהן נכרתה ברית על הכהונה, ככתוב במלאכי "בְּרִיתִי הָיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם", ועם דוד המלך נכרתה ברית על המלכות, כמו שנאמר "כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי" (תהילים פט, ד).

ג. סוכות הוא גם סיום היקף השנה שעברה וסיום של הימים הנוראים, והוא זמן לחשבון של כל השנה, וכפי שהיו שרים בשמחת בית השואבה חסידים ואנשי מעשה: "אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו, אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחל לו". ועל כך ישנה שמחה של היטהרות הלב, שכן האדם חוזר אז אחר יום הכיפורים למצב של "אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱ־לֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר", "וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה", ומשום כך סוכות הוא זמן שמחתנו.

ד. בנוסף לכך **סוכות הוא גם זמן קץ מהלכי גלויות**, וכפי שמצאנו שביטול יצרא דעבודה זרה החל בסוכות, כמבואר בערכין (לג:) על הפסוק "וַיַּעֲשׂוּ כָּל הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן הַשְּׁבִי סֻכּוֹת... וְתִהִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד" (נחמיה ח, יז), דבעי רחמי על יצרא דעבודה זרה ובטליה (בקשו בתפילה על יצר הרע של עבודה זרה וביטלוהו). לכן גם זמן גוג ומגוג הוא בסוכות, כפי המופיע בהפטרת שבת חול המועד סוכות.

ה. ובערכין הנ"ל מבואר שכדי לבטל יצר עבודה זרה היה צורך בזכות של ארץ ישראל. ונראה שזכות זו כוללת גם זכות של קהל ישראל, כי רק היושבים בארץ ישראל הם הנקראים קהל, כמבואר בהוריות (ג.). והזמן המיוחד שראוי להשיג בו זכות כל הקהל כאחד הוא זמן חג הסוכות, שמכֹח מצוַת הסוכה ש"כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת", כל ישראל ראויים לשבת בסוכה אחת, וזוהי "סוכת שלום". **ומכֹח מצוַת ארבעת המינים שגם תוכנה הוא איגוד כל ישראל, כמבואר במדרש על הכתוב "וַאֲגָדָתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ"**, שאיגוד ארבעת המינים רומז לאיגוד כל חלקי עם ישראל, "יבואו אלו ויכפרו על אלו".

מכֹח המצוות הללו שבימי חג הסוכות, מתגבר כֹח הכלל. לכן הייתה היכולת המיוחדת על ידי אנשי כנסת הגדולה בימי עזרא לאיגוד קהל ישראל כאחד, ולזכות לכל מעלת זכות ארץ ישראל, כדי לבטל יצרא דעבודה זרה.

ו. כֹח הכלל מתגבר בסוכות, גם מתוך שמחת בית השואבה, שהיא לא רק מעצם השמחה בחג, אלא גם כהכנה למצוַת "ניסוך המים", שכן נקראת "בית השואבה" לפי הכתוב "וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן", **כי חלק ממצוַת החג הוא שהשאיבה המכינה לניסוך המים תיעשה בששון, ובציבור וקהל חוגג.** וההכנה שונה מעצם המצווה של ניסוך המים, כי המצווה מתקיימת בזמן קצר על ידי הכהן המנסך, ואילו ההכנה זמנה כל הלילה, ומשתתפים בה קהל ישראל בכללותו. לכן בכֹח ההכנה גובר כֹח הכלל, שמאוחדים בשמחה המכינה למצווה.

(חג הסוכות - שיח איש)

סדר ה

קידוש ליל שבת

(ויכוון לקיים מצוות עשה דאורייתא של הקידוש, ועל הדין מצווה דרבנן)

יום הששי: וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱ-לֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱ-לֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱ-לֹהִים לַעֲשׂוֹת:

(מאמר המרדכי) **סברי מרנן** (ורבנן) **לחיים.**

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְרָצָה בָנוּ, וְשַׁבָּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ: זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. וְשַׁבָּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם** מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם. מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם** מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם. מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **בְּשִׁבְרְתֶּכֶם לְשָׁלוֹם** מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם. מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **בְּצֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם** מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם. מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָךְ, לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: יְיָ יִשְׁמֹר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ: בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר: גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא רַע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ: הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ: וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ: זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָרֶם: חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ: טָעֲמָה כִּי טוּב סְחָרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ: יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ: כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָّלֶג כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים: מַרְבַדִּים עָשְׂתָה לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אָרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי: עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתְּשַׂחֶק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֶצְלוּת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת יְיָ הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

זקניך ויאמרו לך"

הגאון רבי מנחם מנדל שניאורסון זצ"ל - הרבי מלובביץ'

סוכות - זמן של אהבת ישראל!

מצוַת סוכה מסמלת אחדות, בכך שהיא מקיפה ומאחדת את כל הנמצאים בסוכה, מהגדול ועד לאדם הכי פשוט במידה שווה, עד שנאמר על זה ש"כל ישראל ראויים לשבת בסוכה אחת".

בהדגשה יתֵרה מתבטא עניין האחדות שבעם ישראל במצוַת ארבעת המינים - האתרוג, הלולב, ההדסים והערבות - המשקפים כידוע את ארבעת הסוגים בישראל, למן אלה שיש להם "טעם" ו"ריח" (תורה ומצוות) עד לאלה שהם (לעת עתה) בלי "טעם" ובלי "ריח". **דווקא כאשר כל ארבעת המינים מתאחדים לחטיבה אחת - אפשר לקיים בהם את המצווה.**

כבכל ענייני התורה - כך גם בעניינים האמורים ישנם הוראות רבות ורמזים רבים.

אחת ההוראות הפשוטות והברורות ביותר מן האמור, הוראה הקשורה במעשה בפועל - שהרי המעשה הוא העיקר - היא מצוַת "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ". כפי שהדבר מודגש במקומות רבים, לאהוב יהודי, כל יהודי, כמו שהוא והיכן שהוא, ובאופן של "כמוך", כמו שאדם אוהב את עצמו, כחלק מעצמו - **פירושו של דבר לראות את הזולת כעצם מעצמַי ובשר מבשרי, כגוף אחד ממש**, כפי שהדבר מוסבר בתלמוד הירושלמי.

ו"כמוך" גם במובן אחר. כשם שלגבי האדם עצמו, למרות שהוא רואה את חסרונותיו שלו, הרי (מצד אהבת עצמו) "עַל כָּל־פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה", ולמרות חסרונותיו הוא משתדל לספק לעצמו את כל צרכיו בגשמיות וברוחניות, בהתאמצות הגדולה ביותר, ועושה זאת בחיוניות - **כך צריך להיות גם היחס שלו ליהודי אחר.**

במיוחד לאחר שבאשר לחסרונותיו שלו יודע כל אחד את האמת, ואילו באשר לחסרונותיו של האחר הרי "אין אדם יודע מה בליבו של חבירו", והוא עלול בקלות לטעות בחשבון ובהערכה...

(המכתב היומי)

הגאון רבי יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

אחדות ישראל בסוכה

במצוַת ישיבתנו בסוכה הקדושה יתבאר על פי מה שאמרו חז"ל שאנו יושבים בסוכה זֵכר לאותם ענני כבוד קדושים שבהם הקיף הקב"ה את עם ישראל בצאתם ממצרים. ומכיָון שמבואר בדברי חז"ל (תענית ט, א) שעם ישראל זכו לענני הכבוד בזכותו של אהרון הכהן, והרי עבודתו העיקרית של אהרון הכהן הייתה להרבות אהבה ואחדות ושלום בעם ישראל בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, כדברי חז"ל (אבות א, יב) שהיה אהרון "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", ממילא מובן שמהות קדושתה של הסוכה היא אהבה ואחדות ושלום בין הבריות, בבחינת: "סוכת רחמים ושלום".

וזהו שמובא בפוסקים (ראה כף החיים סופר סי' תרכה, סק"י) **שכל הזהיר במצוַת הסוכה ועשייתה כתיקנה, מובטח לו שלא תהיה מריבה בתוך ביתו כל אותה שנה.** זאת משום שקדושתה של הסוכה היא בדוגמת קדושתם של ענני הכבוד, אשר להם זכו עם ישראל בזכות אהרון הכהן, שכל עניינו היה להרבות אהבה ואחדות בעם ישראל כנ"ל. לכן **ההשתדלות בעשיית הסוכה בהידור רב מסוגלת להמשיך לתוך ביתו של האדם את מידתו של אהרון - מידת השלום, ולא תהיה מריבה בביתו כל השנה.**

לכן בכל יום בחג הסוכות, בבוא לסוכה האושפיז המיוחד לאותו יום, באים עימו גם שאר האושפיזין כולם, כאומרנו ביום הראשון של החג: "ליעול (יכנס) אברהם רחימא אבא קדישא, וליעול עמיה יצחק ויעקב, משה, אהרון, יוסף ודוד", וכיוצא בזה בשאר הימים. מידת הסוכה היא שלום ואחדות כנ"ל, ולכן שבעת האושפיזין באים תמיד כולם ביחד באהבה ואחדות, הגם שכל יום מימי החג שייך באופן מיוחד רק לאחד מהם.

מכל האמור **ילמד האדם שאם בחג הסוכות ירגיש בליבו אהבה לכל אחד ואחד מישראל, וירחיק את המחלוקת וירדוף את השלום** - הרי זו הוכחה ברורה שאכן זכה שנקלט בתוכו האור הנפלא של הסוכה הקדושה ואורם של ענני הכבוד הקדושים.

(בצור ירום)

שאלות ותשובות

הגאון **רבי בן ציון מוצפי** שליט"א

שאלה: פרגולה שהקרשים מכסים בה כ־70 אחוז, כלומר בצהריים הצל מרובה מהשמש, האם כשרה להיות סוכה?

תשובה: בבתים ישנן פרגולות שונות ובשיטות בנייה שונות, ואין הלכה אחת לכולן, ואנסה לתת הנחיות באופן כללי.

א. פרגולה העשויה בלפונים [קורות דקות] רופפים ואינה מחוברת במסמרים, ויש בה צל יותר משמש, היא כשרה לחלוטין ללא צורך בשום תוספת, אם נוענעה לכבוד הסוכה.

ב. קורות המחוברות במסמרים - יש מכשירים ויש מחמירים, ולכן יש להניח על הפרגולה ענפי סכך שונים או סכך לנצח, בכל כמות שהיא.

ג. קורות המחוברות במסמרים ולא מצא סכך כשר להניח עליהן, אם הצל מרובה מהשמש דהיינו צילתה מרובה מחמתה, יכול לנענע את הפלטה העליונה נענוע כלשהו לפני סוכות ויאמר "לשם מצוַת סוכה".

שאלה: מהי "הלכה למשה מסיני"?

תשובה: בתלמוד במקומות רבים נזכר "הלכה למשה מסיני". ורבן יוחנן בן זכאי העיד כמה פעמים כי כך קיבל מרבו, ורבו מרבו, עד משה רבינו עליו השלום, כי כך קיבל מהר סיני.

משמעות הדברים היא **כי אומנם לא נכתבו הדברים בפירוש בתורה הקדושה, אך משה רבינו קיבלם מפי ה' יתברך בהר סיני כלשונם ומסרם ליהושע, וכך הועברו מאיש לאיש עד תקופת התלמוד.**

לדוגמה, יש לנו מצווה שהתפילין יהיו מרובעות דווקא, וכן שי"ן על תפילין של ראש הלכה למשה מסיני. וכן השיעורים - הכוונה לטפח, כזית, רביעית ועוד הם הלכה למשה מסיני. וכן **מחיצה וחציצה, ערבה בהושענא רבה, ניסוך המים בחג הסוכות במסכת סוכה.**

מוקרא סופרים כמו קרי וכתיב בתורה, עורלה בחו"ל, תפילין לתופרן בגידי הבהמה, תפילין על הקלף ומזוזה על הדוכסוסטוס, שירטוט של השורות במזוזה, תיתורא ומעברתא של תפילין, ותפילין שחורות כמבואר במסכת מנחות ובתלמוד ירושלמי.

השבת

קידוש יום שבת

מִזְמוֹר לְדָוִד. יְיָ רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי, עַל מֵי מְנֻחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב, יַנְחֵנִי בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי, שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי, דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוּב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי, וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד, וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְّצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: אָז תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ, וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִי יְיָ דִּבֵּר:

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם, כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ עַל כֵּן בֵּרַךְ יְיָ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

(ואומר המקדש:) **סַבְרֵי מָרָנָן** (ועונים:) **לְחַיִּים.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

קידוש לליל חג הסוכות ושמיני עצרת

(חיסון לקיים מצות עשה דאורייתא של הקידוש. ועל מין מצוה דרבנן)

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(ואומר המקדש:) **סַבְרֵי מָרָנָן** (ועונים:) **לְחַיִּים.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם, וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן, וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה. חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן. אֶת יוֹם (בסוכות:) חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, (בשמיני עצרת:) שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה. אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ. בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ. זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם: כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. מוֹעֲדֵי קָדְשְׁךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.

(בסוכות:) **בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה.

(בסוכות ובשמיני עצרת:) **בָּרוּךְ** אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה.

קידוש ליום חג הסוכות ושמיני עצרת

אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(ואומר המקדש:) **סַבְרֵי מָרָנָן** (ועונים:) **לְחַיִּים.**

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

עצות והדרכות בעבודה

שאלות ותשובות

הראש"ל הגאון **רבי יצחק יוסף** שליט"א

שאלה: אתרוג שניטלה פִּטמתו, האם כשר לברכה בשאר ימי הסוכות?

תשובה: הנה מרן **השולחן ערוך** (תרמח, ז) כתב: "ניטל דדו והוא הראש הקטן (העץ) ששושנתו בו, פסול". ומשמע שדווקא אם ניטל הדד שמחוברת בו השושנתא, פסול, כיָון שהוא נחשב מגוף האתרוג, אבל אם ניטלה השושנתא בלבד, כשר. וכן כתב **הבית יוסף** לדעת **הרי"ף והרמב"ם.**

ואף **שהרמ"א** בהגה כתב שיש מחמירים אף בניטלה השושנתא, מכל מקום אף הוא סיים שלעניין דינא אין לפסול אלא בניטל הדד, דהיינו העץ שראש הפִּטמה עליו, והראש נקרא שושנתא. וכן עיקר. וכן פסק **הגרי"ש אלישיב**, הובא בספר **'ישיב משה'.**

והנה ב**'דרכי משה'** הביא בשם **מהר"א מפראג**, שניטלה פִּטמתו או עוקצו, פסול כל שבעה, וכן משמע מדברי **הרא"ש**. והעיר עליו, "ולא ידעתי מהיכן משמע מדברי הרא"ש כן", ואדרבה, משמע מדבריו כדברי **רבינו ירוחם**, שדווקא בחזזית שהפסול משום שאינו הדר הוא, אבל ניטלו פִּטמתו או עוקצו, שפסולו משום חסר, כשר בשאר הימים מלבד ביום הראשון. וכן הוא בהדיא **בר"ן** וכן דעת **מה"ר אברהם**, וצריך עיון. והביא דבריו **במגן אברהם**, וכתב שבפוסקים משמע שפסול, **ולכן כתב שאין להקל בפִּטמה.**

אבל דעת **האליה רבה** להקל, וכן דעת **המאמר מרדכי.**

ובאשל אברהם כתב דצריך עיון אם יוכל לברך, והיינו משום שספק ברכות להקל. ואומנם אם יצטרף עוד ספק בזה אם ניטלה פִּטמתו, בוודאי יוכל לברך בשאר הימים. ועיין בשו"ת **יביע אומר**, שכאשר המחלוקת במצווה ולא בברכה, נקטינן כמרן לברך, והוא הדין בנידון דידן.

ועל כן נראה **שאם ניטלו פִּטמתו או עוקצו כשר גם לברכה בשאר ימי החג**, ודלא כדברי **'כף החיים'** שצריך צירוף נוסף להקל בשביל הברכה.

הגאון **רבי ישי שרעבי** זצ"ל

ענייני חג הסוכות

לאחר ימי הדין ויום הכיפורים באים עלינו לטובה ימי שמחה והלל, והם ימי חג הסוכות. יום הראשון של החג ויום האחרון שהוא שמיני עצרת דינם כימי חג לכל דבר, אך הימים שביניהם נקראים ימי חול המועד ואינם מותרים במלאכה, אלא לצורך.

חג הסוכות הוא חג שמרובה מאוד במצוֹות כסוכה, ארבעת המינים, ניסוך המים בזמן בית המקדש וערבה בהושענא רבה, ולא לחינם קראה אותו התורה חג הסוכות, זמן שמחתנו.

למעשה מן הראוי היה לשבת בסוכות בט"ו ניסן, זמן שיצאו אבותינו ממצרים, כמו שאוכלים מצות ביום זה, על שלא הספיק בצקם להחמיץ. **אך היות שבימי חג הסוכות האדם רגיל להיות בביתו מפני הגשמים הממשמשים ובאים, אם כן אם היינו יוצאים מבתינו לסוכות בזמן ימי ניסן, כאשר האדם רגיל כבר לצאת מביתו, לא היה ניכר שהוא לשם מצוַת סוכה.** לכן התורה ציוותה עלינו לצאת מבתינו לסוכות, דווקא בזמן שהעולם נוהגים להיכנס לביתם, ועל ידי מצווה זו ידעו כולם כי ה' הוציאנו ממצרים, וכמאמר הכתוב "לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

בחג הסוכות אנו מצָווים בנטילת ארבעת המינים. כידוע, הם מסמלים אחדות בין חלקי העם, וגם אחדות והתאמה בין כֹחותינו הפנימיים: האתרוג - מסמל את החוכמה והעשייה (מצוות), הלולב (תמר) מסמל את הטעם, שהוא החוכמה, ההדס מסמל את הריח, שהוא המצוות, והערבה אין בה טעם וריח, והיא מסמלת את מי שאין להם את שני הדברים, לא שפר חלקם והנסיבות לא אפשרו להם להחכים.

בחג הסוכות ובפרט בישיבתנו בסוכה, רוצה התורה לאחד את כולנו, למצוא את המאחד ולא את המפריד, לא להתנשא, לראות מעלת חברינו ולהפרות זה את זה מהחוכמה שחננו בה הבורא.

בכל ימי חול המועד הייתה שמחה גדולה בזמן בית המקדש שנקראת שמחת בית השואבה, על שום שהיו שואבים מים ממי מעיין השילוח ומנסכים על גבי המזבח. שאיבה זו הייתה בשמחה ובששון, ככתוב (ישעיה יב, ג) "וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה". **לא הייתה זו סתם שאיבה של מים בלבד, אלא היו שואבים שמחה וישועה ופדות לאדם מכל צרותיו והרפתקאותיו במשך כל השנה,** והיו מהם שעל ידי שמחה זו היו שואבים רוח הקודש. שמחה זו הייתה גדולה מאוד, עד שחז"ל ביטאו בזה הלשון (סוכה נא.): "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו". ומעשי ניסים לרוב היו באותה שמחה.

מעשה זה נעשה בעיקר על ידי גדולי הדור וראשי ישיבות, סנהדרין וחסידים גדולים בעלי מעשים, ואילו כל העם היה מגיע להסתכל וליהנות מזיווה. עתה בעוונותינו הרבים שחרב בית תפארתנו, אנו עושים זכר לזה, **ולכן נוהגים בכל תפוצות ישראל שמתכנסים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ומזמרים ומשבחים לפני הקב"ה בקול רינה והמון חוגג.**

הושענה רבה הוא יום גמר החיתום של בית דין של מעלה, שהתחיל בראש השנה, וביום זה נחתם גזר דינו של האדם. לכן נהגו בישראל להיות ערים כל הלילה ולעסוק בתורה ובתפילה, ומתעוררים בתשובה, ואף אם נגזר דינו של האדם, אפשר לשנותו ביום קדוש זה בתפילות ובתשובה.

שמיני עצרת הוא יום חג שאינו קשור לימי חג הסוכות, והוא רגל בפני עצמו, אלא שהוא סמוך וקרוב לחג הסוכות, וחז"ל אמרו שלשון 'עצרת' משמעותו עצרו עוד יום אחד לפניי, כי קשה עליי פרידתכם. ביום שמיני עצרת מזכירים על הגשמים. מן הראוי היה לבקש על הגשמים ביום טוב הראשון של חג הסוכות, כמו שמבקשים על הטל ביום טוב הראשון של חג הפסח, אך היות שגשמים בימי חג הם סימן קללה, כי לא תהיה אפשרות לשבת בסוכה בזמן שהגשמים יורדים (כמו שאמרו חז"ל: משל למלך שעבדו הביא לו קיתון של מים והמלך שפך את הקיתון על פניו), **לכן אין מזכירים גשמים ביום טוב ראשון של סוכות, אלא רק לאחר החג ביום שמיני עצרת.** ועם כל זאת עדיין אין אנו מבקשים גשם, אלא מזכירין גבורות הגשמים, בהזכרת "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואילו בקשת הגשמים בברכת השנים היא רק ביום ז' לחודש חשוון, כדי שיגיעו עולי הרגלים לביתם קודם שירדו הגשמים.

(מנחת ישי)

מידוש וה

תפילה להצלחה מרבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, לאומרה במוצאי שבת שלוש פעמים:

אֱ-לֹהֵי אַבְרָהָם, אֱ-לֹהֵי יִצְחָק וֶא-לֹהֵי יַעֲקֹב. שֶׁמֹּר וְהַצֵּל אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲהוּבְךָ מִכֹּל רָע. לְמַעַן שֵׁם תְּהִלָּתֶךָ, הִנֵּה שִׁבַּת קֹדֶשׁ הָאֲהוּבָה עוֹבֶרֶת, וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁיָּבֹא עָלֵינוּ הַשָּׁבוּעַ הַבָּא לְאֻמּוּנָה שְׁלֵמָה, לְאֻמּוּנַת חֲכָמִים, לְאַהֲבַת חֲבֵרִים, לְדִבְקוּת הַבּוֹרֵא בָּרוּךְ הוּא, לְהַאֲמִין בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר עִקָּרִים שֶׁלָּךְ, וּבְגֵאֻלָּה קְרוֹבָה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. וּבְתִּיתִת הַמֵּתִים, וּבִנְבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה הִגּוֹתָן לְיָעֵף כֹּחַ, תֵּן כֹּחַ גַּם לִילָדֶיךָ רְחוּמֶיךָ הַיְהוּדִים, לְהַלֵּל שִׁמְךָ וְלַעֲבֹד אוֹתְךָ לְבַדְּךָ, וְהַשָּׁבוּעַ הַבָּא, יָבוֹא עָלֵינוּ לִבְרִיאוּת וּלְמַזָּל, וּלְהַצְלָחָה וּלְבְרָכָה וּלְחֶסֶד, וְלִבְנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנִי, לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, וְנֹאמַר אָמֵן:

סדר ההבדלה

רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן:

אַל תִּשְׂמְחִי אוֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי. כִּי אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְיָ אוֹר לִי: לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה. וְשָׂשׂוֹן וִיקָר:

וכתיב: וַיְהִי דָוִד לְכָל־דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל. וְיָ עִמּוֹ: כֵּן יִהְיֶה עִמָּנוּ תָּמִיד:

וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ: כֵּן נִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱ-לֹהִים וְאָדָם:

קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ. וְכְבוֹד יְיָ עָלַיִךְ זָרָח: כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים, וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְיָ וְכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה:

כּוֹס־יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא:

אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא (פעמיים).

אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָּא (פעמיים).

הַצְלִיחֵנוּ. הַצְלִיחַ דְּרָכֵינוּ. הַצְלִיחַ לְמוֹדֵינוּ. וּשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. כְּדִכְתִיב: יְשָׁא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ. וּצְדָקָה מֵא-לֹהֵי יִשְׁעוֹ: לַיְהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה. וְשָׂשׂוֹן וִיקָר: וכתיב: וַיְהִי דָוִד לְכָל־דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל. וְיָ עִמּוֹ: כֵּן יִהְיֶה עִמָּנוּ תָּמִיד:

סַבְרֵי מָרָנָן. (ושונים: לְחַיִּים).

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

ת ה' מגדולי ישראל

הגאון רבי אברהם מרדכי אלתר זצ"ל - הארמו"ר מגור

סוכות - חג האמונה

בסוכות יש זכר לענני הכבוד, ככתוב "וַיְיָ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לְנָחֹתָם הַדָּרֶךְ" (שמות יג, כא), היינו שענני הכבוד הראו להם הדרך לעבודת ה', כעניין שכתוב "וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ" (שמות יח, כ). וכן הוא היום על ידי הסוכה, שהיא זכר לענני הכבוד: ראשית הדרך היא האמונה, וזהו שכתוב "דֶּרֶךְ אֱמוּנָה בָּחָרְתִּי" (תהילים קיט, ל), כי ההתחלה היא על ידי אמונה, וסוכות מחזק את האמונה, שכן הסוכה נקראת "צילא דמהימנותא", ומצוות סוכה נוהגת בלילות כבימים, וכתוב "וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת" (תהילים צב, ג), **דהיינו שאף שהאדם אינו רואה מאומה, מכל מקום על ידי האמונה נפקחות העיניים, ויכולים לראות הכול.**

וכן היה באברהם אבינו ע"ה, שמתחילה לא ראה כלל, ועל ידי האמונה בה' ככתוב בו "וְהֶאֱמִן בַּיְיָ" (בראשית טו, ו), וכתוב "וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ" (נחמיה ט, ח), כמובא במדרש, "הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו 'אני הוא בעל הבירה'", שאברהם אבינו היה מחפש ומבקש בתוך ההסתר, והראה לו הקב"ה שמלוא כל הארץ כבודו, "אני הוא בעל הבירה". וזה הוא כעניין שכתוב "וְהִבִּיט אֶל נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת וָחָי" (במדבר כא, ט), ומובא "וכי נחש ממית או נחש מחיה? אלא בזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את ליבם לאביהם שבשמיים" וכו'.

וכן כתוב "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה" (ישעיהו מ, כו) - **היינו שעל ידי "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם", מתגלה לכל אחד ש"מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ".** וכן מתגלה לכל אחד על מה נברא, וכל זה הוא על ידי האמונה, ולכן איתא שבסוכה צריך להיות שלטא בה עינא.

(אמרי אמת)

הגאון רבי שמריהו יוסף חיים קניבסקי זצ"ל

ההבדל בין שבעת המינים לארבעת המינים

מאי טעם לא מברכינן אלא על נטילת לולב? הואיל ובמינו גבוה מכולם.

לכאורה אם כן למה בשבעת המינים אמרו (ברכות מא:) שמברכים על המוקדם שבפסוק? היה צריך לומר על הגבוה?!

אלא ששם יש לכל אחד ברכה אחרת, וגם לא אוכלים כל שבעת המינים יחד. לכן כשחז"ל דנו את מי להקדים, קבעו את המוקדם בפסוק, אבל בארבעת המינים הרי בכל פעם מברכים על כולם יחד, לכן קבעו את הברכה על הגבוה תחילה.

עוד יש לומר: שבברכות על שבעת המינים הנידון הוא את מי להקדים באכילה, ומכ"ח זה דנו שם על מי לברך קודם, וקבעו על המוקדם בפסוק, אבל את ארבעת המינים נוטלים באותו רגע, ואין הנידון את מי להקדים קודם אלא על מי לברך, ושפיר קבעו לברך על הגבוה מכולם.

ביאור דין גירא בעיניה דסטנא

הטעם שאמרו דין גירא בעיניה דסטנא (כחץ בעיני השטן) דווקא במצווה זו, שהרי תפקידו של השטן - היצר הרע - לגרום לאדם לעבור על מצוות ה', ואנו הרי מחוייבים שלא לשמוע לו. וכשקיים רבי אליעזר בן יעקב את המצווה, אמר שעצם קיום המצווה הרי הוא כמו שהוא זורק בשטן חץ, כי לא שמע לו, ובוודאי אין הכוונה שהוא מרגיז את השטן, שהרי לא איש הוא שירגז.

זה גם הטעם שדווקא בעת קיום מצוַת ארבעת המינים אמר כן ולא בשאר מצוות, כגון לבישת ציצית והנחת תפילין, משום שבזה הנענועים נראים כמו חץ.

(שיח הסוכות)

שאלות ותשובות

הגאון רבי מאיר מאזוז זצ"ל

שאלה: האם מותר להשתתף ב"תחרות הסוכה היפה", או שזה בכלל הנאמר במסכת אבות "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס"?
תשובה: מותר, כדי שבשנה הבאה תקשט יותר יפה, לקיים מצוַת זה א־לי ואנווהו.

שאלה: אחרי שהחזן בירך "לגמור את ההלל" בסוכות, האם הקהל צריכים לענות "אמן" ולסמוך על ברכתו ומיד להתחיל "הללויה", או שצריכים לחזור על הברכה, ואז יכולים לענות אחריו "ברוך הוא וברוך שמו"?
תשובה: אנו נוהגים לענות אחרי החזן ברוך הוא וברוך שמו ואמן ושוב לחזור על הברכה. **וכך עדיף שכולם ידוויחו לומר ברכה זו, שנאמרת רק י"ט פעמים בשנה.**

שאלה: חתן וכלה שרוצים לערוך טיול בחול המועד, אך דא עקא שבמקום הטיול אין סוכה, האם צריך להימנע מהטיול?
תשובה: אם זה בתוך שבעת ימי המשתה - מותר (שולחן ערוך סימן תר"מ ס"ו). ואף לדעת המחייבים בזמננו (עיין בכף החיים שם אות ד"ן), מכל מקום כאן, שהם גם הולכי דרכים, פטורים לכולי עלמא. והיום ברוב המקומות בארץ ישראל אפשר למצוא סוכה ציבורית בקלות, תודה לה' יתברך.

שאלה: האם מותר לאכול מסלטים, כאשר ידוע שמישהו אכל מהקופסה באמצעות מזלג שאינו כשר ובחזקת קר?
תשובה: מותר. והרוצה להחמיר יוריד מעט ממקום שנאכל.

שאלה: כלים שהם ספק תוצרת הארץ ספק תוצרת חו"ל ולא הוטבלו, וכבר עומדים בשימוש זה שנים רבות, עד שעלו בהם סימנים שלא ניתן להסירם בקלות - האם יש אפשרות להטבילם אחר שמסירים את הסימנים ככל האפשר?
תשובה: אפשר להטבילם, שאין הטבילה הסרת גיעול הבלוע אלא להוציאם מטומאת עכו"ם ולהכניסם לקדושת ישראל. ואם הספק מצד חציצה, כל דבר שאי אפשר לגרדו ולהוציאו שפיר דמי.

והבדלה

במוצאי יו"ט שאינו מוצ"ש
אין מברכים על הבשמים ועל הנר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲצֵי (עשבי) (מיני) בְשָׂמִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל וּבֵין אוֹר לְחֹשֶׁךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל:

ברכה מעין שלוש

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,

אם אכל מזונות יאמר: עַל הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה
אם שתה יין יאמר: עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן
אם אכל פירות משבעת המינים יאמר: עַל הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה, טוֹבָה וּרְחָבָה, שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ, לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ, וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ:

(א) עָלֵינוּ, (ב) וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, (ג) וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, (ד) וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, (ה) וְעַל מִזְבְּחֶךָ (ו) וְעַל הֵיכָלֶךָ, **וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם** עִיר הַקֹּדֶשׁ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנִבְרָכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה.

בשבת: וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה.
בסוכות: וְשַׂמְּחֵנוּ חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה בְּיוֹם (ביום טוב: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה.
בשמיני עצרת: וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה.

כִּי אַתָּה טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל, וְנוֹדֶה לְךָ [יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ] עַל הָאָרֶץ וְעַל

אם אכל מזונות:	אם שתה יין:	פירות שבעת המינים:
הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה.	פְּרִי הַגָּפֶן.	הַפֵּרוֹת.
של ארץ ישראל:	של ארץ ישראל:	של ארץ ישראל:
מִחִיָּתָהּ וְעַל כַּלְכָּלָתָהּ.	פְּרִי גַפְנָהּ.	פֵּרוֹתֶיהָ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עַל הָאָרֶץ וְעַל

אם אכל מזונות:	אם שתה יין:	פירות משבעת המינים:
הַמִּחְיָה.	פְּרִי הַגָּפֶן.	הַפֵּרוֹת.
של ארץ ישראל:	של ארץ ישראל:	של ארץ ישראל:
מִחִיָּתָהּ.	פְּרִי גַפְנָהּ.	פֵּרוֹתֶיהָ.

ברכת בורא נפשות

לאחר האכילה - על פרות האילן (ויין גו' מינים, על פרות האדמה, ועל דבר שאין גידולו מן הארץ, אם אכל כדי אכילת פרס (4 דקות, רא"א דקות, או שתה רביעית בבת אחת ונתן בו דיו, עבה):

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת, וְחֶסְרוֹנָן עַל כָּל מַה שֶׁבָּרָאתָ, לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל חָי. בָּרוּךְ חֵי הָעוֹלָמִים.

שיעור תורה לשבת

הרה"ג **ירחמיאל קראם** זצ"ל
מתוך הספר: 'תלמודו בידו'

סוכות ◆ ענני הכבוד

חג הסוכות - זמן רצון

בתפילת מוסף של המועדים אנו אומרים: "**אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו**". בפירושו לסידור הגר"א כתב הגאון **רבי יצחק מלצן** כי מילים אלו מכוונות כנגד שלושת הרגלים: את המילים "**אתה בחרתנו**" אנו אומרים כנגד **חג הפסח**, אשר בו נבחר עם ישראל להיות עם סגולתו של הקדוש ברוך הוא. לאחר מכן אנו אומרים "**אהבת אותנו**" כנגד **חג השבועות**, אשר בו באה לידי ביטוי אהבת הקדוש ברוך הוא לבני ישראל, שעה שנתן להם את התורה. ולאחר מכן אנו מוסיפים "**ורצית בנו**" כנגד **חג הסוכות**, החג שבו התרצה הקדוש ברוך הוא לעם ישראל לאחר **חטא העגל**.

מדוע סוכות הוא חג ענני הכבוד?

כאן אנו עומדים ותמהים: כלום זה עיקרו של **חג הסוכות**, העובדה שנתרצה הקדוש ברוך הוא לבני ישראל לאחר שכעס עליהם בעקבות **חטא העגל**? כלום יש קשר ישיר בין **חטא העגל** ובין שמחת **חג הסוכות**?

ואומנם דבר זה מתורתו של **רבינו הגר"א** זצ"ל למדנו. בפירושו לשיר השירים (א, ד) מפרש הגר"א מדוע ציוותה התורה לעשות את הזכר לענני הכבוד דווקא בחמישה עשר לחודש תשרי. הלוא מן הראוי היה לחגוג את הזכר בחמישה עשר לחודש ניסן, יחד עם חג הפסח, לאחר שבתאריך זה החלו ללוותם **ענני הכבוד**, עם יציאתם ממצרים?! הקשר שבין **ענני הכבוד** לחודש תשרי נראה עלום וכבֻלתי מובן.

נוסיף לקושיה זו את קושייתו של **רבינו המבי"ט** (רבי משה בן יוסף טראני) בספרו 'בית אלקים' (שער היסודות פרק לז). המבי"ט מתקשה **בעצם קביעת זכר לנס זה של ענני הכבוד**. הרי לאחר ששלושה ניסים תדירים ליוו את בני ישראל משעת יציאתם ממצרים ועד לשנתם הארבעים: **נס ענני הכבוד, נס הבאר ונס המן**, מה טעם ראתה תורה לקבוע שם ושארית רק לנס זה של **ענני הכבוד**, ובמה השתנה?

הסתלקותם וחזרתם של ענני הכבוד לאחר חטא העגל

אומנם בשעה שיצאו ישראל ממצרים הקיפו אותם ענני הכבוד, אלא שבשעה שחטאו בעגל הסתלקו ענני הכבוד. על עוון זה נאמר בתורה: "וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעָם כִּי פָרֻעַ הוּא כִּי פָרְעֹה אַהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקָמֵיהֶם" (שמות לב, כה). **רש"י** מבאר כי פירושה של המילה 'פרוע' הוא 'מגולה'. בביאורו לתורה 'נחל קדומים' מזכיר **החיד"א** את שראה בפירושו של **רבינו אפרים** (פירוש רבינו אפרים על התורה, שמות לב, כה), כי אכן לאחר **חטא העגל** ראה משה **כי העם התגלה וכי התערטל מהמגן שכיסה עליו, היקף ענני הכבוד.**

ואומנם מצב זה שבו היו בני ישראל מסולקים מהיקפם של **ענני הכבוד** נמשך עד לחודש תשרי. במוצאי **יום כיפור** התבשר משה רבינו במאמר ה': "סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ" (במדבר יד, כ). או אז נאמר לו מפורשות כי חטאו הכבד של העגל נמחל לעם ישראל. בו ביום נצטווה משה גם על מלאכת עשיית **המשכן**. משה ירד מההר, וכבר למחרת, ביום י"א בתשרי, ציווה את העם על מלאכת **המשכן**. את הנדבות הביאו בני ישראל במשך יומיים, בי"ב ובי"ג תשרי, וכנאמר: "וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר" (שמות לו, ג), שני בקרים לשני הימים שבהם הביא העם את נדבתו. בי"ד בתשרי העביר משה קול במחנה כי לא יביאו יותר נדבה, וכבר למחרת, בט"ו בתשרי, החלו לעסוק בבניית המשכן. באותו יום, בט"ו בתשרי, חזרו ענני הכבוד לשרות על עם ישראל. במילים אחרות, **בזכות מלאכת בניית המשכן חזרה השכינה לשרות על עם ישראל.**

סוכות ביטוי מעשי לסליחת יום הכיפורים

נמצא אפוא כי **יום הכיפורים** הוא היום שבו נסלח לבני ישראל **חטא העגל**, ואשר על כן נקבע יום זה כיום סליחה ומחילה לדורות. אך היום שבו באה סליחה זו לידי ביטוי מעשי הוא יום ראשון של **חג הסוכות**. או אז הורגשה הסליחה והיה אפשר לחוש בה.

הדבר דומה לשני ידידים ותיקים שמריבה קשה פרצה ביניהם. הם חזרו והשלימו, אך יחס קר וצונן נשאר ביניהם. רק משהוזמן פעם אחד מהם אל ביתו של חבירו, ידעו שניהם כי לא הייתה זו השלמה של "הצגה" אלא השלמה של ממש. וכך ממש הייתה גם "השלמה" זו שלאחר **חטא העגל**. אומנם נאמר להם מפורשות "סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ", אך את מהותה וטבעה של הסליחה היה אפשר לחוש רק בסוכות, לאחר שהשכינה חזרה לשכון בהיקף **ענני הכבוד**.

שמחת סוכות שמחת הטהרה מכפרת העוון

זאת גם מהותה של השמחה היתֵרה הנוהגת בסוכות. נצטווינו לשמוח בכל הרגלים, אך שמחה יתֵרה הייתה בחג הסוכות. וכי במה נשתנה רגל זה מהרגלים האחרים? ברם, מסתבר שאין **שמחה גדולה כמו הטהרה מעוון**. שמחה זו היא שמחתו של חולה שנרפא ממחלה ממארת ומסוכנת, שמחתו של מי שהתנקה מלכלוך וזוהמה ששינו את אישיותו. נמצא אפוא כי חג הסוכות אינו אלא חלקו השני והמשכו של יום הכיפורים. **יום הכיפורים** הוא כאמור יום הסליחה, ואילו **חג הסוכות הוא מועד ביאתה של הסליחה לידי ביטוי מעשי.**

יישוב הקושיות הראשונות לאור ההבנה החדשה

ומעתה מיושבת יפה הקושיה שהקשינו על המועד שנקבע כזכר להיקף העננים. שאלנו מה טיבו של תאריך ט"ו תשרי אצל היקף העננים.

זמירות לשבת

כִּי אֶשְׁמְרָה שַׁבָּת א-ל יִשְׁמְרֵנִי,
אוֹת הִיא לְעוֹלְמֵי עַד בֵּינוֹ וּבֵינִי:

אָסוּר מְצֹא חֵפֶץ עֲשׂוֹת דְּרָכִים, גַּם מִלְּדַבֵּר בּוֹ דִּבְרֵי צְרָכִים.
דִּבְרֵי סְחוֹרָה אוֹ דִּבְרֵי מְלָכִים, אֶהֱגֶה בְּתוֹרַת א-ל וּתְחַכְּמֵנִי:

בּוֹ אֶמְצָא תָמִיד נוֹחַ לְנַפְשִׁי, הֵנָּה לְדוֹר רִאשׁוֹן נָתַן קָדוֹשִׁי.
מוֹפֵת בְּתַת לֶחֶם מִשְׁנֶה בַּשִּׁשִּׁי, כָּכָה בְּכָל שִׁשִּׁי יִכְפֹּל מְזוֹנִי:

רָשַׁם בְּדַת הָאַ-ל חֹק אֶל סְגֻנִּיו, בּוֹ לַעֲרֹךְ לֶחֶם תָּמִיד לְפָנַיו.
עַל כֵּן לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי נְבוֹנָיו, אָסוּר לְכַד מִיּוֹם כִּפּוּר עֲוֹנִי:

הוּא יוֹם מְכֻבָּד הוּא יוֹם תַּעֲנוּגִים, לֶחֶם וְיַיִן טוֹב בָּשָׂר וְדָגִים.
הַשְּׂמֵחִים בּוֹ הֵם שִׂמְחָה מְשֻׂגִּים. כִּי יוֹם שַׁמְּחוֹת הוּא וּתְשַׁמְּחֵנִי:

מַחֵל מְלָאכָה בּוֹ סוֹפוֹ לְהַכְרִית, עַל כֵּן אֲכַבֵּס בּוֹ לִבִּי בְּבוֹרִית.
אֶתְפַּלְּלָה לְאַ-ל עַרְבִית וְשַׁחֲרִית, מוֹסָף וְגַם מִנְחָה הוּא יַעֲנֵנִי:

נָגִילָה הַלְּלוּיָהּ נָגִילָה,
בָּא זְמַן הַגְּאֻלָּה.

אַ-ל שַׁ-דַּי קָבִין נִדְחֵי יְדִידֵי.
וְגַרֵשׁ מִשְׂנְאֵי, נַפְשִׁי בְּהֶם גְּעֻלָּה:
נָגִילָה הַלְּלוּיָהּ וְכוּ':

שְׁלַח לִי בֶּן יִשַׁי גּוֹאֵלִי.
וּבְנֵה לִי בֵּית הִיכָלִי, בְּאוּבֵי עֲשֵׂה כְּלָה:
נָגִילָה הַלְּלוּיָהּ וְכוּ':

רַחֲמָן חוּס עַל עַם לֹא אַלְמָן.
וּשְׁלַח לָהֶם צִיר נֶאֱמָן, יְבַשֵּׂר עִם סְגֻלָּה:
נָגִילָה הַלְּלוּיָהּ וְכוּ':

חֲזַק זְכוֹר זֶרַע יִצְחָק. וְקַבְּצֵם מִמֶּרְחָק,
וּנְסַדֵּר שִׁיר וּתְהִלָּה:
נָגִילָה הַלְּלוּיָהּ וְכוּ':

מעכן שילה

לעילוי נשמת
משה סבג בן **מסעודה** ז"ל
ניסים בן **עליה**
מור יוסף ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
רוזה בת **סניורה** ז"ל
נלב"ע כ"ג שבט ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **אשר** בן **כמיסה** ז"ל
לבית **חדאד** הי"ו
נלב"ע ג' אדר א' ה'תשפ"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
משה טולדו בן **מנטה** ז"ל
נלב"ע כ"ז חשון ה'תשע"ט
תנצב"ה
הוקדש ע"י אברהם טולדו הי"ו

לעילוי נשמת
ויטוריו בן **מיסה רבא** ז"ל
אינס בת **מזל רבא** ז"ל
ריימונד אמסלם בת **עזיזה** ז"ל
תנצב"ה

פרשת השבוע

התשובה לכך היא כי התאריך לא נקבע זכר להיקף אלא זכר לריצוי. אומנם הריצוי בא לידי ביטוי בהיקף שחזר, אך הַזֵּכֶר שנקבע הוא זֵכֶר לעצם הריצוי, ודבר זה אכן התרחש בט"ו תשרי.

ומאליה מיושבת קושיית המבי"ט, המקשה מדוע אין אנו עושים גם זכר לנס הבאר ולנס המן. הרי אילו היינו עושים זכר לעניני הכבוד, אכן היה מקום לקושייתו, אך לפי האמור, אין החג זכר לעניני הכבוד אלא הוא גילוי שנתרצה לנו הקדוש ברוך הוא על ידי חזרתם של עניני הכבוד.

וכמו אז גם היום **שמחים אנו שמחה רבה במוצאי יום הכיפורים על שנתכפרו עוונותינו**, כמאמר הכתוב: "לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וכו' כִּי כְבָר רָצָה הָאֱ-לֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ" (קהלת ט, ז), מלשון ריצוי וכפרה.

ולזאת מזכירים אנו בתפילת **חג הסוכות** "**זמן שמחתנו**" **דווקא ולא מזכירים את חזרתם של עניני הכבוד**, משום שהזמן מסמל יותר מכול את שמחתנו הרבה על הכפרה והריצוי שזכינו להם ביום הכיפורים.

הבדלי השמות: "חג האסיף" מול "חג הסוכות" – ההתפתחות והייעוד

ומה נאה לפי זה פירושו הנפלא של הכהן הגדול מדווינסק, מרנא בעל **'אור שמח'**, **רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק** זצ"ל, המבאר בפירושו לתורה את הסיבה לשינוי שמו של חג זה מפרשה לפרשה: בפרשת משפטים מכנה התורה את החג בשם "חג האסיף", והוא מכונה בשמו הידוע "חג הסוכות" רק בפרשת ראה. בספרו שעל התורה, **'משך חכמה'** (על שמות כג, טז), הוא מבאר כי בעיקרו היה חג זה מיועד לחגוג את האסיף גרידא. מצוַת סוכה עוד לא נאמרה, ולכן נקרא חג זה בפרשת משפטים "חג האסיף", שכן זו אכן הייתה מהותו של החג בתקופה זו. רק לאחר **חטא העגל**, לאחר שניתנו הלוחות השניים ועניני הכבוד חזרו לשרות שוב בט"ו בתשרי, נתווסף ייעוד חדש למועד ואף מצוותיו נתחדשו. או אז התחדשה מצוַת סוכה, זֵכֶר לריצוי הקדוש ברוך הוא שהתבטא בהשבת **עניני הכבוד**, ומעתה נקרא מועד זה בשם **חג הסוכות**, כרמז לייעודו החדש, זה אשר נקבע לו לאחר **חטא העגל**.

מעמד הסוכות הכפול: חותם ימי הדין וחוליה במועדים

על כל פנים למדנו מדברי **הגר"א** על הקשר הפנימי שבין **סוכות** ליום הכיפורים, על היותו של **חג הסוכות** המועד אשר סוגר את **יום הכיפורים** ומשלים לו.

ונמצא אפוא כי קשר פנימי זה נותן לחג הסוכות שני פנים. יחס כפול הוא ייחוסו של **חג הסוכות**. מחד גיסא הוא המקרא האחרון בשלושת הרגלים, בהיותו חותם את מערכת הקדושה המיוחדת שקבעה התורה לשלושת הרגלים. ומאידך גיסא מועד זה הוא המועד האחרון בחודש האיתנים, והוא גם חותם את מערכת ימי הדין.

הלשונות הכפולים בחג הסוכות בפרשת אמור

לאור הדברים הנזכרים ביאר הגאון **רבי יצחק הוטנר** ליישב את עובדת הלשונות הכפולים שבהם מוזכר **חג הסוכות** בפרשת אמור. פעם מוזכר מועד החג במילים "**לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי**" ופעם "**לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה**". בפירושו לתורה מאריך **הרמב"ן** לבאר את הקשר שבין **יום הכיפורים לראש השנה** ואת היותו של יום הכיפורים יום חיתום הדין שבו ישב הקדוש ברוך הוא בראש השנה, יום הדין. מובן יפה לפי זה מדוע קוראת התורה וקובעת את זמנו של **חג הסוכות** "לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה", שכן **חג הסוכות** הוא המשך ישיר ליום הכיפורים ולראש השנה שחלים בזה אחר זה ואשר נחשבים כשלוש חוליות בחודש הסליחות והרחמים.

ראש השנה נקבע כיום דין, יום הכיפורים כיום רחמים וסוכות כמועד שמחה על התרצות הקדוש ברוך הוא לפקוד אותנו בדבר ישועה ורחמים. ואכן, מה נאה שגם לגבי **יום הכיפורים** אומרת התורה: "בָּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה" (ויקרא כג, כז), וגם לגבי **סוכות** נאמר בתורה: "בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה" (ויקרא כג, לד), שכן כולם נקבעו דווקא בחודש הזה כמשלימים וכממשיכים זה את זה. אך מלבד זאת משמש **חג הסוכות** גם כרגל וכמועד בפני עצמו, כחוליה בתוך שלושת הרגלים, וכנגד זאת אומר הפסוק האחר שבפרשה זו "אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי" (ויקרא כג, לט).

ואם ניתנה לנו הרשות להוסיף על דברי מרן ה'פחד יצחק' (הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל), הרי שאפשר להוסיף עוד ולבאר כי בפעם הראשונה לא נאמר אלא: "בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַיְיָ" (ויקרא כג, לד), אך לאחר מכן נאמר: "אַךְ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאָסְפְּכֶם אֶת תְּבוּאַת הָאָרֶץ תָּחֹגּוּ אֶת חַג יְיָ שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כג, לט), שכן בפעם הראשונה נזכר הסוכות במועד החותם את ימי הדין, את ראש השנה ויום הכיפורים, ואם כן אין לכך כל קשר להיותם של ימים אלו ימי אסיף תבואת הארץ. לכן לא הוזכרה עובדה זו כלל, מה שאין כן בפעם השנייה, שם נזכר חג הסוכות כאחד ממועדי שלושת הרגלים, ונזכר גם טעמו של מועד זה, שמחה על היותנו מתעסקים באיסופה של תבואת הארץ.

והם הם דברי ה'משך חכמה' הנ"ל שזכרנו לעיל. כי קודם שחטאו בעגל, קודם שהתחדשה מצוַת סוכה, לא היה חג הסוכות אלא מועד ורגל בלבד, ולא שימש אלא כחוליה שלישית במערכת שלושת הרגלים. לכן לא נקרא אז חג זה אלא 'חג האסיף', שמו של סוכות כמועד השלישי שבשלושת הרגלים. אך לאחר שחטאו בעגל ונקבע חג זה כמועד שבו, כאמור, בא לידי ביטוי ריצויו של הקדוש ברוך הוא והתחדשה מצוַת סוכות, שוב נקבע מועד זה בחג הסוכות וכפי שהוא מכונה היום.

זמירות לשבת

חֲבִיבִי,
יְ-הֹ חֲבִיבִי,
הָאֵ-ל הַמֶּלֶךְ הָרַחֲמָן.
יִשְׁלַח מְשִׁיחוֹ הַנֶּאֱמָן, הַנֶּאֱמָן:

אָב הָרַחֲמָן שֶׁמַּע קוֹלֵנוּ,
שְׁלַח בֶּן דָּוִד וְיִגְאָלֵנוּ.
נָשׁוּב לְצִיּוֹן עִיר קָדְשֵׁנוּ,
וְנִשְׁלוֹט בָּהּ כְּיָד רָמָה:
חֲבִיבִי וכו':

שִׂמְחָה נִתְאַסֵּף בָּעִיר הַבִּירָה,
וּמֵהֵרֵשׁ יִשָּׁמַע קוֹל שִׁירָה.
וְאָז נַדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרָה,
בְּבֵית שׁוֹכֵן מְעוֹנָה:
חֲבִיבִי וכו':

רְאֵה בְּעָנְיֵי יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וַהֲשִׁיבֵם נָא לִגְבוּלֶךָ.
וְאָז יִרְאֶה כָּל זִכְרוֹנֶךָ,
שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:
חֲבִיבִי וכו':

אֵלֶיךָ אֶקְרָא יְ-הֹ אֵ-ל נוֹרָא אֵ-ל נוֹרָא.
וּפֹקֵד גֶּפֶן שֶׁהַעֲמִים זֵרוּהָ יְ-הֹ, אֵ-ל נוֹרָא.
שֶׁזְּעֻקָּתָהּ תִּקָּבֵל אֵ-ל שׁוֹכֵן מְרוֹמִים, וּתְחַדֵּשׁ שַׁחֲרוּתָהּ לָעַד וּלְעוֹלְמִים.
הַלְּעוֹלָם תִּזָּנַח עַמְּךָ נֶאֱנָח, צוֹעֵק מִבּוֹר לֹא מִצָּא עֶזְרָה, אֵ-ל נוֹרָא, אֵ-ל נוֹרָא:
אֵלֶיךָ אֶקְרָא וכו':

לְחַם אֶת הָאוֹיֵב כִּי יָדוֹ גָּבְרָה, אָכַל אֶת פִּרְיָהּ וְעוֹד יָדוֹ לֹא קָצְרָה.
שְׁלַח בּוֹ חֵמָה זַעַם וּנְקָמָה, יֹאמְרוּ הָעַמִּים שִׁמְךָ נִקְרָא, אֵ-ל נוֹרָא, אֵ-ל נוֹרָא:
אֵלֶיךָ אֶקְרָא וכו':

מָרוֹם זְכֹר נָא בְּרִית אִישׁ חֲלוֹם חָלָם, הָרְבֵּה אֶת זַרְעוֹ וְתֵן לוֹ שְׁלוֹם עוֹלָם.
נָא רְצֵה גִזְעוֹ וְחֹן אֶת זַרְעוֹ, עַד מָתַי יִהְיֶה שֶׁה פְּזוּרָה. אֵ-ל נוֹרָא, אֵ-ל נוֹרָא:
אֵלֶיךָ אֶקְרָא וכו':

הַיָּדִד יִהְיֶה יוֹם בּוֹ מִקְדָּשְׁךָ יִתְכּוֹנָן, יִרְנוּ כֻלָּם כִּי שָׁכַן עָלָיו הֶעָנָן.
וְשִׁיר וּמִזְמוֹר לְפָנָיו נִגְמוֹר, כִּי יָדְךָ עַל הָאוֹיֵב גָּבְרָה. אֵ-ל נוֹרָא, אֵ-ל נוֹרָא:
אֵלֶיךָ אֶקְרָא וכו':

לעילוי נשמת
רגינה כובני
בת **יצחק וג'ולט** ז"ל
נלב"ע כ' שבט ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אלי רפאל בן **מתוקה** ז"ל
שרון רפאל בת **מתוקה** ז"ל
נלב"ע כ"ב תשרי ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אברהם הכהן חודז'יוב בן
מיכאל דבורה ז"ל
נלב"ע כ"ד כסלו ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
בתיה לוי
בת **נעימה** ז"ל
נלב"ע י"ט תמוז ה'תשפ"א
תנצב"ה

חידון ההלכה

מתוך הספרים: שולחן ערוך, חזון עובדיה, הליכות עולם, שו"ת יביע אומר, שו"ת יחוה דעת, כי בו שבת, כי בא מועד ואליבא דהלכתא

סוכות

1. בשנת תשפ"ו, כיוון שהזמן דחוק בין יום כיפור לסוכות, שאל התלמיד הראל חותה הי"ו מבית הספר נועם פסגת זאב בירושלים ת"ו אם מותר לבנות את הסוכה ביום שישי. מה כבודו היה משיב לו?

א. רק עד חצות היום.
ב. עד שעה חמישית.
ג. עד חצי שעה לפני כניסת שבת.
ד. מותר עד חצות היום, והמקל עד זמן מנחה קטנה - שהוא שעתיים וחצי זמניות לפני הלילה - יש לו על מי לסמוך.

2. ישעיהו שמע ששינת עראי אסורה מחוץ לסוכה, ולא ידע כמה שניות נחשבות שינת עראי. מה כבודו היה משיב לו?

א. יש להיזהר מ־53 שניות ומעלה.
ב. יש להיזהר משתי דקות ומעלה.
ג. יש להיזהר מ־30 שניות ומעלה.
ד. יש להיזהר משיעור של אכילת פרס, שהוא בין שתיים לארבע דקות.

3. שוקי מבית שמש בנה סוכה שדפנותיה עשויות מבדים, וחבירו העיר לו שבדופן מבד יש בעיה. מה כבודו חושב בעניין זה?

א. דופן מבד כל שלא זזה טפח - כשרה.
ב. דופן מבד שזזה אפילו מעט פוסלת את הסוכה.
ג. דופן מבד כל עוד שלא רואים מבחוץ מה קורה בפנים - כשרה.
ד. דופן מבד, גם מתוחה שלא זזה אפילו מעט - פסולה.

4. סמי בנה סוכה בשכונה בבאר שבע והניח את הסכך לפני הדפנות, וכשבא השכן רחמים ראה את המצב והעיר לסמי שסוכה זו בעייתית. מה כבודו היה מורה לו לאחר מעשה, האם הסוכה פסולה?

א. בדיעבד אינה פסולה.
ב. הסוכה פסולה משום תעשה ולא מן העשוי.
ג. הסוכה כשרה רק בשעת הדחק.
ד. תלוי במנהגי העדות.

5. בבית משפחת לוי במגדל העמק גילה האבא בליל החג באמצע הסעודה שסוכתו בנויה תחת חבלי הכביסה של השכנים מלמעלה, ויש בגדים על החבלים, ולא ידע אם סוכתו פסולה או לא. מה כבודו היה משיב לו?

א. הסוכה פסולה בכל מצב.
ב. הסוכה כשרה בכל מצב.
ג. אם הכביסה לא נוטפת מים, יש להקל בזה.
ד. כל עוד הבגדים לא התהפכו והסתבכו בחבלים, הסוכה כשרה.

6. עובדיה התלבט מה עדיף שיעשה, אם יבנה הסוכה במוצאי יום כיפור על ידי שליח או שיבנה אותה בעצמו למחרת בבוקר. מה כבודו היה משיב לו?

א. עדיף במוצאי יום כיפור על ידי שליח.
ב. עדיף בעצמו למחרת.
ג. תלוי במנהגי העדות.
ד. יתחיל לפנות בוקר, שכך המעשה יהיה על ידי שניהם.

7. בבית משפחת גרזון מצפת התלבטו בני המשפחה אם מותר להניח פח אשפה בתוך הסוכה או לא. מה כבודו היה פוסק להם בזה?

א. סוכה במקום שמניחים פח בחדר האוכל, כגון במלון - מותר, אבל במקום שלא מניחים פח בחדר האוכל אין להניח בסוכה.
ב. אסור בכל מצב.
ג. מותר בכל מצב.
ד. פח בינוני מותר ופח גדול אסור.

8. בחול המועד רצתה גברת שמחה לתלות כביסה לכבוד החג בתוך הסוכה, ולא ידעה אם מותר לעשות כן. מה כבודו היה מורה לה בזה?

א. מותר אם אין שם אנשים.
ב. זה מעשה ביזיון שאסור בסוכה.
ג. יש בזה הידור כיוון שיש ריח טוב בכביסה שמשפיע בסוכה.
ד. אם הכביסה לא מטפטפת, יש להקל.

9. בבניית הסוכה שאל תמיר את אביו אם יש ענין שדפנות הסוכה יהיו באותן רוחות בדיוק כמו בשנה שעברה. מה כבודו היה פוסק לו בזה?

א. אין בזה שום מעלה, ומנהג עמי ארצות הוא.
ב. העושה כן עובר על "וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ".
ג. חובה על פי הדין לעשות כן, ורק בדיעבד מי שלא עשה כן יש להקל.
ד. מעלה חשובה יש בזה, והביאוה רבים מהפוסקים.

10. יאיר זגגיאן אוהב לאכול הרבה אורז פרסי, ואימו הכינה לו בחול המועד אורז, ולא ידע מאיזה שיעור הוא חייב לאוכלו בסוכה. מה כבודו היה משיב לו?

א. משיעור כביצה חייב סוכה.
ב. משיעור קביעות של שלוש ביצים, שהוא 162 גרם, חייב סוכה.
ג. משיעור של ארבע ביצים, שהוא 216 גרם, חייב סוכה.
ד. אורז בכל כמות מותר לאוכלו מחוץ לסוכה, כשאין בסעודה לחם.

תשובות:

1. ד **2.** ג **3.** א **4.** ד **5.** ד **6.** א **7.** ד **8.** ד **9.** ד **10.** ד

חידון עיבור ראשית אדר

רבי שניאור זלמן מלאדי
הרב"ר דחב"ד

רבי עזרא עטיה
ראש ישיבת שדרת יוסף

רבי שמואל סלנט
רבה של ירושלים

רבי עובדיה בן אור
מקובל מחכמי תימן

רבי משולם עזיז מזרחי
מקובל בכל יאמני לבבו

רבי אריה לוין
מחכמי ירושלים

רבי אפרים הכהן
מחכמי ישיבת שדרת יוסף

זמירות לשבת

יוֹדוּךָ רֵעַיוֹנַי וְיָ רוֹעִי, חַי בְּיוֹם שַׁבָּת קֹדֶשׁ יוֹם הַשְּׁבִיעִי:
יוֹם אֲשֶׁר כִּלִּיתָ בּוֹ כָּל מְלַאכְתֶּךָ, אוֹמֵר כִּי שִׁרִית עַל כָּל זוּלָתֶךָ.
וּמַעֲשִׂים עָשִׂיתָ, אֵין לְבַלּוֹתֶךָ, לִי בֶן אֲמָתֶךָ חִיש לְהַרְגִּיעִי:
חַי בְּיוֹם וְכוּ':

שְׁבִיעִי בָּחַרְתָּ רֹאשׁ לְכָל הַמְּגֻנִּים, וְאוֹתוֹ קִדַּשְׁתָּ בְּשָׁבוּעוֹת וְשָׁנִים.
חִיש אֲשֶׁר נָשָׂאתָ לְגֶזַע אֱמוּנִים, וּפְדֵם מֵאֲסוֹנִים אַרְחִי וְרִבְעִי:
חַי בְּיוֹם וְכוּ':

רְצֵה בִּמְנוּחָתִי יוֹם זֶה יוֹם מְנוּחָה, וּבְיוֹם עֲבוֹדָתִי, הַמְצֵא לִי הַרְוָחָה.
וְהָכֵן לִשְׁבִיתָתִי, מַשְׂאַת וַאֲרוּחָה, וְשָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִי:
חַי בְּיוֹם וְכוּ':

אֵל-עוֹלָם שֶׁכָּלוֹ, שַׁבָּת תְּזַכְּנוּ, וְנַרְדְּ בְּהִלּוֹ, שִׂים אוֹר בְּעֵדְנוּ.
וְאֶל מִשְׁכָּן שִׁילֹה, תָּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ, מְהֵרָה עֲנֵנוּ, אוֹרִי וְיִשְׁעִי:
חַי בְּיוֹם וְכוּ':

שְׂמַח בְּנִי בְּחֶלְקְךָ לֹא תִקַּח גַּם אֶת שֶׁלְּךָ,
הַשְּׂמֵחָה תְּחַיֶּיךָ, הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ:
הוֹלֵךְ בְּרַגְלֶיךָ, מְנַעְנֵעַ יָדֶיךָ, עֵינַיִם צוֹפִים לְךָ, הַלֵּב פּוֹעֵם בְּךָ:
הַשְּׂמֵחָה תְּחַיֶּיךָ, הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ:
מִי עָשִׁיר וּמִי שָׂמֵחַ, בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹרֵחַ. לֹא בְּחֵיל וְלֹא בְכֹחַ, הַמָּמוֹן יִהְיֶה לְךָ:
הַשְּׂמֵחָה תְּחַיֶּיךָ, הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ:
הַבֵּט וְשָׂא עֵינֶיךָ, מִי נָתַן כָּל-אֵלֶּה לְךָ, גַּם בָּנִים לְשֻׁלְחָנֶךָ.
אִם תּוֹרָה רַק לְבוֹרְאֶךָ, כֵּן תָּמִיד יִהְיֶה לְךָ:
הַשְּׂמֵחָה תְּחַיֶּיךָ, הָעוֹלָם לְפָנֶיךָ:

משכן שילה

לעילוי נשמת
לירן פנחס ז"ל בן **מזל** הי"ו
נלב"ע י"ד כסלו
ה'תשפ"ב
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ליאם תקווה ז"ל
בת **לינדה** הי"ו
נלב"ע י"א כסלו ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ג'ולי חסן ז"ל
בת **ליזה** הי"ו
נלב"ע י"א כסלו ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אסתי בן עמי ז"ל
בת **רינת** הי"ו
נלב"ע י"א כסלו ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ד"ר **רות סיילס**
בת **סופי** ז"ל
נלב"ע כ"ז טבת ה'תשפ"א
תנצב"ה

טריוויה משפחתית

1. לְמה נמשלה התורה הקדושה?
א. לְמָטָר.
ב. למיטה.
ג. לשולחן.
ד. לערבה.

2. במי בחר משה להיות עדים לפני פטירתו?
א. בשמיים.
ב. בארץ.
ג. במים.
ד. תשובות **א' וב'** נכונות.

3. כמה ערבות נוטלים עם הלולב?
א. שלוש.
ב. שתיים.
ג. חמש.
ד. שש.

4. כמה כסף הוציא רבן גמליאל על מצוַת לולב?
א. **אלף** זוז.
ב. **500** זוז.
ג. **מאה** זוז.
ד. **50** זוז.

5. אילו תשמישים צריך אדם לעשות בסוכה?
א. רק **לאכול ולשתות**.
ב. רק **לישון**.
ג. רק ללמוד **תורה**.
ד. כל מה שעושה **בביתו**.

6. החיוב לאכול כזית ביום טוב הראשון של סוכות הוא...?
א. מדרבנן.
ב. מדאורייתא.
ג. מדברי קבלה.
ד. **מנהג** שנהגו כל ישראל.

7. איזה חג הוא חג האסיף?
א. חג **הסוכות**.
ב. חג **השבועות**.
ג. חג **הפסח**.
ד. פורים.

8. איזה בעל חי מוצץ אצבע?
א. הקוף, לפני שהולך לישון.
ב. הנמר, בשעת כעסו.
ג. האריה, לפני שהולך לטרוף.
ד. החתול, כשהוא מתחבא.

9. איזה עונש קיבלו הנשים והפכוהו לדבר משמח?
א. **צמיד** על היד.
ב. **טבעת** על האצבע.
ג. איסור **מלאכה** בראש חודש.
ד. רציעה **באוזן**, ושמים שם עגיל לתכשיט.

10. סוכה שהיא גבוהה למעלה מ־20 אמה - מה דינה?
א. כשרה.
ב. פסולה.
ג. **ביום** כשרה, **בלילה** פסולה.
ד. ביום **חול** כשרה, **בשבת** פסולה.

11. מבני בניו של המן...?
א. למדו תורה **בבני ברק**.
ב. **מתו** בקיצור ימים ושנים.
ג. זכו **לעושר** גדול.
ד. זכו **לאריכות ימים** ושנים.

12. מבני בניו של סנחריב...?
א. זכו **לבנים** מרובים.
ב. קיבלו **עניות** גדולה.
ג. יצאו **שמעיה ואבטליון**.
ד. קיבלו נחלה **בארץ ישראל**.

13. את מי מהתנאים מינו הרומאים לתפוס גנבים?
א. רבי **אלעזר** ברבי שמעון.
ב. רבי **יהודה**.
ג. רבי **ישמעאל** ברבי יוסי.
ד. תשובות **א' וב'** נכונות.

14. באיזו תקופה היו הגויים הורגים על מעשה גנֵבה?
א. במלכות **רומי**.
ב. במלכות **בבל**.
ג. במלכות **פרס**.
ד. אנשי **סדום**.

15. ממה צריך להיות הסכך שמסككין בו את הסוכה?
א. **צומח** מן הארץ.
ב. תלוש.
ג. אינו מקבל **טומאה**.
ד. **כל** התשובות נכונות.

16. מי היה קופץ למרחק מיל (קילומטר אחד)**?**
א. ההוא **גברא**.
ב. בר **דרומא**.
ג. **אונקלוס** הגר.
ד. ריש לקיש.

תשובות:
1. ד 2. א 3. ד 4. א 5. ד 6. ד 7. ד 8. ג 9. ד 10. ב 11. ד 12. ד 13. ד 14. ד 15. ד 16. ד

זמירות לשבת

עֶזְרֵנִי אֵ-ל חַי לְהַכְנִיעַ, אֶת יֵצֶר הַמִּפְּתֶה הַמַּרִיעַ.
מִבִּלְתֶּךָ אֵין מוֹשִׁיעַ לְהוֹשִׁיעֵנִי:

דַּלְּתֵי תְּשׁוּבָה חַי פְּתַח לִי, כִּי שַׁבְּתִּי מֵחֶטְאִי וּמֵעֲלִי.
אָנָּא צוּרִי, שְׁמַע קוֹלִי,
מַהֵר עֲנֵנִי אוֹדֶה עָלַי פִּשְׁעִי, אַתָּה תִּשָּׂא עֲוֹנִי:

סוֹד יְמִינְךָ הַפְּשׁוּטָה, לְקַבֵּל אֶת נֶפֶשׁ הַמִּתְחָרֶטֶת.
וְלֹא תוֹסִיף, תֶּחֱטָא, אֵלֶיךָ קוֹנִי.
הַרְחֵק נָא מֵעָלֶיהָ, חֶבְרַת כַּת הַצְּפוֹנִי:

מוֹל אֵ-לִי וְגָדְלוֹ, יִרְעַד גּוּפִי כֻּלּוֹ.
בַּצַּר לִי אֶקְרָא לוֹ, יְ-ה עוֹזֵר לְקָהָלוֹ, וּבְטוּב לֵב אָשִׁיר לוֹ.
יְ-ה צוּר עוֹזֵר לְקָהָלוֹ:

יָצַר לוֹ עוֹלָם וּבְצַלְמוֹ אָדָם, עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ בְּאֵימָה כֻּלָּם.
בָּחַר בְּגֶזַע עַבְדּוֹ אַבְרָהָם, לְקַדְּשׁוֹ לָעַד לְעוֹלָם.
עֲלֵיהֶם פּוֹרֵשׂ צִלּוֹ, וְהוּא עוֹזֵר לְקָהָלוֹ.
שֶׁבְּחָיו מִי מָנָה וּמִי יִדְמֶה לוֹ.
יְ-ה אֵ-לִי עוֹזֵר לְקָהָלוֹ: מוֹל אֵ-לִי וְגָדְלוֹ וְכוּ':

צָרֵי הַשְּׁמֵד וְאוֹיְבֵי כַּלָּה, וְעַם יָדִיד עָלָה יַעֲלֶה.
אֵ-ל נַעֲרִין שַׁוְעָתוֹ עָנָה, וּבְכֵית מְעוֹנוֹ לְשִׁמְךָ יוֹדֶה.
פְּדֵה וְרוֹמֵם נָא, קַרְיָה נֶאֱמָנָה. יְ-ה עוֹזֵר לְקָהָלוֹ,
וּבְטוּב לֵב אָשִׁיר לוֹ,
יְ-ה אֵ-לִי עוֹזֵר לְקָהָלוֹ: מוֹל אֵ-לִי וְגָדְלוֹ וְכוּ':

לעילוי נשמת
אלברט חניאל סמסון
בן **יוכבד** ז"ל
נלב"ע ג' תמוז ה'תשפ"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
מורן אסתר סמסון ז"ל
בת **סופיה** הי"ו
נלב"ע ד' סיון ה'תשפ"ב
תנצב"ה

לעילוי נשמת
שלמה עוגן
בן ר' **יוסף וסעידה** ז"ל
נלב"ע י"ב תשרי ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
משה סולימן
בן **מזל פורטנה** ז"ל
נלב"ע ו' בשבט ה'תשפ"ד
תנצב"ה

דין תורה

סוגיות בדיני ממונות

דרכי משפט

הגאון רבי ברוך שרגא שליט"א

הזמין בייביסיטר וברגע האחרון ביטל הזמנתו

שאלה: רבקה הוזמנה להיות בייביסיטר לתינוק בן שנה מהשעה תשע בבוקר עד אחת בצהריים. והנה בשעה שמונה בבוקר הודיעו לה שהם כבר לא צריכים אותה לבייביסיטר. טוענת רבקה שלולי שביקשו ממנה לעשות להם בייביסיטר, היא הייתה לוקחת עבודה במקום אחר ובגללם היא הפסידה את העבודה. האם חייבים לשלם לה על ההפסד?

תשובה: מבואר **בשולחן ערוך** (חושן משפט סי' של"ג ס"א): השוכר את הפועלים והטעו את בעל הבית או בעל הבית הטעה אותם, אין להם זה על זה אלא תרעומת. וכתב **הסמ"ע** (ס"ק א) בשם **הטור** שבעל הבית יכול לומר לפועל הַשְּׁכֵר עצמך במקום אחר. ומבואר בשולחן ערוך שם בסעיף ג' שאם היו יכולים הפועלים להשכיר עצמם אמש כששכרם ועתה אינם יכולים להיות שכורים, הרי זה כדבר האבד להם, ונותן להם שכרם כפועל בטל (ואף שבקצות החושן הביא שיטת מהר"ם שדימה זאת לדין גרמי שאין חייב כי אם באדם המזיק ממש, שרק אז ניתן לחייב מדין שֶׁבֶת, ואם כן יכול בעל הבית לומר קים לי כאותם פוסקים ולהיפטר. כבר הסכימו האחרונים שלא חוששים לדעת יחיד נגד פסק שולחן ערוך ורמ"א).

העולה מהאמור: אם לא הייתה לבייביסיטר הזמנה אחרת ובכל מקרה הייתה יושבת בטֵלה בביתה - אין חיוב לשלם לה, כי לא נגרם לה כל נזק. אולם אם זה שהזמין אותה מאמין לה שהייתה לה עבודה אחרת ובגללו היא לא קיבלה את העבודה השנייה, חייב לשלם לה כפועל בטל.

ואם אינו מאמין לה, עליה מוטלת החובה להוכיח שהייתה לה עבודה אחרת ודחתה אותה בגללו. ואם לא תוכל להוכיח זאת, המוציא מחבירו עליו הראיה.

אכן גם אם הייתה לה עבודה אחרת ומכל מקום מעת שהמזמין ביטל הזמנתה יכלה למצוא עבודה אחרת לאותן שעות - המזמין פטור מלשלם.

הגאון רבי יובל אברהמי שליט"א

להעיר את הישן מחוץ לסוכה

שאלה: האם מותר להעיר אנשים שנרדמים בחג הסוכות מחוץ לסוכה, כגון בבית הכנסת או בנסיעה, או שמא יש בזה גזל שינה?

תשובה: ראשית יש לעורר על מצוַת סוכה שרבים רק אוכלים בסוכה ואינם מודעים לחשיבות של שינה בסוכה, וכמו שנפסק **בשולחן ערוך** בסי' תרלט, שיהיה אדם אוכל ושותה וישן ומטייל בסוכה, דהיינו זה חלק עיקרי ממצוַת ישיבה בסוכה.

ובנידון השאלה, כתב **הבן איש חי** (פרשת האזינו אות ח) שחייב אדם להעיר את חבירו הישן מחוץ לסוכה, שילך לישון בסוכה. ומאידך **הגרש"ז אוירבך** זצ"ל בהליכות שלמה (ח"א מילואים סי' יב) כתב בשם **התוספות** (בבא קמא ד, ד"ה כיון) שסתם אדם ישן שהזיק פטור, אף על פי שאדם מוּעָד לעולם, וביארו בירושלמי שכאן מדובר שהאדם ישן ואחר כך הניחו כלים לידו ושברם מתוך שינה לכן פטור, אבל אם הלך לישון ליד כלים חייב, כיוון שידע שאפשר שישברם. ואם כן, מוכח שאדם ישן מוגדר כאנוס ואין להקיצו משנתו.

ומרן זצוק"ל בספרו חזון עובדיה סוכות (עמ' רא) **כתב שמבואר ברמ"א** (יורה דעה סי' שעב, ס"א) שכהן הישן בבית ונמצא מת בבית, צריכים להקיצו משנתו כדי שיצא משם, שאסור לכהן לשהות בבית שיש בו מת. וכתב **הש"ך**, אפילו שהכהן שוגג, ואינו יודע שיש בבית מת ואינו עושה מעשה, יש מצווה על האחרים להפרישו מהאיסור.

אלא שיש לחלק שכל זה באיסור תורה כגון טומאת מת לכהן, אבל לשינת עראי בסוכה שהיא מדרבנן אין להקיצו. ועוד יש סברא לומר שמה שאנשים נרדמים מעט בבית כנסת או בנסיעה הוא תשבו כעין תדורו, שהרי כך עושים גם בשאר ימות השנה, ואין לעוררם.

ומרן החזון עובדיה הביא הרבה פוסקים שאדם ישן חייב במצוות, ומקיים מצוַת ציצית גם בעת שינה (ביום או בלילה לשיטת הרא"ש שכסות יום חייב בלילה בציצית, וכך שיטת האר"י). לכן אם ידוע לנו שנוח לו לאותו אדם שיקיים מצוַת שינה בסוכה יש מצווה להעירו בנחת, אבל אם נאנס בשינה ורואים שקשה לו לקום, יניחו אותו על משכבו (עיין בחזון עובדיה במקורות עמ' רד).

העולה מהאמור, הרואה את חבירו שישן מחוץ לסוכה בחג הסוכות, ויודע בו שהוא זהיר בשינה בסוכה, יעירוֹ משנתו בנחת כדי שילך לישון בסוכה, ואין בזה איסור אלא אדרבה, מזכה אותו במצוַת סוכה. ואם רואה שהדבר קשה עליו לקום, לא יעירנו. **ודע! המושג "גזל שינה" אינו באמת מדיני גזל,** כי אין גזל בשינה, אבל אסור להפריע לישון מדין "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ".

"עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל הַדִּין וְעַל הָאֱמֶת וְעַל הַשָּׁלוֹם"

(אבות א', י"ח)

זמירות לשבת

יָפָה וְתַמָּה תּוֹרָה תְּמִימָה הַנְּעִימָה
מִי יוּכַל לְהַעֲמִיק בְּסוֹדֵךְ סוֹד אֵ-לֹהִים חַיִּים

אוֹר זִיו זָהֳרֵךְ, בּוֹעֵר תּוֹךְ קִרְבִּי,
תָּמִיד יִדְרְשׁוּ אוֹתְךָ רַבִּים, חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים,
אֶת כָּל לְכוֹת מְלֻהָבִים, נֶאֱהָבִים וְגַם נִשְׁגָּבִים,
וּכְפַטִּישׁ יְפוּצִין, סְלָעִים וְהָרִים,
הֵן דְּדֵיךְ יִרְווּ בְּכָל עֵת, תּוֹרַת אֱמֶת,
מִפִּיךָ אָנוּ חַיִּים מְיֻיָּן, סוֹד אֵ-לֹהִים חַיִּים:
יָפָה וְתַמָּה וכו'

נִתְעַלְּסָה בְגִיל, בְּאֶהָבִים, בְּסוֹד נְקֻדּוֹת עִם הַתֵּבוֹת,
כְּתָרִים עִם אוֹתִיּוֹת, פְּתוּחוֹת עִם סְתוּמוֹת,
נִעְלָמוֹת סוֹדָם בְּרָמוֹת, אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים,
טוּב מִזָּהָב וּפְנִינִים, מַעֲרָן גְּנִים בְּשִׁבְעִים פָּנִים, כְּלָם חוֹנִים,
הֵן אֲנִי עֶבֶד נִרְצָע לָךְ, קְנִין בְּלֵב שָׁלֵם:
יָפָה וְתַמָּה וכו'

יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ, הָאִיתָנִים, תְּנָאי וְאָמוֹרָאי,
גְּאוֹנֵי וְסַבּוֹרָאי, וְרַבָּנָן בְּתָרָאי לְחַיֵּי,
מְדֻבָּשׁ יָאֵה, גְּזֵרוֹת שָׁווֹת, וְהֲלָכוֹת פְּסוּקוֹת,
כֻּלָּם מִפִּי גְבוּרָה, זְקוּקִין דְּנוּרָא,
בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים מְאֻרָקִים, וְקוֹל מִשְׁמָמִים:
יָפָה וְתַמָּה וכו'

שְׁמוֹת הַקֹּדֶשׁ, כָּךְ נֶעְלָמִים,
אֲשֶׁר בָּם נִבְרְאוּ עוֹלָמִים, בְּצֵרוּפִים נִפְלָאִים,
וְחַמָּה בְּכְתוּבִים, חֲתוּמִים וְגַם סְתוּמִים,
מְאִירִים וּמַזְהִירִים, בְּסוֹד יְשָׁרִים,
כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם, וְחַי בָּהֶם,
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם וָחַי, מַזִּיו צוּר עוֹלָמִים:
יָפָה וְתַמָּה וכו'

לְכוּ לַחֲמוּ, תָּמִיד בְּלִחְמִי, בְּי"ג מִדּוֹת הַדְּרֹשׁ הַתּוֹרָה,
קַלּ וָחֹמֶר כְּשׁוּרָה, הֶקֵּשׁ וּגְזֵרָה שָׁוָה, מִסּוּרָה מִפִּי גְבוּרָה,
כְּלָלִים עִם פְּרָטִים, תּוֹצִיא לְאוֹרָה, מִשָּׁם יוֹצְאִים אַרְבַּע נְהָרוֹת,
כֻּלָּם אוֹרוֹת, פְּשָׁטִים עִם רְמָזִים גְּדֵרָשִׁים, וְסוֹדוֹת נֶעְלָמִים:
יָפָה וְתַמָּה וכו'

מַה טּוּב דּוֹדֶיךָ, אֲחוֹתִי כַלָּה, נִפֶּת צוּף דְּבַשׁ שִׂפְתֹתַיִךְ,
גַּן נָעוּל דְּלָתַיִךְ, רֵיחַ טוּב בְּגָדֶיךָ, דּוֹדֵיךָ יְפֵי עֵינָיִךְ, חֲמַה וּלְבָנָה,
כֻּלָּם עָמְדוּ מֵאוֹרֶךָ, כִּי אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָךְ, עֹשֶׂר בִּשְׂמֹאלֶךָ,
בְּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ בְּיָפְיֵךְ וַהֲדָרֵךְ, אֵ-ל חַי הָעוֹלָמִים:
יָפָה וְתַמָּה וכו'

משכן שילה

להצלחה, בריאות ופרנסה טובה
נירון ואסתר אפל
ובני ביתם הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
רחל כראדי בת מזל הי"ו
ומשפחת כראדי הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
אורון ונועה כהן הי"ו
ומשפחתו יצחק, איריס,
עידן ומעיין הי"ו

הגאון רבי **יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצ"ל

גבייה שנעשתה בבניין משותף שספק אם הייתה כדין

שאלה: צינור מים השייך לכלל השכנים היה עובר דרך ביתנו, ודלף באופן שגרם הפסד. לאחר שהבאנו בעל מלאכה שתיקן את התקלה, גבינו את חלק מההוצאות מכלל דיירי הבניין. אלא שלאחר מעשה תהינו שמא היינו צריכים לפנות לקבלן שבנה את הדירה בצורה פגומה, וייתכן שהיה מתקן את התקלה בחינם. האם יש עתה חובה להשיב לשכנים את דמי ההשתתפות, שייתכן שהיו פטורים לשלם מן הדין?

תשובה: כתב **השולחן ערוך** (חושן משפט סי' קכ"ח, א) "הפורע חובו של חבירו שלא מדעתו וכו' אין הלווה חייב לשלם לו וכו' והרי איבד זה הנותן מעותיו וכו' שמא היה הלווה מפייס את המלווה ומוחל לו. וכתב **הרמ"א** וכן נראה לי עיקר ודלא כחולקין ואומרים דחייב לשלם".

ובספר דברי גאונים (כלל ס"ב אות י"ח) הביא מהספר **'בני חיי'** בשם **ה'בני אהרון'** (סי' מ"ג) שאין הפורע יכול לחזור על המלווה לתבוע מעותיו שנתן לו, דכיוון שזיכה מעותיו למלווה בעד הלווה אינו יכול לחזור בו, וכתב דהוא הדין אם המלווה תובע חובו מלווה מחמת רצונו הטוב לעזור להפורע שפטור הלווה, משום שיאמר לו כבר זיכה לך פלוני בעד חובי וזיל הכא קמדחי ליה וזיל הכא קמדחי ליה.

לפי זה גם בנידון דידן נחשבים השכנים כפורע חובו של חבירו שלא מדעתו, שהרי לפי דבריך הקבלן הוא בעל חוב שלך, שהיה עליו לתקן את הצינורות הפגומים, וממילא בשעה שדרשת מהשכנים להשתתף בהוצאות, עליהם היה מוטל להפנותך תחילה לקבלן, ומשלא עשו כן נראה שהעדיפו לשלם מכיסם מאשר להמתין עד שיתקן הקבלן האחראי לכך, ונמצא שאיבדו השכנים את ממונם מדעת והוי כמחילה.

ואף שבדרך כלל אומרים שטענה שמחלו זוהי טענה גרועה (כמבואר ברמ"א סי' ע' סע' א) זהו דווקא שהטענה כי המחילה נעשתה בחינם, אולם אם טוען מחלת לי בשביל תביעה אחרת זוהי טענה מעליא. וכך גם כאן מסתבר שהייתה להם סיבה מספיקה לוותר ולשלם מכיסם.

אכן אם באמת יש חוב על הקבלן, הדבר תלוי במנהג המדינה.

ובנוגע למידת חסידות צריך כל אחד לשער בנפשו כמו שמבואר **ברש"י** (שבת קכ. ד"ה חסידי) שחסיד נקרא המוותר משלו. ומבואר **בשולחן ערוך** (אורח חיים סי' של"ד ס"ט) **ובמגן אברהם** (ס"ק י"ב) בדלקה שנפלה בשבת אף על פי שכל מה שמציל הוי שלו, מכל מקום מידת חסידות היא להחזיר לבעלים. ושנו חכמים בלשון המשנה (אבות פ"ה מ"י) שלי שלך חסיד. ואפשר שיש גם מידת חסידות מצידם שלא לקחת בחזרה, כיוון שנתנו ברצון ושונא מתנות יחיה. ואפשר שאם הרבית להפציר בהם שייתנו, ראוי מצד מידת חסידות שתחזיר להם ההוצאות, ועדיין צריך עיון לדינא.

העולה מהתשובה: **שמעיקר הדין אינו מחוייב להשיב לשכנים את כספם, שכיוון שיכלו לברר מתחילה אם מחוייבים בדין ולא עשו כן, תולים אנו שמחלו על כספם. ומצד מידת חסידות ייתכן שיש מה להחמיר.**

(להרחבת התשובה עיין בספר דברי יציב חושן משפט סי' לז)

הליכות בין אדם לחבירו

הרה"ג **יצחק יעקב פוקס** שליט"א

זהירות בכבוד ההורים

📖 בן או בת שאמרה להם אימם לעשות איזה דבר, ואחר כך בא האב ושאל: מי אמר לך לעשות זאת? והוא דבר שמכעיס את האב - אל יאמרו שהאם אמרה, אף אם משום כך יכעס האב עליהם.

📖 **שמע את האחד ההורים אומר הלכה או שמועה שהיא טעות**, יש לומר להם: "אבא, אמא, כך וכך למדנו".

📖 כמו כן, אב או אֵם המבקשים מילדיהם שיעברו על חשבון שעשו, ומצאו שההורים טעו, לא יאמרו "טעית" אלא "יש כאן טעות".

📖 **אב או אֵם המוכיחים את ילדיהם בטעות**, לא יאמרו להם "זה לא אמת" או "לא נכון", אלא יש לומר בלשון מתונה שיש דבר המצדיק את ההתנהגות, ויעמידו את האמת על בוריה.

📖 **המספרים או מקבלים לשון הרע על אב או אֵם, מלבד האיסור החמור של לשון הרע** עוברים בכמה עבירות נוספות של כיבוד ההורים. שמעו דברי גנאי על ההורים, אסורים ללכת ולספר הדברים להורים, ואם סיפרו - עוברים באיסור רכילות.

📖 **אב או אֵם המספרים לילדיהם על אודות אחרים** שעשו להם "רעות" או "פוגעים" בכבודם, במידה וההקשבה לדבריהם תְמנע את סיפור הדברים לרבים אחרים, יקשיבו, אך ישתדלו הילדים שלא לקבל את הדברים, וינסו בכל אופן להרגיעם, ולנסות למצוא זכות על נשוא הדברים.

רבי **יעקב חיים**
מרי של הבנו ארש חי'

רבי **יצחק אביחצירא**
רבנו ראשי דירושלים

רבי **יששכר מאיר**
ראש ישיבת 'חבר'

רבי **מרדכי שרעבי**
ראש ישיבת 'חסדי דוד' ירושלים

רבי **משה הלוי**
מחסדי תימן

רבי **שלמה גולדמן**
האדמו"ר מזוויהיל

רבי **שלמה וולבה**
מגדולי בעלי המוסר

זמירות לשבת

יוֹצֵר מֵידוֹ עֹשֶׂר וְרֵיש,
אָשִׁיר לְכָבוֹדוֹ שֵׁין יוֹד רֵיש:
צוּר מָעוֹז דַּלִּים, בְּאֶמֶת שְׁמוֹ,
רוֹכֵב גַּלְגַּלִּים, מִי יְקַדְּמוֹ.
מַלְאָכִים קַלִּים, רְצִים לְנָאוֹמוֹ,
וְכֻלָּ זוּלָתוֹ - שֵׁין קוֹף רֵיש.
כִּי אֵין צוּר בִּלְתּוֹ, אֶלֶף חֵית רֵיש:
יוֹצֵר מֵידוֹ וְכוּ':

חֲסִין בְּשֵׁם הוּא, וַאֲהַלְּלוֹ,
כִּי אֵין כָּמוֹהוּ, וְאֵין כְּמַפְעָלוֹ.
חַיִּים רְאוּהוּ, כִּי בְשֶׁעָלוֹ.
מָדַד מַיִּמֵיהֶם - צָדֵי וְאוֹ רֵיש.
וּשְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם, שֵׁין בֵּית רֵיש:
יוֹצֵר מֵידוֹ וְכוּ':

קוּם עֲשֵׂה פֶּלֶא, הַעֲלֵה הַשְׁבִּי,
מִבֵּית הַכֶּלֶא, אֶל עִיר הַצְּבִי.
שָׁם יִרְעֶה טַלֶּה, וְאַב עִם לָבִיא,
עֵז יָדְךָ הָרְאֶה - מֵם הֵא רֵיש.
וּבְאוֹרְךָ נִרְאֶה, אֶלֶף וְאוֹ רֵיש:
יוֹצֵר מֵידוֹ וְכוּ':

מְנוּחָה וְשִׂמְחָה אוֹר לַיְּהוּדִים, יוֹם שַׁבָּתוֹן יוֹם מַחֲמַדִּים.
שׁוֹמְרֵיו וְזוֹכְרֵיו חֵמָה מְעִידִים, כִּי לְשִׁשָּׁה כֹּל בְּרוּאִים וְעוֹמְדִים:

שָׁמַי שָׁמַיִם אֲרֵין וַיָּמִים, כָּל צְבָא מָרוֹם גְּבוֹהִים וְרָמִים.
תַּנִּין וְאָדָם וְחַיַּת רָאמִים, כִּי בְּיַ-הּ ה' צוּר עוֹלָמִים:

הוּא אֲשֶׁר דִּבֵּר לְעַם סְגֻלָּתוֹ, שָׁמוֹר לְקַדְּשׁוֹ מִבֹּאוֹ וְעַד צֵאתוֹ.
שַׁבָּת קֹדֶשׁ יוֹם חֶמְדָּתוֹ, כִּי בוֹ שָׁבַת אַ-ל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ:

בְּמִצְוֹת שַׁבָּת אַ-ל יַחֲלִיצֶךָ, קוּם קְרָא אֵלָיו יְחִישׁ לְאַמְצֶךָ.
נִשְׁמַת כָּל חַי וְגַם נַעֲרִיצֶךָ, אֲכֹל בְּשִׂמְחָה כִּי כְּבַר רָצֶךָ:

בְּמִשְׁנָה לֶחֶם וְקִדּוּשׁ רַבָּה, בְּרוּב מַטְעַמִּים וְרוּחַ נְדִיבָה.
יִזְכּוּ לְרֹב טוּב הַמִּתְעַנְּגִים בָּהּ, בְּבִיאַת גּוֹאֵל לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

ברכת השנה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה

להצלחת
מאיר ואורלי רבא הי"ו
והילדים: **נדב, דנה, נטע**
עידן ורות לאה
ובתם **אריאל** הי"ו

ברכת השנה

להצלחת
תהילה ואוהד משה
אלגרבלי הי"ו
והילדים: **נעמי, יהונתן,**
איתמר ויוסף הי"ו

ברכת השנה

להצלחת
אילן ומיה סבג הי"ו
והילדים: **נריה יוסף**
ואחיה משה הי"ו

ברכת השנה

לרפואת ולהצלחת
אביעד בן שולמית הי"ו
בתוך שאר חולי ישראל

שמירת הלשון

שמירת הלשון כהלכתה

דרכי חפץ בחיים

המפתח לשמירת הלשון

הרה"ג **דניאל אוחיון** שליט"א

מחלוקת - כמו אש שורפת!

רבותיי! טרגדיה נוראה אירעה לבני ישראל במדבר - במחלוקת קורח ועדתו, משפחות שלמות על נשיהם וטפם, מהחשובים ביותר, נבלעו חיים באדמה. נשיאים נשרפו באש. לאחר מכן פרצה מגֵפה ומתו בה יותר מ־14 אלף איש. אם כן כיצד קרה שהם טעו?

בספר **'מחשבת התורה'** מבאר **הרב אברהם דיין** שליט"א כי בני ישראל חשבו שהעונש לא מגיע לתינוקות, וכי מה הם חטאו? הרי כתוב "לֹא יוּמְתוּ אָבוֹת עַל בָּנִים וּבָנִים לֹא יוּמְתוּ עַל אָבוֹת" - על כן הם העדיפו לחשוב שהאסון לא קשור למחלוקת, ולהישאר עם שאלה פתוחה: מדוע מתו תינוקות של בית רבן?

ניתן לבאר שהסיבה למיתתן של התינוקות היא שכאשר האש מתלקחת היא שורפת הכול. למרות שהם לא חטאו נבלעו יחד עם קורח, וזו המציאות הממשית: המחלוקת מכלה כל חלקה טובה. כאשר אדם קופץ לאש להציל את חבירו, הוא נשרף אף שכוונותיו טובות.

דוגמה נפלאה לכך אנו רואים במעשה חנה ופנינה: על חנה ופנינה, שהיו נשותיו של אלקנה, אבי שמואל, מובא בחז"ל שפנינה אומנם הכעיסה את חנה, אולם היא התכוונה לשם שמיים. לפנינה היו עשרה ילדים, וחנה הייתה עקרה. פנינה חפצה שחנה תתפלל לה' מעומק ליבה, ולכן היא הכעיסה אותה והייתה שואלת אותה שאלות מציקות ומרגיזות, כגון: "האם כבר קנית לילדייך חפצים? האם הם כבר יצאו הבוקר ללמוד?" ועוד כהנה וכהנה. חנה נפגעה מאוד מהדברים הללו, והם פגעו בציפור נפשה.

כאמור, חז"ל מדגישים שכל כוונתה של פנינה הייתה אך ורק לסייע לה להתפלל, אולם העונש לא איחר לבוא והוא היה קשה: בכל פעם שחנה ילדה בן, נפטרו שני בנים לפנינה! לא הועילו לה כוונותיה הטובות, לא הועיל לה מה שנאמר בפסוק "וְכִעֲסַתָּהּ צָרָתָהּ גַּם כַּעַס בַּעֲבוּר הַרְּעִמָהּ", כלומר, כדי שהיא תצטער ותתפלל מלב שבור לה'. הכול לא הועיל, והסיבה היא שמצוות שבין אדם לחבירו הן כמו אש, ומי שנכנס לאש הוא נכווה או נשרף. מי שעובר על מצוות אלו - סכנתו מרובה!

אכן אנו רואים זאת גם בחיינו היומיומיים. ישנם ידידים שחיים שנים רבות באחדות ואהבה בלב ונפש, כמו דוד ויהונתן. שניים כאלה החליטו לעשות שותפות בעסק, וכידוע בענייני עסקים אדם לאדם זאב. באחד הימים נתגלעה ביניהם מחלוקת בענייני חלוקת הרווחים. זה טוען: "בזכותי העסק קיים, אני הבאתי את רוב ההשקעה!" והשני טוען: "בזכות כישרוני העסק מחזיק בכלל מעמד. לולא הידע שלי העסק בכלל לא היה מתחיל!" **ואז פורץ לו ריב נטול רסן, והאהבה רבת השנים שהייתה ביניהם התפוגגה וכאילו האדמה בלעה אותה. זהו כֹּחה ההרסני של מחלוקת - ה' יתברך יצילנו!**

(אור דניאל - במדבר)

השו"ת המקוצר

הרה"ג **נתן צבי ירום** שליט"א

שאלה: אלחנן רואה ששכֵנו יוסף פגוע מאוד מִדִּבֵּר עוולה שעשה לו חיים. האם מותר לומר לו: "אל תיפגע מחיים, הוא לא התכוון לפגוע בך, אלא רק מצד שטותו עשה זאת"?

תשובה: מותר ואף יש בזה מצווה, כיוון שמכוון בזה להשקיט את המריבה (חפץ חיים לשון הרע כלל ה' סעיף ג).

שאלה: האם מותר לגנות את חבירו על עוונותיו כדי לקנא לאמת, כאשר המספר אף הוא חוטא באותן עבירות?

תשובה: אסור בשום אופן, שכן ודאי שאינו מכוון לתועלת בזה (חפץ חיים לשון הרע כלל י סעיף ג).

"מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב"

זמירות לשבת

אֲשִׁיר לְא-ל אֲשֶׁר שַׁבָּת, מִמְּלַאכְתּוֹ בְּיוֹם שַׁבָּת.
נָתְנוּ לְעָם כִּכְבָדָה, עֵין תָּמִיד יִנְצְרֶנְהוּ.
שִׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שַׁבָּת כִּי, אוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם הוּא:

מְכֻבָּד הוּא מִכָּל יָמִים, כִּי בוֹ שַׁבַּת צוּר עוֹלָמִים.
יָנוּחַ בוֹ לֵב עֲגוּמִים, שֹׂמֵחַ יְשַׂמְּחֶנְהוּ:

שַׁבָּת קֹדֶשׁ יוֹם מְנוּחָה, בּוֹ נָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה.
עַם א-ל בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה, שַׁבָּת עֹנֶג יִקְרָאוּהוּ:

הָא-ל אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ, שַׁבָּת קָדְשׁוֹ הִנְחִילָנוּ.
מִן הָעַמִּים הִבְדִּילָנוּ, לִהְיוֹת לָנוּ לֵא-לֹהִים הוּא:

הַלְּוִיִּם רְנָה יִפְצָחוּ, לִכְבוֹד שַׁבָּת כִּי בוֹ נָחוּ.
כָּל יִשְׂרָאֵל בוֹ יִשְׂמְחוּ, שִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם הוּא:

חֲזַק יִשְׁלַח מִשִּׁיחֵנוּ, וְיָשִׁיב אֶת שְׁבִיתֵנוּ.
וְאָז נִשְׁבּוֹת שַׁבָּתֵנוּ, עוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת הוּא:

דְּרוֹר יִקְרָא לְכֵן עַם בַּת, וְיִנְצְרֻכֶם כְּמוֹ בְבַת.
נְעִים שִׁמְכֶם וְלֹא יִשְׁבַּת, שִׁבוּ נוּחוּ בְּיוֹם שַׁבָּת:

דְּרוּשׁ נָוִי וְאוּלַמִּי, וְאוֹת יָשָׁע עָשָׂה עִמִּי.
נִטַּע שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ כַּרְמִי, שֶׁעָה שַׁוְעַת בְּנֵי עַמִּי:

דֶּרֶךְ פּוֹרֶה בְּתוֹךְ בְּצָרָה, וְגַם בְּכָל אֲשֶׁר גְּבֻרָה.
נָתַן צָרֵי בְּאַף עֶבְרָה, שָׁמַע קוֹלִי בְּיוֹם אֶקְרָא:

אֵ-לֹהִים תֵּן בְּמִדְבָּר הֵר, הֲדַס שִׁטָּה בְּרֹאשׁ תִּדְהָר.
וְלַמְּזַהִיר וְלַנְּזָהָר, שְׁלוֹמִים תֵּן כְּמֵי נָהָר:

הֲדֹךְ קָמִי חַי א-ל קַנָּא, בְּמוֹג לֵבָב וּבְמִגְנָה.
וְנַרְחִיב פֶּה נְמַלֵּאנָה, לְשׁוֹנֵנוּ לְךָ רִנָּה:

דֵּעָה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ, וְהִיא כֶתֶר לְרֹאשֶׁךָ.
נְצֹר מִצְוֹת אֵ-לֹהֶיךָ, שָׁמֹר שַׁבָּת קָדְשֶׁךָ:

משכן שילה

לעילוי נשמת
מתתיהו לוי
בן מורי **דוד ושדרה** ז"ל
אסתר לוי
בת **רחמים וחביבה** ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ניב בן **קורגי ובמוני**
סווירי ז"ל
נלב"ע י"ב אדר א' ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שלמה (מזמי) **סבח**
בן **מזל** ז"ל
נלב"ע י"ד סיון ה'תשפ"ג
תנצב"ה

שו"ת לחפץ בחיים

הגאון רבי **ישראל מאיר הכהן** זצ"ל - ה'חפץ חיים'

למה נענשה מרים הנביאה בצרעת

שאלה: בתורה מסופר (בסוף פרשת בהעלותך) **אצל מרים הנביאה ואהרון הכהן, שמרים דיברה על משה רבינו, ולא הבינה למה גירש את אשתו, "הֲרַק אַךְ־בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר יְיָ הֲלֹא גַּם־בָּנוּ דִּבֵּר". ועל זה אמר לה ה' שמשה רבינו שונה מכל הנביאים - הוא אדון הנביאים, "פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבֶּר־בּוֹ וּמַרְאֶה וְלֹא בְחִידֹת", ועל מה שדיברה לשון הרע נענשה בצרעת. ויש להבין: למה נענשה, הרי "לא אהנו מעשיה"** [לא הועילו מעשיה] **- שהרי לא נהייתה שום קטטה ומריבה כתוצאה מדיבורה?**

תשובה: מבאר **ה'חפץ חיים'** שגם אם לא ראינו ממש שנתבזה, אלא כל שראינו **שגם השומע התחיל** בעצמו לדבר על המדובר - הרי זה נקרא "אהנו מעשיו" [הועילו מעשיו]. וכן היה **אצל מרים הנביאה,** וכדכתיב "וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה" (במדבר יב, א), **שהועיל דיבורה בפני אהרון,** עד שגם אהרון התחיל לדבר כמותה, **ולכן נענשה** (באר מים חיים - ס"ק ו').

החוכמה ללמוד ולהגיע לכולל - גם כאשר קשה לך, ולא הולך בקלות

שאלה: ראובן מספר לידידו של ראש הכולל, איך שפעם אחת לא התחשב בו - ובשמירת סדרים הוריד לו כפי הדין, ואף שאמר לו שהיה כמה ימים שהוצרך להיות בבית החולים עם בני ביתו לא שעה לדבריו, ואמר לו: החוכמה ללמוד ולהגיע לכולל גם כאשר קשה לך, ולא הולך בקלות. וכששמע זאת הידיד של ראש הכולל, לא האמין לדבריו, ואמר לו: לא יכול להיות שכך אמר לך ראש הכולל, אולי לא הבנת אותו - ואיני מקבל את דבריך. האם עבר ראובן על איסור לשון הרע או לא, כיוון שסוף סוף לא קיבלו השומעים את דבריו?

תשובה: ראובן **עבר על איסור לשון הרע,** ואף שלא קיבלו השומעים את דבריו - מכלל לשון הרע לא נפקא [לא יוצא] (מקור החיים - ס"ו).

בזמן המגֵּפה - היה נידון אם להתחסן או לא

שאלה: לאחר שפרצה מגֵּפת הקורונה, שפשטה בעולם וכן בעם ישראל, ורבים חללים הפילה, יצאו נגדה חיסונים. החיסונים שנתפרסמו הם מחבֶרת פייזר ומודרנה - והם שיטה חדשנית שלא כמו שאר החיסונים הרגילים, וגם יצאו בזמן קצר (לאחר כ־10 חודשים בלבד). **יום אחד שוחחו שני אברכים ביניהם אם להתחסן או לא, והאחד אמר לחבירו: מה שרבך המובהק החליט - הרי זה מתוך אינטרסים אישיים בלבד. וברור הדבר שלא יתקבלו דבריו באוזני חבירו, ואין גם שום סבירות שיתקבלו הדברים. האם עבר הוא על איסור לשון הרע או לא?** (שים לב: כאן, גם בשעת הסיפור ידע שלא יתקבלו הדברים, ואולי הרי זה כסתם סיפור בעלמא).

תשובה: אף על פי כן אסור לו לספר בגנותו, **והרי זה לשון הרע** וצריך כפרה (מקור החיים - ס"ו).

אורחות חיים

הנהגות ועובדות מגדולי ישראל

הרה"ג **יוסף עדס** זצ"ל
מראשי ישיבת פורת יוסף

המשכיל בעת ההיא יידום!

מסופר על הגאון הצדיק רבי יוסף עדס זצוק"ל (מראשי ישיבת 'פורת יוסף'), שהיה נזהר מאוד מלדבר דיבורים מיותרים שאין בהם תועלת. גם בעניינים שהתרחשו בתקופות סוערות של תמורות פוליטיות, אשר לעיתים היה נראה כי אש המחלוקת היא דבר בלתי נמנע, **עמד רבי יוסף מהצד, אף שהייתה דעתו ברורה ומגובשת.** הוא לא דיבר ולא התערב, לא רצה לשמוע ולא חיווה דעה, וקיים בנפשו: "הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא יִדֹּם".

ביום שישי אחד, סמוך למערכת בחירות, ביקר אותו אחד מקרובי משפחתו. מיד כשנכנס לביתו ראה את רבי יוסף חובש את הכובע, לובש את מעילו ועומד לצאת. לתמיהת קרובו השיב רבי יוסף כי חושש שלא יוכל להימנע מלדבר או לשמוע על ענייני היום, ולכן יוצא מהבית, כדי שלא להיכשל בדיבור או בשמיעה בעניינים אלו. רק אחרי הבטחה מפורשת מקרובו שלא ידבר על כך כלל, ניאות להישאר בבית...

אחיי ורעיי! חובה קדושה מוטלת על ההורים, לפקוח שבע עיניים על ילדיהם, לבל יחטאו בלשונם וידברו חלילה לשון הרע, כי לצערנו הרב ישנם רבים שנכשלים בלשון הרע, כי אחר כך קשה מאוד לתקן זאת אחר שהורגל בקטנותו לדבר לשון הרע - ה' ישמרנו!

(חיים ללא לשון הרע)

זמירות לשבת

אֶעוּפָה אֶשְׁכּוֹנָה, וְאֶרְחִיקָה נָדֹד,
בַּמִּדְבָּר אָלִינָה, וָאוֹלִי אֶמְצָא דוֹד:

נָשַׁק אֶחָבְּתוֹ, בְּלִבִּי בוֹעֲרָה,
מִיּוֹם פְּרָדְתּוֹ, נַפְשִׁי עָלַי מָרָה:

יָדִיד מִנִּי בָרַח, הָלַךְ עָזְבַנִי,
אֵיזוֹ דֶּרֶךְ אָרַח, וְאֵלְכָה גַּם אֲנִי:

יְצָאתִי לְבַקֵּשׁ, דּוֹדִי בֵּין חֲבֵרִים,
נִלְכַּדְתִּי בְּמוֹקֵשׁ, הִכּוּנִי הַשּׁוֹמְרִים:

צִפִּיתִי לְדוֹדִי, מָתַי יָבוֹא אֵלַי,
יַלְבִּישֵׁנִי עֶדְרִי, וִירַחֵם עָלַי:

חֲשַׁף זְרוֹעֲךָ, לְקַבֵּץ פְּזוּרִים,
גֹּלָה קֵץ יִשְׁעֲךָ, וְדִגְלְךָ הָרֵם:

קוּמִי יְחִידָתִי, וְשׁוּבִי בְתִשׁוּבָה,
אֲחוֹתִי רֵעֵיתִי, הִנֵּה גוֹאֲלֵךְ בָּא:

חֲמוּדָה יְקָרָה, רַבַּת הַמַּעֲלוֹת,
גַּם מִפִּז נִבְחֲרָה, צְאִי נָא בִּמְחוֹלוֹת:

זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד, נְעוּרַיִךְ נְעוּרִים,
הֵיכָלֵךְ אִיסַּד, בְּאַבְנֵי סַפִּירִים:

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה בָא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים,
קוּמִי לָךְ אֲהוּבָה, כִּי בָא קֵץ דְּרוֹרִים:

יְ־ה רִבּוֹן עָלַם וְעָלְמַיָּא. אַנְתְּ הוּא מַלְכָּא מֶלֶךְ מַלְכַיָּא.
עוֹבֵד גְּבוּרָתָךְ וְתִמְהַיָּא. שִׁפֵּר קַרְנָךְ לְהַחֲוַיָּא:

שְׁבַחִין אֶסַּדַּר צַפְרָא וְרַמְשָׁא. לָךְ אֱ-לָהָא קַדִּישָׁא.
דִּי בְרָא כָּל נַפְשָׁא. עִירִין קַדִּישִׁין וּבְנֵי אֱנָשָׁא.
חַיּוֹת בְּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא:
יְ־ה רִבּוֹן וְכוּ':

רַבְרְבִין עוֹבְדָךְ וְתַקִּיפִין. מְכַיֵּךְ רְמַיָּא וְזַקִּיף כְּפִיפִין.
לֵו יִהְיֶה גֶּבֶר שֶׁנֵּין אַלְפִין. לֹא יַעוֹל גְּבוּרְתָּךְ בְּחוּשְׁבְּנַיָּא:
יְ־ה רִבּוֹן וְכוּ':

אֱ-לָהָא דִּי לֵיהּ יְקָר וּרְבוּתָא. פְּרוֹק יַת עָנָךְ מִפּוּם אַרְיְוָתָא.
וְאַפֵּיק יַת עַמָּךְ מִגּוֹ גָּלוּתָא. עַמָּךְ דִּי בְחַרְתְּ מִכָּל אֻמַּיָּא:
יְ־ה רִבּוֹן וְכוּ':

לְמִקְדָּשְׁךָ תּוּב וּלְקֹדֶשׁ קוּדְשִׁין. אֲתַר דִּי בֵיהּ יְחֻדוּן רוּחִין וְנִפְשִׁין.
וְיִזְמְרוּן לָךְ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין. בִּירוּשָׁלַם קַרְתָּא דְשׁוּפְרָיָא:
יְ־ה רִבּוֹן וְכוּ':

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
נינה ויניקור
בת **אסתר ובנימין** ז"ל
יונה סינקה בן **הנטה** ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
דוד בן **מרדכי** ז"ל
נלב"ע ד' שבט ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

בן ישיבה

פרקי הכוונה והדרכה לבני הישיבות

דרך הישיבה

הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל

בחורים יקרים! כשאדם לומד תורה, הלימוד עצמו, **כל מילה ומילה של תורה זה מצווה,** כמו שכתב **הגר"א** בשנות אליהו ריש פאה, כל מילה היא מצווה ומוסיפה קדושה, ותלמוד תורה כנגד כולם. אין זה משנה מה שהוא לומד, ואם הוא זוכר או שוכח, או באיזו רמה הוא לומד.

ומצינו בגמרא (עירובין כא) שתמיד היו 'בעלי מקרא' ו'בעלי משנה' ו'בעלי גמרא', והם שלושה סוגים של לומדי תורה, שהיו עוסקים בתורה בלי בטלה, כל אחד לפי כֹחו: בעלי גמרא היינו בעלי ההבנה, ובעלי משנה היינו אלו שהיו יודעים רק את הידיעות הפשוטות, בלי להעמיק בהבנה ובלי משא ומתן של הלכה, ו'משנה' היינו לשון שינון - שהיו משננים ויודעים את ההלכות בעל פה, והיו אחרים בעלי מקרא - שלא ידעו בעל פה, אלא למדו וקראו בפנים את ההלכות הפשוטות, וגם אצלם לא היה ביטול תורה, אלא עסקו במקרא בכל זמן שהיו יכולים ללמוד. ואומנם מי שלומד הרבה זמן מקרא, על ידי זה במשך הזמן הוא נעשה גם בעל משנה, אבל על כל פנים עסקו בתורה בלי בטלה, כל אחד כפי כֹחותיו.

שני עניינים בתורה: עצם הלימוד, וידיעת התורה!

וכל מה שלומדים, כל חלקי התורה, באיזו רמה שהיא, אם בעלי גמרא או בעלי משנה או בעלי מקרא, בשעה שאדם לומד הוא קשור בדבֵקות בתורה, והוא בן תורה, **ואין זה משנה מה היא ההבנה שלו ומה הרמה השכלית שלו, כיָון שהוא דבוק בתורה הוא מקבל קדושת התורה.**

אך מלבד עצם הלימוד, יש עוד עניין בתורה כמו שאמרו (קידושין ל.) 'ושיננתם' - שיהיו דברי תורה מחודדין בפיך, **והיינו ידיעת התורה,** וזה כולל גם ידיעת הדברים המפורשים כפשוטם, וגם ההבנה, מה שלא מפורש, להבין ולהסביר את מה שמפורש, או שיש סתירה בין שני דברים וצריך ליישב, או לחדש הלכות שאינן מפורשות, וחלק ההבנה נקרא 'גמרא'.

אדם גדול הוא מי שעוסק בתורה ואינו חושב על הגדלות!

ואומנם עצם הלימוד הוא העיקר, וכשאדם לומד את התורה, אינו צריך לחשוב שהוא יהיה למדן, ולאחרונה שמעתי צעיר אחד ששאל איך נהיים אדם גדול, כי הוא רוצה להיות 'גדול', וביקש לדעת את 'הסוד', כאילו שיש איזה פטנט לכך... ואמרתי לו כי **רק אם לא יחשוב על זה, אז הוא יהיה גדול,** וצריך לא לחשוב על זה.

והדרך לגדלות תלויה בעיקר במה שעושים, אך אם חושבים על גדלות זה כבר לא טוב, ולא צריך לחשוב על זה, אלא עוסקים בתורה, ואם עוסקים בתורה נהיים גדולים בתורה, אבל מי שיחשוב על ה'גדלות' כבר לא יהיה גדול. ואומנם צריך לשאוף, אבל השאיפה היא לא 'להיות גדול', אלא לדעת ש"ס, לדעת מה שיותר, ולהיות למדן ובעל הבנה.

וצריך שתהיה שאיפה, אבל לא לחשוב שהוא גדול, **ומי שחושב שהוא גדול הוא הכי קטן.** אדם צריך לחשוב שהוא קטן, וכמו משה רבינו שהיה העניו מכל האדם ולכן קיבל תורה מסיני. ומה שהאדם יותר עניו, שבפנימיות הוא לא מחשיב את עצמו, וממעיט את עצמו כמו שמובא בגמרא (חולין פט), זוהי הגדלות!

ו'ענווה' אין פירושה שמרמה את עצמו או שיש לו טעות ואינו מכיר את ערכו, ומשה רבינו בוודאי לא טעה בעצמו, שהרי היה לו אספקלריה המאירה (יבמות מט:), וכשאמר "וְנַחְנוּ מָה" וחשב שהוא כלום, בוודאי לא טעה, **אלא הוא הבין שכך האמת, שלמרות כל המעלות שיש לו, באמת הוא כלום, כי כל הכֹחות שיש לו הם מן השמיים, והכול חסדי שמיים! כל הכֹח שלו וכל השכל שלו, זה לא שלו, אלא מן השמיים נותנים לו חסד.**

(דרכי חיזוק)

זמירות לשבת

בְּזִכְרִי יָמִים יָמִימָה,
לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכָּח.
בַּהִיוֹתִי תוֹךְ עִיר-מִגְדָּל חוֹמָה.
לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכָּח.
מִקֶּדֶשׁ עוֹמֵד עַל תִּלּוֹ,
וְעַם יִשְׂרָאֵל וְחֵילוֹ.
וְעַכְשָׁו מְקוֹם מִקְדָּשׁ חָלֵל טִמְּאוּ.
לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכָּח.
מִשֶּׁךְ אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִים,
יָשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁאֲנָנִים.
חִפְּשׂוּם תַּחַת יַד מְעַנִּים וְשׂוֹנְאִים,
לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכָּח.

יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ, חֲנוֹתְךָ בְּבֵין שָׁדַי.
וְלָמָּה מְכַרְתָּנִי, צְמִיתוּת לְמַעֲבִידַי:
יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ:
הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה, רְדַפְתִּיךָ,
וְשַׂעִיר וְהַר פָּארָן. וְסִינַי וְסִין עֲדֵי:
יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ:
וְהָיוּ לְךָ דוֹדַי וְהָיָה, רְצוֹנְךָ בִּי,
וְאֵיךְ תִּתַּלֵּק עַתָּה. כְּבוֹדִי לְבִלְעֲדֵי:
יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ:

דְּחוּיָה אֲלֵי שַׁעַר הַדּוּפָה, עֲדֵי קֶדֶר.
בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן, מְעֻנָּה בְּעֹל מָדַי:
יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ:
הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גוֹאֵל וּבִלְתִּי, אֵסִיר תִּקְוָה? תְּנָה עֶזְרְךָ
לִי כִּי, לְךָ אֶתְנָה דוֹדַי! יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ:
יְדִידִי הֲשַׁכַּחְתָּ: וְכוּ':

לעילוי נשמת
יעקב שיטרית
בן **זוהרה** ז"ל
נלב"ע כ"ד שבט ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יוסף חרילקר
בן **אשר וחיים** ז"ל
נלב"ע א' חשון ה'תשפ"א
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מישל דוד בן
אנדרי מלכה ז"ל
נלב"ע ד' סיון ה'תשע"ה
תנצב"ה

הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל | מו"ר קנייני תורה

באהבה - התעוררות לאהבת התורה ממוכר אבטיחים!

סיפר הרה"ג שרגא ברלין שליט"א בעצרת התעוררות לזכות סבו מרן הגאון **הרב שטיינמן** זצוק"ל: בילדותי היה נהוג שסבי היה מגיע פעם בשנה להוריי בערב סוכות לאגוד את הלולב, מאיזה טעם שהיה. בחזור אני ליוויתי אותו.

באחת השנים (לפני למעלה מ־30 שנה, שלא היה נוסע ברכב אלא היה הולך ברגל), היינו הולכים ברחוב. בבני ברק של פעם היה מוכר אבטיחים שהיו לו סוס ועגלה, והיה עומד ליד העגלה **ומכריז בפה או ברמקול איזו שהיא הכרזה על מכירת האבטיחים**, וכך היה מוכר את האבטיחים. זה היה בערב חג סוכות, אנחנו הולכים, והוא מכריז "אבטיח, אבטיח..." וכיוצא בזה, אומר וחוזר ואומר, וחוזר ואומר.

ואני עובר, שומע אותו ולא נותן דעתי על דבריו ביותר, אבל התברר שסבא כן. וכשמגיעים לקצה הרחוב - לאחר חמישה, שישה בניינים - הוא מסתובב אליי ושואל: 'שרגא, כמה פעמים הוא אמר את אותה מילה?"

אמרתי לעצמי, **'ריבונו של עולם, ממתי מעניין את סבא מוכר אבטיחים, מה מעניין אותו כמה פעמים אמר מוכר האבטיחים את המשפט?'**

לא אמרתי מספר. אמר לי: "נו, כמה אתה חושב? כמה? תגיד!"

אז אמרתי מספר קטן: "10" - ידעתי שזה יותר, אבל ניסיתי.

אז הוא אומר לי: "לא, יותר, הרבה יותר". ואז הוא עוצר ואומר לי: **"תגיד לי, לא נמאס לו לומר שהוא מוכר עוד פעם אבטיח ועוד פעם אבטיח? לא נמאס לו?"**

ואז הוא מסתובב ואומר לי: "תראה, בקצה הרחוב גר הגאון **רבי חיים קניבסקי** [ולמעשה זו הייתה המהות שלו עצמו, כך גם הוא היה, אבל הנהגתו שלא היה אומר על עצמו, אלא תמיד היה אומר משָׁלים על מישהו אחר], הוא יהודי שלומד את הגמרא עוד פעם, ועוד פעם אותה הגמרא, לא נמאס לו?

אני אגיד לך משהו, מוכר האבטיחים הזה, אתה שמעת מה הוא אומר? - לא שמעת, הוא בכלל לא אומר את מה שאתה שמעת! הוא אומר 'אני רוצה כסף! אני רוצה כסף!', ומי שאוהב כסף, יכול לחזור על זה מבוקר עד לילה, כי הוא אוהב את זה!

ככה **רבי חיים קנייבסקי אוהב את התורה! וכשאוהבים את התורה - לא נמאס אף פעם לומר אותן מילים**, עוד הפעם 'אמר אביי', עוד הפעם 'אמר אביי', עוד הפעם 'אמר אביי', כי 'אמר אביי' זה ה'חיים' שלנו!"

(קנייני תורה)

סיפורי הוד מגדולי ישראל

עובדות והנהגות יקרות מחייהם של גדולי ישראל

הגאון רבי חיים סינוואני זצ"ל

ותורתך בתוך מעיי!

חסיד במעשיו היה **רבי חיים** זצ"ל, ומקיים כל מילי דחסידותא. מסגף עצמו בכל מיני סיגופים. אכילתו בצמצום רק כדי חייו, בשר לא אכל כלל בימות החול, ורק לכבוד שבת היה טועם משהו כדי לקיים מצוַת "עונג שבת". כל זה היה כדי להגביר את נשמתו הרוחנית על גופו הגשמי.

כשנתיים לפני פטירתו, אושפז רבי חיים בבית החולים 'אסף הרופא', **והבחנת הרופאים הייתה כי לקה ב'מכת התולעים' במעיו, ולכן בודדוהו מכל מגע עם שאר החולים.**

ראה הרופא כי אינו אוכל כלום פרט לפת חרֵבה, וניסה לשכנעו שיאכל מנת עוף מדי יום ביומו כדי שיתחזק.

אמר לו רבי חיים: "יש לי ספרייה גדולה בביתי, המכילה למעלה מאלפיים ספר, ובכולם למדתי, והנני יודעם כמעט על פה, וכל זה בזכות שלא אכלתי ולא עינגתי את גופי במאכלים מקטנותי, ולכן התקיים בי הפסוק "וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מֵעָי", ועתה הינכם חוששים לתולעים בתוך מעיי, אין הדבר כן אלא 'אַל־תִּירְאִי תּוֹלַעַת יַעֲקֹב' - **'תולעת הספרים' היא במעיי ולא תולעים גשמיות".**

השיבו הרופא ואמר: "אם כן, נעבירך סדרת צילומים, ותראה בעיניך את התולעים".

השיבו רבי חיים: "כתיב 'אַךְ־בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ־אִישׁ", כל 'אך' מיעוט, רוצה לומר לא בצילומים יתהלך איש, ולא תמצאו מאומה", **ולתדהמת הרופאים כן היה, ולמחרת שוחרר רבי חיים מבית החולים.**

(גדולי ישראל בתימן)

רבי אברהם אלקים שפירא
דיין הראשי לישראל

רבי חיים עוזר גרודזינסקי
נשיא מועצת גדולי התורה

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ
ראש ישיבת שומעי לעניים

רבי ראובן טימסטית
מחכמי מרוקו

רבי שלמה גולדי
מחכמי תימן

רבי שלמה נחמיאש
מחכמי מרוקו

רבי שמואל בן הרוש
מחכמי מרוקו

זמירות לשבת

שָׁלוֹם לְכֶן דּוֹדִי, הַצַּח וְהָאַדְמוֹן.
שָׁלוֹם לְךָ מַאַת, רַקָּה כְּמוֹ רִמּוֹן:
לִקְרַאת אֲחוּתְךָ רוּץ, צַא נָא לְהוֹשִׁיעָה.
וּצְלַח כְּכֶן יָשִׁי, רַכַּת בְּנֵי עַמּוֹן:
מַה לְּךָ יְפַהְפִּיָּה, וּתְעוֹרְרִי אַהֲבָה.
וּתְצַלְצְלִי קוֹלֵךְ, כִּמְעִיל בְּקוֹל פַּעֲמוֹן:
הַעַת אֲשֶׁר תַּחְפּוֹץ, אַהֲבָה אָחִישֶׁנָּה.
עַתָּה וְעַלֶּיךָ, אַרַד כְּטַל חֶרְמוֹן:

יַהֲלוֹמָה יַהֲלוֹמָה, יַהֲלוֹמָה יַהֲלוֹמָה.
אַרְצֵנוּ הַנֶּחְמֶדֶת, אַרְצֵנוּ הַקְּדוּמָה:
יַהֲלוֹמָה וכו':

אֵ־לֹהֵי דֶּר מְרוֹמִים, בְּנֵה בֵיתְךָ בְּרָמִים.
מָתַי בּוֹ לְךָ אַקְרִיב, קָרְבָּן רֵאשִׁית תְּרוּמָה:
יַהֲלוֹמָה וכו':

יָחִיד וְאֵין לָךְ שֵׁנִי, דְּלֵנִי וְשַׁמְּרֵנִי.
כְּדֶשֶׁא תַּרְבִּיצֵנִי, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמָה:
יַהֲלוֹמָה וכו':

יְ־ה רְצֵה לְתִפְלָּתִי, בְּשִׁבַּת מְנוּחָתִי.
וְהַקְשֵׁב לְשַׁוְעָתִי, בְּזִכּוּת תּוֹרָה תְּמִימָה:
יַהֲלוֹמָה וכו':

חִישׁ חִישׁ אֱלוּפִי, יִשְׁעֲךָ אֵ־ל יְ־ה, דֶּר מָרוֹם וְהַפְלָא,
חַסְדְּךָ אֵ־ל יְ־ה. אֵ־לִי אֵ־ל יְ־ה, אָנָּא אֵ־ל יְ־ה
חַסְדְּךָ אֵ־ל יְ־ה:

הֵרֶם לְעַד נִסִּי, מְלֵא רַחֲמִים, מְלֵא רַחֲמִים.
בְּךָ שַׂמְתִּי מַחְסִי, שׁוֹכֵן מְרוֹמִים, שׁוֹכֵן מְרוֹמִים.
הַפְלֵא שׁוֹכֵן מַעְלָה, חַסְדְּךָ אֵ־ל יְ־ה, חִישׁ לְעֵם
סְגֻלָּה, יִשְׁעֲךָ אֵ־ל יְ־ה: אֵ־לִי אֵ־ל יְ־ה וכו':

שׁוֹכֵן שְׁמֵי שַׁחַק, נוֹרָא עֲלִילוֹת, נוֹרָא עֲלִילוֹת.
מִמְּנִי אֵל תִּרְחָק, עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת, עוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת.
קָרֵב לְעֵם נִבְדָּל, חַסְדְּךָ אֵ־ל יְ־ה. וְלָעַד לֹא יֶחְדַּל,
יִשְׁעֲךָ אֵ־ל יְ־ה: אֵ־לִי אֵ־ל יְ־ה וכו':

מֶלֶךְ עַל כָּל עֶלְיוֹן, צוּר עוֹטֶה אוֹרָה, צוּר עוֹטֶה אוֹרָה.
עֲמֹד לְעֵם אֲבִיוֹן, אֵלֶיךָ אֶקְרָא, אֵלֶיךָ אֶקְרָא.
עֵינַיִו כְּדֵל שׁוֹאֵל, חַסְדְּךָ אֵ־ל יְ־ה. מְקַוֶּה יוֹם וָלַיִל,
יִשְׁעֲךָ אֵ־ל יְ־ה: אֵ־לִי אֵ־ל יְ־ה וכו':

ברכת השולחן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן

לעילוי נשמת
דבורה בת **אסתר** ז"ל
בן ציון בן **דבורה** ז"ל
תנצב"ה

ברכת השולחן

לעילוי נשמת
שולמית סלאמה
בת **אברהם** ז"ל
יפת חסן בן **יהודה** ז"ל
תנצב"ה

ברכת השולחן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

משכן שילה

חנוך לנער

פרקי הכוונה והדרכה בחינוך הילדים

דרכי החינוך

הרה"ג אפרים עובד שליט"א

תקופות ההתפתחות של הילד!

אחיי ורעיי! במשלי (כב, ו) כתוב: "חַנֹּךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה". **הרלב"ג שם פירש:** "אשר יחנוך לנער על פי הדרך אשר מנהגו וטבעו ללכת בה לחשבו והשגתו שכבר יקבל המוסר כאשר יגדל" וכו', והיינו שצריכים ההורים להכיר את מנהגו וטבעיו של הילד, כדי לחנכו לפי טבעיו, אבל חינוך שלא לפי טבעיו, שסותר את טבע הילד, אינו חינוך טוב.

וכן הגר"א שם מפרש: "חַנֹּךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ", כשהוא עוד נער, ואז גם כשיזקין לא יסור ממנה. והעניין כי האדם אי אפשר לו לשבור דרכו, כלומר: מזלו שנולד בו, אלא שניתנה הבחירה ביד האדם שיוכל לאחוז במזלו ולהעמידו כפי שירצה, או צדיק או רשע או בינוני. וכמו שאמרו במסכת שבת (קנו.) מי שנולד במזל מאדים יהיה שופך דמים. אמר רבי אשי או מקיז דם או לסטים או שוחט או מוהל, והינו **אם הוא צדיק** הוא ישתמש בכֹח שפיכות הדמים שלו לְדָבָר מצווה, להיות מוהל. **אם הוא בינוני** יהיה שוחט או מקיז דם, שיש בזה קצת מצווה, ולא עבירה. **אבל אם הוא רשע** ישתמש בכֹח המאדים שבו לשפיכות דמים. וצריך לחנכו לפי טבעו, ולכוון אותו להשתמש בטבעיו לדברים טובים - ללמוד תורה באופן שמתאים לו, ולקיום מצוות השייכות לטבעיו. ואז גם כשיזקין לא יסור ממנה, אבל אם אתה מכריחו נגד מזלו, עתה ישמע לך מיראתו אותך, אבל אחר כך - בעת יוסר עולך מעל צווארו - אז יסור ממנה, כי אי אפשר לו לשבור מזלו.

כשם שאי אפשר לשבור תכונות טבעיות, כך אי אפשר לדלג על תקופות התפתחות של הילד. אמא המרגילה את בנה לנקיות לפני בוא הזמן שיכול לעמוד בזה, אף שהיא מצליחה, ספק אם לא גרמה נזק לילד. זה גורם לו פצע נפשי העתיד להשפיע על כל התפתחותו ואופיו וליצור אצלו פחדים, עצבנות וחסר עצמאות.

וכן המשחק הוא דבר רציני מאוד אצל ילד וילדה, ואמר הגאון **רבי ישראל סלנטר** זצוק"ל, שילד השָׂם קרש בתוך אמבטיה ואומר שזו ספינה, אזי אם לוקחים ממנו את הקרש הזה, הרי זה ממש כמו שמטביעים ספינה גדולה של אדם מבוגר, באשר קרש זה אצל הילד הוא כספינה אצל אדם מבוגר.

אין לדכא את רצונו לשחק, אדרבה, צריך לסייע לו בזה ולא להפריע לו. אם לא ישחק עכשיו, הוא ישחק בגיל מבוגר, כיָון שזה חסר לו. וכן אם מונעים ממנו לשחק, כדי שילמד יותר על חשבון המשחק, זה עלול לפתח שנאה בלב הילד להוריו וללימוד.

איך מחנכים למצוות?

במסכת סוכה (מב.) תנו רבנן: קטן היודע לנענע - חייב בלולב, להתעטף - חייב בציצית, לשמור תפילין - אביו לוקח לו תפילין, יודע לְדַבֵּר - אביו מלמדו תורה וקריאת שמע. תורה מאי היא? אמר רב המנונא: "תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב". קריאת שמע מאי היא? פסוק ראשון.

מבואר שלכל מצווה יש זמן חינוך, ואין לחנך את הבן לפני שהגיע הזמן, צריך להתייחס לזמן הבנת הילד במצווה זו ולכֹח הצמיחה שלו. **נמצינו למדים** שיש ללמדו בהדרגה, לפי התקופה המתאימה לו למצווה זו.

זמירות לשבת

זֶהוּ אֵ-לִי וְגוֹאֲלִי, לִבִּי אֵלָיו יָחִישׁ,
אַתָּה צוּרִי וּמוֹשִׁיעִי, אַתָּה אֵ-ל נֶאֱמָן.
אַתָּה צוּרִי, יְ-הֹ אֵ-ל קוֹנִי, בָּרֵךְ עַם הַנִּבְחָר,
אַתָּה תוֹמֵךְ גּוֹרָלִי, בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמָן,
אֵיךְ תַּעֲזָבֵנִי לְנַפְשִׁי, מוּל אוֹיֵב הָאַכְזָרִי,
טוֹבָה עֲשֵׂה לְמַעֲנִי. אֵ-לִי אָבִי וְגוֹאֲלִי.
זֶהוּ אֵ-לִי וְגוֹאֲלִי. לִבִּי, לִבִּי, אֵלָיו יָחִישׁ:
זֶהוּ אֵ-לִי וְכוּ':

בָּרֵךְ נָא אֵ-ל, אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁמּוֹר וְהֵגֵן עָלֶיהָ,
בָּרֵךְ אֶת כָּל חֵילֶיהָ, פֵּסֵג אַרְמְנוֹתֶיהָ,
אֵיךְ לֹא תְּרַחֵם עָלֶיהָ, מוּל עוֹמְדִים לְכַלּוֹתֶיהָ,
טוֹבָה עֲשֵׂה וְכוּ':
זֶהוּ אֵ-לִי וְכוּ':

יָחִיד אֵ-ל דָּגוּל מֵרְבָבָה, יְבֹרַךְ לְגִבְרָא רַבָּא.
אֲשֶׁר אֶת נַפְשִׁי אֲהֵבָה, בְּאַהֲבָה וּבְרֹב חִבָּה:
שֵׁ-דִּי הוּא יְבָרֵךְ אוֹתוֹ, וְיִשְׁמוֹר בּוֹאוֹ וְצֵאתוֹ.
כָּל הָעָם יוֹצְאִים לִקְרָאתוֹ, וְיֹאמְרוּ לוֹ בְּרוּךְ הַבָּא:
עֶלְיוֹן יְרוֹמַם מַזָּלוֹ, וְהוּא יִהְיֶה לְעֶזְרָה לוֹ.
אוֹצָרוֹ הַטּוֹב יִפְתַּח לוֹ, יִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹבָה:
יְ-הֹ יְקַיֵּם כָּל חֵילוֹ, שְׁנוֹת חַיִּים יוֹסִיף לוֹ.
וְיִשֵּׂים שָׁלוֹם בִּגְבוּלוֹ, יִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹבָה:

בִּתִּי צְאִי מִבֵּית כֶּלֶא, זְמַן קָרִיב עִם קָדְשֵׁךְ יַעֲלֶה:
אֵ-ל מְמֻרוֹם חֲמֹל עָלַיִךְ, שָׂם קֵץ וְסוֹף לְצָרוֹתַיִךְ.
רַחֵם חֲמֹל אֵ-ל עוֹשֵׂךְ, וְהָשִׁיב לָךְ אֶת שְׁבוּתַיִךְ.
חִבְּקִי אִם נֶאֱמְנָה אֶת כָּל בָּנַיִךְ, מְדַלְּגִים מִכָּל פִּנָּה,
שְׂבִים אֲלֵיכֶם: בִּתִּי צְאִי וְכוּ':

בּוֹאִי כַלָּה אֶל דְּבִירֵךְ, וְשׂוּבִי לִימֵי נְעוּרַיִךְ.
וְיִשָּׁמַע בְּחוּצוֹת עִירֵךְ, קוֹל צְהֲלוֹת חֲפוֹת כַּחוּרַיִךְ.
הַבִּיטִי רַעְיָה עֲדִינָה אֶת לְוָיַיִךְ, פִּיהֶם מְלֵא שְׂחוֹק רִנָּה,
שָׂרִים שִׁירֵיכֶם: בִּתִּי צְאִי וְכוּ':

משכן שילה

ברכת השנה
להצלחת
שלמה ורחל ניאמצ'יק הי"ו
ולרפואת
שרה ניאמצ'יק
בת פורטונה הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת
איתמר בן אלעזר הי"ו
אבינועם בן אלעזר הי"ו
ברוחניות ובגשמיות

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת
פנחס אברהם
ואבישג אזולאי
ומשפחתם הי"ו

מבחן בחיבור

כל הורה שואף שיהיו לו ילדים צדיקים. אבל מה הכוונה של המילה "צדיק"? האם אי פעם עצרו ההורים לשאול? נכון, התשובה האוטומטית היא "עושה רצון ה'". אבל למה הוא עושה את רצון ה'? מתוך פחד? חשש מהגהינום? זו הסיבה? מה באמת נותן לאנשים את הכֹח לעמוד בניסיונות, גם כשהם בחדר סגור?

מה נותן את הכֹח לנוער לעמוד בניסיונות כאשר הכול בחוץ כל כך מושך ומעורר ריגושים, ובפנים כל מה שיש אלו דרישות, תקנונים, הרבה מאוד אתגרים וקשיים, ו"צריך וצריך"?

האם יש תשובה, מה מניע צדיק להיות כזה?

צדיק הוא אדם שמוּנע מדבר אחד מהותי, והוא **חיבור עמוק.**

חיבור הוא הדבר שמעניק משמעות, עומק וסיבה.

כשישנה משמעות, מוצאים את הדרך. כשישנה משמעות וחיבור, מתמסרים. גם כשקשה.

האם ההורים מצליחים או אפילו מנסים לייצר חיבור במקום לייצר פחד? חיבור עמוק ברמת "וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ", כך שגם כשהילדים פוגשים ניסיונות על כל צעד ושעל, "דמות דיוקנו של אביו" מעוררת בהם השראה ורצון להיות טובים באמת? האם ההורים מוכנים להביט למציאות בעיניים בלתי מפוחדות ומנסים ללמוד, או לפחות לחפש, מה יכול לגרום לנוער היום להתחבר במקום להתנתק?

זו סוגיה שמזמינה את המבוגרים לשחרר פחד ובהלה, ולהמיר אותה במנהיגות שסוחפת אחריה אחרים שמזהים חיבור.

הכי קל בעולם להגדיר נוער כמכור, בעוד שההגדרה של מכור היא שונה לחלוטין. אולי יותר מדוייק לומר שההורים התמכרו לבהלה. לחרדה. לצורך להגן ולשמור. **ויש לה על מה לשבת, לבהלה הזאת. השאלה היא, האם היא באמת מקדמת.**

האם היא משרתת את המטרה הגדולה והחשובה באמת: לייצר חיבור - בין הילדים להורים, בינם לבין בורא עולם. בין העולם שבו הם גדלים ומתמודדים, לבין אוויר הפסגות הרוחני שההורים כל כך היו רוצים לאפשר להם לנשום.

השאלה המהותית שההורים צריכים לשאול היא לא מה לקחַת להם, אלא מה לתת להם, על מנת לייצר חיבור משמעותי. כשישנו חיבור, ניתן לייצר השפעה.

הסדר הנכון של הדברים הוא: קודם כול תקשורת שמייצרת קשר וחיבור. משם נוצרת באופן טבעי השפעה, ומשם הדרך לגבולות מקובלים כבר קצרה.

נכון, אלו מילים גדולות, אבל עם אמונה, לימוד והעמקה נצליח. המשך יבוא אי"ה.

ונחתום בסיפור: בהיותי אמא לשני בנים פעילים מאוד, בן שבע ובן שנה, אני לפעמים חוששת שהם יהרסו את הבית המעוצב שלי. הם משחקים, ופה ושם הם מפילים מנורה שמאוד יקרה לי, והורסים את הסידורים המוקפדים שלי. אבל אני זוכרת את מה שלמדתי מחמותי רבקה. רבקה היא אמא לשישה ילדים, וסבתא ל־13 נכדים. היא התגלמות העדינות, הסבלנות והאהבה. יום אחד התכנסנו כל הילדים והנכדים כרגיל בביתה של סבתא רבקה. חודש ימים קודם לכן קנתה רבקה שטיח לבן חדש, אחרי שחייתה 25 שנה עם אותו שטיח ישן. היא שמחה מאוד מהמראה שהשטיח החדש העניק לבית. באותו מפגש, גיסי יוסי חילק מתנות לכל האחיינים, דבש מהכוורת שלו. הילדים היו נרגשים. אבל אז קרה משהו. מיכל בת העשר שפכה את הדבש שלה על השטיח החדש, ורצה בבהלה למטבח, לסבתא. סבתא חיבקה אותה. "סבתא", אמרה מיכל בדמעות, "שפכתי דבש על השטיח החדש שלך". סבתא רבקה כרעה לידה, הסתכלה בעיניה היפות של מיכל ואמרה, "אל תדאגי מתוקה, נמצא לך עוד דבש".

ההתעניינות בצד הטוב של כל אחד ואחד, מכסה ממנו באמת את כל הצדדים הרעים שרואה (הראי"ה).

הרה"ג **אריה שכטר** זצ"ל

עצה טובה להבנת דף הגמרא!

באחת מדרשותיי אמרתי לילדים שמי שאינו יודע ללמוד דף גמרא יפנה אליי, ואני אלמֵד אותו כיצד ללמוד. לאחר הדרשה ניגשו אליי ילדים רבים, וביקשו לדעת כיצד ללמוד דף גמרא.

הדבר העיקרי הגורם לילדים חוסר חשק בלימוד הגמרא, הוא אי הבנת השפה של הגמרא, משום שאף על פי שאנחנו מדברים בלשון הקודש, את השפה של הגמרא איננו מבינים בבהירות.

ילד שרוצה להתרגל להבין לבדו דף גמרא, יקרא קטע גמרא עם רש"י ארבע פעמים, וכמה שיבין יבין. לאחר שחזר על הנלמד ארבע פעמים, יבקש מאביו שייקח לו חונך שיבאר לו את הקטע שהכין בכֹחות עצמו. ואם הדבר אינו מתאפשר, ייקח גמרא 'מתיבתא', יקרא את הביאור על הקטע שלמד, ופתאום יגלה שהוא מבין, משום שהמתיבתא מסבירה את דברי הגמרא בשפה המדוברת. וכשיראה במשך תקופה שהוא מבין את הגמרא כראוי, הדבר ימריץ אותו ללמוד קטע נוסף. וכך הוא ילמד קטע אחר קטע, דף אחר דף, ובתקופה קצרה יגלה שצבר ידע של מסכתות רבות.

התורה היא העסק הכי משתלם בעולם!

מומלץ לפתוח במסכתות הקטנות של סדר מועד - תענית, מגילה, ראש השנה - וללמוד מסכת אחרי מסכת.

(אריה שאג - בראשית)

זמירות לשבת

בָּרוּךְ א-ל עֶלְיוֹן, אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה, לְנַפְשֵׁנוּ פִּדְיוֹן מִשְׁאַת וַאֲנָחָה.
וְהוּא יִרְשׁ לְצִיּוֹן, עִיר הַנִּדְּחָה, עַד אָנָּה תּוּגִיוֹן נֶפֶשׁ נֶאֱנָחָה:
הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת הַכֵּן עִם הַבַּת, לְא-ל יַרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחֲבַת:

רוֹכֵב בְּעַרְבוֹת מֶלֶךְ עוֹלָמִים, אֶת עַמּוֹ לְשַׁבֵּת, אֹזֶן בְּנַעֲרִים.
בְּמַאֲכָלֵי עֲרֵבוֹת בְּמִינֵי מַטְעַמִּים, בְּמַלְבּוּשֵׁי כְבוֹד זֶבַח מִשְׁפָּחָה:
הַשּׁוֹמֵר וְכוּ':

וְאַשְׁרֵי כָּל חוֹכֶה לְתַשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, מֵאֵת כָּל סוֹכֶה שׁוֹכֵן בְּעֶרְפֶּל.
נַחֲלָה לוֹ יְזַכֶּה בָּהָר וּבְשָׁפֵל, נַחֲלָה וּמְנוּחָה, כַּשֶּׁמֶשׁ לוֹ זְרִחָה:
הַשּׁוֹמֵר וְכוּ':

כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת כַּדַּת מַחֲלָלוֹ, הֵן הַכְּשֵׁר חִבַּת קָדֶשׁ גּוֹרָלוֹ.
וְאִם יֵצֵא חוֹבַת הַיּוֹם אֲשֶׁרֵי לוֹ, אֶל א-ל אָדוֹן מְחוֹלְלוֹ,
מְנֻחָה הִיא שְׁלוּחָה: הַשּׁוֹמֵר וְכוּ':

חֲמֻדַּת הַיָּמִים קָרְאוּ א-לֵי צוּר, וְאַשְׁרֵי לְתַמִּימִים אִם יִהְיֶה נָצוּר.
כֶּתֶר הַלּוּמִים עַל רֹאשָׁם יָצוּר, צוּר הָעוֹלָמִים, רוּחוֹ בָּם נָחָה:
הַשּׁוֹמֵר וְכוּ':

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, קָרְנוֹ כִּי גָבְהָה נֵזֶר עַל רֹאשׁוֹ. עַל כֵּן
יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ, עֹנֶג וְגַם שִׂמְחָה בָּהֶם לְמִשְׁחָה: הַשּׁוֹמֵר וְכוּ':

קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם שַׁבָּת הַמַּלְכָּה, אֶל תּוֹךְ בָּתֵּיכֶם לְהַנִּיחַ בְּרָכָה. בְּכָל
מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה, בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם עֶבֶד וְגַם שִׁפְחָה:
הַשּׁוֹמֵר וְכוּ':

ברכת השנה
להצלחת
זיו לוי בן **אסתר**
ומשפחתו הי"ו
ולרפואת **אסתר לוי**
בת **ביה כלימה** הי"ו

ברכת השנה
להצלחת ורפואת
מרים בת **זיוה מחבובה** הי"ו
אלי אליהו בן **יעקוטה** הי"ו
חננאל בן **מרים** הי"ו

ברכת השנה
להצלחת
עידו ויערה חדד הי"ו
והילדים **יהונתן, עלמה,**
נעה ואדל הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת
נירה צדוק
ומשפחתה הי"ו

משכן שילה

פרקי הכוונה והדרכה לנשים

דרכי הבית

הרה"ג דוד שלום נקי שליט"א

נשים יקרות! בואו והתבוננו, בחברה המודרנית מודגשים חיי הראווה - להשיג הישגים כדי להרשים את הסביבה. הכול מוצג לראווה. אם יש לי משהו יפה, אני צריך להראות אותו לכולם, שכולם ידעו וירואו (ויקנאו!).

אבל חיים יהודיים אמיתיים אינם בנויים כך. ביהדות, לא כל מה שיפה, צריך להראות לכולם. אדם בעל שלימות עצמית, איננו מחפש להראות לכולם ולהציג לראווה את כל הדברים הטובים והיפים שיש לו. טוב לו ושמח לו בדברים שלו גם כשהוא שומר אותם לעצמו בלבד, ודווקא עוד יותר כשהוא שומר אותם לעצמו. אז הוא מרגיש שזה אוצר פנימי שלו, מרגיש שייכות ושמחה פנימית והודיה לה' על מתנות השמיים שקיבל.

עוצמת בני האדם שיש להם עושר פנימי!

דוגמה לכך ניתן לראות בבניית המשכן. המשכן, שאותו בנו עם ישראל לכבוד ה' לאחר צאתם ממצרים, היה עשוי מחומרים יקרים מאוד. היו אלו חומרים שלקחו בביזת מצרים. כל קרשי המשכן צופו זהב, האדנים היו עשויים מכסף טהור, הכלים - זהב טהור וכו'. אולם רוב היופי והפאר הזה היה מכוסה כלפי חוץ. מבחוץ היו פרושות יריעות עיזים שהסתירו כמעט הכול. גם כלי הזהב - בשעה שהוציאו אותם מן המשכן (בעת המסעות), היו מכסים אותם בכיסוי עור תחש. למה? אם כבר השקיעו כל כך הרבה, והכול כל כך מפואר, למה לא להראות את הפאר והיופי גם כלפי חוץ, שכולם יראו? **כי לא כל מה שיפה - צריך להציג לראווה. יש יופי שנועד להיות פנימה.** דווקא בפנים הוא מקבל ערך הרבה יותר גדול. עצם היופי וההדר מכבדים את המשכן, גם אם אינם ניכרים כלפי חוץ. ואדרבה, העובדה שהם מוסתרים ומוצנעים מוסיפה כבוד והדר למשכן, זה מראה שיש לו תוכן פנימי הרבה מעבר למה שהוא מציג כלפי חוץ. **אומר על כך רש"י הקדוש:** "לימדה תורה דרך ארץ, שיהא אדם חס על היפה" (שמות כו, יג). כלומר: באופן ישר ונכון, את הדברים היפים יש להצניע!

כך גם בחיינו האישיים, ובביתנו - שהוא משכן ה'. הדחף השלילי הוא - להראות, להציג לראווה את כל תחומי היופי הפרטיים. כביכול קשה לנו לשמור הכול לעצמנו, חייבים שכולם יראו ויתרשמו. אפילו רגשות פרטיים חייבים להפגין בחוצות. אפילו יופי אישי - יש לגלות לעיני כול. אחרת, מה זה כבר שווה?

אבל הגישה הזאת היא גישה של דלות וחסר פנימי. היופי מאבד את הערך האמיתי שלו בפני עצמו. כאילו כל מטרתו רק למשוך תשומת לב ולהיות לראווה. לא כן - כי היופי הזה מעשיר את החיים הפנימיים, האדם צריך להרגיש שמחה וסיפוק ממנו. **בני אדם שיש להם עושר פנימי מעריכים את חייהם הפנימיים,** ואינם שואפים לגלות את הדברים היפים שלהם לעיני כול. אדרבה, הם רוצים לשמור זאת לעצמם. הערך של היופי עולה יותר ויותר כשהוא מוצנע, וכבר אמר הקב"ה: "אין לך יפה מן הצניעות". כמה שדבר יפה, בצניעות הוא יפה פי כמה והערך שלו עולה עשרות מונים - ה' יזכנו לכך אמן סלה, ובא לציון גואל.

(להיות את)

זמירות לשבת

אֵל גָּלִיל אֵל גָּלִיל אֵל גָּלִיל,
אֲשֶׁרֵיךָ אֶרֶץ הַגָּלִיל, כְּמַהֲה נַפְשִׁי לָךְ הַגָּלִיל.
אֵל גְּרוֹלֶיךָ צַדִּיקִים, אֵל קְדוֹשֶׁיךָ תְּמִימִים,
מָגֵן צִנָּה הֵם עַל אֶחָיִם. חַיִּים הֵם בְּתוֹכֵנוּ,
מְרֻוִּים אֶת צִמְאוֹנֵנוּ:
עֶרֶךְ שֻׁלְחָן לְעַמִּי, יוֹסֵף הוּא נֵזֶר תִּפְאַרְתִּי,
חֹדֶשׁ הַכִּין הַצַּפְתִּי. בִּזְכוּתוֹ עַמְּךָ עוֹלָם,
מְרוֹמֵם הוּא מִכֹּלָּם. נִסִּים עָשָׂה לִי
בִּזְכוּת אָהוּב: אֵל גָּלִיל וְכוּ':
שִׂמַּח לְעַם בְּשִׁירָיו, לְכָה דּוֹדִי לִירָאיו,
תִּקֵּן שְׁלֹמֹה בְּעַמָּיו: בִּזְכוּתוֹ וְכוּ': אֵל גָּלִיל וְכוּ':
עֻלָּה אֲרִי וְגוּרָיו, מֹשֶׁה דָּרְשָׁן וְעָנָיו,
אֲשֶׁרֵי הַדּוֹר חֲזֵה פָּנָיו: בִּזְכוּתוֹ וְכוּ': אֵל גָּלִיל וְכוּ':

לְמוֹלֶדֶת שׁוּבִי רִנִּי, צַהֲלִי בַּת יְפַהְפִּיָּה.
בְּתוֹכֵךְ אֶתֵּן מִשְׁכָּנִי, כְּנוּי עַל הַר הַמּוֹרִיָּה:
אוֹרִי נָאוָה כִּי בָא אוֹרֵךְ, וְשִׁכְחִי יְמֵי שִׁפְלוּתֵךְ.
עוּרִי יָפָה שִׁירִי שִׁירֵךְ, כִּי תָּמוּ יְמֵי גְלוּתֵךְ.
וּבְנֵה אוּלַמֵּךְ וּדְבִירֵךְ, שִׂמָּה עַל אֶרֶץ צְבִיָּה: לְמוֹלֶדֶת וְכוּ':
שׁוּבִי אֶל מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ, שׁוּבִי אֶת וָאֲנִי אָשׁוּבָה.
וְאָגְאַל אֶת שְׁכִיּוֹתַיִךְ, וְיִהְיוּ לְאַלְפֵי רְבָבָה.
אֶרְחַם עַל אַדְמוֹתַיִךְ, וְתִהִי לְגֶפֶן פֹּרִיָּה: לְמוֹלֶדֶת וְכוּ':
רַעְיָה חֲבִיבָה עֲדִינָה, גִּילִי שִׂמְחִי שִׁיר דַּבְרִי.
פְּרְחִי כְּצִיץ כְּשׁוֹשַׁנָּה, וּדְגִי וּרְבִי עֲשִׂי פָרִי.
כִּי הִנֵּאלָה נְכוֹנָה, וְאֶשְׁלַח יָגוֹן וְאַלְיָה: לְמוֹלֶדֶת וְכוּ':

לְדָוִד שִׁיר וּמִזְמוֹר, בְּתֹף וּבְמִצְלְתַּיִם. יְסוֹדָתוֹ עַל הַר מוֹר, צְבִי יְרוּשָׁלַיִם:
דִּירַת קֹדֶשׁ נִבְחֲרָה, מִמְּנָה תֵּצֵא אוֹרָה. זוֹ תוֹרָה מִפְּאֵרָה, חֶבֶת יְרוּשָׁלַיִם:
וּבָהּ יַחַד נִמְצָאוֹת, כָּל מִדּוֹת טוֹבוֹת נָאוֹת.
כִּי אֵ-לֹהִים צְבָ-אוֹת, בָּחַר בִּירוּשָׁלַיִם:
דָּרְשׁוּ שִׁיר לָא-ל קָוּוּ לוֹ, כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ, הִתְפַּלְּלוּ שַׁאֲלוּ, שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם:
אֵל תֶּחֱרַשׁ אַ-ל אֵל תֶּדֹם, לְגוֹיִם שִׁרְפוּ הֶדֹם.
גַּם תִּזְכֹּר לְבְנֵי אֱדוֹם, אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם:
גַּיִן לְיִשֵׁי בֵּית הַלַּחְמִי, יְבַשֵּׂר צִיּוֹן עִירִי, יֹאמַר לָהּ הִתְנַעֲרִי, שְׁבִי יְרוּשָׁלַיִם:

ברכת השנה
לעילוי נשמת
מזל אלימלך
בת עישה ז"ל
נלב"ע ט"ו אלול ה'תשע"ו
תנצב"ה

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לעילוי נשמת
החייל אלירן מזרחי ז"ל
בן יצחק וג'ני הי"ו
נלב"ע א' סיון ה'תשמ"ד
תנצב"ה

ברכת השנה
לעילוי נשמת
הכוהן יששכר אהרוני
בן זיוה זוליכה ז"ל
נלב"ע י"ג ניסן ה'תשמ"ה
תנצב"ה

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

הליכות ביתה

שאלות הלכתיות אקטואליות ברלסה

הרה"ת אלדד הירדי שליט"א

המתנה בין בשרי לחלבי

שאלה: כמה זמן צריך ילד קטן להמתין בין בשר לחלב?

תשובה: קטן (אפילו הגיע לגיל חינוך, בן 6-7) שאכל מאכלי בשר, אפשר להקל לו לאכול אחר כך מאכלי חלב בלי לשהות שש שעות מאכילת הבשר, ומותר אף לתת לו ולהאכילו בידיים, מפני שיש צער לקטנים להמתין שש שעות, **ואף לאחר שעה המקל בזה לקטנים,** יש לו על מה לסמוך.

וכל זה שאוכל מאכל חיוני לצורך סעודה, אבל אין להקל ליתן לתינוקות שהגיעו לחינוך ממתקים ושוקולד שיש בהם תערובת חלב, בתוך שש שעות למאכלי בשר. ואף בתינוק שאינו בר הבנה נכון להחמיר בזה. ומכל מקום נכון לחנך את הקטנים שנה אחת לפני גיל בר מצווה, שאז הם בגדר "מופלא הסמוך לאיש", ולהזהירם שלא יאכלו מאכלי חלב אחר אכילת בשר, עד שישהו שש שעות ביניהם. **וכיום נוהגים להקפיד גם בקטן שהגיע לחינוך** (קודם גיל י"ב), **ומחנכים אותו להמתין שש שעות. אך במקום צורך אפשר להקל,** וכאמור (איסור והיתר כרך ג עמ' שצג. יביע אומר ח"א חיו"ד סי' ד'. הליכות עולם חלק ז' עמ' מב).

חיים באמונה

הרה"ת חיים זאיר שליט"א

אצל הקב"ה הכול לטובה

יהודי עשיר גדול ערך חתונה מפוארת ומיוחדת לבתו היחידה, אך גולת הכותרת המיוחדת של החתונה הייתה אטרקציה מיוחדת - הכתובה:

הוא לקח אומן מיוחד שיעצב כתובה מלוטשת עם יהלומים וזהב על קלף מיוחד...

מסדר הקידושין שהגיע למקום לפתע רואה שהכתובה המפוארת בעצם פסולה, כי חסרות שם כמה מילים.

מיד ביקש מהעשיר לנסוע מהר להביא כתובה אחרת פשוטה, בדף רגיל, ועשו חופה.

העשיר הגדול נכנס לצער עמוק ושאל את עצמו למה ה' עשה לו את זה, ומה פשעו... כל כך טרח לכתובה זו, ולבסוף הכול לא שווה כלום.

הרב שסידר את קידושין אמר לו דבר נפלא ועודד אותו: **דע לך שבשמיים הייתה גזֵרה נוראה, שלבתך היחידה יהיו שתי כתובות, זאת אומרת שתתאלמן או תתגרש - ואמרו בשמיים: בוא נעשה כעת שתי כתובות, וזה יהיה במקום הצער, וכך זכית.**

חכמות נשים בנתה ביתה

עטרות הדרגות יקרות מחרדים של שיקלו ישראל ונשים צדקניות

הרבנית מרת חיה פינקוס ע"ה
אשת חבר להגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

לא נרתעה מפני קשיים ואי נעימויות...

הרבנית ע"ה, גם אם היה קשה לה עם איזו הנהגה של בעלה הגדול, עשתה הכול בשמחה.

למשל, מטעמי הידור נמנע הרב מלאכול עופות אשר לא נשחטו במשחטה מסויימת ולא הוכשרו בביתו. במשך כל השנים הקפידה הרבנית להכשיר עבורו את העופות, ואף לבשל מנות עוף במיוחד עבורו **כאשר יוצאים היו מהבית לשבתות בסמינרים וכדומה. גם דגים הביאה עימה הרבנית לכל מקום,** שכן הרב נהג לאכול דגים בשלוש הסעודות בשבת, ואילו בבתי מלון בדרך כלל אוכלים דגים רק בשתי סעודות לכל היותר.

כאשר הגיעו לבית המלון, יכולים אנו לתאר את אי הנעימות הכרוכה בחיפוש אחר מקום שבו ניתן להניח את העוף לחימום, כאשר עובדי המטבח אינם ששים לאפשר את ההתערבות בממלכתם... אולם הרבנית לא נרתעה מפני קשיים ואי נעימויות... היא עשתה את אשר היה עליה לעשות, **ועמדה כאשת חיל אמיתית לצידו של בעלה הדגול.**

היא לא התלוננה על שעליה להכין בעצם שבת רגילה, גם כאשר הם יוצאים מהבית ונקרית בפניה הזדמנות לנוח מעט... **היא שמחה על הזכות שנפלה בחלקה לסייע לבעלה הגדול,** וניגשה להכין שבת שלימה, לארוז מזוודות, ולנסוע עימו לכל מקום שבו היה בידו להשפיע - אף שהיא עצמה לא מצאה מעולם טעם בשבתות אירוח מעין אלו.

למעשה הייתה הרבנית מעדיפה לעשות את השבת בביתה, בשלווה בחיק משפחתה, אלא שמאחר שידעה כי בעלה הרב יכול להשפיע ולהועיל לרבים - ניאותה בשמחה להקריב את נוחותה שלה למען תועלתם של אחרים, ולמען רצונו הטהור של בעלה הרב זצ"ל.

(נפש חיה)

דור עניך ראית מדרך

רבי מסעוד שטרית
חבבא סדי

רבי יעקב ישראל קוויטקו
רחמנא ליצלן

רבי אברהם אבוחצירא
בבא רגא - רבה של ירושלים

רבי יחיא צארום
ראבד"ץ לעדת יחמן בירושלים

רבי יהודה מועלם
מראשי ישיבת שערת יוסף

רבי בן ציון אבא שאול
ראש ישיבת שערת יוסף

רבי אברהם מרדכי אלתר
ראש ישיבת גור בלגיה, ראשי אגודת

זמירות לשבת

רִפָּא צִירִי אֵ-ל נֶאֱמָן, כִּי אַתָּה רוֹפֵא אֱמֶן.
אֶת רֹאשִׁי, שׂוּר חֳלִשִׁי, וְתֵן כֹּחַ לְנַפְשִׁי:
פְּתַח שַׁעַר הָרַחֲמִים, רָם שׁוֹכֵן בַּמְּרוֹמִים.
עַל עֶבְדְּךָ, שִׂים חַסְדְּךָ, אֵין מְרַחֵם בִּלְעָדֶךָ:
אֵ-ל חַי רְצֵה לְתִפְלָּתִי, וְחוּשָׁה לְעֶזְרָתִי.
בְּמִהֵרָה, דְּרוֹר קְרָא, לְעַם כֵּן הַגְּבִירָה:

מַה יְּדִידוּת מְנוּחָתֶךָ, אַתְּ שַׁבָּת הַמַּלְכָּה.
בְּכֵן נְרוּיִן לְקַרְאָתֶךָ, בּוֹאִי כַלָּה נְסוּכָה.
לְבוּשׁ בִּגְדֵי חֲמוּדוֹת, לְהַדְלִיק נֵר בְּבִרְכָה.
וַתֵּכֶל כָּל הָעֲבוֹדוֹת, לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה:
לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים בְּרִבּוּרִים וּשְׁלָיו וְדָגִים:

מְעֻרָב מְזֻמּוּנִים, כָּל מִינֵי מַטְעַמִּים.
מִבְּעוּד יוֹם מוּכָנִים תַּרְנְגוֹלִים מְפֻטָּמִים.
וְלֶעֱרוֹךְ כַּמָּה מִינִים, שְׁתוֹת יֵינוֹת מְבֻשָּׂמִים.
וְתַפְנוּקֵי מַעֲדָנִים, בְּכָל שָׁלֹשׁ פְּעָמִים: לְהִתְעַנֵּג וְכוּ':

נַחֲלַת יַעֲקֹב יִירָשׁ, בְּלִי מְצָרִים נַחֲלָה.
וִיכַבְּדוּהוּ עֶשֶׂר וְרֶשׁ, וְתִזְכּוּ לְגֻאֻלָּה.
יוֹם שַׁבָּת אִם תִּשְׁמְרוּ, וְהָיִיתֶם לִי סְגֻלָּה.
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹדוּ, וּבַשְּׁבִיעִי גְּאֻלָּה: לְהִתְעַנֵּג וְכוּ':

חֲפָצֶיךָ אֲסוּרִים, וְגַם לַחֲשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹת.
הִרְהוּרִים מֻתָּרִים, וּלְשַׁדֵּךְ הַבְּנוֹת.
וְתָנוּק לְלַמְּדוֹ סֵפֶר, לִמְנַצֵּחַ בְּנִגִּינוֹת.
וְלַחֲגוֹת בְּאִמְרֵי שֶׁפֶר, בְּכָל פִּנּוֹת וּמַחֲנוֹת:
לְהִתְעַנֵּג וְכוּ':

הִלּוּכֵךְ תְּהֵא בְּנַחַת, עוֹנֶג קְרָא לְשַׁבָּת.
וְהַשְׁנָה מְשֻׁבַּחַת, כְּדַת נֶפֶשׁ מְשִׂיבַת.
בְּכֵן נַפְשִׁי לֵךְ עָרְגָה, וְלָנוּחַ בְּחִבַּת.
כְּשׁוֹשַׁנִּים סוּגָה, בּוֹ יָנוּחוּ בֶּן וּבַת: לְהִתְעַנֵּג וְכוּ':

מְעֵין עוֹלָם הַבָּא, יוֹם שַׁבָּת מְנוּחָה.
כָּל הַמִּתְעַנְּגִים בָּהּ, יִזְכּוּ לְרוֹב שִׂמְחָה.
מַחֲבְלֵי מָשִׁיחַ, יְצֵלוּ לְרְוָחָה.
פְּדוּתֵנוּ תַּצְמִיחַ, וְגַם יָגוֹן וַאֲנָחָה: לְהִתְעַנֵּג וְכוּ':

לעילוי נשמת
ליליאן סיבוני
בת רבקה ז"ל
נלב"ע י' תשרי ה'תשפ"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
גלית תהילה דנין ז"ל
בת יונה הי"ו
נלב"ע כ"ב חשון ה'תשפ"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אבישלום ישראל
רוזיליו ז"ל
בן יצחק ורחל הי"ו
נלב"ע כ"ו אייר ה'תש"פ
תנצב"ה

שלום בית

פרקי הכוונה והדרכה בשלום בית

דרכי שלום

הרה"ג עזריאל טאובר זצ"ל

פרקי הדרכה, עצות והנהגות, לבניית חיי נישואין מאושרים

להכניס את האמונה בחיי היום יום!

אחיי ורעיי! כאשר הבעל מאחר לשוב הביתה, דרך החשיבה הראויה היא: לא הבעל הוא זה שאיחר היום וגרם לי צער, אלא הקב"ה מאיזו סיבה שהיא רוצה שבעלי לא יגיע עתה לביתו. זוהי מחשבת "אין עוד מלבדו"! כל הסיבות הגשמיות אינן אלא הסתרות ולבושים. האמת הפנימית של האמונה היא הקובעת. כאשר יהודי חי על פי אמת זו, הוא אינו כועס ואינו רוטן. הוא מחשב את חשבון נפשו, וכאילו אומר: **ריבונו של עולם, מה עשיתי שלא מגיעה לי ארוחת ערב? מה עשיתי שבן זוגי עדיין לא שב לביתו? זוהי מחשבה שראוי לה שתהיה נטועה באמונת הלב.**

כאשר מתרגלים לחשוב באופן זה, כל יהודי מגלה את הקב"ה בהכרתו הפנימית, שהרי הוא חי לאורו יום יום. אומנם ההפתעות והאתגרים מתחדשים מדי יום, אך יחד עימם שוכנת האמונה. בכל עת מתגלעים בבית חילוקי דעות או נעשים דברים שאינם לפי רצון שני הצדדים. האיש והאישה שונים הם במהותם זה מזה, ולכן ביחס לכל דבר ולכל אירוע עלולות להיווצר דעות מנוגדות. על כן, כאשר האדם נוהג כבן חיל ומתמודד מול ניסיונות אלו כראוי, הוא זוכה לראות מראות אלוקים.

"בסתר המדרגה"!

לא אחת האדם מוצא שבחיי הנישואין שלו הוא שרוי במצב שניתן להגדירו כ"יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע". פרצה מריבה, פנו אליו בצורה פוגעת, הוא הושפל עד עפר, הוא מרגיש כי הצדק עימו אך נעשה לו עוול משווע. במקרה זה ודומיו, רק הקב"ה יודע את המתרחש בליבו, הוא נמצא לבד ב"חַגְוֵי הַסֶּלַע".

אין לו למי להשיח את צערו, הוא מתבייש. בנושאים אלו אי אפשר לשתף אף אדם בעולם, שיבין את כל פרטי המקרה. למעשה, הוא לא נמצא לבדו. הוא נמצא עם ה' יתברך, והקב"ה מצפה ממנו כי יעמוד בניסיון ויבליג. **על האדם לדעת כי מצבו זה אינו מצב של "בדיעבד", אלא אדרבה, זוהי קריעת ים סוף האישית והפרטית שלו.** כאותה יונה שהנץ מלפניה והנחש מאחוריה, ואין לה אלא לזעוק אל ה'. כאשר היהודי עומד בניסיון "קולו עָרֵב ומראהו נאווה" לפני ה'. הניסיון כולו לא בא אלא כדי שיגלה ויכיר את עצמו ואת קרבתו לה' הנמצא עימו תמיד בכל מצב, ושורָה במחיצתו תדיר.

לעומת המצב של "יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע", פעמים רבות עומדות על הפרק בחיי הנישואין שאלות שהן בבחינת "בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה", דהיינו שעל הבעל לוותר על "מדרגות" ועל רוחניות, כדי לעשות את רצון אביו שבשמיים. לא אחת, למען שלום בית ולמען יצירת מצב נעים בבית, יש לוותר על שאיפות רוחניות. בנקודה זו אי אפשר להדריך את האדם, רק הוא עצמו יכול לדעת באמת מה עליו לעשות. כל בית שונה מרעהו, וכל מקרה שונה מחבירו. רק האדם עצמו מסוגל להעמיק להתבונן בתוככי נפשו ולהכיר את המצב לאשורו. עליו לקפוץ לים כנחשון בן עמינדב בשעתו, ולייחל לישועת ה'. לפעמים עליו לעשות מעשים שלפי הבנתו עלולים לגרום לו להפסיד את "קבלת התורה" הפרטית שלו. אולם יחד עם זאת, עליו לדעת כי רצון ה' יתברך הוא "שיימחה שמי על המים, כדי להשכין שלום בין איש לאשתו". **השלום הוא כה חשוב וכה נכסף, עד שלעיתים יש לוותר אפילו על עניינים רוחניים, כשם שה' יתברך עצמו מתיר למחות את שמו כדי להגיע לאותם הישגים של השכנת שלום.**

(פרקי מחשבה - הבית היהודי)

זמירות לשבת

יום שבתון אין לשכח, זכרו כריח הניחח.
יונה מצאה בו מנוח, ושם ינוחו יגיעי כח:

היום נכבד לבני אמונים, והירים לשמרו אבות ובנים. חקוק בשני לחות אבנים, מרב אונים ואמיץ כח: יונה וכו':

וכאו כלם בברית יחד, נעשה ונשמע אמרו כאחד. ופתחו ועננו יי אחד, ברוך הנותן לייעף כח: יונה וכו':

דבר בקדשו א-ל בהר המר, יום השביעי זכור ושמור. וכל פקודיו יחד לגמר, חזק מתנים ואמץ כח: יונה וכו':

העם אשר נע כצאן תעה, יזכר לפקדו בברית ושבועה. לבל יעבר בם מקרה רעה, כאשר נשבע על מי נח: יונה וכו':

יום זה מכבד מכל ימים,
כי בו שבת צור עולמים:

ששת ימים תעשה מלאכתך, ויום השביעי לא-ל-היך. שבת לא תעשה בו מלאכה,
כי כל עשה ששת ימים: יום זה וכו':

ראשון הוא למקראי קדש, יום שבתון יום שבת קדש. על כן כל איש ביינו יקדש,
על שתי לחם יבצעו תמימים: יום זה וכו':

אכל משמנים שתה ממתקים, כי א-ל יתן לכל בו דבקים. כבוד לבגד לחם חקים,
בשר ודגים וכל מטעמים: יום זה וכו':

לא תחסר כל בו ואכלת ושבעת, וברכת את יי א-ל-היך. אשר אהבת,
כי ברכך מכל העמים: יום זה וכו':

השמים מספרים כבודו, וגם הארץ מלאה חסדו. ראו כי כל אלה עשתה ידו,
כי הוא הצור פעלו תמים: יום זה וכו':

לעילוי נשמת
סעדיה גריידי
בן **שלום** ז"ל
נלב"ע א' ניסן ה'תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אסתר דרמי
בת **שלום** ז"ל
נלב"ע כ"ב אב ה'תשע"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שירה רינה
בת **מיסה** ז"ל
נלב"ע ל' חשון ה'תשפ"ג
תנצב"ה

היחס לשלום בית-כמצווה שבין אדם למקום

דבר ידוע ומורגל בדעתנו, שיש במצוות התורה חלוקה לשני סוגים. אנו מבחינים ומבדילים בין מצוות שהן "**בין אדם למקום**", לדוגמה הנחת תפילין וכל עניין הברכות, לבין מצוות שהן "**בין אדם לחבירו**". ההתנהגות עם הבריות בחסד ובסבלנות, במידות טובות ובדרך ארץ לדוגמה, מוגדרת אצלנו כמצווה ש"בין אדם לחבירו".

ההכנה האמיתית לחיי נישואין מוצלחים היא הכנה של מידות טובות

אנו רגילים להחשיב בדעתנו ששלום בית הוא עניין של "בין אדם לחבירו". אין זה סוד שכל אדם יכול בנקל להצליח להיות נחמד. עם האנשים בקהילה הוא מצליח בנקל להסתדר ולהתנהג כלפיהם כראוי. **ככל שאין שייכות גדולה אל השני, כך קל יותר לְהֵרָאוֹת נעים ונחמד כלפיו.**

אבל כשאדם מגיע לביתו ועליו להסתדר עם בני הבית, עם ההורים, האחים והאחיות, אי אפשר לשחק ולהעמיד פנים, ואז בא לידי ביטוי האדם האמיתי שבו.

הניסיון הגדול ביותר של התנהגות האדם, מגיע ומתחיל בנישואין! הצורך לדור במשותף עם האישה למשך כל השנים קשה מאוד, בפרט שהוא והיא באים כל אחד מ"עולם" אחר, מהרגלים שונים ומוסכמות אחרות. במצב של שייכות בתוך הבית, קשה לשחק ולהעמיד פנים "כאילו", ואז מתבררות ויוצאות לאור הפנים האמיתיות של האדם...

לכן **ההכנה האמיתית לחיי נישואין מוצלחים היא הכנה של מידות טובות,** ללמוד להתנהג בדרך ארץ ובנעימות ולהיות אדם טוב.

שלום בית נחשב במיוחד מצווה שבין אדם למקום

אומנם הגישה שלפיה שלום בית שייך רק למצוות ש"בין אדם לחבירו", ושמתייחסים לחיי הנישואין רק כעניין חברתי ואנושי, של שייכות בין אדם לאדם, זו שגיאה גדולה והשפעתה השלילית מרובה.

ודאי וברור שמערכת חיי הנישואין צריכה להיבנות על יחס חיובי בין בני הזוג, על אהבה ואחווה ושלום ורעות. כל חיזוק של אווירת הבית אין בו משום "די והותר". לא שייך לטעון על חובות מוגזמות ועל דרישות הדדיות שהן מעל ומעבר. וכל יחס נעים ואווירה טובה משפיע חיזוק ועידוד לנפש ולגוף ונותן את הכֹּח להתמודדות החיים. אומנם אין די בהבנה ש"שלום בית" הוא עניין של "בין אדם לחבירו".

צריך להתבונן ולהבין שעניין השלום שבין איש ואישה הוא באופן מיוחד עניין של "בין אדם למקום". ובוודאי כל חלק מענייני הבית הוא המעמיד של קדושת בית המקדש והגורם להשראת השכינה.

השאיפה הכללית - והעבודה הפרטית

ודאי שרצונו של כל אדם - שבביתו ישרור שלום, ואליו מטרתו ושאיפתו הכללית. אך צריך לדעת את גודל החשיבות של עניין הפרטים. כל פעולה וכוונה בבית היא מצוַת עשה פרטית! כל דיבור נעים, כל חיוך והארת פנים וכל ויתור של אחד לאחר הם קיום מצוַת עשה של "בין אדם למקום".

החשיבות העצמית של כל מעשה קטן כגדול, הוא בהיותו מעשה מצווה בפני עצמו. באותו הרגע של דיבור נעים ואווירה טובה, שורה שכינה ביניהם ובביתם, ובמעשה זה נבנה בית מקדש!

וכמו שבכיבוד הורים כל הגשת כוס שתייה וקימה של כבוד הן מעשה מצווה, כך ויותר מכך הוא עניין "שלום הבית", כל פעולה היא מעשה מצווה ש"בין האדם למקום"!

(שיחות רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל - הבית היהודי)

גדולי ישראל בביתם

עבודת ההנהגות וקדושת מחיצתם של גדולי ישראל בביתם

הרה"ג מרדכי גיפטר זצ"ל

מעשה בזר פרחים!

מעשה שהיה בבית ראש הישיבה הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל: בימים שבין כסה לעשור היה ראש הישיבה שרוי בשיא ה'עבודה' כיאות לימי הדין. הוא היה מקפיד שלא ידברו דברים חסרי טעם ופטפוטי סרק. בערבו של היום הנורא, יום הכיפורים, כך היה מנהגו: אחר תפילת המנחה, קרוב לסעודה המפסקת, היה מבקש מבחור מתלמידיו לקחתו אל חנות הפרחים, **ועם זֶר יפה בידו הגיע הביתה לכבוד יום ההולדת של רעייתו.** כך בכל יום כיפור פאר את השולחן זר פרחים שקנה לאשתו.

משחלה הרב והחל ללכת עם הליכון, שלח שליח לרכוש את הפרחים, והוא עצמו החזיקם בידו על גבי ההליכון, וניגש לרבנית להעניק לה את הדורון. לשנה הבאה נחלש עוד, וכבר ישב בכיסא גלגלים, אך על המתנה לא ויתר. את הזר הניח על ברכיו, ועם כיסאו התגלגל וכיבד את נוות ביתו.

עד שהמחלה שללה גם את המעט הזה, והיה אסור במיטת חוליו. אז יצאה הרבנית וקנתה בפעם הזאת פרחי משי, עשויים מבד, למען יעמדו למזכרת ימים רבים. את הזר הציגה לפני ראש הישיבה, בהודיעה לו כי המשיכה את מנהגו האצילי, וקנתה לעצמה מתנה מבעלה.

הנה לכם דוגמה נפלאה של שלום בית, מופת של הנהגה כיצד מחזקים ומחזיקים את בדקי הבית לאורך ימים. עדות חיה לכך - הזר והאגרטל המעטרים את בית האלמנה עד עצם היום הזה. בכל עת שמעלים אבק נשטפים הפרחים ומתחדשים על ידי הרבנית תחי', כבר 15 שנים...

(זכו שכינה ביניהם)

זמירות לשבת

אַגַדְּלֵךְ אֱ-לֹהַי כָּל נִשְׁמָה,
וְאוֹרֵךְ בְּרֹב פֶּחָד וְאֵימָה:
בְּעַמְּדִי תּוֹךְ קָהָלְךָ צוּר לְרוֹמֵם,
לְךָ אֶכְרַע וְאָכוּף רֹאשׁ וְקוֹמָה:
רְקִיעֵי רוּם הֵלֵא נִטָּה כְּמַכְמֶטָא,
וְהָאָרֶץ יְסָדָהּ עַל בְּלִימָה:
הֵיוֹכֵל אִישׁ חָקוֹר אֶת סוֹד יוֹצְרוֹ,
וּמִי הוּא זֶה בְּכָל קַדְמָה וְיֵמָה:
מְרוֹמֵם הוּא עֲלֵי כָל פֶּה וְלָשׁוֹן,
אֲשֶׁר הִפְלִיא וְעָשָׂה כֹּל בְּחָכְמָה:
וְיִתְגַּדַּל בְּגוֹי קָדוֹשׁ וְעֶלְיוֹן,
וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא:

צוּר מִשֶּׁלּוֹ אָכַלְנוּ, בָּרְכוּ אֱמוּנֵי, שָׂבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ כִּדְבַר יְיָ:
הַזָּן אֶת עוֹלָמוֹ, רוֹעֵנוּ אָבִינוּ, אָכַלְנוּ מִלַּחְמוֹ, וּמִיַּינוֹ שָׁתִינוּ.
עַל כֵּן נוֹדֶה לִשְׁמוֹ, וּנְהַלְּלוֹ בְּפִינוּ, אָמַרְנוּ וְעָנִינוּ,
אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ: צוּר מִשֶּׁלּוֹ וְכו':
בְּשִׁיר וְקוֹל תּוֹדָה, נְבָרֵךְ לֵא-לֹהֵינוּ, עַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה שֶׁהִנְחִיל לַאֲבוֹתֵינוּ. מָזוֹן וְצֵידָה הִשְׂבִּיעַ לְנַפְשֵׁנוּ, חַסְדּוֹ גָבַר עָלֵינוּ, וֶאֱמֶת יְיָ: צוּר מִשֶּׁלּוֹ וְכו':
רַחֵם בְּחַסְדְּךָ עַל עַמְּךָ צוּרֵנוּ, עַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
זְבוּל בֵּית תִּפְאַרְתֵּנוּ. וּבֶן דָּוִד עַבְדֶּךָ יָבֹא וְיִגְאָלֵנוּ,
רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְיָ: צוּר מִשֶּׁלּוֹ וְכו':
יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ, עִיר צִיּוֹן תִּמָּלֵא, וְשָׁם נְשִׁיר שִׁיר חָדָשׁ,
וּבְרִנָּנָה נַעֲלֶה, הָרַחֲמָן הַנִּקְדָּשׁ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה,
עַל כּוֹס יַיִן מָלֵא, כְּבִרְכַּת יְיָ: צוּר מִשֶּׁלּוֹ וְכו':

תִּשְׂבִּי צוּרִי לְכָבִי זִכְרוֹ כְּצוּף וָמֶן,
צוּרִי סְלַח לְחוֹבִי אַל יַאֲרִיךְ זְמַן:
יָלִיד אֲשֶׁר בְּתוֹךְ יַם גְּלוּת יְהוֹדֶךָ,
הוֹצִיא שֶׁטֶר מְקָיֶם חָתוּם בְּיָדֶךָ,
שָׁרִיר מֵאֵד וְקַיָּם לְפִדּוּת יְחִידֶךָ,
יֹאמַר רֵאֵה כְתָבִי חֲזַק וְנֶאֱמָן: צוּרִי סְלַח וְכו':
עֲדִים מֵאֵד כְּשֵׁרִים חַגַּי וְיִרְמְיָה,
חָתְמוּ בְּתוֹךְ סְפָרִים יוֹאֵל וִישַׁעְיָה,
קוּמָה רְפָא שְׁבוּרִים הַנִּקְרָאִים בְּנֵי-הַ,
חֲלָיִם רְפָא כְנָבִיא רְפָא לְנַעֲמָן: צוּרִי סְלַח וְכו':
הַבֵּן אֲשֶׁר מְגֹרָשׁ מִחֶטְא יְהוֹדֶךָ,
שׁוּבָה לְאָב כִּי בָא מְשִׁיחֶךָ,
עִיר הַיְקָר וּמְגֹרָשׁ וְתִירַשׁ בְּתֵי מְנוּחֶךָ,
וּלְיוֹשְׁבִים בְּשֶׁבִי אֶחָיִה לָהֶם רַחֲמָן: צוּרִי סְלַח וְכו':

לעילוי נשמת
ישראל ג'יבלי
בן יצחק ז"ל
שאול ירון בן פסח ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שושנה בן-סימון
בת רחל ז"ל
נלב"ע כ"ט חשון ה'תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
אופיר ניאמצ'יק ז"ל
בן שרה תחי'
נלב"ע ה' שבט ה'תשפ"ג
תנצב"ה

סיפור

מסירות נפש בסוכות

ז"ל רה"ג חיים זאיד שליט"א מספר: הסיפור שאספר לכם אירע בליל יום טוב ראשון של חג הסוכות ה'תשפ"ג.

ברחוב מימון בבני ברק מתגורר לו אברך צדיק וירא שמיים, שלומי, אב לארבעה ילדים. שלומי עמל בתורה מבוקר ועד ערב, כשהוא ורעייתו היקרה מתגוררים בשכירות ומשלמים עליה 4,300 שקלים מדי חודש. סכום לא קטן בכלל למשפחה של בני תורה.

בדירה שלהם יש מרפסת סוכה, שבה יכולים לישון שני בני אדם בלבד. היות שילדיו של שלומי הינם קטנים ועדיין אינם מחוייבים בסוכה, החליט להזמין את הדוד מקריית אתא להתארח אצלו בחג הסוכות, כדי שיוכל לישון את שינת הלילה עימו בסוכה.

הדוד שמח עד מאוד על ההזמנה והגיע בערב החג לביתו של האחיין. הם יצאו יחד להתפלל, סעדו בסוכה עם כל בני המשפחה, שרו ואמרו דברי תורה, ולקראת חצות לילה סידרו את המקום לצורך שינה בסוכה.

לפתע הבחין שלומי מבין עצי הסכך בדבר שהיכהו בתדהמה. מה קרה? - לשכן מעליו יש גם מרפסת סוכה, אך בדרך כלל היא אינה מאהילה וחוסמת את סוכתו, מפני שהשכן פותח את הגגון של מרפסת סוכתו בצורה אנכית, לכיוון הקומה העליונה. אלא שהשנה, למרבה התדהמה, השכן מלמעלה פתח את גגון מרפסת סוכתו כלפי חוץ, מעל הסוכה שלו. הוא עשה שיפוץ בביתו, וכנראה ללא משים שינה את פתיחת הגג.

כעת, חצי מהסוכה שלו ממוקמת תחת הגגון - הפוסל את השינה והישיבה תחתיה.

במקרה שכזה, הרי שכעת אין מקום שינה לשניהם בסוכה, אלא רק לאחד.

שלומי החל להתלבט קשות: האם יוותר על מצוַת שינה בסוכה בשביל הדוד האורח, או שמא כיוָון שהוא בעל הבית המצווה חלה עליו? ומצד שני, אם המצווה עליו, וכי מה יאמר לדוד שלו: שיישן בתוך הבית?!

לפתע צץ במוחו רעיון מבריק. הוא ניגש לאורח ואמר לו: "דוד יקר, שכחתי לספר לך דבר חשוב. מנהג קדום של שנים יש לי, והוא - בכל יום טוב ראשון של סוכות, בעת שהכול עייפים מהכנות ערב החג, הנני נוהג להישאר ער כל הלילה ללמוד תורה, ולכן תישן לבד הלילה בסוכתי".

לא הייתה לו ברירה אלא לשנות מהאמת בשביל השלום וכדי לא לצערו. לדוד לא הייתה ברירה והוא קיבל את דבריו. שלומי, שהיה עייף מאוד אחר כל טרחות החג, מסר נפש ורצון, ולקראת השעה 1:00 בלילה יצא לרחוב ונכנס לאחת הסוכות של חסידות מפורסמת בבני ברק, שם היה חשמל ומיזוג כל הלילה.

למען האמת, הוא יכול היה לישון שם, אך הוא החליט כי אם כבר עושים מסירות נפש, אז עד הסוף. את הלילה הזה הוא ינצל ללימוד תורה עם כל החשק, דווקא בזמן כזה שכולם עייפים מההכנות לחג. הוא החל ללמוד והרגיש שהוא נרדם. מיד קם, שטף פנים והמשיך ללמוד. כך חזרו הדברים על עצמם.

בשעה 2:00 בלילה, בעת שהרחובות שוממים, נכנס לפתע יהודי הדור ומכובד לסוכה, כובע כחול לראשו, פפיון יוקרתי לצווארו, והוא מביט בסקרנות רבה באברך הלומד בהתלהבות. במבטא אמריקני כבד הוא ניגש לשלומי ושאל אותו לפשר מעשהו בשעה שכזו.

שלומי, שלא ידע מיהו האורח המוזר שהבהילו בסוכה, ניסה להתחמק ולהמשיך בלימודו עם כל הריתחא דאורייתא שדבקה בו, אך האורח התעקש ולא עזב, עד שבלית ברירה סיפר לו האברך את כל שאירע לו עם הדוד בסוכה.

היהודי, שהתגורר בקנדה, התפעל מהסיפור ושאל אותו היכן הוא גר. שלומי הרגיש כי האורח מבזבז את זמנו, ענה לו את הכתובת המדוייקת, והמשיך בלימוד עם כל החשק, תוך כדי שהוא רומז ליהודי שהוא חושק בהמשך לימוד התורה ולא מעוניין לבזבז זמן בדיבורים.

לילה של מסירות נפש לתורה עבר האברך שלנו, הכול כדי לא לגרום אי נעימות לדוד שהזמין לישון בסוכה.

רבותיי - פונה הרב זאיד לקהל - שלומי האברך התקשר אליי בחול המועד, ביום

זמירות לשבת

גּוֹאֵל יָבוֹא רַב עֲלִילָיְה, גּוֹאֵל יָבוֹא עִם אֵלִיָּה,
יָבוֹא גּוֹאֵל יָבוֹא:

דִּמְעָה בְשִׂמְחָה הַיּוֹם גּוֹזֶלֶת, וְנַפְשִׁי לְךָ מְיַחֶלֶת.
בְּרָאוֹת דִּגְלֵי מֵרִים, לָכֵן וּתְכֵלֶת.
יָבוֹא יְנוֹן עִם הַגּוֹאֵל:
גּוֹאֵל יָבוֹא וְכוּ':

יְ-ה אֵ-ל רָם שְׁלַח גּוֹאֲלֵנוּ, כִּימֵי קֶדֶם בְּנִיסָן נִגְאָלוּ.
כִּי שַׁעֲרֵי דִּמְעָה לֹא נִנְעָלוּ, בְּמְהֵרָה שְׁלַח גּוֹאֵל יָבוֹא:
גּוֹאֵל יָבוֹא וְכוּ':

וְהָשֵׁב לָנוּ עִיר תִּפְאַרְתֶּךָ, תְּזֹרַח וְתָאִיר עָלֵינוּ שִׁמְשֶׁךָ.
וְאָז נָגִיל וְנָשִׁיר, בְּבֵית קָדְשֶׁךָ. יָבוֹא יְנוֹן עִם הַגּוֹאֵל:
גּוֹאֵל יָבוֹא וְכוּ':

עֵינִי צוֹפִיָּה לְךָ חוֹנֵן, בְּקוֹל נְעִים שִׁיר אֲרַנֵּן.
עִיר קָדְשֶׁךָ מֵהַר כּוֹנֵן, יְ-ה צוּרִי שׁוֹכֵן עָלֶיָה.
לְעוֹשֶׂה שָׁמַיִם – עֵינִי צוֹפִיָּה, לְרוֹקַע הָאָרֶץ – עֵינִי צוֹפִיָּה:

עֵינִי צוֹפִיָּה לְךָ אָהוּב, הִבְטַחְתָּנִי כִּי שׁוֹב תָּשׁוּב.
עַל יַד נְבִיאֶךָ כֵּן כָּתוּב, קוּם נְבוּאוֹת יְשַׁעְיָה:
לְעוֹשֶׂה שָׁמַיִם וכו':

עֵינִי צוֹפִיָּה לְךָ אָבִי, אוֹרְךָ צוּרִי בְּכָל לִבִּי.
שַׁ-דַּי אַתָּה צוּר מִשְׂגַּבִּי, בְּנֵה קִרְיָה יְפַהְפִּיָּה:
לְעוֹשֶׂה שָׁמַיִם וכו':

יִשְׂמַח מֹשֶׁה, בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ.
וּמַה קָּרָאתָ לוֹ, עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ:
יִשְׂמַח מֹשֶׁה, בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ,
וּמַה נָּתַתָּ לוֹ, תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ נָתַתָּ לוֹ:
יִשְׂמַח מֹשֶׁה, בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ.
וּמַה הוֹרִיד בְּיָדוֹ, שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים
הוֹרִיד בְּיָדוֹ:

ברכת השנה
לרפואת ולהצלחת
שגית בת אלגרה הי"ו
בתוך שאר חולי ישראל

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לרפואת
שושנה בת יוסף,
ויחיאל בן יוסף הי"ו
ולזיווג הגון ולהצלחת
מיכל בת יחיאל הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחה, לפרנסה טובה
ולרפואת
משפחת יוסף הי"ו
ומשפחת שושן הי"ו

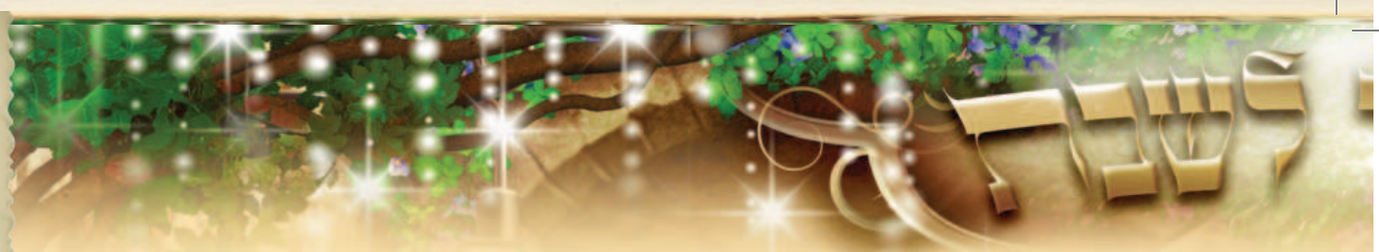

שלישי בערב, ותיאר לי בתדהמה מה שקרה לו באותם רגעים.

בשעה 2:00 בלילה, בעת שהרחובות שוממים, נכנס לפתע יהודי הדור ומכובד לסוכה, כובע כחול לראשו, פפיון יוקרתי לצווארו, והוא מביט בסקרנות רבה באברך הלומד בהתלהבות. במבטא אמריקני כבד הוא ניגש לשלומי ושאל אותו לפשר מעשהו בשעה שכזו.

שלומי, שלא ידע מיהו האורח המוזר שהבהילו בסוכה, ניסה להתחמק ולהמשיך בלימודו עם כל הריתחא דאורייתא שדבקה בו, אך האורח התעקש ולא עזב...

במוצאי יום טוב ראשון של סוכות, ממש כשסיים את ההבדלה, נשמעו דפיקות על דלת ביתו. בפתח עמד **היהודי מקנדה** בעל הכובע הכחול והפפיון. הוא ביקש רשות להיכנס ואמר: "כעת אוכל לספר לך מה תפס אותי כל כך אמש. אני איש אמיד ובעל עסקים גדולים ומשגשגים בקנדה. במשך השנה אני תומך במוסדות של האדמו"ר אשר למדת באותו לילה בסוכתו, וכהכרת הטוב הוא מזמין אותי כל שנה להתארח בסוכתו למשך החג.

"בסיום הסעודות אצל האדמו"ר, אני ניגש אל אחת הדירות שבבעלותי בארץ, הממוקמת באזור, וישן בה. אמש, בליל החג, סיימתי את הסעודה והשמחה אצל האדמו"ר בשעה 2:00, ובדרכי לדירה שבבעלותי, החלטתי לעבור דרך הסוכה של מוסדות החסידות. כשראיתי אותך, התפעלתי עד עמקי נשמתי. ראיתי יהודי לומד בכזו התפעלות, ואף ראיתי את הצער שהיה לך כשניסיתי לדבר איתך.

"אך כעת", המשיך היהודי, "הרגשתי כי ה' הושיע אותי... מדוע? - כבר כמה שבועות שאני מחפש לעשות הסכם 'יששכר וזבולון' עם אברך ירא שמיים הלומד בהתמדה עצומה. כל כולי שקוע בעסקים וכמעט לא זוכה לעסוק בתורה הקדושה, שהיא חיינו ואורך ימינו. מעריך אני את התורה ורוצה חלק בה. אני מחפש כבר זמן רב אברך מעל כולם, אברך שהתורה בשבילו היא רמה אחת מעל כולם. כמו שאני משקיע בעסקים, חיפשתי השקעה באברך מיוחד.

כשראיתי אותך לומד בלילה כזה ובשעה כזו עם כל הכֹּח - **החלטתי שזה אתה!** אנא ממך, בוא עימי מחר בלילה אל שלושה דיינים בחסידות שלנו לערוך טיוטת הסכם 'יששכר וזבולון'".

שלומי, האברך שלנו, לא האמין למשמע אוזניו. האם היהודי שלפניו דובר אמת או שהוא ממשיך את דבריו המוזרים מאמש?

למחרת הם יצאו יחדיו אל בניין החסידות, ושם נחתם הסכם 'יששכר וזבולון' על ידי שלושה דיינים, ובו כתוב במילים הללו: "מיום זה - ליל י"ז בתשרי ה'תשפ"ג, כאן בעיר בני ברק, תורתו של האברך שלמה בן... למשפחת... תהא שייכת גם ל... בן... המתגורר בקנדה, ובתמורה הוא מעניק לו בהסכם - **דירת 5 חדרים ברחוב בן פתחיה במתחם 'אוסם'** (מתחם דירות יוקרה בבני ברק), החל מתאריך... ובנוסף הוא אף יעביר לאברך שלמה 5,000 יורו מדי חודש, למשך כל חייו תחת הסכם זה".

האברך הנדהם לא ידע את נפשו. "דירת חמשת החדרים בבן פתחיה היא אחת הדירות שבבעלותי כאן בבני ברק", הסביר לו הגביר. "כעת היא מושכרת עד סוף השנה, מיד בסיום השכירות אתה נכנס לשם לכל חייך!"

תשקיע בתורה? - בורא עולם יעביר ממך עול אחר של 'דרך ארץ', קושי ועמל אחר שנגזר עליך!

(גיליון 'טוב לחסות בה")

זמירות לשבת

אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה לִכְבוֹד הַתּוֹרָה, מִפִּי יְקָרָה זַכָּה וּבְרָה:
נִתְּנָה לָנוּ עַל יַד רוֹעֵנוּ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ,
בְּחִיר כָּל גִּבְרָא: אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה וכו':

נֶאֱמָן שְׁמוֹ בְּחַר בְּעַמּוֹ, לִהְיוֹת לוֹ לְשֵׁמוֹ,
אָמָה נִבְחָרָה: אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה וכו':

אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר עַל יְצֵרוֹ גּוֹבֵר, מֵישָׁרִים דּוֹבֵר,
עוֹסֵק בַּתּוֹרָה: אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה וכו':

רַבָּה נַעִימָה תּוֹרָה תְּמִימָה,
פָּתֵי מַחְכִּימָה עֵין מְאִירָה: אֲשׁוֹרֵר שִׁירָה וכו':

בֶּן אָדָם לְמָה תִּדְאַג עַל הַדְּמִים,
וְלֹא תִּדְאַג עַל הַיְּמִים.
כִּי הַדְּמִים אֵינָם עוֹזְרִים,
וְהַיָּמִים אֵינָם חוֹזְרִים.
רְדֹף אַחַר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת,
אֲשֶׁר הֵם לָעַד קַיָּמִים:

בֶּן אָדָם אַל תִּדְאַג לְשֶׁעֱבַר כִּי הוּא אַיִן, וּלְעָתִיד כִּי הוּא עָדַיִן.
קְוֵה אֶל יְיָ, כִּי הוּא הַמְמַצִּיא לְךָ יֵשׁ מֵאַיִן, וּתְשׁוּעַת יְיָ כְּהֶרֶף עַיִן:

תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לָנוּ, בָּרוּךְ אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ:
יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, נְטָעֶיהָ נַעֲמָנִים.
יָרְדָה מִשְּׁמֵי מְעוֹנִים, הִיא זֹאת מְצָאנוּ וְרָשְׁנוּ.
וּמַה נַּעֲמוּ אֲמָרֶיהָ, סוֹדוֹתֶיהָ סְתָרֶיהָ.
אֵין מֵבִין הַעֲלוּמֶיהָ, לְבַד אֲשֶׁר יְצָרָנוּ.
סוֹעֶדֶת הִיא אוֹהֲבֶיהָ, גַּם עוֹדֶדֶת נְבִיאֶיהָ.
אֲשֶׁר רוֹדֵף אַחֲרֶיהָ, גַּם סָב וְגַם יָשִׁישׁ בָּנוּ.
פָּנִים שֶׁבְּעִים לְתוֹרַת אֵ-ל, לְמִבְחַר רוֹעִים נִתְּנָה אֶל.
סְגֻלַּת יְ-ה עַם יִשְׂרָאֵל, אֲבוֹתֵינוּ גַּם אֲנַחְנוּ.
בְּקוֹלוֹת וְגַם בְּרָקִים, יָרְדָה מִשְּׁמֵי שְׁחָקִים.
סְכֻּת דָּוִד הָא-ל יָקִים, מְהֵרָה וְאַנַּחְנוּ קָמְנוּ.
חִזְקוּ אִמְּצוּ אִמָּתְנוּ, שִׁישׂוּ עֶלְצוּ קְהִלָּתֵנוּ,
קָרְבָה שְׁנַת גְּאֻלָּתֵנוּ, כִּי מִמְּצָרִים גְּאָלָנוּ": תּוֹרַת אֱמֶת וכו'

ברכת השנה
להצלחת **יהודה ושגית נעים** ומשפחתם הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
סופיה סמסון הי"ו
בת **יהודית** ז"ל

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת
פנחס ואוראל כהן הי"ו
והילדים: **אילאי, אליה, ואורי** הי"ו

מאור ישר

אוצר סיפורים ומאמרים מג

והשבוע: הגאון רבי שמוא

על רבינו

כבר קודם הגיעו לגיל 40 התמנה רבינו לדיין יחד עם רעיו גאוני הדור **רבי וידאל הצרפתי** (השלישי, מח"ס צוף דבש), **רבי יהודה בן עטר** (בעל שבות יהודה), **רבי מנחם סרירו**, ועוד כעשרה חכמים. היה זה לכל המאוחר בשנת תנ"ח, שכן בשנה זו כבר מצאנו אותו חותם על תקנת הקהל.

תקופה קשה עברה על יהודי פאס בשנים הללו. תחת ממשלתו של מולאי איסמעאיל (ימח שמו וזכרו) - שראשית ממלכתו הייתה נוחה ואחריתה מרה מאוד - סבלו היהודים עד מאוד. לא שלפניהן ולאחריהן היה יותר טוב, אלא שבשנים אלו גדלה צעקתם מפני נוגשיהם.

מחמת הבצורת שפקדה אותם (ראה במדור 'קהילת קודש'), גלו רבים וטובים מפאס למכנאס, שם היה המצב יותר טוב קמעא - הודות לנגיד המפורסם **רבי אברהם מימראן**, שהיה מקורב למלכות ועמד בפרץ בפני מבקשי רעתם. גם כמה מחכמי פאס נדדו למכנאס ולשאר כפרים ויישובים, וכך חסרו דיינים ומנהיגים לעיר. בתוך כך בשנת תס"ד נוסף שבר על שבר בעקבות הסתלקותו של אב בית הדין רבי וידאל הצרפתי. על פטירתו, שהייתה בעיצומם של ימי השעבוד, מספר **ר"י בן נאים** במלכי רבנן (בערכו), **שקברו אותו בחטף באשמורת הבוקר, מפני שהיו מוכרחים לברוח מהעיר ולהתחבא מחמת המציק.**

כל אותו הזמן לא עזב רבינו את המקום, ובמשך קרוב לשנה נותר דיין לבדו עם **רבי יהודה בן עטר** שכבר הספיק בינתיים לחזור ממכנאס, וצירפו אליהם את מי שלימים היה גדול הדור, הלוא הוא הגאון **יעב"ץ** בעל שו"ת 'משפט וצדקה ביעקב', עד שהוטב להם מעט וחזרה העיר לימי תפארתה בריבוי חכמיה.

חיבוריו

את חיבוריו החל לכתוב בגיל צעיר מאוד, ותוך כדי עיסוקו בהנחלת התורה לתלמידים. הידוע שבחיבוריו הוא הספר **נימוקי שמואל**, שיצא לאור לאחר פטירתו **על ידי בניו רבי אברהם ורבי וידאל**, וסובב והולך כולו על פירוש **הרמב"ן** לתורה, ובו חותר ליישב דעת הרמב"ן מפני השגות **הרא"ם**. עוד מחיבוריו, ספר **דברי שמואל** על רוב הש"ס, **מעולפת ספירים** שיטה על מסכת עבודה זרה, **ערוגת הבושם** שיטה על מסכת שבועות. בכתב יד נותרו גם חיבור על אגדות הש"ס **בשם פתח עינים** (ר"יען הוא ביאור לספר עין יעקב'), **קונטרס בדיני טריפות**, פירוש על ה' מגילות, וכרך גדול של ביאורים בסוגיות בש"ס ופסקי דינים. וכל זאת פעל בשנותיו הקצרות עלי אדמות, מפני שהיו ימיו ג"ן שנה בלבד.

למשפחותם לבית אבותם

משפחת הצרפתי, מהמשפחות הרמות והמיוחסות במרוקו היא, וידועה בשלשלת הגאונים שהעמידה מתוכה במשך יותר מ־500 שנה ברציפות בעיר פאס. אבות המשפחה מיוחסים עד **לרבינו תם**, אשר נדדו מצרפת לקאשטיליא שבספרד ומשם לפאס. מרן **החיד"א** בספר 'שם הגדולים' מעיד על אחד מגאוני המשפחה בדור שאחר רבינו - **רבי אליהו הצרפתי** - שהינו דור ט"ו לרבינו תם. ראוי **להדגיש כי הוא בין היחידים ממש שהחיד"א מזכיר אותם עוד בחייהם**

(ומתארו 'הרב המובהק מר קשישא').

קהילת קודש

בניגוד למקובל לחשוב - לא שפר חלקם של יהודי מרוקו משאר ארצות ערב. הרדיפות והתלאות שעברו עליהם מצד שכניהם המוסלמים, ובפרט מהשליטים המקומיים צמאי הדם ותאבי הבצע, הקיפו אותם כעכנאי בכל התקופות ובכל האזורים. וזה מלבד שאר מרעין בישין כמגֵפות ושנות בצורת. **כל הידוע לנו על יחסם האוהד של מלכי מרוקו נכון רק לשושלת המלכים הנוכחית**, שאהדתם ליהדות ולחכמיה הייתה יוצאת דופן ומיוחדת במינה, כולל המלך הנוכחי מוחמד השישי שממשיך מסורת אבותיו בגאון.

בכל אופן, בדיוק באותו זמן התרגשה על פאס והסביבה מכת בצורת קשה, ואת חסרונו ביקש מולאי איסמעאיל (ימח שמו וזכרו) למלא בהטלת מיסים גבוהים במיוחד על היהודים, אשר ספגו מכה אחר מכה, והדבר גרר גם את הוצאתם להורג של כמה נכבדים מיהודי הקהילה, עד שכתב על כך בספר 'דברי הימים של פאס': "לספר את התלאות והצרות והמיסים שהיו בשנים ההם משנת תס"א עד תס"ה, אין קץ ושיעור... ויש שגם נהרגו ונשרפו אז נפשות נקיים על לא חמס בכפם".

ידידי עיניך ראות את מורך

הרב יוסף שרביט
ראש של אשקלון

הרב אהרן רוזנפלד
האדמו"ר מפלטנק-קיקלון

הרב אהרן דנין
מחכמי תימן

הרב יוסף חיים בלוי
ראש של אשקלון

הרב יחיא אלבקשמא
מחכמי תימן

הרב משה שמואל שפירא
ראש ישיבת 'אור יעקב'

הרב משולם פיש לאוי
האדמו"ר מסאטו

זמירות לשבת

אַעֲרֹךְ מַהֲלָלַי נִיבִי. לָא-ל גָּדוֹל וְנוֹרָא.
לִכְבוֹד הַקָּדוֹשׁ רִבִּי. יַעֲקֹב אֲבִיחֲצִירָא:
נְקִי טָהוֹר כַּפַּיִם. כַּבַּעַל כְּנָפַיִם.
קְדוֹשׁוֹ שָׁמַיִם. רָבְנָן בְּכָל אַתְרָא:
יָשָׁר הֵלֶךְ בְּתָמוּ. בְּמַעֲשָׂיו בְּמִקְוֹמוֹ.
כְּיָרֵחַ כֵּן יוֹמוֹ. זוֹ הִיא דֶּרֶךְ יָשָׁרָה:
יַעֲקֹב תֵּם אֹהָלִים. יוֹשֵׁב וְכָל פֶּה בּוֹלֵם.
מַיִם עֲמֻקִּים יְדֹלֵם. כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא:
בְּחָכְמַת הַקַּבָּלָה. גְּבַר לְשֵׁם וּתְהִלָּה.
הִרְחִיב הָעָמִיק שְׁאֵלָה. אֲבִיר יַעֲקֹב נוֹרָא:
נֹפֶת וּדְבַשׁ בְּפִיהוּ. זֶה אַ-לִּי וְאַנְוֵהוּ.
אִישׁ אֱ-לֹהִים קָדוֹשׁ הוּא. וְנֹגַהּ לוֹ כָּאוֹרָה:
עֲנָוָתוֹ וְתָמֻתוֹ. קְדֻשָּׁתוֹ יְרֵאָתוֹ.
אַף כִּי אַחֲרֵי מוֹתוֹ. הוֹדִיעַ עֹז וּגְבוּרָה:

טֶרֶם יוֹם נִסִּיעָתוֹ. צִוָּה קָהָל עֲדָתוֹ.
בְּדַמְגָּהוּר קְבוּרָתוֹ. לֹא יָשִׁנוּ אֲמִירָה:
רָצָה גֶּבֶר חֲבֵרוֹ. לְהוֹלִיכוֹ לְעִירוֹ.
שָׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ. וַיֵּרְדוּ גִּשְׁמֵי אוֹרָה:
חֵדֶל יַ-ה מַהוֹשִׁיעַ. כִּי רַב גֶּשֶׁם הוֹפִיעַ.
לֹא יָכְלוּ לְהַסִּיעַ. אָרוֹן בְּרִית הַתּוֹרָה:
זֶעַם ה' אֶת אוֹיְבָיו. בְּבוֹאָם אֶל סְבִיבָיו.
לֹא הִכִּירוּ רַב טוּבָיו. לֹא נָהֲגוּ בּוֹ חֲמָרָא:
קָרַן הוֹדָם בְּכֶסֶף. יָרַד כִּי חֹל הַקַּנָּף.
אִישׁ רַגְלוֹ לֹא יַאֲסֹף. לְבַד מֵהַהוּא אַתְרָא:
אֲמִיתָן יוֹשֵׁב אֹהָלִים. פְּרִיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים.
כְּנִטְעִים מְגֻדָּלִים. שֶׁסָּבָר זָקֵן הוֹרָה:
הֵן הֵן גְּבוּרוֹתָיו. וְרַבִּי נִפְלְאוֹתָיו.
שְׁמַעְנוּ מִבְּרִיוֹתָיו. אֵין דַּי לִכְתֹּב וּלְאָמְרָה:

יַחִיד רָם יַעֲרוֹת חוֹשֵׁךְ. לִבַּשׁ עֹז הָדָר. בְּקֹדֶשׁ נֶאְדָּר. שֵׁבֶט יִשְׂרָאֵל יֶאֱסֹף. לְעִיר הֲדָרָה:
מְרוֹמֵם שֹׁכֵן שְׁחָקִים. שְׁכִינָתָא מְעַפְּרָא יָקִים. מְגָרְיוּ נָקָם נִנְקָם. אֲדוֹם וְקָדֵר,
מֵהֶם טוֹב נֶעְדָּר. יְהִיָּה פּוֹרֵר לְחֲלָקִים. יַהֲוֹן יְבַדֵּר: יַחִיד וכו'
אַ-ל גְּדוֹל מוֹשִׁיעַ חוֹסִים. קֵץ וְצֶבָא לְחֹשֶׁךְ תְּשִׂים. עֹד אֲנָה בָנִים לְחוּצִים,
בְּשֶׁרֶם נִקְדָּר, וּמְאוֹרֵם קָדֵר. מֶלֶךְ עֶלְיוֹנוֹ שׁוֹם תָּשִׂים. מִלְּכָא לֵן שַׁדַּר: יַחִיד וכו'
יָסַד אֲרֵין עַל בְּלִימָה, גְּרַשׁ-נָא אֶת בֶּן הָאֲמָה, דְּגֹל יִשְׂרָאֵל הָרִימָה, דֶּן אִיהוּ הֲדָר,
יָפֶה מֵהֲדָר, יְתַגְּדַל שְׁמֵהּ בְּעָלְמָא, יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר: יַחִיד וכו'
רֵעָה יִשְׂרָאֵל הַבִּימָה, בְּעֹנִי בֶּן יְדוֹ מִמָּה, וְאַף עַל פִּי אֲשֶׁר חָטָא, וּבִקְרָבוֹ הוֹר דָּר,
כֹּל קוֹיִן וְדַרְדַּר, כַּמָּה גְּדוֹלָה חֲרָטָה, חֲזֹר בּוֹ הָדָר: יַחִיד וכו'
רַחוּם מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ, לְיָצְרַת חֶבֶת תְּשׁוּגָתִי, שַׁרְשִׁיהָ צִיּוּן תִּפְרִיחַ, גֶּפֶן סְמָדַר,
בְּאִילָנוֹ דָר, מְהֵרָה יִתֶּן חֲרִיחַ, כְּפָרֵי עֵין הֲדָר: יַחִיד וכו'
חַי זֹךְ קַיָּם בְּחַמְלָתוֹ, יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, וַיַּחְתֵּר אֶת שְׁבוּעָתוֹ, וַאֲשֶׁר נָדַר,
וּבְפֶרֶק הַדַּר, בְּבֵית בְּהִכָּנוֹתוֹ, סַהֲרֶת וָדַר: יַחִיד וכו'

מעכן שילה

לעילוי נשמת
שבתאי בן **ראובן ובת ציון** ז"ל
נלב"ע י"ב תמוז
ה'תשפ"ב
תנצב"ה

לעילוי נשמת
דליה בת **דוד ותמרה** ז"ל
רבקה (רונית) בת **שבתאי** ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
מאיר דדון
בן **מסעודה ומכלוף** ז"ל
נלב"ע י' טבת ה'תשפ"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יהודה לאון קקון בן **מרים** ז"ל
מרסל קקון בת **אסתר** ז"ל
תנצב"ה
הוקדש ע"י משפ' חביב ודוד הי"ו

שמואל הצרפתי זצ"ל

איש על העדר

חזו מאן גברא רבה דקמסהיד אנפשיה הכי (ראו אדם גדול שמעיד על עצמו כך): **"חשק התורה הוא בוער בליבי כאש ממש ממש"**. הלוא דבר הוא.

כזה היה **רבינו שמואל הצרפתי** זצ"ל, חשקו הגדול לתורה וחדוותו העצומה מכל גרגיר של חידוש תורה ניבט תדיר מבין השיטין של ספריו, כשעל לשונו שגורים ביטויים של רגשי גיל מאהבת התורה, כגון "**וששתי** כעל כל הון"; "והדברים **שמחים** כנתינתן מסיני"; "כי **שמחתי** שמחה רבה על כי יצאה כוונת רש"י לאור על ידי"; "לכן **שמח** ליבי ויגל כבודי".

מתוך שמחתו הגדולה בעיון התורה ובעמלה, פעמים שהיה יוצא מגדרו כשעלה בידו לכוון לאמיתה של תורה. כך אנו מוצאים למשל שהעיד על עצמו בחיבורו נימוקי שמואל בפרשת ויצא, שיָגע הרבה בעניין הכשבים אשר הפריד יעקב, וזכה לרדת לסוף דעתו של יעקב אבינו ע"ה: "הנה זה עלה איתי בגורלי ונתפס ברשתי החלושה והקלושה במצודתי". ובפעמים אחרות יעיד על החשק העז לתורה שמביאו לטרוח כדי לעמוד על סוד ה': **"כמה וכמה יגעתי בעניין הזה לרוב התשוקה"**.

כמה פעמים חושף רבינו כבדרך אגב את עמלו בתורה ויגיעתו לרדת לחקר האמת, ועל אתר מדגיש כי דבר זה פשוט וברור ונדרש ממנו ומכל אדם: "גלוי הוא לפניו יתברך הטורַח והיגיעה אשר אני טורח ויגע ממש בעשר אצבעותיי בכל עניין ועניין, להוציא לאור עד מקום שידי יד כהה מגעת, ובכל כֹחי עבדתי את תורתו הקדושה, **ולא אחזיק טובה לעצמי כלל כי ידעתי כי לכך נוצרתי"**.

וכן במקום אחר מתבטא: "כך נראה בעיניי בפירוש כל הני ענייני... וה' ברוך הוא יודע כמה טרחות טרחתי בהם וכמה יגיעות יגעתי בעשר אצבעותיי עד שהוצאתים לאור בעומק העיון גם בכתיבה... ולפי שלכך נוצרתי טרחתי ויגעתי". ויש שגילה כי על ביאור מסויים טרח ועיין בו שוב ושוב, ועשה עליו ג' מהדורות - בימי חורפו, בימי העמידה ובימי זקנותו.

לצערינו, דלות הן הידיעות על קורות ימיו של רבינו, אך ננסה ללקט באומרים ולארוג פסיפס זעיר מחייו, ממה שהשיגה ידינו אחר העיון והחיפוש במקורות שונים.

אורו זרח בשנת ת"כ ככל הנראה בפאס, לאביו הגביר והחסיד **רבי אברהם**, בנו של גאון דורו סבא דמשפטים **רבי וידאל הצרפתי** (בעל דרך הקודש על תורת כהנים).

הגם שבשנת תל"ח מצאנו את רבינו מתגורר בעיר סאלי, וזה בהיותו בן י"ח שנה, מכל מקום מאחר שעיקר מושבה של משפחת הצרפתי הוא בפאס, ורק חכמים מעטים ידענו עליהם שהיו בשאר מקומות כסאלי, מראכש וטיטוואן שבצפון המדינה, **יש להניח שעקר משם מחמת המציק או מגֵפה וכדומה, כפי שהיה שכיח מאוד במרוקו.** בפרט שגם אחיו **רבי אהרון** (הוא הרב המסכים על ספר חפץ ה' לרבינו האור החיים הקדוש) התגורר בסאלי, מה שמחזק את ההשערה שמשפחתו היגרה לשם בזמן כל שהוא.

אומנם גם שם לא חלפו כל ימיו בנעימים, שכן פגעה בסאלי מכת הדֶבֶר והיה מסתגר בביתו וכותב את חידושיו, **וכפי שהוא חותם בסיום אחד מפירושיו בתפילה לה' ש"יסיר הדֶבֶר מעלינו, שבעוונותינו הרבים נתפשט כצרעת ברוב המערב אשר שמענו שמעם,** ובפרט פה עיר סלא [כך נקראת 'סאלי' בניב המרוקאי] יע"א".

אך מכל מקום זכה רבינו להעמיד תלמידים רבים בעת מגוריו שם, והרבה מחיבוריו כתב בסאלי. תחילה היה מלמד נערים קטנים משנה וגמרא, וכפי שמתנצל בהקדמת ספרו על הש"ס, שהמעיין ידון אותו לכף זכות מפני ש"בקצת מקומות לא יצאתי ידי חובת העיון ובפרט במסכת ברכות, לפי שלפעמים הייתי טרוד טירדא דמצווה... גם לא עיינתי אותה כי אם עם תלמידים קטנים הרבה המתחילים בלימוד הגמרא". אך כמובן מרוב ענוותנותו כתב כן, שהרי ידוע היה רבינו בעומק עיונו בכל מקום שהאיר כבודו. בסאלי - קילסו המעיינים את חידושיו, **ובפאס - היעב"ץ** (רבי יעקב אבן צור) **היה מכנהו בחיבה 'פלפלא חריפתא'.**

לאחר מכן כבר החל ללמד כיתות כיתות של נערים, קטנים ובוגרים, עד שהיה טרוד למעלה מראשו בעיון התלמוד עם הבחורים. דבר זה הביא אותו להצטער על כי לא נותר בידו זמן רב לכתוב כל חידושי תורתו, ולהעמיק ביישוב הדעת בתורה. ובפרט שהוסיפו להטרידו "דאגות הזמן וחסרון כיס קשה מכולן, לא יתנוני השב רוחי לעשות מה שליבי חפץ ומשתוקק בתלמוד תורה".

(רבי אהרון דוד, מעון עמודי גולה)

זמירות לשבת

אָשִׁיר שִׁירָה וְזִמְרָה. לְכָבוֹד רֹאשׁ וַעֲטָרָה. רַבִּי דָּוִד אֲבִיחֲצִירָא:
נָאֶה לִי לְשַׁבֵּחַ. בְּשִׁיר וְלִמְנַצֵּחַ. אִשָּׁה רֵיחַ נִיחוֹחַ:
יָרֵד לְעוֹמְקֵי דָתָא. הוּא וְאֶחָיו בְּתַלְתָּא. גִּלּוּ כָּל מִסְתְּרֵי תָא:
דָּרַשׁ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת. רִאשׁוֹנוֹת אַחֲרוֹנוֹת. נֶחֱלָה לוֹ מֵאֵבוֹת:
וְהוֹצִיא אֶת מִפְעָלָם. לְיִשְׂרָאֵל הַנְּחִילָם. יִשְׁמְחוּ בְּגוֹרָלָם:
דְּבָרָיו הַנְּעִימִים. מִזֶּהֶב וּמִפְּנִינִים. גַּם הֵפֵז לֹא יַעֲרֹכֻם:
חַי עוֹלָם נָטַע בּוֹ. תְּכִמְתוֹ בְּתוֹךְ קִרְבּוֹ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֲהֵבוֹ:
זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ. בְּבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ. קָרֵב קֵץ פְּדוּתֵנוּ:
קִבֵּץ יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְיֹאכְלוּ בַּלֶּחֶמוֹ. כָּל בְּנֵי רְחוּמֶיךָ:

נִקְרָא שְׁמוֹ תָּם, תִּפְאֶרֶת לוֹ חוֹתָם, וּכְאֶמֶת נֶחְתָּם. רַבִּי יַעֲקֹב.
יָשָׁר נֶאֱמָן, נָטַע נַעֲמָן, נִנְעָנַת הַמָּן, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...
אוֹרָה זוֹ תוֹרָה, אוֹר הַמְּנוֹרָה, זַכָּה וּבְרָה, רַבִּי יַעֲקֹב.
הוּא רֹאשׁ הַגּוֹלָה, לְשֵׁם וּלְתְהִלָּה, מְאֹד נַעֲלָה, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...
רָשׁוּם בְּנִסִּים, בַּעַל מַעֲשִׂים, וּכֵן קְדוֹשִׁים, רַבִּי יַעֲקֹב.

נַפְשׁוֹ בְּצַדִּיקִים, דָּבְקָה וְחִשְׁקָה, שָׁם לוֹ לְחֶקֶק, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...
אֲבִי יְתוֹמִים, וְגַם אֲבִיוֹנִים, חוֹנֵן עֲנִיִּים, רַבִּי יַעֲקֹב.
חָכָם וּמְצֻיָּן, הוּא רַב וְדַיָּן, בְּקִיא בְּכָל עִנְיָן, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...
צַדִּיק וְעָנִי, כָּל יְמֵי שָׁנָיו, שֶׁכֵּנָה לְפָנָיו, רַבִּי יַעֲקֹב.
יוֹמָם וָלַיְלָה, עוֹשֶׂה פְּעֻלָּה, בְּסוֹד הַתְּפִלָּה, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...

רִז לוֹ גִּלָּה, לְשֵׁם וּלְתְהִלָּה, מְאֹד נַעֲלָה, רַבִּי יַעֲקֹב.
אֵלָיו רַב מוֹרָה, הָרַב הָאָרִי, תַּנָּא וְקָרֵי, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...
חֲבוּרִים הוֹצִיא, עַל תּוֹרַת מֹשֶׁה, שָׁם לוֹ לְמַחֲסֶה, רַבִּי יַעֲקֹב.
זְכוּת תּוֹרָתוֹ, צוּף לַעֲדָתוֹ, וּלְבָנֵי בֵיתוֹ, רַבִּי יַעֲקֹב.
קָדוֹשׁ בִּקְדֻשָּׁה, אֲבָן הָרֹאשָׁה, וְכָל טוּב עֹשֶׂה, רַבִּי יַעֲקֹב: אֶשְׁרֵה נָא...

לעילוי נשמת
אריה צדוק
בן שרה ויעיש ז"ל
נלב"ע כ"ח תמוז ה'תשע"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
דן נוי בן פרידה ז"ל
נלב"ע ל' תשרי
ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
יעקב לוי (טויק)
בן חזנה ז"ל
נלב"ע י"ד בשבט ה'תשע"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ראובן חג'ג'
בן מחבובה ע"ה
נלב"ע י"א ניסן ה'תש"פ
תנצב"ה

מזמור ל

סיפורי השטרא פרטית מנפ

סכך מלא בנשמה

היה זה כמה ימים לפני חג הסוכות. הרוח הקרירה של אלול הלכה והתחלפה בנשימות הסתיו של תשרי. הרב מרדכי בן ה־83 התהלך בין קרשים יבשים בשוק הבוכרים, כמו מחפש משהו אבוד. "שמעון, תן לי לראות את הערבה הזאת", אמר הרב בקול צרוד. "זו לא ערבה לרבנים", צחק שמעון, סוחר ותיק, "זה מה שנשאר למי שמגיע ברגע האחרון". הרב חייך קלות.

היה זה חמש שנים מאז אפרים, בנו יחידו, עבר עם משפחתו לגור במיאמי שבארצות הברית כדי לשמש כרב קהילה. אפרים ביקש והתחנן בפני אביו שיצטרף אליו לשליחות שנשלח למלא, אך הרב מרדכי אמר שאת ירושלים הוא לא יעזוב עד שה' יחליט שיגיע יומו. מאז הבית של הרב מרדכי הפך שקט מדי. הסוכה הייתה המקום האחרון שבו הוא ואפרים עוד שרו ולמדו יחד. מאז שעזב את הארץ, הרב בונה סוכה לעצמו, גם אם יֵשב בה לבדו.

אבל השנה היה חסר לו סכך.

בצידה השני של העיר, נער בן 15 שוטט ברחובות בלי מטרה. הוא אהב את ירושלים, אבל בגלל שגדל בבית "הרוס", החגים הזכירו לו שאין לו משפחה אמיתית.

כשהלך ברחוב שמואל הנביא, הבחין בקשיש כפוף מרים במאמץ ענף דקל יבש מהאדמה. "סבא, אתה צריך עזרה?" שאל סמי בניגון רך.

הרב הרים את עיניו. "אני מחפש סכך. אמיתי. לא מהסוג שקונים. משהו חי".

סמי גירד בראשו. "יש לי... יש לנו גג מאחורי הבית עם כמה ענפים יבשים. רוצה לבוא לראות?"

הרב הנהן. כעבור שעה עמדו השניים על הגג הפשוט, באור השקיעה. סמי שלף מזמרה והחל לגזום בזהירות את הענפים. הרב מרדכי הסתכל עליו בדממה, עיניו לחות.

"הסכך הזה... זה בשביל הסוכה שלך?" שאל סמי. "כן", אמר הרב. "ובשביל הבן שלי וכל התלמידים שלו שעוסקים בתורה בארץ רחוקה".

בערב חג הסוכות עמד סמי בשערי שכונת גבעת שאול. הוא אחז בסל קטן ובו אתרוג, לולב, הדס וערבה - כולם מהדוכן של שמעון. שמעון קיבל הוראה מהרב לתת לו בלי לשאול שאלות.

כאשר פתח הרב את דלת ביתו, ראה מולו את הנער, מחייך חיוך של תקווה. "אפשר לישון אצלך בסוכה, רק הלילה?" הרב הביט בו רגע ארוך, ואז אמר: "לא רק לישון. גם לסעוד סעודת ליל חג ולשיר".

הסוכה של הרב מרדכי הייתה קטנה וצנועה, עשויה לוחות עץ ישנים, קישוטים פשוטים, וסכך לא עבה מדי - אך עמוסת נשמה. הלילה הראשון של החג ירד על ירושלים, וריח התבשילים עלה מכל הסמטאות. אבל בסוכה הזאת הייתה סעודה צנועה. מרק ירקות פשוט, ושתי חלות קטנות שמספיקות לברכת המוציא לצאת ידי חובת החג. נכון, לא סעודה מפוארת כמו בכל הבתים, אבל מלאה בקדושה ובשמחה יהודית.

"תגיד, סמי", שאל הרב מרדכי, "אתה יודע מי האושפיזין של הלילה?" סמי הנהן בביטחון: **"אברהם אבינו!"**

הרב חייך. "הוא הראשון. הוא פתח את אוהלו לאורחים ואת ליבו, וכל מי שרצה נכנס לאוהלו. ואתה, ילד יקר, **פתחת לי את הלב מחדש"**.

סמי השפיל עיניים. משהו התחיל להתערבב בו. כאב הילדות, געגוע למשפחה אמיתית, והתעוררות של אמון בבני אדם.

פתאום נשמעו נקישות על דופן הסוכה. כיסוי הבד הוסט, ופנימה נכנס גבר כבן שלושים, לבוש שחור, זקן קטן וכיפה לבנה של חג. "סליחה... זו הסוכה של הרב מרדכי?"

הרב הביט בו רגע, ואז קם לאט ממקומו. "כן, בני. מי אתה?" האיש לא ענה מיד. בתגובה עיניו החלו לדמוע.

"אני... אני עמרם, אחיין שלך. הבן של ניסים, אחיך זיכרונו לברכה"... הכיסא כמעט נפל לאחור. הרב החוויר. **"עמרם!... קוראים לך עמרם. איפה היית כל השנים?"**

עמרם התיישב, והתחיל לספר. "אבא שלי עזב את הארץ בשנות השבעים, עבר לדרום אמריקה, וניתק קשר עם כולם... אני לא ידעתי כלום על המשפחה בארץ. לפני שנה, מעט לפני שאמא שלי נפטרה, היא סיפרה לי שהייתה לה מגירת זיכרונות ישָנה ובה נמצאים מכתבים מהמשפחה בארץ. מצאתי שם מכתבים מרגשים ששלחתם לו... וחיפשתי אותך מאז".

הדמעות זלגו על לחייו של הרב מרדכי. פתאום הסוכה הקטנה הרגישה כמו **ארמון מלא חיים.**

ישרות לשבח

אֶשִׁיר לִכְבוֹד חֲבֵרִים. וּבְרֹאשָׁם מַלְכָּם אֲרִים.
בַּר יוֹחַאי עוֹקֵר הָרִים. וְדוֹרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ:
נָחְתָּם בְּכֶתֶר תּוֹרָה. כְּלוּלִים בּוֹ עֲשָׂרָה.
רָאוּ נָא כְּעֶטְרָה. שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ:
כַּבִּיר בְּנוֹ אַחֲרָיו. רַבִּי אֶלְעָזָר אֲשֶׁרָיו.
נִכְנַס בָּא בַּחֲדָרָיו. שֶׁל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:
יַקִּיר עִם זְכוּת אָבוֹת. הִשִּׂיג מַעֲלוֹת רַבּוֹת.
נִגְלוּ לוֹ לֵי"ב נְתִיבוֹת. כָּהֶם רַבִּים יֶחְכָּמוּ:
יָדִיד בְּעֹז הִתְאַזֵּר. רַב רַבִּי אַבָּא חָזֵר.
הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר. אֲחוּזִים בְּי"ה שְׁמוֹ:
עֲלֶה לְעִיר גְּבוֹרִים. בָּהּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים.
מִשָּׁם יוֹצְאִים נְהָרִים. וְיִתְהַלְּכוּ לָמוֹ:

קַו חֶסֶד קָנָה. רַבִּי יְהוּדָה חָנָה.
וְהָעוֹלָם בּוֹ בָּנָה. עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמוֹ:
כַּזֶּה הוּא רֹאשׁ קָדְשָׁה. רַק לֹא בָּא אֶל שְׁלִישָׁה.
אַךְ נִכְבַּד מִן הַשִּׁשָּׁה. הָיְתָה מִשְׂרָה עַל שִׁכְמוֹ:
אִישׁ גִּבּוֹר בְּסוֹד תּוֹרָה. רַבִּי יִצְחָק הָאֲרֹרָה.
מִדָּתוֹ הִיא גְּבוּרָה. צַפִּיחִית בְּדֶבֶשׁ טַעְמוֹ:
בְּפִיהוּ אֱמֶת נִכְתָּם. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יַעֲקֹב תָּם.
עַיִן הַחַיִּים בּוֹ נָחְתָּם. הִיא תִּפְאֶרֶת עֻזּוֹ:
יָשָׁר רַבִּי חִזְקִיָּה. בְּנַצַּח נַפְשׁוֹ חָיָה.
גַּם הוֹד בּוֹ כְּלוּל נִהְיָה. הַמְשֹׁל וְפַחַד עִמּוֹ:
חֲבֵרוֹ רַבִּי יֵיסָא. הוֹד וְהָדָר בּוֹ נִמְצָא.
מִדָּה טוֹבָה בָּהּ יֵשָׁא. לְרֹאשׁ סֶכֶת שְׁלוֹמוֹ:

צְבָאוֹת בָּהּ נִצְמָדִים. שְׁנֵיהֶם יַחַד דּוֹרִים.
הֵם וְוֵי הָעַמּוּדִים. יָשָׁר וָחֶזוּ פָּנִימוֹ:
יְסוֹד בְּרִבִּי חִיָּא. כָּאן נִמְצָא וְכָאן הָיָה.
מִשָּׁם יוֹצְאָה תּוֹשִׁיָּה. אֹמְרוֹתָיו כִּי נְעֻמוֹ:
רַבִּי יוֹסֵי לוֹ זְכוּת. הוּא זָכָה אֶל הַמַּלְכוּת.
כָּל-תַּשְׁעָ הֵם מִלְּכוּת. שָׁם כָּבוֹד מִמְּקוֹמוֹ:
אֲשֶׁרֵיהוּ לְבַר יוֹחַאי. שֶׁהוּא עֵד עֶדֶת בּוֹא מְשִׁיחִי.
קָיָם הוּא נֶפֶשׁ כָּל-חַי. הַמָּה יֹאכְלוּ בְּלַחְמוֹ:
חִזְקוּ עֲדָה כְּלוּלָה. הַרְבּוּ שִׂמְחָה וְגִילָה.
בְּיוֹם זֶה יוֹם הִלּוּלָא. דּוֹרִים לְכוּ לַחֲמוּ:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
חנה גוזי בת **ניסים** ז"ל
נלב"ע ט"ו אדר ה'תשע"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ענוג נצח קדושים ז"ל
בן **רחלי ואריק** הי"ו
נלב"ע כ"ו ניסן ה'תש"ף
תנצב"ה

והנער סמי? הוא ישב בפינה, שותק, וליבו פועם ברגש. הוא לא היה לבד. פתאום הכתה בו מחשבה כי הסוכה - **המקום הזמני הזה - היא הדבר הכי יציב בעולם.**

למחרת בלילה, כשהתיישבו שלושתם בסוכה, החל טפטוף. הגשם הפך במהרה לשפע של מים על הסכך. לפי ההלכה, כשהגשם חזק מדי ומצטערים - אפשר לצאת מהסוכה, אבל הרב מרדכי נשאר יושב עד לרגע שבו הגשם כבר היה חזק מדי.

בכאב יצאו השלושה מן הסוכה, מחכים לרגע שבו יוכלו להיכנס שוב. "בכל זאת עלינו להתחזק באמונה באהבת ה' ובשמחת החג".

השלושה ישבו יחדיו ושוררו 'סוכה ולולב לעם סגולה', והרב געה בקול חנוק: "וּפְרֹשׂ עלינו סוכת שלומך"...

באותו רגע - הם כבר לא היו שלושה זרים. **הם היו משפחה.** לאחר החג, סמי נשאר עם הרב. הוא החל ללמוד בישיבה קטנה סמוכה, החל לקבוע עיתים לתורה והפך כמעט לבן בית.

כשפירקו השלושה את הסוכה, אמר סמי: "אני לא אזרוק את הסכך הזה. נשמור אותו במחסן. **הוא הסכך שהציל אותי".**

הרב ליטף את ראשו, ואמר: "זה לא הסכך שהציל אותך, בני. זו הנשמה שלך שחיפשה בית".

וסמי ענה: **"מצאתי אותו".**

(סיפורו של סמי ח')

עבודה מהבית

בעלי היקר עבד בעבודה אינטנסיבית מאוד. הוא היה קם לפנות בוקר וחוזר מאוחר, אחרי שהילדים נרדמו. תמיד היה עייף מאוד: הוא היה נוסע שלוש שעות ביום בפקקים, ובנוסף, בעבודה - הייתה אווירה לא נעימה.

היה לו חשוב להתפלל ותיקין וללמוד תורה בכל יום בנחת, ושאפנו מאוד שימצא עבודה קרוב לבית, ובמקום שמעריכים אותו.

יום אחד קראתי **ב'משכן שילה'** על הסגולה של התנא **רבי מתיא בן חרש**, והחלטתי שכבר במוצאי שבת אני עושה אותה: הדלקתי 18 נרות של שמן זית והתפללנו מעומק הלב.

לאחר יומיים, מאיזו סיבה בריאותית, בעלי קיבל אישור לעבוד מהבית, וברוך ה' הוא היה יכול להיות יותר עם הילדים, ללמוד תורה וללמד ילדים.

אך עדיין היחס הלא נעים מהעבודה המשיך. עשיתי את הסגולה שוב אחרי כמה חודשים, וברוך ה' הוא התקבל לעבודה טובה יותר מכל הבחינות!

חסדי ה' עלינו!

(ב"כ)

שידוך תוך חודשיים

בחסדי ה' זכיתי לחתן את שני ילדיי הגדולים, אך אצל הקטנה המקסימה שלי, ששאיפתה הייתה להינשא לבן תורה ולהקים בית של תורה - ההמתנה הייתה ארוכה, קשה ומתישה.

היו המון הצעות טובות שעלו וירדו; פעם מצידה ופעם מצידו.

החברות שלה התחתנו בזו אחר זו, ובתי דאגה לשמח את כל חברותיה, ואני כאמא ראיתי את שמחתה בשמחת חברותיה, וגם את הלחץ שלה ושל הסובבים אותה...

גם כשהיה שידוך שנסגר, והיה 'וואר'ט' - שבועיים לפני החתונה התבטל. אומנם הודינו לה' על שהציל אותנו משידוך לא מתאים, אך כמובן היו כאב רב ותמיהה - עד מתי...

השנים עברו... האמונה, התפילות, הבכיות והסגולות גברו והתעצמו, ובל נכחד - היו פעמים של ייאוש וחששות.

אנחנו מקפידים לקרוא **'משכן שילה'** כל שבת. אנחנו גם מפיצים את הגיליון המדהים הזה ויש לו ביקוש אדיר שמשמח ומחזק מאוד. במדור **'מזמור לתודה'** ראיתי שפרסמתם על הסגולה של התנא **רבי מתיא בן חרש**, והחלטתי לנסות, וביקשתי גם מבתי שתעשה את הסגולה. כל אחת מאיתנו עשתה את הסגולה בעצמה.

והשבח לבורא עולם, לא חלפו **חודשיים והגיע הבחור המיועד!**

בשבח ובהודיה לבורא עולם **בתי זכתה בבן תורה**; קסם של בחור וממשפחה מיוחדת.

כל תפילה לבורא עולם, כל בכייה לבורא עולם, כל ההמתנה הקשה - בטוח כי לא שבו ריקם.

ואנחנו מודים על הכול לקדוש ברוך הוא, לאבא שלנו שמשגיח על כל פרט ופרט ואוהב את תפילתנו.

תודה אבא! אין עוד מלבדו!!!

(א"נ)

זמירות לשבת

אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי, אֶעֱרָךְ מַהֲלָלַי, צַדִּיק כַּבָּא סָאלִי
הֶרְאָה נִפְלְאוֹתָיו, בְּגָלוּי, וּמוּפְתָיו,
הֵן הֵן גְּבוּרוֹתָיו, אֲצַל עֶלְיוֹן אַ-לִּי: אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי...
צוּף דְּבַשׁ בְּפִיהוּ, זֶה אַ-לִּי וְאַנְוֵהוּ,
וּלְחֶכֶם, קְרוּשׁ הוּא, צַדִּיק כַּבָּא סָאלִי: אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי...
צַדִּיק הוּא כְּדִינוֹ, אַ-לִּ שַׁ-דַּי, לְיָמִינוֹ,
לְרִוּוֹת יוֹם יוֹם צֹאנוֹ, מַרְעִית צוּר גּוֹאֲלִי: אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי...
בַּח"ן וּבְנִגְלָה, זְרוֹעוֹ לוֹ מוֹשִׁלָה,
לְיֵשַׁע סְגֻלָּה, קָנָה חֶלְקִי, חֶבְלִי: אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי...
בְּגֹם שֶׁל קְדוֹשִׁים, אֲרָאֶלִּים תַּרְשִׁישִׁים,
הֵם, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, עַד יִבְנֶה זְבוּלִי: אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי...
כָּל יוֹמִי וְלֵילִי, אֶעֱרָךְ מַהֲלָלַי,
לְנִסִּים, עֹשֶׂה לִי, צַדִּיק כַּבָּא סָאלִי: אֵלִּיָּא אִימְלֵאלִי...

יוֹדוּ לְךָ רֵעַיּוֹנַי אַ-ל מִבְּטֶן יוֹצְרִי,
עַל קָרְבָתְךָ בְּסִינַי, לְהָאִיר אֶת נֵרִי,
עַל כֵּן בְּתַחֲנוּנַי, אֲפָאֵר בְּשִׁירִי,
בְּכָל יָמַי וְשָׁנַי, עַד לְעֵר לְעוֹלָם:
אִשְׁמַח בְּךָ, אַשְׁמַח בְּךָ, אַ-ל עוֹלָם.
אִשְׁמַח בְּךָ גּוֹאֵל נַפְשִׁי, אֶת נַאֲלַת עוֹלָם:
שָׁשׂוֹן לִבִּי הַמָּה, בְּזִכְרִי חַסְדֶּיוָ,
כִּי בַּחַר מִכָּל אֻמָּה, יִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו,
נְצֹר נְטִיעָה תָּמָה, הָאֲבוֹת יְדִידָיו,
אֶבֶן צְדֶק שְׁלֵמָה, מִשֹּׁרֶשׁ גְּדֻלָּם:
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

רְצוֹנְךָ אֶשְׁאֵלָה, חִי בַּעַל הָרְצוֹן,
כַּאֲשֶׁר בְּתָחִלָּה, נָחַגְתָּ אֶת הַצֹּאן,
בְּמִרְעֶה טוֹב וְנִפְלָא, וְהָיָה כָּל עֲלָצוֹן,
רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל סֶלָה, הַאֲזֵן אֶת קוֹלָם:
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

אַתָּה הוּא הָאֵ-לֹהִים, הָעֵד וְתַדַּיָּן,
קוּם נָא לְקֹרְאַת גְּבֹהִים, בָּאִי נָא מְזֻיָּן,
לְנָקֵם נִקְמָתְךָ מֵהֶם, לְהַשְׁלִים כָּל עָנְיָן,
שִׁמְךָ וְכִסְאֲךָ שָׁהֶם, מֵעֵין כָּל חַי נֶעְלָם:
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ, אֶת יְרִיבֵי יָרִיב,
אֲקַוֶּה תָּמִיד חַסְדּוֹ, הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב.
וְלֹא יָסֵךְ בַּעֲדוֹ, אֶת טִירָתוֹ יַחֲרִיב.
וְאָז נָשִׁיר לְכָבוֹדוֹ, הַשִּׁירִים בְּמִשְׁלָם:
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

חֲזֵה צִיּוֹן מוֹעֲדֵנוּ, אֲשֶׁר מְכֻוָּנָה,
מוּל זְבוּל מִקְדָּשֵׁנוּ, שֶׁהִיא הַנּוֹתֶנֶת,
כֹּחַ עֶלְיוֹן לְגֵנוּ, עֵדֶן הַמְכֻוָּנָנָה,
אֲשֶׁר בָּם כָּל הִפְצָנוּ, הֵם מִקְדָּשׁ וְאוּלָם:
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

זֹאת הָיְתָה לִּי בְּעָנְיִי, גְּדוּלָּה הַבְטָחָה.
לְאַב הָמוֹן נִסִּי, בֵּין בְּתָרִים זְרֻחָה.
לֵאמֹר מַתַּי וְאֵיהִ, וּמְצֻאָנָה מְנוּחָה.
בְּךָ כָּל מְאַוַּיִ אַ-ל תַּאֲוַת עוֹלָם:
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

קֵץ יָמִים גִּלָּה לְעַם אֵלֶּה עֲמוּסֵי תְּלָאוֹת.
גַּדֵּל צַעֲרֵי וַעֲמָלִי, בְּפֵלְאֵי-פְּלָאוֹת.
מְצַפִּים אֵבוֹת וְעוֹלְלֵי, עֲשֵׂה לְטוֹבָה אוֹת.
כְּלִילוֹ גְּדֵילִי, בְּנֵיךָ עַל תֵּלָם":
אִשְׁמַח בְּךָ וכו'.

ברכת השולחן
לעילוי נשמת
שמעון וודהוקר
בן אליזבט ז"ל
משה יוחנן וקולקר
בת מזל טוב ז"ל
תנצב"ה

ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן
לעילוי נשמת
מיכאל עסיס בן משה
וחיה עיישה ז"ל
נלב"ע ד' אייר ה'תשפ"ה
תנצב"ה

ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן
לעילוי נשמת
אבלין בן-שמחון
בת פורטונה ז"ל
יחזקאל חבה
בן שמחה ז"ל
תנצב"ה

בזכות שיעור קבוע

לכבוד מערכת משכן שילה! רציתי לשתף את הקוראים על מעשה מרגש שאירע במוצאי שבת עם תושב השכונה, יהודי מבוגר שמתגורר לבדו.

לקראת צאת השבת אחזה בו סחרחורת, והוא נאחז בארון הספרים בביתו. הוא תפס במדף בחוזקה, ולפתע התנתק הארון ממקומו והתמוטט על היהודי. ספרי הקודש נפלו והתפזרו, ובעל הבית בעצמו נלכד על הרצפה מתחת לארון ואיבד את ההכרה.

לא ידוע כמה שעות הוא שכב כך, עד שהתעורר וגילה את עצמו מתחת למפולת. הוא ניסה לזחול החוצה אך לא הצליח. הבית נעול, הוא נמצא כאן לבדו, ואף אחד לא יודע את מה שקורה איתו ברגעים אלו. כמה זמן הוא יחזיק מעמד מתחת לארון? מתי ישימו לב להיעדרו ויבואו להציל אותו? והאם כשזה יקרה, יהיה את מי להציל?

זמן רב הוא התענה מתחת לארון שקרס, עד ששמע דפיקות על דלת ביתו. הוא התחיל לצעוק בכל הכֹח, אבל קולו החלוש לא עבר את מפתן הדלת. בסופו של דבר, בלי קשר לצעקות - נפרצה הדלת, ובפתח הופיעו אנשי הצלה ומכבי אש. הם מיהרו להרים את הארון ולפנות את הפצוע. החדר היה חם וחנוק, ומיד אוררו אותו, הגישו לו שתייה, חיברו לו אינפוזיה של נוזלים ופינו אותו לבית חולים. חייו ניצלו.

תוך ימים לא רבים הוא החלים מהטראומה הקשה ושב לאיתנו. פגשתי אותו ושאלתיו לשלומו, וכך הוא סיפר לי על כל מה שעבר עליו.

"איך לדעתך ידעו אנשי הצלה לפרוץ אליי הביתה?" הוא שאל אותי.

"איך באמת?"

"אגיד לך. בוא תראה איזו השגחה פרטית יש כאן. יש לי **אחות בארצות הברית. בכל יום ראשון בשעה שלוש בצהריים אנחנו מקיימים שיעור. אני מוסר לה דברי השקפה ומוסר, וכך אנחנו מתחזקים ביחד. כבר 16 שנה אנחנו מקיימים את הקביעות הזאת.**

לא עבר עלינו יום ראשון בשבוע בלי שאתקשר אליה בשעה שלוש בצהריים (כמובן חוץ מהתאריכים שחל יו"ט ביום ראשון). גם באותו יום ראשון גורלי, חיכתה אחותי לטלפון שלי. השעה שלוש הגיעה **ואני לא התקשרתי אליה.** לא יכולתי להתקשר, כי הייתי מתחת להריסות.

היא חיכתה וחיכתה, ראתה שהטלפון לא מגיע והתקשרה אליי. שמעתי את הטלפון מצלצל אך לא יכולתי לענות לו. כשראתה שאיני עונה היא התקשרה לכל הבנים שלי. הם התקשרו אליי וגם להם לא עניתי. כיוון שכך הם הבינו שמשהו חמור קרה לי, ומיהרו להזמין 'הצלה'.

הם הגיעו ממש ברגע האחרון"!

את כל השתלשלות העניינים שמעתי מבעל המעשה, ונדהמתי לשמוע מה גדול כֹחו של שיעור קבוע, להציל ממוות לחיים, כפשוטו.

(גיליון 'השגחה פרטית')

בזכות ה'אור החיים' הקדוש

הסיפור שלנו התחיל באמצע שנת תשפ"ג. התגוררנו ביישוב שבו היה בית ספר נפלא לבנותינו, אך לא היה תלמוד תורה מתאים עבור בנינו. ביררנו על כמה תלמודי תורה, ולבסוף הבנו שישנו תלמוד תורה שמתאים מאוד, של עמל בתורה ויראת שמיים, דרך ארץ ומידות טובות, אך הוא נמצא במקום **שהמגורים בו יקרים מאוד מאוד.**

הבן התקבל ברוך ה', ואנחנו החלטנו לעבור לגור במקום סמוך, וממנו להסיע את הבן לתלמוד תורה. התחלנו במסע חיפוש אחר מקום מגורים ובית ספר מתאים לבנות. ביררנו על כמה שכונות וכמה בתי ספר, אך מכולם קיבלנו תשובה דומה - עבור הילדה שעולה לכיתה ב' יש סיכוי שיהיה מקום, אך עבור הילדה שעולה לכיתה א' אין מקום בשום פנים.

היינו אובדי עצות. נקרענו בין לימוד התורה של הבן לבין החינוך ליראת שמיים של הבנות. במקביל חיפשנו דירות במקומות הסמוכים לתלמוד תורה, דבר שלא היה פשוט בכלל.

גייסנו את הילדים היקרים לתפילות ולימוד להצלחת המעבר, התחזקתי בצניעות ולבסוף בחסדי ה' זכינו לסגור שכירות בדירה שמתאימה עבורנו, בשכונה תורנית שיש בה בית ספר תורני בשביל הבנות. רק בעיה אחת הייתה - בבית הספר הזה אמרו לנו שאין מקום בכיתה א', ובכיתה ב' - צריך תפילות...

הגיע יום ההילולה של ה'אור החיים' הקדוש, בתאריך ט"ו בתמוז תשפ"ג, ובעלי נסע להתפלל על ציונו הקדוש, וביקש מהקב"ה שני דברים בזכות האור החיים הקדוש:

1. שיהיה מקום לבנותינו בבית הספר התורני בשכונה, והן לא תצטרכנה לנסוע רחוק.
2. שנזכה לקנות דירה סמוך לתלמוד תורה של הבן (מקום שכאמור הוא יקר מאוד ובדרך הטבע לא הייתה לנו כל אפשרות לקנות שם דירה).

ובעלי הבטיח שם שלושה דברים בלי נדר:

1. ללמוד את פירוש האור החיים הקדוש מדי שבת בלי נדר.
2. לעשות סעודת הודיה לכבודו של ה'אור החיים' הקדוש בלי נדר כשנזכה לישועות.
3. אם נזכה לבן, לקרוא לו על שמו של ה'אור החיים' הקדוש.

הימים חלפו ובינתיים אנחנו ממשיכים בתפילות, תהילים, ריקודי **'מזמור לתודה'** 8

זמירות לשבת

אֶל עַד לִי לָעַד אַתָּה אֵ-לִי, שִׁמְךָ יִתְרוֹמַם תּוֹךְ קְהָלִי.
אֵ-ל עַד לִי לָעַד (2)
אֵ-ל עַד לִי לָעַד יְ-ה אֵ-לִי אַתָּה אֵ-ל,
אֵ-ל עַד לִי לָעַד יְ-ה צוּרִי אַתָּה אֵ-ל,
אֵ-ל עַד לִי לָעַד לָעַד אַתָּה אֵ-לִי.

נָא כְּךָ אָב אֶבְטַח אָנָא, אֶעֱבוֹדְךָ אֵ-ל מִתּוֹךְ רִנָּה (2)
בֵּית קָדְשִׁי הָקֵם וְתִרְצֵנִי, וּרְעֵה נָא צֹאן מַרְעִיתִי (3)
אֵ-ל עַד לִי לָעַד (5) אַתָּה אֵ-לִי: אֵ-ל עַד לִי וכו'

שֶׁאֶרְיֶתִי הַעֲלֵה נָא אֵ-ל נֶאְדָּר, וּבְעוּתִי שַׁעֲה נִשְׂגָּב וָדָךְ (2)
אַתָּה עֶזְרִי הָאֵר לִי מַהוֹדֶךָ, וְשִׂיחִי לְפָנֶיךָ יִתְכּוֹנָן (2)
אֵ-ל עַד לִי לָעַד (3) אַתָּה אֵ-לִי: אֵ-ל עַד לִי וכו'

אָנָּא זִיוְךָ אֵ-לִי יַעֲרֹב לִי, וְטוּבְךָ אָה אָה יְסוֹבְבֵנִי (2)
יְ-ה עֵינִי אָה, יְ-ה צוּרִי אָה, יְ-ה רוּחִי אָה, אָבִי אָה... יְסוֹבְבֵנִי,
חִישׁ אָבִי דְּגוּל תְּמַכְּתֵנִי, לְךָ נוֹדֶה עַל הַטּוֹב שֶׁגְּמַלְתָּנִי (6):
אֵ-ל עַד לִי לָעַד (5) אַתָּה אֵ-לִי: אֵ-ל עַד לִי וכו'

עַל אַהֲבָתְךָ, אֶשְׁתָּה גְבִיעִי,
שָׁלוֹם לָךְ, שָׁלוֹם, יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

שֵׁשֶׁת יְמֵי מַעֲשֶׂה, לָךְ כַּעֲבָדִים,
אִם אֶעֱבֹד כָּהֵם, אֶשְׂבַּע נְדוּדִים,
כֻּלָּם כְּעֵינַי הֵם, יָמִים אֲחֵרִים,
מֵאַהֲבָתִי כָּךְ, יוֹם שַׁעֲשׁוּעִי: עַל אַהֲבָתְךָ וכו'

אֲנָא בְּיוֹם רִאשׁוֹן, לַעֲשׂוֹת מְלֶאכָה,
לְעָרוּךְ לְיוֹם שַׁבָּת, הַמַּעֲרֶכֶת,
כִּי הָאֵ-לֹהִים שָׁם, שָׁם הִבְרִכָה,
אַתָּה לְבַד חֶלְקִי, מִכֹּל יְגִיעִי: עַל אַהֲבָתְךָ וכו'

מָאוֹר לְיוֹם קָדֵשׁ, מֵאוֹר קָדוֹשִׁי,
שֶׁמֶשׁ וְכוֹכָבִים, קִנָּאוּ בְּשִׁמְשִׁי,
מַה לִּי לְיוֹם שֵׁנִי, אוֹ לַשְּׁלִישִׁי,
יַסְתִּיר מְאוֹרוֹתָיו, יוֹם הָרְבִיעִי: עַל אַהֲבָתְךָ וכו'

אֶשְׁמַע מְבַשֵּׂר טוּב, מִיּוֹם חֲמִישִׁי,
כִּי מַחֲרַת יִהְיֶה, נִפְשׁ לְנַפְשִׁי,
בְּקֶר לְעָבְדוּתִי, עֶרֶב לְחָפְשִׁי,
קְרוּא אֵלַי שָׁלְחָן, מַלְכִּי וְרוֹעִי: עַל אַהֲבָתְךָ וכו'

אֶמְצָא בְּיוֹם שִׁשִּׁי, נַפְשִׁי שְׂמֵחָה,
כִּי קְרֻבָה אֵלַי, עֵת הַמְּנוּחָה,
אִם נָע וָנָד, אֵלֶיךָ לִמְצֹא רְוָחָה,
עֶרֶב וְאֶשְׁכָּח, כָּל נוֹדִי וְנוֹעִי: עַל אַהֲבָתְךָ וכו'

מַה נַּעֲמָה לִּי, עֵת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת,
לִרְאוֹת פְּנֵי שַׁבָּת, פָּנִים חֲדָשׁוֹת,
בְּאוּ בְתֻפּוּחִים, הַרְבּוּ אֲשִׁישׁוֹת,
זֶה יוֹם מְנוּחִי, זֶה דּוֹדִי וְרֵעִי: עַל אַהֲבָתְךָ וכו'

משכן שילה

לרפואת והצלחת
מזל ועודד ניסים הי"ו
ולחזרה בתשובה
משפחת הלל הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
יעקב רבי
בן פלורה הי"ו
עמנואל רחל
בת דונה הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
הלנה (לילי) ראובן הי"ו
בת אסתר ז"ל ומשפחתה הי"ו
לעילוי נשמת
אינס חבני בת רות ז"ל
תנצב"ה

' לתודה

ת מנפלאות ד'סורא בשליטה

פעמים, סגולת התנא **רבי מתיא בן חרש** ועוד. לאחר זמן יצרתי קשר עם יועצת בית הספר וביקשתי ממנה לברר שוב לגבי מקום לבנות וקיבלתי ממנה תשובה שהיא חצי נחמה - ברוך ה' יש מקום לילדה שעולה לכיתה ב', אבל בכיתה א' אין מקום!

הודינו לה' בשירת 'מזמור לתודה' והתחלנו תהליך רישום. במקביל בחסדי ה' נמצאו קונים לדירה שלנו ביישוב, וגם התהליך הזה התקדם בחסדי שמיים. יום לפני מעבר הדירה לעיר, נקבעו לנו ריאיון בבית הספר בבוקר וחתימת חוזה על מכירת הדירה בערב, ישועות בשפע!

החלטנו לקחת איתנו לריאיון גם את הילדה שעולה לכיתה א', אולי ה' ייתן את חינה בעיני ההנהלה ויחליטו לקבל גם אותה. הריאיון עבר בטוב, הילדה התקבלה לבית הספר ורשמנו אותה. ביום למחרת, בעודי מנקה ומכינה את הדירה החדשה לקראת ההובלה שאמורה להגיע, אני מקבלת טלפון ממנהלת בית הספר שאומרת שהמצב שלנו נכנס לליבם והם החליטו להכניס גם את הילדה שבכיתה א' לבית הספר שלהם...

"הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו!"

זכינו לראות את הישועה הראשונה! עשינו עם הילדים סעודת הודיה בבית, ובעלי כמובן המשיך בלימוד פירוש 'אור החיים' הקדוש מדי שבת.

לאחר המעבר התחלנו בבירורים על קניית דירה במקום התלמוד תורה. אומנם מכרנו דירה גדולה ביישוב, אך הפרשי המחירים היו עצומים, ולא ראינו כיצד נוכל להשלים את הפער. התפללנו על זה בכל עת, וניסינו את כל האפשרויות שהיו עוד בגבול הדמיון המוחשי. לבסוף היה נראה שהגענו למבוי סתום. היו שתי דירות שיכלו להתאים לנו לכאורה, אך האחת התבררה כלא מתאימה בכלל למגורים, והשנייה יקרה מדי.

עשינו הוראת קבע למוסדות 'קבר רחל' וביקשנו שיתפללו עלינו, קראנו על הסגולה של **פרק י"ג בתהילים** 13 פעם למשך 13 ימים ועשינו אותה, יחד עם שני הילדים הגדולים, ולבסוף הנס קרה! ה' נתן בלב בעלת הדירה להוריד את מחיר הדירה, נתן בלב המתווך להוזיל משמעותית את דמי התיווך, ושלח לנו הלוואה גדולה בתנאים טובים. בחסדי ה', בחנוכה השנה, **זכינו לחתום על חוזה לקניית הדירה!**

היו כמובן עוד הרבה מאוד ניסים "קטנים" והשגחות פרטיות מדוייקות בתהליך הארוך הזה, אך קצרה היריעה. ראינו את ישועת ה' עין בעין. וכעת, בזמן כתיבת שורות אלו, זכינו לסיים את תהליך רכישת הדירה.

ובנוגע לתפילה אצל ה'אור החיים' הקדוש? ביום שישי י"ט באדר ב', בדיוק תשעה חודשים מלאים (270 יום, מיום ליום ומחודש לחודש) מיום ההילולה של הצדיק, שבו עמד בעלי בתפילה לפני ה' בזכות הצדיק, על ציונו הקדוש, ויהי לפלא! **זכינו למול את בננו ולעשות סעודה לכבודו של האור החיים הקדוש, ללמוד מעט מתורתו, ולקרוא לבן על שמו, חיים!**

"להודיע שכל קוויך לא יבושו, ולא ייכלמו לנצח כל החוסים בך".

ברוך הבוחר בתורה, ובעבדיו הצדיקים!

(ש"ס)

מקום שליבו חפץ

בננו היחיד נ"י נמצא בשלבי חיפוש אחר ישיבה.

הוא הלך להיבחן בשלושה מקומות שונים. לשתי ישיבות הוא היה מעוניין מאוד להתקבל, והישיבה השלישית - הייתה בדיעבד, למקרה חירום, אם לא יתקבל חלילה לשתי הישיבות שחפץ בהן.

מקום אחד נתן תשובה שלילית.

מקום שני הודיע שהוא בהמתנה ויקבל תשובה בימים הקרובים.

והישיבה השלישית, שהייתה בדיעבד, נתנה תשובה חיובית לקבלתו.

בננו, שחפץ מאוד ללמוד דווקא בישיבה השנייה, קיבל עליו **קבלות של לימוד והתחזקות כל השבת.**

במוצאי שבת הוא החליט לעשות את הסגולה של התנא **רבי מתיא בן חרש**, נתן צדקה והבטיח (בלי נדר) נלפרסם את הישועה.

גם אנחנו השתתפנו בתפילות, בקשות, דמעות לפני ה', אמירת תהילים והבטחה (בלי נדר) לתרום צדקה אם ייוושע.

ביום האחרון להרשמה לישיבה, קיבלנו הודעה חיובית מהרב המחנך של בננו, כי הישיבה שבה חפץ ללמוד **קיבלה אותו סופית לישיבתם.**

זכינו שיתקיים בו: **"אין אדם לומד אלא במקום שליבו חפץ".**

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו!!!

ובמכתב זה באנו לפרסם את הישועה...

(ב"ס)

מעוניינים לפרסם סיפור השגחה פרטית מיוחד שחיזק אתכם? ניתן לשלוח למערכת ונפרסם בל"ג לזיכוי הרבים.

אין המערכת מתחייבת לפרסם כל סיפור שיישלח לכן עדיף לא להבטיח לפרסם במשכן שילה.

זמירות לשבת

לְא-ל מָרוֹם, בּוֹחֵן חוֹקֵר, שׁוֹמֵר לֹא יָנוּם, הוּא, לָנוּ יְכַשֵּׁר:
יְחָנֵנִי, יְגַאֲלֵנִי, וּמְבוֹר גְּלוּת, הוּא יַעֲלֵנִי,
בְּתוֹךְ קִרְבִּי, תּוֹרָתְךָ נִשְׁמֶרֶת, שַׁחֲרִי, עֶרְבִּי, יוֹם יוֹם נִזְכֶּרֶת,
יָגֵל לִבִּי, בְּתוֹרַת אֱמֶת, צוּר מִשְׂגַּבִּי, הָשֵׁב הַעֲטֶרֶת,
בְּנָה מִשְׁכָּנִי וְדוּכָנִי, אִם אֶשְׁכַּח, אָז תִּשְׁכַּח יְמִינִי: לֹא-לִ מָרוֹם, בּוֹחֵן חוֹקֵר...

אָנָּא צוּרִי, שְׁמַע תְּפִלָּתִי, הָאֵר נֵרִי, קָרֵב גְּאֻלָּתִי,
אֶשִּׁיר שִׁירִי, בְּנֹעַם זִמְרָתִי, עוּרִי, עוּרִי מַהֵר שֶׁבִינָתִי,
שַׁמְּחֵנִי, הַשְׁמִיעֵנִי, שׁוֹפַר מְשִׁיחִי, יָבוֹא וּפַדֵּנִי: לֹא-לִ מָרוֹם, בּוֹחֵן חוֹקֵר...

לָנוּ תִּפְתַּח, שַׁעַר הָרַחֲמִים, עֶמֶךְ יִשְׂמַח, יִשִׂיר בְּקוֹל נְעִים,
שְׁלַח מְשִׁיחַ, לְתָחִיַּת הַמֵּתִים, עוֹלוֹת נִקַּח, וְנַקְרִיב זְבָחִים,
זֶבַח קָרְבָּנִי, לַאֲדוֹנִי, אֲהַלֵּל שְׁמוֹ תָּמִיד בִּלְשׁוֹנִי: לֹא-לִ מָרוֹם, בּוֹחֵן חוֹקֵר...

אֲשִׁיר לְךָ אֶרֶץ חֶמְדָּה בְּלֵב חָשׁוּק, אַתָּ, אֶרֶץ נִבְחֲרָה.
אַתָּ, מְשׂוֹשׂ כָּל תֵּבֵל, כִּי בוֹרֵא דוֹק, אַתָּ לָנוּ תִּפְאֶרֶת:

תָּמִיד עֵינֵי צוֹפִיָּה, עֶפְרָךְ, אֲנִי שׁוֹקֵק,
בְּתוֹכֵךְ, שׁוֹכֵן יָ-ה, שׁוּפֵט בְּצֶדֶק.
לָמָּה רוֹעָה נֶאֱמָן, כָּךְ חָשַׁק,
וְלִרְאוֹתֵךְ, לֹא נִתָּן, רַק מֵאֲרֻחָק,
וּבְתוֹכֵךְ, לֹא נִטְמָן, כָּךְ אַ-ל חָקֵק:
אֲשִׁיר לְךָ אֶרֶץ חֶמְדָּה... תָּמִיד עֵינֵי צוֹפִיָּה...

דּוֹרֵךְ כָּךְ, אַרְבַּע אַמּוֹת, אֶרֶץ צְבִי,
סוֹלֵחַ לְחֵ אֲשֻׁמּוֹת, צוּרִי מִשְׂגַּבִּי,
יִתְמוּ הַמְּלָחֲמוֹת, מִסְּבִיבִי,
יוֹצֵר כָּל הַנִּשְׁמוֹת, גּוֹאֵל תְּבִיאֶ:
אֲשִׁיר לְךָ אֶרֶץ חֶמְדָּה... תָּמִיד עֵינֵי צוֹפִיָּה...

זָקֵן יוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה לֹא שַׁר צָבָא,
וְעָם שׁוֹלְפֵי חֲרָבוֹת זִכְרוֹ לֹא בָא,
אַךְ לְהַקְהִיל קְהִלּוֹת נַפְשׁוֹ תָּאֵבָה,
וּלְלַמְּדָם אֶת לִקְחוֹ מִדֵּי עָבְרוֹ:
כּוֹכַב צֶדֶק לְדוֹרוֹת זָרַח אוֹרוֹ,
אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם בְּבָנֵי דוֹרוֹ,
אֲשֶׁר בַּאֲבִיב שְׁנוֹתָיו הַכִּיר יוֹצְרוֹ,
וַיִּרָא שָׁם בְּמְאוֹרוֹתָיו אֶת מִשְׁטָרוֹ:
וְהִנֵּה הוּא כַּאֲרִיה מִתּוֹךְ יַעַר,
וְעָם קוֹמָץ אֲנָשִׁים מְעַט מִזְעָר,
מוּל אַרְבַּעָה מְלָכִים קָפַץ נִסְעָר,
וְאֶת חֵרְבָּם שָׁם לֹא-לִ כִּעֲפָרוֹ:
וּבְיוֹם בֶּן כּוּשׁ הִשְׁלִיכוֹ אֶל כִּבְשָׁנוֹ,
יָרַד מַלְאָךְ אֶל תּוֹכוֹ וְצִנְּנוֹ,
כִּי שָׁם שָׂם לוֹ אַ-לִ שַׁ-דַּי בִּבְטַחוֹנוֹ,
אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם בְּבָנֵי דוֹרוֹ:

לרפואת והצלחת
שמעון ודינה אלגרבלי
ומשפחתם הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
אבישי
בן מרגלית הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת
נהוראי וליאור
בני שולה הי"ו
שולה בת גולייט הי"ו
משה בן חוה הי"ו

קבעתי!

יבמות פרק י' | משנה ג'

פרק י' משנה ג'

דין יבמה שהטעוה, ופעלה על פי הטעות, ואחר כך התגלתה הטעות.

הָאִשָּׁה שֶׁהָלַךְ בַּעְלָהּ וּבְנָהּ לִמְדִינַת הַיָּם, וּבָאוּ וְאָמְרוּ לָהּ: מֵת בַּעְלֵךְ תחילה **וְאַחַר כָּךְ מֵת בְּנֵךְ** ונמצא שאינה זקוקה לייבום, שהרי כשמת בעלה בנה היה קיים, **וְנִשֵּׂאת** על פי עדות זו, **וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לָהּ: חִלּוּף הָיוּ הַדְּבָרִים** - שקודם מת בנה, ואחר כך מת בעלה, ונמצא שהייתה זקוקה לייבום ואסור היה לה להינשא לאחֵר, הדין הוא: **תֵּצֵא** מבעלה השני, **וְהַיּוֹלֵד הָרִאשׁוֹן** - שנולד לפני שמת בעלה, **וְאַחֲרוֹן** - שנולד לאחר שמת בעלה הרי הוא **מַמְזֵר** שמשנתנו כדעת רבי עקיבא שאומר שיש ממזר מחייבי לאווין, ולכן אפילו האחרון ממזר, כיוון שאימו עברה על הלאו (דברים כה, ה): "לֹא־תִהְיֶה אֵשֶׁת־הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר".

אָמְרוּ לָהּ: מֵת בְּנֵךְ תחילה **וְאַחַר כָּךְ מֵת בַּעְלֵךְ** ונמצא שזקוקה לייבום, **וְנִתְיַבְּמָה** על פי עדות זו, **וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לָהּ: חִלּוּף הָיוּ הַדְּבָרִים** - שקודם מת בעל, ואחר כך מת בנה, ונמצא שהייתה אסורה ליבם - **תֵּצֵא** מהיבם **וְהַיּוֹלֵד רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן מַמְזֵר** גם לדעת חכמים החולקים על רבי עקיבא, שהבא על אשת אחיו שלא במקום מצווה חייב כרת.

אָמְרוּ לָהּ: מֵת בַּעְלֵךְ, וְנִסֵּת על פי עדות זו, **וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לָהּ: קַיָּם הָיָה** בשעה שנישאת **וָמֵת** לאחר מכן - **תֵּצֵא** מבעלה, וקנסוה חכמים כיוון שלא חקרה היטב בדבר, **וְהַיּוֹלֵד הָרִאשׁוֹן** - שנתעברה בו בזמן שבעלה היה חי - **מַמְזֵר, וְהָאַחֲרוֹן** - שנתעברה בו לאחר שמת בעלה - **אֵינוֹ מַמְזֵר.**

אָמְרוּ לָהּ: מֵת בַּעְלֵךְ, וְנִתְקַדְּשָׁה ועדיין לא נישאה, **וְאַחַר כָּךְ בָּא בַעֲלָהּ - מֻתֶּרֶת לַחֲזוֹר לוֹ** בלא גט מהשני, שהואיל ולא עשתה איסור, לא קנסוה חכמים, לפיכך **אַף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לָהּ אַחֵרוֹן גֵּט, לֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהֻנָּה** לפי שאין גיטו גט.

אֶת זוֹ דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן מַתְיָא: "וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ" (ויקרא כא, ז), והרי המילה "מאישה" מיותרת, ובאה לדרשה: "מאישה" - **וְלֹא מֵאִישׁ שֶׁאֵינוֹ אִישָׁהּ** מכאן שגט שניתן על ידי אדם שאינו בעלה אינו פוסלה לכהונה.

דקדוק הגר"א במצוות

מספרים על הגאון מווילנה

שפעם אחת התחיל החורף מוקדם, הכול היה קָרֵח, ולא מצאו אתרוג בכל וילנה. הרב רואה שכבר הגיע ראש השנה, ועדיין אין אתרוג. שלח שניים מתלמידיו לחפש אתרוג. בערב יום כיפור נכנסו לביתו של גוי. ראו שיש לו עץ אתרוגים ויש עליו אתרוג אחד יפה יפה. הגוי ביקש על האתרוג סכום עצום, ובכל פעם שהסכימו שליחי הגר"א זצ"ל למחיר, העלה הגוי עוד יותר את מחיר האתרוג. כשהגיעו ל־50 אלף רובל **אמר להם הגוי שהוא לא רוצה כסף, אלא את העולם הבא של הגאון.** החווירו פניהם וחזרו אל הרב. כששמע הרב את דבריהם שמח שמחה עצומה ואמר שהוא מסכים לוותר על כל העולם הבא שלו תמורת האתרוג. כל ימי הסוכות היה האתרוג במחיצת הגאון מווילנה. היום ברוך ה' השווקים מוצפים, אין לנו "ניסיון". אבל בחוץ לארץ היו ערים שמחמת העניות, מחמת מזג האוויר ובשל עוד הרבה סיבות, לא היו מוצאים בהן אתרוג לחג. **אמרו רבותינו זכרונם לברכה: מצווה שבאה לידך, אל תסתכל על שום דבר! קודם כול תרוויח אותה!** "שָׂשׂ אָנֹכִי עַל אִמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב", **ולכן אשרי אדם שעושה מצוותיו בהידור.**

שפתותיהם דובבות

הגאון רבי פרץ מימון זצ"ל

קביעת עיתים לתורה

אודה לא־ל עליון שלא עזב אותי ולא השבית לנו גואל. והלימוד הזה נמשך עד היום כ־50 שנה. באותה תקופה התחלנו בלימוד הדף היומי האחיד לכל העולם, שמי שעוסק בו יום יום, מסיים בשבע שנים את כל התלמוד. שמחתי בזה לעצמי, וציוויתי בניי ונכדיי וחתניי לקבוע בזה עיתים לתורה. חלק מהם, תורתם אומנותם בישיבות ברוך ה', וחלקם שעובדים בחוץ ומשתתפים בשיעורי הדף היומי. ואני בלי נדר קבעתי שבכל שבת אשתדל לחדש משהו בסוגיה של אותו יום ולכתוב אותו במוצאי שבת, **כי ראיתי בספר 'שי למורא' שכל המחדש בשבת חידוש תורה, עושים לאביו ולאימו בעולם הבא כתר ועטרה.** לכן אמרתי: אולי אזכה ואחזיר מצבת כבוד להוריי, על מה שעשו לי וזיכו אותי עד היום!

(תולדות פרץ)

הלכה יומית

מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: אדם שסבר שיאכל פת בשיעור 'כביצה', ולכן נטל ידיו בברכה, וכעת הוא שָׂבֵעַ מאכילה הפחותה מכביצה, האם ידחוק עצמו לאכילת כביצה?

תשובה: מי שנטל את ידיו בברכה על דעת לאכול שיעור פת כביצה, וְשָׂבֵעַ באכילה שפחותה מכביצה, **אינו חייב לדחוק את עצמו, ואין ברכתו נחשבת ברכה לבטלה** (ילקוט יוסף קנח).

שאלה: בכמה זמן צריך לאכול את השיעור של קביעות הסעודה?

תשובה: כדי שיברך ברכת המזון על אכילת פת, צריך שיאכל כשיעור 'כזית' (28 גרם) בתוך זמן של 'כדי אכילת פרס' שהוא 7 **וחצי דקות** (הליכות עולם עמ' קיב).

זמירות לשבת

וְאַמְרֶתֶם כֹּה לְחַי
רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי:
אִישׁ אֱ־לֹהִים קָדוֹשׁ הוּא,
אֲשֶׁרֵי עַיִן רָאַתְהוּ, לֵב חָכָם
יְשַׂכֵּל פִּיהוּ, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
בָּרוּךְ הוּא מִפִּי עֶלְיוֹן, קָדוֹשׁ
הוּא מֵהַרְיוֹן, מָאוֹר גָּלִיל
הָעֶלְיוֹן, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
גִּבּוֹר וְאִישׁ מִלְחָמָה, בְּרִית
תּוֹרָה תְּמִימָה, כֻּלָּא מַדָּע
וְחָכְמָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
דָּרֵשׁ כָּל תַּעֲלוּמוֹת, בְּעֹז
וְתַעֲצוּמוֹת, עֹלֶה מַעֲלוֹת רְמוֹת,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
הֶחְבֵּא בְּתוֹךְ מְעָרָה, מִפְּנֵי
הַגְּזֵרָה, שֵׁם לָמֵד סִתְרֵי תּוֹרָה,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
וְשֵׁם נִבְרָא מַעֲיָן לוֹ, וְחָרוּב
לְמַאֲכָלוֹ, מַה טּוֹב חֶלְקוֹ וְחֶבְלוֹ,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
זַכַּר צַדִּיק לְבְרָכָה, דִּין רַיְקָא
וּבַר רִיקָא, זָכָה וְרַבִּים זִכָּה,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
חָדַשׁ כַּמָּה הֲלָכוֹת, הֵן בְּמִשְׁנָה
עֲרוּכוֹת, זֶה הִסְרַגְיוֹ מִמַּלְכוּת,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
טָהַר אֶת עִיר טַבְרִיָּה, עֲשָׂה
אוֹתָהּ נְקִיָּה, הוֹדוּ לוֹ מִן שָׁמַיָּא,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
יָדַע כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, דְּבָרָיו
עוֹשִׂים פְּרוֹת, כְּטַל כַּמָּה גְּזֵרוֹת,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
כָּל יָמָיו אֲשֶׁר חָיָה, אוֹת
הַקֶּשֶׁת לֹא נִהְיָה, כִּי הוּא אוֹת
עוֹלָם הָיָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
לְכָל יִשְׂרָאֵל הָאִיר, בְּסוֹד
תּוֹרָה הַבְּהִיר, כְּאוֹר הַחַמָּה
מְזַהֵיר, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
מָקוֹם בְּחַר בְּשִׁמְעָיָא, עִם
הַנְּבִיא אַתְיָה, זֶה מִבְּנֵי עֲלִיָּה,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
נָחְמַד מְאֹד לְמַעְלָה, וְכָה
לִיקָר וּגְדֻלָּה, כֶּתֶר עֶלְיוֹן לוֹ
נִגְלָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
סִינַי סִינַי לוֹ נִקְרָא, אֲרִי
שֶׁבְּחֻבְּרָה, מִמֶּנּוּ תֵּצֵא
תּוֹרָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
עֲשָׂה שִׁבְעִים תִּקּוּנִים, יְקָרִים
מִפְּנִינִים, כֻּם תִּקֵּן הָעֶלְיוֹנִים,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
פְּתַח פִּיהוּ בְּחָכְמָה, הוֹצִיא
אוֹר תַּעֲלוּמָה, תִּקֵּן וְהֵרֵי
חָמָה, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, גִּלָּה
מִדְּרַשׁ הַנֶּעְלָם, יְכוֹל לְפַטֵּר
הָעוֹלָם, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
קוֹלוֹ זִמֵּר עֲרִיצִים, וְהִכְרִית
אֶת הַקּוֹצִים, וְהִצִּיל הַלְּחוּצִים,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
רָאָה פָּנֵי מְאִירִים, בְּשִׂבְתּוֹ
עִם חֲבֵרִים, עֵת גִּלָּה סוֹד
נִסְתָּרִים, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
שָׁלוֹם רַב עַל מִשְׁכָּבוֹ, מַה
טּוֹב חֶלְקוֹ וְטוּבוֹ, דּוֹבֵר אֱמֶת
בְּלִבָּבוֹ, אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:
תּוֹרָתוֹ מָגֵן לָנוּ, הֵיא מְאִירַת
עֵינֵינוּ, הוּא יַמְלִיץ טוֹב עֲלֵינוּ,
אֲדוֹנֵנוּ בַּר יוֹחַאי:

מעכן שילה
לעילוי נשמת
יצחק וויסבורד
בן מרדכי דוד ז"ל
נלב"ע י"ז אלול ה'תשס"ג
תנצב"ה
ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999
ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999
ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999
ברכת השולחן
לעילוי נשמת
אליעזר אוסקר
בן רחל ז"ל
נלב"ע י"ז אייר ה'תשע"ה
תנצב"ה

יבמות פרק י' | משנה ד'

פרק י' משנה ד'

דין הנושא אחות אשתו על פי מה שאמרו לו, והתגלה שאשתו בחיים.

מִי שֶׁהָלְכָה אִשְׁתּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם, וּבָאוּ וְאָמְרוּ לוֹ: מֵתָה אִשְׁתְּךָ, וְנָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ של אשתו, **וְאַחַר כָּךְ בָּאַת אִשְׁתּוֹ** ונמצא שאחותה הייתה אסורה עליו - **מֻתֶּרֶת** אשתו **לַחֲזוֹר לוֹ** שנישואי אחותה אינם נישואין, שאין קידושין תופסין בחייבי כריתות.

הוּא מֻתָּר בִּקְרוֹבוֹת שְׁנִיָּה - בקרובותיה של אחות אשתו, כגון לישא את בתה, דתנן (להלן יא, א): "נושאין על האנוסה ועל המפותה", **וּשְׁנִיָּה** גם כן **מֻתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו** של זה שנשאה בטעות. **וְאִם מֵתָה** אשתו **הָרִאשׁוֹנָה** ופקע איסור אחות אישה, אזי **מֻתָּר בַּשְּׁנִיָּה.**

אָמְרוּ לוֹ: מֵתָה אִשְׁתְּךָ, וְנָשָׂא אֶת אֲחוֹתָהּ, וְאַחַר כָּךְ אָמְרוּ לוֹ: קַיֶּמֶת הָיְתָה בשעה שנשאת את אחותה, **וְמֵתָה** לאחר מכן - **הַיָּלֶד הָרִאשׁוֹן** שהוליד ממנה בחיי אשתו, הרי הוא **מַמְזֵר** שהרי נולד מחייבי כריתות, **וְהָאַחֲרוֹן** שהוליד ממנה לאחר מות אשתו, **אֵינוֹ מַמְזֵר.**

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁפּוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים כגון שלאה הייתה ארוסתו של ראובן, שבכגון זה אוסר הוא את רחל על בעלה משה - **פּוֹסֵל** ראובן **עַל יְדֵי עַצְמוֹ** היינו על עצמו את לאה ארוסתו. **וְכָל שֶׁאֵין פּוֹסֵל עַל יְדֵי אֲחֵרִים** כגון שלאה הייתה נשואה לראובן, שבכגון זה אין הוא אוסר את רחל על בעלה משה - **אֵינוֹ פּוֹסֵל עַל יְדֵי עַצְמוֹ** - את עצמו על לאה.

אין מציאות של רע בעולם

אומר רבינו הבעל שם טוב, ותלמידיו היו מקפידים בזה, **שאין מציאות של רע בעולם**, וגם כשיש לאדם בעיה או צרה או דבר רע, לא יסתכל עליהם בצורה של רע ובעיה וצרה, אלא יחפש את הטוב שיש בבעיה, את הטוב שיש בצרה.

ומתי שאדם מחפש את הטוב שיש בצרה, על ידי זה הוא הופך את הצרה ועושה אותה למשהו טוב. מבעיה וצרה ודבר רע וקשה, הוא הופך את הכול לדבר טוב.

כמו שמובא ברבותינו (חובת הלבבות ג, ד) **מעשה באחד החסידים** שעבר ברחוב וראה נבֵלה, מה יש להגיד על נבֵלה? אמרו לו תלמידיו: כמה מסרחת נבֵלה זו, דבר מקולקל, דבר מסריח, דבר שאין בו כלום טוב, אבל אותו חסיד הסתכל על הנבֵלה ואמר, תראו כמה השיניים שלה לבנות.

אדם צריך לראות ברע את הטוב שיש בו, וכשאדם רואה את הטוב שיש ברע, אז הוא **הופך את הרע לטוב.** לכן אם יש לאדם חס ושלום צרה, בעיה או קושי, כל דבר קשה, הוא יחשוב מה טוב, ואפילו קטן, יש ברע הזה, ויטיל את כל כובד משקלו ואת כל המחשבות, לא בבעיה ובצרה, אלא בדבר הטוב שיש בצרה. ועל ידי שהוא מַפנה את המחשבה לדבר הטוב שיש בצרה, חזקה מרבותינו הקדושים שהוא הופך את הרע לטוב.

וזה הסוד להפוך רע לטוב. אנשים עוברים חיים שלמים עצובים, נתפסים ברע, מיואשים מהרע, שבורים ממנו. לא. תחפש ברע נקודה טובה, את השיניים הלבנות שבנבֵלה הסרוחה, וככה תהפוך את הרע לטוב.

שפתותיהם דובבות

הגאון רבי יצחק סויסה זצ"ל מחכמי קזבלנקה

עיקר התפילה - לעשות נחת רוח ליוצרנו

הקב"ה תאב וחפץ בשירות ותשבחות, כמו שאומרים בתפילה: "הבוחר בשירי זמרה". לכן צריך האדם לומר שירות ותשבחות לבוראו. אבל העיקר הוא שיאמרן דווקא לשם שמיים, בלי שום פנייה זרה.

ובפרט, בדורנו היתום הזה, שעושים העיקר חסר, כמו שאנו רואים המשוררים, שמנגנים בנגינתם קול עֶרֶב, כדי שיהיה נעים לשומעים. **כי בעוונותינו הרבים, בבואם לבית הכנסת להתפלל לפני יוצר כל היצורים, עושים העיקר חסר,** שמתפללים במרוצה עד שמדלגים, בעוונות, כמה אותיות וכמה תיבות, ואינם נשמעים לגמרי. ואילו הפיוטים עושים אותם עיקר, בקול נעים להשמיע קולם... ואדרבה, צריכים לעשות הכול "לשם ייחוד קודשא בריך הוא", לעשות נחת רוח ליוצרנו דווקא, בלי שום פנייה.

(ויזרע יצחק)

הלכה יומית

מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: אדם שאוכל עוגה בשיעור של 'קביעות סעודה', כיצד יברך על אכילה זו?

תשובה: 'פת הבאה בכיסנין' (מיני מַאֲפֶה כגון עוגה וכדומה) ברכתה 'מזונות'. אומנם אם אכל מהם בשיעור שאדם **'קובע סעודתו עליהם'**, והיינו כשיעור 'שלוש וארבע ביצים' שהוא **216 גרם** - צריך ליטול ידיו ללא ברכה, ולברך המוציא וברכת המזון (ברכות מב., שולחן ערוך קסח, ו). והמברך גם על הנטילה יש לו על מה שיסמוך (ילקוט יוסף עמ' קכט).

ולעניין זה צריך שֶׁכֹּל ה'שיעור אכילה' (216 גרם) יהיה מפת הבאה בכיסנין, ללא צירוף של מאכלים אחרים (יביע אומר ח, כב).

זמירות לשבת

בַּר יוֹחַאי, נִמְשַׁחְתָּ אֲשֶׁרֶיךָ, שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֶרֶיךָ:

בַּר יוֹחַאי, שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, נִמְשַׁחְתָּ מִמִּדַּת הַקֹּדֶשׁ,
נָשָׂאתָ צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ, חָבוּשׁ עַל רֹאשְׁךָ פְּאֵרֶךָ:

בַּר יוֹחַאי, מוֹשֵׁב טוֹב יָשַׁבְתָּ, יוֹם נִסְתָּ, יוֹם אֲשֶׁר בֵּרַכְתָּ,
בִּמְעָרַת צוּרִים שֶׁעָמַדְתָּ, שָׁם קָנִיתָ הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ:

בַּר יוֹחַאי, עֲצֵי שִׁטִּים עוֹמְדִים, לְמוֹדֵי יְיָ הֵם לוֹמְדִים,
אוֹר מְפֻלָּא אוֹר הֵיקוֹד הֵם יוֹקְדִים, הֲלֹא הֲמָה יוֹרוּךָ מוֹרֶיךָ:

בַּר יוֹחַאי, וְלִשְׁדֵה תַפּוּחִים, עָלִיתָ לִלְקוֹט בּוֹ מֶרְקָחִים,
סוֹד תּוֹרָה כְּצִיצִים וּפְרָחִים, נַעֲשָׂה אָדָם נֶאֱמַר בְּעֶבְרֶךָ:

בַּר יוֹחַאי, נֶאֱזַרְתָּ בִּגְבוּרָה, וּבְמִלְחֶמֶת אֵשׁ דַּת הַשְּׁעָרָה,
וְחֶרֶב הוֹצֵאתָ מִתַּעֲרָה, שַׁלַּפְתָּ נֶגֶד צוֹרְרֶיךָ:

בַּר יוֹחַאי, לְמָקוֹם אֲבָנֵי שַׁיִשׁ, הִגַּעְתָּ לִפְנֵי אַרְיֵה לַיִשׁ,
גַּם גֶּלֶת כּוֹתֶרֶת עַל עֵיש, תְּשׁוּרִי וּמִי יְשׁוֹרֶךָ:

בַּר יוֹחַאי, בִּקְרַשׁ הַקֹּדָשִׁים, קוֹ יָרוֹק מִחֲדַשׁ חֲדָשִׁים,
שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת סוֹד חֲמִשִּׁים, קִשַּׁרְתָּ קִשְׁרֵי שי"ן קִשְׁרֶיךָ:

בַּר יוֹחַאי, יו"ד חָכְמָה קְדוּמָה, הִשְׁקַפְתָּ לִכְבוֹדָהּ פְּנִימָה,
לֵ"ב נְתִיבוֹת רֵאשִׁית תְּרוּמָה, אַתָּ כָּרוּב מִמְּשַׁח זֵיו, אוֹרֶךָ:

בַּר יוֹחַאי, אוֹר מְפֻלָּא רוּם מַעֲלָה, יִרְאַת מַלְּהָבִיט כִּי רַב לָהּ,
תַּעֲלוּמָה וְאֵין קוֹרֵא לָהּ, נֶאֱמַתָּ עַיִן לֹא תְּשׁוּרֶךָ:

בַּר יוֹחַאי, אַשְׁרֵי יוֹלַדְתֶּךָ, אַשְׁרֵי הָעָם הֵם לוֹמְדֶיךָ,
וְאַשְׁרֵי הָעוֹמְדִים עַל סוֹדֶךָ, לְבוּשֵׁי חֹשֶׁן תָּמִיד וְאוּרֶיךָ:

לעילוי נשמת
רחל חזיזה
בת עישה ז"ל
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשע"ח
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שרה סימון
בת רחמה ז"ל
נלב"ע כ' טבת ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן
משכן שילה

קבעתי!

יבמות פרק י' | משנה ה'

פרק י' משנה ה'

המשך המשנה הקודמת.

אָמְרוּ לוֹ לראובן: **מֵתָה אִשְׁתְּךָ, וְנָשָׂא** את **אֲחוֹתָהּ מֵאִבְיהָ** ולא מאימה.

חזרו ואמרו לו: **מֵתָה** אשתך השנייה, דהיינו אחות הראשונה מאביה, **וְנָשָׂא** את **אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ** ולא מאביה, ונמצא שזו השלישית נכרית היא אצל הראשונה.

חזרו ואמרו לו: **מֵתָה** אשתך השלישית, **וְנָשָׂא** את **אֲחוֹתָהּ מֵאִבְיהָ** ולא מאימה, ונמצא שזו הרביעית נכרית היא אצל הראשונה והשנייה.

חזרו ואמרו לו: **מֵתָה** אשתך הרביעית, **וְנָשָׂא** את **אֲחוֹתָהּ מֵאִמָּהּ** ולא מאביה, ונמצא שזו החמישית נכרית היא אצל הראשונה, השנייה והשלישית;

וְנִמְצְאוּ כֻּלָּן קַיָּמוֹת - מֻתָּר בָּרִאשׁוֹנָה, בַּשְּׁלִישִׁית, וּבַחֲמִישִׁית שאינן קרובות זו לזו, **וּפוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן** - אם מת ראובן בלא בנים, אחיו מייבם את אחת משלוש הנשים הללו, ונפטרו צרותיה, **וְאָסוּר** ראובן **בַּשְּׁנִיָּה** כיוון שהיא אחות הראשונה **וּבָרְבִיעִית** כיוון שהיא אחות השלישית, **וְאֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ** - שאם מת ראובן בלא בנים ויייבם אחיו את השנייה או את הרביעית, אין שאר הנשים נפטרות מייבום, לפי שאלו אינן נשיו של ראובן ואינן זקוקות כלל לייבום.

וְאִם בָּא ראובן **עַל הַשְּׁנִיָּה לְאַחַר מִיתַת הָרִאשׁוֹנָה** כלומר אם העדות על מות הראשונה הייתה אמת וכל שאר העדויות היו שקר, נמצא שנשא את השנייה לאישה לאחר מות הראשונה, **מֻתָּר בַּשְּׁנִיָּה** שלאחר מיתת אשתו הראשונה מותר באחותה, **וּבָרְבִיעִית, וּפוֹטְרוֹת צָרוֹתֵיהֶן** - שאם מת ראובן בלא בנים, ויייבם אחיו אחת מהן, נפטרה השנייה מן הייבום. **וְאָסוּר** ראובן **בַּשְּׁלִישִׁית** מפני שהיא אחות השנייה, **וּבַחֲמִישִׁית** כיוון שהיא אחות הרביעית, **וְאֵין בִּיאַת אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ** - שאם מת ראובן בלא בנים, ויייבם אחיו את השלישית או את החמישית, אין שאר הנשים נפטרות מן הייבום, לפי שאלו אינן נשיו של ראובן ואינן זקוקות כלל לייבום.

לחשוב על הילדים גם בזמן בניית הסוכה

שלום וברכה, מוריי ורבותיי!

הילדים בבית! והיום הם גם רוצים לבנות סוכה... "אבא תן לי פטיש! תן לי מסמר!"... נו, מה יהיה?

האם זה חינוכי להגיד לילד: "העזרה הכי גדולה שלך היא שלא תפריע"? או לומר לו: "צוציק! לך הביתה, ואני אקרא לך כאשר הסוכה תהיה בנויה"?

מצד שני, זה גם לא כל כך נחמד ונעים לתת לילד פטיש ומסמר, זה עלול לגרום לפציעה, ואחריתו מי ישורנה? אז מה עושים?

שימו לב טוב מוריי ורבותיי!

השאלה מתחילה מאותו אחד שאין לו זמן לחשוב על הבן שלו, הרי בינינו אם רק נשב ברצינות, נוכל למצוא את האפשרות לדפוק יחד על המסמר בעדינות, ולמצוא משהו כזה שלא יגרום לסיכון לילד. אז איפה הבעיה האמיתית שלנו?? **אנחנו רוצים בגדול את הסוכה, את חג הסוכות, את העצים, את המסמרים ואת הפטיש, ובקטן מאוד את הילד!**

ואילו ההיפך הוא הנכון! הילד הוא הדבר הגדול ביותר שנמצא לפתחנו, הוא שיעניק לנו את הנחת, **הילד הוא אותו אחד שלפני הכול ציווה אותנו הקדוש ברוך הוא לגדל, לרומם ולהפוך לאדם מאושר! הכול קטן מול הילד!**

שב עם עצמך ותחשוב בראש של הבן, "מה אני יכול לעשות כדי שהוא ישמח, ויהיה מרוצה ומאושר ויישאר בריא ושלם בגופו ובנפשו". תְּפַנֶּה לזה זמן, מכאן אתה מתחיל לגדל ילד שאתה חושב בראש שלו, ומחנך על פי דרכו. **בהצלחה רבה לכולנו בחינוך הילדים ובבניית הסוכה, ברוכים תהיו!**

שפתותיהם דובבות

הגאון חכם עמרם קורח זצ"ל

סדר הלימוד בשבת

בתימן היו רגילים לקרוא פרשת השבוע, מתפללים מוסף, וקוראים מעט **ברמב"ם ובספרי המוסר.** אחר הסעודה שונה האב עם בנו פרשת השבוע שלמד אצל המורה, ומשתדל להבינו יותר. ומה מאוד ישמח האב כשרואה בנו מצליח בלימודו, וביותר אם הוא כבר לומד לתרגם בציבור את פרשת השבוע וההפטרה כתיקונן בניגונן.

אחר הצהריים וכבר ישנו מעט, הולכים לבית הכנסת, המקדימים קוראים **בספר הזוהר** או **"תיקונים"**, עד שמתאספים רוב הציבור, ולומדים פסקי דינים ומדרשים וספרי מוסר, מתפללים מנחה ויוצאים לבתיהם.

(סערת תימן)

הלכה יומית

מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: מה ההבדל בין לחם שברכתו המוציא לבין פת שברכתה מזונות?

תשובה: רבותינו הראשונים נחלקו מהי '**פת הבאה בכיסנין**' שברכתה מזונות.

א. יש שפירשו שהיא פת שעשויה **בצורה של כיסים** (היינו בצק שיש בו מילוי) והם מלאים דבש וכדומה.

ב. ויש שפירשו שהיא **פת הנכספת בשיניו** (שיש בה פריכות מעין מצה קשה), ואפילו אם אפו את הפת במפעל על מנת שתהיה נכספת בסוף התהליך כגון "קראנצ'" (רב האי גאון, תשובת הראשל"צ י"ז סיוון תשע"ח).

ג. ויש שפירשו שהיא פת **שבעודה עיסה נילושה בדבש**, סוכר, שמן או תבלין, וטעמם **ניכר** (רמב"ם ברכות פ"ג, יביע אומר י, יח).

להלכה בכל אחד מהמקרים מברך מזונות, ולכן פת מתוקה, או נכספת, או שעשויה ככיסים, ואוכל ממנה פחות מ־216 גר', מברך עליה בורא מיני מזונות ועל המחיה.

זמירות לשבת

אֶעֱרָךְ מַהֲלָלַי נִיבִי, לְפָנַי אֶ-לוֹהַּ אָבִי,
לְכָבוֹד חֶמְדַּת לִבִּי, אֵלִיהוּ הַנָּבִיא:
נָטַע הָא-ל בְּיִשְׁרוֹן, חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן,
אִישׁ מִגֵּזַע אַהֲרֹן, מְשֻׁרַת צוּר מִשְׁגָּבִי: לְכָבוֹד וכו'
כֹּהֵן לְאֵ-ל עֶלְיוֹן הוּא, פִּינְחָס הוּא אֵלִיהוּ,
הַנָּבִיא יִקָּרְאוּהוּ, הַגִּלְעָדִי הַתִּשְׁבִּי: לְכָבוֹד וכו'
יוֹם קִנְאַת הָא-ל הֹרֵג בְּכֹחַ וָא-ל,
נְשִׁיא שֵׁבֶט יִשְׂרָאֵל, וְכֹת צוּר שְׁמָהּ כָּזִבִּי: לְכָבוֹד וכו'
דִּין שָׁמַע מִפִּי רַבּוֹ אִישׁ אַרְמִית מִשְּׁכָבוֹ,
קַנָּאִים הֵם פּוֹגְעִים בּוֹ, וַיֹּאמֶר אֹרֵיק חַרְבִּי: לְכָבוֹד וכו'
וַיְקָם מִתּוֹךְ עֵדָה, רֹמַח בְּיָדוֹ הָדָה,
וַיַּחֲרֹד חָרְדָה, נִתְגַּבֵּר כְּמוֹ לְבִיא: לְכָבוֹד וכו'
דָּקַר בְּחַרְבּוֹ אוֹתָם, כְּדֶרֶךְ שְׁכִיבָתָם,
עַל הָאָרֶץ חֲכֻמָּה, וּלְמֹשֶׁה אוֹתָם הֵבִיא: לְכָבוֹד וכו'
בִּשְׂכַר זֹאת א-ל חַי נֶעֱלָם, נָתַן לוֹ שְׂכַר מִשְׁלָם,
בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם, וְיִכַּפֵּר עֲלֵי חוֹבִי: לְכָבוֹד וכו'

נִסִּים עֶשֶׂר וְשִׁנִּים כִּדְבָרֵיהֶם שְׁנוּיִים,
עֻשָּׂה לוֹ דֶּר שֵׁמִים, צוּרִי גּוֹאֲלִי אָבִי: לְכָבוֹד וכו'
אֻמָּה בְּפִיהוּ הָיָה, לְאַלְמָנָה עָנִיָּה,
עַד אֶת בְּנָהּ הֶחֱיָה, וּלְנַפְשׁוֹ אָמַר שׁוּבִי: לְכָבוֹד וכו'
הַשֶּׁמֶן נַס בּוֹ שָׁרְתָה, הִכְרִכָה בּוֹ הָיְתָה,
כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלְתָה, וַתְּגַדְּלֵהוּ וַתְּרַבִּי: לְכָבוֹד וכו'
רוֹדְפִים אַחֲרֵי תֹּהוּ, הֵכָּה בְּשֶׁבֶט פִּיהוּ,
וַיֹּאמְרוּ ה' הוּא, אֶמֶת וְאַתָּה נְבִיא: לְכָבוֹד וכו'
וְגוּר אָמַר עֶשֶׂה, מִסְפַּר שְׁנִים שְׁלֹשָׁה,
מָטָר לֹא נִתַּךְ אַרְצָה, הוּא הִכּוֹצִיא הַמַּבִּיא: לְכָבוֹד וכו'
נָתַן לוֹ הָא-ל מַהֲלָכִים, בְּעוֹלָם חֲמֻלָּאכִים,
וּלְעִתּוֹת הַצָּרִיכִים, הוּא נִגְלָה כְּעֵרֶבִי: לְכָבוֹד וכו'
בְּקָדְשָׁה וּבְטָהֳרָה, עָלָה עֲלָה בְּסַעֲרָה,
אֱלִישָׁע אֵלָיו קָרָא, וַיֹּאמֶר אֲבִי אָבִי: לְכָבוֹד וכו'

נַפְשִׁי לַיְלָה אִוִּתִּהוּ, מִי יִתֵּן אֶמְצָאֲהוּ,
פֶּתַח בֵּיתִי אֶרְאֲהוּ, יִשְׁקֹף בְּעַד אֶשְׁנַבִּי: לְכָבוֹד וכו'
חָסִין קָדוֹשׁ נִקְרָאָה, אִישׁ אֲשֶׁר פָּנָיו רָאָה,
הֵן כְּבִיר יָדוֹ מְצָאָה, תְּשׁוּרָה לוֹ לְהָבִיא: לְכָבוֹד וכו'
הֵן הֵן לוֹ אִישׁ לוֹ נִגְלָה בַּחֲלוֹם, חָזְיוֹן לַיְלָה,
וּבְבְרִית דַּם הַמִּילָה, בָּא יָבֹא רֵין כַּצַּבִּי: לְכָבוֹד וכו'
זְכוּר לְטוֹב יָאִיר נֵרִי, רָבְשֵׂר צִיּוֹן עִירִי,
וַיֹּאמַר הִתְנַעֲרִי, מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי: לְכָבוֹד וכו'
קוֹל זִמְרַת מַהֲלָלַי, יַקְשִׁיב צוּרִי גּוֹאֲלִי,
וְלֹא דוֹמִיָּה לִי, בְּכָל עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי: לְכָבוֹד וכו'

לעילוי נשמת
יצחק יוסף
בן **ציפורה** ז"ל
נלב"ע כ"ח כסלו ה'תשע"ו
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יפה בת **ריחנה כרמי** ז"ל
שלמה בן **יחיא כרמי** ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
נעמי עליזה כהן ז"ל
בת ר' **יהודה וזהבה** הי"ו
נלב"ע ט"ז אלול ה'תשפ"ג
תנצב"ה

יבמות פרק י' | משנה ו'-ז'

משניות ו-ט
מביאות כמה מדיני ייבום, הליצה ומאמר הנוגעים לבן תשע שנים ויום אחד.

פרק י' משנה ו'

דין בן תשע שנים ויום אחד שעשה מאמר או ביאה ביבמתו - לעניין לפוסלה על אחיו ושיפסלוה אחיו עליו.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, הוּא פּוֹסֵל את היבמה **עַל יְדֵי אַחִין** - בשביל האחים, שאם בא עליה או עשה בה מאמר, דהיינו שקידשה בכסף או בשטר, הרי היא נאסרת על האחים, **וְהָאַחִים פּוֹסְלִין עַל יָדוֹ** - בשבילו, **אֶלָּא שֶׁהוּא** - בן תשע שנים ויום אחד **פּוֹסֵל תְּחִלָּה** - שרק אם עשה בה מאמר לפני אחיו, הוא פוסלה על אחיו, אבל אם אחיו הגדול עשה בה מאמר ואחריו עשה הוא מאמר, לא פסלה על אחיו, **וְאַחִין פּוֹסְלִין** אותה עליו **תְּחִלָּה וְסוֹף** - שאפילו אם עשו אחיו מאמר אחרי שעשה הוא, פסלוה על ידו.

במה דברים אמורים (שאין בן תשע פוסל אלא תחילה)? במאמר, אבל ביאה פוסלת אפילו בסוף.

כֵּיצַד? בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ אפילו אחר שעשו בה האחים מאמר - **פָּסַל** את היבמה **עַל יְדֵי אַחִין** - בשביל האחים, שאסרה עליהם.

בָּאוּ עָלֶיהָ אַחִין היינו אחד מן האחים, **וְעָשׂוּ בָהּ מַאֲמָר** - או עשו בה מאמר, או **נָתְנוּ גֵט אוֹ חָלְצוּ** לה - **פָּסְלוּ עַל יָדוֹ** - אסרו את היבמה על אחיהם בן התשע.

פרק י' משנה ז'

דין בן תשע ויום אחד שבא על יבמתו, ואחר כך בא עליה אחיו בן גילו.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ, וְאַחַר כָּךְ בָּא עָלֶיהָ גם **אָחִיו שֶׁהוּא** גם כן **בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד - פָּסַל עַל יָדוֹ** כלומר, פסל השני את היבמה על הראשון, שעשו חכמים ביאת בן תשע כמאמר, והרי זה כמאמר אחר מאמר, ששניהם תופסים בה (כדלעיל ה, א).

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא פָסַל.

שפתותיהם דובבות

הגאון רבי יהודה הכהן רבין זצ"ל מחכמי בוכרה

'ממשה עד משה לא קם כמשה'

כתוב בפרשת וזאת הברכה (פרק לד פסוק יב) "וְלֹכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל". **ולעניות דעתי נראה לתת רמז גדול ויפה:** 'וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה' - שחיבר **הרמב"ם.** 'וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל' - היינו ספר הגדול הזה, 'אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל' - ר"ל **שרבינו משה בן מיימון כתב ונתן לנו את תורה שבעל פה שפסק להלכה ולמעשה.** והנה אמרו המפרשים על הרמב"ם ז"ל 'ממשה עד משה לא קם כמשה', ואני מוסיף ואומר גם **'ממשה ועד שיבוא משה לא יקום כמשה'**, בא משה רבינו ע"ה ונתן לנו תורה שבכתב בכתב, ותורה שבע"פ בע"פ, בא אחריו הרמב"ם ע"ה בניצוץ משה רבינו ונתן לנו תורה שבעל פה בכתב, וקראו יד החזקה', **אשרינו שזיכנו השי"ת לספריו ובפרט לחיבורו הגדול הזה יד החזקה'**, שלולא חיבורו זה, התורה היתה רפופה ורפויה ושבורה נשארת בידינו, ואפילו מרן ז"ל בנה ויסד וחיבר את רוב שולחנו הטהור לעם ישראל מחיבורו זה של הרמב"ם ז"ל, יישר כוחו וזיע"א.

(זרח כוכב מיעקב)

לקבל ייסורים באהבה

אומר רבי אליעזר פאפו:
"מאחר ועל כל פנים צריך אתה לסבול וטוב לו שלא יסבול ולא יקוץ בתוכחות". **ה' אומר: תסמוך עליי, שהסבל שאני מביא לך הוא הכי קל!**

"ויקבלם באהבה ושמחה ובטוב לבב, ואם קיבלם באהבה מה שכרו? יראה זרע, יאריך ימים, חפץ ה' בידו יצלח ועל כל צער שיארע לו יהיה רגיל לומר גם זו לטובה, ולא יהיה ככסילים שבועטים ואם נופלים אומרים דברי חירופים וגידופים. אוי להם שיורשים תרתי גיהינום, שיִגעים בייסורים לריק ומוסיפים על חטאתם פשע, **אבל על המקבלים הכול בטוב לב, אחריתם יהיה טוב**, כי כל מה שנראה לאדם רעה, א-לוהים חשבה לטובה, כי "הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱ-לֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ", ועל זה פירשו רבותינו באחד שנקטעה רגלו ולא היה יכול לרדת לספינה, והתחיל לקלל את יומו, וסוף שנשברה הספינה והתחיל לשורר לה': "אוֹדְךָ יְיָ כִּי אָנַפְתָּ בִּי", וידוע שמעט מהייסורים שסובל ומקבלם בעולם הזה, מנקה לו הרבה מן העולם הבא".

כל סבל או צער הכי קטן בעולם הזה חוסך לו הרבה ייסורים בגהינום. **נקבל כל צער ועיכוב באהבה ובשמחה, כי זו הדרך היחידה שאדם יהיה בן של הקב"ה למרות המרירות.**

הלכה יומית
מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: מה הדין אם התחיל לאכול שיעור מועט, ובאמצע אכילתו החליט לקבוע סעודה?

תשובה: אם בירך מזונות על דעת לאכול מעט, ועתה החליט **לאכול עוד 216 גרם**, פוסק ונוטל ידיים ללא ברכה (וגם ללא ברכת המוציא). אבל **אם במה שיאכל מעתה אין שיעור זה**, ורק יהיה בו כדי השלמה לשיעור 216 גרם על ידי הצירוף למה שאכל עד עתה, באופן זה **יכול להמשיך לאכול ללא נטילת ידיים, אבל חייב לברך ברכת המזון בסוף** אכילתו (ילקוט יוסף עמ' קלח).

וכאשר קובע סעודה על מיני מאפה, בשיעור אכילה הנצרך, **לא יברך על שתיית משקה באותה סעודה**, כדין סעודת פת שאינו מברך על המשקה הבא בסעודה (יביע אומר ה, יז).

זמירות לשבת

יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילֵינוּ.
וְשַׁלְוָה בְּיִשְׂרָאֵל
בְּסִימָן טוֹב בֶּן בָּא לָנוּ.
בְּיָמָיו יָבוֹא הַגּוֹאֵל:
הַיָּלֹד יְהִי רַעֲנָן.
בְּצֹל שַׁ-דַּי יִתְלוֹנָן.
וּבְתוֹרָה אָז יִתְבּוֹנָן.
יְאַלֵּף דַּת לְכָל שׁוֹאֵל:
וּמִקּוֹרוֹ יְהִי בְּרוּךְ.
זֶמֶן חַיָּיו יְהִי אָרוּךְ.
וְשַׁלְחָנוֹ יְהִי עָרוּךְ.
וְזִבְחוֹ לֹא יִתְנָאֵל:

שָׁמוֹ יֵצֵא כְּבָל עֶבֶר.
אֲשֶׁר יִגְדַּל יְהִי גֶבֶר.
וּלְיִרְאֵי א-ל יְהִי חָבֵר.
יְהִי בְּדוֹרוֹ כִּשְׁמוּאֵל:
עֲדִי זְקָנָה וְגַם שֵׂיבָה.
יְהִי דָּשֶׁן בְּכָל טוּבָה.
וְשָׁלוֹם לוֹ וְרֹב אַהֲבָה.
אָמֵן כֵּן יֹאמַר הָא-ל:
הַנְּמוּל בְּתוֹךְ עַמּוֹ.
יִחְיֶה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ.
וְיִהְיֶה אֱ-לֹהָיו עִמּוֹ.
וְגַם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל:

יַעֲלֶה יַעֲלֶה בּוֹאִי לְגַנִּי,
הַנֵּץ רִמּוֹן פָּרְחָה גַּפְנִי:
יָבוֹא דוֹדִי יְחִישׁ צַעֲדָיו, וְיֹאכַל אֶת פְּרִי מִגְדָּיו.
אִם יְדִידִי אֶרְכוּ נְדוּדָיו, אֵיךְ יְחִידָה אֲשֵׁב עַל כַּנִּי: יַעֲלֶה יַעֲלֶה וכו'
שׁוּבִי אֵלַי, אַתְּ בַּת אֲהוּבָה, שׁוּבִי אֵת, וְאֲנִי אֲשׁוּבָה.
הִנֵּה עִמִּי זֹאת אוֹת כְּתוּבָה, כִּי בְּתוֹכֵךְ אֶתֵּן מִשְׁכָּנִי: יַעֲלֶה יַעֲלֶה וכו'
רֵעִי, דוֹדִי, נַפְשִׁי פְּדִיתָ, וּלְבָת מַאֲז אוֹתִי קָנִיתָ.
עַתָּה לִי בֵּין עַמִּים זַרְיתָ, וְאֵיךְ תֹּאמַר כִּי אֲהַבְתָּנִי: יַעֲלֶה יַעֲלֶה וכו'
אֲיַחֲתִי, לְטוּב זַרְיתִיךָ, וְלִתְהִלָּה וּלְטוּב שָׁרִיתִיךָ.
כִּי אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ, עַל כֵּן אוֹשִׁיבֵךְ עַל דּוּכְנִי: יַעֲלֶה יַעֲלֶה וכו'
לוּ יְהִי כִּדְבָרֶךָ, יְדִידִי, עַתָּה מַהֵר תָּאֹסֵף נְדוּדִי.
וּלְתוֹךְ צִיּוֹן נָחָה גְּדוּדִי, וְשָׁם אַקְרִיב לְךָ אֶת קָרְבָּנִי: יַעֲלֶה יַעֲלֶה וכו'
חֲזַק רַעְיָה חִבֵּךְ כְּיָין טוּב, כִּי צִיָּן יִשְׁעִי רַעֲנָן וְרָטֹב.
וּלְסִירֵיךְ אֶבְרוֹת וְאֶחְטֹב, וְחִישׁ אֶשְׁלַח לְךָ אֶת סְגֻלָּנִי: יַעֲלֶה יַעֲלֶה וכו'

א-ל מָאֹד נַעֲלֶה אֶקְדַּם פָּנָיו,
בְּשִׁירָה וּתְהִלָּה אֶבֹא לְמַעֲנָיו,
כִּימֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
יוֹבִילֵנִי לְמִשְׁכְּנוֹתָיו:
לוּ שָׁוַעְתִּי תֵּעָל וְיִשְׁמַע קוֹלִי,
וְיִסְלַח לִי מַעַל וַעֲוֹר לִי,
יַאֲזֵן לְאִמְרֵי פִּי, וְאֵל יִפֹּן לְמַעֲלָלַי:
יַ-ה הָרֵם לְחָתָן וְכַלָּתוֹ,
בִּזְכוּת אָב הָאֵיתָן וְצַדְּקָתוֹ,
וְתַמְלִיךְ הַמַּלְכָּה רָחֵל,
כִּשְׁלֹמֹה בְּמַלְכוּתוֹ:

לעילוי נשמת
בת שבע עופרה חזה
בת יפת ושושנה ז"ל
נלב"ע י"ח אדר א' ה'תש"ס
תנצב"ה

לעילוי נשמת
הנרי בן לאה ז"ל
פורטונה בת הלן ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אריה סלארי ז"ל
בן טורן הי"ו
נלב"ע ד' תמוז ה'תשע"ח
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
מרים אוסקר
בת ציפורה ז"ל
נלב"ע כ"ד אלול ה'תשע"ח
תנצב"ה

קבעתי!

יבמות פרק י' | משנה ח'-ט'

פרק י' משנה ח'

כמה מדיני בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו או שנשא אישה ומת.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ, וְאַחַר כָּךְ בָּא עַל צָרָתָהּ - שהניח אחיו המת שתי נשים, ובא על אחת מהן ואחר כך בא על האחרת - **פָּסַל** את שתיהן **עַל יְדֵי עַצְמוֹ** שהרי ביאת קטן נחשבת כמאמר, ושנינו (לעיל ה, ד): "עשה מאמר בזו ומאמר בזו - צריכות שני גיטין וחליצה", ואסור לו לקיים את שתיהן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הוא **לֹא פָסַל** על עצמו, ורשאי לקיים את הראשונה.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ, וָמֵת ויש שם אח שלישי - הרי זו **חוֹלֶצֶת** לאח השלישי **וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.**

בן תשע שנים ויום אחד **שנָשָׂא אִשָּׁה וָמֵת** בלא בנים - **הֲרֵי זוֹ פְּטוּרָה** מן החליצה ומן הייבום, שאין קידושי קטן קידושין.

פרק י' משנה ט'

דין נשותיו של בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו וכשגדל נשא אחרת ומת.

בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ, וּמִשֶּׁהִגְדִּיל נָשָׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת, וָמֵת בלא בנים. מה יעשה כעת אחיו החי? אם האח המת **לֹא יָדַע אֶת הָרִאשׁוֹנָה מִשֶּׁהִגְדִּיל** - שלא בא על היבמה לאחר שהגדיל - **הָרִאשׁוֹנָה** - היבמה **חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת** שהרי היא כיבמה שבא עליה קטן, שזיקת שני ייבומים עליה, **וְהַשְּׁנִיָּה - אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת** שהרי הייתה אשתו גמורה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִיָּם לְאִיזוֹ מהן **שֵׁירֵדָה** שלדעת רבי שמעון ביאת בן תשע ספק קונה קניין גמור, ספק אינה קונה כלל, ואם קונה קניין גמור הרי הראשונה אשתו ומותרת להתייבם, ואם אינה קונה, נמצא שלא הייתה אשתו של הקטן מעולם, ואין עליה אלא זיקת הייבום של בעלה הראשון, **וְחוֹלִין לַשְּׁנִיָּה** שמא ביאת בן תשע לא קונה ונמצא שלא קנה את הראשונה ואינן צרות זו לזו, אלא כל אחת זקוקה לייבום מכֹּח את אחר.

אֶחָד שֶׁהוּא בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, וְאֶחָד שֶׁהוּא בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שכל זמן שלא הביא שתי שערות דינו כקטן, אולם אם הגיע לגיל שלושים וחמש ויום אחד אף שלא הביא שתי שערות, הרי הוא כגדול לכל דבריו, אלא שדינו כסריס חמה (לעיל ח, ד).

דברים הגורמים לשִׁכְחָה

כאשר הרגשות מתוקנים זוכרים את העניינים **שבקדושה,** ואילו כאשר **הרגשות לא מתוקנים שוכחים** את העניינים **שבקדושה -** נגלוש רגע הצידה. בספרנו **'חלב הארץ'** (חלק ה' עמ' רכה והלאה) הבאנו את דברי רבותינו הקדושים שאמרו שישנן כמה סיבות הגורמות לאדם **זיכרון** או **שִׁכְחָה.**

השִׁכְחָה נגרמת או בגלל חטאיו, או בגלל מזג גופו, או בגלל שהוא עשה או אכל דברים שהסגולה שלהם לגרום **שִׁכְחָה.**

וידיעת **ההפכים** אחת היא, שאדם שזכה לזיכרון זה בגלל וכו'... ושם, בספרנו חלב הארץ, **חילקנו את העניינים הסגוליים לארבעה ענפים, ואלו הם:**

א. ענייני זכירה ושִׁכְחָה - התלויים **באכילה ושתייה.**

ב. ענייני זכירה ושִׁכְחָה - התלויים **בהסתכלות ובמלבושים.**

ג. ענייני זכירה ושִׁכְחָה - התלויים **ברחיצה ובהליכה.**

ד. ענייני זכירה ושִׁכְחָה - התלויים **בהנהגת האדם ובמידותיו.** וראה שם במה שכתבנו ותרווה נחת.

(מסילות אל הנפש)

שפתותיהם דובבות

הגאון חכם יחיא בדיחי זצ"ל

מצוַת הדלקת הנרות מחברת ומתקנת הנשמות

"וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כָּתִית לַמָּאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד" (שמות כז, כ).

'תצוה' - מלשון צוותא, שהוא לשון חיבור ודיבוק, כלומר על ידי שתודיע את בני ישראל בסגולת מצוַת הנרות שהיא מכפרת ומַחזרת הנשמות הנפרדות בעוון איסור כרת בכלל ישראל, להיתקן ולהידבק בשורשה עם שאר נשמות ישראל. **אז יהיו כל ישראל חיבור אחד, ולא יהיה בהם חס וחלילה חיסרון ופגם.** ואמר "וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ" - לומר שהדבר נוגע אליך שיהיה אף הכלל לה'. כי כאשר יהיה חלילה וחס חיסרון ופגם בפרט, מגיע החיסרון לכלל, **וכשיושלם הפרט, גם הכלל יושלם ולא יהיה בו חיסרון,** ויהיו הכלל חיבור אחד בפרט ובכלל.

(חן טוב)

הלכה יומית

מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: האם יש חובה ליטול ידיים כאשר טובל דבר מאכל במשקה בזמן הזה?

תשובה: בגמרא (פסחים קטו) נאמר שדבר 'שטיבולו במשקה' צריך נטילת ידיים. והיינו מאכל שטובל אותו באחד משבעה משקים אלו: יין, דם, שמן זית, חָלָב, טל, דבש דבורים, מים (ראשי תיבות י"ד שח"ט ד"ם) **דעת התוספות** שהיום, שאין טומאה וטהרה, לא צריך ליטול ידיים לדבר שטיבולו במשקה. **אומנם** רוב הפוסקים חולקים, ולכן **למעשה נוטלים ידיים, אבל לא מברכים מדין ספק ברכות להקל** (יביע אומר י, כ).

פרי שהוציאו מהמקרר, והוא רטוב מנוזל שנוצר מהפרשי טמפרטורה, אינו צריך ליטול את ידיו.

האוכל פירות רטובים בסוף סעודה על פת, מעיקר הדין אינו חייב ליטול ידיו כיוון שנטל קודם הסעודה. אומנם אם נגע במקומות המכוסים, עליו לחזור וליטול.

זמירות לשבת

עַת דּוֹדִים כַּלָּה בוֹאִי לְגָנִי, פְּרַחָה הַגֶּפֶן הַנִּין רִמּוֹנִי:
חָלַף הַגֶּשֶׁם הָסְתָיו עָבָר, קוּמִי רַעְיָתִי הַחֲשֵׁק גָּבַר.
נִצָּא הַשָּׂדֶה נָלִין בַּמִּדְבָּר, שָׁם אֶתֵּן דּוֹדַי לָךְ מַחֲמַד עֵינִי:
עת דודים וכו':

יָפִית וְנַעֲמְתְּ כְּשַׁלֶּג עֵינָיִךְ, דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ.
צְאִי נָא וּרְאִי בְּעִקְבֵי צֹאנֵךְ, שָׁם אַקְרִיב קָרְבָּן נִסְכָּתִי אֵינִי:
עת דודים וכו':

יָרַדְתִּי חֲבֵרָה לְרְעוֹת בַּגַּנִּים, לִרְאוֹת אֶת יַפְּךָ
עֵינַיִךְ יוֹנִים. שִׁפְתוֹתַיִךְ כְּלִיָּה כָּמוֹ חוּט שָׁנִים,
בְּתוֹךְ עִיר צִיּוֹן קוּמִי רַנִּי:
עת דודים וכו':

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת, אֶת אַהֲבָתֵךְ וְלֵילָה לֹא תִּשְׁבּוֹת.
מִיּוֹם גְּדוּדֵךְ נִשְׁאתִי רִיבוֹת, אַם אֶשְׁכָּחֵךְ תִּשְׁכַּח יְמִינִי:
עת דודים וכו':

מַקָּהֲלוֹת עַם בָּרְכוּ א-ל, הַרִימוּ קוֹל כֹּחַ וָא-ל.
יָגֵל יַעֲקֹב, יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל. בְּיוֹם שִׂמְחַתְּכֶם,
שִׁיר מַהֲלַל א-ל. הַלְּלוּהוּ גַּדְּלוּהוּ כִּי בָרוּךְ הוּא נֶאֱמָן,
לְכָבוֹד הַחֲתָן בְּחוּר מַעַם, יַעֲקֹב אִישׁ תָּם: הַלְּלוּהוּ...

רוֹמְמוּ א-ל מֵאִיר אוֹרָה, גְּבַר חַסְדּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא.
חֲתָן וְכַלָּה הִיא לוֹ לְעֶזְרָה, יָשִׁיר יִשְׂרָאל אַז אֶת הַשִּׁירָה: הַלְּלוּהוּ...

דִּרְשׁוּ א-ל חַי לְעוֹלָמִים, הַלְּלוּהוּ בְּמְרוֹמִים.
יוֹסֵף עֲלֵיכֶם אֶלֶף פְּעָמִים, עֹשֶׂר וְכָבוֹד וְאֹרֶךְ יָמִים:
הַלְּלוּהוּ...

כִּימֵי צֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם, כְּעוֹ בְּעֵרֵי עֲדָיִים.
עַיִן בְּעַיִן תֵּרָאוּ פִּי שְׁנַיִם, בִּירוּשָׁלַיִם כֻּלְּכֶם חַיִּים: הַלְּלוּהוּ.

יִשְׂמַח חֲתָנִי בְּקַהֲלֵי אֱמוּנֵי, יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ:
שַׁ-דַּי יִמְלָא תַּאֲוַת לִבּוֹ מָגֵן וְצִנָּה יִהְיֶה סְבִיבוֹ,
וְיָאֵר אוֹתוֹ וְיִישַׁר נְתִיבוֹ
לְגַמּוֹר וְלִשְׁמוֹר דַּרְכֵי יְיָ:
יִשְׂמַח חֲתָנִי בְּקַהֲלֵי אֱמוּנֵי, יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ:

לְרֹאשׁוֹ יִצֻּוֶּה בְּרָכוֹת עֲצוּמוֹת
וְיִשָּׂא בְּכָל עֵת כְּנָהָר שְׁלוּמוֹת,
בֹּא יָבֹא בְּרִנָּה נוֹשֵׂא אֲלוּמוֹת
יִזְכֶּה וְיִרְאֶה יְשׁוּעַת יְיָ:
יִשְׂמַח חֲתָנִי בְּקַהֲלֵי אֱמוּנֵי, יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ:

משכן שילה

לרפואת והצלחת
משה ברוקס בן לילי הי"ו
בתוך שאר חולי ישראל

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת
מיקי מקיקס
בן שושנה עזרא
ובני ביתו הי"ו

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
בריאות, הצלחה וכל טוב
ללוי הודיה נתנאל
והילה
וכל משפחתם הי"ו

יבמות פרק י"א | משנה א'-ב'

פרק אחד עשר

פרקנו עוסק בדין אנוסתו של אדם, בדין אחווה לאחים שהתגיירו ובדיני תערובות בוולדות.

פרק י"א משנה א'

דיני אנוסה - האם מותר בקרובותיה, והאם מותר אדם באנוסת אביו ובאנוסת בנו.

נוֹשֵׂאִין עַל הָאֲנוּסָה וְעַל הַמְפֻתָּה - אדם שפיתה אישה, מותר לישא אחת מקרובותיה כגון בתה או אימה או אחותה.

הָאוֹנֵס וְהַמְפַתֶּה עַל הַנְּשׂוֹאָה כלומר המפתה את קרובת אשתו הנשואה לו בקידושין - **חַיָּב** בעונש האמור בה, כגון: את בת אשתו חייב מיתת בית דין, ואת אחות אשתו חייב כרת.

נוֹשֵׂא אָדָם אֲנוּסַת אָבִיו וּמְפֻתַּת אָבִיו - אישה שאביו פיתה, שלא אסרה תורה אלא את אשת אביו, וזו אינה אשתו. וכן נושא אדם **אֲנוּסַת בְּנוֹ וּמְפֻתַּת בְּנוֹ** שלא אסרה התורה אלא את אשת בנו הנשואה לו בקידושין.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּאֲנוּסַת אָבִיו וּמְפֻתַּת אָבִיו שנאמר (דברים כג, א): "לֹא־יִקַּח אִישׁ אֶת־אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו" - כנף שראה אביו לא יגלה, והיינו אנוסתו ומפותתו.

פרק י"א משנה ב'

דין ייבום וחליצה באחים שהתגיירו.

הַגִּיּוֹרֶת שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ בָנֶיהָ עִמָּהּ ולאחר שנתגיירו, מת אחד מהבנים הנשואים בלא בנים - **לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין** זה לזה, לפי שאין ייבום אלא באחים מן האב, וגרים אין להם אחווה מן האב, **אֲפִלּוּ** הייתה **הוֹרְתוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא בִקְדֻּשָּׁה** - קודם שנתגיירה אימו **וְלָדָתוֹ בִקְדֻּשָּׁה** - לאחר שנתגיירה, **וְהַשֵּׁנִי הוֹרְתוֹ וְלָדָתוֹ בִקְדֻּשָּׁה** - כיוון שהראשון הורתו שלא בקדושה, אין להם אחווה מן האב, ואין כאן דין ייבום.

וְכֵן שִׁפְחָה שֶׁנִּשְׁתַּחְרְרוּ בָנֶיהָ עִמָּהּ אין להם אחווה מן האב, ולא חולצים ולא מייבמים.

שמחת המועדים

אף במועדים, שניתנה לנו בהם מצווה מיוחדת של שמחה, **אין שמחתנו בהם אלא בו יתברך.**

אומנם המועדים הם ימי זיכרון לישועות ולנפלאות שזכינו להם אז, **אבל אנו לא על הישועות נשמח אלא על המושיע, ולא על הנפלאות אלא על המפליא פלאות**, מה טוב חלקנו בשעה שאנו רואים במו עינינו את גילויי האהבה הגדולה של אבינו שבשמיים אלינו, וכמה מאושרים אנו כשניתנת לנו האפשרות להעלות תמיד מחדש את גילויי אהבתו אלינו - בנשמתנו.

על כך אנו שמחים, שמחה ללא שיור מתוך דביקות אהבה באין סוף.

לא ניתנו המועדים לישראל אלא כדי לקרב בהם את הלבבות לשמיים, להחזירם למקורם ולשורשם, ולהפנותם כלפי מעלה.

ודבר זה עצמו שהוא נעשה בימים הנוראים על ידי אימת הדין, נעשה במועדים על ידי השמחה.

ויתֵרה השמחה על האימה, שכן בתוך שמחה האדם חש עצמו משוחרר, נישא על כנפי חזון ואהבה, חובק זרועות עולמו, חי ברגשותיו ורענן בפעולותיו, בן מלך לפני מלכו של עולם.

יתֵרה שמחה של סוכות בכמה עניינים של שמחה. מצוותיו מרובות ושמחותיו כפולות, תכניו מדברים אל ליבו של אדם מישראל, בכל מיני לשונות של אהבה המביאה לידי שמחה: עניני כבוד, השגחת ה' הנפלאה על עמו בחירו, "כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף".

כבוד ה' על המייחדים כבודו במלוא עולם, ארבעת המינים, אחדות כל ישראל ואחדות כל האיברים מסביב למלכות ה', מסביב לתורתנו הקדושה, קורבנות החג, קורבנות ישראל לשם העלאת כל העמים אל אור ה', אל מקדשו ואל מקדשי שמו.

(תורת המועדים)

שפתותיהם דובבות

הגאון רבי יצחק אליהו לניאדו זצ"ל

לימוד לעובֵר על ידי המלאך

"עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשֹׂכְּכֵנִי" (איוב י, יא).

עובר הנמצא במעי אימו, בא מלאך ומלמדו, וכל טוב אדוניו בידו. נר דלוק על ראשו, וישימו צניף טהור על ראשו, בסוד אלו־ה עלי אוהלו. לקח טוב נותנים לו, ואין טוב אלא תורה, ערוכה בכול, ושמורה מקדמי ארץ מראש. ומשביעים אותו, יום הולדת אותו, יישר אומרים לעושהו, טובה תוכחת מגולה, רחם רחמתיים לראש, ויאמרו לו ויורוהו כאשר ידבר איש אל רעהו: **תהי צדיק ואל תהי רשע, בל תישא עוון ופשע, ומורא לו, יעלה על ראש**, כל ימי שניו עד זקוניו, באמונתו יחיה, אזור מותניו צדק יהיה, כי נזר אלוקיו על ראשו.

(ויזרע יצחק)

הלכה יומית

מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: באילו תנאים יש להקל לטבול פרי או ירק וכדו' במשקה, ולאוכלם בלי נטילה?

תשובה: יכול לאכול בלא נטילה, אם התקיימו שתיים מתוך שלושה תנאים להקל:

א. המאכל פחות מכזית.

ב. האדם אינו נוגע במשקה.

ג. המשקה מבושל.

ולכן, האוכל פחות מכזית דבר שטיבולו במשקה, מעיקר הדין אינו חייב נטילת ידיים, **וטוב שיאכל במזלג**, שבצירוף שתי סיבות יש להקל לכתחילה.

אומנם אפילו כאשר אוכל בכף או במזלג דבר שטיבולו במשקה - חייב ליטול את ידיו, אלא אם כן יש עוד צירוף.

וכן האוכל בידיו בשר שהתבשל - חייב בנטילה אלא אם כן אוכלו במזלג.

הזמן הקובע לדין זה הוא זמן האכילה, ולכן אם בשעה שאוכל המאכל יבש, אין צריך ליטול את ידיו, אף על פי שבשעה שאוחז במאכל, הוא עדיין רטוב (שבט הקהתי).

זמירות לשבת

וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְלַמְּדָהּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. תּוֹרָה הִקְדַּרְתָּנִי הִתְחַנֵּנִי בְּבַקְּשָׁה, פְּנֵי הַצּוּר נַעֲרֹץ בְּקֹדֶשׁה:

צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי, כָּמָה לְךָ בְשָׂרִי, בְּאֶרֶץ גִּיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם. כֵּן בְּקֹדֶשׁ חֲזִיתִךָ לִרְאוֹת עֻזְּךָ וּכְבוֹדֶךָ:

אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ, חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ, כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים. עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

בְּשָׁעָה שֶׁמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בָּא עוֹכֵר עַל גַּג בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּמַשְׁמִיעַ לְיִשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר: עֲנָוִים הִגִּיעַ זְמַן גְּאֻלַּתְכֶם וְאִם אֵין אַתֶּם מַאֲמִינִים רְאוּ בְּאוֹרִי שֶׁזּוֹרַחְתִּי:

יִשְׂמַךְ אֱ-לֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה. יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ, יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

אֱ-לֹהִים צְ-בָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת, וְכַנָּה אֲשֶׁר נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל בֵּן אמצתה לְּךָ:

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים. וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק. וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

קוֹל בְּרִכָּה נִשְׁמָע, נְהִי בְּכִי תַּמְרוּרִים רָחֵל, מְבַכָּה עַל-בָּנֶיהָ, מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל-בָּנֶיהָ, כִּי אֵינֶנּוּ. כֹּה אָמַר ה', מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי, וְעֵינַיִךְ, מִדִּמְעָה: כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפָעֳלָתֵךְ נְאֻם ה', וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ-תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ, נְאֻם ה', וְשָׁבוּ בָנִים, לִגְבוּלָם:

תְּפִלָּה, לְעֲנִי כִּי יַעֲטֹף, וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ. ה', שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי, וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָּבוֹא. אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ, מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי:

מְכַנְּסֵי רַחֲמִים הַכְנִיסוּ רַחֲמֵינוּ לִפְנֵי בַּעֲלֵי הָרַחֲמִים מִשְׁמִיעֵי תְּפִלָּה הַשְׁמִיעוּ תְּפִלָּתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה מַשְׁמִיעֵי צְעָקָה הַשְׁמִיעוּ צַעֲקָתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ צְעָקָה. מְכַנְּסֵי דִּמְעָה הַכְנִיסוּ דִּמְעוֹתֵינוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ מְתַרְצָה בְּרִמְעוֹת. הִשְׁתְּדְּלוּ וְהִרְבּוּ תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה לִפְנֵי מֶלֶךְ א-ל רָם וְנִשָּׂא:

מִמְّקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תּוֹפִיעַ. וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחֻכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ. מָתַי תִּמְלֹךְ בְּצִיּוֹן. בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן. תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים. וְעֵינֵינוּ תִּרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ. עַל יְדֵי דָּוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ:

ברכת השנה
לרפואת והצלחת שילה (שוקי) סעידי בן ר' שלום הי"ו

ברכת השנה
להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

ברכת השנה
להצלחת נתנאל יעקב וגליה בלוקה הי"ו והבנות אוריה ויסכה הי"ו ולע"נ אליהו בלוקה בן חנה ז"ל

ברכת השנה
להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

ברכת השנה
הצלחה ברוחניות ובגשמיות לבתאל וגבריאל יושיע ומשפחתם הי"ו

משכן שילה

קבעתי!

יבמות פרק י"א | משנה ג'-ד'

פרק י"א משנה ג'

מקרה שהתערבו ולדות של כמה נשים שיש להן גם בנים ודאיים - דין ייבום וחליצה לנשות הבנים שהתערבו.

חֲמֵשׁ נָשִׁים שֶׁנִּתְעָרְבוּ וַלְדוֹתֵיהֶן ואין ידוע איזהו בן של מי, ויש לכל אישה בן נוסף ודאי, שלא נתערב, **הֲגִדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת** - הבנים שנתערבו, **וְנָשְׂאוּ נָשִׁים וָמֵתוּ** בלא בנים, ונמצא שכל אחת מחמש הנשים הללו זקוקה מספק לחמשת הבנים שלא נתערבו, **אַרְבָּעָה** - מהבנים הוודאיים **חוֹלְצִין לְאַחַת** מהנשים, **וְאֶחָד מְיַבֵּם אוֹתָהּ** לאחר החליצה, שמותרת לו. ממה נפשך: אם אשת אחיו היא - הרי מקיים בה מצוות ייבום, ואם לאו - הרי חלץ לה יְבָמָה ומותרת להינשא לאחר.

הוּא - זה שייבם **וּשְׁלֹשָׁה** מהבנים **חוֹלְצִין לַאֲחֶרֶת** מהנשים, **וְאֶחָד מְיַבֵּם** לאחר החליצה. וכן עושים לכל אחת מהנשים.

נִמְצְאוּ אַרְבַּע חֲלִיצוֹת - כל אישה חולצת תחילה לארבעה מן היבמים, **וְיִבּוּם לְכָל אַחַת וְאַחַת** - וכל אחד מייבם אחת מהן לאחר שחלצה לשאר הארבעה.

פרק י"א משנה ד'

דין ייבום וחליצה באישה שהתערב ולדה בוולד כלתה, ונשאו התערובות נשים ומתו, או שמתו הבנים הוודאיים.

הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְעָרֵב וַלְדָהּ בְּוֶלֶד כַּלָּתָהּ נמצא שאחד מהוולדות הוא אחי אביו של האחה, ויש לאישה ולכלתה בנים אחרים, **הִגְדִּילוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת, וְנָשְׂאוּ נָשִׁים, וָמֵתוּ** בלא בנים.

בְּנֵי הַכַּלָּה הוודאיים - **חוֹלְצִין** לשתי היבמות **וְלֹא מְיַבְּמִין** אותן, מפני **שֶׁהוּא סְפֵק אֵשֶׁת אָחִיו** וזקוקה לו, וגם **סְפֵק אֵשֶׁת אָחִי אָבִיו** שהיא אסורה לו, ולכן חולץ אבל לא מייבם.

וּבְנֵי הַזְּקֵנָה הוודאיים - **אוֹ חוֹלְצִין אוֹ מְיַבְּמִין** אחרי שחלצו כבר בני הכלה, **שֶׁהוּא סְפֵק אֵשֶׁת אָחִיו** שנפלה לפניו לייבום **וְאֵשֶׁת בֵּן אָחִיו** שנחלצה על ידי יבמה, ומותרת לו, שאדם מותר באשת בן אחיו.

אִם מֵתוּ הַכְּשֵׁרִים הוודאיים, ונפלו נשיהן לפני הבנים שנתערבו, **בְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת לְבְנֵי הַזְּקֵנָה** - לכל אחת מנשיהם של בני הזקנה - **חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין,** מפני **שֶׁהוּא סְפֵק אֵשֶׁת אָחִיו** וזקוקה לו, וגם ספק **וְאֵשֶׁת אָחִי אָבִיו** האסורה לו, ולכן חולצים ולא מייבמים; **וּבְנֵי הַכַּלָּה** - ולכל אחת מנשיהם של בני הכלה - **אֶחָד חוֹלֵץ** תחילה **וְאֶחָד מְיַבֵּם** לאחר החליצה. ממה נפשך, אם היא יבמתו - מקיים בה מצוַת ייבום, ואם אשת בן אחיו היא - הרי חלץ לה יבמה ומותרת לו.

ניסיון להתנוסס

הניסיונות הם תכלית האדם, הם המבחנים שנותנים לו את התעודה המצדיקה את מהותו. **"וַיַּרְא אֱ-לֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד"** (בראשית א, לא), וחכמינו זיכרונם לברכה דורשים - **"טוב" - זה יצר הטוב, "מאוד" - זה יצר הרע** (בראשית רבה, ט). נתבונן במאמרם. עומדים לפניך שני בחורים. לבחור אחד קוראים יצר הטוב, ואילו לבחור השני קוראים יצר הרע. לבחור היצר הטוב תאמר "אתה בחור טוב", ואילו לבחור השני - היצר הרע, תאמר "אתה בחור טוב מאוד"! איך זה ייתכן? כי דווקא באמצעות יצר הרע, **האדם יכול לזכות בתארים "צדיק", "גיבור" ו"קדוש"**. אף פעם לא ראינו ילד שנפטר לא עלינו בגיל שנה או שנתיים, שכותבים על מצבתו "הצדיק" או "הקדוש". אבל הרי הוא היה צדיק וקדוש?! מעולם לא דיבר לשון הרע ולא עבר עבירות?! התשובה הפשוטה היא שאי אפשר להדביק תארים כאלה למי שלא היה במצב של התמודדות, גבורה וניסיונות.

(אמונה יומית)

שפתותיהם דובבות

הגאון רבי שלום דניאל יהודה הכהן זצ"ל - מחכמי ג'רבה

שורש המצוות - מידות טובות

המידות הטובות הן סיבה טובה ועזר רב לקיום מצוותיו ברוך הוא, והמידות הרעות המה להיפך. כי הנדיב נקל לו לקיים מצוַת צדקה, והלוואת עני ושאר מצוות גמילות חסדים. וכשהוא מקיימן, הרי הוא מקיימן על הצד היותר טוב - טלית נאה, סוכה נאה, צדקה וגמילות חסדים כראוי. אך הכִּילִי (קמצן) יקשה עליו לקיים כל המצוות התלויות בממון. ומה שהוא מקיים מקיים בהתרשלות, עיצבון וצמצום רב.

כאשר כה דיבר רבינו הקדוש **רבי חיים ויטאל** בספרו הקדוש 'שערי קדושה': **"צריך להיזהר מהמידות הרעות יותר מקיום מצוות עשה ולא תעשה**, כי בהיותו בעל מידות טובות, בנקל מקיים כל המצוות"!

(חיים ושלום)

הלכה יומית

מאת הרה"ג אברהם כהן שליט"א

שאלה: האם ירקות כבושים נחשבים כמבושלים לעניין דבר שטיבולו במשקה?

תשובה: מאכל לח מחמת מי כבישה כגון זיתים או מלפפון חמוץ, דינו כרטוב מחמת משקה **מבושל**, ולכן אם אוכלו במזלג או שאוכל פחות מכזית, אין צריך נטילה, הואיל ובכך יש שני צירופים להקל (משנה ברורה כו). ומאכל שאוכלים אותו רק בכף או במזלג לא תיקנו בו נטילת ידיים (משנה ברורה קנח, כו).

מים היוצאים מן הפרי אינם בכלל המשקין, ולכן **האוכל אבטיח, מלון וכדומה, אף על פי שהמאכל רטוב, לא צריך ליטול את ידיו.**

שאלה: הטובל ביסקוויט בכוס תה, האם חייב ליטול ידיו?

תשובה: אם מטביל ביסקוויט בַּתֵּה ונזהר שלא להרטיב את ידיו, או שאוכל מהביסקוויט פחות מכזית, אין צריך ליטול את ידיו.

זמירות לשבת

אֲדַרְבָּה, תֵּן בְּלִבֵּנוּ שֶׁנִּרְאֶה כָּל אֶחָד מַעֲלַת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֶסְרוֹנָם, וְשֶׁנְּדַבֵּר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָרָצוּי לְפָנֶיךָ, וְאַל יַעֲלֶה בְּלִבֵּנוּ שוּם שִׂנְאָה מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ חָלִילָה... וּתְחַזֵּק אוֹתָנוּ כַּאֲהֲבָה אֵלֶיךָ כַּאֲשֶׁר גִּלּוּי וְיִרְוּעַ לְפָנֶיךָ שֶׁיֵּהָא הַכֹּל נַחַת רוּחַ אֵלֶיךָ... אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

הַתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי, לְבְשִׁי בִּגְדֵי תִּפְאַרְתֵּךְ עַמִּי, עַל יַד בֶּן יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי, קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ. בֹּאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצָהֳלָה, תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה, בּוֹאִי כַלָּה בּוֹאִי כַלָּה:

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ, תַּתִּיר צְרוּרָה: קְבַל רִנַּת, עַמְּךָ. שַׂגְּבֵנוּ, טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גִבּוֹר, דּוֹרְשֵׁי יִחוּדֶךָ, כְּבָבַת שָׁמְרֵם: בָּרְכֵם טַהֲרֵם, רַחֲמֵי צִדְקָתֶךָ, תָּמִיד גְּמָלֵם: חָסֵן קָדוֹשׁ, בְּרֹב טוּבְךָ, נַהֵל עֲדָתֶךָ: יָחִיד גֵּאֶה, לְעַמְּךָ פְּנֵה, זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל, וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת:

שִׂבְחִי יְרוּשָׁלַיִם, אֶת-ה', הַלְּלִי אֱ-לֹהַיִךְ צִיּוֹן. כִּי-חִזַּק, בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ, בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ:

וְזַכֵּנִי לְגַדֵּל בָּנִים וּבְנֵי בָנִים חֲכָמִים וּנְבוֹנִים. אוֹהֲבֵי ה'. יִרְאֵי אֱ-לֹהִים. אַנְשֵׁי אֱמֶת. זֶרַע קֹדֶשׁ בַּה' דְּבֵקִים. וּמְאִירִים אֶת הָעוֹלָם בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וּבְכָל מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא:

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ, שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבַד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הָלַכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי: אִם לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל עָלֵי אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי:

שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ, וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, תְּתְנַהֵג תָּמִיד לְדַבֵּר כָּל דְּבָרֶיךָ בְּנַחַת, לְכָל אָדָם וּבְכָל עֵת, וּבְזֶה תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס, שֶׁהִיא מִדָּה רָעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אָדָם:

וְכַאֲשֶׁר תִּנָּצֵל מִן הַכַּעַס, תַּעֲלֶה עַל לִבְּךָ מִדַּת הָעֲנָוָה, שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה מִכָּל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת לְמַעַן תַּצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיךָ וְתִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא:

מעכן שילה

לעילוי נשמת מארי שלמה בן מארי סעיד שאער זצ"ל תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לעילוי נשמת אורה שאער בת נישים מלמד ע"ה תנצב"ה

להקדשות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

לעילוי נשמת דוד אברג'יל בן עזיזה ז"ל נינט חנה בת שרה ז"ל תנצב"ה

משכן שילה לילדים

דברים

ואתחנן

עקב

ראה

שופטים

כי תצא

כי תבוא

ניצבים

וילך

האזינו

וזאת הברכה

שילה מספר ספורי צדיקים 44

הידד אני לומד גמרא לבד! 46

דיון משפחתי 50

השד מקוצי 56

משניות מבארות מסכת ביצה 59

דְּבַר הַתּוֹרָה שֶׁלִּי

לְשֻׁלְחָן הַשַּׁבָּת

תְּחִלָּתוֹ מַר וְסוֹפוֹ מָתוֹק

"יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי" וגו' (דברים לב, ב).

הַגָּאוֹן הֶחָסִיד **רַבִּי יוֹסֵף יַעְבֵּ"ץ** זָצַ"ל (מִגְּדוֹלֵי הָרַבָּנִים בִּתְקוּפַת גֵּרוּשׁ סְפָרַד) בְּבֵאוּרוֹ לְמַסֶּכֶת אָבוֹת (ו, א) כּוֹתֵב שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ בְּכַוָּנָה דִּמָּה אֶת לֶקַח הַתּוֹרָה לִירִידַת מָטָר, "כִּי כְּמוֹ שֶׁהַמָּטָר יִצְטַעֲרוּ מִמֶּנּוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁעָתוֹ, וְעִם כָּל זֶה לִבָּם יִשְׂמַח כִּי הוּא חַיֵּיהֶם, **כָּךְ לֶקַח הַתּוֹרָה, כִּי יִהְיֶה מַר בִּשְׁעָתוֹ וְיִמְתַּק בְּסוֹפוֹ".**

לְעִתִּים חוֹשְׁבִים אֲנָשִׁים כִּי מִתִּיקוּת הַתּוֹרָה בָּאָה כְּדָבָר הַמּוּבָן מֵאֵלָיו מִיָּד כְּשֶׁמַּתְחִילִים לִלְמֹד.

וּכְשֶׁהָרָצוֹן לִלְמֹד אֵינוֹ מַשְׁכִּים לְפִתְחֵיהֶם, מַסִּיקִים הֵם כִּי אֵין לָהֶם חֵשֶׁק בְּלִמּוּד, וּבְעִקְּבוֹת כָּךְ נוֹפְלִים לְמַשְׁבֵּר.

רוֹאִים הֵם אֶת דִּבְרֵי **הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ** שֶׁ"אִם הָיוּ בְּנֵי אָדָם מַרְגִּישִׁים בְּמִתִּיקוּת וַעֲרֵבוּת טוּב הַתּוֹרָה, הָיוּ מִשְׁתַּגְּעִים וּמִתְלַהֲטִים אַחֲרֶיהָ", וּמִשְׁתּוֹמְמִים וּתְמֵהִים, כֵּיצַד אֵפוֹא מַגִּיעִים לִידֵי הִתְלַהֲבוּת וְהִתְלַהֲטוּת כָּזוֹ בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה, אִם אֶצְלָם הָעֵינַיִם כְּבוּיוֹת בְּלִמּוּד הַגְּמָרָא, אַךְ נִפְקָחוֹת לִרְוָחָה לְמַרְאֵה פִּיצָה אוֹ פָּלָאפֶל?...

מִדִּבְרֵי הֶחָסִיד יַעְבֵּ"ץ לָמַדְנוּ כִּי עֲרֵבוּת וּמִתִּיקוּת הַתּוֹרָה אֵינָן מֻרְגָּשׁוֹת בַּטְּעִימָה הָרִאשׁוֹנָה, לְהֵפֶךְ, בַּתְּחִלָּה נִרְאֶה כִּי הַלִּמּוּד קָשֶׁה וּמַתִּישׁ.

אַךְ כְּדֵי לָחוּשׁ אֶת טַעַם מִתִּיקוּת הַתּוֹרָה, כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְלִמּוּד בְּרֶצֶף מֵרָצוֹן בְּלֹא הַרְגָּשַׁת עֹל, עַל מְנַת לְהַגִּיעַ לְמַצָּב שֶׁפִּתְאוֹם פּוֹקְחִים אֶת הָעֵינַיִם וּמְגַלִּים שֶׁהַשָּׁעָה כְּבָר אַחַת בַּלַּיְלָה, יֵשׁ רַק מִרְשָׁם אֶחָד וְיָחִיד: לְהַתְחִיל לִלְמֹד בְּלִי חֵשֶׁק, בְּלִי רָצוֹן, אֲבָל לְהַתְחִיל!

מִסַּפֵּר הַגָּאוֹן הָרַב מֵאִיר מָאזוּז זָצַ"ל, רֹאשׁ יְשִׁיבַת כִּסֵּא רַחֲמִים, בַּמָּבוֹא לְסִפְרוֹ 'לֹא תַשִּׁיחַ' (עַמּוּד 10): "זְכוּרֵנִי תּוֹסְפוֹת אֶחָד בְּמַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא (דַּף מ"ו ע"א) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל "אִידֵי וְאִידֵי בִּפְרוּטָטוֹת", שֶׁיָּשַׁבְתִּי עָלָיו כְּשָׁעָה אַחַת וּפָנַי אֶל הַקִּיר עַד שֶׁהֵבַנְתִּי אוֹתוֹ בְּעַצְמִי, אִם כִּי אַבָּא זָצַ"ל רָצָה פַּעַם וּפַעֲמַיִם לְהַסְבִּיר לִי אוֹתוֹ. **וְטַעַם הָעֹנֶג לֹא מָשׁ מִפִּי עַד הַיּוֹם, אִם כִּי עָבְרוּ מֵאָז לְמַעְלָה מִ־52 שָׁנָה".**

(אוֹצְרוֹתֵינוּ)

שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

זְמִירוֹת לְשֶׁבֶת

אֲבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, הַמְרַחֵם, רַחֵם עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל, לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לְבֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁבִּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי אֵינוֹ בְּנוּי מֵאֲבָנִים – הוּא בְּנוּי מִדְּקָעוֹת. וְאִם כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ רַק עוֹד דְּמִעָה אַחַת – בְּבַקָּשָׁה, קַח אֶת שֶׁלִּי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, קַח אֶת שֶׁלִּי:

מַה אֶשִּׁיב לַה', כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא, וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא: נְדָרַי לַה' אֲשַׁלֵּם, נֶגְדָּה נָא לְכָל עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי ה' הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה ה' כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ, אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ, פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה, וּבְשֵׁם ה' אֶקְרָא: נְדָרַי לַה' אֲשַׁלֵּם, נֶגְדָּה נָא לְכָל עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בֵּית ה' בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם, הַלְלוּיָהּ:

יָדִיד נֶפֶשׁ אָב הָרַחֲמָן. מְשׁוֹךְ עַבְדְּךָ אֶל רְצוֹנֶךָ. יָרוּץ עַבְדְּךָ כְּמוֹ אַיָּל. יִשְׁתַּחֲוֶה אֶל מוּל הֲדָרֶךָ. יָעֶרַב לוֹ יְדִידוּתֶךָ. מִנּוֹפֶת צוּף וְכָל טַעַם:

הָדוּר נָאֶה זִיו הָעוֹלָם. נַפְשִׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ. אָנָּא אֵ-ל נָא רְפָא נָא לָהּ. בְּהַרְאוֹת לָהּ נוֹעַם זִיוֶךָ. אָז תִּתְחַזֵּק וְתִתְרַפֵּא. וְהָיְתָה לָּהּ שִׂמְחַת עוֹלָם:

וְתִיק יְהֵמוּ נָא רַחֲמֶיךָ. וְחוּסָה נָא עַל בֵּן אֲהוּבֶךָ. כִּי זֶה כַּמֶּה נִכְסוֹף נִכְסַפְתִּי. לִרְאוֹת בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ. אָנָּא אֵ-לִי חֶמְדַּת לִבִּי. חוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלָּם:

הַגְלֵה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי. אֶת סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. תָּאִיר אֶרֶץ מִכְּבוֹדֶךָ. נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ. מַהֵר אֲהוּב כִּי בָא מוֹעֵד. וְחָנֵּנִי כִּימֵי עוֹלָם:

תַּנְיָא:

אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע, פַּעַם אַחַת נִכְנַסְתִּי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי וְלִפְנִים, וְרָאִיתִי אֲכַתְּרִיאֵ-ל יְ-ה ה' צְ-בָאוֹת, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא, וְאָמַר לִי: יִשְׁמָעֵאל בְּנִי, בָּרְכֵנִי! אָמַרְתִּי לוֹ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ, וְיִגְּלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ, וְתִתְנַהֵג עִם בְּנֶיךָ בְּמִדַּת הַרַּחֲמִים, וְתִכָּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין. וְנַעֲנַע לִי בְּרֹאשׁוֹ:

שעילה מסיפר

סיפורי צדיקים

הרב אביהוא שאנר

אַחְדוּת הַקְּהִלָּה מוּל מִזְמָה וַעֲלִילָה

(מְעֻבָּד מִ "אַהֲבַת הַקְּדוֹמוֹנִים" מִתּוֹךְ "נַחֲלַת יוֹסֵף")

הָיָה זֶה בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים,
בָּעִיר עָדֶן עִיר הַסּוֹחֲרִים.

הַיְּהוּדִים הַצַּדִּיקִים וְהַנֶּאֱמָנִים,
יָצְאוּ לַ לִרְכֹּשׁ 4 הַמִּינִים.

, , וַעֲנַף עֵץ עָבֹת (הֲדַס),
כָּךְ יִכָּנְסוּ לְיוֹם הַדִּין מְלֵאִים בְּמִצְוֹת.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְמוּל דּוּכְנֵי הַ ,
לֹא הֵבִינוּ מָה זוֹמְמִים הָ .

כְּשֶׁרָאוּ הָ הֵחֵלּוּ לַחְשֹׁד:
'מְחִירִים כָּאֵלּוּ?! זֶה מַמָּשׁ שֹׁד!'

בְּמָקוֹם לִמְכֹּר בַּמְּחִיר שֶׁנִּקְבַּע,
דָּרְשׁוּ הַמּוֹכְרִים הָ כֶּפֶל 4.

אָמְרוּ הָ : "כָּךְ אָנוּ רוֹצִים,
הֲרֵי לְמִצְוֹת הַיְּהוּדִים מִתְאַמְּצִים".

הֵבִינוּ הַיְּהוּדִים שֶׁאֵין טַעַם לְהִלָּחֵם,
וְלָכֵן פָּנוּ לְרַבִּי שָׁלוֹם יַעֲקֹב מְנַחֵם.

"רַבֵּנוּ! רַב הָ דּוֹרְשִׁים,
הַיִּהְיוּ לָנוּ 4 הַמִּינִים? אָנוּ חוֹשְׁשִׁים!"

אַחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל,
הִנְּתוּנִים בְּצָרָה וּכְשֵׁבִיר. הָעוֹקְרִים
בֵּין בַּיָּם וּבֵין בַּיַּבָּשָׁה. הַמָּקוֹם יְרַחֵם
עֲלֵיהֶם וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לִרְוָחָה.
וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה. וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה.
הִשְׁתָּא בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב:

כֹּה אָמַר ה', זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ,
אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ, לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי
בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה:

וְעַתָּה בָּנִים שִׁירוּ לַמֶּלֶךְ בְּתִפְאֶרֶת
מִפּוּאָר, וְאַשְׁרֵי עֲבָדָיו הַמְשַׁמְּשִׁים
בְּקוֹל שִׁבְחוֹ:

תֵּהָא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים
וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ:

גַּם כִּי אֵלֶךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא
רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי:

בְּלִבְבִי מִשְׁכַּן אֶבְנֶה לְהַדֵּר כְּבוֹדוֹ,
וּבְמִשְׁכָּן מִזְבַּח אֶשִּׁים לְקִרְנֵי
הוֹדוֹ. וּלְנֵר תָּמִיד אָקַח לִי אֶת אֵשׁ
הָעֲקֵדָה, וּלְקָרְבָּן אַקְרִיב לוֹ אֶת
נַפְשִׁי הַיְחִידָה:

שִׂפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ, נֹכַח פְּנֵי ה':

כְּשֶׁהִנְשַׁמָּה מְאִירָה, גַּם שְׁמֵים עוֹשִׂי
עֲרָפֶל מְפִיקִים אוֹר נְגָעִים:

אֵלֶיךָ ה' אֶקְרָא, וְאֶל ה', אֶתְחַנָּן.
שְׁמַע ה' וְחָנֵּנִי, ה', הֱיֵה עֹזֵר לִי:

נִשְׁבַּעְתִּי וְאָקִימָה לִשְׁמֹר, מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ:

וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה נַּעֲשֶׂה, כִּי
עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ ה'
וַחֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

טוֹב לְהוֹדוֹת לַה', וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
עֶלְיוֹן. לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ,
וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת:

אָנָּה ה' כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ, אֲנִי עַבְדְּךָ
בֶּן אֲמָתֶךָ, פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי:

אִלּוּ הָיָה לִי כֹּחַ, הָיִיתִי יוֹצֵא
לַשּׁוּק, הָיִיתִי מַכְרִיז וְאוֹמֵר:
"שֶׁבֶת הַיּוֹם לְיָיָ":

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְתֵן חֶלְקֵנוּ
בְּתוֹרָתֶךָ, וְזַכְּנוּ כְּדֵי שֶׁתִּשְׁרֶה
שְׁכִינָתְךָ עָלֵינוּ. מְלֵא מִשְׁאֲלוֹת
לִבֵּי לְטוֹבָה, וְהָפֵק רְצוֹנִי וְתֵן
שְׁאֵלָתִי:

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה
בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ, וְאַף עַל פִּי
שֶׁיִּתְמַהְמֵהַּ, עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לוֹ
בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבוֹא:

מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים
לִרְאוֹת טוֹב: נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע
וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע
וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ:

אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלִַם, תִּשְׁכַּח
יְמִינִי, תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם
לֹא אֶזְכְּרֵכִי, אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת
יְרוּשָׁלִַם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי:

משכן שילה

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
לעילוי נשמת
אברהם יהושע בן יוסף ורומייה ז"ל
נלב"ע ד' תמוז ה'תשפ"ה
תנצב"ה

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השנה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

מִיָּד צִוָּה רַבִּי שָׁלוֹם בִּפְקֻדָּה:
"אֵין לִרְכֹּשׁ 4 הַמִּינִים! נְקֻדָּה.

נִרְכֹּשׁ סֵט 1 שֶׁל מִצְוָה
וְכֻלָּנוּ נֵצֵא בּוֹ יְדֵי חוֹבָה".

עֶרֶב וְהָ מִמְּתִינִים,
אַךְ הַיְּהוּדִים לֹא קוֹנִים 4 הַמִּינִים.

כְּשֶׁעָבְרוּ עוֹד כַּמָּה שָׁעוֹת,
בָּאוּ הָ בְּ דוֹמְעוֹת:

"כְּבוֹד הָרַב! סְלַח לָנוּ,
חָטָאנוּ וְטָעִינוּ, כֻּלָּנוּ!"

אָמַר הָרַב: "בְּזוֹל תִּמְכְּרוּ,
וְהַיְּהוּדִים בִּמְהֵרָה לַשּׁוּק יַחְזְרוּ"

הַמּוֹכְרִים הָ הוֹרִידוּ מְחִירִים,
וְ נֶחְגָּג בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים.

תַּרְמִילוֹן

שׁוּק עֲרָבִים חַג הַסֻּכּוֹת

זְמִירוֹת לְשַׁבָּת

כָּל מְקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי כְּרָאוּי לוֹ, כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּדַת מַחֲלָלוֹ, שִׁכְרוֹ הַרְבֵּה מְאֹד עַל פִּי פָּעֳלוֹ, אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דִּגְלוֹ:

אוֹהֲבֵי ה' הַמְּחַכִּים כְּבִנְיַן אֲרִיאֵל, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שִׂישׂוּ וְשַׂמְּחוּ כִּמְקַבְּלֵי מַתַּן נַחֲלִיאֵל, גַּם שְׂאוּ יְדֵיכֶם קוֹדֶשׁ וְאִמְרוּ לָא-ל, בָּרוּךְ ה' אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

דּוֹרְשֵׁי ה' זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהֲבוֹ, הַמְאַחֲרִים לָצֵאת מִן הַשַּׁבָּת וּמְמַהֲרִים לָבֹא, וּשְׁמַחִים לְשָׁמְרוֹ וּלְעָרֵב עֲרוּבוֹ, זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ:

זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה כְּמִצְוַת שַׁבָּת גְּרוּסָה, חֲרוּתָה לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּכֻלָּה בֵּין רַעוּתִיהָ מִשְׁבָּצָה, טְהוֹרִים יִירְשׁוּהָ וִיקַדְּשׁוּהָ כְּמַאֲמַר כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְכֻל אֵ-לֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:

יוֹם קֹדֶשׁ הוּא מִבּוֹאוֹ וְעַד צֵאתוֹ, כָּל זֶרַע יַעֲקֹב יְכַבְּדוּהוּ כְּדֶבֶר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ, לָנוּחַ בּוֹ וּלְשַׁמְּחוֹ בְּתַעֲנוּג אֲכוֹל וְשָׁתוֹ, כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ:

מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ א-ל קַנָּא וְנוֹקֵם, נוֹטְרֵי לְיוֹם הַשְּׁבִיעִי זְכוֹר וְשָׁמוֹר לְהָקֵם, שַׂמְּחֵם בְּבִנְיַן שְׁלֵם בְּאוֹר פָּנֶיךָ תַּבְהִיקֵם, יְרוּיָן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַּשְׁקֵם:

עָזוֹר לְשׁוֹבְתִים כְּשַׁבִּיעִי בְּחֵרֵישׁ וּבְקָצִיר עוֹלָמִים, פּוֹסְעִים בּוֹ פְּסִיעָה קְטַנָּה, סוֹעֲדִים בּוֹ לְבָרֵךְ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, צִדְקָתָם תַּבְהִיר כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים,

ה' אֵ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַהֲבַת תְּמִים,

ה' אֵ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים:

לְמָה נִקְרָא מוֹרִיָּה עַל שֵׁם הַמֹּר הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁנוּ שָׁם. מִי שֶׁעָנָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וְיִשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם הַיּוֹם הַזֶּה:

עַל הַר גָּבֹהַּ עֲלִי לָךְ, מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן, הָרִימִי בְכֹחַ קוֹלֵךְ, מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלָם. הָרִימִי, אַל תִּירָאִי, אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה, הִנֵּה אֱ-לֹהֵיכֶם:

בֶּן אָדָם, עֲלֵה לְמַעְלָה עֲלֵה:
כִּי כֹּחַ עֹז לָךְ יֵשׁ לָךְ בְּנַפֵּי רוּחַ,
כְּנַפֵּי נְשָׁרִים אַבִּירִים:
אַל תִּכְחַשׁ בָּם פֶּן יִכָּחֵשׁוּ לָךְ:
דְּרֹשׁ אוֹתָם דְּרֹשׁ
כֶּן אָדָם – וְיִמְצְאוּ לָךְ מִיָּד:

לעילוי נשמת
מנג'ור בן מברט ז"ל
סיסאי בן וואלו ז"ל
אזוונט בת אלמצ'ה ז"ל
תנצב"ה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999
לעילוי נשמת
מאור מאיר ז"ל
בן גדי ורעיה כהן הי"ו
נלב"ע ח' כסלו ה'תשפ"ג
תנצב"ה
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה

תַּנְיָא: אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, בְּשֶׁהָיָה שָׂמֵחַ שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, הָיָה נוֹטֵל שְׁמוֹנֶה אֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר, וְזוֹרֵק אַחַת וְנוֹטֵל אַחַת וְאֵין נוֹגְעוֹת זוֹ בָזוֹ. וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה, נוֹעֵץ שְׁנֵי גּוּדְלָיו בָּאָרֶץ וְשׁוֹחֶה וְנוֹשֵׁק אֶת הָרִצְפָּה וְזוֹקֵף, וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְזוֹ הִיא קִידָּה.

לֵוִי הֲוָה מְטַיֵּיל קַמֵּיהּ דְּרַבִּי בְּתַמְנֵי סַכִּינֵי. שְׁמוּאֵל קַמֵּיהּ שָׁבוֹר מַלְכָּא בִּתְמָנְיָא מַזְגֵי חַמְרָא. אֲבַיֵּי קַמֵּיהּ (דְּרַבָּה) בִּתְמָנְיָא בֵּיעֵי, וְאָמְרִי לַהּ בְּאַרְבְּעָה בֵּיעֵי.

תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: כְּשֶׁהָיִינוּ שְׂמֵחִים שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, לֹא רָאִינוּ שֵׁינָה בְּעֵינֵינוּ. כֵּיצַד? שָׁעָה רִאשׁוֹנָה תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, מִשָּׁם לְתְפִלָּה, מִשָּׁם לְקָרְבַּן מוּסָף, מִשָּׁם לְתְפִלַּת הַמּוּסָפִין, מִשָּׁם לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, מִשָּׁם לַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, מִשָּׁם לְתְפִלַּת הַמִּנְחָה, מִשָּׁם לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, מִכָּאן וְאֵילָךְ לְשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה.

אִינִי? וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: "שִׁבּוּעָה שֶׁלֹּא אִישַׁן שְׁלֹשָׁה יָמִים" — מַלְקִין אוֹתוֹ וְיָשֵׁן לְאַלְתַּר! אֶלָּא הָכִי קָאָמַר: לֹא טָעֲמִנוּ טַעַם שֵׁינָה, דַּהֲווֹ מְנַמְנְמֵי אַכַּתְפָּא דַּהֲדָדֵי.

הַיִּדָּד אֲנִי לָלוּמֵד

אַגָּדוֹת חַז"ל מ

שַׁבָּת שָׁלוֹם, יְלָדִים יְקָרִים!

הַשָּׁבוּעַ נִלְמַד עַל שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה הַגְּדוֹלָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

הָבָה נַתְחִיל!

תַּנְיָא: לְמַדְנוּ בְּבָרַיְתָא: **אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, כְּשֶׁהָיָה שָׂמֵחַ שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה,** כַּאֲשֶׁר הוּא הָיָה מִשְׁתַּתֵּף וְשָׂמֵחַ בַּשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הוּא הָיָה עוֹשֶׂה דְּבָרִים מַרְהִיבִים מִתּוֹךְ שִׂמְחָה: **הָיָה נוֹטֵל שְׁמוֹנֶה אֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר,** הוּא הָיָה לוֹקֵחַ שְׁמוֹנָה לַפִּידִים דּוֹלְקִים, **וְזוֹרֵק אַחַת וְנוֹטֵל אַחַת וְאֵין נוֹגְעוֹת זוֹ בָזוֹ.** הוּא הָיָה מַפְעִיל אוֹתָם בְּלַהֲטוּטָנוּת מַדְהִימָה, זוֹרֵק לַפִּיד אֶחָד לְמַעְלָה וְתוֹפֵס לַפִּיד אַחֵר שֶׁנָּפַל, וְכָךְ הָלְאָה, וְהַלַּפִּידִים לֹא הָיוּ נוֹגְעִים זֶה בָּזֶה. זֶה הָיָה מַרְאֶה נִפְלָא שֶׁל מְיֻמָּנוּת וּזְרִיזוּת.

הֵיוֹת שֶׁעִקַּר שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה הָיְתָה בַּלַּיְלָה, הוּא עָשָׂה אֶת זֶה עִם אֲבוּקוֹת שֶׁל אוֹר שֶׁמְּאִירוֹת יָפֶה בַּלַּיְלָה (מהרש"א).

וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה, וּכְשֶׁהָיָה מִשְׁתַּחֲוֶה עַל הָאָרֶץ בִּתְפִלָּה אוֹ בְּהוֹדָיָה, **נוֹעֵץ שְׁנֵי גּוּדְלָיו בָּאָרֶץ,** הוּא הָיָה נוֹעֵץ אֶת שְׁתֵּי הַבְּהוֹנוֹת שֶׁל יָדָיו בָּאֲדָמָה, **וְשׁוֹחֶה וְנוֹשֵׁק אֶת הָרִצְפָּה,** וְאָז הָיָה כּוֹפֵף אֶת גּוּפוֹ כֻּלּוֹ כְּשֶׁהוּא נִשְׁעָן רַק עַל הָאֲגוּדְּלִים, וּמַגִּיעַ עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁהָיָה נוֹשֵׁק בְּפִיו אֶת הָרִצְפָּה, **וְזוֹקֵף,** וְאַחַר כָּךְ הָיָה מִזְדַּקֵּף וְחוֹזֵר לִמְקוֹמוֹ, כָּל זֶה בְּכֹחַ הָאֲגוּדְּלִים בִּלְבַד. **וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת כֵּן,** וְאַף אָדָם אַחֵר לֹא הָיָה מְסֻגָּל לַעֲשׂוֹת כָּזוֹ הִשְׁתַּחֲוָיָה. **וְזוֹ הִיא קִידָּה.** וְזוֹ הִיא הַהִשְׁתַּחֲוָיָה הַמְיֻחֶדֶת שֶׁנִּקְרֵאת "קִדָּה".

לֵוִי הֲוָה מְטַיֵּיל קַמֵּיהּ דְּרַבִּי בְּתַמְנֵי סַכִּינֵי. לֵוִי הָיָה זָרִיז וּמְיֻמָּן, וְהָיָה נוֹהֵג לְשַׂחֵק בְּלַהֲטוּטֵי סַכִּינִים לִפְנֵי רַבִּי (בִּזְמַן שִׂמְחָה כְּדֵי לְשַׂמֵּחַ), כְּשֶׁהוּא מְשַׂחֵק בִּשְׁמוֹנָה סַכִּינִים בִּמְיֻמָּנוּת רַבָּה.

שְׁמוּאֵל קַמֵּיהּ שָׁבוֹר מַלְכָּא בִּתְמָנְיָא מַזְגֵי חַמְרָא. גַּם הָאֱמוֹרָא הַגָּדוֹל שְׁמוּאֵל, הָיָה עוֹשֶׂה דָּבָר דּוֹמֶה לִפְנֵי **שָׁבוֹר** הַמֶּלֶךְ (מֶלֶךְ פָּרַס, שֶׁשְּׁמוּאֵל הָיָה מְקֹרָב אֵלָיו), כְּשֶׁהוּא מְשַׂחֵק בְּלַהֲטוּטָנוּת עִם שְׁמוֹנָה כּוֹסוֹת מְלֵאוֹת יַיִן, וְלֹא נִשְׁפְּכָה אַף טִפָּה.

זְמִירוֹת לְשַׁבָּת

חָטוֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ, וְתִשְׁמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ, וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ, בְּצִדְקָךְ עָמוֹסֶיךָ. תִּקְדַּשׁ אֲדוֹן, עַל כֹּל מַעֲשֶׂיךָ, כִּי מַקְדִּישֶׁיךָ, בְּקִרְוּשָׁתְךָ קִדַּשְׁתָּ, נָאֶה לְקָדוֹשׁ, פְּאֵר מִקְדּוֹשִׁים:

אֵין עָרוּךְ לְךָ ה' אֱ-לֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ, לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ. וְאֵין דּוֹמֶה לְךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

רַחֵם, נָא ה' אֱ-לֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ, וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ:

כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אַפִּיקֵי מָיִם, כֵּן נַפְשִׁי תַּעֲרֹג, אֵלֶיךָ אֱ-לֹהִים. צָמְאָה נַפְשִׁי, לֵא-לֹהִים לְאֵ-ל חָי, מָתַי אָבוֹא, וְאֵרָאֶה, פְּנֵי אֱ-לֹהִים:

יָ-הּ אֶכְסֹף נֹעַם שַׁבָּת הַמְתֻאֶמֶת וּמְתֻאֶחֶדֶת בְּסִגְלָתֶךָ. מִשֶּׁךְ נֹעַם יְרָאתְךָ לְעֹם מְבַקְשֵׁי רְצוֹנֶךָ. קְדֹשִׁים בִּקְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת הַמְתֻאֶחֶדֶת בְּרוּרָתְךָ. פְּתַח לָהֶם נֹעַם וְרִצּוֹן לְפִתּוּחַ שַׁעֲרֵי רְצוֹנֶךָ:

הָיָה הוּה שָׁמוֹר שׁוֹמְרֵי וּמְצַפִּים שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אַפִּיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשָׁם תַּעֲרֹג לְקַבֵּל נֹעַם שַׁבַּת הַמְתֻאֶחֶדֶת בְּשֵׁם קָדְשֶׁךָ. הַצֵּל מֵאַחֲרֵי לְפָרֵשׁ מִן הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי תִּהְיֶה סָגוּר מֵהֶם. שִׁשָּׂה יָמִים הַמְכֻבָּלִים קְדֻשָּׁה מִשַּׁבַּת קָדְשֶׁךָ. וְטַהֵר לִבָּם בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה לְעָבְדֶךָ:

וְיִהְיוּ רַחֲמֶיךָ מֻתְגּוֹלְלִים עַל עַם קָדְשֶׁךָ. לְהַשְׁקוֹת צְמַאֵי חַסְדֶּךָ מִנַּהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן. לְעַטֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאֶרֶת הַמְפֻאָרִים אוֹתְךָ (בְּיוֹם שַׁבָּת) עַל יְדֵי שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ. כָּל שִׁשָּׂה יָמִים לְהִנָּחֵילָם נַחֲלַת יַעֲקֹב בְּחִירֶךָ:

הַשַּׁבָּת נֹעַם הַנִּשְׁמוֹת. וְהַשְּׁבִיעִי עֹנֶג הָרוּחוֹת. וְעֵדֶן הַנְּפָשׁוֹת. לְהִתְעַדֵּן בְּאַהֲבָתְךָ וְיִרְאָתֶךָ. שַׁבַּת קֹדֶשׁ נַפְשֵׁי חוֹלַת אַהֲבָתֶךָ. שַׁבַּת קֹדֶשׁ נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסִיּוּן. יִרְוֻיָן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ:

מעכן שילה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
ג'קי ושמרית סורג'ון
וילדיהם הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת
אהרון ודורין קלנדרוב
ובני ביתם הי"ו
בפרנסה, רפואה שלמה,
וחינוך ילדים

ד גְּמָרָא לְבַד!

ז"ל מבארות

אַבַּיֵי קַמִּיהּ (דִּרְבָּה) **בִּתְמַנְיָא בִּיעֵי**, וְכֵן הָאֲמוֹרָא אַבַּיֵי הָיָה מִשַּׂחֵק בְּלַהֲטוּטָנוּת לִפְנֵי רַבּוֹ רָבָה עִם שְׁמוֹנֶה בֵּיצִים, דָּבָר הַדּוֹרֵשׁ זְרִיזוּת וּמְיֻמָּנוּת גְּדוֹלָה. **וְאָמְרִי לַהּ בְּאַרְבְּעָה בִּיעֵי.** וְיֵשׁ חֲכָמִים הָאוֹמְרִים גִּרְסָה אַחֶרֶת, שֶׁאַבַּיֵי הָיָה מִשַּׂחֵק רַק בְּאַרְבַּע בֵּיצִים. כָּל אֵלּוּ מַרְאִים אֶת הַשִּׂמְחָה וְהַזְּרִיזוּת שֶׁהָיְתָה בַּחֲכָמִים, וְאֵיךְ הִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכִשְׁרוֹנוֹתֵיהֶם לְשַׂמֵּחַ בְּעִתּוֹת שִׂמְחָה.

תַּנְיָא, לָמַדְנוּ בְּבָרַיְתָא, **אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: כְּשֶׁהָיִינוּ שְׂמֵחִים שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה,** כַּאֲשֶׁר הָיִינוּ מִשְׁתַּתְּפִים בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הַשִּׂמְחָה הָיְתָה כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה, **עַד שֶׁלֹּא רָאִינוּ שֵׁינָה בְּעֵינֵינוּ** - מֵרֹב שִׂמְחָה וּמֵרֹב עֲבוֹדַת ה' הָרְצוּפָה, לֹא יָשַׁנּוּ בִּכְלָל.

כֵּיצַד? אֵיךְ הָיָה סֵדֶר הַיּוֹם הֶעָמוּס שֶׁלָּנוּ שֶׁלֹּא אִפְשַׁר לָנוּ לִישֹׁן?

הוּא מְפָרֵט אֶת סֵדֶר הַיּוֹם: **שָׁעָה רִאשׁוֹנָה** שֶׁל הַבֹּקֶר הָיְתָה מְיֻעֶדֶת לְ**תָמִיד שֶׁל שַׁחַר,** קָרְבַּן הַתָּמִיד הַיּוֹמִי שֶׁהָיוּ מַקְרִיבִים בַּבֹּקֶר.

מִשָּׁם לְתְפִלָּה, אַחֲרֵי קָרְבַּן הַתָּמִיד, הָיְנוּ הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית. **מִשָּׁם לְקָרְבָּן מוּסָף,** אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה, הָיְנוּ מַקְרִיבִים אֶת קָרְבַּן הַמּוּסָף הַמְיֻחָד שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת.

מִשָּׁם לְתְפִלַּת הַמּוּסָפִין, וְאַחֲרֵי קָרְבַּן הַמּוּסָף, הָיְנוּ מִתְפַּלְּלִים אֶת תְּפִלַּת הַמּוּסָפִים. **מִשָּׁם לְבֵית הַמִּדְרָשׁ,** אַחֲרֵי הַתְּפִלּוֹת וְהַקָּרְבָּנוֹת, הָיְנוּ הוֹלְכִים לִלְמֹד תּוֹרָה בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. **מִשָּׁם לַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה,** רַק אַחַר כָּךְ הָיְנוּ מִתְפַּנִּים לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת אֶת סְעוּדַת הַיּוֹם. **מִשָּׁם לְתְפִלַּת הַמִּנְחָה,** אַחֲרֵי הָאֲרוּחָה, הָיְנוּ מִתְפַּלְּלִים תְּפִלַּת מִנְחָה. **מִשָּׁם לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם,** וְאַחֲרֵי תְּפִלַּת מִנְחָה, הָיְנוּ מַקְרִיבִים אֶת קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם. **מִכָּאן וְאֵילָךְ לְשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה.** וְרַק אַחֲרֵי כָּל סֵדֶר הַיּוֹם הֶעָמוּס הַזֶּה, מִשְּׁעַת עֶרֶב וְאֵילָךְ, הָיְנוּ מִתְפַּנִּים לַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, שֶׁנִּמְשְׁכָה עַד שָׁעָה מְאֻחֶרֶת בַּלַּיְלָה, עִם שִׁירִים, רִקּוּדִים וְתַהֲלוּכוֹת לַפִּידִים. סֵדֶר יוֹם כָּזֶה אָכֵן לֹא הִשְׁאִיר זְמַן לְשֵׁינָה כְּלָל.

הַגְּמָרָא מַקְשָׁה עַל דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: **אִינִי?** הַאִם בֶּאֱמֶת יִתָּכֵן שֶׁלֹּא יָשְׁנוּ כְּלָל כָּל כָּךְ הַרְבֵּה יָמִים? **וְהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:** וַהֲרֵי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: **"שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אִישַׁן שְׁלֹשָׁה יָמִים" - מַלְקִין אוֹתוֹ וְיָשֵׁן לְאַלְתַּר!** אִם אָדָם נִשְׁבַּע שְׁבוּעָה שֶׁהוּא לֹא יִישַׁן בְּמֶשֶׁךְ שְׁלוֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים, בֵּית דִּין מַלְקִים אוֹתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּתְחָרֵט עַל שְׁבוּעָתוֹ וְיָבִין שֶׁהִיא שְׁבוּעַת שָׁוְא, וּמְצַוִּים עָלָיו לִישֹׁן מִיָּד, כִּי אֵין אָדָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם בְּלִי שֵׁינָה כָּל כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן. אִם כָּךְ, אֵיךְ יָכְלוּ הֵם לֹא לִישֹׁן כָּל יְמֵי הַחַג?

הַגְּמָרָא מִתְרָצֶת: **אֶלָּא הָכִי קָאָמַר:** אֶלָּא כָּךְ צָרִיךְ לְהָבִין אֶת דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: **לֹא טָעַמְנוּ טַעַם שֵׁינָה,** לֹא הָיְתָה לָנוּ שְׁנַת קֶבַע. אֶלָּא, **דַּהֲווּ מְנַמְנְמֵי אַכַּתְפָּא דַּהֲדָדֵי.** הָיְנוּ רַק מִתְנַמְנְמִים קַלּוֹת, נִרְדָּמִים לְרֶגָעִים קְצָרִים כְּשֶׁאָנוּ נִשְׁעָנִים אִישׁ עַל כֶּתֶף חֲבֵרוֹ מֵרֹב עֲיֵפוּת, תּוֹךְ כְּדֵי הַשִּׂמְחָה וְהָעֲמִידָה, אַךְ לֹא יָשַׁנּוּ שְׁנַת קֶבַע מְסֻדֶּרֶת בַּמִּטָּה כְּדַרְכֵּנוּ.

הַתַּשְׁבֵּ"ץ (ח"א סי' ק) **הִקְשָׁה, הֲרֵי שְׁנַת עֲרַאי אֲסוּרָה חוּץ לַסֻּכָּה, וְאֵיךְ נִמְנְמוּ עַל כִּתְפֵי חַבְרֵיהֶם?**

וְתֵרֵץ בַּעֲבוֹדַת דָּוִד שֶׁפְּטוּרִים הָיוּ, לְפִי שֶׁהֵם הָיוּ עֲסוּקִים בְּמִצְוָה שֶׁל שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, וְהָעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר מִן הַמִּצְוָה (כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ שְׁלוּחֵי מִצְוָה שֶׁפְּטוּרִים מִן הַסֻּכָּה [סוכה כה]). **וּמִקֹּצֶר הַזְּמַן לֹא יָכְלוּ לָלֶכֶת לִמְקוֹם אַחֵר.**

זמירות לשבת

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים יָדַעְתִּי כִּי
הִנְנִי בְּיָדְךָ לְבַד כְּחֹמֶר בְּיַד
יוֹצֵר. וְאִם גַּם אִתְאַמֵּץ
בְּעֻצּוֹת וְתַחְבּוּלוֹת וְכָל
יוֹשְׁבֵי תֵבֵל יַעַמְדוּ לִימִינִי
לְהוֹשִׁיעֵנִי וְלִתְמֹךְ נַפְשִׁי,
מִבַּלְעָדֵי עֶזְרְךָ וְעֶזְרָתְךָ אֵין
עֵזְרָה וִישׁוּעָה:

אַבָּא שֶׁבַּשָּׁמַיִם, אוֹמֵר לָנוּ
אָנֹכִי אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם
הַהוּא.
אֲבָל רַבִּי נַחְמָן אוֹמֵר:
וַאֲפִלּוּ בְּהַסְתָּרָה
שֶׁבְּתוֹךְ הַהַסְתָּרָה בְּוַדַּאי גַּם
שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.
גַּם מֵאַחוֹרֵי הַדְּבָרִים
הַקָּשִׁים הָעוֹבְרִים עָלֶיךָ
אֲנִי עוֹמֵד:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל
הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי
מֵעִם ה' עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם
שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא
יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: ה' שֹׁמְרֶךָ
ה' צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם
הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה:
ה' יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת
נַפְשֶׁךָ: ה' יִשְׁמֹר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אָדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ.
בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא:
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל.
אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל.
לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה.
וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי.
לְהַמְשִׁילוֹ וּלְהַחְבִּירָה:

בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית.
וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה:
בְּלִי עֹרֶךְ בְּלִי דָמְיוֹן.
בְּלִי שִׁנּוּי וְתַמּוּרָה:
בְּלִי חִבּוּר בְּלִי פֵרוּד.
גְּדוֹל כֹּחַ וְגִבּוּרָה:
וְהוּא אֵ-לִי וְחַי גּוֹאֲלִי.
וְצוּר חֶבְלִי בְּיוֹם צָרָה:
וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס.
מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא:

וְהוּא רוֹפֵא וְהוּא מְרַפֵּא.
וְהוּא נוֹטֶה וְהוּא עֹזֵרָה:
בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי.
בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה:
וְעִם רוּחִי גְוִיָּתִי.
אֲ-דֹנָי לִי וְלֹא אִירָא:
בְּמִקְדָּשׁוֹ תָגֵל נַפְשִׁי.
מִשְּׁתֵּנוּ יִשְׁלַם מְהֵרָה:
וְאָז נָשִׁיר בְּבֵית קָדְשִׁי.
אָמֵן אָמֵן שֵׁם הַנּוֹרָא:

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחה וזיווג הגון
שירלי נועה
בת **יפה** הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
דותן וחופית נווה
והילדות:
טליה, שירה, הודיה
הי"ו

כושלי מגידים

הַגִּבּוֹר שֶׁל הָעֲיָרָה

שירים הסידיים

א

אֵבִינוּ מַלְכֵּנוּ, פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ.

אֶהָלֵלָה אֶלְקַי וְאֶשְׁמְחָה בוֹ, וְאֶשִׂימָה תִקְוָתִי בוֹ. אַהֲוֶרְנוּ בְּסוֹד עַם קְרוּבוֹ, אֶלְקֵי צוּרִי אֶחֱסֶה בוֹ.

אוֹר זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה.

אַחַת שָׁאַלְתִּי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שִׁבְתִּי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיַּי, לַחֲזוֹת בְּנֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ.

אֵיזֶה טוֹב ה'.

אֵין כֵּאלֹקֵינוּ אֵין כַּאדוֹנֵנוּ, אֵין כְּמַלְכֵּנוּ, אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ.

אֵין שׁוּם יָאוּשׁ.

אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וּלְאָחִיו יֹאמַר חֲזַק, חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזֵּק.

אַל תִּירָא יִשְׂרָאֵל.

אֵלֶּה חֶמְדָּה לִבִּי, חוּסָה נָא וְאַל תִּתְעַלָּם.

אַ-לִי אַתָּה וְאוֹדֶךָ אֱלֹקַי אֲרוֹמְמֶךָ.

אִם אֵין אֲנִי לִי, מִי לִי. וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי, מַה אֲנִי. וְאִם לֹא עַכְשָׁיו, אֵימָתַי.

אֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא, אַשְׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטַּהֲרִין וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם, אֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְאוֹמֵר "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה'", מַה מִּקְוֶה מְטַהֵר אֶת הַטְּמֵאִים, אַף הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל.

אֲנָא עֶבְדָּא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲרֵין אֲשֶׁר תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱ-לֹהֶיךָ בָּהּ, מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה.

אֲשֶׁר בְּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה חֵתֶן וְכַלָּה. גִּילָה רִנָּה דִּיצָה וְחֶדְוָה אַהֲבָה וְאַחֲוָה וְשָׁלוֹם וְרֵעוּת.

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ, אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁה' אֱלֹקָיו.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁגִּדֵּל בְּתוֹרָה וַעֲמָלוֹ בְּתוֹרָה, וְעוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ.

אַשְׁרֵיכֶם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה חֲבִיבִים עֲלֵיכֶם בְּיוֹתֵר, מַה אֲהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי.

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ.

אַתָּה תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֹנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד.

מעכן שילה

לעילוי נשמת
צמריר מגידיש ז"ל
בן עליה הי"ו
נלב"ע י"ד ניסן ה'תשע"ח
תנצב"ה
ברכת השוק
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השוק
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השוק
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השוק
לעילוי נשמת
אסתר סטמקר
בת כרמלה ז"ל
ששון סטמקר
בן אליזבת ז"ל
תנצב"ה

תַּקְצִיר: חַייֶקְ'ל מַמְשִׁיךְ לַעֲבֹד קָשֶׁה לְמִחְיָתוֹ וּמִשְׁתַּכֵּר בִּמְעַט מְאוֹד פְּרוּטוֹת בָּהֶן הוּא יָכוֹל לִקְנוֹת בַּשּׁוּק מְעַט אֹכֶל שֶׁאֵינֶנּוּ טָרִי עֲבוּר מִשְׁפַּחְתּוֹ. הוּא מִתְנַחֵם בַּמַּחֲשָׁבָה כִּי יִתָּכֵן וּבְקָרוֹב יִזְכֶּה בַּהַגְרָלָה הַגְּדוֹלָה...

שירים הסיריים

ב

כַּיּוֹם הַהוּא יוּשַׁר הַשִּׁיר הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה, עִיר עֹז לָנוּ יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת וָחֵל.

כֵּן בֹּג בֹּג אוֹמֵר, הֲפֹךְ בָּהּ וַהֲפֹךְ בָּהּ, דְּכֹלָּא בָהּ. וּבָהּ תֶּחֱזֵי, וְסִיב וּבְלֵה בָהּ, וּמִנָּהּ לֹא תָזוּעַ, שֶׁאֵין לְךָ מִדָּה טוֹבָה הֵימֶנָּה.

בָּרוּךְ (הוּא) אֱלֹקֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכְבוֹדוֹ, וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת, וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם. לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק, וְלֹא נֵלֵד לְבֶהָלָה.

בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּה' וְהָיָה ה' מִבְטַחוֹ.

ג

גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי

ד

דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם.

דַּע לִפְנֵי מִי אַתָּה עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. אֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד הָיָה הוֹוֶה וְיִהְיֶה.

דַּעַת קָנִיתָ לֹא חָסַרְתָּ, דַּעַת לֹא קָנִיתָ מַה קָּנִיתָ, זֶה מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּמַעֲרָבָא. דְּדָא בֵּיהּ כּוּלָּא בֵּיהּ דְּלֵא דָּה מַה בֵּיהּ זֶה מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בְּמַעֲרָבָא.

ה

ה' מֶלֶךְ ה' מֶלֶךְ ה' יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד.

הִגִּיעַ זְמַן הַגְּאוּלָה.

הַדּוּ לַה' כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ.

הוּא יִגְאַל אוֹתָנוּ בְּקָרוֹב וִיקַבֵּץ נִדְחֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ חֲבֵרִים כָּל יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן.

הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ, וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ.

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם.

הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּה'.

הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ה' הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם.

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד.

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים אוֹתָךְ.

הַרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.

הַרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וִיבַשֵּׂר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת.

הַשִּׁיבֵנוּ ה' אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם.

לעילוי נשמת
הקטור ג'ורג' ברמן
בן **טוביאס וסופיה** ז"ל
ריקלה דרייקופ
צ'יטריק בת **חוה** ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אשר אנג'ל קרופינסקי
בן **חנה** ז"ל
לואיסה פולאקוב
קרופינסקי בת **חוה** ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
מרקוס קיטו ברמן
בן **סופיה** ז"ל
אלברטו אברהם ברמן
בן **סופיה** ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
טוביה טוביה ברמן
בן **לייקה** ז"ל
סופיה בכלמן ברמן
בת **ריקלה** ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

הַסֹּכָּה שֶׁנֶּעְלְמָה

מַעֲשֶׂה בִּרְאוּבֵן שֶׁבָּנָה סֹכָּה עַל גַּבֵּי הַמִּדְרָכָה שֶׁמְּשַׁמֶּשֶׁת לְהִלּוּךְ הָרַבִּים. הַסֻּכָּה הָיְתָה בְּנוּיָה לִרְחַב כָּל הַמִּדְרָכָה, וְחָסְמָה אֶת הִלּוּךְ הָעוֹבְרִים וְשָׁבִים, כָּךְ שֶׁעַל מְנָת לַעֲבֹר בַּמָּקוֹם, נֶאֱלְצוּ לָרֶדֶת לַכְּבִישׁ...

בְּנֵי הַשְּׁכוּנָה פָּנוּ אֶל רְאוּבֵן, וְדָרְשׁוּ שֶׁיְּחַפֵּשׂ מָקוֹם אַחֵר לִבְנִיַּת סֻכָּתוֹ, אַךְ הַלָּה אָטַם אֶת אָזְנָיו, וְלֹא הִסְכִּים לְפָרֵק אֶת הַסֻּכָּה שֶׁהִפְרִיעָה לַמַּעֲבָר בַּמִּדְרָכָה הַצִּבּוּרִית. מִשֶּׁכָּךְ, אִימּוּ הַשְּׁכֵנִים: "אִם לֹא תְּסַלֵּק אֶת הַסֻּכָּה, נִסְלְקָהּ אָנוּ"! אַךְ רְאוּבֵן נוֹתֵר בְּשֶׁלּוֹ.

בְּבֹקֶר אֶחָד מִימֵי חוֹל הַמּוֹעֵד, רְאוּבֵן, שֶׁיָּשֵׁן בְּסֻכָּתוֹ, הִתְעוֹרֵר מִשֵּׁנָה עֲמֻקָּה וְגִלָּה לְחֵרְדָּתוֹ שֶׁהוּא יָשֵׁן עַל הַמִּדְרָכָה בְּאֶמְצַע רְשׁוּת הָרַבִּים... לְצִדּוֹ חוֹלְפִים בְּנֵי אָדָם רַבִּים, וְגַם יְלָדִים מִסָּבִיב מַבִּיטִים בְּסַקְרָנוּת בָּאִישׁ הַמּוּזָר שֶׁיָּשֵׁן בְּאֶמְצַע הָרְחוֹב...

לְהֵיכָן נֶעְלְמָה הַסֻּכָּה? - הִתְבָּרֵר, שֶׁאֶחָד מִבְּנֵי הַשְּׁכוּנָה, שִׁמְעוֹן שְׁמוֹ, הֶחְלִיט בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה לְלַמֵּד אֶת רְאוּבֵן לֶקַח. הוּא קָרָא לִשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו, וְהָאַרְבָּעָה פָּשׁוּט הֵרִימוּ אֶת הַסֻּכָּה בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, וְהֶעֱבִירוּהָ לַחֲנָיָה הַפְּרָטִית שֶׁל רְאוּבֵן...

מִלְּבַד עֶגְמַת הַנֶּפֶשׁ וְהַבִּזָּיוֹן שֶׁנִּחַל רְאוּבֵן, הִתְבָּרֵר שֶׁבְּאוֹתוֹ לַיְלָה, לְאַחַר סִלּוּק סֻכָּתוֹ, נִגְנְבוּ לוֹ כְּלֵי כֶּסֶף יְקָרִים שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים בְּתוֹךְ הַסֻּכָּה - פָּמוֹטוֹת מַרְהִיבִים וּגְבִיעַ קִדּוּשׁ...

כָּעֵת בָּא שִׁמְעוֹן וּשְׁאֵלָתוֹ בְּפִיו: **הַאִם צָרִיךְ אֲנִי לְשַׁלֵּם לִרְאוּבֵן עֲבוּר גְּנֵבַת כֵּלָיו הַיְקָרִים, לְאַחַר שֶׁגַּרְמְתִּי שֶׁיִּהְיוּ חֲשׂוּפִים לְעֵינֵי כֹּל?**

תְּשׁוּבָה:

רֵאשִׁית נֹאמַר, שֶׁלְּשִׁמְעוֹן הָיָה הֶתֵּר גָּמוּר לְפַנּוֹת אֶת הַסֻּכָּה, כִּי הִיא מַפְרִיעָה לָרַבִּים, וַעֲלוּלָה אַף לִגְרֹם לַאֲסוֹנוֹת, כְּגוֹן בְּמִקְרֶה שֶׁיְּלָדִים [אוֹ אִשָּׁה עִם עֶגְלַת תִּינוֹק] יֵרְדוּ לַכְּבִישׁ.

וּבַאֲשֶׁר לְחִיּוּבוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן עֲבוּר גְּנֵבַת חֻפְצֵי רְאוּבֵן: מִדִּינֵי אָדָם הוּא פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם, שֶׁכֵּן לֹא הִזִּיק לִרְאוּבֵן בְּיָדַיִם [בְּאֹפֶן יָשִׁיר]. אַךְ יֵשׁ לָדוּן הַאִם חַיָּב בְּדִינֵי שָׁמַיִם, כִּי הַגַּם שֶׁהָיָה מֻתָּר לוֹ לְפַנּוֹת אֶת הַסֻּכָּה, מִכָּל מָקוֹם לְאַחַר שֶׁסִּלְּקָהּ, אוּלַי הָיָה מֻטָּל עָלָיו לִשְׁמֹר עַל חֻפְצֵי רְאוּבֵן מִדִּין 'הַשָּׁבַת אֲבֵדָה'.

וְנִרְאֶה שֶׁשִּׁמְעוֹן לֹא הָיָה צָרִיךְ לִדְאֹג לִשְׁמִירַת חֻפְצָיו שֶׁל הַפּוֹשֵׁעַ, שֶׁבָּנָה סֻכָּה שֶׁמַּזִּיקָה אֶת הָרַבִּים [חֲרֵף הִתְנַגְּדוּת בְּנֵי הַמָּקוֹם], וְזֹאת עַל מְנָת לְלַמְּדוֹ לֶקַח שֶׁלֹּא יַמְשִׁיךְ לְנַהֵג כָּךְ. וְשָׁנִינוּ (ב"ק ל'. וְשו"ע חו"מ תי"ד-א): "לֹא יוֹצִיא אָדָם תִּבְנוֹ וְקִשּׁוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים כְּדֵי שֶׁיִּדּוֹשׁוּ וְיֵעָשׂוּ זֶבֶל, לְזַבֵּל בָּהֶם שָׂדוֹת וּכְרָמִים, מִשּׁוּם שֶׁהֵם קָשִׁים וַחֲלָקִים, וַעֲלוּלִים בְּנֵי אָדָם וּבְהֵמוֹת לְהַחֲלִיק מִחֲמַת הַהִלּוּךְ עַל גַּבָּם. וְאִם הוֹצִיאָם, קְנָסוּהוּ חֲכָמִים שֶׁיְּהֵא כְּהֶפְקֵר". וְכֵן שָׁנִינוּ (ב"ב כ"ז: וְשו"ע שָׁם תי"ז-ד): "אֵילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְהִתְפַּשְּׁטוּ עֲנָפָיו לְתוֹךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, קוֹצֵץ [רַשַּׁאי כָּל הָעוֹבֵר בַּמָּקוֹם לִקְצֹץ אֶת הָעֲנָפִים], עַד כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַגָּמָל עוֹבֵר וְרוֹכְבוֹ עָלָיו".

רוֹאִים אָנוּ, שֶׁחַז"ל הֶחְמִירוּ מְאֹד בְּדִינָם שֶׁל אֵלּוּ הַמַּעֲמִידִים "בּוֹרוֹת" וְתַקָּלוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְגַם בְּעִנְיָנֵנוּ מִסְתַּבֵּר, שֶׁאֶחָד כָּזֶה שֶׁגּוֹזֵל וּמְסַכֵּן אֶת הָרַבִּים, אָמְנָם אָסוּר לִגְזֹל אֶת מָמוֹנוֹ, כִּי לֹא הֶפְקֵר, אַךְ מִכָּל מָקוֹם אֵין צָרִיךְ לִדְאֹג לִשְׁמִירַת חֻפְצֵי הַסֻּכָּה שֶׁלּוֹ, כְּדֵי לְלַמְּדוֹ לֶקַח שֶׁלֹּא יַעֲמִיד שׁוּב אֶת סֻכָּתוֹ בְּאֹפֶן שֶׁכָּזֶה.

יֵשׁ לְהוֹסִיף, שֶׁגַּם רְאוּבֵן פָּשַׁע בְּעַצְמוֹ בְּאָבְדַן כֵּלָיו, כִּי אֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחַ חֻפָּצִים כֹּה יְקָרִים בְּסֻכָּה שֶׁבִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וּוַדַּאי לֹא לְאַחַר שֶׁהִתְרִיעוּ בּוֹ וְאִימּוּ שֶׁסֻּכָּתוֹ תִּסָּנֶה; מִמֵּילָא יִתָּכֵן וְזוֹ נֶחְשֶׁבֶת לַ"אֲבֵדָה מְדַעַת' [-חֻפָּץ שֶׁהֻנַּח עַל יְדֵי בְּעָלָיו בְּמָקוֹם בּוֹ הוּא עָלוּל לְהֵאָבֵד], וְאֵין חִיּוּב לִטְרֹחַ בִּשְׁמִירָה עַל הַכֵּלִים הַמֻּנָּחִים בְּסֻכָּה זוֹ.

לְסִכּוּם: הַדַּעַת נוֹטָה שֶׁשִּׁמְעוֹן פָּטוּר מִלְּפַצּוֹת אֶת רְאוּבֵן עַל גְּנֵבַת כְּלֵי הַכֶּסֶף אַף מִדִּינֵי שָׁמַיִם.

שירים חסידיים

וְהָיָה כְּעֵין שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל, וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ.

וְהָיוּ לְמִשְׂסָה שֹׂאֵיכֶךָ וְרַחֲקוּ כָּל מְבַלְּעֶיךָ יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלֹקֵךְ כְּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה.

וְאֶטְהַר וְאֶתְקַדַּשׁ בְּקֻדְּשָׁה שֶׁל מַעְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַּע שֶׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְלִתְקַן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגָם. וּלְטַהֲרֵנוּ וּלְקַדְּשֵׁנוּ בְּקֹדֶשְׁךָ הָעֶלְיוֹנָה, אָמֵן סֶלָה.

וְאֹמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹקֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה ה' קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ.

וְאַנְחֵנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ.

וְאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ. מַה טֹּבוּ אָהֳלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אֶחָד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל.

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם ה'.

וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּו לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם.

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ.

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד לְעַמְּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לְמְיַחֲלִים לְךָ, שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ שָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ.

וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְדַבֵּק לְבֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ, וְלֹא נֵבוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם וְלֹא נִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וָעֶד.

וְהַבִּיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים.

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהִשְׁתַּחֲוּו לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם.

לעילוי נשמת
דוד לוי
בן נוריה ז"ל
נלב"ע כ"ז טבת ה'תשפ"ה
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שלום ציון כהן
בן שרה ז"ל
נלב"ע י"א טבת ה'תשע"ט
תנצב"ה

מִבּוֹךְ אִיּוּרִים

יְלָדִים מְתוּקִים, הַתּוֹכְלוּ לַעֲבֹר אֶת הַמָּבוֹךְ בִּזְרִיזוּת? שִׂימוּ לֵב לְסֵדֶר הָאִיּוּרִים (הַמּוֹפִיעַ לְמַעְלָה) בָּהֶם צְרִיכִים לַעֲבֹר בְּמָבוֹךְ. בְּהַצְלָחָה!

גם אני רוצה להיות:

פוֹסֵק הַדּוֹר

בניה יוסף עילם נ"י

ת"ת דרך החיים, לוד

האם חייבים לישון בסוכה?

תשובה: בתורה נאמר "**בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים**", ודרשו חז"ל: תשבו - כעין תדורו, שגם השינה חובה שתהיה בסוכה בכל שבעת ימי החג, ואפילו שינת עראי אסורה חוץ לסוכה מפני שאין קבע לשינה, שאפשר לאדם לנמנם מעט ודי לו. ואף שחיוב שינה בסוכה חמור יותר מחיוב אכילה (שהרי אכילת עראי חוץ לסוכה מותרת, ואילו שינת עראי אסורה, כמו שאמרנו), מכל מקום אין ברכה על השינה, שמא לא יישן ונמצאת ברכתו לבטלה. מאידך, הרואה את חבירו שנרדם חוץ לסוכה (דבר שמצוי בליל הושענא רבה כשלומדים כל הלילה), טוב שיעיר אותו בנחת שילך לישון בסוכה. ואם קשה לו להתעורר, אפשר שנחשב כמצטער שפטור מן הסוכה. אדם נוסף שנחשב כמצטער שפטור הוא מי שסובל מצינון או שיכול לבוא לידי צינון, אולם אדם כזה טוב לו שיעשה בידוד טוב בסוכה, וגם יכניס חימום שאין בו סכנה, וכך יוכל לקיים מצוַת שינה בסוכה.

(ילקוט יוסף מועדים סימן תרלט)

שבת שלום!

להצטרפות למדור זה פנו למייל:
v0732224999@gmail.com

שִׁירִים חֲסִירִים

וְהַרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד בְּלִי דָי.
וְטָהַר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת.
וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פָּעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יָצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. מַלְכוּתְךָ מָלְכָה מָלְכָה - ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ. מַלְכְּךָ מַלְכְּךָ מַלְכְּךָ – וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מָשְׁלָה.
וְיֵדְעוּ כִּי אַתָּה שִׁמְךָ ה' לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ.
וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ.
וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב. וְתִשְׁכֹּן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ. וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם. וְכִסֵּא דָוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין.
וְנִשְׂגַּב ה' לְבַדּוֹ בְּיוֹם הַהוּא.
וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר.
וּפְדוּיֵי ה' יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה.
וְקוֹל ה' יַחֲלִיפוּ כֹּחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים, יָרוּצוּ וְלֹא יִיגְעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ.
וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ.
וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ ... וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ.
וְשִׂנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶّרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ.
וְתֵן בָּנוּ יֵצֶר טוֹב, לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וּבְיִרְאָה וּבְאַהֲבָה.

ז

זְכֹרֵנִי נָא וְחַזְּקֵנִי נָא אַךְ הַפַּעַם הָזֶה הָא-לֹהִים, וְאִנָּקְמָה נְקָם אַחַת מִשְׁתֵּי עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים.

ח

חֲזַק יְמִנָּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ. אֲמִיץ יַעֲשֶׂה בְּקִשָּׁתֵנוּ. וְהוּא יִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. בְּרָכָה וְהַצְלָחָה.
חֲמֹל עַל מַעֲשֶׂיךָ, וְתִשְׂמַח בְּמַעֲשֶׂיךָ, וְיֹאמְרוּ לְךָ חוֹסֶיךָ,

בְּצִדְקָךְ עֲמוֹסֶיךָ, תִּקְדַּשׁ אָדוֹן עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. כִּי מִקְדְּשֶׁיךָ בִּקְדֻשָּׁתְךָ קִדַּשְׁתָּ, נָאֶה לְקָרוֹשׁ פְּאֵר מִקְדּוֹשִׁים.
חֹק וּזְמַן נָתַן לָהֶם שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת תַּפְקִידָם, פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת, וְלִלְבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ.

ט

טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכֶסֶף.

לעילוי נשמת
ישראל ציון ז"ל
בן **עליזה** הי"ו
נלב"ע י"ח אייר ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
שרה ציון
בת **חנה** ז"ל
נלב"ע י"ח אייר ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
משה אוריאל יצחקי ז"ל
בן **אסנת** הי"ו
נלב"ע ט"ו ניסן ה'תשפ"ג
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
שמחה בת **אברהם**
עוזד הלוי גמליאל ז"ל
ראובן בן **סאלם גמליאל** ז"ל
ליאת בת **מנשה מהצרי** ז"ל
תנצב"ה

גְּבוּרָה בְּאֶרֶץ הַזָּהָב

תַּקְצִיר: עַשְׁרוֹת שָׁנִים אַחֲרֵי, יֵידֶל יוֹשֵׁב עִם נְכָדָיו בְּבֵיתוֹ הַמְּפֹאָר וּמְסַפֵּר לָהֶם כֵּיצַד ה' הִשְׁגִּיחַ עָלָיו מִימֵי נְעוּרָיו וְעַד עַתָּה. לְפֶתַע נִשְׁמַעַת דְּפִיקָה בַּדֶּלֶת וּמוֹכֵר קַרְטוֹנִים מַצִּיעַ אֶת מַרְכֻּלְתּוֹ. כַּאֲשֶׁר יֵידֶל יוֹצֵא לִקְרָאתוֹ הוּא מַבְחִין בְּפָנִים מֻכָּרוֹת וּלְאַט מִזַּהֶה כִּי מְדֻבָּר בְּנַפְתָּלִי.

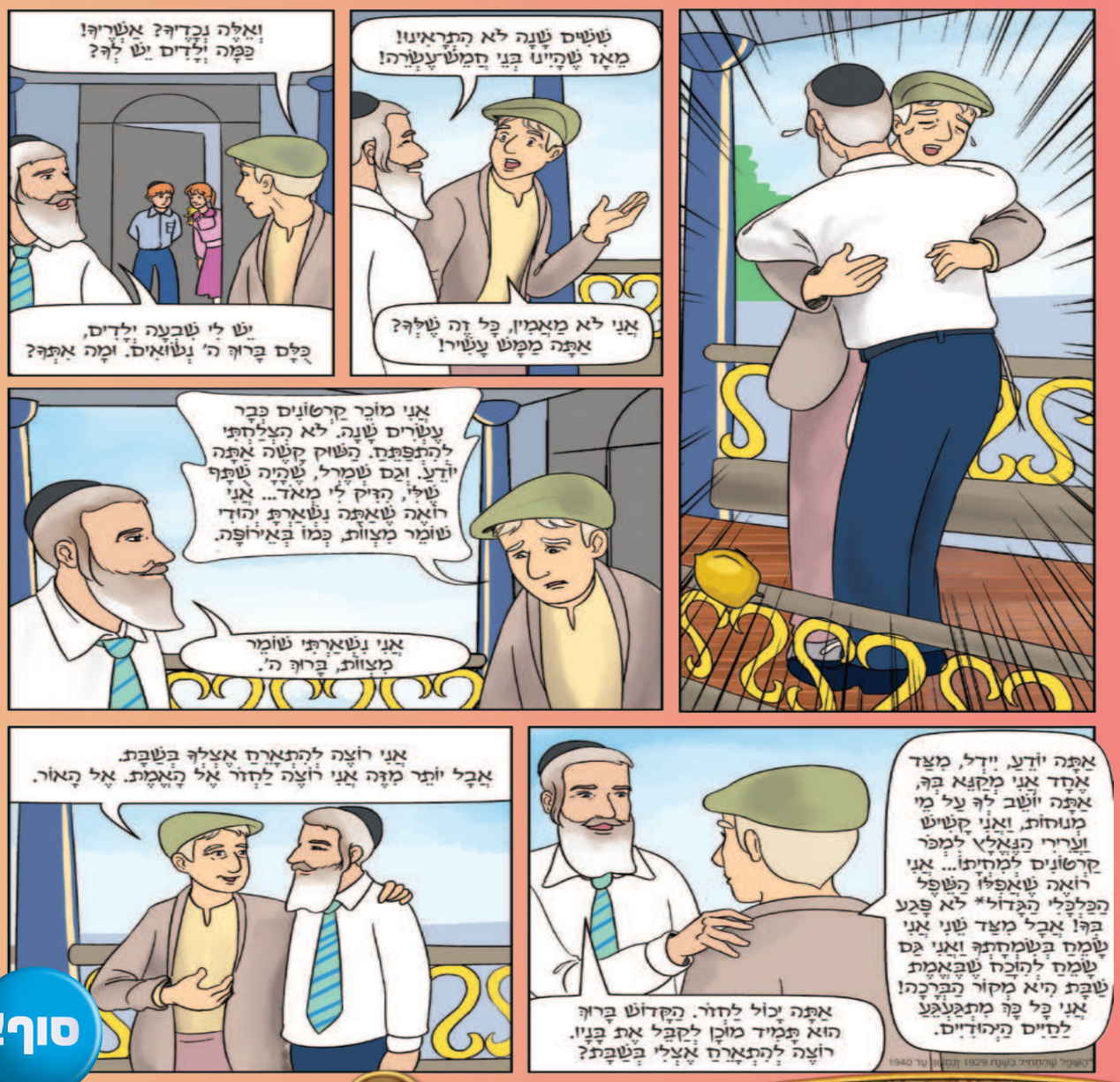

*הַשֵּׁפֶל שֶׁהִתְחִיל בְּשָׁנַת 1929 וְנִמְשַׁךְ עַד 1940

סוף!

שִׁירִים הַסִּידִיִּים

ר

יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ, עִיר צִיּוֹן
תִּמָּלֵא, וְשָׁם נָשִׁיר שִׁיר חָדָשׁ,
וּבְרִנָּנָה נַעֲלֶה.

יְבָרֶכְךָ ה' מִצִּיּוֹן, וּרְאֵה בְּטוּב
יְרוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וּרְאֵה
בָנִים לְבָנֶיךָ, שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

הֵא רַעְוָא קָדְמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאי
בְּאוֹרַיְיתָךְ וְתֵיהַב לִי בְּנִין
דְּכָרִין דְּעָבְדִין רְעוּתָךְ.
וְתִשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאי,
וְלִבָּא דְּכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל
לְטָב וּלְחַיִּין וּלְשָׁלָם אָמֵן.

הֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא,
וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל,
וְאִמְרוּ אָמֵן.

יְהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. כִּנְבוּאַת אֲבִי
חוֹזֶה. וְיִשָּׁמַע בְּבֵית זֶה.
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה.
יוֹדוּ לַה' חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי
אָדָם. כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שִׁקֵּקָה,
וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוּב.

יַחַד יָחַד, כּוּלָּם קְדוֹשָׁה
לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ.

יָמִים עַל יְמֵי מֶלֶךְ תּוֹסִיף
שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דֹר וָדֹר.

יָעֵרֶב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ,
כִּי נַפְשִׁי תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ.

יְרוּשָׁלַיִם אוֹרוֹ שֶׁל עוֹלָם ...
וּמִי הוּא אוֹרָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם?
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

יָשִׂישׂ עָלֶיךָ אֱ-לֹהֶיךָ,
כְּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה.

יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ,
יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ.

יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּה', עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא.

אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים,
וְאֵין לָנוּ עַל מִי לְהִשָּׁעֵן,
אֶלָּא עַל אֲבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

כ

כְּאֹהֶל הֻנְטַּתָּה בְּדָרֵי
מַעְלָה: מְרֹאֵה כֹהֵן.
כִּבְרֹקִים הֵיוֹצְאִים מִזִּיו
הַחַיּוֹת: מְרֹאֵה כֹהֵן.
כְּגֹדֶל גְּדִילִים בְּאַרְבַּע
קְצָווֹת: מְרֹאֵה כֹהֵן.
כְּרִמּוֹת הַקֶּשֶׁת בְּתוֹךְ
הֶעָנָן: מְרֹאֵה כֹהֵן.
אֱמֶת מַה נֶּחְדַּר הָיָה כֹּהֵן
גָּדוֹל, בְּצֵאתוֹ מִבֵּית קֹדֶשׁ
הַקָּדָשִׁים בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶּגַע.

כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים
וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ.
כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה
רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד
עוֹלָם. לְךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת.
וּבְרַךְ כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה
וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.
כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים, מַלְכוּתוֹ נֶצַח, נוֹרָאוֹתָיו
שִׂיחוּ, סַפְּרוּ עֻזּוֹ, פְּאֵרוּהוּ צִבְאָיו,
קַדְּשׁוּהוּ, רוֹמְמוּהוּ, רֹנּוּ שִׁיר
וְשֶׁבַח, תּוֹקֶף תְּהִלּוֹת תִּפְאַרְתּוֹ.

מעכן שילה

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
פולט אביטל
בת חביבה הי"ו

ברכת השנה
לרפואת שלימה
ר' רפאל
בן אולגה הי"ו

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
סימי (שמחה) בן שטרית
בת חסיבה הי"ו

ברכת השנה
זיווג הגון
לאיריס
בת נינה הי"ו

ברכת השנה
לרפואת והצלחת
יהודה בן חנינה הי"ו
לורט בת חביבה הי"ו
למשפחת מלול הי"ו

תְּאוֹמִים

מִצְאוּ אֶת שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת בָּהֶן מְסֻדָּרִים אַרְבַּעַת הַמִּינִים בְּאוֹתוֹ סֵדֶר

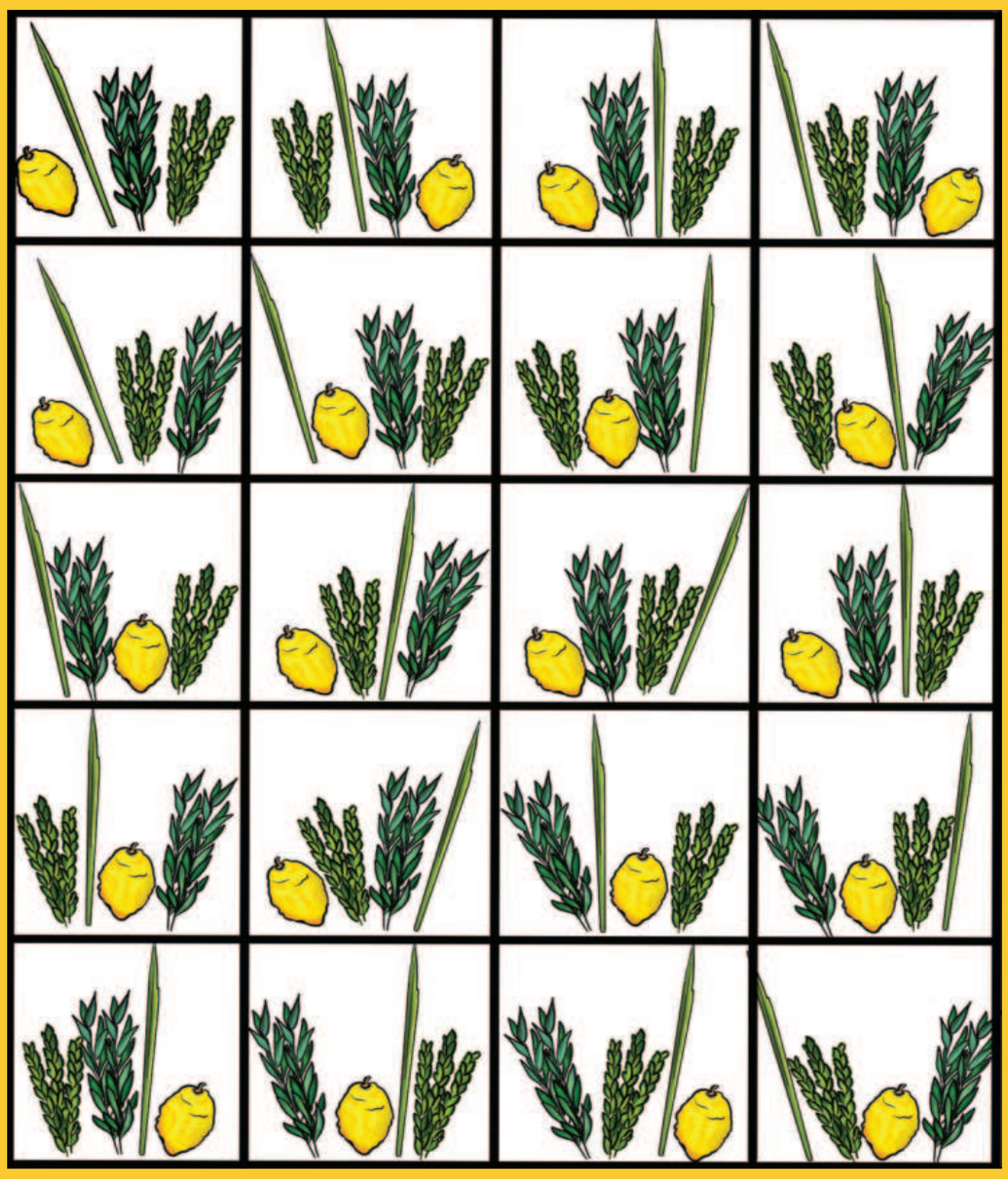

שִׁירִים הַסִּירִים

כִּי הִרְבִּיתָ טוֹבוֹת אֵלַי,
כִּי הִגְדַּלְתָּ חַסְדְּךָ עָלַי.
וּמָה אָשִׁיב לָךְ וְהַכֹּל שֶׁלָּךְ,
לְךָ שָׁמַיִם אַף אָרֶץ לָךְ.
וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאנֶךָ,
וַחֲפָצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ.
כִּי לֹא יִטֹּשׁ ה' עַמּוֹ
וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב.
כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה
וּדְבַר ה' מִירוּשָׁלָם.

כִּי מֹרֹאשׁ צֻרִים אֶרְאֶנּוּ
וּמִגְּבָעוֹת אֲשׁוּרֶנּוּ הֵן עַם
לְבָדָד יִשְׁכֹּן וּבַגּוֹיִם לֹא
יִתְחַשָּׁב.
כִּי נִחַם ה' צִיּוֹן, נִחַם כָּל
חָרְבֹתֶיהָ, וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן,
וְעֲרָבָתָהּ כְּגַן ה'.
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ,
תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה.
כֵּיצַד מְרַקְּדִין לִפְנֵי הַכַּלָּה,
כַּלָּה נָאָה וַחֲסוּדָה.

כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ גֶּשֶׁר צַר מְאֹד,
וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא יִפָּחֵד כָּלָל.
כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם
הַבָּא.
כָּל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה ה' הַכֹּל לְטוֹבָה.
כָּל מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרְכֵי צִבּוּר
בֶּאֱמוּנָה. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
יְשַׁלֵּם שְׂכָרָם.
כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּרִים,
כֻּלָּם גִּבּוֹרִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים.
כֵּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד כְּנֶגְדֵּךְ וְאֵינִי
יָכוֹל לְנַגּוֹעַ בָּךְ, כָּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל
אוֹיְבֵי לְנַגּוֹעַ בִּי לְרָעָה.

לֹא תַּבּוּשִׁי וְלֹא תִּכָּלְמִי,
מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי וּמַה תֶּהֱמִי,
בָּךְ יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמִּי, וְנִבְנְתָה
עִיר עַל תִּלָּהּ.
לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים
וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי.
לְבִנְיָמִין אָמַר יְדִיד ה'
יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו.

מָה אֶהֱבְתִּי תּוֹרָתֶךָ, כָּל
הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי.
מֵהֵרָה ה' אֱלֹקֵינוּ יִשָּׁמַע
בְּהָרֵי יְהוּדָה.

מִי יִתֵּן לִי אֶבְרַ כְּיוֹנָה
אָעוּפָה וְאֶשְׁכְּנָה.
מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת
יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב ה' שְׁבוּת
עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח
יִשְׂרָאֵל.
מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תּוֹפִיעַ.
מִצִּוָּה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת
בְּשִׂמְחָה תָּמִיד.
מִקִּימִי מְעַפֵּר דָּל
מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן.
מֹשֶׁה אֱמֶת וְתוֹרָתוֹ
אֱמֶת.

לרפואת והצלחת
ר' יצחק בן זוהרה הי"ו
אסתר בת עליזה הי"ו
למשפחת וזאנה הי"ו

לרפואת והצלחת
מזל אביטן
בת עליה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת והצלחת
ר' עמרם בן זוהרה
זוהרה פרלה בת סוליקה
למשפחת אלול הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

מִצְאוּ אֶת הַפְּרִיטִים

יְלָדִים יְקָרִים
הִתּוֹכְלוּ לִמְצֹא
אֶת הַפְּרִיטִים
הַמְאִירִים הַבָּאִים?

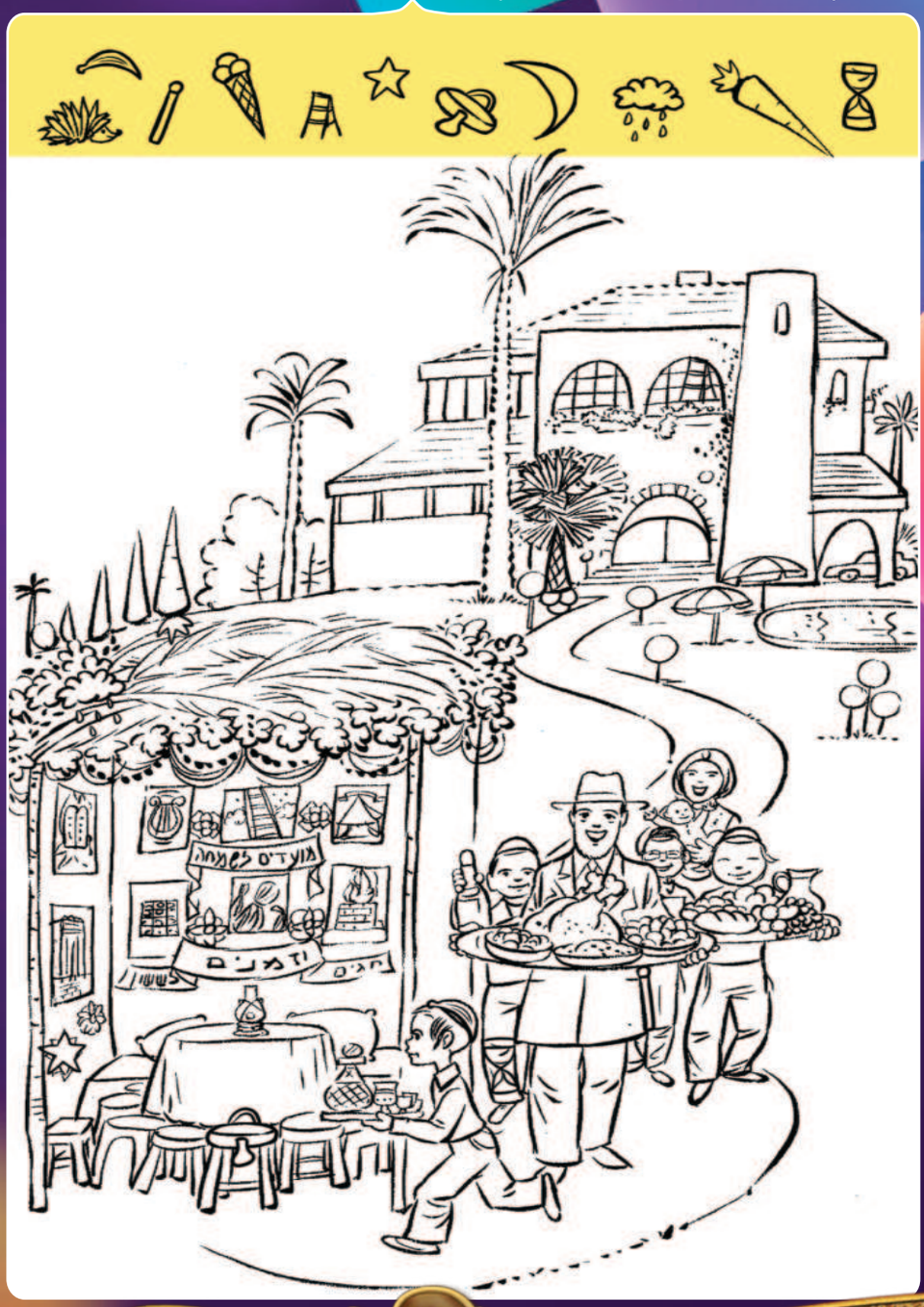

מַחְבּוֹאִים!

חַפְּשׂוּ אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים
בְּכָל עַמּוּדֵי פִּנּוֹת הַיְלָדִים!

מָה בַּתְּמוּנָה?

הוֹרָאוֹת הַמִּשְׂחָק:

שַׂחְקָן אֶחָד

הִתְבּוֹנֵן בְּעַמּוּד הַבָּא בְּ'מִצְאוּ 10 הֶבְדָּלִים' בַּתְּמוּנָה הָעֶלְיוֹנָה - כְּעֶשֶׂר שְׁנִיּוֹת. הָפוֹךְ אֶת הַדַּף חֲזָרָה וַעֲנֵה עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַמּוֹפִיעוֹת מִמָּטָּה.

שְׁנֵי שַׂחְקָנִים וָמֶעְלָה

קוֹבְעִים סֶבֶב בֵּין הַמִּשְׂתַּתְּפִים, מַתְחִילִים בַּתְּמוּנָה הַמְצֻיֶּנֶת לְעֵיל, וּמַמְשִׁיכִים לְצִיּוּרִים אֲחֵרִים בַּגִּילָיוֹן תּוֹךְ חִבּוּר שְׁאֵלוֹת כִּרְצוֹנְכֶם.

הַמְנַצֵּחַ הוּא מִי שֶׁזּוֹכֵר אֶת מַרְבֵּה הַפְּרָטִים!

כַּמָּה שְׁעָרִים מוֹפִעִים בָּאִיּוּר?
כַּמָּה כֹּהֲנִים יֵשׁ בָּאִיּוּר?
כַּמָּה חֲצוֹצְרוֹת יֵשׁ בָּאִיּוּר?
לְאֵיזֶה כֹּהֵן יֵשׁ כּוֹבַע שׁוֹנֶה?
הַאִם יֵשׁ בָּתִּים בְּאֹפֶק שֶׁנִּרְאִים בָּאִיּוּר?

רוֹצִים לִהְיוֹת צַדִּיקֵי הַשָּׁבוּעַ?
צִבְעוּ אֶת הַצִּיּוּר וְשִׁלְחוּ אֵלֵינוּ!

שִׁירִים הַסִּידִּיִּים

ג

נַעֲלֶה נַעֲלֶה, נַעֲלֶה נַעֲלֶה, נַעֲלֶה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בִּרְנָנָה, נַעֲלֶה, בִּרְנָנָה, נִשְׁתַּחֲוֶה. בִּרְנָנָה, נַעֲלֶה, בִּרְנָנָה, נִשְׁתַּחֲוֶה. נָגִיל וְנָשִׂישׂ בְּזֹאת הַתּוֹרָה.

ם

סִיכָּן טוֹב וּמְזֹל טוֹב יְהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל.

ע

עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה.

עוֹד אֲבִינוּ חַי.
עוֹד יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה. קוֹל מְצַהֲלוֹת חֲתָנִים מֵחֻפָּתָם וּנְעָרִים מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם.
עוּרָה כְבוֹדִי עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר.
עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן.
עַל יְדֵי נְגוּנִים וּמְחִיאַת כָּף מִתְמַתְּקִין כָּל הַדִּינִים.
עַם יִשְׂרָאֵל חַי.

עֲנִבֵי הַגֶּפֶן בְּעִנְבֵי הַגֶּפֶן, דְּבָר נָאֶה וּמִתְקַבֵּל.
עֲנִי עָנָה וְתָפֵר, דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם, כִּי עִמָּנוּ אֵ-ל.
עֲשֵׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן.

פ

פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ.
פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים.

צ

צִוָּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.
צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לְשָׁלוֹם אֲסִירָיִךְ.
צִמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹקִים לְאֵ-ל חַי מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹקִים.

ק

קוֹל צְהָלָה וְרִנָּה. שַׁפְּתֵינוּ אָז תְּרַנֵּנָה. אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָא. אָנָּא ה' הַצְלִיחָה נָא.

קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מְקַדְּשֵׁי שִׁמְךָ, וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ, וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ לְמַעְלָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב לְמַעַן שְׁמֶךָ.
קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת.

מעכן שילה

לעילוי נשמת
רוזט שושן
בת **חביבה** ז"ל
נלב"ע י"ד טבת
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
דניאל אביטל
בן **חסיבה** ז"ל
נלב"ע כ"א סיון
ה'תשס"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
יצחק גולן
בן **שרה** ז"ל
נלב"ע י"ד אב
ה'תשפ"ג
תנצב"ה

זֵהוּ 10 הֶבְדֵּלִים!

רוצים להיות "צדיקי השבוע"?
שילחו אלינו פתרונות של אחד החידות בגיליון.
פתרונות יש לשלוח לפקס: 077-444-8-666
או למייל: a0732224999@gmail.com
(פקס או מייל שיגיע ללא פרטים מלאים וברורים לא ייכנסו)

צַדִּיקֵי הַשָּׁבוּעַ

שירה מיכל קאשי (חריש)
אפרת נועה ובת שבע ציפורה פרץ (בני ברק)
בארי ומבשר קוזניץ (מושב נחלים)
בת עמי אשכנזי (עלי)
הלל שירה ואיתן דהן (חצור הגלילית)
יעל ואפרת שאער (בני ברק)
הדסה, יסכה, אלקנה ואלישיב גילקרוב (חרשה)
רועי ונועה סין-שלום (אפרת)
טליה, אלעזר ומרים ושדי (ירושלים)
ליאור, איתי, נועם ואריאל מלול (ניצן)
נעמה טויטו (אשדוד)
אדל, אלינוי והילל שוקר (גדרה)
איתמר לוי (לוד)
רפאל יוסף ומיאל עליזה פטיטו (קרית מלאכי)

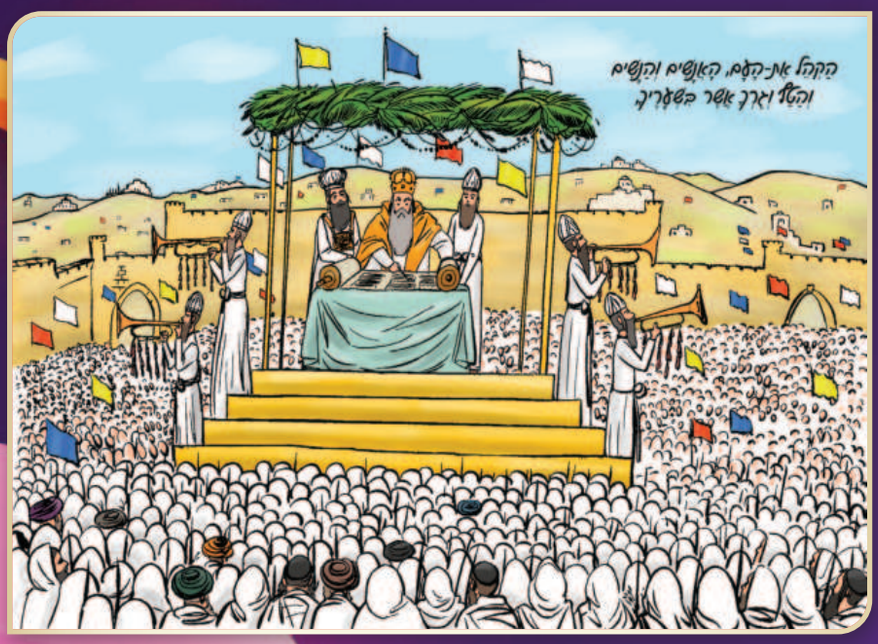

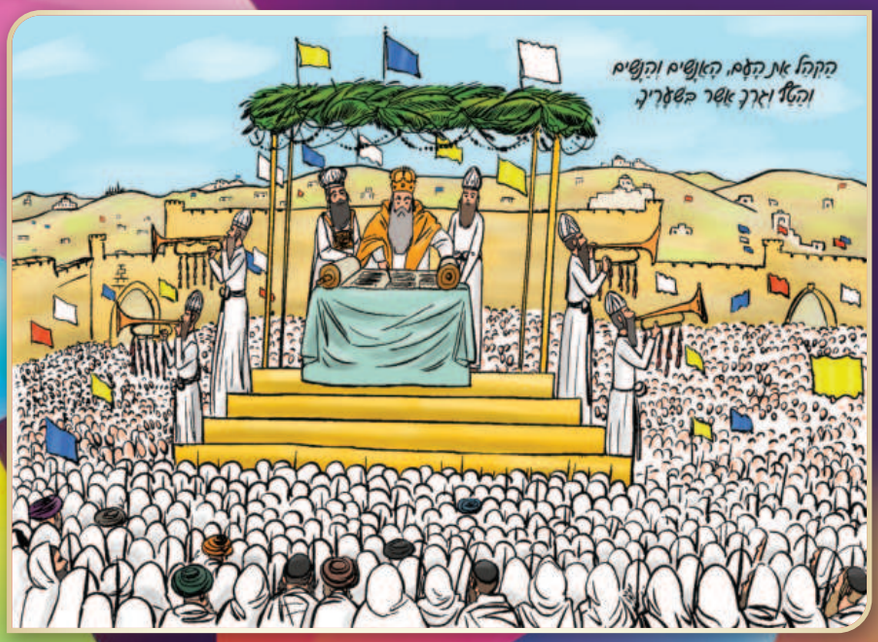

שִׁירִים חֲסִירִים

ר

רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לַעֲנִיֵּי עֲנִינָא.
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר:
חֵס וְשָׁלוֹם שֶׁתִּשְׁתַּכַּח תּוֹרָה
מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי לֹא תִשְׁכַּח
מִפִּי זַרְעוֹ.

ש

שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם
וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, וְיָבוֹא
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד.
שַׂבְּחִי יְרוּשָׁלִַם אֶת ה'
הַלְּלִי אֱלֹקַיִךְ צִיּוֹן.
שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ
לַזְּמַן הַזֶּה.
שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שָׁמוֹר
שְׁאֲרִית יִשְׂרָאֵל.
שׁוֹמְרִים הַפְקֵד לָעִירְךָ כָּל
הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה.
שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי
אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא
עֶזְרִי.
שִׂישׂוּ וְשַׂמְּחוּ בְּשִׂמְחַת
תּוֹרָה, וּתְנוּ כָּבוֹד לַתּוֹרָה
כִּי טוֹב סְחָרָהּ מִכֶּסֶף
סְחוֹרָה מִפַּז וּמִפְּנִינִים
יְקָרָה נָגִיל וְנָשִׂישׂ בְּזֹאת
הַתּוֹרָה כִּי הִיא לָנוּ עֹז
וְאוֹרָה.
שִׂמַּח תְּשַׂמֵּח רֵעִים
הָאֲהוּבִים כְּשַׂמֵּחַךְ יְצִירְךָ
בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם.
שִׂמְחוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם
וְגִילוּ בָהּ כָּל אֹהֲבֶיהָ
שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל
הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ.
שַׂמְּחֵם בְּבִנְיָן שָׁלֵם בְּאוֹר
פָּנֶיךָ תַּבְהִיקֵם, יְרוֹנֵן
מְדֶשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ
תַּשְׁקֵם.
שַׂמְּחֵנוּ ה' אֱ-לֹהֵינוּ
בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ,
וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד
מְשִׁיחֶךָ, בִּמְהֵרָה יָבוֹא
וְיָגֵל לִבֵּנוּ.
שֶׁמַּעְתִּי שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים
אַשְׁרֵי מִי שֶׁבָּא לְכָאן
וְתַלְמוּדוֹ בְּיָדוֹ.

ת

תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לָנוּ,
בָּרוּךְ אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ.
תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת
נֶפֶשׁ, עֵדוּת ה' נֶאֱמָנָה
מַחְכִּימַת פֶּתִי.
תַּחְשֹׁב טוֹב יִהְיֶה טוֹב.

לעילוי נשמת
לאה טויטו ז"ל
בת אדל הי"ו
נלב"ע י"ז ניסן ה'תשמ"ב
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' אליעזר טויטו
בן רחל מסעודה ז"ל
נלב"ע ל' שבט
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' עמרם בן שטרית
בן תמו ז"ל
נלב"ע ח' טבת ה'תש"פ
תנצב"ה

הַשַּׁר מִקּוּצִי

אליעזר בן חמו
עיר חלב מגמר:

שִׁירֵי רִימוֹן

אֲדוֹן הַכֹּל מִחַיֶּה כָּל נְשָׁמָה, זְמִירוֹת מִבְּנֵה אֶרֶץ שִׁמְעָנוּם,
יָצוּ חַסְדּוֹ לְבַת נָדִיב חֲכָמָה: צְבִי צַדִּיק בְּמִזְרָחָהּ וְיָמָה:
לְבוּשָׁה מַעֲגָן תֹּאַר יְקָרוֹ, יְשָׁרִים הוֹלְכִים תָּמִיד בְּיֹשֶׁר,
וּמִשְׁפַּעַת עָלֵי כָּל הָאֲדָמָה: נְקִיִּים הֵם בְּלִי עָוֹן וְאַשְׁמָה:
שָׁאוֹן גַּלֵּי גְבוּל יַמִּים תְּעוֹרֵר, שְׁמוּעָתָם לְטוֹב כָּלָם בְּרוּרִים,
וְעַם דּוֹדָהּ בְּצִלּוֹ נַעֲלָמָה: וְלָהֶם נִכְסְפָה נַפְשִׁי בְּתֵימָה:
כֹּחַן בַּעֲלָה שֶׁבְּטֵינוּ תְּנַהֵל, צָרֵי גִלְעָד שָׁלַח לָנוּ יְדִידִי,
וּמַעֲלָתָהּ מְהֻדֶּרֶת וְרָמָה: בְּצִיּוֹן נִשְׂמְחָה גֶּבֶר וְעֶלְמָה:

שְׁמַע הָא-לִי עֲנִנִי בְּתִפְלָּה, סְעִי יוֹנָה וְשִׁמְעֵנִי, עֲמוֹדִי מְהֵרִי יוֹנָה,
בְּעֵת אֶקְרָא בְּשִׁיר דָּוִד כְּכִנּוֹר נִגְנִי. וְהַתְקִינִי כֵּלִי.
תְּחִלָּה: וּפַצְחִי זַמְּרִי רָנִי, וְנִכְנַס לְתוֹךְ גִּנָּה, בְּתָמֵר תַּעֲלִי.
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשָׁב כְּאַיִן, בְּשִׁיר הִתְבּוֹנָנִי. וְנֹאחֲזָה בְּסַנְסִנָיו,
יְתוּשׁ קָטָן קִדְמַנִי תְּחִלָּה: וּמַהֲרִי וְאַל תִּפְנִי, וּפְרִיוֹ תֹּאכְלִי:
מְאֹד חָרַד לְבָבִי גַּם וְחִלָּה, לְדַרְכְּךָ שׁוּטְנִי: וּמַהֲרִי עֲדֵי עֲדֶיךָ,
בְּגָלוּתִי אֲנִי אֶמָּה שְׁפָלָה: קְחִי צֵידָה וְנִסְעָה, שְׁנֵי תּוֹרִים עָלַי לְחֵיֶךָ.
הֲלֹא בְּכֵי"ן אֲשֶׁר שִׁירוֹ וְנִתְעַדֵּן וְנִשְׁבְּעָה. וְיִנְאָה כֶּם כְּלִיל יָפְיֶךָ,
מְשַׁלִּים, יְלוּד חִזְקִי"ק אֲנִי קַל וְנִשְׂרָה בְּלִי נֶבֶל. וְיָמֵר תִּתְּנִי: תְּנִי גִּזְמֵךְ עָלַי אַפֵּךְ.
מִנְּמָלָה: וְעָגִיל תִּתְּנִי:

לעילוי נשמת
יהודית שבי
בת עליזה ז"ל
נלב"ע
ח אלול ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
יוסף כבתי
בן חיים ז"ל
נלב"ע - כ"ח כסליו
ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
פנחס גלברג
בן חיה שרה ז"ל
נלב"ע
כ"ז סיון ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
בנימין יחיאל כהן
בן עלושה ז"ל
נלב"ע
ט"ז שבט ה'תשפ"ה

לעילוי נשמת
טל מובשוביץ ז"ל
בן עשהאל וחוה הי"ו
נלב"ע כ"א סיון תשפ"ה
תנצב"ה

תַּקְצִיר: בְּשׁוּק הָעֲבָדִים, הָאָמִיר הַמֶּסְלְמִי, מְחַפֵּשׂ לוֹ עֶבֶד הָגוּן. כְּשֶׁהוּא נִתְקָל בְּרַבִּי שִׁמְשׁוֹן, הוּא בָּא עִמּוֹ בִּדְבָרִים אֲחָדִים וְחָכְמָתוֹ וַאֲצִילוּתוֹ מוֹצְאִים חֵן בְּעֵינָיו וְהוּא מְבַקֵּשׁ לִקְנוֹתוֹ לוֹ לְעֶבֶד. רַב הַשּׁוֹדְדִים, מְנַצֵּל אֶת הָעִנְיָן כְּדֵי לְהִתְמַקֵּחַ עַל מְחִיר גָּבוֹהַּ יוֹתֵר עֲבוּרוֹ וְהָאָמִיר מִתְרַעֵם עַל כָּךְ.

חוּשִׁיו הַחַדִּים שֶׁל רַבִּי שִׁמְשׁוֹן לֹא הִטְעוּהוּ וְאָכֵן הַמִּזְרָח הִתִּיכוֹן הָיָה שָׁרוּי בְּעִצּוּמָה שֶׁל תְּקוּפַת הַמִּתְעָה וְהַעֲרָכוֹת לִקְרַאת מַעֲרָכָה עֲצוּמָה וַעֲקֵבָה מִדָּם.

מַלְכֵי אֵרוֹפָּה אֲשֶׁר חָפְצוּ לְהִשְׁתַּלֵּט עַל עוֹד חֲבָלֵי אֶרֶץ לְשֵׁם הַאֲדָרַת שְׁמָם, הִרְחִבַת תְּחוּמֵי שִׁלְטוֹנָם וּפִתְיַחַת אֵירוֹפָּה לְמִסְחָר עִם שׁוּקֵי הַמִּזְרָח חָבְרוּ לִכְנֵסִיָּה אֲשֶׁר חָפְצָה אַף הִיא, מִסְבּוֹתֶיהָ שְׁלָהּ, לְלַבּוֹת אֶת הַמִּלְחָמָה.

מַאֲמָצִים כַּבִּירִים נַעֲשׂוּ בִּכְדֵי לְלַכֵּד אֶת מַלְכֵי וְאֲצִילֵי אֵירוֹפָּה וּלְגַבֵּשׁ צָבָא עָצוּם אֲשֶׁר יֵצֵא לְמַסַּע הַצְּלָב וְיִכְבֹּשׁ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִידֵי 'הַכּוֹפְרִים' הַמֻּסְלְמִים שֶׁשָּׁלְטוּ בָּהּ בְּאוֹתָם יָמִים.

מַלְכִּים שֶׁהָיוּ מִסְכְּסְכִים מִזֶּה רַבּוֹת בַּשָּׁנִים הִשְׁלִימוּ זֶה עִם זֶה וְכִנְסוּ סְבִיב דִּגְלֵיהֶם לוֹחֲמִים מְגֻסִּים וְקַשּׁוּחִים אֲשֶׁר נֹאתוּ לְהִלָּחֵם לְצִדָּם תְּמוּרַת הַבְטָחָה לְהָעוֹת מִשְׁלַל הַשֹּׁד וְהַבִּזָּה שֶׁל הַקְּהִלּוֹת הַיְּהוּדִיּוֹת הַמְּמֻקָּמוֹת עַל אֹם הַדֶּרֶךְ הַמּוֹבִילָה לְאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ...

לְצַד כָּל אֵלּוּ הִתְקַבֵּץ גַּם אֶסְפְּסוּף גָּדוֹל שֶׁמָּנָה שׁוֹדְדִים, גַּנָּבִים וְעוֹד כָּל מִינֵי פּוֹשְׁעִים אֲשֶׁר קִבְּלוּ הַבְטָחָה מִן הַכְּמָרִים כִּי אִם יִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַסַּע הַצְּלָב יִזְכּוּ לִמְחִילָה עַל כָּל פְּשָׁעֵיהֶם...

שִׁירֵי תִּימִי

יַשְׁקֵף אֱלֹקִים מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ וְיָדָּ, כָּל שׂוֹנְאַי עַמּוֹ כְּחֶרֶף עָיִן:
הִנֵּה יֵי קָם וְנִצַּב עַל אַנְף, יַשְׁקֵם לְכוֹס רַעַל, אֲבָל לֹא יָיִן:
וִימַהֲרוּ בָם מַלְאֲכֵי מִשְׁחִית לְחַד, אוֹתָם בְּחִצֵּי י-ה, וּבְכֶלֶי זָיִן:
סוּרִי רָאִי צִיּוֹן בְּנָחֲמַת בְּנָךְ, עַת כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה לְבֶעֶר קָיִן:
פֶּלֶטִי קְרָא יוֹם אֶשְׁלֹפָה חַרְבִּי וְאָדָּ, בָּם כָּל יָפָה מַרְאֶה וְחֶמְדַּת עָיִן:

אִם נִנְעַלוּ דַּלְתֵי נְדִיבִים, דַּלְתֵי מָרוֹם לֹא נִנְעַלוּ:
אַ-ל חֵי מָרוֹמָם עַל כְּרוּבִים, כֻּלָּם בְּרוּחוֹ יַעֲלוּ:
כִּי הֵם אֲלֵי כִסְאוֹ קְרוּבִים, יוֹדוּ שְׁמוֹ וִיהַלְּלוּ:
חַיּוֹת שֶׁהֵם רָצוֹא וְשָׁבִים, מִיּוֹם בְּרִיאָה נִבְלְלוּ:
גַּלְגַּל וְאוֹפָן רוֹעֲשִׁים, מוֹדִים שְׁמוֹ וּמְקַדְּשִׁים, מִזִּיו כְּבוֹדוֹ לוֹבְשִׁים:

וּכְשֵׁשׁ כְּנָפַיִם סְבִיבִים, עָפִים בְּעֹת יִתְגַּלְגָּלוּ:
יַעֲנוּ בְּקוֹל שִׁירִים עֲרֵבִים, יַחַד בְּאוֹתוֹת נִדְגָּלוּ:
שַׁמְרִי יְחִידָתִי לְדָתוֹ, זַכִּי לְגוּפִי יִשְׁמְחָה:
קִשְׁרִי בְּלִבִּי אַהֲבָתוֹ, בִּשְׁמוֹ לְבַדּוֹ יִבְטְחָה:
מַחַן גְּבֶרֶת רַעְיָתוֹ, אוֹר לְשֵׁרִידִים יִזְרְחָה:
וִימַלְּאָה בוֹרוֹת נְגוּבִים גִּשְׁמֵי בְּרָכָה יְזֹלוּ:

אִשְׁאַל אֶלְקֵי יִגְאֻלָּה שְׁבוּיִים, יַאֲסֹף זְרוּיִים:
בִּזְכוּת מְכֻנָּה אַב הֲמוֹן לְגוּיִים, יִזְכּוּ לְחַיִּים:
עַת יִקְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ יְהוּ עֲנוּיִים, כִּי הֵם רְצוּיִים:
בִּזְכוּת אֲשֶׁר גָּלָה לְנֶחֱרָדִים, הוֹלִיד נְקִיִּים:
אַרְבַּע דְּגָלִים הָלְכוּ גְאוּלִים, חָנוּ בְאֹלִים:
אַל תִּמְסְרֵהוּ אוֹתָם בְּיַד בְּזוּיִים, יִהְיוּ קְנוּיִים:
אַתָּה אֲשֶׁר תַּבִּיט אֲלֵי עֲנִיִּים, שׁוֹמֵר פְּתָאִים:
נַעֲלָה לְאַרְצֵנוּ בְּשִׁיר וְזִמְרָה, וּבְרוֹן וְהִדְרָה:
בִּזְכוּת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמָהּ גְּבִירָה, יִסְכָּה וְשִׁרָה:
וּבְנָה אֲשֶׁר שָׁמַע בְּקוֹל גְּבוּרָה, נַעֲקֹד כְּפִרָה:
וּכְלֵל בְּנֵי יַעֲקֹב שֶׁהֵם דְּוִיִּים, כֻּלָּם דְּחוּיִים:

לעילוי נשמת
ר' **מרדכי נאמן** בן **חנה נורו** ז"ל
נלב"ע ט"ו כסליו ה'תשפ"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
הגה"צ ר' **שלמה אסולין** זצ"ל
בן שמחה סימיטה ומאיר הי"ו
נלב"ע ז' חשון ה'תשפ"ד
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
משה יוחננוב
בן **מרים** ז"ל
נלב"ע ו' אדר ה'תשפ"ג
תנצב"ה

גם אני רוצה להיות: **גדול הדור**

בניה חיים בונפיטו נ"י

ת"ת אור אליעזר אשקלון

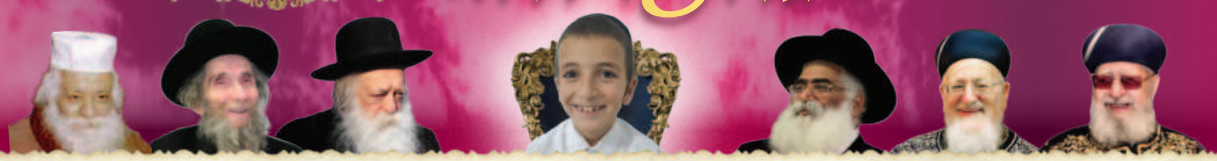

מעל הכוכבים

מסופר על הגאון מווילנה שכאשר תלמידיו באו לבקרו בסוכה, שאל: **מניין לנו שאברהם אבינו קיים מצוַת סוכה?** התלמידים תמהו, **והגר"א השיב:** מהפסוק "וַיָּן בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל". המילה 'בכל' היא ראשי תיבות של שלושת הפסוקים על מצוַת סוכה: "בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ...", "כָּל הָאֶזְרָח...", "לְמַעַן יֵדְעוּ...".

אך מה הקשר בין "בכל" למצוַת סוכה? כשאברהם חשב שלא ייוולד לו בן, הוציאו ה' החוצה ואמר לו: "הבט נא השמיימה...". **רש"י** במקום מסביר כי הקב"ה היה צריך להוציאו מהמבט הטבעי, להרים אותו מעל הכוכבים, ומשם להביט על העולם הזה, במבט מלמעלה למטה, ושם מלמד אותו הקב"ה כי ישראל הם מעל הטבע. כך גם הסוכה - **כמו שאברהם יצא מביתו והביט בכוכבים, כך אנו יוצאים מבית קבע ומביטים מבעד לסכך. השפת אמת** מדגיש שמטרת הסוכה להזכיר לנו, בפתחה של שנה חדשה, שאנו חיים בהשגחה עליונה - מעל למערכת הטבע. כמו אברהם, כך גם עם ישראל לדורותיו.

שבת שלום!

מִי אֲנִי?

אַרְבַּעַת הַחֲבֵרִים הִתְכַּנְּסוּ בְּהִתְרַגְּשׁוּת בַּסֻּכָּה הַחֲדָשָׁה שֶׁל דָּוִד וְשָׂמְחוּ בַּמְּצוּוֹת שֶׁקָּנוּ עֲבוּרָם. הָתוּכְלוּ לְזַהוֹת מָה הַשֵּׁם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִבֵּינֵיהֶם, לְפִי הָרְמָזִים הַבָּאִים?

לְשִׁמְעוֹן אֵין אֶתְרוֹג וְאֵין לוּלָב | חֲגֵי עוֹמֵד מִשְּׂמֹאלוֹ שֶׁל עַמְנוּאֵל |
לְחַגַּי וְדָוִד יֵשׁ שַׁעַר בְּלוּנְדִּינִי | שִׁמְעוֹן עוֹמֵד מִיָּמִין לְדָוִד

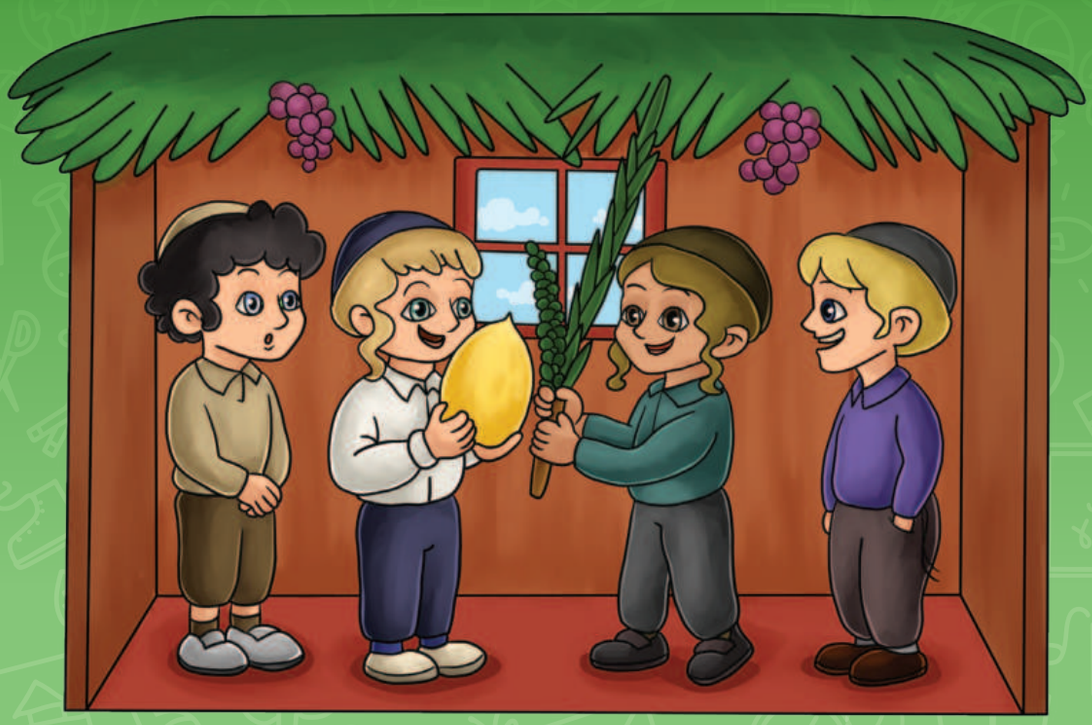

וּמִשְּׂמֹאל עַמְנוּאֵל לְמֵאַחַר: מִי? אַתְּרוֹג, לוּלָב, חֲגֵי, עַמְנוּאֵל

שִׁירֵי רִימוֹן

אוֹרִי לְךָ א-לִי חַי,
וְאַגִּיד גְּדֻלָּךְ, נוֹרָא
וְנִשְׂגָּב, אֵין עֵרוּךְ
אֵלֶיךָ.

נַפְשׁוֹת בְּרוּאָךְ,
חָצוּבִים אֲצִילֶךָ, כּוּלָּם
יְהוּדוּן וִיבָרְכוּ, לְשִׁמְךָ:
יוֹשֵׁב בְּרוּם עוֹלָם,
אַ-לוּהַּ נֶעְלָם, אֵין אַ-לִי
אֶמֶת בִּלְתֶּךָ, וּבִלְעָדֶיךָ.
דּוֹבֵר צְדָקוֹת אַתָּ, וְכָל
מִפְעָלֶיךָ, מִשְׁתַּחֲוִים
נֶגֶד, הֲדוֹם, רַגְלֶיךָ:

וּבְכֵן שִׁמְךָ יִגְדַּל,
בְּקֶרֶב עַמֶּךָ,
הַמִּשְׁלִישִׁים תָּמִיד,
קְדוּשָׁתֶךָ.

דֶּרֶךְ הַכְּרוּבִים, נָא שַׁעֲה,
שִׂיחַ אֱנוֹשׁ, קוֹרֵא
וּמִתְחַנֵּן, לְמוּל, קָדְשֶׁךָ:
הִנֵּה לְךָ מוּל, זִכְרֶךָ,
יֵאוֹת שָׁכַח, וּמַהֲלֻלִּים
אָנוּ, לְתִפְאַרְתֶּךָ:
אָנָּא, אָנָּא, אָנָּא ה'
הוֹשִׁיעָה נָא
אָנָּא, אָנָּא, אָנָּא ה'
הַצְלִיחָה נָא

לְפֶלֶח הַרִּמּוֹן, אֲדַמְּה רַקָּתֶךָ, כִּגְבַּת הָאַרְמוֹן, גְּבוּהָה קוֹמָתֶךָ.
וּמֹר עִם קְנָמוֹן, יִפֵּיחוּן מִבִּיתֶךָ, צְבִיָּה עֵינֶיהָ, לְלִבִּי אֲסָרוּ:
לְעֵינֵי הַיּוֹנִים, אֲדַמְּה עֵינֶיךָ, כְּמוֹ חוּט הַשָּׁנִים, דִּמּוּת שִׂפְתוֹתֶיהָ.
לִיפִיָּה עִם עוֹנִים, יְבוֹרַךְ צוּרֶיהָ, לְבָבִי וּלְבָבָה, בְּאַהֲבָה נִקְשָׁרוּ:
דְּבָרָה שִׁמְעָתִי, וְקוֹלָהּ הֶעֱרַב, עֲדֵי עָפָר שַׁחְתִּי, וּכְלַב אֵשׁ צוֹרֵב.
וְכִמַּת נִרְדְּמָתִי, וְהִנֵּה קוֹל עָרֵב, יְדִידִי הִתְאַפֵּק, וְרַחֲמֵי נִכְמָרוּ:
לְבָנָה כַּסֵּהַר, מְאוּדָה כַּחַמָּה, מְדֻלָּגֶת מֵהַר, אֲלֵי גִּבְעָה רָמָה.
אֲנִי אַרְכָּה מֵהַר, תְּנוּ לִי הַעֲלָמָה, לְבָבִי עִם רוּחִי, בְּיָדָהּ נָחְבְּרוּ:
חֲבַצֶּלֶת שָׁרוֹן, וְשׁוֹשַׁנַּת עֲמָקִים, נִטּוּרַת הַגְּרוֹן, וְעָלַי תִּתְחַמֵּק.
וְתָבִיא הָחֳרוֹן, לְלִבִּי הַנָּמֵק, רִטְיָה הֲבִיאוּ, לְמַכָּתִי זֹרוּ:

קְרִיָּה יִפַּהְפִּיָּה מָשׂוֹשׂ לְעֵרֶיךָ, עִיר נֶאֱמָנָה, אַתְּ, לְמַלְכֵּךְ וְשָׂרֶיךָ:
יוֹם אֶזְכְּרָה יִפְעַת רַבַּת צְבָאֶיךָ, לָךְ כָּלְתָה נַפְשִׁי לִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ:
וּמִי יִתְּנֵנִי נָא אִעוּף כְּמוֹ יוֹנִים, אֶשְׁקֹט אֶבְנֵיךָ, אֶחוֹן עֲפָרֶיךָ:
לֹא שִׁקְטָה נַפְשִׁי, מִיּוֹם גָּרוּד רֵעָיָה, מִיּוֹם גָּלוּת בָּנִים, מִבֵּית מְגוּרֶיךָ:
נִרְאֶה בְּשִׂמְחָתֶךָ, כִּימֵי שְׁנוֹת עוֹלָם, עֵת בּוֹא יְשׁוּעָתֶךָ, לְבָנוֹת גְּדֵרֶיךָ:
אַפִּיל תְּחִנָּתִי לְפָנֵי אֲדוֹן עוֹלָם, יָקִים שְׁעָרֶיךָ, וְבָנָה דְּבִירֶיךָ:
אָז תִּשְׂמְחִי לָעַד וּבְטַח תִּשְׁבִּי, יִרְבֶּה שָׁלוֹם בָּנַיִךְ, מִכָּל עֲבָרֶיךָ:

משכן שילה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואה שלימה
ציונה
בת שושנה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים, לֹא מִן הַקּוֹרוֹת, וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין מְבַקְּעִין לֹא בְּקַרְדֹּם וְלֹא בְּמְגֵרָה וְלֹא בְּמַגָּל, אֶלָּא בְּקוֹפִיץ. בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא פֵּרוֹת, סָתוּם וְנִפְחַת, נוֹטֵל מִמְּקוֹם הַפְּחָת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַף פּוֹחֵת לְכַתְּחִלָּה וְנוֹטֵל:

הקדמה: משנתנו עוסקת באופן ביקוע עצים ביום טוב לצורך הסקה, ודנה מהו דין השימוש בפירות המצויים בבית סתום (כדי לשמרם) ונפחת הבית ביום טוב.

אֵין מְבַקְּעִין [-שוברים וחותכים] **עֵצִים** גדולים לחתיכות קטנות ביום טוב כדי שיוכל להסיק בהם, **לֹא מִן הַקּוֹרוֹת** המיועדות לבניין, **וְ**גם **לֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב** עצמו, שאף שעומדת כעת להסקה, הואיל ומבעוד יום היתה שלֵמה והייתה מיועדת לבניין ולא להסקה, הרי היא מוקצה. **וְ**אף באופן המותר לבקע **עצים** (כגון מעצים שהיו מיועדים להסקה), בכל זאת **אֵין מְבַקְּעִין** את העצים בכלי אומן המיועדים לכך, **לֹא בְּקַרְדֹּם** [-גרזן], **וְלֹא בְּמְגֵרָה** [-מסור], **וְלֹא בְּמַגָּל** [-המשמש לקציר], מפני שהם כלים המיוחדים לביקוע עצים, **אֶלָּא בְּקוֹפִיץ** [-סכין של קצבים] שאין דרך לבקע בו עצים בימות החול. **בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא פֵּרוֹת** ובכניסת יום טוב היה **סָתוּם** מכל צדדיו, **וְנִפְחַת** [-נשבר ונפרץ] הכותל ביום טוב, **נוֹטֵל** אדם פירות **מִמְּקוֹם הַפְּחָת** ואין הפירות נחשבים למוקצה, **רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַף פּוֹחֵת לְכַתְּחִלָּה** את הכותל, **וְנוֹטֵל** את הפירות. ודברים אלו אמורים בכותל של לבנים הסדורות זו על גבי זו ללא טיט, שאין בסתירתו איסור תורה אלא איסור דרבנן. לכן לתנא קמא אין בפירות אלה איסור מוקצה שלא הוקצו מדעתו, שהרי לא היה איסור תורה כרוך בהשגת פירות אלו, ולדעת רבי מאיר משום שמחת יום טוב, התירו חכמים לכתחילה לפרוץ את הכותל וליטול את הפירות.

אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים, לֹא מִן הַקּוֹרוֹת, וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב

בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא פֵּרוֹת, סָתוּם וְנִפְחַת, נוֹטֵל מִמְּקוֹם הַפְּחָת

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַף פּוֹחֵת לְכַתְּחִלָּה וְנוֹטֵל

שִׁירֵי תִּימִנִּי

אַהֲבַת הַדֶּסֶה עַל לְבָבִי נִקְשְׁרָה, וַאֲנִי בְּתוֹךְ גוֹלָה פְּעָמַי צוֹלְלִים:

לוּ יֵשׁ רְשׁוּת לִי אֶעֱלֶה אֶתְחַבְּרָה, תּוֹךְ שַׁעֲרֵי צִיּוֹן אֲשֶׁר הֵם נֶחְלָלִים:

שַׁחֲרִית וְעַרְבִית בַּת נְדִיבִים אֶזְכְּרָה, לְבִי וְרֵעְיוֹנִי בְּחֶשֶׁק נִבְהָלִים:

בְּגַעִים זְמִירוֹת מִגְּדוֹר אֶתְעוֹרְרָה, וַאֲנִי וְרֵעַיְתִי בְּרִנָּה צוֹהֲלִים:

בֵּינוֹ עֲדַת קֹדֶשׁ בְּשִׁירָה חֲבָרָה, חָתָן וְהַכַּלָּה בְּחֻפָּה נִכְלָלִים:

זֶה יוֹם שִׂמְחוֹת לְאֻמָּה יִקָּרָה, כִּי הִיא וְדוֹדָהּ חֵן וְחֶסֶד גּוֹמְלִים:

יַחְדָּו עָלֵי שֻׁלְחָן וְכוּס דּוֹדִי קָרָא, זְמַן שִׁרְיַדִּינוּ וְכָל הַנִּסְגָּלִים:

מִכּוּס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂמָחָה וַאֲזַמֵּרָה, אוֹצִיא לְכָל סוֹדִי וְאָשִׂיחַ שׁוּאָלִים:

שֵׁם טוֹב לְמִשְׁכִּילִים בְּדַעַת יְשָׁרָה, כִּי הֵם עָלֵי יִגְרַם בְּוַדַּאי מוֹשְׁלִים:

תַּאֲוַת לִבְבָם לְעֲשׂוֹת טוֹב גְּבָרָה, יַעֲלוּ לְגַן עֵדֶן וְחַיִּים נוֹחֲלִים:

אַהֲבַת יְחִידְתִּי לְטוּב אַ-לִּי נָהֲרָה, בָּרוּךְ שֶׁהוּא נוֹתֵן שָׂכָר כָּל פּוֹעֲלִים:

שָׁלוֹם כְּנָהָר לַעֲדָתִי יִגְהָרָה, זֶקֶן וְגַם כַּחוּר וְכָל הָעוֹלְלִים:

אַיֶּלֶת חֵן בְּגִלּוּת תִּסְמְכֵנִי, וּבַלַּיְלָה בְּתוֹךְ חֵיקָהּ מְלוֹנִי:

לְכוּס יַיִנָה אֲנִי תָּמִיד מְזוּמָן, וְנִתְעָרֵב חֲמַד יַיִנָה בְּיֵינִי:

שְׁתוּ דּוֹדִים לְעוּמָתִי וְשִׁבְרוּ, וְהָעִירוּ לְשֵׂכֶל רַעְיוֹנִי:

בְּהֵיכַל בַּת מְלָכִים הִכְבּוּדָה, וְשׁוּלְחָנָהּ מְזוּמָן לַחֲמוֹנִי:

זְמַן הִפְרִיד לְכָל רֵעִים וְדוֹדִים, אֲבָל דּוֹדִי בְּאַהֲבָה יִזְכְּרֵנִי:

יְקָשֵׁר חֵן וְחֶסֶד עַל גְּבֶרֶת, בְּמַעֲגַל חֵן וְחֶסֶד יִמְשְׁכֵנִי:

מִפְּרִשֵׁז בַּעֲנָן עֲבִי שְׁחָקִים, לִרְעִיתִי וְהִיא תָּפִיק רְצוֹנִי:

שְׁעָרֶיהָ חֲמִשִּׁים הֵם קְבוּעִים, זְכוּת לֵאָה בְּבִינָה תִּסְעָדֵנִי:

תְּעוֹרֵר אַהֲבַת רָחֵל לְבָנִים, בְּסוֹד מַלְכוּת עֲשִׂירִית תַּעֲלֵנִי:

אַ-לֹהִים חִישׁ לְעֶזְרָתִי יְשׁוּעָה, בְּעֵת רָצוֹן תְּצַחְצַחֵנִי אֶת גְּרוֹנִי:

שְׁלוֹמוֹ לַב בְּרוּב שָׁלוֹם תְּסוֹבֵב, בְּנֵי אִישׁ תָּם, סְגֻלַּת אַב הַטּוֹנִי:

לזיווג הגון
ספיר
בת ליאת נעמי הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לזרע בר קימא
אביטל
בת אילנה הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לזש"ק בר קיימא
והצלחה בכל
גיל שמחה בת נורית הי"ו
ומיכאל בן יפה הי"ו

הַמֶּלֶךְ שְׁלוֹמַאי לְהִתְנוֹסֵס גַּם

שִׁירֵי רִימוֹן

שַׁ-דַּי אָמַר נָא דַּי לְגָלֻיּוֹתֵנוּ
חוּסָה וְקַבֵּץ אֶת פְּלֵיטָתֵנוּ
מִי הוּא אֲשֶׁר יִגְאַל וְאֶת מִי נִשְׁאָלָה
וּלְמִי יִהְא מִשְׁפַּט גְּאֻלָּתֵנוּ
יְ-ה, כִּי לְךָ נוֹחִיל לְבַד, וּלְיִשְׁעֶךָ
אַתָּה גְּאוֹנֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ
הוֹדִי שְׁלַח גּוֹאֵל לְקַבֵּץ עַמְּךָ
וּתְקַע בְּשׁוֹפָר רַב לְחֵרוּתֵנוּ
וּבְנֵה בְקָרוֹב קָדְשְׁךָ הַנֶּחֱרָב
חַדֵּשׁ שִׁשּׂוֹנֵנוּ וְשַׂמְּחֵנוּ
יוֹדוּ לְךָ עַמִּים וְגַם יִשְׂתַּחֲווּ
וּשְׁבַח וְרֹב כָּבוֹד לְךָ יִתְּנוּ
דַּלְתֵי רְצוֹנְךָ תִּפְתְּחָה לָנוּ, וְגַם
תָּאִיר בְּרֹב חַסְדְּךָ אֶפְלָתֵנוּ
קוּמָה אֲדוֹן עוֹלָם וְאַל יְעֹז אֱנוֹשׁ
קַבֵּל בְּרִצּוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ
טוֹב יוֹם לְהִסְתּוֹפֵף בְּהֵיכַל קָדְשֶׁךָ
לְשִׁפּוּךְ לְפָנֶיךָ זְמִירוֹתֵינוּ
נוֹדֶה לְךָ שִׁירִים עֲלֵי כִנּוֹר וְתֹף
וּנְזַמֵּרָה לְךָ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ
אַתָּה אֲדוֹן עוֹלָם וְאֵין עוֹד בִּלְתֶּךָ
אֶשְׁאַלְךָ תִּרְפָּא לְמַכְאוֹבֵנוּ
נַעֲלֶה לְהַר צִיּוֹן מָקוֹם תִּפְאַרְתֶּךָ
נִזְכֶּה לְפָנֶיךָ זְבִיחוֹתֵינוּ
יָחִיד, הֲשִׁיבֵנוּ וְנָשׁוּבָה לְךָ
אַל יְחֻרָה אַפְּךָ, חָמוֹל עָלֵינוּ
יְדַעְתִּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי וְכֹל עוֹד רוּחֲךָ בִּי תִּצְּרֵנִי
הָרֵשׁ לִי מַעֲמָד אִם תֶּחֱדַּפְנִי וְאִם לִי
מַהֲלָךְ אִם תַּעְצְרֵנִי
וּמָה אֹמַר וּמַחְשְׁבֵי בִּינְךָ וּמָה אוֹכַל
עָשׂה עֵד תַּעְזְרֵנִי
דְּרִשָׁתְךָ בְּעֵת
רְצוֹן עֲנֵנִי וְכַנְּנָה
רְצוֹנְךָ תַּעְטְרֵנִי
הַקִּימֵנִי לְשַׁחֵר אֶת דְּבִירְךָ וְאֶת שִׁכְּךָ
לְבָרֵךְ עוֹרְרֵנִי
מִי נִשְׁקַנִי מִנְּשִׁיקוֹת אַהֲבָה
בְּנָוֶה חֶדֶר מֶלֶךְ גְּבוּלִי נִסְבָּה
שַׁחַר וְהִנֵּה בָא יָדִיד נַפְשִׁי
בְּתֹן וַתֶּהֱמֶה נַפְשִׁי לְמוּלוֹ קְרָבָה
לוּלֵי הֶעֱירַנִי בְּחֶמְלָה לַעֲמֹד
נִתְפָּרְדָה מֶנִּי וְגוּפִי עָזְבָה
מַה זֶּה יְחִידָתִי מִזֵּנִי תִּרְכְּסִי
וַאֲנִי גִּוִּיתִי בְּחַסְדְּךָ נִצְּבָה
בִּינוּ שָׁרִידֵי הַזְּמַן הִתְחַבְּרוּת
הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ בְּיוֹם שֶׁשַּׂגְבָה
נָחַת בְּסוֹד תּוֹרָה וּמְצוֹת קָנָתָה
שַׁלְמוּת וְגַם שֵׁם טוֹב לְשַׁכְלִי הִרְהֲבָה:
יוֹם תִּכְסְפָה לַחֲזוֹר תְּסוֹבֵב גַּלְגַּלִּי
בֵּין מַלְאֲכֵי דֶגֶל מִטַּטְרוֹן שַׂר צְבָא
וְדוּי דְּבָרִים קְבָלָה יְ-ה יוֹצְרִי
עַבְדְּךָ בְּעֵת רָצוֹן לְחַיִּים תִּכְתְּבָה:
סָפֵק לְגוֹזְלֵי תְזַמֵּן לִי בְּטוּב
גַּם תָּאֵפֵן יְהִבֵּי וְשַׁוְעֵי תִּקְשָׁבָה
פּוֹרֶה וּמַצִּיל לַעֲנִיִּים כּוֹאֲבִים
חוֹן עַל יְלוּד מַשְׁתָּא בְּפִתְחָךְ יִסְבְּבָה:

לעילוי נשמת אהרון בוגיד בן בחלה ז"ל

לעילוי נשמת ציון אסידו בן חנינה ז"ל

לעילוי נשמת אסתר וקנין בת עליזה ז"ל

לעילוי נשמת יהודה וענונו בן דדה ז"ל נלב"ע ט"ז אב

לעילוי נשמת חני ניסים בן נעמי וצבי ז"ל

תַּקְצִיר: רַב הַחוֹבֵל מַסְבִּיר לַיְלָדִים מַדּוּעַ עֲלֵיהֶם לְנַוֵּט אֶת הַסְּפִינָה בְּעַצְמָם וְהֵם קְצָת מְבֻלְבָּלִים. אֲבִיעֶזֶר נֶחֱלַץ לְעֶזְרָתָם בְּזִהוּי כִּוּוּן הַמִּגְדָּלוֹר בְּחֶשְׁכַּת הַלַּיִל.

שִׁירֵי רִנּוּמִי

סִפְרִי תַּמָּה תְּמִימָה סִפְרִי נָגִיל בְּתִימָא
בַּת מְלָכִים הַחֲכָמָה אֵן מְקוֹמֵךְ סִפְרִי לִי.

עֶנְתָּה יוֹנָה סְעָרִיָּה לִי בְּפַלְטֵרִין עֶלְיָה
וַאֲנִי תּוֹךְ לֵב אֲנִיָּה בְּיָפִי עוֹטָה מְעִילִי.

דִּלְנִי יָא צָאח הִיא דִּלְנִי פַּאנָא גְבִיא
וְאִפְּהֶם אִפְּהֶם לָא תַעֲיָא אֵין טַרִיק אִטְלַב כְּלִילִי.

יָא מְסַמָּא לְבַ אלְאלְבַאב וְאִפְּתְחִי יָא גְנָה אלְבַאב
אֵן פִּי אלְבַסְתַאן אִטְיָאב דָא כְּרוּם דָא שַׁהַד תַאלִי.

הִרְשׁוּת בְּאֶמֶת נִתּוּנָה לְךָ שְׁלוֹמַת הַחֲתֻנָּה
אַל יִסְתַּךְ צַר מְמֻנָּה בַּת וְאַל יַשִּׂיג גְבוּלִי.

בַּחֲרִי מִבְּחַר מְקוֹמוֹת הֵיכְלֵי שֵׁן הַפְּנִימוֹת
וְעָלַי מֵתּוֹךְ תְּהוֹמוֹת וְשִׁמְעִי תַּמָּה לְקוֹלִי.

נַעֲלָה הַר הָעֲבָרִים נִשְׁבְּכָה יַחַד חֲבָרִים
מִכְּלֵי מַגַּע בְּשָׂרִים שָׁם וְיֵשֵׁב לְךָ וְגַם לִי.

עֵין פְּרִי הֶדֶר בְּגַנִּי וְעָסִיסִי שָׁם וְיֵינִי
קָבְלִי מֵתּוֹךְ יְמִינִי כּוֹס אֲשֶׁר נִמְזַג בָּחַר לִי.

מִבְּאֵר שֶׁבַע צְאִי לְךָ וּזְנֵחִי יְנִשּׁוּק וְשָׁלָךְ
וְחָכְמִי בֵּינִי בְּשֶׁלָּךְ מִימִין אַל תִּשְׁמָאִילִי.

רַחֲצִי מִנּוּף הַסִּירִי עַת עֲלוֹת שַׁעַר חֲצֵרִי
קָדֵשִׁי אֶת הָעֲשִׂירִי גַּם תְּנִי חַלָּה וְאִכְלִי.

מַעֲדָנִים הַמְּתוּקִים נָחֲלְקוּ שְׁלֹשׁ חֲלָקִים
זֶה בְּזֶה הַמָּה אֲדוּקִים סוֹד מְכֻסֶּה הוּא וּפְלִי.

חוּס אָ-לֹהֵי מִמְּעוֹנְךָ עַל חֲבֻצֵּלֶת שָׁרוֹנְךָ
יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ כַּאֲשֶׁר עָבַר חֲרוֹנְךָ.

שַׁגְּבֵנִי מִזְּדוֹנִי כִּי לְךָ לִבִּי וְעֵינִי
הִלְעוּלִים עֲוֹנִי יַעֲמֹד בֵּינִי וּבֵינְךָ.

דּוֹד מְחֵה אוֹיֵב מְעַקֵּשׁ כִּי לְנֶגְדִּי הוּא לְמוֹקֵשׁ
וְעַדֵּי מִתִּי אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ עִמִּי וְאִינְךָ.

אַתְּ קְרוֹבִי מִקְּרוֹבִים גַּם סְבִיבֶיךָ שֶׁבִּיבִים
דֵּר בְּכַנְפֵי הַכְּרוּבִים הַפְּרוּשִׂים עַל אֲרוֹנְךָ.

יְדָךְ תְּנַחֵה פְּזוּרִים בַּעֲבוּר חֶסֶד נְעוּרִים
הֶעֱבַרְתָּנִי לְזֵרִים וְאָנִי כְּנַת יְמִינְךָ.

גְּדֵעָה קֶרֶן מְעֻנִּי בַּעֲבוּר שִׁמְךָ יְיָ
גּוֹאֲלִי לִגְאֹל הֲמוֹנִי רוּם וְהַשְׁקֵה מִמְּעוֹנְךָ.

לעילוי נשמת
יצחק
בן יהודה ז"ל

ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן
לעילוי נשמת
משה אשטוקר
בן מרים ז"ל
נלב"ע - ה' טבת
ה'תשפ"ה

ברכת השולחן
להקדשות
ניתן לבנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן
לעילוי נשמת
זהרה בת יהודה כהן ז"ל
נתרם על ידי
יחיאל ניסים בן שלמה
הי"ו

משכן שילה

לומדים נביא

ספר מלכים א'

פרק כ"ב פסוקים י"ג - י"ח

נבואת מיכיהו בן ימלה על אחאב במלחמה בין ישראל לארם

למדנו שאחרי שיהושפט מלך יהודה נענה לבקשת אחאב מלך ישראל להלחם בארם, בקש יהושפט לשאול את הנביאים לדבר ה'. אחרי שאחאב קרא אליו את נביאי השקר, בקש יהושפט לשאול גם נביא אמת. אחאב אמר שיש עוד נביא אמת ושמו מיכיהו בן ימלה, ושלח את אחד השרים להביאו אליו, ובינתים התנבאו נביאי השקר בנבואה אמתית ואמרו שהם עתידים לנצח במלחמה מול ארם.

כשהגיע השר ששלח אחאב אל מיכיהו בן ימלה. אמר לו אותו השר: "הנה נא, כל הנביאים מתנבאים פה אחד טוב על המלך, התנבא גם אתה כמו שהם התנבאו, ותדבר אל המלך רק טוב".

כמובן שאין מקום לבקשה שכזו מנביא האמת, שבנגוד לנביאי השקר, מתנבאים באופן שהשומע רוצה לשמע כדי שיאמינו להם ויאהבו אותם. וכששמע זאת הנביא מיכיהו, נשבע מיד שהוא ידבר רק לפי מה שהקדוש ברוך הוא יאמר לו לדבר.

כשהגיע מיכיהו בן ימלה אל המלך, אמר לו המלך: "הנלך אל רמות גלעד למלחמה או לא?"

ענה מיכיהו: "עלה והצלח ונתן ה' ביד המלך".

כששמע זאת אחאב, הוא לא הבין לגמרי את דברי הנביא. כי בדרך כלל הנביא מוסיף "כה אמר ה'" או משהו אחר בסגנון דומה, שממנו נתן לדעת שהנבואה היא על פי ה' יתברך.

ולכן סבר אחאב שהוא אומר זאת מדעתו. יתכן שהנביא מיכיהו אמר זאת כברכה וכאחוול שהלואי שהקדוש ברוך הוא ימסור את ארם בידי אחאב. ויתכן שאמר זאת בלעג ובהתול, וחזר על דברי נביאי השקר כפי שהתנבאו בהתחלה והטו דבריהם כדי למצוא חן בעיניו. ואולי רמז לו מיכיהו שהנה גם הוא משמיע בפיו את מה שהוא רוצה לשמע, כי אחאב לא באמת רוצה לדעת מה רצון ה'.

ועוד שידע אחאב שנביאי האמת שונאים אותו, כי אשתו איזבל הרגה אותם, וחשש שמיכיהו בן ימלה שהיה נביא אמת מסתיר ממנו משהו. ולכן אמר אחאב לנביא מיכיהו: "אני משביע אותך כמה פעמים, שלא תדבר אלי אלא את האמת בלבד, ורק מה שהקדוש ברוך הוא אמר, ולא מעצמך!".

עתה הנביא היה חייב להתיחס ברצינות לבקשתו של אחאב באמת השבועה, וכן ראה שאחאב באמת רוצה לדעת מה דבר ה'.

אמר מיכיהו לאחאב, שהוא לא קבל נבואה מפורשת מה' יתברך, אבל הוא ראה בחזיון ש"כל העם נפוצים אל ההרים כצאן אשר אין להם רועה ויאמר ה' לא אדנים לאלה, ישובו איש לביתו בשלום".

כלומר שכל עם ישראל יחזרו אל ביתם, חוץ מאחאב שהוא "האדון" ו "הרועה" שלהם.

פנה אחאב אל יהושפט ואמר לו: "הלא אמרתי לך שהוא לא יתנבא אלי טוב כי אם רע". אחאב סבר שדברי מיכיהו אליו נבעו משנאה, ושכל מה שהוא אמר זה מלבו ולא על פי ה'.

וכפי שלמדנו, הקדוש ברוך הוא האריך אף עם אחאב בעקבות כניעתו, ובמשך שלוש שנים היה שקט בין ארם לישראל. אחאב זכר את הנבואה שהתנבא אליו מיכיהו לפני שלוש שנים, כשהוא שלח את בן הדד למחפשי, וראה שהנבואה לא התקיימה, שהרי עודנו חי, ולא השכיל להבין שהקדוש ברוך הוא מאריך אף עמו. וזו היתה סבה נוספת שבגללה חשב אחאב שהנביא מיכיהו לא אומר את דבר ה' חלילה.

כששמע מיכיהו את דברי אחאב אל יהושפט, החליט לפרט את החזיון שהוא ראה.

מה היו הפרטים? איך זה קשור לנבואה שהתנבאו נביאי השקר? ומה הקשר של נבות היזרעאלי לכך? זאת נדע בעזרת ה' בהמשך.

שיר ר תימן

לקראת שבת אצא בחבה
מיום ששי זקן ושיבה
ששוני קרב יגוני נחבא
ואעזן ואומר ברוך הבא

דא אגדתא ענו ספריא
בסעלי שבא מתגלן מלאכיא
למגן בניא יהבין כלילייא
מהדרין משבחין יהא שמיא רבא

ומרום חבה ליום ההוא
נפשי אמהר י-ה, אברכהו
אפוז אברכו זהו זהו
דוגמא מעין עולם הבא

יתבין בסדרשא מברכין לקדשא
בצפרא ורמשא ויזיהון כאשא
פריש כל אנשא כליליא דקדשא
רעותהון למגדע רזא רבה

דברי נביאים אי-להי, תביא
תמהר כמלך כהן ונביא
ונעלה לציון כארזה ולביא
ונבנה למקדש בהדרא רבה

יושב בסא הוד ברום ממשלת
באתי לפניך כדל על דלת
שמעה תפלתי ושועי האזן
שער עתירה אל תהי נגעלת

רחם ידידתי אשר היא נגדך
יום יום בשיר הודה ומתפללת
אל הוד דבירך נכספה גם כלתה
נפשי לך תערג כמו איילת

באתי לקדמך בבית מקדש מעט
לשפך תחנה לך בשיר נבללת
ריבה יריבי גם לחם את לוחמי
שמו צבי חשקי לציון נובלת

מהר מצא חפש לעדה סוערה
רגלה בכבלי השבי נכבלת
שובה פקד נפן אשר נטעה ימין
עקד אשר היא מזכן נגעלת

הואל ושברה תחבש הא-ל אשר
יושב בסא הוד ברום ממשלת

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

תִּפְזֹרֶת אִיּוּרִים

יְלָדִים יְקָרִים! הַאִם תּוּכְלוּ לִמְצֹא אֶת רֶצֶף הָאִיּוּרִים בְּתִפְזֹרֶת? שִׂימוּ לֵב, יֶשְׁנָן 8 קְבוּצוֹת שׁוֹנוֹת וְנִתָּן לִמְצֹא אוֹתָן בְּכָל כִּוּוּן (גַּם בַּאֲלַכְסוֹן). בְּהַצְלָחָה!

בְּלוּחָה לְשַׁבָּת

יגל יעקב בונפיטו נ"י
ת"ת אור אליעזר
אשקלון

"הענווה שומרת על האדם"

במסכת סוכה (ט.) **נאמר:** "תנו רבנן: כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע וביתו עראי. **"משל למה הדבר דומה?**

למלך גדול שהזמין את חבירו מהכפר לבקר בארמון.

הגיע החבר בהתרגשות, לבוש בבגדיו הפשוטים, אך כשראה את פאר הארמון והעושר, התבייש בעצמו.

ראה זאת המלך, ואמר לו:

"בוא נצא אל הגן, נקים לנו אוהל קטן, נשב יחד ונדבר בנחת, כמו שהיינו עושים כשביקרתי בכפרך."

וכך היה - ישבו באוהל, בלי מחיצות ובלי גינוני כבוד.

הנמשל - כך גם אנו. לאחר הימים הנוראים, שבהם עמדנו לפני הקב"ה ביראה ובתחנונים - מגיע חג הסוכות, והוא כזמן של קרבה נעימה עם הקב"ה. **הסוכה, שהיא דירה ארעית, מזכירה לנו שהחיים עצמם ארעיים, והקביעות האמיתית היא רק עם הקב"ה.** דווקא בענווה ובפשטות - שם שורה השכינה. יהי רצון שנזכה לשבת בסוכה מתוך שמחה, בענווה ובתחושת קרבה לקב"ה, **ונזכור שדווקא בפשטות מתגלה הקדושה.** חג סוכות שמח ומלא באור וברכה!

שבת שלום!

להצטרפות למדור זה פנו למייל:
v07322224999@gmail.com

וחזו עיניך ראמת את מוריך

רבי אברהם דהאן
רב מושב מלאה

רבי חנניה בריאל דרוטר
אב"ד ירושלים

רבי ישראל (פיסקו) סלנגר
מרביץ תורה תמימה

רבי מרדכי גיפטר
ראש ישיבת שלבי - אריה"ל

רבי עמרם אלחדד
אב"ד חיפה

רבי צבי שינקר
ראש ישיבת "עת לדוד"

רבי שלום (שאלה) בוטא
מחנכי תימן

שִׁירֵי תֵּימָן

עַיִן וָלֵב יַחַד מְרִיבִים בֵּין הַכְּרוּבִים סוֹבְבִים
מִתְעַלְּסִים שָׁם כְּאֲהָבִים חָכְמָה וְדַעַת עוֹזְבִים:

עַיִן לְלֵב תֵּעָן וְתִקְרָא גַּשׁ נָא וְקוּם הִתְעוֹרְרָה
אַתָּה מְכֻלָּא חֵטְא וְעֲבֵרָה תִּתְחַמּוֹד וְגַם תִּתְחַבְּרָה
לֹא תִּרְעֶה כָּל סוֹד וּמִשָּׂרָה רַק בַּהֲבָלִים תִּבְחֲרָה
וְתִשְׁכְּרָה מִיַּיִן עֲנָבִים כָּל מַעֲשֶׂיךָ נִכְתָּבִים:

לֵב יַעֲנֶה הַחֵטְא גָּרְסְךָ מָה לְךָ לְהִרְבּוֹת נַאֲמְךָ
תִּרְאִי בְּכָל שִׁבְתְּךָ וְקוּמְךָ אֵיזֶה כְּמַרְאֵיו יִרְחֲמְךָ
אָז תִּתְפַּשֵּׁי אוֹתוֹ כְּאַשְׁמְךָ חֶטְאֵי מִמְּכִתָּב עַל שִׁמְךָ
תִּתְחַמְּדִי יָפִים וְטוֹבִים תָּמִיד בְּרַע מִתְאַהֲבִים:

עַיִן תְּדַבֵּר שֵׁב מְכוֹנְךָ לֹא אִירְאָה מִמַּעֲנֶךָ
בְּתַאֲוּוֹת תַּמְשִׁיךְ רְצוֹנְךָ לֹא תִּירְאָה בֵּית דִּין אֲנָךְ
עַת כִּי יִגְלוּ אֶת קְלוֹנְךָ דּוּמָה וְרִדְיָה יִצְפְּנֶךָ
כִּי נֶהֱלַכְתָּ בַּכְּזָבִים וּבְמַעֲשִׂים מִתְעָרְבִים:

לֵב יַעֲנֶה שִׁמְעִי וְצִפִּי מָה לָּךְ בְּרִיבֵךְ תִּשָּׂאֲפִי
תִּרְאִי לְכָל תּוֹאַר וְיוֹפִי לְפָנַי עֲלָמוֹת תִּכְסְפִי
וַאֲנִי בְּתוֹךְ חֲדָרִי בְּשׁוּפִי עָלַי בָּזֹאת אַל תִּסְעָפִי
אִתְבַּיְּשָׁה בֵּין הַקְּרוּבִים עָלַי חֲסוּדֵךְ חוֹשְׁבִים:

עַיִן הֲשִׁיבָתְהוּ בְּחִיכָּה לִי מַחֲשַׁבְתֵּךְ גָּרְסָה
תַּמְשִׁיךְ לְאִישׁ בָּחוּר וְעֲלֻמָה בֵּין הַחֲשׁוּקִים תִּרְדְּסָה
וּבְיוֹם פְּקֻדָּה הַנִּשְׁמָה תָּשׁוּב גְּוִיָּה נִפְצָמָה
תַּדְרִיכֵךְ בֵּין הַלְּהָבִים שְׁמָה מְדוֹר הָאוֹרְבִים:

לֵב יַעֲנֶה זֶהוּ דִּבְרֵךְ שִׁטִּית וְתַרְתִּי אַחֲרֵךְ
נִפְתָּה בְּחוֹבֵךְ מִנַּעֲרֵךְ וַאֲנִי צָעִיר יוֹפִי וְרֵךְ
וְתִדְבְּקִי אוֹתִי בְּסוֹרֵךְ אוֹי לִיךְ בְּיוֹם דִּין יוֹצְרֵךְ
תִּתְבַּיְּשִׁי בֵּין הַנְּדִיבִים וּבְנֵי אֵ-לֹהִים נִצָּבִים:

עַיִן בְּקוֹלָהּ תַּעֲנֶנוּ בֵּינִי וּבֵינֵךְ יִבְחָנוּ
סוֹד אֵ-ל בְּתוֹרָה אִמְצָאָנוּ בֵּין הַחֲכָמִים יַחְנוּ
אֵרָאֶךָ בְּסוֹד לֹא תַעֲשֶׂנוּ עֲדֵי חֲכָמִים יַעֲנוּ
אַתָּה תִּתְהַרְהַר בַּאֲהוּבִים תָּמִיד בְּחִיקֵךְ שׁוֹכְבִים:

לֵב רֵין וְדַבֵּר לָהּ וְאֹמַר לָמָּה תְּרִיבִינִי בְּמֹר
תִּטְעֵי בְּרַע גַּלָּם וְחֹמֶר עַת תִּשְׁקְדִי לְשִׂתּוֹת חֲמֶר
עִם לוֹט אֲשֶׁר זֹנָה וְנִשְׁמַר זַרְעוֹ בְּמִי רַע יֵאָמַר
שָׁם יָהֵמוּ אֵלָיו כְּלָבִים קִפּוּד וּמִינֵי עוֹרְבִים:

עַיִן הֲשִׁיבָה אֵל תִּבְהָה תַּחְשׁוֹר לְבַת סוֹבִים בָּזֶה
כִּי זֶה גַּרְסְךָ הַנִּמְבְּזֶה וַאֲנִי בְּלִבְּתְךָ אֶחֱזֶה
תָּחְטָא בְּלִי כֹּהַן וּמִזֶּה הַכֹּל גַּרְסְךָ וָזֶה
תַּמְתִּיק בְּמַיִם הַגְּנוּבִים תָּרוּץ בְּחֶבְרַת גּוֹנְבִים:

וְאוֹמְרָה שִׁמְעוּ סְבוּפִים כַּמָּה תְּרִיבוּן חוֹרְפִים
הֵן כְּלֻבָּם רָעִים חֲצוּפִים דִּבְרֵי עֲבֵרָה רוֹדְפִים
יוֹם דִּין תְּהוּ יַחַד דְּחוּפִים עַת יִגְשׁוּ הַצּוֹרְפִים
אִז תִּרְאֶנוּ שָׁמָה עֲצֻבִים בֵּין הַעֲפָרִים נִרְקָבִים:

לעילוי נשמת
ר' יונה בן חוה ז"ל
נלב"ע ז' טבת
ה'תשע"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אילנה דבורה
בת אסתר ז"ל
נלב"ע ח"י אלול ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

ברכת השולחן

חידון ההגיון

שאלות

1. איזה יום היום?
2. מה השעה עכשיו?
3. האם מישהו נכנס לאחרונה לסוכה השמאלית?
4. מהו מספר הטלפון של בעלי הסוכה הגדולה?
5. לאיזה בנין שייכת כל סוכה?
6. באיזו סוכה נפל קישוט?
7. מהו מזג האויר עכשיו?
8. האם המשפחה בעלת המזוודות נוסעת ליום אחד או יותר?
9. האם יהודה טאטא את החצר בכניסה?
10. מה נשכח מערב החג?

תשובות

1. יום שישי - ערב שבת, הילדה סוחבת חלות ובקבוק יין (הסוכות כבר בשימוש כך שלא יתכן שערב החג).
2. השעה 2:00. הילדים עם הקרטיבים שחולקו בתהילים.
3. כן, בפח שליד הסוכה ישנה עטיפה של הקרטיב שחולק עכשיו בתהילים.
4. על הקישוט שזרוק על הריצפה רשום יעקב עובדיה, על בלוני הגז מופיע מספר הטלפון של משפחת עובדיה.
5. הסוכה הגדולה - בנין מס' 5, משפחת עובדיה.
הסוכה הימנית - הילד בבנין מס' 5 מוריד ציפית תואמת למצעים שבסוכה.
הסוכה השמאלית - כבל כתום יורד מהבנין השני.
6. בסוכה השמאלית. אחד העיגולים נמצא על הצמחיה.
7. חם. מהמזגן נוטף מים.
8. היום יום שישי, לא יתכן שנוסעים רק לשבת כיוון שלוקחים ד' מינים.
9. לא, רואים על החול שהוא טואטא בעזרת המטאטא שחסר לו שערות באמצע.
10. המגבת שעל חבלי הכביסה, שהרי לא מכבסים בחול המועד.

אוצר של מעשים טובים

פורסמו הסיפורים הנבחרים מתוך סיפורים רבים שנשלחו למערכת. פרסים נשלחו לזוכים!

בן יקיר לי - שמואל

שלום, אני רוצה לספר לכם קצת על בני היקר בן השש - שמואל

קשה למצוא מעשה טוב מיוחד אצל שמואל. מדוע, אתם שואלים? בגלל שאצל שמואל כל הזמן יש מעשים טובים! שמואל תמיד מוותר לאחיו הקטן - אריאל בן השלוש, עד כדי כך שאריאל מרשה לעצמו לבקש ממנו המון דברים, ומרגיש בנוח מאוד עם אח כזה נהדר.

בשבת האחרונה, התארחנו אצל סבא וסבתא בנתיבות. שמואל מעולם לא רב עם אחיו על המקום ליד דודה, סבא או סבתא, גם אם הוא רוצה מאוד לשבת לידם. אבל זה לא מה שרציתי לספר לכם עליו.

לאחר הסעודה, שיחק שמואל בפאזל גדול. הוא חיבר את החלקים והרכיב ממנו כמין בית. אריאל הקטן היה עייף ואני ניסיתי להרדים אותו בעגלה. אך **הוא החליט שהוא רוצה לישון דווקא עם הפאזל ששמואל מרכיב!** באותם רגעים סיים שמואל להרכיב את הפאזל והתחיל לשחק בו, אך **הוא הסכים לוותר עליו כדי שאחיו יישן בנחת.** ואת כל זה עשה בשמחה, בלי להתווכח כלל!

אך בזה לא תם הסיפור. באותה שבת, אני ושמואל שיחקנו במשחק הזיכרון ואריאל רצה להצטרף. שמואל הסכים להשתתף יחד איתו, אך כשעברו כמה דקות, אריאל כבר הרגיש שהוא רוצה לבלגן את המשחק. **היה לי מאוד קשה להתרכז ולהצליח לשחק במצב כזה.** אמרתי לשמואל שלצערי אינני יכול לשחק כך, אך שמואל כלל לא כעס עליו. **וכל זה בשבת אחת!**

והנה עוד טעימה קטנה ממעשיו הטובים של שמואל: לאחר שבת, היו האוזניות של הטלפון שלי על השולחן במטבח. אני לא הייתי בבית, ואריאל לקח את האוזניות והתחיל לשחק בהן. לאחר שאימו אמרה לו לשים את האוזניות על השולחן בחזרה, הוא אומנם הקשיב לה מיד, אבל שם אותם בקצה השולחן. **שמואל ראה זאת והרחיק את האוזניות מהקצה, כדי שלא יפלו וישברו לי.**

מעשים שכאלה קורים אצלנו בכל יום! שמואל כלל לא ידע שאפשר לכתוב ל'משכן שילה' על המעשים הטובים שעשינו. אבל אני מקווה שהסיפור יתפרסם בגיליון, כדי שאוכל להקריא אותו לשמואל, ולומר לו: **"תודה לך, שמואל, בני היקר! עלה והצלח. יהי רצון שהמידות הטובות האלו ימשיכו ללוות אותך תמיד, ותגדל להיות גדול בתורה"!**

אבא של שמואל איין, אשקלון.

גמ"ח "כיפה יהודית"

ראשית, תודה לכל הנפשות הפועלות בעמותת 'משכן שילה', להוציא עלון מושקע ומאיר עיניים. תבורכו! זכינו להיות שותפים. אנו רוצים כעת לספר לכם את הסיפור שלנו:

באחד הימים, בחודש חשוון ה'תשפ"ה, בדקתי את תיק הלימודים של הבן שלי. המורה מבקש לבדוק את התיקים מדי פעם: מלאי, ציוד וכו'. בין התאים של התיק מצאתי מספר כיפות. המשכתי לסדר, ומצאתי עוד כיפות גם בכיסים נוספים. תהיתי לעצמי: 'זה לא הסגנון של הכיפות שבני חובש... למה יש לו כמות כזאת של כיפות בתיק'?

לאחר מספר ימים, קראתי לו ושאלתי: "למה יש לך כל כך הרבה כיפות מפוזרות בתיק?" ואז הוא הסביר לי: "אמא, כבר הרבה זמן שאני אוסף כיפות. והצטרפו אליי כמה חברים, אנחנו צוות". "בשביל מה? בשביל מי?" שאלתי בפליאה. "בשביל ילדים שאין להם כיפות".

הבן שלי היה באותו זמן בכיתה ב', ולמד בתלמוד תורה שעסק רבות בקירוב. רוב התלמידים היו ממשפחות תורניות, והשאר ממשפחות מתחזקות.

התרגשתי מאוד ואמרתי לו: "בזכות ילדים כמוך - הגאולה מתקרבת". הסברתי לו שלמעשה שלו יש שם, זה נקרא גמ"ח: גמילות חסדים. ועל זה עומד העולם, מלבד התורה. ככל הנראה, היה זה הגמ"ח הראשון של כיפות!

כבר באותו היום דאגנו לארגן ציוד והכנו עמדה לאוסף הכיפות הנכבד. העמדה שימשה את כל ילדי התלמוד תורה, והייתה זמינה בכל שעות היום. הוא שמח בכך מאוד! עדכנו את הצוות החינוכי, ונושא החסד קיבל התייחסות נכבדה, הגיע עד להנהלה, ועשה רושם גדול. אך החשוב מכל: זה בוודאי עשה רושם גדול בשמיים ושימח את ה' יתברך!

שנזכה לגאולה ברחמים, אמן.

בברכה, משפחת ז. מרמלה.

מורה נבוכים

זכיתי לארגן שיעור בתורת הרמב"ם לכיתה שלי, כל שבוע. הרי גם הרמב"ם, שגדל לאחד מגדולי ישראל העצומים, נולד כמונו! אם נתמיד בתורה הקדושה ונתפלל על כך מעומק הלב - נזכה גם אנחנו להיות תלמידי חכמים!

לוי קולקר, קריית ים.

כוחה של נדיבות

לפעמים, דווקא הילדים (כן, בדיוק אתם, ילדים צדיקים!) מלמדים אותנו שיעור עמוק על חמלה ונתינה אמיתית. הסיפור שאספר לכם קרה בכיתה א'! ילדים קטנים כל כך, אבל המעשים שלהם - גדולים כל כך!

שנת הלימודים הסתיימה לה לטובה, ואת מקומה תפסה בשמחה הקייטנה: פעילויות מיוחדות, משחקים, טיולים והפתעות. אולם יום אחד, התרחש מקרה מצער בכיתה א'.

אחד מהילדים גילה כי קלפי המשחק שהיו בתיק שלו, כשישים במספר - נעלמו. הוא היה נסער מאוד. קלפים ומשחקים בכלל, אינם רק משחקים - בעבור הילדים הם עולם שלם של חוויות וקשר עם החברים.

בשעות אחר הצהריים, דיברנו בבית על מה שקרה. בתי הקשיבה בשקט, ואז אמרה: "אולי נתקשר למשפחה הזאת ונציע להם את הקלפים שיש לנו?" הופתעתי מאוד מההצעה. לא כי בתי איננה נדיבה חלילה, אלא כי זה הגיע ממקום כל כך טהור וזך, בלי היסוס ובלי לחשוב על ההפסד שלנו, אלא רק על השמחה של השני. התקשרנו לבית המשפחה. כששמע הילד על ההצעה, הוא התרגש, ושמח מאוד.

גם אני, כאמא, התרגשתי עד דמעות. לא רק מהמחווה עצמה, אלא מכך שבתי הבינה שמישהו בצער, ובחרה לפעול. היא הבינה לבד שמעשה טוב יכול לשמח מישהו אחר. וגם אם בעינינו, כמבוגרים, מדובר בסך הכל במשחק - הרי אצל ה' יתברך נחשב המעשה הזה כמשהו גדול ומיוחד! הלוואי והמעשה הטוב שלה יזכה בהגרלה, כל כך מגיע לה!

מהל בן שושן, מרי"ש.

אין זכות כמזכה הרבים

שלום לכולם! אני אריאל, ילד בן תשע וחצי. ברצוני לספר לכם על המעשה הטוב שאני מתמיד לעשות: החלטתי לתרום דרך קבע מכספי האישי למען זיכוי הרבים. ההורים שלי כבר מפיצים את העלון שלכם, שאני כל כך אוהב. לכן החלטתי להפיץ עלון נוסף לשבת. אני עושה זאת בהתמדה, בלי נדר, מדמי הכיס שלי. ויהי רצון שתמיד יהיה חלקנו עם מזכי הרבים!

בהפסקות בבית הספר, הצלחתי גם לוותר לחברים שלי לבעוט בכדור במקומי, למרות שזה קשה לי.

אריאל דאמי, יבנה.

הפסקה (לא) רגילה

היה זה יום רגיל. הלימודים בבית הספר התנהלו כהרגלם, ובשלב מסוים הגיעה ההפסקה. מי לא אוהב את זמן ההפסקה?! אני ואחד מחבריי הסתובבנו קצת, כדי להתרענן מעט. אולם עד מהרה שמנו לב כי הילדים מתעסקים בדברי חולין, המובילים בסוף למריבות, לעיתים אף מריבות קשות. החלטנו לעשות לזה סוף. הפסקה נועדה כדי לתת זמן לילדים לאגור כוח ולהתרענן לפני המשך הלימודים, אך לא כדי לריב זה עם זה! חבל לכלות את הזמן היקר שלנו בדברים כאלה.

וכך, ביום אחד רגיל, החלטנו לעשות שיעור תורה בזמן ההפסקה! ומאז אותו יום, אנו ממשיכים לעשות כך בכל הפסקה. כמה נחת בוודאי יש לה' יתברך מכך. כל הילדים מגיעים לשיעור במקום להתעסק בשטויות ומריבות.

גם בסתם יום רגיל, בעוד הפסקה רגילה בבית הספר - הביטו סביבכם וחשבו: מה אתם יכולים לשנות? מה אתם יכולים לעשות עוד כדי לשמח את ה' ולהיטיב עם חבריכם?

אם תחפשו באמת - בוודאי תמצאו!

אלעד יצחק דוד.

אם זו היית את?!

יום אחד, בשעת ההפסקה, ישבתי על ספסל בחצר בית הספר, יחד עם עוד שלוש חברות. בעודנו מדברות ומשוחחות בינינו, ראינו מרחוק ילדה אחת שכולנו מכירות. לפתע שאלה אחת החברות: "תגידו, אתן אוהבות אותה?" בת אחת ענתה: "האמת, לא כל כך", והשנייה ענתה אותו הדבר, בעקבותיה. אך אני הרגשתי שה' מצפה ממני לומר משהו אחר לגמרי, ומיד עניתי לילדה ששאלה: "תחשבי שזאת היית את. איך היית מרגישה, אם היית יודעת שבנות מדברות עלייך דברים לא יפים מאחורי הגב?"

היה די בשאלה הזו. הדברים היו נוקבים וברורים! לפני שאדם אומר דבר על חבירו - שיחשוב איך הוא היה מרגיש במקומו! זה בדרך כלל מספיק.

אני משתדלת לא לדבר לשון הרע בכלל. יכולתי ללכת משם ולא להקשיב או להשתתף בשיחה אודות בת אחרת, אבל הרגשתי שהייתי צריכה לעצור את הלשון הרע במקום ללכת. ובאמת, זה פעל ונושא השיחה הוחלף. זכיתי להציל לא רק את עצמי מלשון הרע, אלא גם את הבנות האחרות.

בדברים שה' מצטער מהם, ובפרט בלשון הרע - צריך שתמיד תהיה לנו את העזות לומר: 'לא'! יש לנו את הכוח לעזור גם לסובבים אותנו להתרחק מכך.

שלמה אמסלם, גרן.

אל תחריבו שוב את בית המקדש!

שלום, קוראים לי לוי יצחק מויאל. אני בן שמונה, ומתגורר בעיר הקודש ירושלים. לפני כחודש, הייתה לנו בתלמוד תורה מסיבת סיום פרשת 'לך לך'. לכבוד המעמד המשמח, ביקש הרבי מכל ילד להביא ממתק או משחק, לחלק לילדים.

היום המיוחל הגיע. כל ילד חילק בחגיגיות את מה שהביא לכל החברים - משחק או ממתקים. אחד הילדים חילק משחק שקשור לחג הפסח. כשראו זאת הילדים, החלו לצחוק עליו שזה בכלל לא קשור, מה - עכשיו פסח?! הילד נפגע מאוד מדברי הלעג שלהם והחל לבכות! כמה נורא! חורבן בית המקדש כמו התרחש שוב אל מול עיניי הנדהמות. המראה הזה צרב לי בלב. התפלאתי מאוד על הילדים האלו: הם אינם יודעים כי על זה נחרב לנו בית המקדש, וצרות רבות ורעות באו עלינו?

כשראיתי זאת, ניגשתי מיד אל הילד ואמרתי לו: "אל תבכה. אני אוהב את המשחק שלך כמו שאר המשחקים בדיוק"! ובאמת, הפסיק הילד לבכות, וברוך ה' הצלחתי לשמח אותו.

הלכות חג הסוכות

הרה"ג עידן בן-אפרים שליט"א

תוכן העניינים

חג הסוכות 68
- זמן שמחתנו 68
- "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ" 68
- הדלקת נרות 69

הישיבה בסוכה 69
- מה הן הסוכות? 69
- אושפיזין (–אורחים) 69
- עניים 69
- קדושת הסוכה 69
- אכילה ושתייה 70
- ברכת "לישב בסוכה" 70
- שינה 70
- נשים 70
- קטנים 70
- מצטער 70
- גשם 70
- טלטול נויי הסוכה 71
- הסרת נויי הסוכה 71

ארבעת המינים 71
- כשרות 71
- אגד 71

נטילת ארבעת המינים 72
- סדר הנטילה 72
- סדר הנענועים 72
- חלוקת אמירת הפסוקים 72

הושענות 72
- נשים 72
- קטנים 72
- נשירת עלים/החלפת ערבות 72
- שבת 72
- תנאי טוב לאומרו בכל יום 72

חג הסוכות

"זמן שמחתנו"

חג הסוכות הוא החג היחיד שאנו מכנים בתפילה "**זמן שמחתנו**", מפני שהוא מועד אשר בו הן היחיד והן האומה כולה **מגיעים למטרה הנכספת**, הן מבחינה גשמית והן מבחינה רוחנית. מבחינה גשמית זהו זמן האסיף, הזמן שבו אוסף האיכר את תבואתו מן השדה. ומבחינה רוחנית הוא שיאו של תהליך: תחילה באה החירות (פסח), אחריה תכלית החירות - מתן תורה (שבועות), ולבסוף בא חג הסוכות, שבו אנו מקיימים מצוות רבות, אחרי שהגענו לתשובה וכפרה, ועלה בידינו להעלות את עצמנו ולהיטהר ולהזדכך מן החטאים (חומש 'שוטנשטיין', ויקרא כג, לג בביאור).

"וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ"

בחג ישנה מצוַת עשה של "**וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ**" (דברים טז, יד). שמחת האישה היא בקניית בגד או תכשיט, ושמחת הילדים הקטנים היא בממתקים.

מצוַת השמחה באיש היא שביום טוב חייב לקבוע סעודה על היין (שולחן ערוך תקכט, א וביאור הלכה סד"ה כיצד) אף בסעודת הלילה (שו"ע שם), **וכן ישתה יין בכל אחד מימי חול המועד**. משום כך יש לְחַזֵּר מבעוד מועד אחר יין שאוהבו, ובכמות שתספיק לו ולבניו הגדולים.

אם לא שתה בתוך הסעודה, ישתה לאחר מכן (עי' שו"ת אור לציון ח"ג יח, יא סד"ה ועל; מצות השמחה ב, ו). יש לשתות כשיעור שמשמח אותו, והדבר תלוי לפי האדם והיין, עד שירגיש קצת התרוממות מחמת השתייה (משמרת המועדות ב, תשכב, ושכן מוכח מהשו"ע שכתב "לקבוע" סעודתו על היין, דמשמע שתייה מרובה קצת ולא רביעית), אך כמובן לא יגיע למצב של שכרות.

מי שאינו שמח משתיית יין, **פטור משתייתו** (אשרי האיש ב, טז), וחייב לשמח עצמו בדברים אחרים (קניית מאכל, בגד וכדומה), ונשים אינן בכלל חיוב שתיית יין (בני בנימין, יו"ט ו, יח ע"פ כתובות סה.), וכן הילדים. ומצווה

גם לאכול בשר (משנה ברורה יא).

הדלקת נרות

מצווה להדליק נרות של יום טוב בסוכה ולאכול לאורם. אבל אם יש חשש כלשהו לדלֵקה, ידליק את הנרות בבית (חזון עובדיה עו, רז), ולכן אם אין לו מתקן סגור לנרות, וקיים חשש לשרֵפה או שיכבו הנרות, ידליק את הנרות בביתו במקום שמשתמש בו (ילקוט יוסף שבת א ח"ב, שה ושו"ת משנת יוסף י, נח).

הישיבה בסוכה

נאמר בתורה (ויקרא כג, מב-מג): "**בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים**, כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת. לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם". מצוַת עשה של סוכה, אדם חייב להשתדל ולרדוף לעשותה, כמו מצוות תפילין, לולב ושופר (רמב"ם ברכות יא, ב).

מה הן הסוכות?

נחלקו תנאים (סוכה יא:) בכוונת הכתוב: **רבי עקיבא** סובר שהכוונה **לסוכות ממש** שבהן ישבו בני ישראל במדבר. ועל ידי מצוַת סוכה ייזכר ויתפרסם גודל השגחת ה' על ישראל, שאף שהלכו במדבר, במקום שעל פי הטבע

אי אפשר להתקיים בו, לא חסרו דבר (ע"פ רמב"ן ורבינו בחיי; ראה רשב"ם להסבר אחר).[1] **ורבי אליעזר** סובר שהתורה מתכוונת בכך **לענני הכבוד** שהקיף הקב"ה בהם את ישראל כדי להגן עליהם במשך כל שנות שהותם במדבר.[2] סוכות הוא אפוא **מועד המבטא את השמחה על ישועת ה' ועל דאגתו לשלומנו.**

להלכה נפסק שסוכות אלו הן **זֵכר לענני כבוד** שהקב"ה הקיף בהם את בני ישראל, שיהיה להם צל ומחסה על ראשם ושלא יכו בהם השרב והשמש (שו"ע תרכה, א), **וְזֵכֶר** לכך ציוונו הקב"ה לעשות סוכות ממש, **כדי שנזכור נוראותיו ונפלאותיו** (משנ"ב שם, א).

לכן בשעה שיושב בסוכה יכוון **שציוונו הקב"ה לשבת בסוכה זֵכר לכל הניסים והנפלאות שעשה עימנו ביציאת מצרים, וגם זֵכר לענני הכבוד** (משנ"ב שם; מועד לכל חי כ, יד).[3]

אושפיזין (-אורחים)

בכל לילה, קודם שייכנס לסוכה יאמר את נוסח "**עולו אושפיזין**" וכו', שבו מזמינָם לסוכתו כפי שמופיע במחזור (ובגב הגיליון), וצריך להכין כיסא נאה לכבודם, כי אם אינו עושה כן, הם אינם באים (החיד"א במורה באצבע ט, רפט).

עניים

כתוב בזוהר הקדוש (פרשת אמור דק"ד ע"א) שצריך בחג לשמח למסכנים, **משום שחלקם של אלו האושפיזין שהזמין לסעודתו שייך לעניים**. ואותו היושב בצל הזה של האמונה (-סוכה), ומזמין את האושפיזין הללו של האמונה, העליונים, ואינו נותן להם את חלקם (-לעניים), כל האושפיזין עומדים ממנו, ואומרים (משלי כג, ו): "אַל תִּלְחַם (-תאכל) אֶת לֶחֶם רַע עָיִן, וְאַל תִּתְאָוֵ (-תתאווה) לְמַטְעַמּוֹתָיו".

ולכן בכל לילה יזמין אצלו עני בן טובים לסעוד אצלו, או ישלח לו סעודה לביתו. ובלילה הראשון יאמר: "**זו הסעודה שאני נותן לעני היא לכבוד אברהם אבינו ע"ה**, לתקן שורש מצווה זו במקום עליון, ויהי נועם וכו'", וכן הלאה בשאר הלילות כפי האושפיזין (כה"ח תרלט, י; בן איש חי ש"א האזינו, ט: בכל לילה ישלח קערת תבשיל לאיזה עני; דברי הזוהר הובאו גם בחזו"ע תסה), והמנה תהיה יפה כאילו היה אחד מהאושפיזין מסב אצלו (אלף המגן תרכה, נח), כל אחד כפי ממונו.

כיום העניים נעשו מפונקים ומתביישים להיות מוזמנים או שישלחו להם אוכל, ומוטב לתת להם כסף כנגד שיעור סעודה זו, ויכול ליתן מראש לפני החג עבור כל ימי החג (בדרך כלל השיעור הוא 20 שקלים בעבור כל יום, סך הכול 140 שקלים לחג, והכול לפי האדם והסעודה).

קדושת הסוכה

מבואר בזוהר הקדוש (פרשת אמור קג:) שהוֹד קדושת האושפיזין (אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרון, יוסף ודוד) נמצא בסוכה, לפיכך יש לשבת

---

[1] לדברי רבי עקיבא ישנן כמה דעות מהן אותן סוכות ומתי ישבו בהן: לדעת האִבֶּן עזרא והרמב"ן בהגיע חודש תשרי וימות החורף ישבו בסוכות מפני הקור, ואילו בימות החמה לא נצרכו להן, שכן ענני הכבוד הגנו עליהם לבל תכם השמש (וישבו באוהלים לשם צניעות). **לדעת רש"י** (סוכה יב:) עשו סוכות בכל חנייתם במדבר מפני השמש. בשאר מקומות הם נקראים בכתוב "אוהלים" (ראה שמות לג, ח ובמדבר יא, י).

[2] **ענני הכבוד** - התורה מזכירה את הענן שבע פעמים בקשר למסעיהם (ראה שפתי חכמים במדבר י, לד שמצ"יינם), לרמוז **ששבעה עננים נסעו עימהם והיו מגינים עליהם מכל צד:** ארבעה עננים הגנו על המחנה מארבע רוחותיו, אחד מלמעלה, אחד מלמטה (כדי לחצוץ בין רגליהם ובין קרקע המדבר, שלא יסבלו מחומו ומהסלעים המצויים בו), והשביעי הלך לפניהם כדי להקל עליהם את הדרך על ידי שהנמיך את הגבוה, הגביה את הנמוך והרג נחשים ועקרבים (רש"י שם על פי ספרי).

עוד נאמר בתורה: "**שִׂמְלָתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעָלֶיךָ, וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה**, זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה" (דברים ח, ד). כיצד התרחש הפלא הזה?

ענני הכבוד היו מתחככים ומשתפשפים בבגדיהם, ומלבינים ומחליקים אותם, ולא הוצרכו להוריד את בגדיהם מעליהם (רש"י). זה היה נס גדול בשינוי טבע העולם, כי הבגדים בלים בלבישה מתמדת, וכאן נשארו בחידושם תמיד, והזמן והזיעה לא שלטו עליהם לכלותם (רבינו בחיי). ולא זאת בלבד, אלא אף ילדיהם הקטנים, הבגדים היו גְדֵלִים עימהם, כמו חוֹמֶט (-מין שרץ המולבש בתוך קליפה) שלבושו גָדֵל עימו (רש"י). מישהו יכול לדמיין בימינו תינוק שגדל עם בגדיו עד גיל ארבעים?...

"וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה", המילה "בצקה" - מלשון בצק שתופח מחמת השאור שבו, והכוונה שהרגל לא התנפחה כבצק מחמת טורח הדרך, כדרך ההולכים יחפים שרגליהם נפוחות (רש"י).

לכאורה יש להעיר כי בפרשת כי תבוא נאמר: "**וְנַעֲלְךָ** לֹא בָלְתָה מֵעַל רַגְלֶךָ" (דברים כט, ד), ומשמע שהיו להם נעליים ולא הלכו יחפים?!

אונקלוס פירש שהנעליים לא התקלקלו (ולכן הרגל לא התנפחה). **המהר"ל** מבאר שכוונת הכתוב להשמיע שהיו להם מנעלים לרגליהם ולא הלכו יחפים, ולפיכך "רַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה" (גור אריה).

ואילו **רבי דוד פארדו** כתב שבני ישראל הלכו יחפים במדבר, כי ענן הכבוד היה תחתיהם, ומה שנאמר שהיו להם נעליים, יתפרש על דרך משל ודמיון לענן שהיה תחת רגליהם, דהיינו שנעלך לא בלתה לפי שבאמת לא הייתה לך נעל ממש אלא נעל ניסית על ידי הענן (משכיל לדוד) (מקרא מפורש).

[3] **מדוע סוכה זכר ליציאת מצרים, ומדוע לא עושים אותה בניסן?** - כתב **רבינו הטור** (סימן תרכה): הטעם שתלה הכתוב את מצוַת סוכה ביציאת מצרים, וכן הרבה מצוות, לפי שהוא דבר שראינו בעינינו ובאוזנינו שמענו, ואין אדם יכול להכחישנו, והיא המורה על **אמיתת מציאות הבורא יתעלה שהוא ברא הכול לרצונו, והוא אשר לו הכֹח והממשלה והיכולת בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו**, ואין מי שיאמר לו מה תעשה, כאשר עשה עימנו בהוציאו אותנו מארץ מצרים באותות ובמופתים. ואף על פי שיצאנו ממצרים בחודש ניסן, לא ציוונו לעשות סוכה באותו הזמן, **כדי שיהיה ניכר שאנו יושבים בסוכה לשם מצווה.** כי בימות הקיץ אין ניכר שעושים סוכה לשם מצווה, כי אז דרך בני אדם היושבים בביתם לעשות סוכה בחוץ לצל, ולא היתה ניכרת עשייתנו בה שהיא במצוַת הבורא יתברך, ולכן ציווה אותנו שנעשה סוכה בחודש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מסוכתו ולישב בביתו, ואנחנו יוצאים מן הבית לישב בסוכה, בזה יֵרָאֶה לכול שמצוַת המלך היא עלינו לעשותה.

בה בדרך ארץ, בכבוד והדר, מה גם שהסוכה כשלעצמה קדושתה גדולה מאוד, ולא ישוחח בה בדברים בטלים, ובמיוחד יש להיזהר להתרחק מהכעס וההקפדה בתוך הסוכה (חזו"ע קמז).

לכן גם לא יכניס סירים לתוך הסוכה, כי אין זה מכובד להביא סיר אצל השולחן להגיש ממנו. אבל מותר להביא קערה גדולה, וכל אחד מן המסובים לוקח ממנה ונותן לצלחת שלו, כיוון שדרך לעשות כן גם בפני אורחים מכובדים. ומותר ליטול ידיים לסעודה בסוכה וכן לעשן, אבל לא יחליף טיטול לקטן בסוכה (שם קכז), וכן לא יכניס פח אשפה לתוכה.

אכילה ושתייה

בכל ימי חג הסוכות אסור לאכול סעודת קֶבַע חוץ לסוכה (יותר מ־50 גרם פת, אבל פחות מכך מותר). כמו כן האוכל עוגות יותר מהשיעור הנ"ל, חייב לאכול בסוכה.

האוכל פירות, אורז או בשר וכדומה, אפילו הרבה, וכן השותה כל מיני משקים, מן הדין פטור מהסוכה. והמחמיר על עצמו ואינו שותה אפילו מים חוץ לסוכה, הרי זה משובח (שו"ע תרלט, ב). אבל כשאוכל סעודת קבע, אסור לשתות אפילו מים או לסיים את האוכל שבפיו חוץ לסוכה, כיוון שהכול בא מחמת סעודת קבע שחייבת בסוכה (שער הציון תרלט, כט; חזו"ע קמה).

ברכת "לישב בסוכה"

כשבא לאכול סעודת קבע, לאחר שנטל ידיו וניגבן, מברך בסוכה בעמידה: "ברוך אתה ה', אלוקינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו, וציוונו **לְיַשֵּׁב בסוכה**" (והאשכנזים קוראים את ה־ל' בצירי), ולאחר מכן יושב ומברך ברכת "המוציא" (שו"ע תרמג, ג; חזו"ע קעג) וכן מנהג האשכנזים (רמ"א שם) (ויש נוהגים לברך תחילה "המוציא" ואחר כך ברכת "לישב בסוכה", ויש להם על מה שיסמוכו [חזו"ע שם]).

כשיש חובת קידוש, מברך "לישב בסוכה" בסיום הקידוש לפני ששותה מהכוס (רמ"א שם), שאז הוא זמן תחילת הסעודה, שהרי לפני כן אינו רשאי לאכול (משנ"ב ט), ואף בקידוש היום שמברכים בו "בורא פרי הגפן" בלבד (חזו"ע קעב ועי' משנ"ב שם).

אם שכח לברך "לישב בסוכה" קודם האכילה, ונזכר בסיום סעודתו, אפילו אם אוכל רק פירות לקינוח סעודה או שותה משקה, רשאי לברך כעת, כיוון שהוא נמצא בהמשך סעודת קבע, ועדיין לא בירך ברכת המזון (שם קעח). (אבל על מיני מזונות אין מברכים ברכת לישב בסוכה, כל שלא אכל שיעור קביעת סעודה [162 גרם לחומרא] [שם קלד]).[4]

שינה

חובה לישון בסוכה בכל שבעת ימי החג, והשינה **חמורה יותר מן האכילה**, שהרי מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה ואילו שינת עראי אסורה (שו"ע תרלט, ב), שכך דרכו של אדם שמתנמנם מעט ודי לו בכך (משנ"ב שם, יא).

הרואה את חבירו שנרדם לאונסו חוץ לסוכה, טוב להקיצו ולעוררו בנחת שילך לישון בסוכה (חזו"ע רא), ואם רואה שקשה לו לקום, לא יעירהו, כיוון שיש לדונו כמצטער שפטור מהסוכה (שם רד).

נשים

נשים פטורות ממצוַת סוכה (שו"ע תרמ, א), ואם רצו לישב יש להן שכר, אבל לא תברכנה "לישב בסוכה" כיוון שהן פטורות (והאשכנזיות נוהגות לברך [משנ"ב שם]).

ולכן בעת הקידוש כשאישה שומעת ברכת "לישב בסוכה" מפי המקדש, **לא תענה "אמן"**, לפי שאין ברכה זו שייכת לגביה, והרי זה הפסק בין ברכת בורא פרי הגפן של הקידוש לטעימה שלה, אלא תענה "אמן" בהרהור (והאשכנזיות רשאיות לענות "אמן") (חזו"ע קמח).

קטנים

קטנים פטורים מסוכה (שו"ע תרמ, א), ואולם קטן שאינו צריך לאימו, והוא כבן חמש שנים או בן שש שנים (כל אחד לפי חריפות שִׂכלו), חייבים לחנכו במצוַת סוכה, ומלמדים אותו שלא יאכל חוץ לסוכה (שו"ע שם, ב), ואסור להאכילו או לצוות עליו שיאכל חוץ לסוכה פת יותר משיעור כביצה (משנ"ב שם, ה). ואם הקטן אינו יכול לסבול את הצינה והקור כשהוא ישן בלילה בסוכה, אפילו הוא קטן שהגיע לחינוך, פטור מן הסוכה, וכן המנהג (חזו"ע קנב).

מצטער

המצטער פטור מן הסוכה, כגון אם יש בסוכה זבובים או יתושים המטרידים אותו, או מפני הרוח, או מפני ריח רע (שו"ע תרמ, ד). ואם קר, יש לו ללבוש בגדים חמים ולאכול בסוכה (באה"ל ד"ה מפני הרוח; חזו"ע קצו). ואם חם לו, יביא מאוורר.

חולה שאין בו סכנה, אפילו חש בראשו או בעיניו בלבד או באחד משאר איבריו, פטור ממצוַת סוכה, וכן משמשיו פטורים בשעה שהוא צריך להם. וחולה שיש בו סכנה, משמשיו פטורים לגמרי מן הסוכה, מפני שצריכים להשגיח עליו תמיד (שו"ע שם, ג; חזו"ע קנח).

אדם שמפחד להיות בסוכה מִפַּחַד ליסטים או גנבים, הרי זה פטור מהסוכה (רמ"א שם, ד), והוא הדין אם מפחד שיפרצו גנבים לביתו. וכן חיילים או אנשי משטרה העסוקים בשמירה, פטורים (עי' שו"ע תרמ, י; חזו"ע קצו).[5]

היוצאים לטייל בימי חג הסוכות, אינם רשאים להפקיע עצמם ממצוַת סוכה, וחייבים לאכול סעודת קבע בסוכה (שם קסו).

גשם

אם היה אוכל סעודתו בסוכה וירד גשם, הרי זה נכנס לביתו ומסיים סעודתו. מאימתי מותר להיכנס לביתו? משירדו טיפות לתוך הסוכה כשיעור שאילו היו נופלות לתוך תבשיל היה נפסל לאכילה (שו"ע תרלט, ה) (ואם אינו בקי לשער זאת, ישער ממתי היה יוצא מהחדר שאוכל בו מחמת הטיפות [רמ"א שם]). ואם לאחר שנכנס בבית, כי לפי מצב בריאותו באותה שעה, הוא פטור מהסוכה מדין מצטער. האורח הלך לסוכה לבדו, ואולם תוך זמן קצר הופיע הרב בסוכה כדי לאכול עם האורח. האורח תמה ושאל את הרב: הלוא רבינו החליט שהוא פטור מהסוכה מדין מצטער, ומדוע שינה דעתו? השיב לו הרב: פָּטוֹר מצטער נאמר רק במצוַת סוכה ולא במצוות אחרות, וכאן הרי יש לפניי מצוַת הכנסת אורחים להנעים לאורח את סעודתו, ועל זה אין פטור מצטער...

[4] **מנהג האשכנזים** לברך ברכת "לישב בסוכה" כל שאוכל מזונות יותר משיעור כביצה, וישתדל שלא לצאת מיד אחר האכילה אלא לשבת בה זמן מה, ויכוון שהברכה היא על האכילה ועל הישיבה שאחר זה (משנ"ב תרלט, טז).

[5] **מצטער פטור רק מן הסוכה...** - להגאון **רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי** זצ"ל נזדמן אורח בחג הסוכות. הרב ציווה להכין לאורחו סעודה בסוכה, תוך שהוא מודיע לו כי עקב מזג האוויר הקר מאוד הרי שהוא עצמו ייאלץ לסעוד

לביתו להמשיך בסעודתו פסק הגשם, אין מחייבים אותו לחזור לסוכה עד שיסיים סעודתו (שו"ע שם, ו), ואם רצה להחמיר לסיים את סעודתו בסוכה, תבוא עליו ברכה.[6] והוא הדין אם ירד גשם והתחיל לאכול בביתו ופסק הגשם, אין צריך להפסיק סעודתו ולסיים אותה בסוכה אלא מסיימה בביתו (חזו"ע קפה).

ולעניין שינה בסוכה, די בגשם מועט כדי לפוטרו (רמ"א שם, ז), אפילו בלילה הראשון (חזו"ע רה), ואם פסק הגשם, אינו חייב לחזור לסוכה (שו"ע שם) עד שישלים את השינה הדרושה לו (חזו"ע רז). ומכל מקום אם רוצה להחמיר לקום ולישון בסוכה, תבוא עליו ברכה (שם רו) (אבל הישן בביתו ביום מפני הגשם, ולאחר שפסק הגשם התעורר מעצמו ורוצה להמשיך לישון, צריך לחזור מיד לסוכה, כיוון שיום אינו זמן שינה לרוב העולם [שם רז]).

הַפָּטוּר מן הסוכה מחמת ירידת גשם, ומחמיר על עצמו ואינו יוצא ממנה - הרי זה הדיוט, ואינו מקבל שכר על כך (רמ"א שם), והוא הדין לעניין מצטער (משנ"ב שם, מד), ואם בירך על אכילתו "לישב בסוכה", הרי זו ברכה לבטלה (משנ"ב, מה).

כשיוצא מן הסוכה מפני הגשם, **יַצֵּא בהכנעה, כעבד שמוזג כוס לרבו, וּשְׁפָכוֹ רבו על פניו,** כלומר שאינו מעוניין שישמשנו (רמ"א שם), ומכל מקום לא יאריך בעצבות ודאגה, ואין לנו אלא לקיים מאמרו יתברך ולשמוח בשמחת החג הקדוש, והוא יתברך יעשה הטוב בעיניו (אלף המגן תרכו, כ). (יש אומרים שאם ירד גשם מלפני החג ונמשך בחג או שירד גשם אחרי הלילה הראשון של החג, אין זה סימן קללה [חזו"ע קפו])[7].

טלטול נויי הסוכה

נויי הסוכה חלה עליהם קדושת סוכה ונחשבים כמותה, ולכן אסור ליהנות מהם כל שמונת ימי החג (שו"ע תרלח, ב), ואם לא עשה עליהם תנאי מערב החג, ונפלו בחג או בשבת, הינם מוקצים ואסור אף לטלטלם[8].

הסרת נויי סוכה

במידה ונצרך להסיר את נויי הסוכה ביום טוב או בשבת, אף שעשה תנאי מערב החג, צריך להיזהר מפעולה אסורה, ולכן לא יקשור אותם בקשר גמור שיש איסור בהתרתו אלא בקשר עניבה (משנ"ב שם, כד). וכן אם תלה קישוט באמצעות סיכות (כעין מחט), הרי הן מוקצות ואסור לטלטלן ולהוציאן,[9] וצריך לתלות את הקישוט על ידי קליפס וכך יוכל להוציאו.

ארבעת המינים

נאמר בתורה (ויקרא כג, מ): "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר (-אתרוג) כַּפֹּת תְּמָרִים (-לולב) וַעֲנַף עֵץ עָבֹת (-הדס) וְעַרְבֵי נָחַל (-ערבות)", והיינו שנצטווינו ליטול בחג הסוכות ארבעה מינים: אתרוג אחד, לולב אחד, שלושה הדסים ושתי ערבות. ויקנה ארבעה מינים יפים ומהודרים, ולא יחוס על כספו, כי הלוא לקנות בגדים ותכשיטים לביתו מוציא הכסף בשמחה, כל שכן לדבר מצווה שציווה ה' שיוציא בשמחה רבה ולא יקמץ ממה שנתן לו ה' (החיד"א במורה באצבע ט, רפז ועי' רמ"א ס"ס תרנח).

כשרות

מן הראוי לקנות ארבעה מינים בהשגחה של גוף כשרות מפורסם, כיוון שישנם פרטי הלכה רבים בכשרות ארבעת המינים (בעיות ערלה, טבל, נטע רבעי, הרכבה, גזל, מלבד עצם הפסיקה אם המינים כשרים לברכה).

אגד

לפני החג יש לאגוד בשני קשרים את הלולב יחד עם ההדסים והערבות (שו"ע תרנא, א) משום "זֶה אֵ־לִי וְאַנְוֵהוּ" (סוכה יא:) (ואם לא אגדם מערב יום טוב, מותר לתלוש ביום טוב עלה מהלולב, ולכרוך עימו את הלולב ומיניו סביב, ותוחב ראש האגד לתוכו בלא קשירה. והקושר בשני קשרים, יש לו על מה שיסמוך [שמו ושבת ה, סג]).

---

[6] הַפָּטוּר בזמן הגשם הוא אפילו בלילה הראשון של החג (והאשכנזים בלילה הראשון מצריכים לאכול בסוכה אף כשירד גשם והוא מצטער, אבל לא יברך "לישב בסוכה") (רמ"א תרלט, ה תרמ, ד ומשנ"ב שם), אך בלילה הראשון אם פסק הגשם, חייב לאכול כזית בסוכה.

[7] **האם שפיכת קיתון היא גם במקום אונס** – לכאורה יש לומר שחולה שמחמת מצבו הרפואי אינו יכול לצום ביום הכיפורים, אף שהוא אנוס גם הוא נחשב לעבד ששפך לו רבו קיתון של מים על פניו שאינו רוצה בשימושו, שהקב"ה אינו חפץ בצום שלו. האם זה דומה או לא, מה אתם אומרים?

אין זה דומה, כי לגבי ישיבה בסוכה כאשר יוצאים ממנה אין מקיימים מצווה אחרת, אבל חולה שנאסר עליו לצום ביום הכיפורים הרי הוא מקיים מצוַת "וָחַי בָּהֶם" (ויקרא יח, ה) ולא שימות בהם (יומא פה:), וכן נאמר: "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם" (דברים ד, טו), ולא שייך לומר בזה שהוא כשפיכת קיתון. ואף לגבי סוכה לא נאמר כן אלא בירידת גשם ולא בשאר אונס, כגון חולי וכיוצא בזה (שו"ת בנין ציון החדשות סי' כה, הובא בחזו"ע ימים נוראים עמ' שט).

[8] **טלטול נויי סוכה** - מותר לטלטלם על ידי חפץ אחר, כגון מטאטא, כל שצריך את המקום שבו הקישוט מונח (שו"ע שיא, ח) או את הקישוט עצמו (עי' משנ"ב שח, יט שיא, לז), או שנוגע בו בגופו או בשאר איבריו, שהוא קל יותר מטלטול מן הצד, ומותר אפילו לצורך דבר האסור (משנ"ב שיא, ל).

ואם נפלו בחול המועד, לא שייך בזה איסור טלטול, ומותר לטלטלם ולהחזירם למקומם (משנ"ב תרלח, יד), ואפילו לסוכה אחרת (חזו"ע שבת ג, קמו), או שאם היו בסכך נותנם בדפנות (חזו"ע עא פד).

קישוטים שעשויים ליהרס בגשם, מותר להסירם בחול המועד אם חושש שיתקלקלו, וכן מפני הגנבים, אף אם לא עשה תנאי, שהרי בוודאי לא תלאם על דעת שיישארו שם תמיד, ומכל מקום לכתחילה טוב להתנות (משנ"ב כד; חזו"ע צב).

[9] שהרי הם כלי שמלאכתו לאיסור, ואינו צריך להשתמש בגוף הקישוט או במקומו אלא רק להצילו מהפסד. ואם הקישוט תלוי באמצעות נעץ, במידת האפשר יכול למשוך את הקישוט והנעץ יַצֵּא, שהוא טלטול מן הצד לצורך הקישוט שהוא דבר המותר.

סדר הנטילה

קודם הברכה יש לעמוד (רמ"א תרנא, ה), נוטל ביד ימין את הלולב ומיניו בלבד (ושדרת הלולב תהיה כנגד פניו [בא"ח ש"א האזינו, יג; משנ"ב תרג, ח]. ואם עונד טבעת, יסירנה [רמ"א תרנא, ז]), ומברך: "ברוך אתה ה', אלוקינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו, וציוונו **על נטילת לולב**" (וביום הראשון מברך גם ברכת "שהחיינו"). בסיום הברכה נוטל ביד שמאל את האתרוג ומחבר אותו ללולב במקום אחיזתו מלמטה (בא"ח שם, יד), ומנענע אותם יחד (כסדר שבסעיף הבא). (גם אדם שמאלי ינהג כנ"ל [שו"ע תרנא, ג], אבל לאשכנזים אדם שמאלי נוטל את הלולב ומיניו ביד שמאל והאתרוג בימינו [רמ"א שם]).

יש נוהגים ליטול את הלולב בסוכה שבבית הכנסת, ואם אין בה סוכה יטלנו בסוכה בביתו קודם התפילה (כה"ח תרמד, ג תרנא, מו ועי' חזו"ע שעו).

סדר הנענועים

מנהג הספרדים לנענע את ארבעת המינים לארבע רוחות העולם, ומסתובבים כסדר הזה: **א) דרום. ב) צפון. ג) מזרח** (ג' נענועים: ישר, למעלה, למטה). **ד) מערב** (האר"י בשער הכוונות, הובא בכה"ח תרנא, מט).[10] הנענוע הוא שפושט זרועותיו ומרחיק את הלולב וארבעת המינים מגופו בעודו ישר, ושוב מחזירו צמוד לחזה, ועושה כן שלוש פעמים (שם ושם מח).

לאחר מכן מתחיל באמירת ההלל בברכה, ומנענע בו את הלולב **בשלושה מקומות**: פעם אחת ב"הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ", פעמיים ב"אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא", ופעם נוספת ב"הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב" (הראשון) (שם ושם נ).

כשפונה מצד דרום לצד צפון וכו', יקפיד להסתובב דרך צד ימין (ככיוון מחוגי השעון) (עי' יומא טו: וש"נ; שו"ע תרנא, י ותרעו, ה). גם כשבא לעשות את הנענוע השני של "אנא", אזי כשמסיים את הנענוע הראשון בצד מערב, לא יפנה שמאלה לצד דרום, אלא יסתובב שלוש רוחות לצד ימין דרך צד צפון, מזרח, דרום, ואז ינענע פעם שנייה.

חלוקת אמירת הפסוקים בנענועים

מכיוון שמנענעים לארבע רוחות השמיים וכלפי מעלה ומטה - סך הכול שישה כיוונים, יש לחלק את אמירת הפסוקים של "הודו"

צילום: יעקב חן

הראש"ל הגאון **רבי יצחק יוסף** שליט"א

ו"אנא" לשישה חלקים.

סדר האמירה והנענועים ב"הודו", הוא כזה: **הוֹדוּ** (ינענע לצד דרום) **לַיְיָ** (אינו מנענע) **כִּי** (ינענע לצפון) **טוֹב** (ינענע למזרח ישר) **כִּי** (למזרח כלפי מעלה) **לְעוֹלָם** (למזרח כלפי מטה) **חַסְדּוֹ** (ינענע למערב).

סדר האמירה והנענועים ב"אנא", הוא כזה: **אָ** (דרום) **נָּא** (צפון) **יְיָ** (אינו מנענע) **הוֹ** (מזרח - ישר) **שִׁי** (מזרח כלפי מעלה) **עָה** (מזרח כלפי מטה) **נָּא** (מערב) (עי' משנ"ב תרנא, לז) (ולאשכנזים ישנם מנהגי נענועים שונים [משנ"ב שם ומז]).

בכל אופן אין הנענועים מעכבים את המצווה, ומשהגביה את ארבעת המינים יצא ידי חובתו (רמ"א שם, יא ומשנ"ב מט; חזו"ע שנז).

לאחר אמירת ההלל מוציאים ספר תורה מן ההיכל ומניחים אותו על התיבה, וכל הקהל מקיף את התיבה עם ארבעת המינים (שו"ע תרס, א). טוב שגם בעת ההקפה יחזיק את הלולב בידו הימנית ואת האתרוג בידו השמאלית, ויהיו צמודים יחדיו, ויתמוך בסידור בשתי ידיו ויאמר את ההושענות. ואם אי אפשר לו בכך, רשאי להחזיק את הלולב והאתרוג בידו הימנית, והסידור בידו השמאלית (חזו"ע שפו).

מי שאין לו לולב, לא יקיף (רמ"א שם, ב; חזו"ע שם). והנאלץ להתפלל ביחידות, יניח ספר תנ"ך על כיסא ויקיף (בא"ח שם, טו).

מנהג מרן **רבינו עובדיה יוסף** זצ"ל היה שאחר קריאת ההלל, פותחים את ההיכל ואומרים את התפילות להוצאת ספר תורה ו"בריך שמיה", מניחים את ספר התורה על התיבה ומקיפים, ואחר ההושענות וקדיש "תתקבל" מגביהים את הספר תורה ואומרים "וזאת התורה" וכו' (ולא היה מוציא את הספר תורה פעמיים, עבור ההקפות וקריאת התורה).

נשים

נשים פטורות ממצוַת נטילת ארבעת מינים, ככל מצוַת עשה שהזמן גרמא (עי' שו"ע תקפט, ג; תרמ, א; רמ"א תרנח, ט), ומכל מקום אם חפצות בכך, יטלום בלא ברכה (והאשכנזיות נוהגות לברך) (חזו"ע שלט), ודי להן בהגבהת ארבעת המינים בלבד ולא ינענעו לארבע רוחות (שו"ת רב פעלים ח"א סוד ישרים יב; חזו"ע שנה).

קטנים

קטן היודע לנענע לולב, חייב אביו לחנכו במצוַת לולב. ואם ידו של האב מַשֶּׂגֶת, חייב לקנות לו לולב בפני עצמו (שו"ע תרנז, א; חזו"ע תה).

נשירת עלים / החלפת ערבות

הדס או ערבה שנשרו רוב העלים שבהם, הרי הם פסולים (שו"ע תרמז, ב; חזו"ע שיח שכד). ויש להדר שהלולב ומיניו יישארו **לחים ורעננים כל ימי החג**, על ידי עטיפתם במטלית לחה (שם שכב) או בהנחתם במים (ומצווה להחליפם בחול המועד [סוכה מב. ורש"י]. ולא ישהה אותם במים יותר מ־24 שעות, מפני שיש פוסלים אותם משום כבוש [והדבר מצוי בשבת], ובדיעבד כשרים [שם שסג]).

צריך להחליף את הערבה במהלך החג כיָון שעליה נושרים, ויש ליתן את הדעת על כך, לפי שמצוי שהעלים תלושים אך אינם נושרים מחמת שתפוסים באגד. וכל שהערבה פסולה **לא יצא ידי חובת המצווה** (שו"ע תרנא, יב), ומה ייתן ששאר המינים מהודרים ביותר.

יש נוהגים להחליף את הערבות כל יום, והוא הידור מצווה (רמ"א סי' תרנד).

שבת

בשבת אין נוטלים את ארבעת המינים (שו"ע תרנח, ב), והלולב ומיניו אסורים בטלטול משום מוקצה, אבל האתרוג מותר בטלטול, שהרי הוא ראוי להריח בו אם מברך תחילה על פרי אחר ("ברוך... הנותן ריח טוב בפירות") (רמ"א שם ומשנ"ב ה; חזו"ע שעה).

תנאי טוב לאומרו בכל יום

טוב לומר תנאי זה בכל יום מימי החג: "הריני מגלה דעתי שבכל כניסה וכניסה, לכל סוכה כשרה שהיא, אני רוצה לקיים מצוַת סוכה, זֵכר ליציאת מצרים וזֵכר לעניי הכבוד. ושבכל אחיזה שאוחֵז את ארבעת המינים לפני שאברך עליהם, איני רוצה לקיים את המצווה" (לחוש לשתי הדעות בשו"ע ס, ד אם מצוות צריכות כוונה. הנוסח מהגר"ש דבליצקי זצ"ל ב'תנאים טובים' עמ' לה; ועי' גם בחזו"ע תיט).

[10] **איתור צד דרום** - סימן לדבר לְאַתֵּר את צד דרום בנקל, שאם ארון הקודש ממוקם בצד מזרח, אזי כשעומד מולו, יפנה לצד ימין שהוא דרום ומולו הוא צד צפון, כמו שנאמר: **"צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם"** (תהילים פט, יג).

שיעורים לאכילה בסוכה

סוג המאכל	דוגמאות	כמות	חייב לאוכלו בסוכה	צריך לברך "לישב בסוכה" כשאוכל אותו?	ברכה ראשונה	ברכה אחרונה
לחם	חלות, פיתות, פיצה, וכל סוגי הלחמים.	עד 54 גרם	בלילה הראשון מעל 27 גרם חייב, ובשאר הלילות לא. ולא ייכנס למחלוקת, אלא יאכל פחות מ-50 גרם או יותר מ-60 גרם.	בלילה הראשון כשאוכל מעל 27 גרם – מברך, ובשאר הלילות אסור לברך	המוציא (ונטל ידיים בלי ברכה)	אם אכל פחות מ-27 גרם – לא מברך, ואם יותר – מברך ברכת המזון
		יותר מ- 54 גרם	כן	כן	המוציא (ונטל ידיים עם ברכה)	ברכת המזון
פת הבאה בכיסנין	עוגות, בורקסים, קרואסונים, עוגיות, חלות מתוקות, מאפים למיניהם.	פחות מ-27 גרם	לא	אסור	בורא מיני מזונות	לא מברך
		27 גרם עד 54 גרם	לא	אסור	בורא מיני מזונות	מעין שלוש – על המחיה
		מ-54 גרם עד 162 גרם	כן	אסור	בורא מיני מזונות	מעין שלוש – על המחיה
		מ-162 גרם עד 216 גרם (עדיף לא להגיע למצב הזה)	כן	כן	בורא מיני מזונות	מעין שלוש – על המחיה
		יותר מ-216 גרם	כן	כן	המוציא (ונטל ידיים עם ברכה)	ברכת המזון
תבשיל של חמשת מיני דגן	אטריות, מקרונים, קוסקוס.	פחות מ-54 גרם	לא	אסור	בורא מיני מזונות	אם אכל פחות מ-27 גרם – לא מברך. ואם יותר מ-27 גרם – מברך מעין שלוש.
		מ-54 גרם עד 162 גרם	כן	אסור		
		יותר מ-162 גרם	כן	כן		
ירקות, פירות, בשר, דגים, מאכלי חלב, שתייה, וכל שאר המאכלים	סלט ירקות, מעדני חלב, יין, מים, משקאות, גבינות.	כל כמות	לא	אסור – ברכה לבטלה	ירקות – האדמה פירות – העץ יין – הגפן כל השאר – שהכול	אם אכל יותר מ-27 גרם מברך בורא נפשות. חוץ מזיתים, ענבים, רימונים, תאנים, תמרים ויין – שמברך עליהם ברכת מעין שלוש.

הטבלה לפי דעת מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

א. בכל אופן שפטור מן הסוכה (חוץ ממצטער מחמת הגשמים), **אם רצה להחמיר על עצמו ולאכול או לשתות בסוכה, הרי זה משובח ותבוא עליו ברכה.**

ב. **שינה** – חייב אדם לישון בסוכה, ואפילו שינת עראי (כמה דקות) חייבים לישון בסוכה. ושינה בסוכה חמורה יותר מאכילה בסוכה.

ג. כשנמצא **באמצע סעודת קבע**, חייב לאכול בסוכה אפילו פחות משיעורים אלו, ואפילו אם רוצה לשתות רק מים.

חג שמח, תזכו לשנים רבות, נעימות וטובות, אמן.

סֻכָּה וְלוּלָב
לְעֵם סְגֻלָּה.
יַחַד יָרֹנּוּ
יִשְׂאוּ תְּהִלָּה.

א-ל מִמִּצְרַיִם גְּאָלָנוּ.
דִּבְרוֹת קָדְשׁוֹ הִשְׁמִיעָנוּ.
עֲנָנֵי כָבוֹד הִקִּיפָנוּ.
לְאַרְבַּע רוּחוֹת מִטָּה וּמַעְלָה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

נעֵם דְּרָכָיו לָנוּ הוֹדִיעַ.
מִזִּיו הֲדָרוֹ לָנוּ הוֹפִיעַ.
דַּעַת יוֹם לְיוֹם אֹמֶר יַבִּיעַ.
דַּעַת יְחַוֶּה לַיְלָה לְלַיְלָה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

ישְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּצֵל סֻכָּתוֹ.
יִסְתּוֹפֵף יֶחְסָה תַּחַת אֶבְרָתוֹ.
הַשֵּׁם כִּכְתָבוֹ וְכִקְרִיאָתוֹ.
כְּמִסְפַּר סוּכָּה מִסְפָּרוֹ עָלָה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

מָה עָצְמוּ רָזֵי לוּלָב וּמִינָיו.
וְלִי מַה יָּקְרוּ מְאֹד עִנְיָנָיו.
אַשְׁרֵי טְהוֹר לֵב הַשֵּׁם רַעְיוֹנָיו.
לְסוֹד מִצְוָתוֹ הַמַּעֲלָה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

שֵׁם בֶּן אַרְבַּע בְּלוּלָב חוֹנֶה.
בְּמִילוּי הֵהִי"ן בִּפְרָטָיו תִּמְנֶה.
נ(ו)כַח הַלּוּלָב לַשְׁדְּרָה תִּפְנֶה.
סְבִיבָיו מִינָיו גֹּרֶן עֲגֻלָּה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

הַהֲדַס רוֹמֵז לְשַׁלּוֹשָׁה אָבוֹת.
מֹשֶׁה אַהֲרוֹן בְּדֵי עֲרָבוֹת.
יוֹסֵף לְלוּלָב חֶמְדַּת לְבָבוֹת.
דָּוִד לָאֶתְרוֹג כֻּלָּה כְּלוּלָה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

הוֹתַם תְּעוּדָה תַּתִּיר לְבָנֶיךָ.
זָכֶד טוֹב תִּזְכֹּר לְעֵם לְךָ.
קוֹרֵא וּמְיַחֵל לִישׁוּעָתֶךָ.
יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ בְּפִינוּ סֶלָה.

סֻכָּה וְלוּלָב...

אבות ובנים
משכן שילה

פָּרָשַׁת
הָאַזִּינוּ
מִסֵּפֶר הַפְּסוּקִים: 52

אָבוֹת וּבָנִים יִקָּרֵים וְנִכְבָּדִים!

אִם יֵשׁ לָכֶם הֶעָרוֹת אוֹ הֶאָרוֹת, אוֹ הוֹסָפוֹת חֲשׁוּבוֹת שֶׁתּוּכַלְנָה לְהָבִיא תּוֹעֶלֶת לָרַבִּים, אָנָּא הוֹדִיעוּ לָנוּ עֲלֵיהֶם, וְאִם יִרְצֶה ה' נְתַקֵּן הַדָּבָר בַּפַּעַם הַבָּאָה, וּזְכוּת הָרַבִּים תַּעֲמֹד לָכֶם.

חָשׁוּב! 'אָבוֹת וּבָנִים' מִבְּסָס בְּרִבּוֹ עַל **פֵּרוּשׁ רַשִׁ"י הַקָּדוֹשׁ**, אֶלָּא אִם כֵּן צִיֵּן אַחֶרֶת.

הַבְהָרָה: הַצִּיּוּרִים נוֹעֲדוּ לְהַמְחָשַׁת הַדְּבָרִים בִּלְבַד! וְאֵין לְהַסִּיק מֵהֶם שֶׁכָּךְ נִרְאוּ אֲבוֹתֵינוּ, אוֹ שֶׁכָּךְ מַמָּשׁ הָיָה הָעִנְיָן.

שַׁבַּת שָׁלוֹם לְכָל הַיְלָדִים!

הַקְדָּמָה: הַשַּׁבָּת נִקְרָא בְּעֶזְרַת ה' אֶת פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ. הַפָּרָשָׁה נִקְרֵאת גַּם 'שִׁירַת הַאֲזִינוּ' כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ בְּסוֹף הַפָּרָשָׁה הַקּוֹדֶמֶת שֶׁמֹּשֶׁה דִּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם מוֹתוֹ אֶת "דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת".

דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הֵם עֵדוּת, אַזְהָרָה וּנְבוּאָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הָחֵל מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְעַד יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ. בְּדִבְרֵי הַשִּׁירָה מַתְרָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁאִם הֵם יַעַזְבוּ אֶת ה', הֵם יֵעָנְשׁוּ בִּגְלוּת קָשָׁה, אַךְ לַמְרוֹת הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים מַבְטִיחַ לָהֶם מֹשֶׁה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִשָּׁאֵר לָנֶצַח, וְהַקָּבָּ"ה יִנְקֹם בָּאֹמוֹת שֶׁהֵצֵרוּ לְיִשְׂרָאֵל.

לְאַחַר שֶׁסִּיֵּם מֹשֶׁה אֶת דְּבָרָיו קָרָא לוֹ הַקָּבָּ"ה לַעֲלוֹת לְהַר נְבוֹ, מֵהָהָר רָאָה מֹשֶׁה אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְאוֹתוֹ הַר נִפְטַר וְנִטְמַן.

פֶּרֶק לֵב

מָה הָיָה גִּילוֹ שֶׁל מֹשֶׁה כְּשֶׁאָמַר פָּרָשָׁה זוֹ?

פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ נֶאֱמְרָה מִפִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּשֶׁהָיָה בֶּן 120 שָׁנָה, בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן לְחַיָּיו.

יֵשׁ לָנוּ בָּרוּךְ ה' הַרְבֵּה סִפְרֵי אֱמוּנָה וּמוּסָר שֶׁל רַבָּנִים צַדִּיקִים וּגְדוֹלִים, אֲבָל סֵפֶר דְּבָרִים הוּא סֵפֶר מְיֻחָד בְּמִינוֹ, זֶהוּ סֵפֶר אֱמוּנָה וּמוּסָר שֶׁנִּכְתַּב עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ!

מִמִּי לָמַד מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה?

מִפִּי הַקָּבָּ"ה שֶׁהוּא מְקוֹר הַתּוֹרָה וּמְקוֹר חַיֵּינוּ. מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה גַּם בָּאָרֶץ וְגַם בַּשָּׁמַיִם, הוּא יָדַע מָה יוֹתֵר חָשׁוּב וּמָה פָּחוֹת חָשׁוּב, מָה אָסוּר וּמָה מֻתָּר, וּמֵעֶצֶמֶת קְדֻשָּׁתוֹ וְהֲבָנָתוֹ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא הִשְׁאִיר לָנוּ סֵפֶר שֶׁכָּלוֹ דִּבְרֵי חָכְמָה, אֱמוּנָה וּמוּסָר - וְזֶהוּ **סֵפֶר דְּבָרִים.**

לָכֵן, עָלֵינוּ לָשִׂים לֵב לְכָל מִלָּה וּמִלָּה בְּסֵפֶר דְּבָרִים, וְלָדַעַת שֶׁאִם נִחְיֶה עַל פִּי הַהֲדָרְכוֹת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּבְיִחוּד עַל פִּי הַהֲדָרְכוֹת הַמּוֹפִיעוֹת בְּפָרָשָׁתֵנוּ, בָּהּ גִּלָּה לָנוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ סוֹדוֹת נִפְלָאִים הַטְמוּנִים בַּפְּסוּקִים הַמַּחְכִּימִים, אָז יִהְיוּ לָנוּ חַיִּים טוֹבִים מְאוֹד.

פָּרָשַׁת הַאֲזִינוּ נִקְרֵאת **'שִׁירָה'**, וּבְסֵפֶר הַתּוֹרָה הִיא כְּתוּבָה בְּצוּרָה מְיֻחֶדֶת שֶׁל שְׁנֵי טוּרִים מַקְבִּילִים.

מַהִי שִׁירַת הַאֲזִינוּ?

שִׁירַת הַאֲזִינוּ הִיא דִּבְרֵי תּוֹכָחָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, הַבָּאִים לְהָעִיד עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁהֵיטִיב הַקָּבָּ"ה לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְעַל הָרָעוֹת שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הֵרְעוּ וְלֹא זָכְרוּ אֶת טוּבָתוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה בִּזְמַנִּים שׁוֹנִים לְאוֹרֶךְ שְׁהוּתָם בַּמִּדְבָּר.

בְּשִׁירָה זוֹ מְבֹאָרֶת בְּאֹפֶן חַד וּבָרוּר דֶּרֶךְ הַנְהָגַת ה' יִתְבָּרֵךְ עִם עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

יֵשׁ לָדַעַת שֶׁעִקַּר עִנְיָנָהּ שֶׁל הַשִּׁירָה הוּא שֶׁהַקָּבָּ"ה צַדִּיק וְיָשָׁר וְחָפֵץ רַק לְהֵיטִיב, וְכָל פְּעֻלּוֹ הוּא עַל פִּי מִשְׁפַּט הַצֶּדֶק וְהַיֹּשֶׁר.

לָכֵן הַפְּרָעֲנִיּוֹת שֶׁבָּאוּ עַל יִשְׂרָאֵל הֵם רַק מַחֲמַת הַחֲטָאִים שֶׁעָשׂוּ, וְהֵם בְּעַצְמָם גָּרְמוּ לְכָךְ. וּבְסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר יָשׁוּבוּ יִשְׂרָאֵל אֶל ה', וְאָז גַּם הוּא יָשׁוּב וְיֵיטִיב עִמָּהֶם כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיִנְקֹם נְקָמָה רַבָּה בְּכָל הַגּוֹיִם שֶׁהֵרְעוּ לָנוּ.

הַרְחָבָה: מִפְּאַת חֲשִׁיבוּת שִׁירַת הַאֲזִינוּ, עַד כְּדֵי שֶׁאָמְרוּ חַז"ל שֶׁכָּל הַמְּאֹרָעוֹת שֶׁיִּקְרוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל בָּעָתִיד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ מְזֻכָּרִים בָּהּ, הֵבֵאנוּ בָּאוּר מְפֹרָט לְכָל פְּסוּקֵי הַשִּׁירָה.

אֶת מִי מִנָּה מֹשֶׁה לִהְיוֹת עֵדִים לְתֹכֶן הַשִּׁירָה?

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ פָּתַח אֶת הַשִּׁירָה בַּפָּסוּק **"הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי"**, וּבְכָךְ הוּא מִנָּה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַקַּיָּמִים לְעוֹלָם לִהְעִיד לְנֶצַח עַל כָּךְ שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ מִפִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת.

לְמָה הֵעִיד בָּהֶם מֹשֶׁה דַּוְקָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ?

יֵשׁ לְכָךְ שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת:

1. **רַשִׁ"י הַקָּדוֹשׁ מַסְבִּיר** שֶׁמִּכֵּיוָן שֶׁמֹּשֶׁה יָדַע שֶׁהוּא בָּשָׂר וָדָם וּבְקָרוֹב יָמוּת, יְכוֹלִים יִשְׂרָאֵל לָבוֹא וְלוֹמַר: לָמָּה אָנוּ נֶעֱנָשִׁים? הֲרֵי לֹא קִבַּלְנוּ עָלֵינוּ אֶת הַבְּרִית! וְאָז מִי יָבוֹא לְהַכְחִישׁ דִּבְרֵיהֶם? לְפִיכָךְ הֵעִיד בָּהֶם אֶת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שֶׁהֵם **קַיָּמִים לְעוֹלָם.**

2. **וְעוֹד אוֹמֵר רַשִׁ"י** שֶׁאִם יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל וִיקַיְּמוּ אֶת הַתּוֹרָה, אָז אוֹתָם הָעֵדִים בְּעַצְמָם יַשְׁפִּיעוּ עֲלֵיהֶם רֹב טוֹבָה: **הָאָרֶץ** תִּתֵּן יְבוּלָהּ, הַגֶּפֶן תִּתֵּן פִּרְיָהּ **וְהַשָּׁמַיִם** יוֹרִידוּ לָהֶם טַל, וְאִם חַס וְחָלִילָה יֶחְטְאוּ וְלֹא יִשְׁמְרוּ אֶת הַתּוֹרָה, אָז הָעֵדִים לֹא יַעֲנִיקוּ לָהֶם בְּרָכָה אֶלָּא קְלָלָה, כְּפִי שֶׁהִתְבָּאֵר בְּפָרָשַׁת עֵקֶב: **"וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ"** - וְאַחַר כָּךְ: **"וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה..."**

הַרְחָבָה: לְפִי זֶה יוֹצֵא שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מְשַׁמְּשִׁים גַּם כְּעֵדִים (הַבָּאוּר הָרִאשׁוֹן) וְגַם כְּעֵרָבִים - אַחֲרָאִים (הַבָּאוּר הַשֵּׁנִי), שֶׁהֲרֵי הֵם יוֹצִיאוּ לַפֹּעַל אֶת דְּבַר ה' וּגְזֵרוֹתָיו.

הַתּוֹרָה נוֹתֶנֶת חַיִּים לָעוֹלָם

מֹשֶׁה הַמְשִׁיחַ וְאָמַר לַשָּׁמַיִם וְלָאָרֶץ: **"יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי"** - זוֹהִי הָעֵדוּת שֶׁתָּעִידוּ, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר בִּפְנֵיכֶם תּוֹרָה שֶׁנְּתַתִּי אוֹתָהּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא **חַיִּים** לָעוֹלָם, כְּמוֹ הַמָּטָר שֶׁהוּא חַיִּים לָעוֹלָם.

"לִקְחִי" - הַתּוֹרָה נִקְרֵאת "לֶקַח", כְּפִי שֶׁכָּתוּב: "כִּי **לֶקַח** טוֹב נָתַתִּי לָכֶם", וְנִקְרֵאת גַּם "חַיִּים", כְּפִי שֶׁכָּתוּב: "עֵץ **חַיִּים** הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ".

"תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי" - מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הַמְשִׁיחַ וְדִמָּה אֶת הַתּוֹרָה לְטַל, שֶׁכֻּלָּם שְׂמֵחִים בּוֹ.

"כִּשְׂעִירִים עָלֵי דֶשֶׁא וְכַרְבִּיבִים עָלֵי עֵשֶׂב" - מֹשֶׁה דִּמָּה אֶת הַתּוֹרָה לְטִפּוֹת מָטָר הַיּוֹרְדוֹת עַל הָעֲשָׂבִים, וּלְרוּחוֹת הַמְּחַזְּקוֹת אֶת הָעֲשָׂבִים וּמְגַדְּלוֹת אוֹתָם, שֶׁאַף דִּבְרֵי תּוֹרָה מְגַדְּלִים וּמְחַיִּים אֶת לוֹמְדֵיהֶם.

הַרְחָבָה: כָּתוּב **בְּיַלְקוּט מַעַם לוֹעֵז**, שֶׁמֹּשֶׁה אָמַר לְיִשְׂרָאֵל "יְהִי רָצוֹן שֶׁהַדְּבָרִים שֶׁאֹמַר לִפְנֵיכֶם לֹא יִהְיוּ לַשָּׁוְא, אֶלָּא יִטְּפוּ בְּלִבְּכֶם כְּמוֹ הַמָּטָר שֶׁמְּחַלְחֵל בָּאָרֶץ, מוֹלִיד אוֹתָהּ וּמְצַמִּיחַ אוֹתָהּ, וְכֵן יִהְיוּ דְּבָרַי כְּטַל הַמְּרַעֲנֵן אֶת הַפְּרוֹת וּמַשְׁבִּיעַ וּמְחַיֶּה אוֹתָם".

וְכָאן רָמַז מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יְדַמּוּ בְּדַעְתָּם שֶׁשְּׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הִיא לְתוֹעֶלֶת הַקָּבָּ"ה, אֶלָּא יֵדְעוּ שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה לְתוֹעֶלֶת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְגַבֵּי מִצְוַת שִׁלּוּחַ הַקֵּן: "לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים".

כְּבוֹד ה'

"כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא" - מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָמַר לָעָם יִשְׂרָאֵל: בְּמַהֲלַךְ הַשִּׁירָה כְּשֶׁאַזְכִּיר אֶת שֵׁם ה', אַתֶּם תַּעֲנוּ **"הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹקֵינוּ"**, וּבָרְכוּ אֶת שְׁמוֹ.

הַרְחָבָה: בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, כַּאֲשֶׁר הָיָה אָדָם מְבָרֵךְ וּמַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם, הָיוּ עוֹנִים עַל בִּרְכָתוֹ: "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד".

הַצְּדָקַת הַדִּין שֶׁל ה'

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שִׁבֵּחַ אֶת ה' וְאָמַר **"הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט"** - אַף עַל פִּי שֶׁהַקָּבָּ"ה הוּא חָזָק כְּסֶלַע, כַּאֲשֶׁר הוּא מֵבִיא פְּרָעָנוּת עַל עוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ אֵין הוּא מַעֲנִישׁ אוֹתָם בְּצוּרָה קָשָׁה, אֶלָּא בְּכָל פְּעֻלָּה שֶׁה' עוֹשֶׂה הוּא יָשָׁר וְצוֹדֵק, וּמִתְנַהֵג בְּתְמִימוּת וְלֹא בְּחֹזֶק, כִּי כָּל עָנֶשׁ וְהַנְהָגָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּעוֹלָמוֹ שְׁקוּלִים לְפִי מֹאזְנֵי מִשְׁפַּט צֶדֶק.

הַקָּבָּ"ה הוּא **"אֵ-ל אֱמוּנָה"**, הַמַּבְטִיחַ וּמְקַיֵּם לְשַׁלֵּם לַצַּדִּיקִים עַל צִדְקָתָם לְעוֹלָם הַבָּא, וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּאַחֵר אֶת גְּמוּלָם, סוֹפוֹ לְקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו.

"וְאֵין עָוֶל" - אַף לָרְשָׁעִים הַקָּבָּ"ה מְשַׁלֵּם אֶת שְׂכַר מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְהַאֲבִידָם מִן הָעוֹלָם הַבָּא בַּעֲבוּר הָעֲבֵרוֹת שֶׁעָבְרוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה.

"צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא" - כָּל הַבְּרִיּוֹת מוֹדוֹת שֶׁהַקָּבָּ"ה צַדִּיק בְּדִינוֹ וּמְצַדִּיקוֹת עֲלֵיהֶן אֶת דִּינוֹ שֶׁל ה'.

תּוֹכֵחָה עַל כְּפִיּוּת הַטּוֹבָה

"שִׁחֵת לוֹ" - הַהַשְׁחָתָה וְהַמּוּמִים שֶׁאַתֶּם תִּגְרְמוּ בְּחַטֹּאתֵכֶם, הַאִם הֵם לוֹ? (הַאִם הַהַשְׁחָתָה הִיא לַה'?) מֵשִׁיב הַכָּתוּב - **"לֹא"** - אֵין הַדָּבָר כָּךְ,

אֶלָּא **"בָּנָיו מוּמָם"** - הַהַשְׁחָתָה הִיא מוּם לְבָנָיו שֶׁל הַקָּבָּ"ה, שֶׁנִּקְרָאוּ בִּלְשׁוֹן חִבִּיבוּת **"בָּנָיו"**, וְעַכְשָׁו שֶׁהִשְׁחִיתוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם הֵם נִקְרָאִים **"דּוֹר עִקֵּשׁ וּפִתַּלְתֹּל"** - אֲנָשִׁים עִם דֵּעוֹת עֲקֻמּוֹת וּמַעֲשִׂים מְקֻלְקָלִים. לָכֵן הַמּוּם הוּא שֶׁל הָרְשָׁעִים וְלֹא מוּם שֶׁל הַקָּבָּ"ה.

מֹשֶׁה הִמְשִׁיךְ וְשָׁאַל **"הַלֹּה' תִּגְמְלוּ זֹאת?!"** - הַאִם לַה' שֶׁהֵיטִיב לָכֶם כָּל כָּךְ, תִּתְנַהֲגוּ בְּצוּרָה כָּזוֹ?! **"עַם נָבָל"** - עַם בָּזוּי בְּמַעֲשִׂים רָעִים, שֶׁשָּׁכְחוּ אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשׂוּ לָהֶם, **"וְלֹא חָכָם"** - לְהַכִּיר טוֹבָה לַה' וּלְהָבִין שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לְהֵיטִיב וּלְהָרַע.

"הֲלוֹא הוּא אָבִיךָ קָנֶךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ" - הֲרֵי ה' הוּא אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, שֶׁקָּנָה אוֹתְךָ לָעָם, וְהוּא עָשָׂה אוֹתְךָ לָעָם חָשׁוּב. ה' בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָאֻמּוֹת וְהֶעֱמִיד אוֹתָנוּ לְעַם מְסֻדָּר בְּמָקוֹם בָּטוּחַ וְיַצִּיב, וַה' הֶעֱמִיד מֵעַם יִשְׂרָאֵל כֹּהֲנִים, נְבִיאִים וּמְלָכִים, וְהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ.

פֵּרוּט חַסְדֵי ה' וְטוֹבוֹתָיו לְיִשְׂרָאֵל עַד כְּנִיסָתָם לָאָרֶץ

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הִמְשִׁיךְ בְּתוֹכַחְתּוֹ וְאָמַר לְיִשְׂרָאֵל **"זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם"** - זִכְרוּ אֵיךְ הִתְנַהֵג ה' בָּעָבָר עִם הַבְּרִיּוֹת שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים.

"בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר" - הִתְבּוֹנְנוּ בַּדּוֹרוֹת הַקְּדֻמּוֹנִים מָה עָשָׂה הַקָּבָּ"ה לַצַּדִּיקִים וּמָה עָשָׂה לָרְשָׁעִים.

בְּדוֹר אֱנוֹשׁ: בְּנֵי דּוֹר אֱנוֹשׁ הִרְבּוּ לַחֲטֹא בַּעֲבוֹדָה זָרָה, עַד שֶׁקָּרְאוּ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה עַל אֱלִילֵיהֶם, וְהַקָּבָּ"ה הֶעֱנִישָׁם וְהֵצִיף עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הָאוֹקְיָנוֹס וְהִטְבִּיעָם.

בְּדוֹר הַמַּבּוּל: הַקָּבָּ"ה הֶעֱנִישָׁם וְכִלָּה אוֹתָם בַּמַּיִם עַל רֹב פִּשְׁעֵיהֶם.

"שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ" - שְׁאָלוּ אֶת הַנְּבִיאִים וְהַחֲכָמִים (שֶׁיֹּאמְרוּ לָכֶם אֶת מָה שֶׁאֵרַע לְדוֹר אֱנוֹשׁ וּלְדוֹר הַמַּבּוּל, כְּאָמוּר).

"בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם" - הַקָּבָּ"ה הִנְחִיל, כְּלוֹמַר הֵבִיא עֲלֵיהֶם, אֶת הַמַּגִּיעַ לָהֶם (לְדוֹר אֱנוֹשׁ עַל יְדֵי הָאוֹקְיָנוֹס וּלְדוֹר הַמַּבּוּל עַל יְדֵי מֵי הַמַּבּוּל, כְּאָמוּר).

"בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם" - לִמְּדוּ מֵהַנְּבִיאִים וּמֵהַחֲכָמִים גַּם עַל מָה שֶׁאֵרַע **בְּדוֹר הַפְּלָגָה**, שֶׁבָּנוּ מִגְדָּל כְּדֵי לִמְרֹד בַּה', וְלָכֵן ה' בִּלְבֵּל אֶת שְׂפָתָם וְהֵפִיץ אוֹתָם עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

שִׂימוּ לֵב שֶׁהָיָה בְּיַד הַקָּבָּ"ה לְהַעֲבִירָם לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם (כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה לְדוֹר אֱנוֹשׁ וּלְדוֹר הַמַּבּוּל), אֲבָל הוּא לֹא עָשָׂה כָּן, אֶלָּא **"יַצֵּב גְּבֻלֹת עַמִּים"** - הוּא קִיְּמָם וְלֹא אִבְּדָם.

מַדּוּעַ הַקָּבָּ"ה קִיֵּם אֶת דּוֹר הַפְּלָגָה וְלֹא אִבְּדָם?

בִּגְלַל שֶׁ**"לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** - בִּשְׁבִיל קִיּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָתִידִים הָיוּ לָצֵאת מִשֵּׁם בֶּן נֹחַ.

הַרְחָבָה: עַם יִשְׂרָאֵל הוּא חֶלְקוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה וְהוּא טָמוּן בֵּין הָעַמִּים, שֶׁמִּבֵּין הָעַמִּים הָאֵלּוּ עָתִיד לָצֵאת עַם יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָךְ חִלֵּק ה' אֶת הָעַמִּים לְשִׁבְעִים אֻמּוֹת וְשִׁבְעִים לְשׁוֹנוֹת כְּמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ שִׁבְעִים נֶפֶשׁ כְּשֶׁיָּרְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם, כְּדֵי לְהַרְאוֹת כַּמָּה יְקָרִים עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי שִׁבְעִים הַנְּפָשׁוֹת שֶׁיָּרְדוּ לְמִצְרַיִם שָׁוִים בְּעֵינֵי ה' כְּשִׁבְעִים הָעַמִּים הָרִאשׁוֹנִים.

וְלָמָּה ה' עָשָׂה כָּל זֹאת?

"כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ" - כִּי עַם יִשְׂרָאֵל הוּא חֶלְקוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה, שֶׁמִּבֵּין הָעַמִּים הָאֵלֶּה הָיָה עָתִיד לָצֵאת עַם יִשְׂרָאֵל.

וּמִיהוּ עַמּוֹ?

"יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ" - כְּשֵׁם שֶׁהַחֶבֶל עָשׂוּי מִשְּׁלוֹשָׁה גְּדִילִים הַשְּׁזוּרִים זֶה בָּזֶה, וּלְאַחַר שֶׁשּׁוֹזְרִים אֶת הַגְּדִילִים נַעֲשֶׂה חֶבֶל, כָּךְ הָיָה יַעֲקֹב מְשֻׁלָּשׁ בִּזְכוּיוֹת שֶׁעָמְדוּ לוֹ: זְכוּת אֲבִי אָבִיו **אַבְרָהָם**, וּזְכוּת אָבִיו **יִצְחָק**, וּזְכוּת **עַצְמוֹ**, וְהוּא וּבָנָיו הָיוּ לַה' לְנַחֲלָה.

הַרְחָבָה: ה' לֹא בָּחַר בִּישְׁמָעֵאל בֶּן אַבְרָהָם שֶׁהָיָה רַק מְחוּט אֶחָד (מֵאַבְרָהָם), וְלֹא בְּעֵשָׂו בְּנוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁהָיָה רַק מִשְּׁנֵי חוּטִים (מֵאַבְרָהָם וְיִצְחָק), אֶלָּא בְּשִׁבְעִים הַנֶּפֶשׁ שֶׁיָּצְאוּ מִיַּעֲקֹב שֶׁהָיוּ מְשֻׁלָּשָׁה חוּטִים (מֵאַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב).

חַסְדֵי ה' בִּיצִיאָתָם מִמִּצְרַיִם

"יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר" - מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הִמְשִׁיךְ לְשַׁבֵּחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְתָאֵר כֵּיצַד הַקָּבָּ"ה מָצָא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר נֶאֱמָנִים לוֹ כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה בַּאֲמִירַת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע" לְמַרְגְּלוֹת הַר סִינַי.

הֵם קִבְּלוּ אֶת מַלְכוּתוֹ, בְּנִגּוּד לִישְׁמָעֵאל וְעֵשָׂו, כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר בְּתְחִלַּת הַפָּרָשָׁה הַבָּאָה (וְזֹאת הַבְּרָכָה) "וְזֶרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ" - פָּנָה הַקָּבָּ"ה לִבְנֵי עֵשָׂו שֶׁיְּקַבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא רָצוּ; "הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן" - הָלַךְ הַקָּבָּ"ה וּפָנָה לִבְנֵי יִשְׁמָעֵאל שֶׁיְּקַבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא רָצוּ.

"וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן" - מֹשֶׁה הִמְשִׁיךְ לְתָאֵר אֵיךְ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי ה' לְאֶרֶץ מִדְבָּר וּשְׁמָמָה, וְשָׁם קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה וְנִמְשְׁכוּ אַחֲרֵי הָאֱמוּנָה בַּהַבְטָחָה שֶׁהִבְטִיחַ הַקָּבָּ"ה לָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים לְהָבִיא אֶת זַרְעָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה. הֵם לֹא שָׁאֲלוּ אֶת מֹשֶׁה אֵיךְ יֵצְאוּ לַמִּדְבָּר שֶׁהוּא מְקוֹם צִיָּה וְשִׁמָּמוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר:

"לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה".

"יְסוֹבְבֵנוּ" - הַקָּבָּ"ה הֵגֵן עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר וְהִקִּיפָם בַּעֲנָנִים וּבִדְגָלִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת.

"יְבוֹנְנֵהוּ" - כָּךְ עָשָׂה לָהֶם גַּם בְּתַחְתִּית הַר סִינַי וְשָׂם נָתַן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה.

"יִצְּרֶנְהוּ" - כָּךְ שָׁמַר עֲלֵיהֶם ה' מִפְּנֵי נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וּמִן הָאֻמּוֹת הַשּׁוֹנְאוֹת אוֹתָם, כְּמוֹ אָדָם הַשּׁוֹמֵר עַל עֵינָיו, **"כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ"**.

"כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ" - הַקָּבָּ"ה הִנְהִיג אוֹתָם בְּרַחֲמִים וּבְחֶמְלָה, כְּמוֹ נֶשֶׁר הַמְּרַחֵם עַל גּוֹזָלָיו וְאֵינוֹ נִכְנָס לְקַן שֶׁלּוֹ בְּפִתְאוֹמִיּוּת כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהָעִירָם וְלֹא לְהַפְחִידָם.

"עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף" - הַנֶּשֶׁר אֵינוֹ מַכְבִּיד עַצְמוֹ עַל גּוֹזָלָיו אֶלָּא מְרַחֵף מֵעֲלֵיהֶם, נוֹגֵעַ וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶם, כָּךְ כְּשֶׁבָּא הַקָּבָּ"ה לָתֵת אֶת הַתּוֹרָה לֹא נִגְלָה אֲלֵיהֶם מֵרוּחַ אַחַת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבָּהֲלוּ, אֶלָּא מֵאַרְבַּע רוּחוֹת.

"יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ" -

כֵּיצַד לוֹקֵחַ הַנֶּשֶׁר אֶת גּוֹזָלָיו מִמָּקוֹם לְמָקוֹם?

כְּשֶׁהַנֶּשֶׁר בָּא לָקַחַת אֶת גּוֹזָלָיו מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, הוּא אֵינוֹ נוֹטֵל אוֹתָם בְּרַגְלָיו כִּשְׁאַר הָעוֹפוֹת, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁאַר הָעוֹפוֹת פּוֹחֲדִים מִן הַנֶּשֶׁר שֶׁפּוֹרֵחַ מֵעֲלֵיהֶם וְלָכֵן הֵם נוֹשְׂאִים אֶת הַגּוֹזָלִים בְּרַגְלֵיהֶם, אַךְ הַנֶּשֶׁר אֵינוֹ מְפַחֵד אֶלָּא מִן הַחַץ שֶׁיָּכוֹל הָאָדָם לִירוֹת בּוֹ, לְפִיכָךְ הוּא נוֹשֵׂא אוֹתָם עַל כְּנָפָיו וְאוֹמֵר: מוּטָב שֶׁיִּכָּנֵס הַחַץ בִּי וְלֹא יִכָּנֵס בְּבָנַי.

כָּךְ גַּם הַקָּבָּ"ה, כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר: "וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים" - כְּשֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם הַמִּצְרִים, וּכְשֶׁהִשִּׂיגוּ אוֹתָם לְיַד הַיָּם יָרוּ עֲלֵיהֶם חִצִּים וּמַלְאַךְ ה' קִבֵּל אֶת הַחִצִּים הַלָּלוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹקִים... וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל".

"ה' בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר" - ה' הִנְהִיג אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ בַּמִּדְבָּר בְּבִטָּחוֹן וְלֹא הָיָה כּוֹחַ לְאַף אֶחָד מִן הָאֱלִילִים לְהִלָּחֵם עִמּוֹ.

חַסְדֵי ה' בְּמַעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הִמְשִׁיךְ וְאָמַר: **"יַרְכִּבֵהוּ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבֹת שָׂדָי"** - כְּלוֹמַר, ה' יוֹשִׁיב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁגְּבוֹהָה מִכָּל הָאֲרָצוֹת, וַיְצַמֵּיחַ לָהֶם בָּהּ פֵּרוֹת מְבֻחָרִים שֶׁמִּתְבַּשְּׂלִים מַהֵר יוֹתֵר מִכָּל הַפֵּרוֹת שֶׁל הָאֲרָצוֹת הָאֲחֵרוֹת.

"וַיֹּנִקֵהוּ דְבַשׁ מִסֶּלַע" - אֲפִלּוּ הַתְּאֵנִים הַיְּבֵשׁוֹת הַקָּשׁוֹת כְּמוֹ סֶלַע - יִהְיוּ שׁוֹפְעוֹת דְּבַשׁ.

"וְשֶׁמֶן מֵחַלְמִישׁ צוּר" - שֶׁמֶן מְשֻׁבָּח מֵהַזֵּיתִים שֶׁל אֵזוֹר 'גּוּשׁ חָלָב' הַגְּדֵלִים בֶּהָרִים.

הַרְחָבָה: בַּאוּר נוֹסָף: יֵצֵא לָהֶם דְּבַשׁ תְּמָרִים מֵהַדְּקָלִים הַגְּדֵלִים בֵּין הַסְּלָעִים וְהֶהָרִים, שֶׁהֵם מְשֻׁבָּחִים בְּיוֹתֵר, וְשֶׁמֶן זַיִת מַעֲצֵי הַזַּיִת הַגְּדֵלִים בֵּין סְלָעִים תַּקִּיפִים וַחֲזָקִים, שֶׁהֵם מְשֻׁבָּחִים יוֹתֵר מֵאֵלּוּ הַגְּדֵלִים בַּבִּקְעָה, כֵּיוָן שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת עֲלֵיהֶם תָּדִיר וּמַמְתִּיקָה אוֹתָם.

בְּנוֹסָף לְכָךְ, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְ:

"חֶמְאַת בָּקָר" - חֶמְאָה הִיא שֹׁמֶן הַחָלָב הַצָּף מִלְּמַעְלָה וְנֶאֱסָף בִּכְלֵי מֵעַל גַּבֵּי הַחָלָב, כְּלוֹמַר, מֵרֹב שֶׁפַע הַחָלָב הֵם יֹאכְלוּ רַק אֶת הַחֶמְאָה.

"וַחֲלֵב צֹאן" - וְכֵן חָלָב מִן הַכְּבָשִׂים.

"עִם חֵלֶב כָּרִים" - עִם שֹׁמֶן שֶׁל כְּבָשִׂים מְשֻׁבָּחִים.

"וְאֵילִים בְּנֵי בָשָׁן" - אֵילִים שְׁמֵנִים וּבְרִיאִים שֶׁגָּדְלוּ בְּאֶרֶץ הַבָּשָׁן (מָקוֹם עָשִׁיר לִמְרִעָה בְּהֵמוֹת).

"וְעַתּוּדִים" - וּתְיָשִׁים.

"עִם חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה" - עִם לֶחֶם הָעָשׂוּי מֵהַטּוֹב וְהַמֻּבְחָר שֶׁבְּחִטִּים גְּדוֹלוֹת כְּמוֹ כִּלְיוֹת.

הַרְחָבָה: הַתּוֹרָה מְדַמֶּה אֶת הַחִטָּה לְכִלְיָה, כֵּיוָן שֶׁהַחִטִּים דּוֹמוֹת מְאֹד בְּצוּרָתָן לִכְלָיוֹת - שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חָרִיץ לְאָרְכָּן.

"וְדַם עֵנָב תִּשְׁתֶּה חָמֶר" - יַיִן מֵעֲנָבִים אֲדֻמִּים שֶׁהוּא יַיִן מְשֻׁבָּח וְחָשׁוּב.

הַרְחָבָה: פְּסוּקִים אֵלֶּה הִתְקַיְּמוּ בִּימֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיוּ בִּסְעוּדָתוֹ לֶחֶם וּבָקָר מְרֻבִּים מְאֹד, וְכֵן בִּימֵי עֶשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים כְּשֶׁהָיוּ בְּנַחֲלָתָם שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים כָּרִים (כְּבָשִׂים) וְשׁוֹתִים יַיִן.

הַגְּמָרָא מִסַּפֶּרֶת שֶׁאַף בִּימֵי הַתַּנָּא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח הָיוּ **הַחִטִּים שְׁווֹת בְּגֹדֶל לִכְלָיוֹת.**

יִשְׂרָאֵל שׁוֹכְחִים אֶת ה'

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הִזְכִּיר לְאַחַר מִכֵּן אֶת הַחֲטָאִים שֶׁחָטְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, **"וַיִּשְׁמַן יְשֻׁרוּן וַיִּבְעָט"** - מֵרֹב הַשֹּׂבַע שֶׁל הַמַּאֲכָלִים שָׁכְחוּ אֶת ה', בָּעֲטוּ בְּתוֹרָתוֹ וּבְמִצְוֹתָיו, **"שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ כָּשִׂיתָ"** - עַם יִשְׂרָאֵל נִהְיָה "שָׁמֵן" וְהִתְכַּסָּה בְּשֻׁמָּן (עֲשִׁירוּת מֵרֻבָּה), **"וַיִּטֹּשׁ אֱ-לוֹהַּ עָשָׂהוּ"** - וּבְגִלֵּל זֶה עַם יִשְׂרָאֵל עָזַב אֶת ה' שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ לְעַם, **"וַיְנַבֵּל צוּר יְשֻׁעָתוֹ"** - בְּזֶה וּבִיֵּשׁ אֶת ה' שֶׁתָּמִיד עָזַר לוֹ.

"יַקְנִאֻהוּ בְּזָרִים בְּתוֹעֵבֹת יַכְעִיסֻהוּ" - בִּזּוּהוּ וְהִכְעִיסוּהוּ בְּכַנְּוָנָה בַּעֲבוֹדוֹת זָרוֹת שֶׁלֹּא הִכִּירוּ בָּעָבָר וְשֶׁאֵינָן מוֹעִילוֹת.

"יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלוֹהַּ" - בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת לַשֵּׁדִים אַף עַל פִּי שֶׁבָּאֲמֶת אֵין בָּהֶם מוֹשִׁיעַ, **"אֱלֹהִים לֹא יָדָעוּם"** - וְאַף עָבְדוּ לַעֲבוֹדוֹת זָרוֹת שֶׁאֲפִלּוּ הַגּוֹיִים לֹא הִכִּירוּ אוֹתָן, **"חֲדָשִׁים מִקָּרֹב בָּאוּ"** - עָבְדוּ לֱאֱלִילִים שֶׁרַק לִפְנֵי זְמַן קָצָר הִגִּיעוּ אֲלֵיהֶם, וְ**"לֹא שְׂעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם"** - עָבְדוּ לֱאֱלִילִים שֶׁאֲבוֹתֵיהֶם לֹא עָלָה בְּדַעְתָּם לַעֲבֹד, וְלֹא פָּחֲדוּ מֵהֶם וְלֹא סָמְרוּ שַׂעֲרוֹתֵיהֶם מֵרֹב פַּחַד.

"צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח אֵ-ל מְחֹלְלֶךָ" - אֲבָל אֶת הַקָּבָּ"ה שֶׁעָשָׂה אוֹתָם לְעַם - הֵם שָׁכְחוּ וְעָזְבוּ.

"וַיַּרְא ה' וַיִּנְאָץ מִכַּעַס בָּנָיו וּבְנֹתָיו" - לָכֵן חָרָה אַף ה' בְּבָנָיו וּבְנוֹתָיו, וְהוּא אָמַר שֶׁיַּעֲלִים אֶת עֵינָיו מֵהֶם וְלֹא יַשְׁגִּיחַ בָּהֶם. אָז נִרְאָה אֵיזוֹ פְּרָעָנוּת תָּבוֹא עֲלֵיהֶם כְּנֶגֶד אוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁבַּעֲשִׂיָּתָם הִכְּסוּ אֶת רְצוֹן ה' לְכַעַס וְהֵבִיאוּ עַל עַצְמָם עֹנֶשׁ מִלְּמַעְלָה.

הָעֹנֶשׁ הַבָּא עֲלֵיהֶם

"וַיֹּאמֶר" - כְּשֶׁרָאָה הַקָּבָּ"ה אֶת עֲוֹנוֹתֵיהֶם, הוּא כָּעַס עַל שֶׁבָּנָיו וּבְנוֹתָיו עוֹבְדִים לַעֲבוֹדָה זָרָה, וְאָמַר: **"אַסְתִּירָה פָנַי מֵהֶם"** - אֲנִי אַעֲלִים אֶת עֵינַי מֵהֶם וְאָסִיר מֵהֶם אֶת הַשְׁגָּחָתִי, **"אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם"** - וְאֶרְאֶה מָה יִהְיֶה בְּסוֹפָם, לֹא עֶזְרַת הַקָּבָּ"ה.

"כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה" - כִּי הֵם דּוֹר שֶׁהוֹפְכִים אֶת רְצוֹן ה' לְכַעַס, וְ**"בָנִים לֹא אֵמֶן בָּם"** - הֵם בָּנִים שֶׁלֹּא נִכָּר עֲלֵיהֶם שֶׁאֲנִי חִנַּכְתִּי אוֹתָם.

"הֵם קִנְאוּנִי בְלֹא אֵל כִּעֲסוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם" - הֵם הִרְגִּיזוּ אוֹתִי בַּעֲבוֹדוֹת זָרוֹת שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ, **"וַאֲנִי אַקְנִיאֵם בְּלֹא עָם בְּגוֹי נָבָל אַכְעִיסֵם"** - מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, אֲנִי אֶמְסֹר אוֹתָם בִּידֵי עַמִּים שְׁפָלִים וּבְזוּיִים שֶׁיַּעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל הַרְבֵּה כַּעַס.

הַרְחָבָה: הַדְּבָרִים נִתְקַיְּמוּ בְּחָרְבַּן הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן עַל יְדֵי הַכַּשְׂדִּים (הַבַּבְלִים) שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר: "הֵן אֶרֶץ כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה", כְּלוֹמַר, עַם שׁוֹטֶה הוּא.

וְכֵן בְּחָרְבַּן בַּיִת שֵׁנִי עַל יְדֵי רוֹמִי, שֶׁהֵם

מַלְכוּת אֱדוֹם בְּנֵי עֵשָׂו, שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר: "כִּי הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי בָּאָדָם".

"כִּי אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי" - בִּגְלַל שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִבְעִירוּ אֶת כַּעְסוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה, **"תַּתִּיק עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּית"** - לָכֵן הָאֵשׁ תִּבְעַר בָּהֶם עַד הַיְסוֹד, **"וְתֹאכַל אֶרֶץ וְיִבְלָהּ"** - הִיא תַּהֲרֹס אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וִיבוּלָיָהּ, **"וַתְּלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים"** - וְתַחְרִיב אֶת יְרוּשָׁלַיִם הַמְיֻסֶּדֶת וּבְנוּיָה עַל הֶהָרִים.

"אַסְפֶּה עָלֵימוֹ רָעוֹת" - ה' יוֹסִיף עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד רָעוֹת לְלֹא הֶפְסֵק, **"חִצַּי אֲכַלֶּה בָּם"** - וְיִשְׁלַח בָּהֶם מַכּוֹת קָשׁוֹת כְּחִצִּים.

הַרְחָבָה: בִּקְלָלָה זוֹ יֵשׁ הַבְטָחַת נֶחָמָה גְּדוֹלָה וְהִיא נְחֻשֶׁבֶת לִבְרָכָה - שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל לֹא יִהְיוּ כֵּלִים לִגְמָרִי, שֶׁהַמַּכּוֹת הַבָּאוֹת מֵה' יִגְּמְרוּ כְּמוֹ הַחִצִּים שֶׁנִּגְמָרִים, וְעַם יִשְׂרָאֵל לֹא יִגָּמֵר.

"מִזֵּי רָעָב" - יִהְיֶה רָעָב גָּדוֹל עַד שֶׁיְּגַדְּלוּ שֵׂעָר רַב (כְּדֶרֶךְ הָאָדָם הַכָּחוּשׁ הַמְגַדֵּל שִׂעָרוֹ), **"וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי"** - יֹלְחֲמוּ בָּהֶם שֵׁדִים שֶׁשְּׁמָם: רֶשֶׁף, קֶטֶב וּמְרִירִי. **"וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֶשְׁלַח בָּם"** - ה' יְשַׁלֵּחַ בָּהֶם בְּהֵמוֹת, שֶׁאֵין דַּרְכָּן לִנְשֹׁךְ, וּבְכָל זֹאת הֵן יִנְשְׁכוּ וְיַהֲרְגוּ אוֹתָם, **"עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר"** - יַעֲנְשׁוּ עַל יְדֵי אֶרֶס שֶׁל נְחָשִׁים שֶׁהֵם זוֹחֲלֵי עָפָר.

"מִחוּץ תְּשַׁכֵּל חָרֶב" - מִחוּץ לָעִיר יָמוּתוּ אֲנָשִׁים עַל יְדֵי הַחֶרֶב שֶׁל הָאוֹיֵב, **"וּמֵחֲדָרִים אֵימָה"** - וּבַבָּתִּים בְּתוֹךְ הָעִיר יָמוּתוּ אֲנָשִׁים מֵרֹב פַּחַד וּמִמַּחֲלַת דֶּבֶר, וְכֵן יָמוּתוּ **"בָּחוּר גַּם בְּתוּלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שֵׂיבָה"** - צְעִירִים וּצְעִירוֹת, תִּינוֹקוֹת וּזְקֵנִים.

חֶמְרַת הָעֹנֶשׁ שֶׁהָיָה רָאוּי לָתֵת לָהֶם לְפִי מִדַּת הַדִּין

בַּפְּסוּקִים הַבָּאִים בַּשִּׁירָה הִזְכִּיר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אֶת הַמַּחְשָׁבָה שֶׁהַקָּבָּ"ה חוֹשֵׁב לַעֲשׂוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְחָזַר וְאָמַר **"אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם"** - ה' חָשַׁב בְּלִבּוֹ שֶׁיַּשְׁמִיד אֶת רֻבָּם וַיַּשְׁאִיר מֵהֶם מְעַט (כְּמוֹ פֹּאֵה בַּשָּׂדֶה), **"אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם"** - וְיִמְחַק אֶת שְׁמָם לְגַמְרֵי.

מַדּוּעַ הַקָּבָּ"ה לֹא נוֹתֵן לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם אֶת הַכֹּחַ לְהַשְׁמִיד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל?

"לוּלֵי כַּעַס אוֹיֵב אָגוּר" - בְּלֵב הַגּוֹיִים צָבוּר כַּעַס עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, **"פֶּן יְנַכְּרוּ צָרֵימוֹ"** - וְאִם יִצְלִיחוּ לְהַשְׁמִידָם, **"פֶּן יֹאמְרוּ יָדֵנוּ רָמָה"** - הַגּוֹיִים יִתְלוּ אֶת הַנִּצָּחוֹן בְּכֹחָם אוֹ בְּכֹחַ הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם, **"וְלֹא ה' פָּעַל כָּל זֹאת"** - וְלֹא יִרְאוּ בָּזֶה אֶת גְּזֵרַת ה'.

"כִּי גוֹי אֹבַד עֵצוֹת הֵמָּה" - כִּי הַגּוֹיִים אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָם חֲכָמִים, **"וְאֵין בָּהֶם תְּבוּנָה"** - אֵין בָּהֶם עֵצָה וּתְבוּנָה לְהָבִין **שֶׁנִּצְחוֹנָם בָּא לָהֶם מֵהַקָּבָּ"ה.**

מֹשֶׁה פָּנָה בִּנְבוּאָתוֹ אֶל הַגּוֹיִים הָעוֹשִׂים צָרוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵינָם רוֹאִים בְּפַרְעָנוּת יִשְׂרָאֵל גְּזֵרָה מִשָּׁמַיִם, אֶלָּא מִתְגָּאִים שֶׁנִּצְחוֹנָם בָּא מִכֹּחָם. **"לוּ חָכְמוּ יַשְׂכִּילוּ זֹאת"** - אִלּוּ הֵם הָיוּ חֲכָמִים הֵם הָיוּ מִתְבּוֹנְנִים יוֹתֵר, **"יָבִינוּ לְאַחֲרִיתָם"** - הָיוּ מְבִינִים וְרוֹאִים אֶת הָרֵאשִׁית הַטּוֹבָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ מְקַיְּמִים אֶת רְצוֹן ה', שֶׁעָמְדוּ בְּרוּם הַמַּעֲלָה וְכָל אוֹיְבֵיהֶם הָיוּ נוֹפְלִים לִפְנֵיהֶם.

אוּלָם, כֵּיוָן שֶׁבָּגְדוּ בַּה' יִהְיֶה קַל כָּל כָּךְ לְכָבְשָׁם עַד שֶׁ**"אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלֶף"** - אֵיךְ יִתְכֵּן שֶׁאֶחָד מֵחֵילֵי הָאוֹיֵב מַצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל אֶלֶף מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, **"וּשְׁנַיִם יָנִיסוּ רְבָבָה"** - וּשְׁנַיִם מֵחֵילֵי הָאוֹיֵב מִתְגַּבְּרִים עַל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים חַיָּלִים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְלָמָה? הַאִם בִּגְלַל כּוֹחָם שֶׁל הַגּוֹיִים?

לֹא!!! אֶלָּא **"אִם לֹא כִּי צוּרָם מְכָרָם"** - רַק בִּגְלַל שֶׁהַקָּבָּ"ה מָסַר אֶת יִשְׂרָאֵל בִּידֵי הַגּוֹיִים, **"וַה' הִסְגִּירָם"** - ה' הִסְגִּיר אוֹתָנוּ בִּידֵי הַגּוֹיִים כְּעֹנֶשׁ עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ.

"כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרָם" - שֶׁהֲרֵי הָאֱלִילִים שֶׁל הַגּוֹיִים אֵינָם דּוֹמִים לַה', שֶׁהוּא בַּעַל הַיְכֹלֶת הָאֲמִתִּית, וְהָאֱלִילִים שֶׁלָּהֶם אֵין בָּהֶם שׁוּם כֹּחַ כְּלָל, וְהַגּוֹיִים אֵינָם שָׂמִים אֶת לִבָּם לְהָבִין שֶׁהַכֹּל מֵהַקָּבָּ"ה.

"וְאֹיְבֵינוּ פְּלִילִים" - אִלּוּ הַגּוֹיִים הָיוּ חֲכָמִים, הָיוּ יְכוֹלִים לִשְׁפֹּט בְּעַצְמָם אֶת סִבַּת הַצְּלָחָתָם.

סִבַּת הָעֹנֶשׁ הַקָּשֶׁה

כָּעֵת חוֹזֶרֶת הַשִּׁירָה לְבָאֵר אֶת הַסִּבָּה לָעֹנֶשׁ הַמְּזֻכָּר בַּפְּסוּקִים שֶׁנִּכְתְּבוּ לִפְנֵי כֵּן: "אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם..."

מַהִי הַסִּבָּה שֶׁבִּגְלָלָהּ ה' הֶעֱנִישׁ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצוּרָה כָּזוֹ קָשָׁה?

"כִּי מִגֶּפֶן סְדֹם גַּפְנָם" - מַעֲשֵׂיהֶם (הַמְּשׁוּלִים לִפְרוֹת) דּוֹמִים לְמַעֲשֵׂי אַנְשֵׁי סְדוֹם הָאַכְזָרִיִּים, **"וּמִשַּׂדְמֹת עֲמֹרָה"** - וּבְמַחְשְׁבוֹתֵיהֶם הָרָעוֹת הֵם כְּמוֹ אַנְשֵׁי עֲמֹרָה הָרְשָׁעִים, **"עֲנָבֵמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ"** - פְּעֻלּוֹתֵיהֶם מְקֻלְקָלוֹת כְּמוֹ עִנְּבֵי רוֹשׁ (=עֵשֶׂב מַר) הַמָּרִים וְהָרָעִים עַד מְאוֹד, **"אֲשְׁכְּלֹת מְרֹרֹת לָמוֹ"** - אֶשְׁכּוֹלוֹת מְלֵאִים מְרוֹרוֹת וְרָעוֹת.

וְלָכֵן מַגִּיעַ לָהֶם לְקַבֵּל עֹנָשִׁים אֵלּוּ.

"חֲמַת תַּנִּינִם יֵינָם" - מַגִּיעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַחוֹטְאִים עֹנָשִׁים גְּדוֹלִים כְּמוֹ הַשּׁוֹתֶה כּוֹס אֶרֶס שֶׁל תַּנִּינִים, **"וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר"** - שֶׁהָאוֹיְבִים יִהְיוּ אַכְזָרִיִּים אֲלֵיהֶם כְּמוֹ נָחָשׁ פֶּתֶן שֶׁהוּא אַכְזָרִי בְּיוֹתֵר.

"הֲלֹא הוּא כָּמֻס עִמָּדִי" - הֲרֵי כָּל חֲטָאֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַמְקֻלְקָלִים זְכוּרִים וּשְׁמוּרִים לִפְנֵי ה', **"חָתוּם בְּאוֹצְרֹתָי"** - וּגְנוּזִים בְּאוֹצְרוֹתָיו לִפְרֹעַ מֵהֶם אֶת עָנְשָׁם.

"לִי נָקָם וְשִׁלֵּם" - הַקָּבָּ"ה נָכוֹן וּמְזֻמָּן לִנְקֹם וּלְשַׁלֵּם לָהֶם עַל מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, **"לְעֵת תָּמוּט רַגְלָם"** - כַּאֲשֶׁר תִּגְמֹר לָהֶם זְכוּת אֲבוֹתֵיהֶם שֶׁהֵם סוֹמְכִים עָלֶיהָ, **"כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידָם"** - כִּי הֲרֵי קָרוֹב תַּשְׁלוּם פִּרְעָנוּתָם, **"וְחָשׁ עֲתִדֹת לָמוֹ"** - וּמַהֵר מְאוֹד יָבוֹאוּ הָעֲנָשִׁים הָעֲתִידִים לָבוֹא עֲלֵיהֶם.

שְׂכַר הַצַּדִּיקִים

"כִּי יָדִין ה' עַמּוֹ" - כְּשֶׁה' יָבוֹא לִשְׁפֹּט אֶת עַמּוֹ, **"וְעַל עֲבָדָיו יִתְנָחֵם"** - ה' יְרַחֵם עַל עֲבָדָיו הַצַּדִּיקִים, **"כִּי יִרְאֶה כִּי אָזְלַת יָד"** - כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה שֶׁיַּד הָאוֹיֵב מִתְגַּבֶּרֶת עֲלֵיהֶם, **"וְאֶפֶס עָצוּר וְעָזוּב"** - וְאֵין לָהֶם מִי שֶׁיּוֹשִׁיעַ וַיַּעֲזֹר לָהֶם - הוּא יְרַחֵם עַל עֲבָדָיו הַצַּדִּיקִים שֶׁבִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

גְּדֻלַּת ה' יִתְבָּרֵךְ לְעֻמַּת שִׁפְלוּת הָעֲבוֹדָה זָרָה

"וְאָמַר אַי אֱלֹהֵימוֹ" - הַקָּבָּ"ה יֹאמַר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: הֵיכָן הָעֲבוֹדָה הַזָּרָה שֶׁעַבַדְתֶּם אוֹתָהּ, **"צוּר חָסִיוּ בוֹ"** - וַחֲשַׁבְתֶּם שֶׁאֶפְשָׁר לִסְמֹךְ עָלֶיהָ.

"אֲשֶׁר חֵלֶב זְבָחֵימוֹ יֹאכֵלוּ" - שֶׁהִקְרַבְתֶּם לָהּ אֶת הַמֻּבְחָר שֶׁבִּזְבָחֵכֶם, **"יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם"** - וּשְׁפַכְתֶּם עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הַנְּסָכִים עַל הַקָּרְבָּנוֹת. **"יָקוּמוּ וְיַעַזְרֻכֶם"** - בּוֹאוּ וְנִרְאֶה הַאִם הֵם יָקוּמוּ וְיַעַזְרוּ לָכֶם, **"יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה"** - וְיִהְיוּ לָכֶם לְמַחֲסֶה.

"רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא" - עַכְשָׁו תִּרְאוּ שֶׁאַתֶּם נִמְצָאִים בְּצָרָה גְּדוֹלָה, וְתָבִינוּ שֶׁאֲנִי הוּא הַשּׁוֹלֵט הַיְחִידִי בָּעוֹלָם לְהַשְׁפִּיל וּלְהָרִים, **"וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי"** - וְאֵין אֱלֹהִים אֲחֵרִים שֶׁיְּכוֹלִים לְעַכֵּב מִמֶּנִּי לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנִי.

"אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה" - אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת כָּל הַפְּעֻלּוֹת לְטוֹב וְלָרָע, דְּהַיְנוּ מִי יִזְכֶּה לְהִשָּׁאֵר בַּחַיִּים וּמִי חָלִילָה יָמוּת, **"מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא"** - גַּם אֶת הַפִּרְעָנוּת וְגַם אֶת הַיְשׁוּעָה, **"וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל"** - אֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לְעַכֵּב בַּעֲדִי לְבַצֵּעַ אֶת רְצוֹנִי.

שְׁבוּעַת ה' עַל הַנְּקָמָה הַגְּדוֹלָה בַּגּוֹיִים

"כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי" - הַקָּבָּ"ה הֵרִים כְּבָיְכוֹל אֶת יָדוֹ בִּשְׁבוּעָה, **"וְאָמַרְתִּי חַי אָנֹכִי לְעֹלָם"** - וְנִשְׁבַּע שֶׁהוּא חַי וְקַיָּם לָעַד.

וְאָמַר: **"אִם שָׁנֹתִי בְּרַק חַרְבִּי"** - ה' נִשְׁבַּע

שֶׁיְּחַדֵּד אֶת לַהַב חַרְבּוֹ, "**וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי**" - וְיִשְׁפֹּט אֶת הַגּוֹיִים לְפִי מִדַּת הַדִּין, "**אָשִׁיב נָקָם לְצָרָי**" - יָשִׁיב לָהֶם נְקָמָה עַל שֶׁהִתְאַכְזְרוּ כְּלַפֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, "**וְלִמְשַׂנְאַי אֲשַׁלֵּם**" - וַיְעַנֵּישׁ אֶת הָעוֹבְדִים לַעֲבוֹדָה זָרָה.

"**אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם**" - מְרֹב הַדָּם שֶׁיִּשָּׁפֵךְ אֵצֶל הַגּוֹיִים, הַחִצִּים שֶׁלִּי יִהְיוּ שִׁכּוֹרִים כִּבְיָכוֹל, "**וְחַרְבִּי תֹּאכַל בָּשָׂר**" - וְהַחֶרֶב שֶׁלִּי תַּהֲרֹג רַבִּים מִשּׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, "**מִדַּם חָלָל וְשִׁבְיָה**" - כְּעֹנֶשׁ עַל דַּם הַחֲלָלִים וְהַשְּׁבוּיִים שֶׁהַגּוֹיִים הָרְגוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

"**מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב**" - הַקָּבָּ"ה יִפְרַע מֵאוֹיְבָיו עַל הַפְּרָעֲנִיּוֹת שֶׁעָשׂוּ הַגּוֹיִים לְיִשְׂרָאֵל מֵרֹאשׁ, מִתְּחִלַּת הַפְּרָעֲנִיּוּת, וְיִשַּׁלֵּם לָהֶם עַל מַעֲשֵׂיהֶם וּמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵיהֶם כְּנֶגֶד עַם יִשְׂרָאֵל.

"**הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ**" - אֻמּוֹת הָעוֹלָם יְשַׁבְּחוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל נֶאֱמָנוּתָם לַה' שֶׁבָּטְחוּ בּוֹ, "**כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם**" - כְּשֶׁה' יִנְקֹם אֶת דַּם עֲבָדָיו שֶׁשָּׁפְכוּ, "**וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו**" - וְיִנְקֹם בְּאוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל, "**וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ**" - וַה' יְכַפֵּר אֶת אַרְצוֹ וְעַמּוֹ בִּגְאֻלָּה שְׁלֵמָה.

תַּמָּה וְנִשְׁלְמָה שִׁירַת הָאֲזִינוּ.

הַתְּרָאָה לִשְׁמֹר אֶת הַתּוֹרָה

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וִיהוֹשֻׁעַ בִּן-נוּן חָזְרוּ וְאָמְרוּ אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי כָּל הָעָם בִּפְנֵי הָעֵדִים - הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וּלְאַחַר שֶׁסִּיְּמוּ אָמַר מֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל: הִתְבּוֹנְנוּ בִּלְבַבְכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁאֲנִי מֵעִיד בָּכֶם הַיּוֹם וּמַזְהִיר אֶתְכֶם מֵרֹאשׁ עַל הֶעָתִיד לָבוֹא עֲלֵיכֶם. צַוּוּ אֶת בְּנֵיכֶם לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת כִּי דִּבְרֵי הַתּוֹרָה אֵינָם רֵיקִים וְחַסְרֵי תַּכְלִית חָלִילָה, וְלֹא לְחִנָּם אַתֶּם יְגֵעִים בָּהּ.

דְּעוּ כִּי בַּתּוֹרָה תְּלוּיִים חַיֵּיכֶם, וּכְשֶׁתִּלְמְדוּ וּתְקַיְּמוּ אוֹתָהּ תְּקַבְּלוּ שָׂכָר רַב וְתַאֲרִיכוּ יָמִים בְּשִׂמְחָה וּלְלֹא מִלְחָמָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁאוֹתָהּ אַתֶּם עוֹמְדִים לָרֶשֶׁת.

ה' מְצַוֶּה אֶת מֹשֶׁה לַעֲלוֹת לְהַר נְבוֹ

לְאַחַר שֶׁסִּיֵּם מֹשֶׁה אֶת דְּבָרָיו אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, פָּנָה אֵלָיו ה' וְצִוָּה אוֹתוֹ לַעֲלוֹת לְהַר נְבוֹ - "**בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה**" - מִמָּשׁ בְּאֶמְצַע הַיּוֹם.

מַדּוּעַ אָמַר ה' לְמֹשֶׁה לַעֲלוֹת לְהַר נְבוֹ דַּוְקָא בְּאֶמְצַע הַיּוֹם?

מִשּׁוּם שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ: אִם נִרְאֶה שֶׁמֹּשֶׁה עוֹמֵד לַעֲלוֹת לְהַר נְבוֹ לֹא נִאְפְּשֵׁר לוֹ לַעֲלוֹת, כִּי לְאָדָם כָּזֶה - שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְהוֹרִיד לָנוּ אֶת הַמָּן, וְהִפְרִיחַ לָנוּ אֶת הַשֶּׁלָו, וְהֶעֱלָה לָנוּ אֶת הַבְּאֵר, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה - אֵיךְ אֶפְשָׁר לָתֵת לוֹ פָּשׁוּט לָלֶכֶת לְמוֹתוֹ?!

עַל כֵּן אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אֲנִי מַכְנִיסוֹ בַּחֲצִי הַיּוֹם לְעֵינֵי כֻּלָּם, וְנִרְאֶה אִם מִישֶׁהוּ יָעֵז לִמְחוֹת עַל כָּךְ.

אוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה ז' בְּאֲדָר. בְּ-ז' בְּאֲדָר נוֹלַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וּבְ-ז' בְּאֲדָר הוּא נִפְטַר, וְכָךְ הִשְׁלִמוּ **בְּדִיּוּק 120 שָׁנִים** שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ חַי.

חֲז"ל אָמְרוּ שֶׁמָּה שֶׁהִסְפִּיק מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּיוֹם פְּטִירָתוֹ הוּא אֶחָד מִן הַנִּסִּים הַגְּדוֹלִים שֶׁבַּתּוֹרָה.

מָה הִסְפִּיק מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּיוֹם זֶה?

בְּיוֹם פְּטִירָתוֹ כָּתַב מֹשֶׁה רַבֵּנוּ סֵפֶר תּוֹרָה וּנְתָנוֹ לַכֹּהֲנִים, וְכֵן כָּתַב עוֹד 12 סְפָרִים וּנְתָנָם לִשְׁנֵים עָשָׂר הַשְּׁבָטִים, כְּדֵי שֶׁלְּכָל שֵׁבֶט יִהְיֶה סֵפֶר תּוֹרָה וְלֹא תִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם קִנְאָה.

לְאַחַר מִכֵּן הִמְשִׁיךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם וְהֵעִיד עָלָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ בְּדִבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת - 'שִׁירַת הָאֲזִינוּ', וְחָזַר לְבָאֵר אֶת הַשִּׁירָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָז דִּבֵּר אֵלָיו ה' בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה - בְּעִצּוּמוֹ שֶׁל יוֹם.

לְאַחַר מִכֵּן צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לַעֲלוֹת אֶל הַר נְבוֹ כְּדֵי שֶׁמִּשָּׁם יִרְאֶה אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בֵּרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְעָלָה אֶל הָהָר. כָּל זֶה הָיָה בְּאוֹתוֹ יוֹם - ז' בַּאֲדָר.

וְכָךְ אָמַר ה' לְמֹשֶׁה: "**עֲלֵה אֶל הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה, הַר נְבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב... וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לַאֲחֻזָּה. וּמֵת בָּהָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה וְהֵאָסֵף אֶל עַמֶּיךָ כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ בְּהֹר הָהָר**".

מַדּוּעַ הֻזְכַּר בַּפָּסוּק "כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ"?

כַּאֲשֶׁר הִצְטַוָּה אַהֲרֹן הַכֹּהֵן לַעֲלוֹת לְהֹר הָהָר כְּדֵי לְהִקָּבֵר שָׁם, עָלוּ אִתּוֹ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר. בָּהָר הָיְתָה מְעָרָה וּבָהּ מִטָּה מְצֻעַת, מֹשֶׁה הִפְשִׁיט מֵאַהֲרֹן אֶת בִּגְדֵי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְהִלְבִּישׁ אוֹתָם לְאֶלְעָזָר, (אֶלְעָזָר הִתְמַנָּה לְכֹהֵן גָּדוֹל תַּחַת אָבִיו, וּבְמִיתָתוֹ רָאָה אַהֲרֹן בִּגְדֵלַת בְּנוֹ). אַחַר כָּךְ אָמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן: "אַהֲרֹן אָחִי, עֲלֵה לַמִּטָּה". אַהֲרֹן עָלָה וְשָׁכַב עַל הַמִּטָּה. אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: "פְּשֹׁט יָדֶיךָ". פָּשַׁט אַהֲרֹן אֶת יָדָיו. "פְּשֹׁט רַגְלֶיךָ". פָּשַׁט אַהֲרֹן אֶת רַגְלָיו. "עֲצֹם עֵינֶיךָ" אַהֲרֹן עָצַם. "קְמֹץ פִּיךָ" סָגַר אַהֲרֹן אֶת פִּיו וְנִפְטַר.

רָאָה מֹשֶׁה אֶת מִיתָתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן אָחִיו וְאָמַר: אַשְׁרֵי מִי שֶׁמֵּת בְּמִיתָה זוֹ. כָּעֵת אָמַר לוֹ הַקָּבָּ"ה: "**וּמֵת בָּהָר ... כַּאֲשֶׁר מֵת אַהֲרֹן אָחִיךָ**" - אוֹתָהּ מִיתָה שֶׁחָמַדְתָּ.

מַדּוּעַ נִגְזַר עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן לֹא לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עִם כָּל הָעָם?

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן גָּרְמוּ לְיִשְׂרָאֵל לִמְעֹל מַעַל בַּה'. בְּחַטְא 'מֵי מְרִיבָה' הוֹרָה לָהֶם ה' לְדַבֵּר אֶל הַסֶּלַע כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא מַיִם, אַךְ בִּמְקוֹם לְדַבֵּר אֶל הַסֶּלַע הֵם הִכּוּהוּ. אֵלּוּ הָיוּ מְדַבְּרִים עִם הַסֶּלַע, הוּא הָיָה נוֹתֵן אֶת מֵימָיו בְּלֹא הַכָּאָה וְהָיָה מִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: מָה סֶלַע זֶה שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל שָׁכָר וְלֹא מְקַבֵּל פְּרָעֲנוּת, אִם זָכָה - אֵינוֹ מְקַבֵּל שָׂכָר, וְאִם חָטָא - אֵינוֹ נֶעֱנָשׁ, בְּכָל זֹאת מְקַיְּמִים מִצְוַת בּוֹרְאוֹ; אָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁאִם עוֹשִׂים מִצְוֹת בּוֹרְאֵנוּ מְקַבְּלִים שָׂכָר, וְאִם עוֹשִׂים עֲבֵרוֹת מְקַבְּלִים פְּרָעֲנוּת, לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל ה'?!

לְסִיּוּם, אוֹמֵר ה' לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: זוֹ הַהִזְדַּמְּנוּת שֶׁלְּךָ לִרְאוֹת אֶת הָאָרֶץ מֵרָחוֹק - "**כִּי מִנֶּגֶד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא**", לֹא תּוּכַל לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כֵּיוָן שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל חֲבִיבָה עָלֶיךָ, אֲנִי אוֹמֵר לְךָ עֲלֵה וּרְאֵה.

פָּרָשַׁת הָאֲזִינוּ הִיא הַשִּׁירָה שֶׁצִּוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה שֶׁיָּשִׂים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מַהִי מַטְּרַת שִׁירַת הָאֲזִינוּ?

לְאֹרֶךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, בְּמִקְרֶה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִסְבְּלוּ וְלֹא יֵדְעוּ מַדּוּעַ הֵם סוֹבְלִים וּמַדּוּעַ הַקָּבָּ"ה אֵינוֹ עוֹזֵר לָהֶם, הֵם יִסְתַּכְּלוּ בְּפָרָשַׁת הָאֲזִינוּ וְיִלְמְדוּ אֶת הַפְּסוּקִים הַכְּתוּבִים בָּהּ. כָּךְ הֵם יִזְכְּרוּ שֶׁכְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל מוֹרֵד בַּ-ה' - הַקָּבָּ"ה מַסְתִּיר פָּנָיו וְהַצָּרוֹת מַגִּיעוֹת, אֲבָל כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ ה' - הַקָּבָּ"ה מַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם וּמֵאִיר אֲלֵיהֶם פָּנָיו, וְהֵם נֶהֱנִים מַחַיִּים טוֹבִים וְנוֹחִים, חַיֵּי תּוֹרָה, מִצְוֹת וְשִׂמְחָה.

לְסִיּוּם, שִׂימוּ לֵב לְמַשֶּׁהוּ מְעַנְיֵן: בְּפָרָשַׁת הָאֲזִינוּ יֵשׁ נ"ב (52) פְּסוּקִים - כְּמִנְיַן "אֵלִיָּהוּ" בְּגִימַטְרִיָּה, לְרַמֵּז לָנוּ שֶׁכָּל מָה שֶׁנִּגְרַמַז בַּשִּׁירָה יִתְגַּלֶּה כְּשֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב.

וְעוֹד מַשֶּׁהוּ קָטָן, בַּפָּרָשָׁה יֵשׁ תַּרְיַ"ג (613) מִלִּים, כְּנֶגֶד תַּרְיַ"ג (613) מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

תורתך שעשעי

צור-אות בפרשה

בחידות שלפניכם מסתתרים מושגים מפרשת השבוע, על ידי חיבור בין הציור והאותיות תקבלו את התשובה. חושבים שפתרתם נכון? בדקו עצמכם בתשובות.
בהצלחה!

= החלפת אות באות. + הוספת אות בהתחלה או בסוף. / מחיקת אות.
V הוספת אות בתוך המילה. ⟷ החלפת מיקום האותיות.
ערבוב סדר האותיות.

1
ג=נ
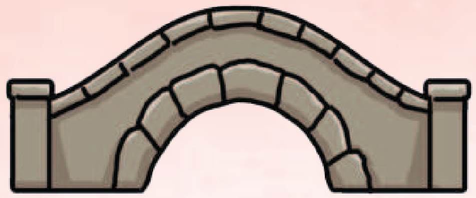

2
ב/ צ=ש
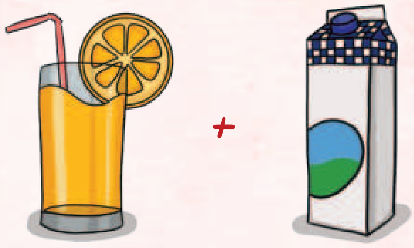

3
כ=ד מ+

4
נ=ה ל=ו
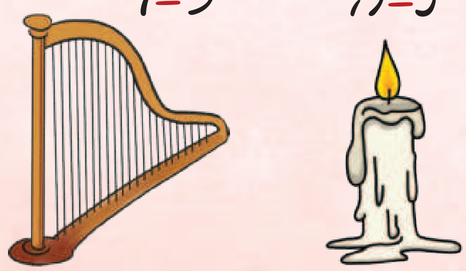

תשובות: 1: נשר. 2: חלמיש. 3: "דבש מסלע". 4: הר נבו.

הידון א'-ב' למתחילים

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בראש השורה.

שאלות שיש בסופן כוכבית (*) הן שאלות אתגר - קשות יותר.

א - מת בהר ההר.
ב - חבל ארץ בצפון עבר הירדן, שם גדלים אילים שמנים ובריאים.
ג - אפרוח.
ד - כלל בני האדם החיים בתקופה אחת.
ה - דבר את דברי השירה הזאת באזני העם.
ו - והעביר עון, ונקה מחטא.
ז - נאמר עליהם: "ויאמרו לך".
ח - שמן מעבה עשוי מחלב.
ט - משה דמה את התורה ל... (רמז: הכל שמחים בו).
י - נאמר עליו: "חבל נחלתו".
כ - הארץ אשר ה' נותן לבני ישראל לאחזה.
ל - אם, אלו.
מ - שדופים מרוב רעב (שתי מלים)*.
נ - רשע, שפל (רמז: נאמר בתוכחת משה לישראל).
ס - עיר שהחרבה על ידי ה' בשל חטאי אנשיה.
ע - שם כולל לצמחי בר.
פ - מעות, לא ישר, הפכפך (רמז: נאמר בתוכחת משה לישראל).
צ - שם של מדבר.
ק - מקום משכנם של העופות (רמז: נאמר על הנשר).
ר - עשרת אלפים.
ש - יניסו רבבה.
ת - עתודים.

תשובות: אהרן, בשן, גוזל, דור, הושע, וכפר, זקניך, חמאה, טל, יעקב, כנען, לו, מזי רעב, נבל, סדום, עשב, פתלתל, צין, קן, רבבה, שנים, תישים.

הידון א'-ב' למתקדמים

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בראש השורה.

א - השלם: "כשעירם עלי ____".
ב - שונא, צר, דורש רעה.
ג - מספר המלים בפרשתנו.
ד - רפיון, חלשה, חסר כח לבצע דבר-מה (שתי מלים)*.
ה - זקן, ישיש, שבע ימים (שתי מלים).
ו - הר בארץ מואב.
ז - נאמר על ה': "אם שנותי ברק חרבי ו____ במשפט ידי".
ח - לא תזכה.
ט - וישמן ישרון...
י - השלם: "ו____ תאכל בשר".
כ - נאמר עליו: "שאל ויגדך".
ל - עוות דין, אי-צדק.
מ - אשיב לצרי.
נ - מקום שבו דבר אינו צומח.
ס - גנוז, צפון, טמון*.
ע - השלם: "וינקהו דבש מ...".
פ - השלם: "איכה ____ אחד אלף".
צ - אחד מהעדים של משה.
ק - עושה צדק, ישר, תמים (רמז: נאמר על ה').
ר - כנוי לחיות הזוחלות על הארץ (שתי מלים)*.
ש - כנוי לפרשת מריבה שבה בני ישראל התלוננו על חסר מים (שלש מלים)*.
ת - כנוי לימים הקדומים: "____ עולם".

תשובות: דשא, אויב, תרי"ג, אזלת יד, איש שיבה, נבו, תאחז, תשכח, ויבעט, חרבי, אביך, עול, נקם, ישמן, כמס, סלע, ירדף, הארץ, צדיק, זחלי עפר, מי מריבת קדש, ימות.

חַג שָׂמֵחַ לְכָל הַיְלָדִים!

חָלְפוּ לָהֶם יְמֵי הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, שֶׁבְּשִׁיאָם הָיָה לָנוּ אֶת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁבּוֹ הַקָּבָּ"ה נִקָּה וְטִהֵר אוֹתָנוּ מִכָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְעַתָּה, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ נְקִיִּים וּטְהוֹרִים, יְכוֹלִים אָנוּ לַעֲלוֹת וּלְהִתְעַלּוֹת וְלִסְפֹּג אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁמֵּבִיא עִמּוֹ חַג הַסֻּכּוֹת.

חַג הַסֻּכּוֹת

מַהוּ הַמָּקוֹר לְמִצְוֹת הַחַג?

נִלְמַד יַחַד אֶת הַפְּסוּקִים בְּתוֹרָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה הָעוֹסְקִים בְּחַג הַסֻּכּוֹת.

בְּפָרָשַׁת כִּי - תִשָּׂא (שְׁמוֹת לה, כב) נֶאֱמַר: "וְחַג שָׁבֻעֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים, **וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה**" - חַג הַסֻּכּוֹת מְכֻנֶּה כָּאן בְּשֵׁם: **"חַג הָאָסִיף"**.

בְּפָרָשַׁת אֱמוֹר (וַיִּקְרָא כג, לד-לו), בְּהֶמְשֵׁךְ לַצִּוּוּי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה: **"בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה, חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַה'. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. שִׁבְעַת יָמִים תַּקְרִיבוּ אִשֶּׁה לַה', בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַה', עֲצֶרֶת הִוא, כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ"**.

שָׁלוֹשׁ פְּסוּקִים לְאַחַר מִכֵּן מַמְשִׁיכָה הַתּוֹרָה וְכוֹתֶבֶת אֶת מִצְוַת אַרְבַּעַת הַמִּינִים, אֶת הַמִּצְוָה לִשְׁבֹּת בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְאֶת טַעַם הַמִּצְוָה: **"... בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן. וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל, וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים ... לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם"**.

וְכֵן בְּסוֹף פָּרָשַׁת רְאֵה (דְּבָרִים טז, יג-טו), הַתּוֹרָה מְצַוָּה שׁוּב עַל חַג הַסֻּכּוֹת וּמַדְגִּישָׁה אֶת הַמִּצְוָה לִשְׂמֹחַ בּוֹ שִׂמְחָה יְתֵרָה: **"חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ. וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר וְהַיָּתוֹם וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ. שִׁבְעַת יָמִים תָּחֹג לַה' אֱלֹקֶיךָ ... וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ"**.

וּבְפָרָשַׁת וֵילֶךְ (דְּבָרִים לא, י-יא) הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת מִצְוָה מְיֻחֶדֶת שֶׁחָלָה אַחַת לְשֶׁבַע שָׁנִים בְּחַג הַסֻּכּוֹת - מִצְוַת הַקְהֵל: **"מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת. בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹקֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר, תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם"**.

זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

בְּכָל הַחַגִּים הַתּוֹרָה מְצַוָּה אוֹתָנוּ: **"וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ"**, בְּחַג הַסֻּכּוֹת בְּנוֹסָף לַמִּצְוֹות הַמְיֻחָדוֹת שֶׁל הַחַג, יֵשׁ דָּגֶשׁ מְיֻחָד בַּתּוֹרָה עַל עִנְיָן הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ בַּפְּסוּקִים מִקֹּדֶם, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁחֲכָמֵינוּ הִגְדִּירוּ אֶת חַג הַסֻּכּוֹת **"זְמַן - שִׂמְחָתֵנוּ"**, וְכָךְ הֵם קָבְעוּ לָנוּ בְּנֻסַּח הַתְּפִלָּה. חַג הַפֶּסַח הוּא: **"זְמַן חֵרוּתֵנוּ"** בּוֹ יָצָאנוּ מִמִּצְרַיִם, חַג הַשָּׁבוּעוֹת הוּא: **"זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ"** בּוֹ קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְחַג הַסֻּכּוֹת הוּא: **"זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ"**.

סֻכּוֹת עַל שׁוּם מָה?

לִפְנֵי 3,338 שָׁנִים, בְּתַאֲרִיךְ י"ד בְּנִיסָן שְׁנַת ב'תמנ"ח (2,448 שָׁנִים לִבְרִיאַת הָעוֹלָם), אֵרַע אֶחָד הַמְּאֹרָעוֹת הַמַּשְׁמָעוּתִיִּים בְּיוֹתֵר בְּתוֹלְדוֹת עַמֵּנוּ, יָצָאנוּ מִמִּצְרַיִם בְּנִסִּים וּבְמוֹפְתִים גְּדוֹלִים וּגְלוּיִים, מְנֻהָגִים עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְחוֹסִים תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ לַמִּדְבָּר הַשָּׁמֵם לְלֹא הַרְבֵּה הֲכָנָה מֵרֹאשׁ, אֲבָל הַקָּבָּ"ה בְּרֹב רַחֲמָיו דָּאַג לְכָל צָרְכֵיהֶם, בְּמֶשֶׁךְ אַרְבָּעִים שָׁנָה אָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מָזוֹן רוּחָנִי שֶׁיָּרַד לָהֶם מֵהַשָּׁמַיִם, שָׁתוּ מַיִם מֵהַבְּאֵר שֶׁנָּדְדָה אִתָּם בְּכָל מַסְעוֹתֵיהֶם, וְנֶהֱנוּ מִשְּׁבִעַת עֲנָנֵי כָּבוֹד שֶׁלִּוּוּ אוֹתָם בְּכָל מָקוֹם.

עַם יִשְׂרָאֵל נִקְשַׁר בַּעֲבוֹתוֹת אַהֲבָה לְמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וְשָׂמוּ אֶת בִּטְחוֹנָם בּוֹ לְבַדּוֹ. עַל כָּךְ אָמַר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא: "כֹּה אָמַר ה' זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ, אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ, לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה".

אֵיךְ זֶה קָשׁוּר לְחַג הַסֻּכּוֹת?

רָאִינוּ בַּפְּסוּקִים מִקֹּדֶם שֶׁהַטַּעַם לְחַג הַסֻּכּוֹת הוּא: "לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי **בַסֻּכּוֹת** הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם".

בַּגְּמָרָא (סֻכָּה יא:) מוּבֵאת מַחֲלֹקֶת תַּנָּאִים עַל הַסֻּכּוֹת הַמְּזֻכָּרוֹת בַּפָּסוּק. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** אוֹמֵר שֶׁסֻּכּוֹת אֵלֶּה הָיוּ **עֲנָנֵי כָּבוֹד**. **וְרַבִּי עֲקִיבָא** אוֹמֵר שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ **בְּסֻכּוֹת מַמָּשׁ**.

אִם כֵּן, לְפִי **רַבִּי עֲקִיבָא** אֲנַחְנוּ חוֹגְגִים אֶת חַג הַסֻּכּוֹת **כְּדֵי לִזְכֹּר עַד כַּמָּה הָיִינוּ נֶאֱמָנִים לַקָּבָּ"ה** וְעָזַבְנוּ אֶת הַבָּתִּים הַבְּנוּיִים שֶׁהָיוּ לָנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן עַם יִשְׂרָאֵל כְּבָר לֹא הָיָה מִשֻּׁעְבָּד), וְיָצָאנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַנּוֹרָא, סְמוּכִים וּבְטוּחִים בְּחַסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ, וְשָׁם בַּמִּדְבָּר יָשַׁבְנוּ **בַּסֻּכּוֹת**.

וּלְפִי **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** אֲנַחְנוּ חוֹגְגִים **כְּדֵי לִזְכֹּר אֶת הַהַנְהָגָה הַנִּסִּית** וְהָרְחוּמָה שֶׁל הַקָּבָּ"ה עִמָּנוּ, בְּהַקִּיפוֹ אוֹתָנוּ **בְּעַנְנֵי הַכָּבוֹד**.

כְּשֶׁהָיִינוּ בַּמִּדְבָּר כָּל הַהַנְהָגָה עִמָּנוּ הָיְתָה נִסִּית מֵעַל הַטֶּבַע. כְּשֶׁהָיִינוּ צְמֵאִים, נָתַן לָנוּ הַקָּבָּ"ה **מַיִם** (בִּזְכוּת מִרְיָם הַנְּבִיאָה). כְּשֶׁהָיִינוּ רְעֵבִים, נָתַן לָנוּ הַקָּבָּ"ה אֶת **הַמָּן** הַפִּלְאִי (בִּזְכוּת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ). וּכְשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ קָפְחָה בַּיּוֹם וְקֹר הַלַּיְלָה הִקְפִּיא אֶת הַמִּדְבָּר, נָתַן לָנוּ הַקָּבָּ"ה אֶת שִׁבְעַת **עַנְנֵי הַכָּבוֹד** שֶׁהִקִּיפוּ אוֹתָנוּ מִכָּל עֵבֶר (בִּזְכוּת אַהֲרֹן הַכֹּהֵן).

אַרְבָּעָה עֲנָנִים הָיוּ בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, עָנָן אֶחָד מִלְּמַעְלָה וְעָנָן אֶחָד מִלְּמַטָּה, וּבְנוֹסָף, הָלְכוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל עַמּוּד הֶעָנָן בַּיּוֹם וְעַמּוּד הָאֵשׁ בַּלַּיְלָה, כְּדֵי לְיַשֵּׁר וּלְפַנּוֹת לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ וּלְהָאִיר לָהֶם אֶת חֶשְׁכַת הַלַּיְלָה.

וּמִדּוּעַ קָבְעָה לָנוּ הַתּוֹרָה חַג זֵכֶר לְעַנְנֵי הַכָּבוֹד, וְלֹא קָבְעָה חַג זֵכֶר לַמַּיִם שֶׁזֵּרְמוּ בְּנִסִּים וְלַמָּן הַנִּפְלָא שֶׁהָיִינוּ אוֹכְלִים?

הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁבְּלִי לֶחֶם וּמַיִם אִי אֶפְשָׁר לִחְיוֹת. אִם מֶלֶךְ יִשְׁלַח אֶת עֲבָדָיו לַמִּדְבָּר, הוּא יִהְיֶה מְחֻיָּב מִצַּד נִימּוּסֵי הַמְּלָכִים לָתֵת לָהֶם לֶחֶם וּמַיִם. אַךְ עַנְנֵי הַכָּבוֹד - אֵין זוֹ חוֹבָה. כָּל הוֹלְכֵי הַמִּדְבָּרִיּוֹת שׁוֹרְדִים בַּמִּדְבָּר בְּעֶזְרַת לֶחֶם וּמַיִם בִּלְבַד. אֶלָּא שֶׁעַנְנֵי הַכָּבוֹד, כִּשְׁמָם כֵּן הֵם, עֲנָנִים שֶׁהַקָּבָּ"ה סוֹכֵךְ עָלֵינוּ כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה מְכֻבָּדִים בְּעֵינֵינוּ וּבְעֵינֵי הָעוֹלָם, וּלְהַרְאוֹת בְּכָךְ **עַד כַּמָּה הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ**, לֹא רַק כְּמֶלֶךְ הַמְּסַפֵּק לַעֲבָדָיו אֶת הַתְּנָאִים הַהֶכְרֵחִיִּים כְּדֵי לִשְׂרֹד, אֶלָּא כְּאָב הַמְרַחֵם עַל בָּנָיו וְדוֹאֵג שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם גַּם נֹחַ וְנָעִים, וְשֶׁכָּל רוֹאֵיהֶם יַכִּירוּם שֶׁאֵלּוּ הֵם הַבָּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

נִסִּים רַבִּים נַעֲשׂוּ לָנוּ עַל יְדֵי עַנְנֵי הַכָּבוֹד. הָעֲנָנִים הָיוּ מְיַשְּׁרִים אֶת הַדֶּרֶךְ וּמְכַלִּים אֶת הַמַּזִּיקִים שֶׁהָיוּ נִקְרִים לְפָנֵינוּ, וְלֹא זוֹ בִּלְבַד, אֶלָּא אַף הָלְכָנוּ בַּמִּדְבָּר כְּשֶׁרַגְלֵינוּ צוֹעֲדוֹת עַל מִשְׁטָח נָעִים וְרַךְ. מֶזֶג הָאֲוִיר הַמִּדְבָּרִי לֹא הִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ, כִּי הָיִינוּ מְצוּיִים בְּתוֹךְ 'מַזְגָּן' עָצוּם שֶׁעָשָׂה לָנוּ תָּמִיד נָעִים וְנֹחַ. מִדֵּי פַּעַם הָיוּ הָעֲנָנִים מִתְחַכְּכִים בְּמַלְבּוּשֵׁינוּ, 'מְכַבְּסִים' אוֹתָם וּמוֹתִירִים אוֹתָנוּ לְבוּשִׁים בִּבְגָדִים נְקִיִּים וּמְגֻהָצִים, גַּם חַיּוֹת הַמִּדְבָּר, וּנְחָשִׁים אוֹ עַקְרַבִּים לֹא יָכְלוּ לְהִכָּנֵס כְּלָל לְכָל הַשֶּׁטַח שֶׁהָעֲנָנִים כִּסּוּ. וְעוֹד נִסִּים רַבִּים וְנִפְלָאִים.

זֵכֶר לְאוֹתָהּ אַהֲבָה וְאוֹתָהּ דְּאָגָה רְחוּמָה שֶׁל אָב לִבְנוֹ, אֲנַחְנוּ חוֹגְגִים אֶת חַג הַסֻּכּוֹת.

סֻכָּה

כְּדֵי שֶׁהַסֻּכָּה תִּהְיֶה כְּשֵׁרָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ לָהּ לְפָחוֹת שָׁלוֹשׁ דְּפָנוֹת, שְׁתֵּי דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת, (כָּל אַחַת שִׁבְעָה טְפָחִים - כְּ-70 סַנְטִימֶטֶר), וְדֹפֶן שְׁלִישִׁית מַסְפִּיק שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ אֲפִלּוּ טֶפַח (כְּ-10 סַנְטִימֶטֶר), וּמֵעֲלֵיהֶם צָרִיךְ לָשִׂים סְכָךְ מִדָּבָר שֶׁגִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ, כְּגוֹן עַנְפֵי דֶּקֶל אוֹ קְנֵי סוּף.

הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁהַסֻּכָּה הִיא כְּמוֹ הַחִבּוּק שֶׁל הַקָּבָּ"ה, כְּבְיָכוֹל: שְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת הַשְּׁלֵמוֹת דּוֹמוֹת לַזְּרוֹעַ וְלָאַמָּה שֶׁהֵן אֲרֻכּוֹת, וְהַדֹּפֶן הַשְּׁלִישִׁית הַקְּטַנָּה הִיא כְּכַף הַיָּד שֶׁהִיא כְּטֶפַח. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בַּסֻּכָּה, אֲנַחְנוּ בַּיָּדַיִם שֶׁל הַקָּבָּ"ה, מַרְגִּישִׁים אֶת הָאַהֲבָה שֶׁלּוֹ, וּמְקֻפָּים בְּאוֹר שֶׁל קְדֻשָּׁה בְּכָל רֶגַע וְרֶגַע. כְּכָל שֶׁאָדָם זוֹכֶה יוֹתֵר, כָּךְ הוּא שׁוֹהֶה בַּסֻּכָּה זְמַן רַב יוֹתֵר, וְנִשְׁמָתוֹ מִזְדַּכֶּכֶת בְּצֵל הָאֱמוּנָה וּבְצֵל הַשְּׁכִינָה.

אֶת מִצְוַת הַסֻּכָּה אָדָם עוֹשֶׂה בְּכָל גּוּפוֹ, וּבְכָל רֶגַע שֶׁהָאָדָם נִמְצָא בַּסֻּכָּה כָּל אֵיבְרֵי גּוּפוֹ נֶהֱנִים וּמִתְקַדְּשִׁים וּמִתְעַטְּפִים בְּאוֹתוֹ הָאוֹר, וְכָךְ אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְשֶׁפַע שֶׁל אֱמוּנָה, קְדֻשָּׁה וְשִׂמְחָה לְכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

שְׁמוֹת הַחַג

בַּתּוֹרָה נִקְרָא הַחַג: "**חַג הַסֻּכּוֹת**", עַל שֵׁם הַסֻּכּוֹת בָּהֶן אָנוּ יוֹשְׁבִים. בַּנְּבִיאִים, בַּמִּשְׁנָה וּבַגְּמָרָא מְכֻנֶּה חַג הַסֻּכּוֹת "**הֶחָג**" בִּלְבַד, לְלֹא תּוֹסֶפֶת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא הַחַג הַשָּׂמֵחַ וְהַחֲגִיגִי בְּיוֹתֵר מִבֵּין הַחַגִּים.

שֵׁם נוֹסָף לַחַג בַּתּוֹרָה הוּא: "**חַג הָאָסִיף**". כְּדֵי לְהָבִין אֶת שִׂמְחַת הָאָסִיף, צָרִיךְ לִהְיוֹת לְרֶגַע חַקְלַאי...

עַל הַחַקְלַאי עָבְרוּ חֲדָשִׁים אֲרֻכִּים שֶׁל עָמָל וִיגִיעָה, דְּאָגוֹת וּטְרָדוֹת, הֵחֵל מֵחֲרִישַׁת הַשָּׂדֶה וַהֲכָנָתָהּ לִזְרִיעָה, הַזְּרִיעָה עַצְמָהּ, הַהַשְׁקָיָה, שְׁמִירַת הַשָּׂדֶה מִמַּזִּיקִים, וְעוֹד הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁכְּרוּכִים בַּעֲבוֹדָה יוֹם יוֹמִית בַּשָּׂדֶה, בְּנוֹסָף יֵשׁ לוֹ גַּם הַרְבֵּה הִתְלַבְּטוּיוֹת, מָה לַעֲשׂוֹת, כֵּיצַד לַעֲשׂוֹת וּמָתַי לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁהַתְּבוּאָה תַּעֲלֶה וְתִגְדַּל? הַאִם כָּל זֶה יִשְׁתַּלֵּם אוֹ לֹא? וְכַמָּה תְּבוּאָה תֵּאָסֵף? וּמָה יִהְיֶה מַצָּבָהּ?

וְהִנֵּה הִגִּיעַ הָרֶגַע שֶׁבּוֹ כָּל הַתְּבוּאָה כְּבָר נֶאֱסְפָה. הַמַּחְסָנִים מְלֵאִים, וְהַלֵּב מִתְרַחֵב.

כְּשֶׁאָדָם מַבִּיט עַל תּוֹצְאוֹת הִשְׁתַּדְּלוּתוֹ, הוּא עָלוּל לִשְׁכֹּחַ בְּקַלּוּת אֶת בּוֹרְאוֹ, וְלָכֵן דַּוְקָא בִּזְמַן זֶה אֲנַחְנוּ נִכְנָסִים לַסֻּכָּה. הַסֻּכָּה הִיא בַּיִת אֲרָעִי וְלֹא קָבוּעַ, אֵין מִסְבִּיבֵנוּ קִירוֹת וְלֹא גַּג יַצִּיב מֵעָלֵינוּ. זֶה הַזְּמַן לְהִתְרַכֵּז וּלְהָבִין שֶׁכָּל מָה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הוּא מֵאֵת ה' יִתְבָּרֵךְ. נָכוֹן, אֲנַחְנוּ חָרַשְׁנוּ וְזָרַעְנוּ, טִפַּלְנוּ וְטִפַּחְנוּ, קָצַרְנוּ וְאָסַפְנוּ... **אֲבָל** בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר, אֶת הַתּוֹצָאוֹת **קוֹבֵעַ רַק הַקָּבָּ"ה, וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ.**

דָּבָר זֶה נָכוֹן לֹא רַק לַחַקְלָאִים, אֶלָּא לְכָל אֶחָד מֵאִתָּנוּ, אָדָם שֶׁמִּתְאַמֵּץ וּמַשְׁקִיעַ וּמְנַסֶּה בְּכָל כֹּחוֹ לְהִתְפַּרְנֵס בְּכָבוֹד וּלְפַרְנֵס אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ. הַאִם כְּשֶׁהוּא מְקַבֵּל אֶת שְׂכָרוֹ הוּא מֵרִים עֵינַיִם לַשָּׁמַיִם **וּמוֹדֶה לְבוֹרֵא עוֹלָם?** הַאִם כְּשֶׁהוּא סוֹגֵר עִסְקָה' קְטַנָּה אוֹ גְּדוֹלָה **הוּא מֵרִים עֵינַיִם וְאוֹמֵר תּוֹדָה?** אוֹ שֶׁעוֹלוֹת לוֹ מַחֲשָׁבוֹת שֶׁכָּל זֶה בִּזְכוּת עָמָלוֹ, כִּשְׁרוֹנוֹתָיו וְחָכְמָתוֹ?

כְּשֶׁנִּזְכֹּר אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְאֶת כָּל מָה שֶׁעָשָׂה ה' אִתָּנוּ בַּמִּדְבָּר, נֵדַע שֶׁהַקָּבָּ"ה מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם. הוּא הַמַּשְׁפִּיעַ וְהוּא הַקּוֹבֵעַ מָה יִהְיֶה מַצָּבֵנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם. הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם. כְּשֶׁנַּפְנִים אֶת הַיְדִיעָה הַזּוֹ, יִהְיוּ עֵינֵינוּ תְּלוּיוֹת בּוֹ וּבְרַחֲמָיו, וְכָל מַעֲשֵׂינוּ יִהְיוּ בֶּאֱמוּנָה, בְּאַהֲבָה וּבְיִרְאָה.

בְּחַג הַסֻּכּוֹת יֶשְׁנָן מִצְוֹוֹת רַבּוֹת. אַחַת הַמִּצְוֹוֹת בַּחַג הִיא הַמִּצְוָה לִהְיוֹת **בְּשִׂמְחָה**. מִצְוָה זוֹ מוֹפִיעָה דַּוְקָא בִּסְמִיכוּת לִתְקוּפַת הָאָסִיף - אִסּוּף הַתְּבוּאָה: "**בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ - וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ**", וְשׁוּב בְּהֶמְשֵׁךְ הַפְּסוּקִים: "**וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ**" - מִצְוָה עָלֵינוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּלְהוֹדוֹת לַה' עַל הַשֶּׁפַע שֶׁנָּתַן לָנוּ וְלִשְׂמֹחַ בְּחֶלְקֵנוּ. עָלֵינוּ לְהִזָּהֵר וּלְהַקְפִּיד שֶׁלֹּא לָתֵת לְשׂוּם דָּבָר לְהַעֲצִיב אוֹ לְהַרְגִּיז אוֹתָנוּ. אֲנַחְנוּ נִשְׁתַּדֵּל **לִרְאוֹת בְּכָל רֶגַע אֶת כָּל הַטּוֹב שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ** וְלִהְיוֹת שְׂמֵחִים בְּחֶלְקֵנוּ, וִיהִי רָצוֹן שֶׁנַּמְשִׁיךְ עִם הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ בְּכָל הַשָּׁנָה.

אַרְבַּעַת הַמִּינִים

מִצְוָה נוֹסֶפֶת בְּחַג הַסֻּכּוֹת הִיא מִצְוַת אַרְבַּעַת הַמִּינִים. בַּתּוֹרָה נֶאֱמַר: **"וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר, כַּפֹּת תְּמָרִים, וַעֲנַף עֵץ עָבֹת, וְערְבֵי נָחַל, וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים".**

חֲכָמֵינוּ קִבְּלוּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד **מֹשֶׁה רַבֵּנוּ** עָלָיו הַשָּׁלוֹם, שֶׁ**"פְּרִי עֵץ הָדָר"**, הוּא הָאֶתְרוֹג. **"כַּפֹּת תְּמָרִים"** הוּא הַלּוּלָב. **"וַעֲנַף עֵץ עָבֹת"**, הוּא הַהֲדַס. **"וְערְבֵי נָחַל"**, הִיא הָעֲרָבָה.

אַחֲרֵי שֶׁאָסַפְנוּ אֶת הַתְּבוּאָה אֲנַחְנוּ מְנַעְנְעִים אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים וּמַכְרִיזִים: **"לַה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ".**

מִצְוָה גְּדוֹלָה לִטֹּל אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וְעַל כָּךְ אוֹמֵר הַמִּדְרָשׁ: מָשָׁל לִשְׁנַיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לִפְנֵי הַדַּיָּן, וּכְשֶׁהֵם יוֹצְאִים אֵין יוֹדְעִים מִי זָכָה בַּדִּין, עַד שֶׁרוֹאִים שֶׁאֶחָד מֵהֶם מַחֲזִיק בְּיָדוֹ אֶת שַׁרְבִיט הַמֶּלֶךְ. כָּךְ יִשְׂרָאֵל וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם עוֹבְרִים בַּדִּין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים. אֻמּוֹת הָעוֹלָם מְקַטְרְגִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ רָאוּי חָלִילָה לִהְיוֹת הָעָם הַנִּבְחָר וּלְשֵׁרֵת אֶת הַקָּבָּ"ה. אֵין יָדוּעַ מִי נִצַּח בַּדִּין, הַאִם אֻמּוֹת הָעוֹלָם אוֹ יִשְׂרָאֵל. אַךְ כְּשֶׁמַּגִּיעַ חַג סֻכּוֹת וְעַם יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים כְּשֶׁלּוּלְבֵיהֶם וְאֶתְרוֹגֵיהֶם בִּידֵיהֶם - נִרְאִים כְּאוֹחֲזִים בְּשַׁרְבִיט הַמֶּלֶךְ. יוֹדְעִים כֻּלָּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִצְּחוּ בַּדִּין.

רְמָזִים רַבִּים נֶאֱמְרוּ עַל אַרְבַּעַת הַמִּינִים. נַזְכִּיר שְׁנַיִם מֵהֶם.

א. אַרְבַּעַת הַמִּינִים כְּנֶגֶד אֵיבְרֵי הַגּוּף:

לוּלָב - כְּנֶגֶד עַמּוּד **הַשִּׁדְרָה**, לְרַמֵּז שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲמֹד זָקוּף כְּנֶגֶד פִּגְעֵי הַזְּמַן וְתַרְבּוּיוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁאֵינָן מַתְאִימוֹת לִיהוּדִי, וְהֵם נוֹגְדוֹת אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה.

עֲרָבָה - כְּנֶגֶד **הַשְּׂפָתַיִם**, לְרַמֵּז עַל קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר וְעַל הַמַּחְסוֹם שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לָשִׂים לְפִיו, שֶׁלֹּא יוֹצִיא מִשְּׂפָתָיו דִּבּוּר אָסוּר אוֹ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי.

הֲדַס - כְּנֶגֶד **הָעֵינַיִם**, לְרַמֵּז עַל קְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִשְׁמוֹר אֶת עֵינָיו שֶׁלֹּא יִרְאוּ שׁוּם רְאִיָּה אֲסוּרָה, הָעֵינַיִם הֵן הַפֶּתַח שֶׁדַּרְכּוֹ נִכְנָס הַיֵּצֶר הָרַע בְּקַלּוּת אֶל הָאָדָם.

אֶתְרוֹג - כְּנֶגֶד **הַלֵּב**, לְרַמֵּז עַל עֲבוֹדַת ה' בְּשִׂמְחָה וּבְאַהֲבָה, וְשֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ לֵב אֶחָד - לְאָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

ב. אַרְבַּעַת הַמִּינִים כְּנֶגֶד אַרְבַּעַת חֶלְקֵי הָעָם:

אֶתְרוֹג - יֵשׁ לוֹ גַּם **טַעַם וְגַם רֵיחַ**, כְּנֶגֶד הָאֲנָשִׁים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם **תּוֹרָה וְגַם מַעֲשִׂים טוֹבִים.**

לוּלָב - יֵשׁ לוֹ **טַעַם** (תְּמָרִים) אַךְ רֵיחַ אֵין בּוֹ, כְּנֶגֶד הָאֲנָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם **תּוֹרָה** אַךְ אֵין מַעֲשֵׂיהֶם טוֹבִים.

הֲדַס - יֵשׁ לוֹ **רֵיחַ** אַךְ טַעַם אֵין בּוֹ, כְּנֶגֶד הָאֲנָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם **מַעֲשִׂים טוֹבִים** אַךְ תּוֹרָה אֵין בָּהֶם.

עֲרָבָה - **אֵין לָהּ טַעַם וְאֵין לָהּ רֵיחַ**, כְּנֶגֶד הָאֲנָשִׁים שֶׁאֵין בָּהֶם תּוֹרָה וְאַף לֹא מַעֲשִׂים טוֹבִים.

אָנוּ לוֹקְחִים אֶת הַלּוּלָב הַהֲדַס וְהָעֲרָבָה אוֹגְדִים (קוֹשְׁרִים) אוֹתָם יַחַד, מְצָרְפִים אֲלֵיהֶן אֶת הָאֶתְרוֹג וּמְנַעְנְעִים אֶת כּוּלָּם בְּיַחַד, לְהַרְאוֹת אֶת הָעֲרֻבּוּת הַהֲדָדִית שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ. וְעַל כָּךְ נֶאֱמַר בַּמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה ל, יב) אָמַר הַקָּבָּ"ה: "יְקִשְׁרוּ כֻּלָּם בַּאֲגֻדָּה אַחַת וְהֵן מְכַפְּרִין אֵלּוּ עַל אֵלּוּ".

אָדָם שֶׁרוֹצֶה לַעֲבֹד אֶת ה' וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו, יַצְלִיחַ בְּכָךְ רַק אִם יֵשׁ בְּלִבּוֹ **אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל** גַּם כְּלַפֵּי הָאֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם לוֹמְדִים תּוֹרָה וְאַף מִצְוֹות אֵינָם מְקַיְּמִים. ה' הוּא הַשּׁוֹפֵט בַּשָּׁמַיִם, וְאָנוּ אֵין זֶה מִתַּפְקִידֵנוּ לִשְׁפֹּט אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, אֶלָּא לְהֶפֶךְ, תַּפְקִידֵנוּ הוּא לֶאֱהֹב כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵעַם יִשְׂרָאֵל, לִרְאוֹת אוֹתָם בְּעַיִן טוֹבָה, וּלְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת כֻּלָּנוּ בַּעֲלֵי תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה

אָמְרוּ חֲזַ"ל בַּמִּשְׁנָה (סֻכָּה ה, א): **"כָּל מִי שֶׁלֹּא רָאָה שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה - לֹא רָאָה שִׂמְחָה מִיָּמָיו".**

לְאַחַר הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים, שֶׁבָּהֶם עָבַדְנוּ אֶת ה' בְּלֵב נִשְׁבָּר, זֶהוּ הַזְּמַן הַטּוֹב בְּיוֹתֵר **לְמַלֵּא אֶת הַלֵּב בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה**, שִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה וְשֶׁל קְדֻשָּׁה.

אֵין בְּאֶפְשָׁרוּתֵנוּ לֶאֱמֹד אֶת הַשִּׂמְחָה הָעֲצוּמָה שֶׁהָיְתָה בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם. יְרוּשָׁלַיִם כֻּלָּהּ הָיְתָה בְּהָאָרָה שֶׁל שִׂמְחָה בְּכָל שְׁעוֹת הַיְּמָמָה.

בְּכָל יוֹם בְּחַג הַסֻּכּוֹת, לְאַחַר הַקְרָבַת קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, הָיוּ עוֹלֵי הְרֶגָלִים פּוֹצְחִים בְּשִׁירָה וּבְרִקּוּדִים עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. וּמִי הָיוּ הָרוֹקְדִים? חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בִּכְבוֹדָם וּבְעַצְמָם הָיוּ רוֹקְדִים, שָׁרִים וּמְשַׂמְּחִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. לְמָשָׁל, אָמְרוּ עָלָיו עַל **רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל**, כְּשֶׁהָיָה בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, הָיָה נוֹטֵל שְׁמוֹנֶה אֲבוּקוֹת שֶׁל אוּר, וְזוֹרֵק אַחַת וְנוֹטֵל אַחַת, וְאֵין נוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ. הַכֹּל נַעֲשָׂה מִתּוֹךְ הִתְלַהֲבוּת וְהִתְלַהֲטוּת שֶׁל קְדֻשָּׁה.

כָּךְ נִמְשְׁכוּ הַשִּׁירָה וְהָרִקּוּדִים וְהַשִּׂמְחָה עַד אוֹר הַבֹּקֶר. בְּהָאִיר הַשַּׁחַר, הָיוּ שְׁנֵי כֹּהֲנִים תּוֹקְעִים בַּחֲצוֹצְרוֹת, וְאָז הָיוּ הַמִּשְׂתַּתְּפִים יוֹרְדִים בְּרֹב עַם בְּרְחוֹבוֹת יְרוּשָׁלַיִם, אֶל בְּרֵכַת הַשִּׁילוֹחַ. הַכֹּהֵן הָיָה לוֹקֵחַ צְלוֹחִית שֶׁל זָהָב, הַמְכִילָה שְׁלוֹשָׁה לֻגִּים (כְּ-לִיטֶר), וּמְמַלֵּא אוֹתָהּ מַיִם מִמַּעְיָן הַשִּׁילוֹחַ, בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן. מִשָּׁם חָזְרוּ שׁוּב לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְהָיוּ נִכְנָסִים דֶּרֶךְ **'שַׁעַר הַמַּיִם'** - שַׁעַר מְיֻחָד לְמַעֲמַד זֶה, שֶׁהָיָה סָגוּר בְּמָשָׁךְ שְׁאַר

סֻכּוֹת

יְמוֹת הַשָּׁנָה. גַּם שָׁם הַכֹּהֲנִים תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ, תְּקִיעוֹת שֶׁל שִׂמְחַת מִצְוָה.

מִיָּד לְאַחַר שְׁחִיטַת קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, הָיוּ פּוֹנִים לְנִסּוּךְ הַמַּיִם וְהַיַּיִן עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. כֹּהֵן אֶחָד הָיָה מַחְזִיק בְּיָדוֹ סֵפֶל שֶׁל יַיִן, וְכֹהֵן שֵׁנִי מַחְזִיק אֶת סֵפֶל הַמַּיִם. אֶת הַמַּיִם וְהַיַּיִן הָיוּ מְנַסְּכִים בְּבַת אַחַת, וּמֵאַחַר שֶׁהַיַּיִן סָמִיךְ יוֹתֵר, הִתְקַן בְּסֵפֶל הַיַּיִן נָקָב רָחָב יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּסֵפֶל הַמַּיִם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵי הַסְּפָלִים כָּלִים בְּבַת אַחַת.

בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים מְנַסְּכִים, הַלְּוִיִּים שֶׁעָמְדוּ עַל הַדּוּכָן לְצַד הַמִּזְבֵּחַ, הָיוּ פּוֹתְחִים בְּשִׁירָה, בְּלִווּי כְּלֵי נְגִינָה רַבִּים.

אַחַר כָּךְ הָיוּ הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל וּלְהַקְרִיב קָרְבַּן מוּסָף, וּלְאַחֲרָיו נִכְנָסִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. לְאַחַר מִכֵּן הָיוּ אוֹכְלִים וְשׂוֹתִים בְּשִׂמְחָה, לִקְרַאת הָעֶרֶב חוֹזְרִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְהַקְרָבַת תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, וּמִשָּׁם - חֲזָרָה לְשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. כָּךְ בְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי הַחַג הָיוּ עֲסוּקִים בְּשִׂמְחָה, וּכְשֶׁהָיוּ עֲיֵפִים הָיוּ מִתְנַמְנְמִים הָאֶחָד עַל כִּתְפֵי הַשֵּׁנִי וְשׁוּב מַמְשִׁיכִים בְּשִׂמְחַת הַחַג.

מִתּוֹךְ שִׂמְחָה זוֹ הָיוּ זוֹכִים לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּלְקְרַבַת אֱלֹקִים עֲצוּמָה. בַּגְּמָרָא מְסֻפָּר עַל **יוֹנָה הַנָּבִיא** שֶׁהָיָה מֵעוֹלֵי הָרְגָלִים, וּבִזְכוּת שֶׁרָקַד וְשָׂמַח בֶּאֱמֶת בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה זָכָה לְהַגִּיעַ לְדַרְגַּת נְבוּאָה.

הַרְחָבָה: הַ'תּוֹסְפוֹת' (סֻכָּה נ:) כּוֹתְבִים בְּשֵׁם הַ'תַּלְמוּד יְרוּשַׁלְמִי' שֶׁהַמַּעֲמָד הַזֶּה נִקְרָא **'שׁוֹאֵבָה'** מִשּׁוּם שֶׁשָּׁם שָׁאֲבוּ **'רוּחַ הַקֹּדֶשׁ'**.

אִם עֲדַיִן לֹא נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְנִזְכֶּה לְהִשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה שֶׁבְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

מְגִלַּת קֹהֶלֶת

נָהֲגוּ בִּקְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל לִלְמֹד בִּימֵי הַסֻּכּוֹת אֶת **מְגִלַּת קֹהֶלֶת**, מִפְּנֵי שֶׁבַּמְּגִלָּה זוֹ **שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ** עוֹסֵק בְּתַכְלִית הַחַיִּים. בִּתְקוּפָה זוֹ שֶׁהַמַּחְסָנִים מְלֵאִים בִּתְבוּאָה, עָלוּל הָאָדָם לִנְטוֹת אַחֲרֵי הֲנָאוֹת גַּשְׁמִיּוֹת. בִּמְגִלָּה זוֹ אֲנַחְנוּ לְמֵדִים שֶׁכָּל הֲנָאוֹת הָעוֹלָם הֵן הֶבֶל, וְהַכֹּל נוֹעַד כְּדֵי לְשָׁרֵת אוֹתָנוּ שֶׁנּוּכַל לַעֲשׂוֹת רְצוֹן ה' בְּשִׂמְחָה וּבִישׁוּב הַדַּעַת. בְּסוֹף הַמְּגִלָּה כּוֹתֵב שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ **"סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱ-לוֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם".**

מִצְוַת הַקְהֵל

בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם, בְּכָל שֶׁבַע שָׁנִים, בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת שֶׁאַחֲרֵי שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה, הָיוּ עוֹשִׂים אֶת מַעֲמַד **'הַקְהֵל'** - כָּל עַם יִשְׂרָאֵל מִתְקַהֲלִים וּמַגִּיעִים לְעֶזְרַת הַנָּשִׁים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. שָׁם הָיָה הַמֶּלֶךְ קוֹרֵא כַּמָּה פָּרָשִׁיּוֹת מֵחֻמַּשׁ דְּבָרִים בְּאָזְנֵי כָּל יִשְׂרָאֵל. כָּךְ הָיוּ עַם יִשְׂרָאֵל מִתְאַחֲדִים וּמְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה כְּעֵין מָה שֶׁהָיָה בְּמַעֲמַד הַר סִינַי.

הוֹשַׁעְנָא רַבָּה

הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל סֻכּוֹת נִקְרָא **'הוֹשַׁעְנָא רַבָּה'**. בְּיוֹם זֶה נָהֲגוּ יִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת עֵרִים בַּלַּיְלָה וְלַעֲסֹק בְּסֵדֶר לִמּוּד מְיֻחָד (חֲמֵשׁ דְּבָרִים, מִדְרָשִׁים וּעוֹד). לְאַחַר מִכֵּן מִתְפַּלְּלִים, אוֹמְרִים הַלֵּל וְסֵדֶר 'הַהוֹשַׁעְנוֹת' וְאָז מַקִּיפִים אֶת הַתֵּבָה שֶׁבַע פְּעָמִים, וּלְאַחַר תְּפִלַּת מוּסָף מְקַיְּמִים אֶת **מִצְוַת חֲבָטַת הָעֲרָבָה.**

הַטַּעַם לַמִּנְהָג הַזֶּה הוּא, מִפְּנֵי שֶׁבִּזְמַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיְתָה נוֹהֶגֶת מִצְוַת נְטִילַת עֲרָבָה כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַחַג מֵ'הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי', בְּכָל יוֹם הָיוּ מַקִּיפִים בָּהּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבַע פְּעָמִים. וְאֲפִלּוּ אִם הָיָה חָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבָּת, גַּם הָיוּ עוֹשִׂים בָּהּ אֶת הַהַקָּפוֹת סְבִיב הַמִּזְבֵּחַ. כְּשֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בָּאוּ הַנְּבִיאִים הָאַחֲרוֹנִים - חַגַּי, זְכַרְיָה וּמַלְאָכִי, שֶׁהָיוּ מֵאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה - מְתַקְּנֵי הַתַּקָּנוֹת, וְתִקְּנוּ לִטֹּל עֲרָבָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - יוֹם 'הוֹשַׁעְנָא רַבָּה' - זֵכֶר לְמַה שֶׁנָּהֲגוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

וּמַה שֶּׁאָנוּ חוֹבְטִים אֶת הָעֲרָבָה בַּקַּרְקַע, כָּתְבוּ הַגְּאוֹנִים, כֵּיוָן שֶׁהָעֲרָבָה דּוֹמָה לַשְּׂפָתַיִם, וְעַד 'הוֹשַׁעְנָא רַבָּה' יִשְׂרָאֵל מַרְבִּים בְּמִצְוֹת, וְאִם הָיָה בָּא הַשָּׂטָן לְקַטְרֵג כְּנֶגְדָּם, הָיָה מִתְבַּטֵּל מֵרֹב הַמִּצְוֹת שֶׁעוֹשִׂים. אַךְ מִכָּאן וּלְהַבָּא אָנוּ רוֹמְזִים בַּחֲבָטַת הָעֲרָבָה בַּקַּרְקַע, שֶׁכָּל פֶּה שֶׁיָּקוּם וְיַקְטְרֵג עָלֵינוּ, לֹא יוּכַל לָנוּ וְיִפֹּל אַרְצָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ - לֹא יִצְלָח, וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט - תַּרְשִׁיעִי".

אֶשְׁפִּיזִין

בְּחַג הַסֻּכּוֹת אָנוּ מַזְמִינִים אֶת הָאֶשְׁפִּיזִין הַקְּדוֹשִׁים לִהְיוֹת אִתָּנוּ בַּסֻּכָּה - **אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, יוֹסֵף וְדָוִד.**

בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנָה אָנוּ לֹא מְסַגְּלִים לִשְׁהוֹת בִּמְחִצַּת הָאֶשְׁפִּיזִין הַקְּדוֹשִׁים, וְגַם הֵם עֲלוּלִים חָלִילָה 'לִסְבֹּל' בִּמְחִצָּתֵנוּ מֵחֲמַת עֲוֹנוֹתֵינוּ. אַךְ מִיָּד אַחֲרֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים אֲנַחְנוּ נְקִיִּים וּטְהוֹרִים וַעֲסוּקִים בְּמִצְוֹת בְּשִׂמְחָה, וְזֶה הַזְּמַן שֶׁבּוֹ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִשְׁהוֹת בִּמְחִצַּת הָאוֹרְחִים הַנַּעֲלִים.

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן נִכְנָס אָבִינוּ **אַבְרָהָם** אָבִינוּ בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ. בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי נִכְנָס **יִצְחָק** אָבִינוּ בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נִכְנָס **יַעֲקֹב** אָבִינוּ בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ. בַּיּוֹם הָרְבִיעִי נִכְנָס **מֹשֶׁה** רַבֵּנוּ בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ. בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נִכְנָס **אַהֲרֹן** הַכֹּהֵן בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ. בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי נִכְנָס **יוֹסֵף** הַצַּדִּיק בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - יוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּה, נִכְנָס **דָּוִד** הַמֶּלֶךְ בָּרֹאשׁ וְכָל הָאֶשְׁפִּיזִין עִמּוֹ.

לְהַרְחָבָה וּלְלִמּוּד יוֹמִי עַל כָּל אֶחָד מֵהָאֶשְׁפִּיזִין תִּמְצְאוּ בְּעַמּוּדִים: 91-84.

יְהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה לַחְגֹּג אֶת חַג הַסֻּכּוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

אַבְרָהָם אָבִינוּ

סִפּוּרָם שֶׁל הָאֲשִׁפִּיזִין

אַבְרָהָם אָבִינוּ אֲבִי הָאֻמָּה

אַבְרָהָם אָבִינוּ נוֹלַד בְּבַיִת שֶׁל עוֹבְדֵי אֱלִילִים, אָבִיו - תֶּרַח נָתַן לוֹ אֶת הַשֵּׁם 'אַבְרָם', וְרַק שָׁנִים רַבּוֹת לְאַחַר מִכֵּן, כְּשֶׁאַבְרָהָם הָיָה בְּגִיל 99 הוֹסִיף לוֹ הַקָּבָּ"ה אֶת הָאוֹת ה' לִשְׁמוֹ וְקָרָא לוֹ 'אַבְרָהָם'.

כְּשֶׁאַבְרָהָם הָיָה יֶלֶד אַף אֶחָד בַּסְּבִיבָה שֶׁלּוֹ לֹא הִכִּיר אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, לֹא דִּבְּרוּ עָלָיו וְלֹא עָבְדוּ אוֹתוֹ, כֻּלָּם עָבְדוּ לֶאֱלִילִים וּפְסָלִים שׁוֹנִים, הָיוּ כָּאֵלֶּה שֶׁעָבְדוּ לַשֶּׁמֶשׁ אוֹ לַיָּרֵחַ וְהֶאֱמִינוּ בָּהֶם. אֲבָל לְאַבְרָהָם הַקָּטָן הָיוּ הַמּוֹן שְׁאֵלוֹת, מַדּוּעַ הַשֶּׁמֶשׁ מִסְתַּלֶּקֶת בָּעֶרֶב וּבְמָקוֹמָהּ מוֹפִיעַ הַיָּרֵחַ? וְאִם הַכּוֹכָבִים שׁוֹלְטִים מַדּוּעַ בַּיּוֹם הֵם נֶעֱלָמִים? וְעוֹד שְׁאֵלוֹת רַבּוֹת. אַבְרָהָם חָקַר וְחִפֵּשׂ מִיהוּ זֶה שֶׁבָּרָא אֶת הַכֹּל, אוֹתוֹ הוּא רָצָה לַעֲבֹד. וְכָךְ הוּא הִגִּיעַ לַמַּסְקָנָה שֶׁיֵּשׁ יוֹצֵר וּבוֹרֵא שֶׁאַחֲרֵי לְקִיּוּם הָעוֹלָם וְהוּא זֶה שֶׁשּׁוֹלֵט בּוֹ.

אֲדוֹן הָעוֹלָם וְעַבְדּוֹ הַנֶּאֱמָן

מֵאוֹתוֹ יוֹם שֶׁגִּלָּה אַבְרָהָם אֶת בּוֹרֵא הָעוֹלָם, הוּא הֵחֵל לְפַרְסֵם אוֹתוֹ בְּכָל מָקוֹם וּלְלַמֵּד אֶת בְּנֵי הָאָדָם לַעֲבֹד אוֹתוֹ וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו וּלְהוֹדוֹת רַק לוֹ. וַחֲכָמֵינוּ (בְּרָכוֹת ז:) אוֹמְרִים שֶׁמִּיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם לֹא הָיָה אָדָם שֶׁקָּרָאוֹ לַקָּבָּ"ה 'אָדוֹן', עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וּקְרָאוֹ 'אָדוֹן'. וְכָךְ הוּא גַּם פִּרְסֵם אוֹתוֹ בָּעוֹלָם, ה' הוּא אָדוֹן הָעוֹלָם! וּמַשְׁמָעוּת הַדָּבָר הִיא שֶׁאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו.

לְעֶבֶד אֵין רָצוֹן מִשֶּׁל עַצְמוֹ, עֶבֶד לֹא עוֹשֶׂה דָּבָר עַל דַּעַת עַצְמוֹ, וְכָל מַהוּתוֹ שֶׁל עֶבֶד הִיא הִתְבַּטְּלוּת מֻחְלֶטֶת וּכְנִיעָה לִרְצוֹן אֲדוֹנוֹ. כָּךְ הָיָה אַבְרָהָם וְכָךְ הוּא לִמֵּד אֶת כָּל אַנְשֵׁי דּוֹרוֹ, וְהַלִּמּוּד הַזֶּה שַׁיָּךְ כַּמּוּבָן גַּם לָנוּ. יֵשׁ אָדוֹן לָעוֹלָם וַאֲנַחְנוּ מְבֻטָּלִים לִרְצוֹנוֹ. כָּל דָּבָר שֶׁהוּא רְצוֹן ה' אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים אוֹתוֹ, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רְצוֹן ה' אֲנַחְנוּ מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ.

אַבְרָהָם יוֹצֵא אֶל הַבִּלְתִּי נוֹדָע

כְּשֶׁהָיָה אַבְרָהָם בְּגִיל 75 אָמַר לוֹ ה' שֶׁיַּעֲזֹב אֶת חָרָן עִיר מְגוּרָיו, וְיֵלֵךְ לְאֶרֶץ שֶׁ-ה' יַרְאֶה לוֹ, הַקָּבָּ"ה הוֹסִיף לוֹ בְּרָכוֹת רַבּוֹת אֲבָל לֹא אָמַר לוֹ לְהֵיכָן לָלֶכֶת. וְאַבְרָהָם בְּהִתְבַּטְּלוּת מֻחְלֶטֶת לִרְצוֹן ה', עָזַב אֶת אַרְצוֹ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ, וְאֶת הַיְּשִׁיבוֹת שֶׁהוּא הֵקִים בְּחָרָן, וְאֶת כָּל תַּלְמִידָיו וּמַעֲרִיצָיו, וְיָצָא לְדֶרֶךְ לֹא נוֹדַעַת בְּלִי לִשְׁאֹל שְׁאֵלוֹת, כִּי הוּא עֶבֶד ה'.

רָעָב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן

בְּעוֹדוֹ בַּדֶּרֶךְ אָמַר לוֹ הַקָּבָּ"ה שֶׁיֵּלֵךְ לְאֶרֶץ כְּנַעַן, אוּלָם זְמַן קָצָר לְאַחַר שֶׁהִגִּיעַ אַבְרָהָם לְאֶרֶץ כְּנַעַן, הֵבִיא ה' רָעָב בָּאָרֶץ וְאַבְרָהָם נֶאֱלַץ לָרֶדֶת לְמִצְרַיִם. אַבְרָהָם לֹא הִרְהֵר אַחַר מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּבָּ"ה וְקִבֵּל אֶת הַכֹּל בְּאַהֲבָה.

פַּרְעֹה לוֹקֵחַ אֶת שָׂרָה

כְּשֶׁהִגִּיעוּ אַבְרָהָם וְשָׂרָה לְמִצְרַיִם, הִתְפַּעֲלוּ הַמִּצְרִים מְאֹד מִיָּפְיָהּ שֶׁל שָׂרָה, לָקְחוּ אוֹתָהּ בְּכֹחַ וְהֶחְלִיטוּ שֶׁהִיא רְאוּיָה לְהִנָּשֵׂא לַמֶּלֶךְ פַּרְעֹה. כְּשֶׁהָיְתָה שָׂרָה בְּבֵית פַּרְעֹה, שָׁמַר עָלֶיהָ הַקָּבָּ"ה וְשָׁלַח מַלְאָךְ שֶׁיַּכֶּה אֶת פַּרְעֹה וְאֶת אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ בִּנְגָעִים קָשִׁים וְכוֹאֲבִים, עַד שֶׁפַּרְעֹה הֵבִין שֶׁהַנְּגָעִים בָּאוּ עָלָיו בִּגְלַל שֶׁהוּא לָקַח אֶת שָׂרָה, מִיַּד קָרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָהָם שֶׁיִּקַּח אֶת שָׂרָה וַיַּעֲזֹב אֶת מִצְרַיִם, וּכְדֵי לְפַיְּסוֹ נָתַן לוֹ מַתָּנוֹת לָרֹב (פַּרְעֹה נָתַן לְשָׂרָה גַּם אֶת הָגָר בִּתּוֹ שֶׁתִּהְיֶה לָהּ לִשְׁפָחָה, בַּהֶמְשֵׁךְ נִתְּנָה שָׂרָה אֶת הָגָר לְאַבְרָהָם שֶׁיִּשָּׂא אוֹתָהּ וּמִמֶּנָּה נוֹלַד יִשְׁמָעֵאל).

מִלְחֶמֶת הַמְּלָכִים

מֵאָז שֶׁיָּצָא אַבְרָהָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים הִתְלַוָּה אֵלָיו לוֹט אַחְיָנוֹ בְּכָל מַסְעוֹתָיו. כְּשֶׁחָזַר אַבְרָהָם מִמִּצְרַיִם לְאֶרֶץ כְּנַעַן הֶחְלִיט אַבְרָהָם לְהִפָּרֵד מִלּוֹט, אַבְרָהָם הִתְיַשֵּׁב בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא וְלוֹט עָבַר לָגוּר בִּסְדוֹם.

בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שָׁלַט בָּאֵזוֹר כְּדָרְלָעֹמֶר - מֶלֶךְ עֵילָם. שְׁמוֹנָה מְלָכִים נוֹסָפִים עָבְדוּ אוֹתוֹ וְהֶעֱלוּ לוֹ מִסִּים, עַד שֶׁחֵמְשָׁה מֵהֶם הֶחְלִיטוּ לִמְרוֹד בּוֹ. כְּדָרְלָעֹמֶר לָקַח אִתּוֹ אֶת שְׁלוֹשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֲחֵרִים וְיַחַד הֵם עָרְכוּ מִלְחָמָה נֶגֶד חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הַמּוֹרְדִים. הַמִּלְחָמָה נֶעֶרְכָה בְּאֵזוֹר יַם הַמֶּלַח. אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים נִצְּחוּ וְלָקְחוּ בַּשְּׁבִי אֶת כָּל אַנְשֵׁי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וּבֵינֵיהֶם הָיָה גַּם לוֹט.

כְּשֶׁשָּׁמַע אַבְרָהָם שֶׁלּוֹט בַּשְּׁבִי, יָצָא מִיָּד יַחַד עִם אֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ, לְמִלְחָמָה נֶגֶד אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים הַגִּבּוֹרִים. יַחַד אִתּוֹ הָיוּ עוֹד 318 מְאֲנָשָׁיו. גַּם עָנֵר, אֶשְׁכּוֹל וּמַמְרֵא חֲבֵרָיו הִצְטָרְפוּ אֲלֵיהֶם. ה' עָשָׂה לָהֶם נִסִּים גְּדוֹלִים וּבְאוֹתוֹ לַיְלָה נִצַּח אַבְרָהָם אֶת אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים וְשִׁחְרֵר אֶת לוֹט וּשְׁאָר הַשְּׁבוּיִים.

בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים

לְאַחַר זְמַן בִּקֵּשׁ הַקָּבָּ"ה מֵאַבְרָהָם לִכְרוֹת עִמּוֹ בְּרִית. סוֹדוֹת גְּדוֹלִים וְנִסְתָּרִים גִּלָּה ה' לְאַבְרָהָם בִּבְרִית זוֹ, וּבֵין הַיֶּתֶר גִּלָּה לוֹ אֶת אֲשֶׁר יִקְרֶה עִם בָּנָיו בְּמֶשֶׁךְ הַדּוֹרוֹת - אֶת כָּל קְשָׁיֵי הַגָּלוּת הַמָּרָה וְשִׁעְבּוּדָם לְמַלְכֻיּוֹת שׁוֹנוֹת, וּלְבַסּוֹף אֶת הַגְּאוּלָה הָעֲתִידִית. עַל אַף הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים שֶׁרָאָה אַבְרָהָם, הוּא לֹא הִרְהֵר אַחַר מִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּבָּ"ה.

בְּרִית הַמִּילָה

כְּשֶׁאַבְרָהָם הִגִּיעַ לְגִיל 99 נִגְלָה אֵלָיו הַקָּבָּ"ה וְצִוָּה עָלָיו לָמוּל אֶת עַצְמוֹ וְאֶת בְּנֵי בֵיתוֹ. אַבְרָהָם עָמַד בְּנִסָּיוֹן הַקָּשֶׁה וְעָשָׂה אֶת רְצוֹן ה' בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה. לְאַחַר הַבְּרִית הוֹסִיף לוֹ הַקָּבָּ"ה אֶת הָאוֹת ה' לִשְׁמוֹ, שֶׁעַד אוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא שְׁמוֹ 'אַבְרָם' וּמֵהַיּוֹם יִהְיֶה שְׁמוֹ 'אַבְרָהָם', וְכֵן בִּשֵּׁר לוֹ עַל הֻלֶּדֶת יִצְחָק.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְמִילָתוֹ, שָׁלַח הַקָּבָּ"ה שְׁלוֹשָׁה מַלְאָכִים בִּדְמוּת עֲרָבִים שֶׁיִּתְאָרְחוּ אֵצֶל אַבְרָהָם. לְכָל אֶחָד מֵהַמַּלְאָכִים הָיָה תַּפְקִיד מְשֻׁלָּו: רְפָאֵל - לְרַפְּאוֹת אֶת אַבְרָהָם, גַּבְרִיאֵל - לְהַפֹּךְ אֶת סְדוֹם, וּמִיכָאֵל - לְבַשֵּׂר לוֹ עַל הֻלֶּדֶת יִצְחָק בְּעוֹד שָׁנָה.

כְּשֶׁרָאָה אַבְרָהָם אֶת הָאוֹרְחִים הוּא רָץ לִקְרָאתָם, קִבֵּל אוֹתָם בְּשִׂמְחָה וְהֵכִין לָהֶם מַאֲכָל מְשֻׁבָּח מְאוֹד - שְׁלוֹשָׁה לְשׁוֹנוֹת בָּקָר מְתֻבָּלִים בְּחַרְדָּל, וְעוֹד דְּבָרִים טְעִימִים...

לְקִיחַת שָׂרָה לַאֲבִימֶלֶךְ

אַחֲרֵי שֶׁהָפַךְ הַקָּבָּ"ה אֶת סְדוֹם עָבַר אַבְרָהָם לָגוּר בִּגְרָר. מִיַּד כְּשֶׁהִגִּיעַ לַמָּקוֹם שָׁלַח אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר אֲנָשִׁים כְּדֵי לְקַחַת אֶת שָׂרָה לְאַרְמוֹנוֹ. אַךְ בַּלַּיְלָה בָּא אֵלָיו מַלְאַךְ ה' וְהִזְהִיר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לְשָׂרָה מִכֵּיוָן שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. אֲבִימֶלֶךְ עָשָׂה כְּמִצְוַת הַמַּלְאָךְ וּבַבֹּקֶר קָרָא לְאַבְרָהָם, הֶחְזִיר לוֹ אֶת שָׂרָה וְאַף נָתַן לוֹ מַתָּנוֹת וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ.

גֵּרוּשׁ הָגָר וְיִשְׁמָעֵאל

כְּשֶׁגָּדַל יִצְחָק, רָאֲתָה שָׂרָה שֶׁיִּשְׁמָעֵאל בְּנָהּ שֶׁל הָגָר מְנַסֶּה לַהֲרֹג וּלְהַחְטִיא אוֹתוֹ. הִיא הֵבִינָה שֶׁיִּשְׁמָעֵאל מְהַוֶּה סַכָּנָה גַּשְׁמִית וְרוּחָנִית לְיִצְחָק, וְלָכֵן בִּקְּשָׁה מֵאַבְרָהָם לְגָרֵשׁ אֶת יִשְׁמָעֵאל וְאֶת אִמּוֹ הָגָר. אַבְרָהָם הִצְטַעֵר עַל כָּךְ, אַךְ הַקָּבָּ"ה אָמַר לוֹ: "כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה, שְׁמַע בְּקֹלָהּ". וְאָכֵן גֵּרֵשׁ אַבְרָהָם אֶת הָגָר וְיִשְׁמָעֵאל מִבֵּיתוֹ.

עֲקֵדַת יִצְחָק

הַנִּסָּיוֹן הַקָּשֶׁה מִכֻּלָּם הָיָה 'עֲקֵדַת יִצְחָק'. אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁל צִפִּיָּה לְבֵן שֶׁיִּוָּלֵד מִשָּׂרָה, מְצַוֶּה הַקָּבָּ"ה אֶת אַבְרָהָם לָקַחַת אֶת יִצְחָק וּלְהַעֲלוֹתוֹ לְעוֹלָה עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. אַבְרָהָם לֹא הִתְעַכֵּב וְלֹא דִּבֵּר, אֶלָּא הִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר, לָקַח אֶת יִצְחָק וְהָלַךְ לַעֲשׂוֹת אֶת מִצְוַת ה', כְּשֶׁהִגִּיעַ אַבְרָהָם לְהַר הַמּוֹרִיָּה, הֵכִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִנִּיחַ עָלָיו אֶת הָעֵצִים. יִצְחָק לֹא הִתְמַהְמַהַּ, עָלָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה עַל הַמִּזְבֵּחַ, פָּשַׁט אֶת צַוָּארוֹ וּבִקֵּשׁ מֵאָבִיו שֶׁיִּקְשֹׁר אוֹתוֹ הֵיטֵב כְּדֵי שֶׁלֹּא יָזוּז וְתִפָּסֵל הַשְּׁחִיטָה.

בָּרֶגַע הָאַחֲרוֹן בָּא מַלְאָךְ ה' וְאָמַר לְאַבְרָהָם שֶׁהַנִּסָּיוֹן נִגְמַר, וְהוּא עָמַד בּוֹ בִּגְבוּרָה. בִּמְקוֹם יִצְחָק הֶעֱלָה אַבְרָהָם אַיִל עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. הַקָּבָּ"ה רָאָה אֶת מְסִירוּתוֹ וְהִבְטִיחַ לוֹ שֶׁבִּזְכוּת הָעֲקֵדָה הוּא יְרַחֵם עַל בָּנָיו לְאֹרֶךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, עַד שֶׁיָּבוֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְיִגְאַל אוֹתָנוּ גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּרַחֲמִים.

ביוגרפיה

נולד בשנת: א'תתקמ"ח (1948 לבריאת העולם)
בְּ'אור כַּשְׂדִּים' - בָּבֶל.

אביו: תֶּרַח בֶּן נָחוֹר.

אמו: אַמְתְּלַאי בַּת כַּרְנְבוֹ.

אחיו: הָרָן, נָחוֹר.

נשיו: שָׂרָה (שָׂרַי-יִסְכָּה) בַּת הָרָן, הָגָר (קְטוּרָה) בַּת פַּרְעֹה.

בניו: יִשְׁמָעֵאל, יִצְחָק, בַּכֹּל (בַּת), זִמְרָן, יָקְשָׁן, מְדָן, מִדְיָן, יִשְׁבָּק, שׁוּחַ.

נפטר בשנת: ב'קכ"ג (2123 לבריאת העולם) בְּגִיל 175 בְּ'חֶבְרוֹן' - כְּנַעַן.

נקבר: בְּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בְּחֶבְרוֹן.

על המדה: חסד

מִדָּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ הִיא מִדַּת הַ'חֶסֶד'.

אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה עוֹשֶׂה חֲסָדִים לְלֹא גְּבוּל, וַאֲפִלּוּ עַל אַנְשֵׁי סְדוֹם הָרְשָׁעִים הוּא עָמַד וְהִתְחַנֵּן לִפְנֵי ה' שֶׁלֹּא יַשְׁחִית אוֹתָם.

לְאָהֳלוֹ הָיוּ אַרְבָּעָה פְּתָחִים, כְּדֵי שֶׁכָּל אוֹרֵחַ יוּכַל לְהִכָּנֵס יָשָׁר מֵהַכִּוּוּן שֶׁמִּמֶּנּוּ הוּא בָּא. כְּשֶׁהָיוּ הָאוֹרְחִים נִכְנָסִים הָיָה נוֹתֵן לָהֶם אֹכֶל וּשְׁתִיָּה וְכָל טוּב. אַחַר כָּךְ הָיָה מְלַמֵּד אוֹתָם לְהוֹדוֹת לְבוֹרֵא הָעוֹלָם, וְהָיָה מְסַפֵּר לָהֶם שֶׁיֵּשׁ אֵ-ל אֶחָד שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם וּמַנְהִיג אֹתוֹ בְּטוּבוֹ וּבְחַסְדּוֹ. וְכָךְ הָיָה מְקָרֵב אֶת הָאֲנָשִׁים וּמְלַמֵּד אוֹתָם עַל הָאֱמוּנָה בְּבוֹרֵא עוֹלָם.

מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ נִלְמַד לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם כָּל יְהוּדִי, וְכָךְ נְעוֹרֵר אֶת מִדַּת הַחֶסֶד הָעֶלְיוֹן, שֶׁהַקָּבָּ"ה יַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

הֲיָדַעְתָּ?

אַבְרָהָם מָלַךְ עַל כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם.
כְּשֶׁחָזַר אַבְרָהָם אָבִינוּ מִמִּלְחֶמֶת הַמְּלָכִים, הִתְכַּנְּסוּ מַלְכֵי כָּל הָאֻמּוֹת בְּמָקוֹם שֶׁשְּׁמוֹ 'עֵמֶק שָׁוֶה' וְשִׁנּוּ אֶת שְׁמוֹ לְ'עֵמֶק הַמֶּלֶךְ', וְהִמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם אֶת אַבְרָהָם, שֶׁיִּהְיֶה "נְשִׂיא אֱ-לֹהִים וְקָצִין עֲלֵיהֶם".
(רַשִּׁ"י בְּרֵאשִׁית יד, יז).

חידון א' ב'י

א – לָקַח אֶת שָׂרָה לְבֵיתוֹ:

ב – "כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה, שְׁמַע _____":

ד – מִפְּנֵי כָּךְ עָזַב אַבְרָהָם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן וְיָרַד לְמִצְרַיִם:

ה – הָאוֹת שֶׁנּוֹסְפָה לִשְׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וְגַם שִׁנְּתָה אֶת שְׁמָהּ שֶׁל שָׂרָה:

מ – אַבְרָהָם קָנָה אוֹתָהּ לְחֶלְקַת קֶבֶר:

א – מְקוֹם לֵדָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם:

ב – בְּגִיל 99 עָשָׂה אַבְרָהָם...

י – אַבְרָהָם גֵּרַשׁ אוֹתוֹ וְאֶת אִמּוֹ מִבֵּיתוֹ:

ג – כָּךְ נִקְרָא גַּם הַסַּבָּא שֶׁל אַבְרָהָם וְגַם אָחִיו:

ו – ה' הִבְטִיחַ לְאַבְרָהָם שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ "לְגוֹי גָּדוֹל _____":

תשובות: **א** – אֶת אֲבִיהָם אֶת אֶת אֶת. **ב** – אֶת אֶת אֶת. **ד** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **ה** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **מ** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **א** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **ב** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **י** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **ג** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת. **ו** – אֶת אֶת אֶת אֶת אֶת.

מבוך

עַזְרוּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ לְהַגִּיעַ אֶל הָאַיִל כְּדֵי שֶׁיַּעֲלֶהוּ עוֹלָה לַ-ה'.

יִצְחָק אָבִינוּ

סִפּוּרָם שֶׁל הָאִשְׁפִּיזִין

יִצְחָק אָבִינוּ

יִצְחָק אָבִינוּ נוֹלַד לְאַבְרָהָם כְּשֶׁהָיָה בְּגִיל 100 וּלְשָׂרָה שֶׁהָיְתָה בְּגִיל 90, לְאַחַר שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁל הַמְתָּנָה. בַּמִּדְרָשׁ מְסֻפָּר שֶׁכְּשֶׁנּוֹלַד יִצְחָק יָרְדָה בְּרָכָה גְּדוֹלָה לָעוֹלָם עַד שֶׁכָּל הַחוֹלִים הִתְרַפְּאוּ.

יִשְׁמָעֵאל שׂוֹנֵא אֶת יִצְחָק

כְּבָר מִגִּיל קָטָן שָׂנָא יִשְׁמָעֵאל אֶת יִצְחָק, חִפֵּשׂ סִבּוֹת לִפְגֹּעַ בּוֹ, וְאַף נִסָּה לְהַכְשִׁיל אוֹתוֹ וּלְהוֹצִיאוֹ לְתַרְבּוּת רָעָה. בַּהֲמְשֵׁךְ נִסָּה גַּם לַהֲרֹג אֶת יִצְחָק. בְּעִקְבוֹת כָּךְ בִּקְשָׁה שָׂרָה מֵאַבְרָהָם לְגָרֵשׁ מֵהַבַּיִת אֶת הָגָר וְיִשְׁמָעֵאל.

עוֹקֵד וְהַנֶּעֱקָד וְהַמִּזְבֵּחַ

כְּשֶׁהָיָה יִצְחָק בֶּן 37 פָּנָה ה' יִתְבָּרַךְ לְאַבְרָהָם וְאָמַר לוֹ: "קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק, וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה".

בְּשָׁעָה שֶׁהָלְכוּ אַבְרָהָם וְיִצְחָק לָעֲקֵדָה, נֶאֱמַר: "וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו". אוֹמְרִים חֲזַ"ל (פְּסִיקְתָא רַבָּתִי): "כְּשֵׁם שֶׁאַבְרָהָם הָיָה שָׂמֵחַ לְהַקְרִיב אֶת יִצְחָק עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ עֲבוּר הַקָּבָּ"ה, כָּךְ הָיָה יִצְחָק שָׂמֵחַ לִהְיוֹת קָרְבָּן. אַבְרָהָם שָׂמַח לַעֲקֹד, וְיִצְחָק שָׂמַח לְהֵעָקֵד. אַבְרָהָם שָׂמַח לִשְׁחֹט, וְיִצְחָק שָׂמַח לְהִשָּׁחֵט".

בְּפִרְקֵי דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוּבָא שֶׁכַּאֲשֶׁר הִגִּיעָה הַחֶרֶב עַל צַוָּארוֹ שֶׁל יִצְחָק, פָּרְחָה נִשְׁמָתוֹ. אוּלָם כַּאֲשֶׁר נִשְׁמַע קוֹלוֹ שֶׁל מַלְאַךְ ה' אוֹמֵר: "אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר", חָזְרָה נִשְׁמָתוֹ לְגוּפוֹ, וְאַבְרָהָם הִתִּיר אֶת קְשָׁרָיו. נֶעֱמַד יִצְחָק עַל רַגְלָיו, וְהֵבִין שֶׁכָּךְ עֲתִידִים הַמֵּתִים לִחְיוֹת. מִיָּד פָּתַח וְאָמַר: "בָּרוּךְ אַתָּה ה', מְחַיֵּה הַמֵּתִים".

אַבְרָהָם נָשָׂא גַּם הוּא אֶת עֵינָיו לַשָּׁמַיִם, וְאָמַר: ה' אֱלֹקַי! הִנֵּה אָנֹכִי לֹא חָשַׂכְתִּי מִמְּךָ אֶת בְּנִי יְחִידִי יַקִּירִי, עַל כֵּן הִנְנִי מִתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ, רַחֵם נָא עַל בְּנֵי יִצְחָק אִם הֵם יֶחְטְאוּ לְךָ, וּכְבֹשׁ אֶת כַּעַסְךָ, תִּסְלַח לַעֲוֹנָם וְתוֹשִׁיעֵם בְּעֵת צָרָה. וַה' יִתְבָּרַךְ עָנָה לוֹ: יָדַעְתִּי, כִּי יֶחְטְאוּ לִי בְּנֵי יִצְחָק וְיַעֲשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינַי, וַאֲנִי אֶשְׁפֹּט אוֹתָם בְּרֵאשִׁית כָּל שָׁנָה. וְהָיָה כִּי יַחְפְּצוּ בִּסְלִיחָתִי, וְהִתְפַּלְּלוּ אֵלַי וְתָקְעוּ לִי בְּשׁוֹפָר אַיִל, כָּאַיִל הָעוֹמֵד מֵאַחוֹרֶיךָ! אַבְרָהָם הִבִּיט לַאֲחוֹרָיו וְהִנֵּה אַיִל נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו, וַיִּקָּחֵהוּ, וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ. נַחַת רוּחַ גְּדוֹלָה הָיְתָה לַה' מֵהַקָּרְבָּן. וּבְעֶזְרַת ה' בְּקָרוֹב, בְּעֵת בּוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, הַתְּקִיעָה הַגְּדוֹלָה שֶׁתְּקַבֵּץ אֶת כָּל נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, תִּהְיֶה עַל יְדֵי קַרְנוֹ הַיְּמָנִית שֶׁל אַיִל זֶה.

יִצְחָק וְרִבְקָה

לְאַחַר הָעֲקֵדָה שָׁלַח אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק לִלְמֹד תּוֹרָה בְּיִשִׁיבַת שֵׁם וָעֵבֶר, וּלְאַחַר שָׁלוֹשׁ שָׁנִים שָׁלַח אֶת אֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ שֶׁיָּבִיא עֲבוּר יִצְחָק אִשָּׁה, וְהִשְׁבִּיעַ אוֹתוֹ שֶׁתְּהֵא הָאִשָּׁה רַק מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ. אֱלִיעֶזֶר יָצָא לְכִוּוּן אֲרַם נַהֲרַיִם, וְעַל אַף שֶׁמְּדֻבָּר בְּמֶרְחַק הֲלִיכָה שֶׁל שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם, קָפְצָה לוֹ הַדֶּרֶךְ וּבְאוֹתוֹ הַיּוֹם הוּא הִגִּיעַ עִם פָּמַלְיָתוֹ לְאֲרַם נַהֲרַיִם, וּבַיּוֹם שֶׁלְּמָחֳרַת כְּבָר הֵבִיא אֶת רִבְקָה אֶל יִצְחָק!

תְּפִלַּת הַמִּנְחָה

יִצְחָק אָבִינוּ תִּקֵּן אֶת תְּפִילַּת הַמִּנְחָה. בִּדְרָכָם שֶׁל אֱלִיעֶזֶר וְרִבְקָה לְבֵית אַבְרָהָם, רָאַתָה רִבְקָה מֵרָחוֹק אֶת יִצְחָק מִתְפַּלֵּל בַּשָּׂדֶה תְּפִלַּת מִנְחָה. רִבְקָה הַצַּדִּיקָה לֹא יָדְעָה שֶׁהָאִישׁ שֶׁהִיא רוֹאָה הוּא יִצְחָק, הִיא הִבְחִינָה בְּאָדָם מָלֵא הוֹד וְהָדָר שֶׁפָּנָיו מְאִירוֹת בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה. מֵרֹב יִרְאַת כָּבוֹד, הִתְכּוֹפְפָה רִבְקָה וְהִרְכִּינָה אֶת רֹאשָׁהּ. אַחַר כָּךְ שָׁאֲלָה אֶת אֱלִיעֶזֶר: "מִי הָאִישׁ הַזֶּה?" עָנָה לָהּ אֱלִיעֶזֶר: "זֶהוּ בְּנוֹ שֶׁל אֲדוֹנִי, וְהוּא הֶחָתָן הַמְיֻעָד לָךְ".

אֱלִיעֶזֶר סִפֵּר לְיִצְחָק אֶת כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלָיו וְהֵרְאָה לוֹ אֶת רִבְקָה. יִצְחָק שָׂמַח בְּרִבְקָה וְהֵבִיא אוֹתָהּ לְאֹהֶל שָׂרָה אִמּוֹ, וְרָאָה שֶׁשְּׁלֹשֶׁת הַנִּסִּים שֶׁהִתְרַחֲשׁוּ בְּדֶרֶךְ קֵבַע בָּאֹהֶל שֶׁל שָׂרָה - חָזְרוּ לְהִתְרַחֵשׁ: הַנֵּר שֶׁהָיָה דָּלוּק תָּמִיד מֵעֶרֶב שַׁבָּת עַד עֶרֶב שַׁבָּת חָזַר לִדְלֹק, הַבְּרָכָה חָזְרָה לָעָסָה וְהֶעָנָן שָׁב לִהְיוֹת קָשׁוּר לָאֹהֶל.

הַקָּבָּ"ה מִתְאַוֶּה לִתְפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים

מִכֵּיוָן שֶׁהַקָּבָּ"ה אוֹהֵב אֶת תְּפִלָּתָם שֶׁל הַצַּדִּיקִים, בְּמֶשֶׁךְ עֶשְׂרִים שָׁנוֹת נִשּׂוּאֵיהֶם הָרִאשׁוֹנוֹת לֹא זָכוּ יִצְחָק וְרִבְקָה לִילָדִים. וּבִזְמַן זֶה הִרְבּוּ לְהִתְפַּלֵּל לַה' וּבִקְּשׁוּ לִזְכּוֹת לִילָדִים. כָּל אֶחָד מֵהֶם נֶעֱמַד בְּפִנָּה אַחֶרֶת שֶׁל הַבַּיִת, וְהִתְפַּלְּלוּ זֶה עַל זֶה. הַקָּבָּ"ה שָׁמַע לִתְפִלָּתָם וּפָקַד אֶת רִבְקָה, וְנוֹלְדוּ לָהּ תְּאוֹמִים - יַעֲקֹב וְעֵשָׂו.

רָעָב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן

יִצְחָק וְרִבְקָה יָשְׁבוּ בְּחֶבְרוֹן, וְהִנֵּה הֵבִיא עֲלֵיהֶם הַקָּבָּ"ה נִסָּיוֹן - "וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ". עַל פִּי צִוּוּי ה' עָבַר יִצְחָק לְגוּר בִּגְרָר. כְּשֶׁהִגִּיעַ לִגְרָר רָאוּ אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם אֶת רִבְקָה וְהִתְחִילוּ לִשְׁאֹל עָלֶיהָ. אֲבָל אֲבִימֶלֶךְ שֶׁזָּכַר אֶת הָעֲנָשִׁים הַקָּשִׁים שֶׁבָּאוּ עָלָיו כְּשֶׁלָּקַח אֶת שָׂרָה, הֵבִין שֶׁרִבְקָה הִיא אִשְׁתּוֹ שֶׁל יִצְחָק, וְלָכֵן הִזְהִיר אֶת אַנְשָׁיו שֶׁאַף אֶחָד מֵהֶם לֹא יָעֵז לְהָרַע לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה, וְנָהַג בָּהֶם בְּכָבוֹד רַב.

לַמְרוֹת תְּקוּפַת הָרָעָב שָׁרְתָה הַבְּרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יָדָיו שֶׁל יִצְחָק, וְהַתְּבוּאָה בִּשְׂדוֹתָיו גָּדְלָה פִּי מֵאָה מִמָּה שֶׁהָיְתָה הַשָּׂדֶה יְכוֹלָה לְהַצְמִיחַ בְּאֹפֶן רָגִיל. יִצְחָק גָּדַל וְהִתְעַשֵּׁר מְאֹד עַד שֶׁהָיוּ תּוֹשָׁבֵי הַמָּקוֹם אוֹמְרִים: "זֶבֶל פִּרְדוֹתָיו שֶׁל יִצְחָק שָׁוֶה יוֹתֵר מִכַּסְפּוֹ וּזְהָבוֹ שֶׁל אֲבִימֶלֶךְ"!

אֲבִימֶלֶךְ חָשַׁשׁ לְכִתְרוֹ וְגַם אַנְשֵׁי גְּרָר קִנְּאוּ מְאֹד בְּיִצְחָק, וְלָכֵן בִּקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ לַעֲזֹב אֶת הַמָּקוֹם. אֲבִימֶלֶךְ הֵפֵר כָּאן אֶת הַבְּרִית שֶׁכָּרַת עִם אַבְרָהָם שֶׁלֹּא יַזִּיקוּ זֶה לָזֶה לְאָרֶךְ שְׁלוֹשָׁה דּוֹרוֹת.

יִצְחָק חוֹפֵר בְּאֵרוֹת

יִצְחָק עָזַב אֶת גְּרָר וְהָלַךְ לָגוּר בְּנַחַל-גְּרָר שֶׁהָיָה מֻרְחָק מֵהַמָּקוֹם. בְּנַחַל גְּרָר הָיוּ בְּאֵרוֹת שֶׁחָפַר אַבְרָהָם אָבִיו, וְאַנְשֵׁי גְּרָר סָתְמוּ אוֹתָן. יִצְחָק חָפַר אֶת הַבְּאֵרוֹת מֵחָדָשׁ, אַחַר כָּךְ הִמְשִׁיכוּ עַבְדֵי יִצְחָק וְחָפְרוּ עוֹד בְּאֵרוֹת. אַךְ עַל שְׁתֵּי הַבְּאֵרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁחָפְרוּ, טָעֲנוּ רוֹעֵי גְּרָר שֶׁהַמַּיִם הָעוֹלִים מֵהֶן שַׁיָּכִים לָהֶם. יִצְחָק לֹא רָצָה לָרִיב אִתָּם וְלָכֵן הִתְרַחֵק עוֹד וְחָפַר בְּאֵר שְׁלִישִׁית שֶׁעָלֶיהָ לֹא רָבוּ, וְקָרָא לָהּ 'רְחוֹבוֹת'. וּמִשָּׁם הִמְשִׁיךְ לִבְאֵר שֶׁבַע.

יַעֲקֹב וְעֵשָׂו

יַעֲקֹב וְעֵשָׂו גָּדְלוּ. בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיוּ הַיְלָדִים קְטַנִּים שְׁנֵיהֶם הִתְנַהֲגוּ אוֹתוֹ דָּבָר, אַךְ מִשֶּׁגָּדְלוּ נִפְרְדָה דַּרְכָּם, יַעֲקֹב עָסַק בַּתּוֹרָה, וְעֵשָׂו יָצָא לַשָּׂדוֹת וְצַד חַיּוֹת. יִצְחָק אָהַב אֶת עֵשָׂו וְנִסָּה לְקָרְבוֹ, אַךְ גַּם הוּא יָדַע שֶׁיַּעֲקֹב הוּא הַצַּדִּיק.

בִּרְכוֹתָיו שֶׁל יִצְחָק

יִצְחָק רָצָה לְבָרֵךְ אֶת עֵשָׂו וְלָכֵן בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיָּכִין לוֹ שְׁנֵי גְּדְיֵי עִזִּים. הוּא הִזְהִיר אֶת עֵשָׂו שֶׁיָּכִין אֶת הַצַּיִד לְפִי כָּל הִלְכוֹת הַכַּשְׁרוּת, וְשֶׁלֹּא יָבִיא לוֹ מִן הַגָּזֵל. וּלְאַחַר מִכֵּן הוּא יְבָרֵךְ אוֹתוֹ. כָּךְ, בִּזְכוּת מִצְוַת כִּבּוּד הוֹרִים שֶׁיַּעֲשֶׂה, תָּחוּל עָלָיו הַבְּרָכָה.

רִבְקָה אִמֵּנוּ יָדְעָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁיִּצְחָק רוֹצֶה לְבָרֵךְ אֶת עֵשָׂו בְּשֶׁפַע וּבְעֹשֶׁר, וְיָדְעָה שֶׁהַבְּרָכוֹת רְאוּיוֹת דַּוְקָא לְיַעֲקֹב, מִכֵּיוָן שֶׁכָּךְ נֶאֱמַר לָהּ בִּנְבוּאָה עוֹד בְּעֵת שֶׁהָיוּ הַתְּאוֹמִים בְּבִטְנָהּ: "וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר"; אֲבָל בִּגְלַל שֶׁיָּדְעָה שֶׁיִּצְחָק רוֹצֶה לְבָרֵךְ דַּוְקָא אֶת עֵשָׂו, הִיא הֵכִינָה תַּחְבּוּלָה כְּדֵי שֶׁיַּעֲקֹב יְקַבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת.

רִבְקָה קָרְאָה לְיַעֲקֹב וְצִוְּתָה עָלָיו לַעֲשׂוֹת כִּדְבָרֶיהָ גַּם אִם הֵם נִרְאִים בְּעֵינָיו כְּלֹא נְכוֹנִים. הִיא צִוְּתָה אוֹתוֹ לְהָבִיא לָהּ מֵהַצֹּאן שְׁנֵי גְּדְיֵי עִזִּים, וְהִיא תַּעֲשֶׂה מֵהֶם מַטְעַמִּים לְיִצְחָק, וְכָךְ יְקַבֵּל יַעֲקֹב אֶת הַבְּרָכוֹת. וְאָכֵן כָּךְ הָיָה.

גַּם יִצְחָק אָבִינוּ הֵבִין בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר שֶׁרְצוֹן ה' הוּא שֶׁיַּעֲקֹב יְקַבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת, וְלָכֵן כְּשֶׁעֵשָׂו הִתְלוֹנֵן שֶׁיַּעֲקֹב לָקַח לוֹ אֶת הַבְּרָכוֹת, מִיָּד אָמַר לוֹ יִצְחָק "גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה".

ביוגרפיה

נולד בשנת: ב'מ"ח (2048 לבריאת העולם) ב'גרר' - כנען.

אביו: אברהם אבינו.

אמו: שרה אמנו.

אחיו: ישמעאל, בכל (בת), זמרן, יקשן, מדן, מדין, ישבק, שוח.

אשתו: רבקה בת בתואל.

בניו: עשו, יעקב.

נפטר: ט"ו ניסן ב'רכ"ח (2228 לבריאת העולם) בגיל 180 ב'קריית - ארבע' (חברון) - כנען.

נקבר: במערת המכפלה בחברון.

על המדה: גבורה

מִדָּתוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ הִיא מִדַּת הַ'גְּבוּרָה'. הוּא הִתְנַהֵג עִם עַצְמוֹ בְּמִדַּת הַדִּין עַד קְצֵה הַיְּכֹלֶת שֶׁלּוֹ, וְדָרַשׁ מֵעַצְמוֹ עֲבוֹדַת ה' בְּלִי וִתּוּרִים.

אָמְנָם גְּבוּרוֹת הֵם דִּינִים וּדְבָרִים קָשִׁים, אַךְ גְּבוּרָה הִיא גַּם הַכֹּחַ שֶׁל הַתְּפִלָּה, כֹּחַ שֶׁלְּעוֹלָם אֵינוֹ שָׁב רֵיקָם. יִצְחָק אָבִינוּ תִּקֵּן אֶת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר: "אֵלֶיהָ לֹא נַעֲנָה אֶלָּא בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה". וּבַמִּדְרָשִׁים מוּבָא אֵיךְ שֶׁיִּצְחָק אָבִינוּ עוֹמֵד וּמְסַנְּגֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְטוֹעֵן לִפְנֵי הַקָּבָּ"ה טְעָנוֹת שׁוֹנוֹת כְּדֵי שֶׁיְּרַחֵם עֲלֵיהֶם. וּמְעוֹרֵר אֶת זְכוּת הָעֲקֵדָה וְעַל יְדֵי כָּךְ מְבַטֵּל דִּינִים קָשִׁים מֵעַל יִשְׂרָאֵל. דַּוְקָא יִצְחָק שֶׁמִּדָּתוֹ הִיא הַגְּבוּרָה - דִּין, יָכוֹל לָרֶדֶת לְעֹמֶק הַדִּין וְלַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן עָמֹק וּטְעָנוֹת כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת בָּנָיו.

"אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ!" הַגְּבוּרָה הָאֲמִתִּית הִיא לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֶר הָרַע. כְּמוֹ יִצְחָק אָבִינוּ שֶׁהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וּמָסַר נַפְשׁוֹ לְעוֹלָה כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה' בְּשִׂמְחָה.

הֲיָדַעְתָּ?

רֵיחַ שֶׁל שְׂדֶה תַּפּוּחִים.

כְּשֶׁנִּכְנַס יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִינוּ לְקַבֵּל אֶת בִּרְכָתוֹ, הֵרִיחַ יִצְחָק רֵיחַ טוֹב מִגַּן עֵדֶן, וְאָמַר: "רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרֲכוֹ ה'", וּמַהוּ אוֹתוֹ רֵיחַ מְיֻחָד? רֵיחַ שֶׁל שְׂדֵה תַּפּוּחִים, וְיֵשׁ דֵּעָה שֶׁהוּא רֵיחַ שֶׁל אֶתְרוֹגִים. (רַשִׁ"י בְּרֵאשִׁית כז, כז. גְּמָרָא תַּעֲנִית כט:. וּבְתוֹסְפוֹת שָׁם, וּבְשַׁבָּת פח.).

חידון א'ב'י

י – נִסָּה לַהֲרֹג אֶת יִצְחָק:

צ – יִצְחָק נִקְרָא כָּךְ עַל שֵׁם הַ...

ח – יִצְחָק אָבִינוּ נִקְבַּר בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה שֶׁבָּעִיר:

ק – כְּשֶׁאֱלִיעֶזֶר הֵבִיא אֶת רִבְקָה לְיִצְחָק הוּא הִגִּיעַ בְּאוֹתוֹ יוֹם כִּי הָיְתָה לוֹ:

א – מֶלֶךְ גְּרָר:

ב – אַנְשֵׁי גְּרָר סָתְמוּ אוֹתָם, וְיִצְחָק חָפַר אוֹתָם מֵחָדָשׁ:

י – קִבֵּל אֶת הַבְּרָכוֹת מִיִּצְחָק:

ג – דָּלַק בָּאֹהֶל שֶׁל רִבְקָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת עַד עֶרֶב שַׁבָּת:

ו – ה' צִוָּה אֶת אַבְרָהָם: "קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק ___ ___ אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה":

צְלָלִיּוֹת

מִצְאוּ אֶת הַצְּלָלִית הַמַּתְאִימָה.

תְּשׁוּבוֹת: א – ישמעאל. ב – בְּאֵרוֹת פְּלִשְׁתִּים. ג – יַעֲקֹב. ד – אֶלִיעֶזֶר. ה – אַבְרָהָם. ו – בְּאֵר שֶׁבַע. ז – יִצְחָק. ח – חֶבְרוֹן. ט – יַעֲקֹב. י – יִצְחָק. כ – כְּנַעַן. ל – לָבָן. מ – מַמְרֵא. נ – נָחוֹר. ס – סָרָה. ע – עֵשָׂו. פ – פַּדָּן אֲרָם. צ – צִידָה. ק – קֶדֶם. ר – רִבְקָה. ש – שָׂרָה. ת – תֶּרַח.

יַעֲקֹב אָבִינוּ

סִפּוּרָם שֶׁל הָאִשְׁפִּיזִין

יַעֲקֹב אָבִינוּ בְּחִיר הָאָבוֹת

מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן לֹא הָיָה גּוּף קָדוֹשׁ כְּגוּפוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. תֹּאַר פָּנָיו הָיָה מֵעֵין תֹּאַר פָּנָיו שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן. וְהוּא זָכָה לְהוֹלִיד י"ב שְׁבָטִים, שֶׁכֻּלָּם קְדוֹשֵׁי עֶלְיוֹן וְלֹא הָיָה בָּהֶם שׁוּם דֹּפִי.

יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא עַמּוּד הַתּוֹרָה. אֵין אָדָם שֶׁהִתְיַגֵּעַ בַּתּוֹרָה כְּיַעֲקֹב אָבִינוּ. בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה הַשָּׁנִים שֶׁהָיָה יַעֲקֹב בְּיֹשִׁיבַת שֵׁם וְעֵבֶר בְּדַרְכּוֹ לְחָרָן הוּא לֹא טָעַם טַעַם שֵׁנָה אֶלָּא הָיָה יוֹשֵׁב וְהוֹגֶה בַּתּוֹרָה! וְלָכֵן נִקְרָא: "אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים" - יוֹשֵׁב בְּאָהֳלָהּ שֶׁל תּוֹרָה וְלוֹמֵד לְלֹא הַפְסָקָה.

יַעֲקֹב וְעֵשָׂו

עַד לְגִיל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה הָיוּ הַתְּאוֹמִים יַעֲקֹב וְעֵשָׂו נִרְאִים שָׁוִים וַאֲנָשִׁים לֹא הִבְדִּילוּ בֵּינֵיהֶם. אַךְ מִשֶּׁגָּדְלוּ, פָּנָה עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ הָרָעָה, וְיַעֲקֹב הִמְשִׁיךְ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

בְּיוֹם שֶׁנִּפְטַר אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְיִצְחָק הָיָה שָׁרוּי בְּאֵבְלוֹ, בִּשֵּׁל יַעֲקֹב עֲדָשִׁים כְּדֵי לְהָבִיא לְאָבִיו וּלְנַחֲמוֹ. וְאִלּוּ עֵשָׂו בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן מַמָּשׁ הָיָה בַּשָּׂדֶה, וְעָבַר עַל חָמֵשׁ עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת.

כְּשֶׁחָזַר עֵשָׂו לַבַּיִת עָיֵף וְרָעֵב, רָאָה אֶת יַעֲקֹב עִם נְזִיד הָעֲדָשִׁים וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ: "הַלְעִיטֵנִי נָא מִן הָאָדֹם הָאָדֹם הַזֶּה". אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו: אִם אַתָּה לֹא מַאֲמִין בָּעוֹלָם הַבָּא וּבִתְחִיַּת הַמֵּתִים, לְשֵׁם מָה צָרִיךְ אַתָּה אֶת הַבְּכוֹרָה?! מְכֹר לִי אוֹתָהּ בִּתְמוּרָה לִנְזִיד הָעֲדָשִׁים. עֵשָׂו הִסְכִּים בְּשִׂמְחָה לַמֶּכִירָה, וְעָשָׂה קִנְיָן עִם שְׁטַר בּוֹ חָתַם שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶת הַבְּכוֹרָה לְיַעֲקֹב. גַּם לְאַחַר שֶׁהִשְׁבִּיעַ עֵשָׂו אֶת רַעֲבוֹנוֹ וְהִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ, הוּא לֹא הִתְחָרֵט עַל הַמְּכִירָה, אֶלָּא בָּז לַבְּכוֹרָה.

עָבְרוּ שָׁנִים, וְעַל פִּי צִוּוּי רִבְקָה קִבֵּל יַעֲקֹב אֶת הַבְּרָכוֹת מִיִּצְחָק, אַךְ כְּשֶׁעֵשָׂו גִּלָּה זֹאת, הוּא בִּקֵּשׁ לְהָרְגוֹ. כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת יַעֲקֹב שָׁלְחָה אוֹתוֹ רִבְקָה לְבֵית לָבָן אָחִיהָ. לִפְנֵי כֵּן צִוָּה יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב שֶׁלֹּא יִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנַעַן אֶלָּא יֵלֵךְ לְפַדַּן אֲרָם וְיִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן, וְהֶעֱנִיק לוֹ אֶת בִּרְכָתוֹ.

יַעֲקֹב יוֹצֵא לַדֶּרֶךְ לְבֵית לָבָן

בַּדֶּרֶךְ לְבֵית לָבָן נִכְנַס יַעֲקֹב לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר, וּבְמֶשֶׁךְ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה יָשַׁב וְעָסַק בַּתּוֹרָה לְלֹא הַפְסָקָה. בְּדַרְכּוֹ, כְּשֶׁהִגִּיעַ לְחָרָן הוּא נִזְכַּר שֶׁהוּא עָבַר בְּבֵית אֵל וְלֹא הִתְפַּלֵּל, מִיָּד הֵחֵל לַחֲזֹר לַאֲחוֹרָיו וְנַעֲשָׂה לוֹ נֵס וְקִפְצָה לוֹ הַדֶּרֶךְ, וְגַם הַר הַמּוֹרִיָּה נֶעֱקַר מִמְּקוֹמוֹ וְהִגִּיעַ עַד אֵלָיו. יַעֲקֹב נֶעֱמַד לְהִתְפַּלֵּל בַּמָּקוֹם תְּפִילַת עַרְבִית וּלְאַחַר מִכֵּן נִשְׁכַּב לִישׁוֹן, וּבַחֲלוֹמוֹ הִנֵּה הוּא רוֹאֶה סֻלָּם הָעוֹמֵד עַל הָאָרֶץ וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ לַשָּׁמַיִם וּמַלְאָכִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, וְשֶׁ-ה' מַבְטִיחַ לוֹ שֶׁיִּתֵּן לוֹ וּלְבָנָיו אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעוֹד כַּמָּה הַבְטָחוֹת. יַעֲקֹב הִתְעוֹרֵר בְּיִרְאָה מֵהַחֲלוֹם, לָקַח אֶת הָאֶבֶן שֶׁיָּשַׁן עָלֶיהָ, שָׂם אוֹתָהּ מַצֵּבָה, וְקָרָא לַמָּקוֹם הַהוּא 'בֵּית-אֵל'. בְּנוֹסֶף נָדַר שֶׁאִם הַקָּבָּ"ה יִשְׁמֹר עָלָיו וְיִדְאַג לְכָל מַחְסוֹרוֹ, הוּא יִבְנֶה מִזְבֵּחַ לַה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וּמִכָּל מָה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ הוּא יַפְרִישׁ מַעֲשֵׂר.

כְּשֶׁהִגִּיעַ יַעֲקֹב לְחָרָן הוּא פָּגַשׁ אֶת רָחֵל סָמוּךְ לַבְּאֵר. יַעֲקֹב זִהָה בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ שֶׁרָחֵל עֲתִידָה לִהְיוֹת אִשְׁתּוֹ. וְאָמַר לָהּ שֶׁהוּא בְּנָהּ שֶׁל רִבְקָה וּבִרְצוֹנוֹ לָשֵׂאת אוֹתָהּ לְאִשָּׁה.

יַעֲקֹב בְּבֵית לָבָן

יַעֲקֹב עָבַד עִם צֹאנוֹ שֶׁל לָבָן שֶׁבַע שָׁנִים כְּדֵי שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת רָחֵל לְאִשָּׁה. אַךְ אַחֲרֵי שֶׁבַע שָׁנִים רִמָּה לָבָן אֶת יַעֲקֹב וְנָתַן לוֹ אֶת לֵאָה בִּמְקוֹם רָחֵל. בְּיוֹם הַחֲתֻנָּה רָאֲתָה רָחֵל הַצַּדִּיקָה שֶׁאֲחוֹתָהּ עֲלוּלָה לְהִתְבַּזּוֹת וְלָכֵן גִּלְּתָה לָהּ אֶת הַסִּימָנִים שֶׁיַּעֲקֹב עָשָׂה אִתָּהּ.

כְּשֶׁגִּלָּה יַעֲקֹב אֶת הַתַּרְמִית הוּא שָׁאַל אֶת לָבָן: "לָמָּה רִמִּיתָנִי"? וְלָבָן הָרָשָׁע עָנָה לוֹ: כָּךְ הוּא מִנְהַג הַמָּקוֹם, קֹדֶם מְחַתְּנִים אֶת הַגְּדוֹלָה וְאַחַר כָּךְ אֶת הַקְּטַנָּה. וְהִצִּיעַ לְיַעֲקֹב לְקַבֵּל גַּם אֶת רָחֵל תְּמוּרַת שֶׁבַע שָׁנוֹת עֲבוֹדָה נוֹסָפוֹת, יַעֲקֹב הִסְכִּים וְהִמְשִׁיךְ לַעֲבוֹד אֵצֶל לָבָן, אֲבָל לָבָן הִתְעַלֵּל בּוֹ וְשִׁנָּה אֶת מַשְׂכֻּרְתּוֹ מֵאָה פְּעָמִים!

בֵּינְתַּיִם נוֹלְדוּ לְיַעֲקֹב עֲשָׂרָה בָּנִים וּבַת, כְּשֶׁנּוֹלַד לוֹ בְּנוֹ יוֹסֵף רָצָה יַעֲקֹב לַחֲזֹר לְבֵית אָבִיו. אֲבָל לָבָן מָנַע מִמֶּנּוּ לָלֶכֶת, הוּא יָדַע שֶׁהַצְּלָחָתוֹ הִיא בִּזְכוּת יַעֲקֹב. אַחֲרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים נוֹסָפוֹת (בְּסַךְ הַכֹּל עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁיַּעֲקֹב עָבַד בְּבֵית לָבָן) נִגְלָה הַקָּבָּ"ה אֶל יַעֲקֹב וְאָמַר לוֹ שֶׁיָּשׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתָיו.

יַעֲקֹב יוֹצֵא מִבֵּית לָבָן

יוֹם אֶחָד כְּשֶׁלָּבָן לֹא הָיָה בַּבַּיִת, נִצֵּל יַעֲקֹב אֶת הַהִזְדַּמְּנוּת, לָקַח אֶת מִשְׁפַּחְתּוֹ וּרְכוּשׁוֹ וּבָרַח אֶל עֵבֶר אֶרֶץ כְּנָעַן. כְּשֶׁשָּׁמַע לָבָן שֶׁיַּעֲקֹב בָּרַח מִיָּד הוּא יָצָא לִרְדֹּף אַחֲרָיו. אֲבָל הַקָּבָּ"ה הִזְהִיר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יַזִּיק לְיַעֲקֹב, לְמָחֳרַת בַּבֹּקֶר הִקִּימוּ יַעֲקֹב וְלָבָן גַּל אֲבָנִים וְכָרְתוּ עָלָיו בְּרִית. בְּדַרְכּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יָצָא לִקְרָאתוֹ עֵשָׂו אָחִיו. יַעֲקֹב שָׁלַח לְעֵשָׂו מַתָּנוֹת לָרֹב, אֲבָל עֵשָׂו הִתְכּוֹנֵן לְמִלְחָמָה. בַּלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי הַמִּפְגָּשׁ, בָּא מַלְאָךְ שֶׁהָיָה שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו, וְנֶאֱבַק עִם יַעֲקֹב. יַעֲקֹב אָבִינוּ נִצַּח בַּמַּאֲבָק, אַךְ הַמַּלְאָךְ הִכָּה אוֹתוֹ בִּירֵכוֹ. אוֹתוֹ מַלְאָךְ גַּם גִּלָּה לוֹ שֶׁהַקָּבָּ"ה עָתִיד לְשַׁנּוֹת אֶת שְׁמוֹ לְ'יִשְׂרָאֵל'.

כְּשֶׁיַּעֲקֹב וְעֵשָׂו נִפְגְּשׁוּ, בָּרְחוּ כָּל חַיָּלָיו שֶׁל עֵשָׂו, וְהַקָּבָּ"ה נָתַן בְּלֵב עֵשָׂו רַחֲמִים עַל יַעֲקֹב וְהוּא לֹא הִזִּיק לוֹ, וְכָךְ נִפְרְדוּ כָּל אֶחָד לְדַרְכּוֹ.

מַעֲשֵׂה דִּינָה

כְּשֶׁהִגִּיעַ יַעֲקֹב לְאֶרֶץ כְּנָעַן הוּא קָנָה חֶלְקַת אֲדָמָה סָמוּךְ לָעִיר שְׁכֶם וְהִתְיַשֵּׁב בָּהּ. יוֹם אֶחָד יָצְאָה דִּינָה בִּתּוֹ לִרְאוֹת אֶת אַנְשֵׁי הָעִיר וְלֹא שָׁבָה. שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר נְשִׂיא הָעִיר חָטַף אוֹתָהּ כְּדֵי לְהִתְחַתֵּן עִמָּהּ. אַחֵי דִּינָה זָעֲמוּ עַל שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר וְהִתְחַכְּמוּ - הֵם אָמְרוּ לוֹ שֶׁהֵם מַסְכִּימִים בִּתְנַאי שֶׁכָּל אַנְשֵׁי שְׁכֶם יַעֲשׂוּ בְּרִית מִילָה. שְׁכֶם וְאָבִיו הִצְלִיחוּ לְשַׁכְנֵעַ אֶת אַנְשֵׁי עִירָם לָמוּל, וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כְּשֶׁכָּל אַנְשֵׁי הָעִיר הָיוּ תְּשׁוּשִׁים מֵהַמִּילָה, יָצְאוּ שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וְהָרְגוּ אֶת כֻּלָּם.

לְאַחַר כָּל הַמְּאֹרָע הַזֶּה עָלָה יַעֲקֹב לְבֵית אֵל וּבָנָה שָׁם מִזְבֵּחַ לַ-ה', אַחַר כָּךְ הִמְשִׁיךְ בְּמַסָּעוֹ. וּכְשֶׁהָיָה בַּדֶּרֶךְ סָמוּךְ לְבֵית לֶחֶם מֵתָה רָחֵל בְּעֵת אֲשֶׁר יָלְדָה אֶת בִּנְיָמִין. וְיַעֲקֹב קְבָרָהּ שָׁם.

יַעֲקֹב וּבָנָיו יוֹרְדִים לְמִצְרַיִם

לְאַחַר הַתְּלָאוֹת הָרַבּוֹת שֶׁעָבַר, בִּקֵּשׁ יַעֲקֹב אָבִינוּ לָשֶׁבֶת מְעַט בְּשַׁלְוָה, אֲבָל הַקָּבָּ"ה הֶעֱמִידוֹ בְּנִסָּיוֹן נוֹסָף. בָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב מָכְרוּ אֶת יוֹסֵף אֲחִיהֶם - שֶׁהָיָה בְּנוֹ הָאָהוּב בְּיוֹתֵר שֶׁל יַעֲקֹב, וְסִפְּרוּ לַאֲבִיהֶם שֶׁחַיָּה רָעָה טָרְפָה אוֹתוֹ. יַעֲקֹב אָבִינוּ הִתְאַבֵּל עַל יוֹסֵף 22 שָׁנָה, עַד שֶׁהִגִּיעוּ יְמֵי הָרָעָב וְהוּא שָׁלַח אֶת בָּנָיו לְמִצְרַיִם כְּדֵי לִקְנוֹת אֹכֶל.

בֵּינְתַּיִם יוֹסֵף שֶׁהוּרַד לְמִצְרַיִם עָלָה לְגֻדְלָה וְנִהְיָה מִשְׁנֶה לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם, לְאַחַר דִּין וּדְבָרִים גִּלָּה יוֹסֵף לְאֶחָיו שֶׁהוּא יוֹסֵף אֲחִיהֶם, וּבִקֵּשׁ מֵהֶם שֶׁיֵּרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְהוּא יְכַלְכֵּל אוֹתָם. כְּשֶׁשָּׁמַע יַעֲקֹב שֶׁיּוֹסֵף חַי הוּא שָׂמַח מְאֹד וְיָרַד לְמִצְרַיִם וְחַי שָׁם עוֹד 17 שָׁנָה שֶׁבָּהֶן רָאָה אֶת בְּנוֹ בִּגְדֻלָּתוֹ.

לִפְנֵי פְּטִירָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ הוּא אָסַף אֶת בָּנָיו, כִּי חָשַׁשׁ שֶׁאוּלַי אֶחָד מֵהֶם נוֹטֶה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ אַחֲרֵי תַּרְבּוּת מִצְרַיִם הָרָעָה, אוּלָם כָּל בָּנָיו אָמְרוּ לוֹ: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", וְהוּא עָנָה לָהֶם: "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד".

ביוגרפיה

נולַד בִּשְׁנַת: ב'ק"ח (2108 לִבְרִיאַת הָעוֹלָם) בְּ'חֶבְרוֹן' - כְּנַעַן.

אָבִיו: יִצְחָק אָבִינוּ.

אִמּוֹ: רִבְקָה אִמֵּנוּ.

אָחִיו: עֵשָׂו.

נָשָׁיו: לֵאָה, רָחֵל, בִּלְהָה, זִלְפָּה.

בָּנָיו: רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי, יְהוּדָה, יִשָּׂשכָר, זְבוּלוּן, דִּינָה (בַּת), דָּן, נַפְתָּלִי, גָּד, אָשֵׁר, יוֹסֵף, בִּנְיָמִין. בְּנוֹסֵף, עִם כָּל אֶחָד מֵהַבָּנִים נוֹלְדָה תְּאוֹמָה וְעִם בִּנְיָמִין נוֹלְדוּ שְׁתֵּי תְּאוֹמוֹת.

נִפְטַר: ט"ו תִּשְׁרֵי ב'רנ"ה (2255 לִבְרִיאַת הָעוֹלָם) בְּגִיל 147 בְּ'גִּשֶׁן' - מִצְרַיִם.

נִקְבַּר: בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה בְּחֶבְרוֹן.

עַל הַמִּדָּה: תִּפְאֶרֶת

מִדָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ הִיא מִדַּת הַ'תִּפְאֶרֶת'. וְהִיא מִדַּת הָרַחֲמִים הַמְּמֻצַּעַת בֵּין הַחֶסֶד לַגְּבוּרָה.

תִּפְאֶרֶת זוֹ שְׁלֵמוּת, וְהִיא מִדָּתָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה וְלָכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ נִקְרָא עַמּוּד הַתּוֹרָה.

מִדַּת הַתִּפְאֶרֶת הִיא גַּם מִדַּת הָאֱמֶת וְלָכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ נִקְרָא גַּם אִישׁ הָאֱמֶת.

הָאָדָם הַשָּׁלֵם זֶהוּ אָדָם שֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּמָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הוּא אֵינוֹ מִתְלוֹנֵן שֶׁחָסֵר לוֹ, וּמוֹדֶה תָּמִיד לַבּוֹרֵא עַל כָּל מָה שֶׁנּוֹתֵן לוֹ.

בִּזְמַנִּים שֶׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ כָּל מִינֵי קְשָׁיִים וְנִסְיוֹנוֹת, עָלֵינוּ לְהִזָּכֵר בְּיַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁכָּל חַיָּיו הָיוּ תְּלָאוֹת רְצוּפוֹת, וְלַמְּרוֹת זֹאת אַף פַּעַם לֹא הִרְהֵר אַחַר הַנְּהָגָתוֹ שֶׁל ה', אֶלָּא תָּמִיד קִבֵּל אֶת הַכֹּל בְּאַהֲבָה.

הֲיָדַעְתָּ?

אֲבָנִים מְיֻחָדוֹת.

הָאֲבָנִים שֶׁשָּׂם יַעֲקֹב אָבִינוּ סְבִיב רֹאשׁוֹ כְּשֶׁשָּׁכַב לָלוּן בֵּית אֵל, הָיוּ אֲבָנִים מֵהַמִּזְבֵּחַ שֶׁעָלָיו נֶעֱקַד יִצְחָק אָבִיו, וְהָיוּ שָׁם 12 אֲבָנִים כְּנֶגֶד 12 הַשְּׁבָטִים, וְהֵם הָפְכוּ לְאֶבֶן אַחַת לְהוֹדִיעוֹ שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ **עַם אֶחָד**. (רַמְבָּ"ן בְּרֵאשִׁית כח, יז).

כַּמָּה אֲנִי שָׁוֶה?

כַּמָּה אֶשְׁכּוֹלוֹת עֲנָבִים יוֹפִיעוּ בִּמְקוֹם סִימַן הַשְּׁאֵלָה?

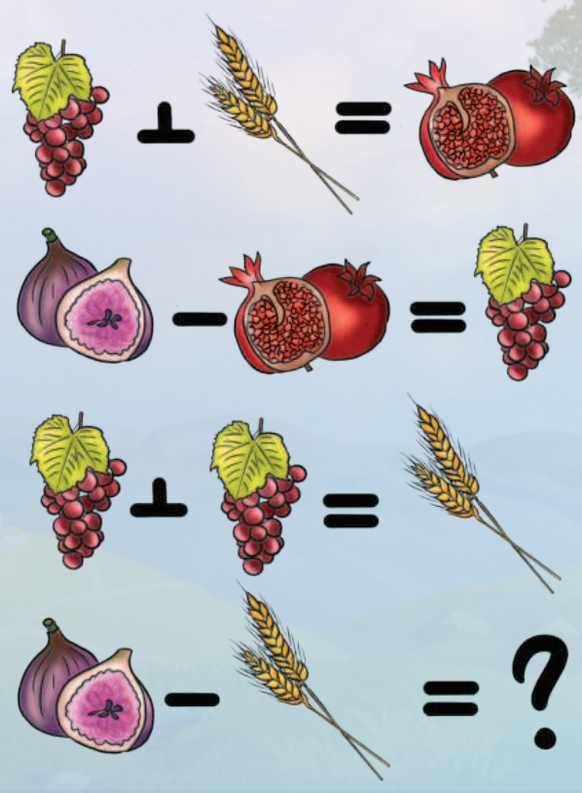

חידון א'ב'י

י – יַעֲקֹב הִתְאַבֵּל עָלָיו 22 שָׁנָה:

ע – קָנָה מֵעֵשָׂו אֶת הַבְּכוֹרָה תְּמוּרַת נְזִיד שֶׁל:

ק – הַנֵּס שֶׁנַּעֲשָׂה לְיַעֲקֹב כְּשֶׁחָזַר לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית אֵל:

ב – סָמוּךְ לָעִיר הַזֹּאת קָבַר יַעֲקֹב אָבִינוּ אֶת רָחֵל אִמֵּנוּ:

א – בְּנוֹ הָעֲשִׂירִי שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁבִּתּוֹ בִּשְׂרָה לְיַעֲקֹב שֶׁיּוֹסֵף חַי:

ב – אַחַת מִבְּנוֹת יַעֲקֹב אָבִינוּ:

י – שֵׁם נוֹסָף שֶׁל יַעֲקֹב:

נ – שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו _____ עִם יַעֲקֹב:

ו – כְּשֶׁאָמְרוּ הַשְּׁבָטִים: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" עָנָה לָהֶם יַעֲקֹב "בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם ____":

ב- בֶּאֱרִי. נ- "לָבָן". ו- בְּנָיָה.
א - אֲבֵל. ב - בְּרִיעָה. י - יְשֻׁרוּן.
ע - עֵשָׂו מָכַר לוֹ. ק - בֵּית לֶחֶם. ב - בְּרָכָה לְבָנָיו.
יעקב: י- יוֹסֵף. ע- עֵשָׂו. ק- קָבַר. ב- בְּרָכָה. א- אֲבִינוּ.

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ

סִפּוּרָם שֶׁל הָאֹשֶׁפִּיזִין

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ - הַמַּנְהִיג הַנֶּאֱמָן

כְּשֶׁנִּכְנְסוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם נוֹלְדָה יוֹכֶבֶד אֵם מֹשֶׁה לְלֵוִי בֶּן יַעֲקֹב אָבִינוּ. מֵאָה וּשְׁלוֹשִׁים שָׁנִים מְאָחָר יוֹתֵר, נוֹלַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְאִמּוֹ יוֹכֶבֶד וּלְאָבִיו עַמְרָם (שֶׁהָיָה אַחְיָן שֶׁל יוֹכֶבֶד - בֶּן אֲחִיהָ קָהָת). מִיַּד עִם לֵידָתוֹ נִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת בְּאוֹר יְקָרֹת.

בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן פַּרְעֹה הָרָשָׁע יָדַע שֶׁמּוֹשִׁיעָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל עָתִיד לְהִוָּלֵד, וְצִוָּה שֶׁכָּל בֵּן שֶׁנּוֹלַד יִשְׁלַךְ לַיְּאוֹר. יוֹכֶבֶד חָשְׁשָׁה מִגְּזֵרַת פַּרְעֹה, וְהִנִּיחָה מֹשֶׁה בְּתֵבָה קְטַנָּה וּמְיֻחֶדֶת שֶׁהֵכִינָה עֲבוּרוֹ, וְשָׂמָה אוֹתָהּ עַל הַיְּאוֹר. אַךְ בַּתָּיָה בִּתּוֹ שֶׁל פַּרְעֹה הִגִּיעָה עִם נַעֲרוֹתֶיהָ אֶל הַיְּאוֹר, וּלְפֶתַע הִיא שָׁמְעָה תִּינוֹק בּוֹכֶה מִתּוֹךְ הַתֵּבָה. הִיא שָׁלְחָה אֶת יָדָהּ שֶׁהִתְאָרְכָה בְּדֶרֶךְ נֵס, וְהוֹצִיאָהּ אֶת הַתֵּבָה מִן הַיְּאוֹר.

בְּכָל אוֹתוֹ הַזְּמַן עָמְדָה מִרְיָם אֲחוֹתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה מִן הַצַּד וְהִשְׁגִּיחָה עָלָיו. מִרְיָם רָאֲתָה אֶת הַנַּעֲשָׂה, וּפָנְתָה אֶל בַּתְיָה וְהִצִּיעָה לָהּ לִקְרֹא לְאִשָּׁה עִבְרִיָּה שֶׁתַּאֲכִיל אֶת הַתִּינוֹק. בַּתְיָה הִסְכִּימָה וּמִרְיָם הָלְכָה וְקָרְאָה לְאִמָּהּ - יוֹכֶבֶד. בַּתְיָה מָסְרָה אוֹתוֹ לְיוֹכֶבֶד כְּדֵי לְגַדְּלוֹ, וּבְמֶשֶׁךְ שָׁלוֹשׁ שָׁנִים גָּדַל מֹשֶׁה בְּבֵית הוֹרָיו תַּחַת חַסּוּתָהּ שֶׁל בַּתְיָה בַּת פַּרְעֹה. לְאַחַר מִכֵּן קִבְּלָה בַּתְיָה אֶת הַתִּינוֹק, וְהִיא שֶׁנָּתְנָה לוֹ אֶת שְׁמוֹ: **"מֹשֶׁה, כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִהוּ"**. כָּךְ יָצָא שֶׁפַּרְעֹה הָרָשָׁע, שֶׁהָרַג הֲמוֹנֵי תִּינוֹקוֹת כְּדֵי לְאַבֵּד אֶת מוֹשִׁיעָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, גִּדְּלוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ הַפְּרָטִי.

מֹשֶׁה דּוֹאֵג לִשְׁלוֹם אֶחָיו

יוֹם אֶחָד רָאָה מֹשֶׁה אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי, הִסְתַּכֵּל מֹשֶׁה בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ וְרָאָה שֶׁעַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת לֹא עֲתִידִים לָצֵאת מֵאוֹתוֹ הַמִּצְרִי גֵּרִים, הָרַג אוֹתוֹ בַּשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ וְהִטְמִינוֹ בַּחוֹל. לְמָחֳרַת רָאָה מֹשֶׁה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִבְרִים רָבִים בֵּינֵיהֶם, וְאֶחָד מֵהֶם מֵרִים יָד עַל חֲבֵרוֹ. פָּנָה אֵלָיו מֹשֶׁה, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: **"לָמָּה תַּכֶּה רֵעֶךָ"?**

אוֹתָם שְׁנֵי אֲנָשִׁים רָאוּ יוֹם קוֹדֵם אֵיךְ הָרַג מֹשֶׁה אֶת הַמִּצְרִי, וְכָעֵת עָנָה לוֹ אוֹתוֹ אָדָם: **"מִי שָׂמְךָ לְאִישׁ שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ, הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי"?** וּשְׁנֵיהֶם הָלְכוּ וְהִלְשִׁינוּ עַל כָּךְ לְפַרְעֹה. פַּרְעֹה רָצָה לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה, וְאָמַר לַעֲבָדָיו שֶׁיִּתְפְּסוּ אוֹתוֹ וְיַהַרְגוּ אוֹתוֹ. אוּלָם כְּשֶׁתָּפְסוּ אוֹתוֹ נַעֲשָׂה צַוָּארוֹ כְּשֵׁישׁ. וְכַאֲשֶׁר נִסּוּ שׁוּב וָשׁוּב לְהָרְגוֹ, נֶהֱפְכָה הַחֶרֶב עַל הַהוֹרֵג וְהָרְגָה אוֹתוֹ.

מֹשֶׁה בּוֹרֵחַ לְמִדְיָן

מֹשֶׁה בָּרַח מִמִּצְרַיִם וְהִגִּיעַ לְמִדְיָן. בְּמִדְיָן הוּא הִגִּיעַ אֶל הַבְּאֵר וְרָאָה שָׁם שֶׁהָרוֹעִים מִתְנַכְּלִים לִבְנוֹת יִתְרוֹ. מֹשֶׁה הָרַחֲמָן הוֹשִׁיעַ אוֹתָן מִיְּדֵי הָרוֹעִים, וְהִשְׁקָה אֶת צֹאנָן. כְּשֶׁחָזְרוּ בְּנוֹת יִתְרוֹ אֶל בֵּיתָן, הִתְפַּלֵּא יִתְרוֹ כֵּיצַד הֵן הִקְדִּימוּ לַחְזֹר מֻקְדָּם כָּל כָּךְ לְעֻמַּת שְׁאַר הַיָּמִים, וּבְנוֹתָיו סִפְּרוּ לוֹ עַל אִישׁ מִצְרִי שֶׁהָיָה עַל יַד הַבְּאֵר וְהִצִּילָן. יִתְרוֹ הוֹרָה לָהֶן מִיָּד שֶׁיֵּלְכוּ וְיִקְרְאוּ לוֹ, וְאוּלַי הֵן תִּזְכֶּינָה שֶׁאָדָם צַדִּיק כָּמוֹהוּ יִתְחַתֵּן עִם אַחַת מֵהֶן. מֹשֶׁה רַבֵּנוּ גָּר אֵצֶל יִתְרוֹ, הִתְחַתֵּן עִם צִפּוֹרָה בִּתּוֹ וְרָעָה אֶת צֹאנוֹ.

בְּאַחַד הַיָּמִים בָּרַח גְּדִי מֵהָעֵדֶר, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ רָץ אַחֲרָיו, רָאָה מֹשֶׁה שֶׁהַגְּדִי רָץ אֶל בְּאֵר הַמַּיִם וּמַתְחִיל לִשְׁתּוֹת. אָמַר מֹשֶׁה לַגְּדִי: "לֹא יָדַעְתִּי שֶׁאַתָּה צָמֵא, עַכְשָׁו בְּוַדַּאי אַתָּה עָיֵף". לָקַח מֹשֶׁה אֶת הַגְּדִי וְהִרְכִּיבוֹ עַל כְּתֵפָיו. רָאָה הַקָּבָּ"ה אֵיךְ מֹשֶׁה רוֹעֶה אֶת הַצֹּאן בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים, וְאָמַר: רָאוּי לְךָ לִהְיוֹת רוֹעֶה אֶת צֹאנִי יִשְׂרָאֵל.

מַעֲמַד הַסְּנֶה

עוֹד בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם רָאָה מֹשֶׁה סְנֶה (מִן שִׂיחַ קוֹצָנִי) בּוֹעֵר בָּאֵשׁ וְלַמְּרוֹת זֹאת אֵינוֹ נִשְׂרָף. הוּא הִתְקָרֵב כְּדֵי לַחֲזוֹת בַּפֶּלֶא הַגָּדוֹל, וּלְפֶתַע שָׁמַע אֶת קוֹל ה' מְדַבֵּר אֵלָיו וְאוֹמֵר לוֹ: "אַל תִּקְרַב הֵלֹם, שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא", אַחַר כָּךְ אָמַר לוֹ הַקָּבָּ"ה שֶׁהוּא רוֹאֶה וְשׁוֹמֵעַ אֶת סִבְלָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִגִּיעַ זְמַן גְּאֻלָּתָם, וְלָכֵן הוּא מְמַנֶּה אוֹתוֹ שֶׁיֵּלֵךְ וְיוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם.

בַּתְּחִלָּה נָסָה מֹשֶׁה לְהִתְחַמֵּק וּבִקֵּשׁ מֵהַקָּבָּ"ה שֶׁיְּמַנֶּה אֶת אַהֲרֹן אָחִיו הַגָּדוֹל, עַד שֶׁגָּעַר בּוֹ הַקָּבָּ"ה וְאָמַר לוֹ שֶׁהוּא בָּחַר בּוֹ! אַךְ גַּם אַהֲרֹן יִהְיֶה אִתּוֹ, וּשְׁנֵיהֶם יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי פַּרְעֹה. הַקָּבָּ"ה נָתַן לְמֹשֶׁה סִימָנִים שֶׁבְּאֶמְצָעוּתָם יַאֲמִינוּ לוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בָּאֱמֶת הַמּוֹשִׁיעַ שֶׁלָּהֶם, וּמֹשֶׁה חָזַר לְמִצְרַיִם.

מֹשֶׁה חוֹזֵר לְמִצְרַיִם לְהוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל

כְּשֶׁחָזַר מֹשֶׁה לְמִצְרַיִם הוּא פָּגַשׁ אֶת אַהֲרֹן אָחִיו, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן מֹשֶׁה הָיָה בֶּן 80 שָׁנָה וְאַהֲרֹן הָיָה בֶּן 83 שָׁנָה. אַחַר כָּךְ הֵם הָלְכוּ יַחַד אֶל זִקְנֵי הָעֵדָה וְסִפְּרוּ לָהֶם עַל צִוּוּי ה', וְעַל כָּךְ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַגְּאֻלָּה. לְאַחַר מִכֵּן הָלְכוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל פַּרְעֹה וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁהַקָּבָּ"ה מְצַוֶּה אוֹתוֹ לְשַׁלֵּחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. פַּרְעֹה הָרָשָׁע זִלְזֵל בַּקָּבָּ"ה וְלֹא הִסְכִּים לְשַׁלֵּחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַף הִכְבִּיד עֲלֵיהֶם יוֹתֵר אֶת הָעֲבוֹדָה הַקָּשָׁה. מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן חָזְרוּ לְדַבֵּר שׁוּב אֶל פַּרְעֹה, אַךְ פַּרְעֹה בִּקֵּשׁ מֵהֶם אוֹת וּמוֹפֵת.

אַהֲרֹן הִשְׁלִיךְ אֶת מַטֵּהוּ לָאָרֶץ וְהַמַּטֶּה נֶהֱפַךְ לְתַנִּין, לַמְּרוֹת זֹאת הִקְשָׁה פַּרְעֹה אֶת לִבּוֹ וְלֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן.

בִּשְׁלַב זֶה צִוָּה הַקָּבָּ"ה אֶת מֹשֶׁה לְהָבִיא עַל פַּרְעֹה עֶשֶׂר מַכּוֹת קָשׁוֹת וּמְשֻׁנּוֹת, וּבְכָךְ הֶרְאָה לוֹ שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עַל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וּמַשְׁגִּיחַ עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה. בֵּינְתַּיִם סָבְלוּ הַמִּצְרִים הָרָשָׁעִים מֵהַמַּכּוֹת, וְאִלּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָשְׁבוּ לָבֶטַח.

לְאַחַר הַמַּכָּה הָעֲשִׂירִית - מַכַּת בְּכוֹרוֹת נִכְנַע לִבּוֹ שֶׁל פַּרְעֹה, מִכֵּיוָן שֶׁחָשַׁשׁ שֶׁגַּם הוּא הוֹלֵךְ לָמוּת, וְהוּא מִהֵר לְגָרֵשׁ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לִיצִיאַת מִצְרַיִם הֵם הִגִּיעוּ לִשְׂפַת יַם סוּף, בֵּינְתַּיִם רָאוּ הַמִּצְרִים שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְכַּוְּנִים לַחְזֹר וְהֵחֵלּוּ לִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם כְּדֵי לְהָשִׁיבָם.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּפַחַד גָּדוֹל, מֵאֲחוֹרֵיהֶם הָיוּ הַמִּצְרִים, מִלִּפְנֵיהֶם הָיָה הַיָּם, וּבַצַּדָּדִים הָיָה מִדְבָּר שׁוֹרֵץ חַיּוֹת טוֹרְפוֹת, הֵם צָעֲקוּ לְמֹשֶׁה וְהוּא נֶעֱמַד לְהִתְפַּלֵּל אֶל ה', אֲבָל הַקָּבָּ"ה הוֹרָה לוֹ: לִבְקֹעַ אֶת יַם סוּף, מֹשֶׁה עָשָׂה כִּדְבַר ה' וּבָקַע אֶת הַיָּם. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ לַיָּם וְעָבְרוּ לְצִדּוֹ הָאַחֵר, וְאִלּוּ הַמִּצְרִים נִכְנְסוּ אַחֲרֵיהֶם וְטָבְעוּ בְּמֵי הַיָּם. אָז רָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יָדוֹ הַחֲזָקָה שֶׁל ה', וְהֶאֱמִינוּ בּוֹ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ שֶׁהָיָה הַשָּׁלִיחַ לְהַצִּילָם וּלְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה.

מַתַּן תּוֹרָה וְהַנְהָגַת מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר

חֲמִשִּׁים יוֹם לְאַחַר שֶׁיָּצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הִתְרַחֵשׁ מַעֲמַד הַר סִינַי, שֶׁהוּא יְסוֹד אֱמוּנָתֵנוּ בַּקָּבָּ"ה וּבַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כַּאֲשֶׁר כָּל יִשְׂרָאֵל הָיוּ עֵדִים לְהִתְגַּלּוּת הַקָּבָּ"ה עַל הַר סִינַי. מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָה אֶל הָהָר וְלָמַד תּוֹרָה מִפִּי הַקָּבָּ"ה בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ.

לְאַחַר חֵטְא הַמְּרַגְּלִים, נָדְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה. לִפְעָמִים, בְּמֶשֶׁךְ שְׁנוֹת הַנְּדוּדִים בַּמִּדְבָּר הֵם הִכְעִיסוּ אֶת ה' וְעָשׂוּ אֶת הָרַע בְּעֵינָיו, וּבְכָל פַּעַם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הַמַּנְהִיג הָרַחְמָן, הִתְפַּלֵּל, הִתְחַנֵּן וּבִקֵּשׁ מֵהַקָּבָּ"ה תָּמִיד שֶׁלֹּא יִכְעַס עֲלֵיהֶם וְיִסְלַח לָהֶם עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם וּפְשָׁעֵיהֶם. הוּא הָיָה מוּכָן לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּלֵב שָׁלֵם עֲבוּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁהִסְכִּים שֶׁשְּׁמוֹ לֹא יוֹפִיעַ בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה!

פְּטִירָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ נִפְטַר בְּגִיל 120 וְהַקָּבָּ"ה בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ עָסַק בִּקְבוּרָתוֹ. לִפְנֵי פְּטִירָתוֹ אָמַר לוֹ הַקָּבָּ"ה שֶׁיַּפְרִישׁ שָׁלוֹשׁ עָרֵי מִקְלָט בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, בִּנְחַלָּתָן שֶׁל הַשְּׁבָטִים רְאוּבֵן, גָּד וַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה. בְּעִקְבוֹת כָּךְ חָשַׁב מֹשֶׁה שֶׁאוּלַי הָתְרָה הַגְּזֵרָה וְהוּא יִזְכֶּה לְהִכָּנֵס לָאָרֶץ. וְלָכֵן הוּא נֶעֱמַד בִּתְפִלָּה וְהִתְחַנֵּן אֶל ה' שֶׁיִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס לָאָרֶץ, עַד שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּבָּ"ה: "אַל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה", אֶלָּא תַּעֲלֶה לְהַר נְבוֹ וּמִשָּׁם תִּרְאֶה אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ביוגרפיה

נולד בשנת: ב'שס"ח (2368 לבריאת העולם) ב'גשן' - מצרים.

אביו: עמרם בן קהת.

אמו: יוכבד (שפרה) בת לוי.

אחיו: מרים (פועה), אהרן.

אשתו: צפרה בת יתרו.

בניו: גרשם, אליעזר.

נפטר: ז' אדר ב'תפ"ח (2488 לבריאת העולם) בגיל 120 בהר נבו - מואב.

נקבר: בהר נבו - ירדן (לא נודע מקום קבורתו).

הידעת?

מטה האלקים.

מטהו של משה רבנו אתו הוא הגיע למצרים ועמו הוא עשה את האותות והמופתים, היה המטה של יעקב אבינו ועמו הוא עבר את הירדן, כשנתן את מקלו במים והם נחצו.

אותו המטה היה בידיו של דוד המלך כשהוא נלחם עם גלית. והוא עתיד להיות בידיו של מלך המשיח שיבוא במהרה בימינו. (ילקוט שמעוני תהלים תתס"ט).

שרשרת מלים

בשרשרת הקשוט שלפניכם כל פרח נותן שתי אותיות, לפי הצבע ולפי הדוגמא שלו (חוץ מהפרח האחרון). כשתבחרו את סדר האותיות הנכון, עם רווחים במקומות המתאימים, תקבלו משפט הקשור לאשפיזין של היום!

על המדה: נצח

מדתו של משה רבנו היא מדת הנצח. גם כשבני ישראל היו מציקים למשה וחושדים בו, משה אף פעם לא החזיר להם או קנטר עליהם, להפך, תמיד הוא היה מעביר על מדותיו, מנצח את היצר הרע, ומתפלל ומבקש על בני ישראל.

נאמר בגמרא (פסחים קי"ט.) על הפסוק "למנצח מזמור לדוד" - זמרו למי שנוצחין אותו ושמח, שנאמר (תהלים קו, כג): "ויאמר להשמידם, לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו". משה היה מתנצח עם הקב"ה וטוען לפניו טענות שונות כדי שלא ישמיד את בני ישראל, אף על פי שחטאו לפניו והכעיסו אותו. והקב"ה שמח מזה.

לכן כשאדם מפרש שיחתו לפני הקב"ה בטענות ובקשות, יש לקב"ה תענוג מזה. והקב"ה שם לו בפיו טענות ודברים כאלו שינצח אותו.

חידון א'ב'י

מ – שמרה והשגיחה על משה רבנו כשהוא היה בתיבה ביאור:

ש – הגיל של משה רבנו כשהוא הגיע חזרה למצרים:

ה – שם נקבר משה רבנו, ומשם הראה לו ה' את ארץ ישראל:

ר – כשעמד משה ליד הסנה אמר לו ה': "של נעליך מעל_____, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא":

ב – ידה התארכה בדרך נס כשהושיטה אותה להוציא את משה מן היאור:

נ – מדתו של משה רבנו:

ו – פרעה דרש ממשה ואהרן שיעשו לפניו אות ____:

ו – מקל

ר – בת פרעה. **ב** – בת לוי. **ל** – לבן. **מ** – מן. **ש** – שמרה. **ה** – הר נבו. **ר** – רבנו. **ב** – בת לוי. **נ** – נצח. **ו** – מקל.

בִּרְכַּת הַמָּזוֹן
מִשְׁכַּן שִׁילֹה

יטול מים אחרונים ויגנבם, ויאמר:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱ-לֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה: לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱ-לֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישׁוֹר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱ-לֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱ-לֹהִים אֱ-לֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱ-לֹהִים וְיִירְאוּ אֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ:

אֲבָרֵכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת, תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת הָאֱ-לֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֵּר פִּי, וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָ-הּ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּ-יָ-הּ:
וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ:

אם מברכים בזימון המזמן אומר: הַב לָן וְנִבְרִיךְ לְמַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:
עונים: שְׁמַיִם:
המזמן אומר: בִּרְשׁוּת מַלְכָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא (**בשבת:** וּבִרְשׁוּת שַׁבָּת מַלְכְּתָא),
(**ביום טוב:** וּבִרְשׁוּת יוֹמָא טָבָא אִשְׁתַּיְּיבָא קַדִּישָׁא)
(**בסוכות:** וּבִרְשׁוּת שִׁבְעָה אִשְׁפִּזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין) וּבִרְשׁוּת מוֹרַי וְרַבּוֹתַי וּבִרְשׁוּתְכֶם נְבָרֵךְ
(**בעשרה:** אֱ-לֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:

עונים: בָּרוּךְ (**בעשרה:** אֱ-לֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:
המזמן חוזר: בָּרוּךְ (**בעשרה:** אֱ-לֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

בסעודת חתן המזמן: נְבָרֵךְ (**בעשרה:** אֱ-לֹהֵינוּ) שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ:
ועונים: בָּרוּךְ (**בעשרה:** אֱ-לֹהֵינוּ) שֶׁהַשִׂّמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: (והמשמן חוזר)

הדיני מכוון לשם מצות עשה של ברכת המזון

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵ-ל (בעל הכוח) הַזָּן אוֹתָנוּ וְאֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ (במידת חסדו) בְּחֵן (בסבר פנים יפות), בְּחֶסֶד, בְּרֶוַח וּבְרַחֲמִים רַבִּים (וביותינו ולא בכלל). נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל-בָּשָׂר, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וּבְטוּבוֹ (במידת חסדו) הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ (מזון) וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא אֵ-ל זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל, וְשֹׁלֵחַ עָרוּךְ (מכין מזון) לַכֹּל, וְהֵתִיקִין (הכין מבעוד יום) מִחְיָה וּמָזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא, בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסָדָיו, כָּאָמוּר: (כמסוק הבא פורשים כפרדס כלפי מעלה) וְצוּרָךְ לִמְזוֹן מאור בפסוק זה כי בו עיקר הפרנסה, וכוון שהוא"ל זן ומפרנס לכל, וכוסה בו שפרנסנו בכבוד "פּוֹתֵחַ אֶת-יָדֶךָ (להוריד שפע לעולם) וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן" כפי רצונו וצורכו:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַזָּן אֶת הַכֹּל (בחסדו):

נוֹדֶה לְךָ יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֵינוּ:
(א) עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה (שבולם חמודה) טוֹבָה וּרְחָבָה, בְּרִית וְתוֹרָה, חַיִּים וּמָזוֹן,
(ב) עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים,
(ג) וְעַל בְּרִיתְךָ (ברית המילה) שֶׁחָתַמְתָּ (שחקקה) בִּבְשָׂרֵנוּ,
(ד) וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ,
(ה) וְעַל חֻקֵּי רְצוֹנְךָ (המצוות) שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ,
(ו) וְעַל חַיִּים (שחונתנו) וּמָזוֹן שֶׁאַתָּה (בעצמך) זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ:

בחנוכה ובפורים אומרים כאן "על הניסים":
אם לא אמר ונזכר לפני שאמר תיבת "ה" של ברכת על הארץ - חוזר לאומרו.
ואם נזכר אחר שאמר תיבת "ה", יאמר אותו בהרחמן, ויאמר: הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה, בימי וכו'

וְעַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן, וְעַל הַגְּבוּרוֹת. וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְעַל הַנֶּחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בחנוכה אומר:
בִּימֵי מַתִּתְיָה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. רַבְתָּ אֶת רִיבָם. דַּנְתָּ אֶת דִּינָם. נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם. מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים. וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים. וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים. וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים. וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרָתֶךָ. לְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ. וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כַּהַיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ בָנֶיךָ לְדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ. וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ. וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחִצְרוֹת קָדְשֶׁךָ. וְקָבְעוּ שְׁמונַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדָאָה. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

בפורים אומר:
בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה. כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע. בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלִשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לָבוז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הֵפַרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ. וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ. וְהֲשֵׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נֵס וָפֶלֶא וְנוֹדֶה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה:

וְעַל הַכֹּל על כל הטובות הללו יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ, כָּאָמוּר:
"וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ (כשאמר מילת "את" יזמון מעט מים ליין שבכוס ברכת המזון) אֶת יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֶיךָ, עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ": בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן:

רַחֵם (משפיע עליו) בהבטחת הרחמים יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֵינוּ:
(א) עָלֵינוּ
(ב) וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בכך שתקבצנו ותגאלנו,
(ג) וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ החרבה - שֶׁתִּבָּנֶה במהרה בימינו, (מכאן מפרט את המקומות המיוחדים שבירושלים קדושה למעלה מקדושה.)
(ד) וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן (מקום שכינה) כְּבוֹדֶךָ (ועכשיו הוא שמם,
(ה) וְעַל הֵיכָלֶךָ החלק החיצוני שבבית המקדש,
(ו) וְעַל מְעוֹנֶךָ האולם שבבית המקדש,
(ז) וְעַל דְּבִירֶךָ קודש הקודשים,
(ח) וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ כל ביה"מ, שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו.

אָבִינוּ! אנא ממך:
רְעֵנוּ בדברים החברחיים לקיומנו, זוּנֵנוּ בדברים שאינם חברחיים, כגון: פירות ושאר דברים,
פַּרְנְסֵנוּ לכבוד, כַּלְכְּלֵנוּ פרנסה סדירה, הַרְוִיחֵנוּ פרנסה ברווח,
הַרְוַח לָנוּ הלצנו מְהֵרָה מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ,
וְנָא, אַל תַּצְרִיכֵנוּ יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֵינוּ, לִידֵי מַתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם, וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם, אֶלָּא (רק) לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה בכל טוב וְהָרְחָבָה הנריכה, הָעֲשִׁירָה שלא חסרה לעולם וְהַפְּתוּחָה שתמיד מוכנה לתת.
יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹּא נֵבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה כשנדקק למתנות והלוואות של בני אדם, וְלֹא נִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא אם לא נפרע חובותינו,
וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ תַּחֲזִירֶנָּה לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ שנוכה לראות בהתחדשותה:

בשבת קודש מוסיפים:

רְצֵה יהי רצון מלפניך שתרוצנו יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ בקיום מצותיך (בכלל), וּבְמִצְוַת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל הַחשוב וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה בפרט, כִּי יוֹם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ.
נִשְׁבֹּת בּוֹ ממלאכה וְנָנוּחַ בּוֹ מנוחת מרגוע וְנִתְעַנֵּג בּוֹ במאכלים ערבים ובלימוד התורה כְּמִצְוַת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ, וְאַל תְּהִי צָרָה דבר רע וְיָגוֹן צער פנימי בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ.
וְהַרְאֵנוּ תוכנו לראות בְּנֶחָמַת צִיּוֹן בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַנֶּחָמוֹת. וְהַגֵּם למרות שֶׁאָכַלְנוּ וְשָׂתִינוּ, חָרְבַּן בֵּיתְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ לָנֶצַח לזמן רב, וְאַל תִּזְנָחֵנוּ אל תתעלם ממצבנו לָעַד,
כִּי אֵ-ל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה וביחד לחושיענו:

טעה ולא אמר "רצה והחליצנו" בשבת בברכת המזון של סעודה ראשונה ושנייה, אם נזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" כדי לחתום "בונה ירושלים", יאמר "למדני חוקיך", ויחזור לומר "רצה והחליצנו", ובסעודה שלישית אינו חוזר.

בראש חודש, ביום טוב ובחול המועד אומרים כאן "יעלה ויבוא":
אם שכח אינו חוזר, ויכול לאומרו בהרחמן, חוץ מליל א' של פסח וליל א' של סוכות
שאם שכח והתחיל ברכת הטוב והמטיב, חוזר לראש ברכת המזון.

אֱ-לֹהֵינוּ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) וַא-לֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה זיכרוננו השמימה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה לפנך וְיֵרָצֶה יתקבל בראון וְיִשָּׁמַע בדקות וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ החרבה והמבוזה, וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עלו (וכרונות אלו) לְפָנֶיךָ, לְפְלֵיטָה להצלה, לְטוֹבָה, לְחֵן, לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם:

בראש חודש: רֹאשׁ [הַ]חֹדֶשׁ הַזֶּה,
בפסח: חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביום טוב: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,
בסוכות: חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (ביום טוב: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,
בשמיני עצרת: שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,
בראש השנה: הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,
בשבועות: חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זָכְרֵנוּ יְיָ (ארון הקודש היה הולך ומקיף בכל הכולל ובעל הסוכות כולם) אֱ-לֹהֵינוּ בוֹ ביום חוזר לְטוֹבָה, וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בִּדְבַר בבשורה של יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ וַחֲמֹל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ נשואות עֵינֵינוּ, כִּי אֵ-ל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ שנוכה לראותה בבניינה. **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם.** (כלחש: אמן):

אם שכח לומר "רצה והחליצנו" בשבת, אם נזכר כאן, או קודם שהגיע בברכה הבאה לתיבת "לעד", אומר זה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן שַׁבָּתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל - בְּאַהֲבָה, לְאוֹת וּלְבְרִית. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

אך אם נזכר אחרי שהתחיל "בא"י אמ"ה לעד", חוזר לראש ברהמ"ז.
אבל אם מסופק אם אמר "רצה והחליצנו" אינו צריך לחזור.
ובעודה שלישית, אם שכח ולא אמר "רצה והחליצנו" ונזכר אחרי "בונה ירושלים", יאמר בא"י אמ"ה אישר נתן, אבל אם התחיל לומר תיבת "לעד", אינו חוזר.

אם שכח לומר "עלה ויבוא" בר"ח, ונזכר קודם שהתחיל "הטוב והמטיב", אומר:
בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן.
ואם התחיל "הטוב והמטיב", אינו חוזר.

אם שכח לומר "רצה והחליצנו" וגם "יעלה ויבוא" בשבת ור"ח, ונזכר לאחר שהתם "בונה ירושלים", יאמר:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן שַׁבָּתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל - בְּאַהֲבָה, לְאוֹת וּלְבְרִית, וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בראש השנה, ונזכר קודם שהתחיל "הטוב והמטיב", אומר:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה, אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן.
ואם התחיל "הטוב והמטיב", אינו חוזר.

אם שכח לומר "יעלה ויבוא" ביום טוב, ונזכר קודם שהתחיל "הטוב והמטיב", אומר:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, אֶת יוֹם (בפסח:) חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, (בשבועות:) חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, (בסוכות:) חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, (בשמיני עצרת:) שְׁמִינִי חַג עֲצֶרֶת הַזֶּה, אֶת יוֹם (ביום טוב: טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:
ואם התחיל "הטוב והמטיב", אינו חוזר, חוץ מליל ראשון של פסח וליל ראשון של סוכות שחוזר לראש ברכת המזון.

ואם שכח בחול המועד, ונזכר קודם שהתחיל "הטוב והמטיב", יאמר את הברכה בלי שם ומלכות.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אדון הכל, אֱ-לֹהֵינוּ תקון בעל היכולת ובעל הכוחות כולם מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לָעַד, הָאֵ-ל חזק ובעל הכוח, אָבִינוּ, מַלְכֵּנוּ, אַדִּירֵנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, גּוֹאֲלֵנוּ, קְדוֹשֵׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב קדושים של עם ישראל, רוֹעֵנוּ מנהיגנו רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב והעושה טובות לַכֹּל, שֶׁבְּכָל-יוֹם וָיוֹם:

הוּא הֵטִיב לָנוּ בעבר,
הוּא מֵטִיב לָנוּ בהווה, הוּא יֵיטִיב לָנוּ בעתיד,
הוּא גְמָלָנוּ שילם לנו שכרנו בעבר,
הוּא גּוֹמְלֵנוּ בהווה, הוּא יִגְמְלֵנוּ בעתיד לָעַד -
חֵן נועם המושך לבבות וָחֶסֶד וְרַחֲמִים וְרֶוַח וברכה בשפע וְהַצָּלָה מכל רע וְכָל-טוֹב: (ועונים: אָמֵן).

הָרַחֲמָן מקור הרחמים הוּא יִשְׁתַּבַּח יהיה משובח בשבחו עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ.
הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.
הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח בָּנוּ לְדוֹר דּוֹרִים בזכות שנעבדהו.
הָרַחֲמָן הוּא קֶרֶן ישועה לְעַמּוֹ יָרִים.
הָרַחֲמָן הוּא יִתְפָּאַר בָּנוּ לְנֶצַח נְצָחִים.
הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד וְלֹא בְּבִזּוּי, [בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר,] בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר.
הָרַחֲמָן הוּא יִתֵּן שָׁלוֹם בֵּינֵינוּ.
הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ.
הָרַחֲמָן הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ.
הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבֹּר עֹל גָּלוּת מִהֵרָה מֵעַל צַוָּארֵנוּ.
הָרַחֲמָן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת בקומה זקופה לְאַרְצֵנוּ.
הָרַחֲמָן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה [רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף].
הָרַחֲמָן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יָדוֹ הָרְחָבָה.
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בִּשְׁמוֹ הַגָּדוֹל,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ בשלמות הברכה
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב -
בַּכֹּל נאמר אצל אברהם, מִכֹּל נאמר אצל יצחק, כֹּל נאמר אצל יעקב,
כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד את כולנו בְּרָכָה שְׁלֵמָה בושלמה,
וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הָרַחֲמָן הוּא יִפְרֹשׂ יסוך וחנן עָלֵינוּ ע"י סֻכַּת שְׁלוֹמוֹ.

בשבת: הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ עוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים.
בראש־חודש: הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.
ביום טוב: הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב.
בראש השנה: הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה.
במועדים: הָרַחֲמָן הוּא יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם.
בסוכות: הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת־סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.
הָרַחֲמָן הוּא יְשַׁפִּיעַ עָלֵינוּ שֶׁפַע קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה מִשִּׁבְעָה אוּשְׁפִּיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין, זְכוּתָם תְּהֵא מָגֵן וְצִנָּה עָלֵינוּ.
הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת־סֻכַּת דָּוִד הַנּוֹפֶלֶת.

הָרַחֲמָן הוּא יִטַּע יקבע את תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ, וְתִהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פָּנֵינוּ לְבִלְתִּי נֶחֱטָא, וְיִהְיוּ כָל־מַעֲשֵׂינוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם ולא לשם כבוד וכו'.

ברכת האורח: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַשֻּׁלְחָן הַזֶּה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו, וִיסַדֵּר בּוֹ כָּל־מַעֲדַנֵּי עוֹלָם, וְיִהְיֶה כְּשֻׁלְחָנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ (עָלָיו הַשָּׁלוֹם), כָּל רָעֵב מִמֶּנּוּ יֹאכַל, וְכָל צָמֵא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה, וְאַל יֶחְסַר מִמֶּנּוּ כָּל טוּב לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת־בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וּבַעַל הַסְּעֻדָּה הַזֹּאת, הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר לוֹ, בְּבָנִים שֶׁיִּחְיוּ, וּבִנְכָסִים שֶׁיִּרְבּוּ, בְּרֶדֶת יְיָ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה, וְיִהְיוּ נִכְסָיו וּנְכָסֵינוּ מַצְלִיחִים וּקְרוֹבִים לָעִיר, וְאַל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנֵינוּ שׁוּם דְּבַר חֵטְא וְהִרְהוּר עָוֹן. שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ כָּל־הַיָּמִים בְּעֹשֶׁר וְכָבוֹד, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. לֹא יָבוֹשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יִכָּלֵם לָעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.
בפעודת חתן: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה, בְּבָנִים זְכָרִים שֶׁל קַיְמָא, לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ:
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת כָּל הַמְּסֻבִּין בַּשֻּׁלְחָן הַזֶּה, וְיִתֵּן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה.
בפעודת מילה: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה אֲבִי הַבֵּן, הוּא וְאִשְׁתּוֹ הַיּוֹלֶדֶת, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַיֶּלֶד הַנּוֹלָד, וּכְשֵׁם שֶׁזִּכָּהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמִילָה, כָּךְ יְזַכֵּהוּ לְהַכְנִיס לַתּוֹרָה וּלְחֻפָּה, וּלְמִצְוֹת וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.
הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מַעֲלַת הַסַּנְדָּק וְהַמּוֹהֵל וּשְׁאָר הַמִּשְׁתַּדְּלִים בַּמִּצְוָה, הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן.

הָרַחֲמָן הוּא יְחַיֵּינוּ וִיזַכֵּנוּ וִיקָרְבֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

מַגְדִּיל [בשבת, יום טוב, חול המועד וראש חודש יאמרו: מִגְדּוֹל] לעשות עוז ומבצר של יְשׁוּעוֹת עבור מַלְכּוֹ מלך המשיח, וְעֹשֶׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ-לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם. כִּפִּירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ בני אדם שכוחם רב כאריות נתרחשו והגיעו לרעב, וְדֹרְשֵׁי יְיָ לעומת זאת מבקשי ה' לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב. נַעַר הָיִיתִי יעתה גַּם־זָקַנְתִּי, וְלֹא־רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב, וְזַרְעוֹ צאצאיו מְבַקֶּשׁ־לָחֶם: אלא כָּל־הַיּוֹם הצדיק חוֹנֵן וּמַלְוֶה נותן מתנות חינם ומלוה לזולת, ולכן וְזַרְעוֹ יהיה לִבְרָכָה:

מַה שֶּׁאָכַלְנוּ יִהְיֶה לִשְׂבָעָה,
וּמַה שֶּׁשָּׁתִינוּ יִהְיֶה לִרְפוּאָה,
וּמַה שֶּׁהוֹתַרְנוּ יִהְיֶה לִבְרָכָה,
כִּדְכְתִיב על גם אלישע: וַיִּתֵּן משרת אלישע הלחמים לִפְנֵיהֶם, ויחברך הלחם וַיֹּאכְלוּ מאה התלמידים וַיּוֹתְרוּ כִּדְבַר יְיָ אדון הכל: בְּרוּכִים תהיו אַתֶּם לַיְיָ, עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בָּרוּךְ יהיה הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ, וְהָיָה עקב כך יְיָ מִבְטַחוֹ:
יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָّלוֹם:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו בעליונים הוּא בְרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה ישכון שָׁלוֹם גם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

אם מברכים על הכוס אומרים:
כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא:
סַבְּרֵי מָרָנָן: ועונים: לְחַיִּים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אדון הכל, אֱ-לֹהֵינוּ תקון בעל היכולת ובעל הכוחות כולם מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:
אם שתה רביעית יברך ברכה מעין שלוש (נמצא בעמוד 11).

שבת

"טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב. דְ

הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, הוּא יָחוּס וְיַחְמוֹל וִירַחֵם עַל נ

יום שבת - יב תשרי אילנה (ראש) חדידה בת חנינה ז"ל הוקדש ע"י המשפחה הי"ו	יום ראשון - יג תשרי בוגיד מצליח עטון בן כמונה ז"ל	יום שני - יד תשרי משה עוזרי בן שמחה ז"ל הוקדש ע"י נתן עוזרי הי"ו
יום שבת - יב תשרי ר' דוד ראש בן אסתר ז"ל הוקדש ע"י המשפחה הי"ו	יום ראשון - יג תשרי מיכאל בן ריטה ז"ל הוקדש ע"י משפחת חיימוב הי"ו	יום שני - יד תשרי אברהם אלבז בן רוחמה ז"ל הוקדש ע"י אשר אלבז הי"ו
יום שבת - יב תשרי שלמה עוזגן בן ר' יוסף וסעידה ז"ל הוקדש ע"י אלירן ומיטל הי"ו	יום ראשון - יג תשרי קיילה בת חייה ז"ל הוקדש ע"י משפחת חיימוב הי"ו	יום שני - יד תשרי אנליסה בת פאני ז"ל הוקדש ע"י יוסף גור הי"ו
יום שבת - יב תשרי נעמה כאלף בת רומה ז"ל הוקדש ע"י אסף נהרי הי"ו	יום ראשון - יג תשרי פלורה אשת שמואל בת יעקב ורות ז"ל	יום שני - יד תשרי דוד דרעי בן תמו ז"ל הוקדש ע"י ציון דרעי הי"ו
יום שבת - יב תשרי אברהם אברהם הי"ד בן יהודית ז"ל	יום ראשון - יג תשרי יעקב בן מרים ז"ל הוקדש ע"י משפחת בשירי תשובה הי"ו	להקדשות: 073-222-4-999
יום שבת - יב תשרי עידה בן יחיא שלום ז"ל הוקדש ע"י המשפחה הי"ו	יום ראשון - יג תשרי זהרה כהן בת יהודה ז"ל הוקדש ע"י יחיאל ניסים בן שלמה הי"ו	יום שלישי - טו תשרי דינה דניז חיון בת מיימה וישראל ז"ל הוקדש ע"י בנה ישראל חיון הי"ו
	להקדשות: 073-222-4-999	יום שלישי - טו תשרי יחזקאל בן סרח ז"ל
		יום שלישי - טו תשרי אקג'אן אהרוני בן יוסף ז"ל הוקדש ע"י יקי אהרוני הי"ו

רוּחַ ה' תַּנְחֶנָּה בְּגַן עֵדֶן, הֵם וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִים עִמָּהֶם, בְּכָלַל הָרַחֲמִים

הילולות הצדיקים

שבת קודש י"ב תשרי

- ר' ישראל יעקב צרפתי, מדייני פאס.
- ר' מרדכי מיוחס.
- ר' מימון פרץ, רב מושב גילת.

יום ראשון י"ג תשרי

- ר' עקיבא איגר, הגרעק"א מפוזנה.
- ר' משה יוסף מרדכי מיוחס, הראשון לציון והראב"ד, מח"ס 'ברכות המים'.
- ר' שאול אדאדי, ראש ישיבה בטריפולי.

יום שני י"ד תשרי

- ר' אהרן דיין, מרבני ודייני ארם צובא.
- ר' בן ציון ברוק, ראש ישיבת נובהרדוק ירושלים.
- ר' יוסף צבי בן ר' ישראל דושינסקי, ראש ישיבת בית יוסף צבי, גאב"ד העדה החרדית ירושלים.
- ר' ישראל, המגיד מקוזניץ.
- ר' ציון ברכה.

יום שלישי ט"ו תשרי

- אברהם אבינו ע"ה.
- יעקב אבינו ע"ה.
- ר' חיים אשכנזי, מגדולי רבני ארם צובא.
- ר' אפרים ארדיט, מגדולי רבני איזמיר, מח"ס 'מטה אפרים'.
- ר' יעקב שמעון מטלון, ראב"ד הספרדים בירושלים.
- ר' יעקב משה קרמה, הצדיק מכפר גדעון.
- ר' אברהם אלקנה כהנא שפירא, הרב הראשי לישראל.
- ר' יהודה הכהן רבין, כיהן כרבה של יהדות בוכרה בארץ ישראל.

יום רביעי ט"ז תשרי

- ר' צבי הירש שפירא, מח"ס 'דרכי תשובה'.
- ר' משה זכות, מח"ס 'שרשי השמות'.
- ר' יצחק בר יוסף שרים, מגדולי רבני ארם צובא, מח"ס 'ליקוטים מפרדס'.

יום חמישי י"ז תשרי

- ר' אהרון הכהן טנוג'י, דיין בתוניס.
- ר' יהודה קובו השלישי, מחכמי סלוניקי.
- ר' משה חזן, מח"ס 'נזר הקודש'.
- ר' אברהם זאקן.
- ר' מנחם זאב שטרן, אב"ד גבעת שאול.

יום שישי י"ח תשרי

- ר' יוסף בן ר' יעקב דאנון, רבה הראשי של סאראייבו, מח"ס 'דברי יוסף'.
- ר' נחמן מברסלב.
- ר' משולם איגרא מטימיץ.
- ר' שלום הכהן, מגדולי חכמי ג'רבה, מח"ס 'נהר שלום'.
- ר' בצלאל רנשבורג, בעל 'הגהות הר"ב'.

ק"ש על המיטה

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּדָחְילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם אוֹת י' וְאוֹת ה' בְּשֵׁם אוֹת ו' וְאוֹת ה' בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרֵינִי מְקַבֵּל עָלַי אֲנָא-לְהוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְאַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ, וְהֲרֵינִי יָרֵא מִמֶּנּוּ בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשַׁלִּיט עַל כֹּלָא. וְכֹלָא קַמֵּיהּ כְּלָא. וַהֲרֵינִי מְמַלִּיכוֹ עַל כָּל אֵבֶר וְאֵבֶר וְגִיד וְגִיד כִּרְמַ"ח אֵבָרִים וְשַׁ"ס גִּידִים שֶׁל גּוּפִי וְנִפְשִׁי, רוּחִי וְנִשְׁמָתִי מַלְכוּת גְּמוּרָה וּשְׁלֵמָה, וַהֲרֵינִי עֹבֵד לְשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. וְהוּא בְּרַחֲמָיו יְזַכֵּנִי לַעֲבֹדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם וְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הֲרֵינִי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לְכָל מִי שֶׁהִכְעִיס וְהִקְנִיט אוֹתִי אוֹ שֶׁחָטָא כְּנֶגְדִּי. בֵּין בְּגוּפִי בֵּין בְּמָמוֹנִי בֵּין בִּכְבוֹדִי בֵּין בְּכָל אֲשֶׁר לִי. בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד בֵּין בְּדִבּוּר בֵּין בְּמַעֲשֶׂה. בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל וְלֹא יֵעָנֵשׁ שׁוּם אָדָם בִּסְבָתִי. יְהִיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ, יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּפִּיל חֲבָלַי שְׁנָה עַל עֵינַי וּתְנוּמָה עַל עַפְעַפַּי וּמֵאִיר לְאִישׁוֹן בַּת עָיִן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱ-לֹהַי וֵא-לֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁתַּשְׁכִּיבֵנִי לְשָׁלוֹם וְתַעֲמִידֵנִי לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתֶךָ, וְתַרְגִּילֵנִי לִדְבַר מִצְוָה וְאַל תַּרְגִּילֵנִי לִדְבַר עֲבֵרָה. וְאַל תְּבִיאֵנִי לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִּזָּיוֹן, וְיִשְׁלֹט בִּי יֵצֶר הַטּוֹב וְאַל יִשְׁלֹט בִּי יֵצֶר הָרָע. וְתַצִּילֵנִי מִיֵּצֶר הָרָע וּמֵחוֹלָאִים רָעִים וְאַל יַבְהִילוּנִי חֲלוֹמוֹת רָעִים וְהִרְהוּרִים רָעִים וּתְהֵא מִטָּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֵּאִיר לְעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדוֹ:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ, יְיָ אֶחָד:

(בלחש) בָּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱ-לֹהֶיךָ בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם-שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְיָ אֱ-לֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל-לְבַבְכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר-אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן-יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת-דְּבָרַי אֵלֶּה עַל-לְבַבְכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל-יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ

אזכרה

יום המות מיום הולדו

נפש רוח ונשמה של הנפטרים בשם טוב מן העולם:

יום שלישי - טו תשרי
אברהם גבאי
בן חנה ויהודה
הוקדש ע"י דוד גבאי הי"ו

יום חמישי - יז תשרי
יעקב ברוקס
בן רבקה ז"ל
הוקדש ע"י ענת ערבלני הי"ו

יום שישי - יח תשרי
אסתר בת מסעודה
ומשה ז"ל
הוקדש ע"י משפחת אייכנר הי"ו

יום שלישי - טו תשרי
יפה ברמלי
בת מסעודה ז"ל
הוקדש ע"י אוהד ברמלי הי"ו

יום חמישי - יז תשרי
יעקב בן חיון
בן סול ז"ל
שנה לפטירתו

יום שישי - יח תשרי
עליזה (מסה) אייכנר
בת שרה ז"ל
הוקדש ע"י משפחת שילואן הי"ו

יום שלישי - טו תשרי
מאור תמים
בן איריס זלדה ז"ל

יום חמישי - יז תשרי
בדי לילי לאה סמסון
בת יוכבד ז"ל

יום שישי - יח תשרי
נעמה שילואן
בת סעיד ז"ל
הוקדש ע"י משפחתה הי"ו

להקדשות:
073-222-4-999

להקדשות:
073-222-4-999

יום שישי - יח תשרי
מיכאל אדזיאשוילי
בן תמרה ז"ל

יום רביעי - טז תשרי
אליהו מימוני
בן יצחק ורחל ז"ל
הוקדש ע"י אייל ילתא זכריה ומשפחתו הי"ו

להקדשות:
073-222-4-999

יום שישי - יח תשרי
ר' עמרם עשור
בן תמר ז"ל

יום רביעי - טז תשרי
מכלוף אפנג'ר
בן סולטנה ז"ל

להקדשות:
073-222-4-999

להקדשות:
073-222-4-999

לעילוי נשמת
זקן המקובלים הגאון הצדיק
רבי אלטר דוד חיים שטרן זצוק"ל
נלב"ע
ג' אלול ה'תשפ"ה
תנצב"ה

והסליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן | תהיה נשמתם צרורה בצרור החיים

הקדישו

יום השנה לפטירת הוריכם או יקיריכם מתקרב?

זוהי חובתכם להחזיר להם טובה ונחת, פעם בשנה!

הקדישו את הגיליון לעילוי נשמתם

והיו שותפים בזיכוי הרבים והפצת התורה של יותר מ-100,000 משפחות בכל רחבי הארץ וכך תזכו שבשבת האזכרה לפטירת יקירכם ילמדו רבבות מעמך ישראל לעילוי נשמתם בגיליון 'משכן שילה'

וכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו.

בנוסף
ניתן להקדיש את הגיליון להצלחה, רפואה, זיווג הגון, זרע קודש של קיימא ועוד. הקדשות אלו יפורסמו בשולי הגיליון.

ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבתיכם לתת להם כימי השמים על־הארץ:

ויאמר יי אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על־כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את־כל־מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר־אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את־כל־מצותי והייתם קדשים לא־להיכם: אני יי א־להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא־להים אני יי א־להיכם:

(חזור ואומר) **יי א־להיכם אמת.**

יעלו חסידים בכבוד, ירננו על משכבותם: רוממות א־ל בגרונם, וחרב פיפיות בידם:

הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחזי חרב מלמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (יחזור מפסוק "הנה מטתו" שלוש פעמים)

יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

ישב בסתר עליון, בצל ש־די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי, א־להי אבטח בו: כי הוא יציל־ך מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה, מחץ יעוף יומם:

מדבר באפל יהלך, מקטב ישוד צהרים: יפל מצדך אלף ורבבה מימינך, אליך לא יגש: רק בעיניך תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי מחסי:

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" כולו מידי לילה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב! יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, גדלת ימינך, תתיר צרורה. (אב"ג ית"ץ)

יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך. שגבנו, טהרנו נורא. (קר"ע שט"ן)

יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור, דורשי יחודך, כבבת שמרם. (נג"ד יכ"ש)

יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) ברכם טהרם, רחמי צדקתך, תמיד גמלם. (בט"ר צת"ג)

יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובך, נהל עדתך. (חק"ב טנ"ש)

יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך. (יג"ל פז"ק)

יום שבת (לקרוא בשישי בלילה) שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלומות. (שק"ו צי"ת)

(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

אתה תקום תרחם ציון, כי עת לחננה כי בא מועד:

ביד אפקיד רוחי, פדיתה אותי יי א־ל אמת:

סֵדֶר הַכְנִיסָה לַסֻּכָּה

בכל לילה מחג הסוכות, קודם שייכנס לסוכה, יעמוד בפתחה ויאמר (מ"לשון חכמים" ח"א סי' ל):

לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ, לְיַחֲדָא שֵׁם יו"ד קֻ"י בְּיוּחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וּבְשֵׁם כָּל הַנְּפָשׁוֹת וְהָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת הַמִּתְיַחֲסִים אֵל שָׁרְשֵׁי נִפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתֵנוּ, וּמִלְּבוּשֵׁיהֶם הַקְּרוֹבִים לָהֶם שֶׁמִּכְּלוּת אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה דְּכָל פַּרְצוּף וּסְפִירָה דִּפְרָטֵי אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה. הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה. כְּמוֹ שֶׁצִּוָּנוּ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם: "בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת: לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם". לְתַקֵּן שֹׁרֶשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֶלְיוֹן. לַעֲשׂוֹת כַּוָּנַת יוֹצְרֵנוּ שִׁצִּוָּנוּ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה זוֹ. לְהַשְׁלִים אֵילָן הָעֶלְיוֹן וּלְהָקִים סֹכַּת דָּוִד לְהַחֲזִיר הָעֲטָרָה לְיָשְׁנָהּ. וּלְהַשְׁלִים שְׁלֵמוּת תִּקּוּן הַנְּפָשׁוֹת וְהָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת שֶׁמִּכְּלוּת אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה, וּמִכָּל פַּרְצֻפֵי אֲצִילוּת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה.
וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ וַא-לֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁיְּהֵא עַתָּה עֵת רָצוֹן לְהִיוֹת עוֹלֶה מִצְוָה זוֹ לְפָנֶיךָ:

בכל לילה יאמר הבקשה השייכת לאותו הלילה כמסודר כאן:

ליל א': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ הַחֶסֶד הַפְּנִימִי הָעֶלְיוֹן הַנִּקְרָא יוֹמָם. יוֹמָא דְּכָלִיל לְכָלְּהוּ יוֹמֵי שֶׁהוּא הַחֶסֶד שֶׁבַּחֶסֶד מֵאִימָא עִלָּאָה לְרָחֵל אִמֵּנוּ. וְגַם תִּקְבֹּל עוֹד רָחֵל אִמֵּנוּ הַחֶסֶד הָעֶלְיוֹן שֶׁבְּכָל הַחֲסָדִים דְּאוֹר מַקִּיף מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא שֶׁהוּא הַחֶסֶד שֶׁבַּחֶסֶד שֶׁבָּהּ:

ליל ב': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ לְרָחֵל אִמֵּנוּ אוֹר הַמַּקִּיף הַחֶסֶד שֶׁבִּגְבוּרָה מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:

ליל ג': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ לְרָחֵל אִמֵּנוּ אוֹר הַמַּקִּיף הַחֶסֶד שֶׁבִּתְפְאֶרֶת מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:

ליל ד': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ לְרָחֵל אִמֵּנוּ אוֹר הַמַּקִּיף הַחֶסֶד שֶׁבְּנֶצַח מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:

ליל ה': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ לְרָחֵל אִמֵּנוּ אוֹר הַמַּקִּיף הַחֶסֶד שֶׁבְּהוֹד מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:

ליל ו': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ לְרָחֵל אִמֵּנוּ אוֹר הַמַּקִּיף כְּלָלוּת הַחֲמִשָּׁה חֲסָדִים שֶׁבְּיְסוֹד מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:

ליל ז': וּבְכֹחַ מִצְוָה זוֹ יִמָּשֵׁךְ לְרָחֵל אִמֵּנוּ אוֹר הַמַּקִּיף כְּלָלוּת הַחֲמִשָּׁה חֲסָדִים שֶׁבַּמַּלְכוּת מֵאִימָא עִלָּאָה קַדִּישָׁא:

ואחר כך ימשיך בכל לילה:

וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא וְיִתְמַתְּקוּ הַגְּבוּרוֹת וְיִתְבַּסְּמוּ. וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי. וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים בְּנֵי הַמַּלְכוּת רָחֵל עֲקֶרֶת הַבַּיִת, עָשִׂינוּ הַסֻּכָּה כְּמִצְוַת יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ אֲשֶׁר הִיא כְּנֶגֶד עֲנָנֵי כְבוֹד. כַּכָּתוּב: וַעֲנַן יְיָ עֲלֵיהֶם יוֹמָם. וְהֵם שִׁבְעָה עֲנָנִים. וּכְנֶגְדָּם הֵם שִׁבְעַת יְמֵי הַסֻּכָּה. וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בְּצֵל אוֹר הַמַּקִּיף הַמִּתְפַּשֵּׁט עָלֶיהָ הַמַּקִּיף וְסוֹבֵב אוֹתָהּ. וּבִישִׁבְתָּנוּ בָהּ יִמָּשֵׁךְ אֵלֵינוּ מִן הָאוֹר הַמַּקִּיף הַהוּא: אָבִינוּ אָב הָרַחֲמָן, פְּרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. וּשְׁמֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב עַל־יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: יְיָ שֹׁמְרֶךָ, יְיָ צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ: כִּי־הֵיֶיתָ עֶזְרָתָה לִּי, וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן: וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב עַל יְדֵי הוֹשֵׁעַ הַנָּבִיא: יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן וְיִפְרְחוּ כַגָּפֶן: וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב עַל־יְדֵי יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא: וְאָשַׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ, לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ, וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי־אָתָּה:

ראשי תיבות יהו"ה:
יוֹמָם יְצַוֶּה יְיָ חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי. תְּפִלָּה לְאֵ-ל חַיָּי:
הָרֵאנִי יְיָ חַסְדֶּךָ. וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ:
וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם עַל־יְרֵאָיו. וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים:
הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

ראשי תיבות אהי"ה:
אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ:
הוֹדוּ לְאֵ-ל הַשָּׁמָיִם. כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:
הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל יְרֵאָיו. לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ:

ראשי תיבות אדנ"י:
אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי:
דִּמִּינוּ אֱ-לֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ:
נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ נַהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ:
יְיָ יִגְמֹר בַּעֲדִי יְיָ חַסְדְּךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף:

אֵ-ל מָלֵא רַחֲמִים. פְּרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת רַחֲמִים וְשָׁלוֹם.
כִּי אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ תִּבְנֶה וְתִכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן:

טוב לומר בכל לילה לפני כניסתו לסוכה "עולו אשפיזין". יש נוהגים להכין כיסא לאושפיזין ולהניח עליו ספרי קודש, ואומרים "זה הכיסא של אושפיזין". טוב לשבת וללמוד בסוכה בכל לילה אחרי הזמנת האושפיזין.

יעמוד בפתח הסוכה ויאמר הקטע השייך לאותו לילה:

עוּלוּ אֶשְׁפִּיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. עוּלוּ אֲבָהָן עִלָּאִין קַדִּישִׁין לְמִתַּב בְּצִלָּא דְמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה. בְּצִלָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא:

ליל א': לִיעוּל אַבְרָהָם רְחִימָא אַבָּא קַדִּישָׁא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: יִצְחָק וְיַעֲקֹב, מֹשֶׁה אַהֲרֹן, יוֹסֵף וְדָוִד:

ליל ב': לִיעוּל יִצְחָק עֲקֵידָא אַבָּא קַדִּישָׁא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: אַבְרָהָם וְיַעֲקֹב. מֹשֶׁה אַהֲרֹן, יוֹסֵף וְדָוִד:

ליל ג': לִיעוּל יַעֲקֹב שְׁלֵימָא אַבָּא קַדִּישָׁא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: אַבְרָהָם וְיִצְחָק, מֹשֶׁה אַהֲרֹן, יוֹסֵף וְדָוִד:

ליל ד': לִיעוּל מֹשֶׁה רַעְיָא מְהֵימְנָא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אַהֲרֹן, יוֹסֵף וְדָוִד:

ליל ה': לִיעוּל אַהֲרֹן כַּהֲנָא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, מֹשֶׁה, יוֹסֵף וְדָוִד:

ליל ו': לִיעוּל יוֹסֵף צַדִּיקָא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, מֹשֶׁה אַהֲרֹן וְדָוִד:

ליל ז': לִיעוּל דָּוִד מַלְכָּא מְשִׁיחָא. וְלִיעוּל עִמֵּיהּ: אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, מֹשֶׁה אַהֲרֹן וְיוֹסֵף:

בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים. תִּיבוּ אִשְׁפִּיזִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין. תִּיבוּ אֲבָהָן עִלָּאִין קַדִּישִׁין לְמִתַּב בְּצִלָּא דְמְהֵימְנוּתָא עִלָּאָה בְּצִלָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

זַכָּאָה חוּלָקָנָא וְזַכָּאָה חוּלָקְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב: כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ, יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ:

ואחר שישב בסוכה יאמר פסוקים אלו (מ"לשון חכמים" חלק ב'):

ליל א': **וְאַבְרָהָם** זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. וַיְיָ בֵּרַךְ אֶת־אַבְרָהָם בַּכֹּל: **ז' פעמים**

ליל ב': וַיִּזְרַע **יִצְחָק** בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה שְׁעָרִים, וַיְבָרְכֵהוּ יְיָ: **ז' פעמים**

ליל ג': מַה־טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ **יַעֲקֹב**. מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל: **ז' פעמים**

ליל ד': תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ **מֹשֶׁה**. מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב: **ג' פעמים**

וְהָאִישׁ **מֹשֶׁה** עָנָו מְאֹד. מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: **ג' פעמים**

וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל **כְּמֹשֶׁה**. אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְיָ פָּנִים אֶל־פָּנִים: **ג' פעמים**

ליל ה': וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־**אַהֲרֹן** וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמוֹר לָהֶם: **יְבָרֶכְךָ** יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: **יָאֵר** יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: **יִשָּׂא** יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי אֲבָרְכֵם: **ג' פעמים**

ליל ו': וַיְּצַבֵּר **יוֹסֵף** בָּר כְּחוֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד. עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין מִסְפָּר: **ג' פעמים**

בֶּן פֹּרָת **יוֹסֵף** בֶּן פֹּרָת עֲלֵי־עָיִן. בָּנוֹת צָעֲדָה עַלֵּי־שׁוּר: **ג' פעמים**

וְלִיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְיָ אַרְצוֹ. מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל. וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת: וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ. וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים: וּמֵרֹאשׁ הָרְרֵי־קֶדֶם. וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם: וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה. תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ **יוֹסֵף** וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: **ג' פעמים**

ליל ז': וַיְהִי **דָוִד** לְכָל־דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל. וַיְיָ עִמּוֹ: **ג' פעמים**

מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ. וְעֹשֵׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ **לְדָוִד** וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם: **ג' פעמים**